

शिवपरिणयः ।

SIVA-PARINAYAH

POEM IN THE KĀSHMĪRĪ LANGUAGE

BY

KRSNA RAJĀNAKA (RĀZDĀN)

WITH A

CHAYA OR GLOSS IN SANSKRIT

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA VIKUNDARĀMA ŚĀSTRĪ

EDITED BY

SIR GEORGE A. GRIERSON K.C.I.E. IND. D. LITT. LL.D.
F.B.A.,

*Honorary Fellow of the Asiatic Society of Bengal
Correspondent étranger de l'Institut de France Honorary Member
Nāgari Pracharini Sabha (Benares) American Oriental Society
Société Finno-Ougrienne L'Association Phonétique Interna-
tionale Bihar and Orissa Research Society Modern
Language Association Honorary Fellow Royal
Danish Academy of Sciences Bombay Branch of
the Royal Asiatic Society Foreign Associate
Member Société Asiatique de Paris
Corresponding Member Königliche
Gesellschaft der Wissenschaften
zu Göttingen*

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS
PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

CALCUTTA

1921

G. A. GRIFFINSON

I must also offer my thanks to Professor Jules Bloch, who was kind enough to read through the proofs of the earlier fasciculi. The outbreak of the War called him forth to the defence of his country, and prohibited me from troubling him further with my doubts or difficulties, but I cannot refrain from putting on record my gratitude for his valuable help of the language

In regard to other points I have nothing to add to the *interim Preliminary Note* issued with the first fasciculus of this work, except to express my regret that in the earlier pages, a great many Kshmiri types have broken off in the course of printing. These, so far as I have noted them, are entered in the List of Errata and explain its length. In the later pages the printers have overcome this difficulty with some success. The spelling of certain Kshmiri words is doubtful, and till I had worked several times through the text, I did not always succeed in producing uniformity in this respect. On this account, after the List of Errata I add a list of preferable spellings of certain words which escaped my eyes when correcting the proofs. None of these are of importance, but, in the interests of uniformity, I give them for the benefit of students.

With much regret, I record the death of that excellent scholar Mahamahopadhyaya Mukundarama Sastri, which occurred in the year 1921, while this work was passing through the press. His knowledge of the Kashmiri language, ancient and modern, was, I believe unique. I owe much to his teaching and to the help he gave me in the preparation of the *chaya* printed in the following pages and of the notes which formed the basis of the Kashmiri dictionary now being published by the Society.

PREFACE

ERRATA.

- Preliminary Note, p iii, last line *Read* करिष्य
- Page 2, line 10, *read* लूरपाख्यो
- „ 4, page heading *For* 2, *read* 1
- Page 6, page heading *For* 1, *read* 2.
- Page 9, line 2, *read* उन्नीद्ये
- „ 11, „ 11, „ प्रसूयैव
- „ 16, „ „ „ पननिय
- „ „ 12, „ सायंभय
- „ 22, „ 11 „ हृदयक
- „ 23, „ 15, „ मन्त्रस-
धेन.
- „ 26, „ 5, „ मृचरोन-
नम
- „ 27, „ 2, „ मनसा०
- „ 29, „ 6, „ कर्तन
- „ 30 „ 15, „ शिवजी
- „ „ last line, „ काल
- „ 33, line 16, transfer the comma to after नदि
- Page 34, line 2, *read* मंगराव-
धन
- „ 36, „ 3, „ रूपन
- „ 37, „ 8, „ मरुमिनि
मती
- „ 38, „ 3, „ सूर्य
- „ „ 13, „ अपदीन
- „ 42, page heading, and also in heading of Chapter 9, *read* śIVA
- Page 43, line 2, *read* तम्ये
- Page 44, line 1, *read* मन्मरा-
विम्
- „ „ „ 3, „ कती.
- „ „ heading of Chapter 10, *read* śIVA
- Page 44, line 3, from bottom, *read* शोमु.
- Page 46, line 3, *read* सौपेनु.
- „ „ „ 6, „ साधये
- „ „ „ 15, „ दे दमा
करवनि
- „ 48, „ 3, „ śIVA
- „ „ lines 6, 10, 14, 18, 22, *read* पननिय
- Page 48, line 8, *read* चग्रस
- „ „ „ 17, „ मूर्ध
- „ 49, „ 13, „ खत
- „ 50, insert 11, before page heading
- Page 50, lines 4, 8, 12 16, 20, *read* पननिय.
- Page 50, line 6, *read* यिपिनय
- „ 52, „ 21, „ दान.
- „ 54, „ 9, „ सूर्य
- „ 56, „ 20, „ नारायण
- „ 57, „ 9, insert hy-
phen after प्रत्यय
- Page 60, „ 4, *read* सूर्य
- „ 64, „ 23, „ दिद्वे
- „ 66, head of Chapter 18, *read* śIVA
- Page 68, line 3, *read* जगदीश्वर.
- „ 70, „ 12, „ सूर्य

Page 72, line 1, read वैज्ञान .
 „ 74, „ 9, „ विधित-
 नय
 „ 77, „ 3, transfer
 (वीजयन्तो) to the end of line
 5
 Page 82, last line but one
 For खदि बोझु, compare note
 to verse 1876
 Page 88, line 16, read, बखचुख
 „ 90, „ 8, „ तपत्रिय
 „ 95, „ 5, from bottom,
 read सभ्रतिथ
 Page 97, line 3, „ „
 read भवेन्ने लिख
 Page 98, first line of text of
 Chapter 30, read चुदय
 Page 102, line 9, from bottom,
 read सौपनुन
 Page 104, line 9, read बखचुख
 „ 106, „ 7, „ लकटुय
 „ 108, „ 6, „ पात्रिख
 „ „ „ 11, „ दुवडर
 „ 109, „ 2, from bottom,
 read खल्य
 Page 110, line 9, „ „
 read दुविषूय
 Page 110, last line, read नव-
 दार
 Page 114, line 2, read खयं .
 „ „ „ 5, „ आसखयं-
 कुय
 „ „ „ 13, „ खयं
 „ „ „ 3, from bottom,
 read खयं
 Page 116, lines 2, 6, 10, read
 खयं

Page „ line 11, read श्रिवा .
 „ 118, „ 4, from bottom,
 read कुनुमंतु
 Page 120, line 6 read पनुनुय .
 „ „ „ 9, „ निरजम
 „ 122, „ 3, „ विम्वन
 मेव
 „ „ „ 7, „ खल
 „ 123, „ 4, „ कत्पा-
 रन्मा .
 „ „ „ 13, „ वगं
 „ 124, „ 10, „ दक्षय
 „ „ „ 5, from bottom,
 read खलुजय
 Page 128, line 1, of text of
 Chapter 37, read यज्ञय
 Page 129, line 7, of text of
 Chapter 37, read राजा .
 Page 129, line 9, of text of
 Chapter 37, insert comma,
 after देवा .
 Page 130, line 7, read का के
 „ „ „ 2, from bottom,
 read रूप
 Page 131, „ 7, read समोय .
 „ 132, „ 16, „ बल्यम् .
 „ 136, „ 9, „ मननय
 „ „ „ 16, „ वननय .
 „ „ „ 17, „ खननय
 „ „ „ 19, „ विधित-
 नय
 „ 140, „ 3, „ तिङ्गय .
 „ 141, „ 3, „ अपया-
 यात्
 „ 142, „ 8, from bottom,
 read माल
 Page 143, line 6, read धर्मय .

Page 144, line 11, *read* सूर्य
 „ 148, „ 3, from bottom,
read सूर्य जन

Page 154, line 3, *read* सूर्य
 „ 156, „ 5, „ सूर्य
 „ 160, „ 7, „ ज्ञानान
 „ „ 13, „ मन्दवान
 „ 162, „ 7, from bottom,
read सूर्य

Page 162 line 4 „ „
read सूर्यनाथ

Page 170, lines 1 and 5 *read*
 सूर्य सूर्य, respectively.

Page 170, line 3, *read* सुवर्ण
 „ 172, „ 5, „ सोलुक्त
 „ 175, last line, „ पुण्य
 „ 176, line 5, „ कामदास
 „ „ 2, from bottom,
read सूर्य

Page 178, line 6, *read* GLORIOUS
 „ „ 1, of text of
 Chapter 12, *read* सुकर्ण

Page 178, line 4, of text of
 Chapter 12, *read* पनुनय

Page 178, line 11, of text of
 Chapter 12, *read* सूर्य

Page 181, line 11, *insert* प्रति
after त्वा

Page 183, line 9, *read* निर्णय
 „ „ 10, „ न्त
 „ „ last line, „ परिमल
 मय्य

Page 184, line 1, „ सूर्य
 सूर्य for सूर्य सूर्य

Page 184, line 11, „ वनवास
 „ 191, „ 3, from bottom,
read योजयेयमाकाश

Page 192, line 4, from bottom,
read महादेव

Page 197, line 13, *read* आनीत न
 सूर्य

Page 197, „ 17, „ करण for
 चरण

Page 202, „ 5, from bottom,
read महादेव

Page 208, last line *read* कलम
 छठ पद्य

„ 216 line 9, *read* हिमाल
 „ 218, „ 13, „ यावनम्
 for योवनम्

Page 226, „ 5, „ स्वयम्भु
 „ 228, „ 6, „ सुमय
 „ 230, „ 2, from bottom,
read स्वयम्भु

Page 232, line 3, *read* महिष
 „ 240, „ 1 „ नाविमय
 „ 241, „ 18, *insert* प्रतीति
 before आगमिष्यति

Page 257, line 11, *read* इष्ट
 „ 261, „ 2, „ इष्ट
 „ 267, „ 4, from bottom,
read पन्थकतु

Page 274, line 3 „ „
read मयि

Page 276, line 11, *read* इष्ट
 „ 276 and 277, line 12, *add*,
 in each case इष्ट at end of
 line

Page 278 and 279, line 10, *add*,
 in each case इष्ट at end of
 line

Page 278, line 13, *read* स्वयम्
 „ 280, „ 2, „ वनवास
 „ „ 2, from bottom
 of text, *read* इष्ट

- Page 72, line 1, read वैकुण्ठ
 „ 74, „ 9, „ विधित-
 नय
 „ 77, „ 3, transfer
 (बीजयन्त्री) to the end of line
 5
- Page 82, last line but one
 For खदि बोझ, compare note
 to verse 1876
- Page 88, line 16, read, बन्धुषु
 „ 90, „ 6, „ तपकिय
 „ 95, „ 5, from bottom,
 read सभूतिषु
- Page 97, line 3, „ „
 read भवेन्ने लिख्
- Page 98, first line of text of
 Chapter 30, read हृदय
- Page 102, line 9, from bottom,
 read सौपनुन
- Page 104, line 9, read बन्धुषु
 „ 106, „ 7, „ न्वकटुय .
 „ 108, „ 6, „ पन्निष
 „ „ „ 11, „ सुवचस .
 „ 109, „ 2, from bottom,
 read अत्यर्थ
- Page 110, line 9, „ „
 read सुविषय
- Page 110, last line, read नव-
 दार .
- Page 114, line 2, read सुयं .
 „ „ „ 5, „ अकसुयं
 कुय
 „ „ „ 13, „ सुयं
 „ „ „ 3, from bottom,
 read सुयं .
- Page 116, lines 2, 6, 10, read
 सुयं .
- Page „ line 11, read शिवा .
 „ 118, „ 4, from bottom,
 read कुनुमंतु .
- Page 120, line 6 read धनुनुय
 „ „ „ 9, „ निरजन
 „ 122, „ 3, „ विगवन
 मेव
 „ „ „ 7, „ सूक्ष्म
 „ 123, „ 4, „ कल्पा-
 रक्षा .
 „ „ „ 13, „ वमं
 „ 124, „ 10, „ यज्ञम्
 „ „ „ 5, from bottom,
 read सत्युजय
- Page 128, line 3, of text of
 Chapter 37, read यज्ञस
- Page 129, line 7 of text of
 Chapter 37, read राजा
- Page 129, line 9, of text of
 Chapter 37, insert comma,
 after देश
- Page 130, line 7, read जा के
 „ „ „ 2, from bottom
 read खंष
- Page 131, „ 7, read समीप .
 „ 132, „ 16, „ दूष्यम् .
 „ 136, „ 9, „ तननय
 „ „ „ 16, „ वननय
 „ „ „ 17, „ वननय
 „ „ „ 19, „ विधित-
 नय .
 „ 140, „ 3, „ तिहृष .
 „ 141, „ 3, „ अपयो-
 यान्
 „ 142, „ 8, from bottom,
 read माष
- Page 143, line 6, read धर्मय .

Page 285, line 2, read प्राणात्मना, and omit marks of paren- thesis before मर्मा and after च	Page 318, in page heading, /or 9, read 49
Page 290, line 7, read फेरन	Page 320, line 4, from bottom, read जगन्मय
„ 292, „ 4, from bottom read य वरुजलन	Page 346, line 4 read उमाधर- चय
Page 294, line 2, read मर	Page 354, „ 11, , स्वदुराह
„ 304, „ 1, „ चन्द्रबुद्ध	„ „ 2, from bottom read श्रुमोक्ष
„ 308, „ 5, , मरि	Page 406 line 8, read वरुह .
„ 315, „ 2 from bottom read प्रापयिष्यति .	

PREFERABLE SPELLINGS OF KASHMIRI WORDS

Page 4, line 9, read सार्धनिय	Page 70, line 13, read खमाज
" " " 11, " बौद	" 80, " 5, " प्रेम
" " " 17, " वंसत्र	" 88, " 7, " च्यय
" " " 21, " गक्ति	" 90, " 16, " कदु
" 12, " 2, " मय च्यय	" 92, " 19, " बोदु
" 14, " 19, " कमारो	" 114, " 3, " नीज
" 20, " 3, " बौद	" 118, " 9, " साव्याथ
" 22, " 1, " खलावस्	" 132, " 12, " सामवी-
" " " 10, " निरुल	इकि
" " " 13, " वंसत्र	" 136, " 3, " राजक-
" " " 14, " निरुका	मारो
मय	" 160, last line, " प्रेम
" 28, " 14, " सार्धनिय	" 166, lines 7 and 8 from
" 30, " 20, " गंगल	bottom, read पंगचन and पंगच
" 34, " 11, " इरुमन्	respectively
" 42, " 5, " वानो	Page 166, line 3 from bottom,
" " " 6, " बौद	read कमारजिय
" 46, " 2, " खमन	Page 178, line 2 of text of
" " " 18, " छतक र	Chapter 12, read कमारिय,
" 52, " 10, " कवनान	and 60 in the 4th line of
नार	each verse on pp 178, 180,
" " " 19, " शङकर	182
" 56, " 1, " खमन	Page 180, line 12, read छतकार
" 62, " 18, " प्राख	" 228, " 15, " खकुटा
" 64, " 16, " चय च्यय	" " " 17, " खदावी
" 68, " 17, " प्रेम	" 295, " 8, " खशम

In several places the word खर्य has wrongly appeared as खय, and the word रूप (रूप, रूपम, etc) as रुफ (रुप, रूपम, etc) I believe that I have entered all instances of this in the Errata but, if any have escaped my notice, they should be corrected accordingly

CONTENTS

	Page
Preface	v
Errata	vii
Preferable Spellings of Kāshmiri words	xi
Preliminary Note (ad interim)	iii
Sanskrit Preface	v
PART I	
1 Invocation to Ganesa	2
2 Invocation to the Guru	6
3 The creation of the universe, and birth of Uma. Her marriage to Śiva	11
4 Dakṣa rejoicing over Uma's marriage with Śiva ; addresses his relations	16
5 The wedding journey of Śiva and Uma to Kailasa	20
6 Dakṣa visits Śiva and the gods in Kailasa, and is not received by Śiva with the respect which he considers to be his due. Dakṣa's wrath. He determines to invite all the gods except Śiva to his sacrifice	24
7 The gods come to Dakṣa's sacrifice. Devī goes to it without invitation and asks why Śiva is not invited. Dakṣa gives an insulting reply. She casts herself into the sacrificial fire	30
8 Praise of Devī under the form of Jwala	36
9 Praise of Devī, as one with Śiva	42
10 Vandin goes to Kailasa and tells Śiva that Devī has become Sat. Creation of Virabhadra	44
11 Virabhadra arrives at Dakṣa's sacrifice. He slays Dakṣa. He routs and slays the gods present. The gods, in order to pacify Śiva, sing his praises	48
12 Kṛṣṇa's hymn in honour of Śiva. <i>The 12th chapter is in Hindi, and is here omitted (tt. 130-143)</i>	52
13 Brahmā's hymn in honour of Śiva	57
14 Dharmarāja's (Yama's) hymn in honour of Śiva	62
15 Indra's hymn in honour of Śiva. <i>The 15th chapter is in Hindi and is here omitted (tt. 172-177)</i>	64
16 Varuna's hymn in honour of Śiva	64
17 Citragupta's hymn in honour of Śiva. <i>The 17th chapter is in Hindi, and is here omitted (tt. 183-186)</i>	66
18 The Gandharvas' hymn in honour of Śiva	66
19 The Sun god's hymn in honour of Śiva	68
20 The Moon-god's hymn in honour of Śiva. <i>The 20th chapter is in Hindi, and is here omitted (tt. 216-223)</i>	70
21 The joint hymn of Lakṣmī and Sarasvatī in honour of Śiva	76
22 Hymn of the planet Mars in honour of Śiva	80
23 Hymn of the planet Mercury in honour of Śiva	82

6	Pārvati's song is hymn of praise to Śiva alluding to each day of the lunar fortnight	164
7	Śiva disguises himself as an ascetic and comes to Pārvati to test her. He urges her to worship Rama, not Śiva	170
8	Continuation of the foregoing. Śiva, in his character of an ascetic advises Pārvati to devote herself to Rāma Lakṣmi and Kṛṣṇa. <i>The 8th chapter is in Hindi and is here omitted (vv 257-262)</i>	174
9	Pārvati's reply. She tells the disguised ascetic to go to the Dandaka forest, where he will find that Śiva alone is to be worshipped	174
10	Pārvati continues her advice to the ascetic to go to the Dandaka forest. He will there find that Śiva is all in all that he alone exists that he is Brahmā, Bhagavat all the gods and all creation and that there is no duality. <i>The 10th chapter is in Hindi and is here omitted (vv 260-270)</i>	176
11	Śiva's reply. He praises Pārvati's beauty, and argues that so lovely a person as she, should not undertake such ascetic practices	176
12	Continuation of the foregoing. He advises her to go home. Śiva is not a householdier. He is not so glorious as the Sun, so gracious as Viṣṇu, or so righteous as Brahma. She should worship them	178
13	Pārvati angrily reproaches the disguised Śiva and assures him that he is attempting an impossible task in appealing to her	182
14	Continuation of Pārvati's speech. She threatens him and proclaims Śiva as the one object of worship	182
15	Śiva, pleased with Pārvati's constancy reveals himself in his proper form, and praises the virtues of constancy and devotion	184
16	Description of the glorious appearance of Śiva as he revealed himself to Pārvati. <i>The 16th chapter is in Hindi and is here omitted (vv 607-617)</i>	188
17	Pārvati sees Śiva in his proper form, and begins to sing his praises	188
18	Pārvati's hymn in praise and awe of Śiva. She entreats him to take her for his spouse. He promises to grant her petition, and tells her to go home and wait for Nārada	185
19	Śiva comforts the awe-stricken Pārvati. He promises to marry her in her father's house and return to Kailāsa	192
20	Pārvati leaves the forest of her austerities and returns home. Her reception by her people	196
21	Himālaya and Menakā praise Pārvati	198
22	Prayer and praise addressed to Pārvati by the whole universe	200
23	The legend of the Asura Tāraka. He oppresses the gods. Śiva only the wife conse. Śiva. He is pleased, and directs Nārada to summon Brahmā Viṣṇu and the other gods	202

	<i>Page</i>
24 Nārada goes to Viṣṇu, and, after praising him, informs him of Śiva's intended marriage	208
25 Viṣṇu, pleased, dispatches Nārada to call Brahmā and the other gods. They all approach Śiva. Śiva dispatches Nārada to warn Himālaya, who notifies the approaching wedding. Nārada informs Śiva of this. The wedding procession is formed and starts. Viṣṇu leads the other gods	214
26 The Gandharvas praise Viṣṇu	218
27 The author explains that he cannot describe the glory of Śiva's wedding, which even the gods are unable to praise	222
28 The author again expresses his inability and unworthiness	222
29 The rejoicing in the home of Himālaya at the approaching arrival of Śiva. Nārada identifies to Mēnaka the members of the procession, as from a high tower she watches the approach. Her lamentations on Śiva, in his ascetic form, being pointed out to her. She refuses to be comforted. Parvatī, on the other hand, is enraptured and consoles her mother	230
30 Parvatī describes Śiva's virtues to her mother	242
31 Mēnaka scolds Parvatī for thus speaking well of the horrible bridegroom. Parvatī justifies herself. Nārada reports the state of affairs to Śiva	246
32 Nārada praises Śiva and asks him to abandon his horrible form	252
33 Śiva takes a beautiful and adorned form. Mēnaka's wonder	258
34 Mēnaka, seeing Śiva in a form of unearthly beauty, praises him	262
35 Mēnaka's satisfaction	268
36 Mēnaka calls upon the bridesmaids to sing in honour of Śiva	268
37 The bridesmaids sing praises of Viṣṇu, who leads the procession	270
38 The women assemble to watch the bridegroom	274
39 They sing the wedding song	274
40 The bridesmaids praise Śiva in a song accompanied by drums	280
41 A song in praise of Viṣṇu	284
42 A prayer of the author, under the form of a song of the bridesmaids	292
43 A prayer of the author, under the form of a song sung by Mēnaka	300
44 A hymn by the author in his own name, under the form of a song sung by the women	304
45 Another hymn of praise by the author, under the form of the women addressing Parvatī as a Śārikā bird	308
46 Parable of the means of salvation in the form of a hymn in praise of the Rāksasī	310
47 Praise by the author under the form of a parable sung by those demons of salvation	314
48 The assembling and feasting of the wedding party. They then commence the worship of the deity of the household	316
49 The song of the women of the wedding party at this worship	318
50 The arrival of Mahadeva himself. The wedding dinner	322

	<i>Page</i>
51. A further description of the wedding dinner . . .	322
52. The joyful song of Mṛnakā . . .	326
53. The gods and Brahmans recite vedic hymns .	330
54. Song for the Puspa pūjā, describing the various forms under which Pārvatī chose Śiva . . .	332
55. Song in praise of Śiva sung at the Puspa pūjā .	338
56. Praise of Śiva at the Puspa pūjā, including a list of holy places .	342
57. The procedure at the Puspa pūjā . . .	352
58. A rapturous song of the faithful at the Puspa pūjā in honour of Śiva . . .	352
59. Song on putting on the wedding garland . . .	359
60. The women complain that the bride has no ornaments. Śiva creates gold, and it is showered like snow upon the bride . .	366
61. Song of praise to Śiva, on account of the shower of golden snow . . .	369
62. The guests decide to climb on to the roofs of the houses .	372
63. The people shovel the golden snow from the roofs, and find that the roads are blocked up with it. They lament the inconvenience of the universal wealth and Indra recommends them to ask Śiva to stop the fall .	372
64. The Earth finds the weight of the gold inconvenient .	374
65. The Earth implores Śiva, to stop the fall of gold . . .	374
66. The gods, distracted by the immense mass of the golden snow, praise Śiva, and confess that they have more than they require . . .	376
67. The people pray to Śiva for the cessation of the shower of gold .	382
68. Mahādeva asks them why they are frightened. They reply that the earth, fruit, Moreover rich and poor in a heap. This former condition . . .	386
69. The author praises Śiva the omnipotent . . .	390
70. Himālaya's joy and gratitude to Viṣṇu for being Śiva's best man . . .	392
71. Himālaya praises Viṣṇu for his mercy and for his incarnations, especially that of Kṛṣṇa .	394
72. Viṣṇu is pleased. Led by Nārada all unite in praising him .	396
73. Himālaya again praises Nārada .	400
74. Śiva gives religious instruction to Nārada recommending inward devotion while living outwardly a worldly life . .	402
75. The guests prepare to depart. Gratitude of all including Viṣṇu for this instruction . . .	407
76. Mṛnakā's song of gratitude . . .	408
77. The author praises Viṣṇu, who stands as father of the bridegroom . . .	408
78. Another song of Mṛnakā in praise of Viṣṇu describing the exploits of the youthful Kṛṣṇa . . .	414

	<i>Page</i>
79 The author taking as his text the parting embrace between Viṣṇu and Śiva explains that Viṣṇu and Śiva are one	422
80 The author addresses praises to Śiva and Viṣṇu as one	422
81 Praise of the Antaryāmin Nārāyaṇa as one with Śiva	426
82 Himaḷaya praises Kṛṣṇa	432
93 The women folk dance the Rāsa dance as Gopis and praise Kṛṣṇa	479
84 A metaphorical prayer to Kṛṣṇa under the form of a song sung at the Rāsa dance	448
95 The salutation of Pārvatī as she mounted the wedding car	456
96 Praise of Pārvatī as Śārikā	458
97 Praise of Pārvatī as Mālavājñ	464
98 A prayer of the author to Śiva	470
99 Praise of Viṣṇu as one with Śiva	474
90 Hymn in praise of the Śiva ratn festival	476
91 Hymn in honour of Śiva	478
92 Praise of Viṣṇu as one with Śiva	484
93 Prayer and praise directed to Śiva	486
94 Prayer and praise directed to Śiva	490
95 Prayer and praise directed to Śiva	492
96 Impossibility of describing Śiva	496
97 Praise of Śiva on his departure for the forest	498
98 The author and Menakā proclaim devotion on Śiva's departure	499
99 What Menakā and the people said to each other when Śiva departed	500
100 Lamentation of Menakā on Śiva's departure	502
101 Praise of and prayer to Harihara	506
102 Praise of and prayer to Harihara	510
103 Exhortation by the author to attain salvation by means of Yoga practices	514
104 The women as Gopis sing Kṛṣṇa's praises	516
105 The author calls upon his lovers to worship Kṛṣṇa	518
106 Song of a woman's ekīnī for Śiva	522
107 The chorus of Himaḷaya's relations on the departure of Śiva	530
108 Warning given by the author His praises the Kārti Yuga	530
109 The author praises Śiva using words of Sarasvatī	534
110 Praise of one who has taken refuge with Śiva	544
111 Prayer and praise by the same	546
112 Prayer for guidance and praise of the mystic avatāra	552
113 Praise of the syllable OM	560
114 Praise of the good way	565
115 The same unit with praise to Rāṇa	568
116 The poet explains the necessity of his own power	570
117 Exhortation as to the universality of the world	574
118 The poet describes his own condition	592

	<i>Page</i>
119 He eloquently praises Śiva for his gift of knowledge of the means of salvation	596
120 The author's devotion	600
121 Prayer for increase in knowledge of God	604
122 Prayer for acceptance as Abhinavagupta was accepted	618
123 Prayer for the three great blessings	612
124 The Power of Śiva's name	614

PRELIMINARY NOTE (*AD INTERIM*)

With the few exceptions noted below, the Kāshmiri portion of this work follows the system of spelling employed by Iśvara Kaula in his *Kāśmīra śabdāmṛta*, and by me in my *Essays on Kāśmīri Grammar*

Attention may be called to the extremely frequent use by the author of the emphatic suffix *y*, often employed pleonastically *metri causa*. In the first four chapters this *y* is regularly represented in the Sanskrit *chāyā* by the word *ṣia*, but from the 5th Chapter on, I have exercised my discretion as editor, in omitting the *ṣia*, when the suffix is merely pleonastic. By that time the reader will be accustomed to its appearance in this otiose character, and will not be tempted to confuse it with other forms.

According to the *Kāśmīra śabdāmṛta* (II, iii, 21, cf. *Essays*, p. 92), when this *y* is added to a word ending in a consonant, a *mātra* is used as a junction vowel. Thus कलान् *karān^y* (*karān* + *y*), doing indeed. In the present work *a* is often used instead of a *mātra*, as in *karānāy* (करानाय). This is hardly more than a variation of spelling. We may also note that the author frequently employs present participles ending in *an* instead of the *an* prescribed by the grammars. Thus in verse 118 we have गलान् *galan* instead of *galan* गलान्. With emphatic *y*, we have वनान् *vanānāy* instead of वनान् *vanān^y* in verse 408, and so on. The conjunctive participle of verbs whose roots contain the letter *a*, according to the *Essays*, takes the form कृत्वा *karith*. Here, however, the author generally writes कृत्वा *kar'ith*. Thus, he writes वृत्वा in v. 24. He similarly

writes the accusative dative of the second declension with *i matra*. Thus न्ययनेनिस *nethananis*, instead of न्ययननिस *nethananis* in v 88. He often, *metri causa*, changes *a* final *i* to *e*, as in गरके *garake* for गरकि *garaki* (v 22) and करन *karane* for करनि *karani* (v 126). In other respects the grammar closely follows the system of Īsvara Kaula, as explained in my *Essays*.

The Sanskrit *chaya* is an extremely literal, word for word, translation, prepared under my supervision by Mahā mahopadhyaya Mukundarama Sastri. In editing it for the press, I have freely relaxed the usual rules of *Sandhi*. In this I have not studied consistency, my sole aim being to assist the reader in disentangling the corresponding Kashmiri words from the suffixes with which they are encumbered. As originally prepared, the *chaya* was interlinear, each Sanskrit word being written under the corresponding Kashmiri word. Practical considerations of typography have led me, against the intention of its author, to print it separately on the page facing the corresponding text. I fully admit that, from the point of view of the Sanskrit scholar, in this condition it strongly resembles *murkha-jalpana*. It is, however, printed solely with the object of assisting students of Kashmiri, and not as a specimen of elegant Sanskrit.

G A G

शिवपरिणयचरितकाव्यः

काशीरभाषापद्यात्मकम् ।

श्री नमः शंकराय शंभवे ॥

भूमिका ॥

श्रीं तुभो विमोचरं यद्यानुग्रहावाप्तमुदयः ।

मौढमुद्विषु शोभन्ते दालिगा भादृगा अपि ॥ १ ॥

एषोऽम्भोजजन्मममृतिदिविषयं चंभवि प्रीतिमया

श्रद्धा मोलौ पुरारेर्दुहितृपरिणये साक्षतं चुम्ब्यमाने ।

तद्वत्तं भोलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं दीक्षा चन्द्रः यदाधो

दृष्टुः तद्वत्तमाशु क्षितमुभगमुजः पातु नः पञ्चदशः ॥ २ ॥

नानाविधदेशप्रचलितानां नानाविधभाषायां नदीनदनागकुल्यादि-
लन्यार्थःस्तोमश्च देशदेशान्तरप्रचारमनु स्वकारणमूर्ते मदाख्यं इव शब्द-
ब्रह्मेयं शब्दस्थानमन्ततः । तान् च श्रीगारदास्तेनापरपर्याय - काश्मीर -
(वतीवरो)भाषा विसृष्टां गम्भीराद्याध्यादयती मुख्यापि तज्जलनीम
हयानन्यप्रचारा भूम्नि काले तथैव कृतस्थितिरासीत् । अधुना त्वनति-
कालाद्दृष्टिःप्रचाराभिमुखा क्रमशः संज्ञायते । यद्विषयाश्च व्याकरणकोशादि-
ग्रन्था बहुभिर्विद्वद्भिः प्राय इङ्गलिशभाषानुवादमंथलिता बहवो विरचिता
अप्यसमस्तसाधारणपुण्यादिस्तथा भंतोषानावहा* इय संभवन्ति स्म ।

एष चाशेषदेशभाषाभिज्ञानधुरंधरैस्तद्भाषाविषयव्याकरणकोशादि-
निर्माणेन तदुज्जीवनवद्वपरिकरैः श्रीमच्छ्री ली० ए० प्रियमन जी० एच्०
डी० मी० ए० ई० इत्यादिमहामूर्धितप्रज्ञतामिषामहोदयपर्यैः काश्मीर-
रिक्पण्डित - ईश्वरकोल - निर्मितं संस्कृतभाषासंयलितमुद्रित (काश्मीर)
भाषाव्याकरणं संस्कारानुवादमुद्रापराधनेकप्रपत्रवृत्तदोज्जीवितं प्रस्थापितं

चास्ति । तदेव समञ्जसं संपूर्णं निर्दोषमुचितरीतियुक्तियुक्त सर्वथा संतोषावहं च समुपलक्ष्यते, आस्ता च प्रसिद्धमहनीयगुणव्रातानां ग्रन्थग्रन्थकृद्ग्रन्थ-प्रकाशकानां गुणानुवादेन ॥

सन्ति हि “हिन्दी” प्रभृतिभाषाणामनेकविधान्यनन्तसंख्यानि ज्ञान-कर्मोपासनाभक्तिस्तुतिकीर्तिवृत्तादिविषयकाणि पद्यबद्धकाव्यपुस्तकानि प्रसिद्धानि ; तादृशान्येव पुस्तकानि काश्मीरभाषायाश्च प्रयत्नेन समग्रहीतव्यानि सङ्कृताद्यर्थेन च विशरणीयानीत्येवविधासुहिष्ठमहोदय(साहिब)वराज्ञा तत्पूसाक्षीरसाहं चावलम्ब्य तादृशानि पुस्तकानि सङ्कृताऽपि शिवपरिणय-चरिताख्यो ग्रन्थ समासादितो मया ॥

आसंज्ञायाध्याया खण्डश्च खण्डश्चो बहुभिर्गीतभक्तगादिरसिकैर्यथा-रसि यथाज्ञानं च शारदाचरलिया, पारसिकाचरलिया, कल्लेकरणादिना च विभज्य व्यापिता रसिताश्च ; येनायं ग्रन्थो व्यस्तप्रायो क्रमोऽसमस्तोऽप्यासीत् । ज्ञात्वा चास्य पदलालित्यं वृत्तलालित्यालंकारलालित्य-भक्तिरस-लालित्याद्यमुत्तरोत्कृष्टगुणाम् यथावन्निष्पत्तेः महोत्सुकौभूय महान्प्रयत्नो पाठग्रन्थकर्तृसमागम मया कथयि ; तत्पार्थक्यं परिपूर्णां साद्यसपत्ति-सधिगत्य यथाकपविदस्य ग्रन्थस्य सम्यक्संपूर्णता समपादि ॥

अस्ति चास्य ग्रन्थस्य कर्तो राजानकशास्त्रज्ञित कृष्णामिधाम, अनन्त-नागाव्य-काश्मीरशास्त्रापुरोपकण्वर्ति-वनपोष-(वसुपुष्टु)-ग्रामशास्त्रस्य (बहुग्रामाग्रद्वाराधिपति-भूतपूर्वाग्रद्वाराग्रवसन्तमस्य) राजानक-गणेशाभिधानस्य तदुज्जन्मा, राजकीयकार्यसेवोपयोगिपारसिकविद्याध्ययनाद्यलघु-चित्ततया पितृतोऽग्रामरोषावमानो बालश्च यश्च वैराग्यवृत्तिमासमाह । ततश्चानतिदूरप्रदेशवर्तिनन्दिश्वराभिष्य-श्रीमहादेवसेवे समाश्रितशरणस्थानानभिन्न समनुष्ठितान्कण्डिवसेवयामव्रतचर्यस्य यस्य “मधुरित कीर्तये तेनेष्टमश्राप्तरसि” इति ध्वनिं समधिगतमहादेवप्रसादानुशासनस्य द्वादश-वत्सरप्रायवयोदेयस्य देवताधमावेगेनेवेतादृश्य भूक्तयो गिरिप्रख्यव-यन्निर्गता श्रकम्भारप्रादुर्बभूवु ॥

सन्ति चास्मिन्ग्रन्थे वद्वय काण्डा, येषु प्रथम मङ्गलाधारमनु सत्तेपेण छष्टिनिर्णयोत्तर भौकिकाधारवद्वासायणीविद्याद्यादिव्यवहारकीर्तनम् । ततो दत्तपक्षधर्मन तरवयोगिवृत्तानुवर्तिनीराद्रुतभयानककाष्ठव्रीभरसकफणादि-रम्यवृत्तनपूर्वकमनुत्तरैर्ययप्रस्थापनम् । ततश्च पार्थवीतपश्यर्पाद्युत्तरतत्परिणयो-

पयोगिविभूतिप्रदर्शनपुरस्सरं मणिस्वर्णादिदृष्टिवृत्तकीर्तनं, तदनुगुणगीति-
गाथास्तुत्यादिविधानं, कैलासशिखरं प्रति श्रितयोः प्रख्यानादिकीर्तनं च ।
अनन्तरं विष्णुश्रितयोः स्तुतिप्रस्तावनद्वारा तयोरभेदरूपप्रदर्शनपूर्वकमद्वैत-
ज्ञाननिदर्शनम् । ततोऽवशिष्टा बहवः क्वाण्डा भक्त्युपासनायोगधारणामुक्ति-
फलावात्मादिविषयका वर्तन्ते ॥

सौऽयमेतादृशो ग्रन्थः “लिखितं मया पठित्यतीश्वरः” इति — न्याय-
प्रसिद्धानुवृत्तया काश्मीरिकाभाषालिपिरेति* शुद्धतया अज्ञानानैः सर्वैरेव
खण्ड्यः खण्ड्योऽप्यशुद्धरीत्या लिखितोऽभूत्,* मया तु पूर्वोद्दिष्टाकरणानु-
सारिनियमेन शुद्धस्वष्टुपदरीत्या लिखित्वा काश्मीरदेशभाषानभिकारैरपि
शब्दतीर्णतश्च निरर्शलमर्थे तु बौद्धं च सुशक्तो यथा भवेत् प्रतिपदं संस्कृतानु-
वादात्मकसंक्षिप्तमृत्तियुक्तः समकार्यन्वयादि च ॥

अथायं ग्रन्थः पूर्ववर्णितश्रीमच्छ्री जी० २० त्रिपर्वत-महोदय-
चरोत्थाचेन सुद्रितः प्रकाशितश्च संभवेत्, अनुग्रहीष्यन्ति च गुणप्राप्तकाः
सद्बुद्धयवज्जना एतच्च सुख्यष्टगुणस्तोमरमास्वाइनसमस्करणसमोत्तमस्त्रीकरणा-
दिना, सर्वथा संज्ञातवत्फलो भविष्यत्ययमेतादृह्मत्परिचयः इति ॥

काश्मीरिकः पण्डित-सुकुन्दराम-शास्त्री ।

* यदा लेखकस्यापि स्वलिखितमष्टोत्तमचतुस्रमसाधौत् ।

ERRATA LIST FOR FASC I OF SIVA PARINAYAH

CORRECTIONS.

Page	3,	line	18,	read	अथमर्दे
„	7,	„	5,	„	भूताना
„	9,	„	2,	„	उन्मोक्षे
„	11,	„	11,	„	उत्पद्येव
„	16,	„	11,	„	पमनिय
„	22,	„	1,	„	उवलावस
„	23,	„	15,	„	मष्टावर्धन
„	30,	„	20,	„	वर्गिल
„	33,	„	16,	transfer the comma to after	नश्चि
„	37,	„	8,	read	मदस्थितिमती
„	44,	„	13,	„	SIVA.
„	44,	„	18,	„	ओषु
„	46,	„	2,	„	अवनम
„	48,	„	8,	„	अग्रस्
„	49,	„	13,	„	रुत
„	52,	„	21,	„	दान
„	56,	„	1,	„	अवनम
„	57,	„	9,	„	प्रत्या स०
„	64,	„	last,	„	दिदुर्थ
„	70,	„	12,	=	अवमान

॥ ओं ॥

॥ ओ श्रीगणेशाय विद्महर्चे नमः ॥

॥ ओ नमो ब्रह्मणे विष्णवे महादेवाय नमः ॥

अथ

शिवपरिणयः प्रारभ्यते ॥

PART I.

1. INVOCATION TO GANESHA.

सिद्धिदाता कुब्जं विग्रहर्तारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥ १ ॥
भालि ह्यथ लाल-माल नागिन्द्रहारो
विनायकवल प्रारयो ।
रुद्र-गणेश-हृन्दि सरदारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
इन्द्रराक्षसं त्यजि खेतु अन्दकारो
जोरन्-ति गोम् लूर-पारयो ।
स्वकलोवृथन् कुब्जं च्छं वक्त्रन्-हारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
हे लम्बोदर हे सर्वव्यपकारो
स्वकलाव् इमि संसारयो ।
लम्बोदरिथ करुण् आहारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥
विष्णन् करुण् न नमस्कारो
स्वदरम् करुण् वधवारयो ।
गजमुख ध्ययनय् जै-जै-कारो
महागणपत द्यान् दारयो ॥ ५ ॥

पूर्वार्धम् ॥ १ ॥

निष्प्रत्यूहसिद्धये श्रीगणेशं स्तौति ॥ १ ॥

सिद्धिदाता अस्मि हे-विघ्नहर्तः

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तत्र-भोः ॥ १ ॥

गले सन्ति-ते मणि-मालाः हे-नामराजहार

विनायकबलिनान्नि-भवत्सेने प्रतौक्षिष्ये-स्वां-भोः ।

प्रमयाण्डरुद्रगणानां हे-अधिपते

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तत्र-भोः ॥

इन्द्र-राक्षः यदा आरुढः अश्वकारः

बलानामपि संपन्नस्तस्य विनाशः ।

उन्मोचितस्त्वया-स', अस्मि त्वं समाश्रितः

हे-महागणपते० ॥

हे सम्बोद्धर हे विश्वोपकारकर्तः

उन्मोचय-नः अस्मात् संसारात् ।

सम्बोद्धरीनद्याः कृतस्त्वया आहारः

हे-महागणपते० ॥

विष्णुना कृतस्तेन-ते न नमस्कारः

ममुद्रस्य कृतस्त्वया अवमर्दः ।

हे-गजमुख भूयाते लय-लय-कारः

हे-महागणपते० ॥ २ ॥

विष्णु-भगवानस् ब्रूजुष्यं क्षार-पारो

क्षणपिङ्गल ओय् आरयो ।

वक्रतुण्ड वक्ष् कुय् महाविचारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

आद्यमहाशक्ति-हन्दि आद्यकारो

एकदन्त पत-पत लारयो ।

शिवजी-सन्दि टाठि विग्रनिवारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

सारिनिय् म्रौठ् छय् म्बड अन्वारो

जप-यज्ञ-स्नाहाकारयो ।

विकट-रूप कुख् वेद-ओंकारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

परमा श्रुच-हन्दि सेवाकारो

इष्ठाग्रव विसारयो ।

बालचन्द्र जगतुकु कुख् व्यवहारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

वस्त्र् नालि क्षिय् रंगि गुल्नारो

चतुर्भुज बडि-भरकारयो ।

द्यानि दरवारय् सब दरवारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥ १० ॥

मन्त्र-नायक शक्ति-श्रवतारो

पूजार्हाय् गणपत्पारयो ।

अटानूटधारिन् कुर्व-नाम अत-परं अस्माकमेव रत्तोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वसुधा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणी

हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं दन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हृत्तेन च सुमतेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-विंशत्युपमवाहम अतिपराक्रम

धूम्रवर्णं संसारसारमूत । /

अस्मात् भद्रघरस्य देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

स्वामिमतनिप्यत्तये भद्रं स्तौति ॥ २ ॥

शिवनाथ आनन्दरूपमस्तुं पापय-नाम-याम्

हे-सद्गुरो (शिवआत्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे शोहतमो-मध्यात् प्रकाशय ॥१५॥

इदंैव अस्मि अन्वेष्टिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेष्टमनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्थ-मण्डपम् ।

अन्योऽस्मि प्रज्ञातेः मार्गं

हे सद्गुरो० ॥

कपदिन् कर्तं ब्रज्ज मोनुय् चारो
 महागणपत दान् दारयो ॥
 वल्लभा सूत्य् क्यत् खखरूपदारो
 अयन्-क्यत् चोर् ह्यिहारयो ।
 ब्रूतन् त राचसन् करान् संहारो
 महागणपत दान् दारयो ॥
 अविद्याय धाज्ज दन्द-सूत्य् मारो
 मक-सूत्य् पाफ् गाल् वारयो ।
 हल त भुसल-सूत्य् क्रूद् दख् न्यवारो
 महागणपत दान् दारयो ॥
 सिंहयुगवाहन जोरावारो
 धूसवर्ण संसार-मारयो ।
 इमि बवसर दित बत्तन् तारो
 महागणपत दान् दारयो ॥

2. INVOCATION OF THE GURU.

शिवनाथ आनन्द-अमृत् च्यावत्तम्
 सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाश् ॥ १ ५ ॥
 इति कुख् क्कारय् क्यत् ब्वह् मकामम्
 गोमैतु कुम् अज्ञानम्-मङ्ग ।
 अन् कुम् कान्-ह्यु वय् बुद्धनावत्तम्
 सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाश् ॥

अटानूढधारिन् कुम्भ-नाम अतःपरं अस्माकमेव रत्नोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वल्लभा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वस्वधारिणी

हस्तोषु चत्वारि आयुधानि ।

‘भूतानां’ च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं इन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हलेन च मुखेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-सिंहयुगमवाहन अतिपराक्रम

धूम्रवर्णं संसारसारमूत ।

अस्मात् भवभरसः देहि-नाम भक्तानां पारमितिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

स्नाभिमतनिध्यन्तये सद्गुरुं स्तौति ॥ १ ॥

हे-शिवनाथ आनन्दरूपममृतं पापघ्न-नाम-मायु

हे-सद्गुरो (शिवतात्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-भयात् प्रकाशय ॥१५॥

इद्वैव अस्मि अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेद्मिनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्य-भयम् ।

अन्योऽस्मि प्रपन्नः मार्गं प्रप्रापयस्व-नाम-मायु

हे सद्गुरो० ॥

वल्लनम् संसारच मायाय

स्वकलय् चानिय् ध्वपाय-सूत्य् ।

दयाय-हृदय् नञ्जराह् चावत्तम्

सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाग्र् ॥

कुय् काम क्रूद लूव सुह अन्दकारय्

ममताय-सूत्य् विस्तारय् म्योन् ।

समताय-सूत्य् इमि-मङ्ग स्वकलावत्तम्

सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाग्र् ॥

संतोश विचार सत्सङ्ग दर्मय्

खटनय् आयवम् ककर्मय्-सूत्य् ।

अनिच्छाय परम-गय् प्रावनावत्तम्

सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाग्र् ॥

मञ्जन-धरय् यिम् आसि प्रकृति-पर

चिरकालि प्रोबुख् ईश्वर-स्यान् ।

तिमनेय् मङ्ग-याग् आमन् म्य हावत्तम्

सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाग्र् ॥ १० ॥

अन्दरय् युम् कुम् आनन्द-मन्दिरय्

तपि-मङ्ग करयो योग-पूजा ।

उपनिग्रदन्-हृन्दि सिर म्यति वावत्तम्

सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मङ्ग गाग्र् ॥

स्वकचार अन्दि गोम् गरके-चूयय्

ज्वान् कुम् रक्तम् नृयय्-निग् ।

आवृत्तस्तया-अहं संसारस्य मायया

उन्मोष्ये-ते तवैव (अनुग्रह-) उपायेन ।

दयायाः-एव दृष्टिं विसर्जय-नाम-मयि

हे सद्गुरो० ॥

अस्ति-एव कामेन क्रोधेन लोभेन मोहेन अन्धकारेण

ममतया विवृतिः मम ।

ममतया (अद्वैतज्ञानेन) अस्मात् (कामादितः) उन्मोचय-नाम-मासु

हे सद्गुरो० ॥

हे-संतोष, हे-विचार, हे-सरसङ्ग, हे-धर्म

तिरोहिताः संपन्नाः-पूर्य-मे कुकर्मणा-एव ।

आकस्मिकत्वेन परमां गतिं प्रापय-नाम-मासु

हे-सद्गुरो० ॥

सद्यस्मिन्पुरुषाः ये आसन् प्रकृतिपराः (प्रकृतिपुरुषविवेकावक्ताः)

चिरकालेन प्राप्तं-तेः ईश्वर-पदम् ।

तेषामेव मध्ये स्थितिं मे दापय-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥ २० ॥

अन्तरेव यत् अस्ति-मे आनन्दार्थं-मन्दिरम्

तस्यैव-मध्ये कुर्यां-ते योगेन-पूजाम् ।

उपनिषदां शारान् समापि प्रकटय-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥

आर्षं तदिः (निरर्थं) गतं-मे पृच्छ-त्तोमेन

युवा अस्मि रक्ष-नाम-मां लोभात् ।

बुज्यर् कुह् नजिदीख् मत मन्दकावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥
 व्वपदीश-सूतिन् वुक्थिय् चावतम्
 सूत्य् मा आस्यम् कुनि कैह् लीप् ।
 ब्रह्मानन्दस्य-प्यठ वार थावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥
 दानेषू नदियाह् निर्मल क्थिय्
 योग-पाजि-सूतिन् वरिय् क्थि ।
 व्वय् तन् नावय् च्य् मननावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥
 इन्द्रिय् थिम आसि द्रायेम् फटिय्
 ह्यम् ह्यप् रटिय् खटिय्-पाठि ।
 सारि खम्बरावतम् कुनुय् बनावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥ २५ ॥
 ज्ञानकि मिथर्य् वार सुचरावतम्
 पंपोश् कन् क्लृणावतम् मन् ।
 अद्वैत-नाव-सूत्य् पानस् कावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥
 मूल-तल श्रीसुम् निर्मन् पोत्रुय्
 व्यवहार-प्रष्टुय् क्थम् यम् ।
 निर्णय-गर्मिय-सूत्य् व्यगलावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाग् ॥

दृढत्वम् अस्ति अदूर मा-नाम लज्जय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

उपदेशन उपलक्ष्यैव विमर्जय नाम माम्

सह मा स्मित स्यात् मे कुतोऽपि कश्चित् लेप ।

ब्रह्मानन्दे एव सुष्ठु स्वापय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

ध्याननिष्ठावस्था महीं निर्मला कृत्वा एव

योगात्म जलेन आपूर्णो अस्ति या ।

(तस्या) अहमेव तनूँ आपययम् त्व सात्त्विक नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

इन्द्रियाणि यानि आसन निर्गतानि न प्रक्षुब्धैव (विषययु)

चेतन गृहीत्वा प्रशुब्धैव गूढ प्रकारेण ।

सर्वाणि सगमयस्व नाम मे, एकवचन सपादयस्व नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥ २५ ॥

ज्ञानस्य लोचन एव सुष्ठु उन्मोचय नाम मे

पद्मम् इव विकासय नाम मे मन ।

अद्वैत भावेन स्वात्मनि उपमुह्यस्व नाम माम् (साधुष्य देहि)

हे सद्गुरो० ॥

वस्तुत आस निर्मल लल रूप

व्यवहारात्म प्रकृत्या कृत तथा न शीतज्ञानत्वम् ।

विचारात्मना ओष्ण्येन विगालय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

नाव् कुम् छण्ण् व्यम् च्याङ्गय् आगय्
 हावत्तम् सत्तित्-आकागय् ।
 संमारस्-मल्ल पुग मत् पावत्तम्
 सद्-ज्वर हावत्तम् गटि-मल्ल गाग् ॥ ९१ ॥

3. THE CREATION OF THE UNIVERSE, AND BIRTH OF UMĀ.

HER MARRIAGE TO ŚIVA.

ओंकार-रूपस् ग्ररने आय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ ९८ ॥
 परमात्मा युस् कुद् परमानन्दय्
 तमिमय् कुद् खळ्ळन्दय् नाव् ।
 खळ्ळन्दम् निश माया द्राय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ १० ॥
 माया ईश्वर-इच्छा जानय्
 तमि-मल्ल विष्णु भगवानय् द्राव् ।
 ब्रह्मा व्यपदोव् विष्णु-मायाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 लक्ष्म-सदि खग-सान् नगर-काण्डेय्
 सोद् संमार ब्रह्माण्डेय् ज्ञय् ।
 पैद-करि ब्रह्मा-मल्ल इच्छाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति, अस्ति-मे तदेव आशा

प्रदर्शय-नाम-मे सत्तिदाकाशस्वरूपम् ।

संसारस्य-मध्ये अपर्याप्तां (हीनतां) मा-नाम आपातय-नाम-मे

ॐ हृदुरो० ॥ २ ॥

श्री-उमायाः प्रादुर्भावं विवक्षुस्तावज्जगदुत्पत्तिं

संक्षेपेण विवृणोति ॥ ३ ॥

श्रीकारात्मानं (परमशिवं) शरणम् आगताः-वयम्

श्रीं नमः शिवायेति कुम (नित्यमुच्चारयेत्पर्यः) ॥ ३९ ॥

परमात्मा यः अस्ति परमानन्दरूपः

तस्यैव अस्ति स्वच्छान्दात्मेति नाम ।

स्वच्छन्दस्य सकाशात् माया निर्गता

श्रीं नमः० ॥ ३० ॥

मायात् ईश्वरेच्छां जानीहि

तन्-मध्यात् श्रीविष्णुः भगवानेव निर्गतः ।

ब्रह्मा उत्पादितः विष्णु-मायया

श्रीं नमः० ॥

लक्ष्मणः पुनैः-सह नगर-(मुवन-)-समूहाः (भूगदिषतुर्दशपुत्रनामि)

मर्त्यः संसारः; ब्रह्माण्डानि गृहीत्वा (तेः सह) ।

उत्पादिताः ब्रह्मणः इच्छया

श्रीं नमः० ॥

दक्ष-प्रज्ञापय् म्वड व्यपदोबुन्

जगतुकु होबुन् तम् व्यवहार ।

वारयाह् ज्ञाथेय तम् कन्याय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तिमनेय् मङ्ग अस् कोराह् जायस्

भगवय्-माया गर चायस् ।

नाव-किनि जन्म ह्यत् माज्य उमाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तस् माज्य मालिस् कुह् जय-जय-कारेय्

तस् हिङ् न बक्तावारैय् काह् ।

यमि-सन्दि गरि इक्कू कन्या ज्ञाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥ ३५ ॥

मृच्छ-ष्टेषु देवलूकुक् सरदारैय्

तप-ष्टेषु बडि आदिकारैय् मान् ।

यस् इक्कू दया कर् दयाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

वैलोक्यनाथम् चिबुवनसारम्

परमशिवम् गङ्गादरम् ।

मय् कुमारी वागनि आय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

मतोबुह् कोर्य तम् पय्-कुन् आमम्

विवाह् कर्मस् पञ्चमम् सुतम्

दत्तप्रजापति प्रथमम् उत्सादितस्तेन

जगत प्रदर्शितस्तेन तस्मै व्यवहार ।

अनका जाता तस्य कन्या

आ नम ० ॥

तामामैव मयात् एका कन्या जाता तस्य

(या) भगवन्माया गृह प्रविष्टा तस्य ।

(अर्पित) नाम्ना जन्म गृहीत मान्वा उमया

आ नम ० ॥

तस्या मातुः पितुः अस्ति नयजय कार

तस्य सदृश न भाग्यशाली कश्चित् ।

यस्य सृष्टे ईदृशी कन्या जाता

यो नम ० ॥ ३१ ॥

ब्रह्मर्षि दत्तलोकस्य नायक

तपर्विषु महता आधकारेणैव संयुक्त ।

यस्य ईदृशी दया कृता महासायया

आ नम ० ॥

त्रैलोक्यनाथाय त्रिभुवनधाराय

परमशिवाय गङ्गाधराय ।

येन कन्या विवाहे समागता

आ नम ० ॥

सप्तविंशति (अन्या) कन्या तस्य अश्वशिष्टा आर्षस्तस्य

विवाह कृतस्तेन तासां चन्द्रमसा सह ।

साध् नक्षत्रं ह्यत् तिम ताराय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 उमा-रुद्रस् कुह् नमस्कारेय्
 शिव-शक्ति-रूपं युस् कुह् सर्व-व्यपकार् ।
 विवाह् कर्हस् लोल त माय
 ओ नमः शिवाय कर् ॥
 प्रजापद्य् गौव् मन सावदानेय्
 व्यलि शिवजी रुनिदानेय् आस्
 दपुनस् कन् धव् म्याङ्ग जीलाय
 ओ नमः शिवाय कर् ॥ ३० ॥
 पमनिय् दख् खख् पमन्यन् बायन्
 वननिय् सार्यनय् लाकिम् क्रिय् ।
 तमि तिह् बोझनाविय् पननि हंसाय
 ओ नमः शिवाय कर् ॥
 ध्वद् म्याङ्ग वातिय् योरय् योरव्
 तोरय् तोरय् मोरय् ध्व ।
 इति योर् कृष्णस् न्य कर् व्यपाय
 ओ नमः शिवाय कर् ॥

4. DAKṢA, REJOICING OVER UNĪ'S MARRIAGE WITH
 ADDRESSES HIS RELATIONS.

सावदान मन कुम् परमानन्द
 शिवनाथ् सांपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥ ४

सुहृतरूपाः नष्टत्राणि (च) सन्ति-हि ताः ताराः (शस्त्रिन्याद्याः)

श्रीं नमः० ॥

उमाशक्त्यभिन्नरुद्राय शक्ति नमस्कारः

शिव-शक्ति-रूपेण यः शक्ति सर्वोपकारकः ।

विवाहः कृतस्तौस्तथाः भक्त्या च प्रेम्णा

श्रीं नमः० ॥

दत्त-प्रज्ञापतिः संपन्नः मनसा आनन्दपूर्णः

पदः श्रीशिवः संनिधिं आगतस्-तथा ।

कपितं-तेन-तस्मै कर्तुं निधेहि महीयां (मरुतां) स्तुतिम्

श्रीं नमः० ॥ ४० ॥

स्वकीयानि दुःखानि सुखानि (च) स्वकीयेभ्यः आसृभ्यः (दन्तुभ्यः)

कथनीयानि सर्वेषामेव आवश्यकताः सन्ति-हि ।

तेन तद्दत्तं संश्रयिताः स्वकीयाः सहस्रितयः

श्रीं नमः० ॥

सुद्धिः महीया प्राप्स्यति यत्र यत्रैव

तत्र तत्रैव सर्वमेव त्वमेव ।

अतः परं कृणुष्व मे कुरु रक्षोपायम्

श्रीं नमः० ॥ ४१ ॥

दत्तस्योक्तिः स्वसंबन्धिनः प्रति ॥ ४ ॥

समाहितेन मनसा शक्ति-ने परमानन्दः

श्रीशिवः संपन्नः-मेवान्यतः च दन्तुः ॥ ४२ ॥

सरं कन् प्रलुप्तं कुस् पंपोश्
 ल्वकच्यारस् कुम् आमत्तु वोश् ।
 तोशान् तोशान् कुस् व्वह् प्रसन्द
 शिवनाय् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द
 अग्नि श्रीगङ्गादरन् गवर्षाञ्जि
 स्वयंवर वरुन् कन्या म्याञ्ज् ।
 आपरस् प्रीम-स्वत्य् इद-धत-कन्द
 शिवनाय् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥ ४५ ॥
 तस्य मायाय व्वह् वातिय् न साञ्ज्
 नय् सय् ब्रह्मा विष्णन् जाञ्ज् ।
 नय् कुस् गवह् तय् नय् कुस् अन्द
 शिवनाय् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥
 अय् कर्पूर गौरम तने
 सुशक्तू कीर्तना कुस् सन वने ।
 यिवान् कैचाह् ष्यस् सौगन्द
 शिवनाय् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥
 सय् ब्रह्मा त विष्ण् मानुन्
 कगतुकु ईश्वर सय् कानुन् ।
 सय् अगूर् त सय् स्वच्छन्द
 शिवनाय् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥
 अबीद बक्ष्य ष्य तमस्रुण् जगन्
 सय् कुय् मन् त सय् कुय् प्राण् ।

सरस इव प्रफुल्ल अस्मि पद्म

बाल्यस्य (बाल्यावस्थावत्) अस्ति मे आगत आत्मादर ।

समुप्यन् समुप्यन् अस्मि अह ममम्

श्रीशिव ० ॥

अनन श्रीगङ्गाधरेण यानेन्द्रेण

स्वयधरेण कृता तेन (यस्य) कथा मम ।

हस्तेन भोजयिष्यामि अमु अतिभक्त्या इधियुक्ताङ्ग फाणितम्

श्रीशिव ० ॥ ४५ ॥

तस्य मायाया बुद्धि प्राप्स्यति न अस्माकम्

नैव सा ब्रह्मणा विष्णुना (च) ज्ञाता ।

नैव अस्ति तस्या आदि च नैव अस्ति तस्या अन्त

श्रीशिव ० ॥

अस्या कर्पूरवत् गौररूपाया तन्वा

सुगन्धस्य वर्धना क नाम कथयिष्यति ।

सपद्यमाना कियती अस्त्यस्या सुगन्धतति

श्रीशिव ० ॥

स एव ब्रह्मा च विष्णु भन्तव्य

जगत ईश्वर स एव ज्ञातव्य ।

स एव अघारेश्वर च स एव स्वच्छन्द

श्रीशिव ० ॥

भेदरहिता भक्ति अस्ति हि तस्यैव ज्ञानम्

स एव अस्ति हि मन च स एव अस्ति हि प्राण ।

सुय् नेरि श्रीशद् शास्त्र् मन्द
 शिवनाथ् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥
 सुय् कुय् शास्त्र् वेद-सागर्
 सुय् कुय् आसवुनु विद्यादर ।
 सुय् कुय् सार् श्री-कारुक् ब्यन्द
 शिवनाथ् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥ ५० ॥
 ण्ण-वदि लोख त प्रियम-सूत्य्
 जप तप यज्ञ दर्म कर्म-सूत्य् ।
 शैश-पूज् करियय् जुव् तस् वन्द
 शिवनाथ् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द ॥
 ण्ण फिर् म कारुय् कर् म तारुय्
 तिथ-पाठि पूजाय दारुय् कर ।
 येय भ्रष्टपदक्तन् लागिनस् दन्द
 शिवनाथ् सौपेनुम् बान्दव् त वन्द

THE WEDDING-JOURNEY OF ŚIVA AND UMĀ

राजन् खान्दर्य्यस्ति स्वकलोवुय्
 परम-शैश्वर्ग्य् गौव् लब्धनोवुय् ज्ञाय् ॥ ५१ ॥
 रम्योर्गकि-पाठि शैश्वर्ग्य् संभारय्
 जगतम् नव् संहारय् आव् जान् ।
 अरिज्ज-पोशम् गौव् ज्ञाय् न्योवुय्
 परम-शैश्वर्ग्य् गौव् लब्धनोवुय् ज्ञाय् ॥

स-एव निर्गमिष्यति बोधधरः शास्त्राणि मथ्यन्तां (सारभूतः)

श्रीशिवः ० ॥

स-एव अस्ति-हि शास्त्रं वेदविद्या-समुद्रः

स-एव अस्ति-हि संभवन् विद्याधरः ।

स-एव अस्ति-हि सारः प्रत्येक विद्वद्रूपः

श्रीशिवः ० ॥ ५० ॥

लक्ष्मणं भक्त्या च प्रेम्णा

उपेन तपसा यत्नेन धर्मेण कर्मणा ।

पुण्यादिपूजां कृत्वा स्वात्मानं तस्मै उपहारो-क्तुम्

श्रीशिवः ० ॥

(स्वात्मानं प्रायश्चित्तं) हे-कृष्ण पर्यावर्तय मा ग्रीवाम्, ^{कुम्भ मा} ^{[विलम्बम्}

तथैव पूजायां धैर्यं कुरु ।

यथा पुण्यदन्तेन समर्पिताः (पुण्यार्घ्यं) दन्ताः

श्रीशिवः ० ॥ ५१ ॥

अथ श्रीशिवस्योभया सह कैलासं प्रति प्रस्थितिं विवृणोति ॥ ५ ॥

राजा (इच्छेत्) उत्सवः यदा समाप्तः

परमशक्तिं गतः सत्त(अनन्त)नामा एहीत्वा ॥ ५२ ॥

पद्मवत् त्रिकाशमागतः संसारः (मर्त्यलोकः)

लग्नाति नवः वसन्तसमयः (इव) आगतः शोभनः ।

(अरिः) पुण्यविशेषं गतः एहीत्वा स्वल्पद्वयः

परम ० ॥

गुलाबम् तय् आरवलि म्लुक् गौव्
 दिक् गौव् मौलिक् रुदुक् न व्यन् ।
 यम्बुजलि-हन्दु रङ्ग स्तम्बलन् प्रोबुय्
 परम-शंखेचू गौव् लब्धनोबुय् ह्यप् ॥ ५५ ॥
 हृद्वरि गरि सुय् वारय्-कारय्
 परमाङ्गन-धवहारय् सान् ।
 हृदि ह्यहरम् ह्यप् हृद्वसय् द्रोबुय्
 परम-शंखेचू गौव् लब्धनोबुय् ह्यप् ॥
 लसा-हृद् कुक् अस्त्र न्यय् वामन्
 निष्कल मन् कर्त आसनदार ।
 हृदयुक् पम्पोश् अस्त्र वथरोबुय्
 परम-शंखेचू गौव् लब्धनोबुय् ह्यप् ॥
 तम् निश क्वाह् कुय् वस्त्र ॥ जामय्
 विरक्त् कुय् निष्कामय्-सूत्य् ।
 निदान्-अवदन्-हन्दु स्तन-सोबुय्
 परम-शंखेचू गौव् लब्धनोबुय् ह्यप् ॥
 तम् निश क्वाह् गय नक्षी त धारय्
 युक् आनि सूक्-अन्दकारय्-रम्भु ।
 मद्गा विष्णय् घमि न्वपदोबुय्
 परम-शंखेचू गौव् लब्धनोबुय् ह्यप् ॥
 तम् निश क्वाह् कुय् गण्डुम् ॥ कामुन्
 यम्-निश द्राय महामाया ।

पुष्पविशेषस्य च पुष्पविशेषेण मगम जात

मन गत समेलन, श्रवणशृङ्खल्यो न मेद ।

पुष्पविशेषस्य राग पुष्पविशेषण प्राप्त

परम० ॥ ५५ ॥

शशुरसञ्चरिनि चष्टे च प्रसन्नतया

द्विरागमनव्यवहारेण सयुक्त ।

शरत्ता शशुरात् पृथ्वीत्या गमनाद्या निर्गत

परम० ॥

वमाकृष्ट शसि श्रुत्वाक नित्य भावमान

निर्वाचन मन कुरु-नाम (न) आधारयुक्तम् ।

दृवपक्ष पक्ष श्रुत्वाभि श्रास्तुतम्

परम० ॥

तस्य निकटे कि नाम श्रुति दक्ष्य च चाल

द्विरागी श्रुति गतस्यद्वलिन ।

श्रवणार्वाङ्गपरार्थस्य स्वर्णन श्राव्य

परम० ॥

तस्य समीपे कि नाम भवन्ति धनानि च दृष्ट्या

य श्यात् लाभान्धकारेण रहित ।

ब्रह्मा त्रिणु (च) यन सत्यादित

परम० ॥

तस्य समीपे कि नाम श्रुति श्राभूष्य च तदपभोग

यन्मात् निर्गता मष्टामाया ।

वैलोक्य यमि ईश्वरि व्युदोबुय्
 परम-गर्खुचू गौव् लक्ष्मनोबुय् ह्यय् ॥ ६० ॥
 ज्ञान्-हृद्य लर्थ ह्यय् भासवन् हेरय्
 ह्ययस् न्य फेरय्-निग्न स्वकलाव् ।
 ह्यय् खारम् हुम् स्वडञ्जुकु पोबुय्
 परम-गर्खुचू गौव् लक्ष्मनोबुय् ह्यय् " २ "

6. DAKṢA VISITS ŚIVA AND THE GODS IN KAILĀSA, AND IS NOT
 RECEIVED BY ŚIVA WITH THE RESPECT WHICH HE
 CONSIDERS TO BE HIS DUE DAKṢA'S WRATH
 HE DETERMINES TO INVITE ALL THE GODS
 EXCEPT ŚIVA TO HIS SACRIFICE.

उमारुद्रस् त्रिवुवनमारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारम् ह्यय् ॥ ६१ ॥
 कैलासम् प्यठ् उमा-करवुन्
 उमा-देविय ह्यय् ययि गौव् ।
 वैकुण्ठ् सांपन् तय् कृत्-मारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारम् ह्यय् ॥
 दह अकि आसिय् नृगवय् कारम्
 वीह् वस्तारन् दीवता ह्यय् ।
 ममेमन्ति आसिय् मङ्ग स्वर्गदारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारम् ह्यय् ॥
 दत्त-प्रज्ञापय् मनकामनाय
 तन् वीह् दर्म-सवाय मङ्ग ।

वैलोक्य येन परमेश्वरेण उत्पादितम्

परम० ॥ ६० ॥

ज्ञानरूपायाः शालायाः सन्ति बहुवृक्षः; त्राघरोद्दिष्टः

कृष्णं मां विपर्ययात् उन्मोचय ।

कर्च-धाम आरोपय-मामु, अस्ति-नै (इह) प्रथमं क्षोपानमेव

परम० ॥ ५ ॥

नाकलोके देवानां मभाविधानकथनपुरःसरं दत्तं प्रति

क्रोधाविर्भावं शिवस्य प्रकामति ॥ ६ ॥

समामहेष्टरश्च त्रिभुवनसारस्य

मनसा (निर्विकल्पेन) धारणया धारयिष्यामि-तस्य ध्यानम् ॥ ६२ ॥

कैलासपर्वतं प्रति सभाशौचः

समा-वेष्टीं वृक्षोत्था यदा गतः ।

(शोभया) वैकुण्ठधाम-द्वयं संपन्नं तस्मिन् पर्वतगते

मनसा० ॥

द्विपदे एकस्मिन् ग्रामन् त्रय-पदं कारयाम्भानः (ब्रह्मजिह्वामहेष्टराः)

येनं त्रितन्वन्तः देयताभिः सह ।

ममवेताः आद्यन् मध्ये मर्गलोकस्य

मनसा० ॥

इक्ष्वाकुपतिः आभीष्टाय

तत्र प्राप्तं धर्मसभायां मये ।

मोरि॑य् अ॒यि तम् जै-जै-कारम्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥ ६५ ॥

गोमे॑तु म॒ञ्जु ओम् मोह-अ॒न्दकारम्

शिव॑नाथन् तोर क॒रुणम् न कथ् ।

बु॒ठ् मु॒ञ्चरो॑वन् न नमस्कारम्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥

क॒रुण् ओम् पान॑य् श्रीनिराकारम्

अ॒द कु॒मनो॑वन् मायाजाल् ।

व॒डनो॑वन् म॒ञ्जु मोह-अ॒न्दकारम्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥

व॒ज्र॑लुय् बु॒ध् गोम् यि॒ष्ट् आ॒सि नार॑म्

कि॑नि-अ॒म्बारम् ह्य॒चन॑स् र्य॒ह्

कू॒द-अ॒व॒स् गोम् यि॒ष्ट् का॒लसं॑हारम्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥

व॒ननि॑ खे॒ग् पान॑स्-सू॒त्य् ओम् शो॒दय्

शो॒दय् वो॒लुन॑स् दी॒वन् म॒ञ्जु ।

इति॑-योर् ल॒ग अ॒ञ्जु अ॒मि॒किस् चार॑म्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥

वा॒र-पा॑ठि य॒ज्ञाह् अ॒ञ्जु व॒वह् व॒नाव॑य्

इ॒च्छा॒य प्रथ॑म बा॒वना॑य सान् ।

पथ्-कु॑न् ना॒वाह् यव॑ संसारम्

मन-कि॑नि दारनाथ दारस् दान् ॥ ७० ॥

मर्त्य-एव उत्थिताः तस्मै जयजय-कारोक्तौ (अभ्युत्थानाय)

मनसा ॥ ६५ ॥

गतः मध्ये आसीत् मोहान्धकारश्च

श्रीशिरेन (स्वयं) प्रत्युत्तरेण कृतस्तेन-तस्मै न वृत्तादिप्रस्तालापः ।

(प्रथममेव इत्थेन कृतेऽपि नमस्कारे) योग्यौ उद्घाटितौ-तेन-तस्मै न नमस्काराय

मनसा ० ॥

कर्तव्यं आसीत् स्वयमेव निराकारश्च (तस्य)

अतः निपातितं-तेन-तस्मै मायाजालम् ।

निमज्जितः-सः मध्ये मोहान्धकारश्च

मनसा ० ॥

प्रज्वलं मुखं संपन्नं-तस्य (इत्थं) यथा आत् अग्निः

काष्ठकूटश्च (ज्व) समुद्रता-तेन-तस्य दितिः ।

क्रोधादिष्टं-भुरं संपन्नं-तस्य यथा जालसंदारश्च

मनसा ० ॥

कपपिणुं प्रवृत्तः आत्मना-मह (भ्रमते) आसीत् मोहमत्तः

मानात् ध्वंशतो-ऽनेनाहं देवानां मध्ये ।

इतः-परं प्रवर्तयिष्यामि अतः अद्य प्रत्युपायम् (प्रतिक्रियाम्)

मनसा ० ॥

मांभनतया यत्नमेकम् अतः अहं संपादयिष्यामि

अभीष्टं मेभ्यां भावनया सह ।

पुरस्तात् नामधेयं (कीर्तिं) स्थापयिष्यामि भंभारे

मनसा ० ॥ ७० ॥

ब्रह्मा विष्णुः शिवो मानवः

सनिदानं कर आवाहन् ।

प्राकृत्य करन गङ्गादारस

भन-किनि दारनाय दारम् घान् ॥

इति-योर् पथ-स्तुन् वज्र् यिम् आसन्

तिम् तस् वासन्न यज्ञस् मधू ।

अननमन् ज्ञप-यक्षकिस् व्यवहारस्

मन-किंनि दारनाय दारस् दान् ॥

व्यति मन्दकोवुनम् सुति मन्दकावन्

ठठ-पाठि कथ् पावनावन् थाद् ।

अद् गक् पमनिष् कारस् त बारस्

मन-किंनि दारनाथ दारम् थान् ॥

इय् गंङ्गरोवुन् ज्यग् सपदोवुन्

सारिण्य वनभोवुन् मासम् ।

दपुनस् दपिणिन वस्मादारस्

मन-किंनि दारमाय दारम् घान् ॥

रुष्ण विथ-तिथ गरि गरि शिव शिव कर

अनुवव-वाव-क्विनि चव तोठिय् ।

शरन् गङ्गुन गङ्गि चन्द्रकलादारम्

मन-किंनि दारनाय दारस् दान् ॥ ७५ ॥ ६ ॥

ब्रह्मणो विष्णोश्च देवैः सह

मानिष्येन करिष्यामि आह्वानम् ।

षोडशं करिष्यामि-न गङ्गाधरस्य

मनसा० ॥

द्वतः-परं पुरःकाले अतः ये भवेयुः

ते तस्य (शिशुस्य) दृष्टिगोचरा-न-भवेयुः यन्नस्य मध्ये (यन्नकतुनु भ
[दृष्ट्यति) ।

आनयिष्यन्ति-तं-न जपस्य-यस्यस्य व्यग्रहारे

मनसा० ॥

अदमपि हृषितस्तेनार्हं, तमपि हृषयिष्यामि-तम्

उपदासपूर्वकं दत्तं आनयिष्यामि-तम् ।

ततः शमिष्यामि स्वकीयस्य कार्यस्य च व्यग्रहारस्य (करणार्हम्)

मनसा० ॥

इदमेव संकलितं-तेन, यन्नः संपादितस्तेन

सर्व-एव आकारिताः निमग्नृपाय (निमग्नृताः) ।

कथितं-तेन-सेभ्यः (सूतेभ्यः) यत्कर्तव्यं-न (निमग्नृत्वं) भक्तधारिणे

मनसा० ॥

(सं-प्राप्तात्पापः अन्यकर्तुं) क्षि-कृत्वा-नामधेय यथा-तथा प्रतिफलं शिष्य-शिष्येति
[कुप

अनुभव-भावेन कदाचित् सोऽप्यति-स्याम् ।

शरत् शक्त्यं चन्द्रकलाधरम्

मनसा० ॥ ७५ ॥ ६ ॥

- 7 THE GODS COME TO DAKRA'S SACRIFICE DEVI GOES TO IT
WITHOUT INVITATION AND ASKS WHY SIVA IS NOT INVITED,
DAKRA GIVES AN INSULTING REPLY SHE CASTS
HERSELF INTO THE SACRIFICIAL FIRE

दक्ष-प्रजापतनिस् यज्ञस् तय्

देवता आय् पोश-दक्षय् ह्यय् ॥ ७६ ॥

आवाहन् गौव् ब्रह्मलोकस् तय्

ब्रह्मा विष्णुभगवान् ह्यय् आव् ।

सत-स्यि तति असि वीद् परनस् तय्

देवता आय् पोश-दक्षय् ह्यय् ॥

अग्नि-अग्नि तिम्यलि बीठि यज्ञस् तय्

दक्ष-प्रजापतनय् दपुनस् ।

आवाहन् करिणि शिवस् तय्

देवता आय् पोश-दक्षय् ह्यय् ॥

शिवजी ओसु यठ् कैलासस् तय्

माज्य-भवाज-कुन् लम् वनने ।

दपनि कोन आव् अस्य काह् सालस् तय्

देवता आय् पोश-दक्षय् ह्यय् ॥

माज्य-भवाज फीरिद् दपुनस् तय्

आस्यस् व्यवहारू गाङ्गस् ।

पनम् हिस् पत निन् आस्यस्न ह्यय् तय्

देवता आय् पोश-दक्षय् ह्यय् ॥ ८० ॥

देविद्य रमि-रङ्ग यलि वनूनम् तय्

रूप कर्ह ईश्वरन् गौव् यच् कास ।

दक्षस्य यज्ञं प्रति देवानामावाहनं श्रीशिवस्थानाङ्गत्या-
त्मानादरवृत्तं विवृणोति ॥ ७ ॥

दक्षप्रजापतेः यज्ञे नाम

देवाः आगताः पुष्पवृन्तानि पृक्षीत्वा ॥ ७६ ॥

आज्ञानं गतं (संभूतं) ब्रह्मलोकस्य नाम

ब्रह्मा विष्णुभगवन्तं सहकृत्वा आगतः ।

सप्तर्षयः तत्र आसन् वेदं अधीयानाः नाम

देवाः ० ॥

परितः ते यदा निविष्टाः यज्ञस्य नाम

दक्ष-प्रजापतिनैव कथितं-तेन-तेभ्यः ।

आज्ञानं कुर्याद् श्रीशिवस्य नाम

देवाः ० ॥

श्रीशिवः आसीत् पृष्ठे कैलासस्य नाम

जगन्मातरं-भवानीं-प्रति प्रवृत्तः वक्तुम् ।

कथयितुं कुतो-न आगतः आवयोः कथित् निमग्नस्य नाम

देवाः ० ॥

जगन्मात्रा-भवान्या प्रत्युत्तरं कथितं-तया-तस्मै नाम

स्यात्तेषां व्यवहारस्य व्याकुलता ।

स्वकीयाः सः-तेषां, पश्चात् नयिष्यन्ति (नः) स्यात्तेषां-न मयाधानं नाम

देवाः ० ॥ ८० ॥

देव्या एतादृशप्रकारेण यदा कथितं-तया-तस्मै नाम

मीनं कृतं ईश्वरेण, व्यतीतः अतिकालः ।

है-है क्वाणि गोस् मङ्ग-मोहस् तय्
 मङ्गरोव्यन् च जगदीश्वर ।
 आवाहन् इति कोन कस्वस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 प्रज्ञापतनय् तोर दपुनम् तय्
 कस् स्वरमृत्तिमय् मन्यासम् ।
 न्ययनृत्तिमय् कल-माल नास्ति ह्यम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 सालम् अनहान् राज-रङ्गम् तय्
 मन्दहाविहेम् म्यति मार्यमय् मङ्ग ।
 शर्मन्द करिहेम् मङ्ग मारकस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 सर्पग्वसात्रिम् कालकण्ठम् तय्
 व्यहन्-व्याय् ह्यम् शिमशामन् यठ् ।
 ठण्डायाह् यय् आमान् कुह् मस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ८० ॥
 देविद्य दपुनम् वनान्-कुस् कम् तय्
 सुय् कुय् आमवुनु चिवुवन-मार ।
 अमि कयि नाग् व्यञ् पणिय् ववनम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 इह् युजिय् तान् गय मङ्ग मूदम् तय्
 अष्ट पद-सूत्य् ह्यष्टमम् यह् ।

महाज्योक्तः, कुतः गतस्त्वं मोक्षमर्थां नाम

(यतः) विस्मारितस्त्वया-सः त्वया जगदीश्वरः-शिवः ।

आद्याहने हृद् कुतो-न कृतं-युष्माभिस्तस्य नाम

देवाः० ॥

प्रजापतिना प्रत्युत्तरं कथितं-तेन-तस्यै नाम

कस्य भस्ममलिनाङ्गस्य संन्यासिनः ? ।

मग्नस्य (यस्य) कपालमालाः कस्य सन्ति-तस्य नाम

देवाः० ॥

निमन्त्र्यै आनयिष्यामि-तं (चित्) राज-मण्डपे नाम

अलक्षयिष्यन्तां मामपि सर्वेषामेव मध्ये ।

सज्जितं अकरिष्यन्तां मयि सत्संघदि नाम

देवाः० ॥

द्यालवाहिदपिषः कालकण्डस्य नाम

निवास-स्थानं अस्ति-यस्य इमं ज्ञानानां पृष्ठे ।

भङ्गारसं धीत्वा वर्तमानः अस्ति प्रसन्नः नाम

देवाः० ॥ ६० ॥

महादेवा प्रत्युक्तं-तया-तस्मै, कथयन्-अभि कस्य नाम

म-एव अस्ति भवन् त्रिमुदन-मार-रूपः ।

अनेन कथनेन विनाशः अतोऽनन्तरं योष्याऽस्ति-ते मघितुं नाम

देवाः० ॥

एतत् (पूर्वोक्तं दक्षस्य) श्रुत्वा तावत् गता मध्ये क्रोधस्य नाम

एव-पद-प्राक्नेन चद्रनेव-तस्याः त्याता ।

अन्द् कुनि लंबूहस् न फौरिष् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

सूर्य-हिहि कननैष् किम् कनवालिय्

वज्रलिय् ज्जाम किम् नालिय ।

इन्द्राक्षी-रूप श्रीचन्द्रकलाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

वक्रिय बापय् जगय् व्वपदोवुन्

मार्यनैय् होवुन् ज्वालाम्बख-रूप् ।

चिवुवन् त अकारन् तस् मिश्र द्राय

माव्य ज्वालाय जै-जै-कार् ॥

शिवशक्ति-रूप् अय् चतुर्बुज दारिष्

सांज् पालना व्यस्तारिष् मोठ् ।

प्रारब्ध व्वपदोव् तमस्य इच्छाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०० ॥

पापम् चय् कर् मांनि-भगवती

अय् पावती सती-रूप् ।

दर्शन-बापय् लारान् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

मञ्जन-प्ररञ्जौ प्रसन् मपदवूय्

तमि सूत्य् प्राय्श् परम-गय् ।

आमन्द-गम् करि तमस्य मेवाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

अन्तः कुत्रापि लब्धस्ताभ्यां-तस्य न प्रत्यादृत्य आगतौ (तौ)

महामायायाः० ॥

सूर्यमदृशे कर्णयोः स्तस्यस्याः कुचदले

रक्तवर्णानि वसनानि सन्ति-तस्याः वसितानि ।

(तस्याः) इन्द्राक्षीरपायाः श्रीचन्द्रकलात्मिकायाः

महामायायाः० ॥

स्वभक्तेः करलाय जगत् उत्पादितं-यया

मर्त्यभ्य-एव प्रवर्जितं-तया ज्वालामुखी-रूपम् ।

त्रिभुवनं च त्रिकारणदेयाः तस्याः सकाशात् निर्गताः

मातुः ज्वालामुखाः जयकारो (-ऽस्तु) ॥

शिवशक्ति-रूपा (या) अस्ति भुजवतुष्टयं धृत्वा

अस्माकं पावनौ विस्तार्य पुरा ।

(तस्मादेव) प्रारब्धकर्म उत्पादितं तस्याः इच्छया

महामायायाः० ॥ १०० ॥

पापानां नाशं कुर्वन्-मातर्भगवति

श्रद्धि (त्वं) पावतीं सती-रूपा ।

भवद्वर्गनार्थं धावित्वा आगता-वयम्

महामायायाः० ॥

सञ्जन-पुद्गलेः प्रसन्ना मंषादिता-त्वं-ते.

तेन हेतुना प्राप्ता-तेः परमा-गतिः ।

आनन्द-घनाः कृताः तस्याः सेवया

महामायायाः० ॥

दया-रूप दित वक्तुन् सुक्तिम्

परम शक्तिम् साञ्ज् वक्थ् बोञ्ज् ।

नमनि अस्मि आय् प्रथम त माय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

ईदथस् मङ्गु खख् ज्योती-रूप् आसर्वज्ञ्

अज्ञया वासर्वज्ञ् यिवान् न द्रैठ् ।

गट् काम् वलिमति छिद् छुवच काय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

चराचर-जगि ह्यय् व्यापख् आसर्वज्ञ्

सानि खटि कर्म कामर्वज्ञ् वध् ।

पाक् जालि दख् गालि तसक्क दयाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०५ ॥

प्रज्ञापतव्य् यलि खतु कूदय्

द्यानि स्मरन-निग रुदुय् दूर ।

वीरभद्रन् मोर् यज्ञच व्याय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

धन-राय् व्याञ्जुय् कीर्तना करहा

द्यानि खर्-दिन-सूत्य् खरहाय् दान् ।

मोक्ष-मङ्गु चानिय् मन-माज्ञ वाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

दया-रूपेण देहि-नाम भक्तानां मुक्तिम्

हे-परम-इक्ते अस्माकं भक्तिं शृणु ।

नम्रीभावाय वयं आगतास्ते प्रेम्णा च हार्देन

महामायायाः० ॥

दृश्यस्य मध्ये अस्मि ज्योती-रूपा भवन्ती

अज्ञपात्मिका भावमाना आगच्छन्ती न दृष्टिम् ।

तामिदं विनाशय, संवलिताः स्मः लोभस्य क्लायया

महामायायाः० ॥

चराचरात्म-जगतः अस्ति व्याप्तुवन्ती वर्तमाना

अस्माकं निन्द्यानि कर्माणि विनाशयन्ती वैद्य ।

पापानि विनाशितानि, दुःखानि अपाकृतानि, तस्याः दयया

महामायायाः० ॥ १०५ ॥

इक्ष्वाकुपतेः यदा आचष्टः क्रोधः

त्वरीयात् अरुणात् स्थितः (मः) दूरे ।

(तदा) वीरभद्रेण हतः* (सः) यज्ञस्य भूमौ

महामायायाः० ॥

अष्टांशान्नं तवैव कीर्तनां कुर्याम्

त्वदीयेन स्मृतिदानेन अरेयं-ते ध्यानम् ।

मोक्षद-स्वरभङ्गीः त्वत्कीर्तिविषयाः मनो-रूपेण वाद्येन ध्यास्यामि

महामायायाः० ॥

* यज्ञकाले चण्डाम्बततायादिपाप्यपि न हन्यते । यत्तु दत्त चण्डदेवानां सांमुख्येऽपि हतः, तस्माच्छ्रीशिवानादरहदानतायादिनाऽपि मुक्तम् । सर्वदेवताभ्योऽप्युत्कृष्टतरवासर्ग्यं शिवोऽस्तीत्यपि सूच्यतेऽनेन ।

शैलाक्षम् स्वप्रकाश-रूपम्
 आस्रवस् हृत् तत् रत्नदीप् ।
 खारम् ब्रून् मन-कामनाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 पान द्यस् वाणी मांजि-भर्तृणी
 परमज्ञानी वेद-सागर् ।
 सद्ग्वर् द्यस् वय् हाव् विद्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 कृष्ण-जी वल्लभतु कृप्य ममताय
 स्वकलिय् चानिध् व्यपाय-सूत्य ।
 द्यन् वति नज्दीस् वन् समताय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ११० ॥ ८ ॥

9. PRAISE OF DEVI, AS ONE WITH SIVA.

शिवनावम् प्यट् मण्डित् मती
 श्रीपार्वती स्वयम्भु जय् ॥ १११ ॥
 पूजाय पोष्ट् भागहाय लवहती
 अकिन्गामि आसवेत्तु द्यस् शिवा ।
 रक्तवीज् मारिध् द्यस् पान ततो
 श्रीपार्वती स्वयम्भु जय् ॥

शिलाचक्रात्मनः (प्रद्युम्नपोठस्य) स्वप्रकाश-स्वरूपस्य
ऊर्ध्व-धामयिष्यामि-तस्य धूपं तथा रत्नदीपम् ।

निवेदयिष्यामि-तस्य भोजनपदार्थं द्वादशीभिर्भक्षितेन
महामायायाः ॥

स्वयं अक्षि वाणी-रूपा हे-मातर्भवानि
परमज्ञानिनी वेदाक्षिः ।

सद्गुरुः अक्षि मार्गं प्रदर्शय विद्यायाः
महामायायाः ॥

कृष्णनामा (= अहं) आवृतः अक्षि समतया
मोक्षसे-नाम तत्रैव उपायेन-हेतुना ।

दिवसानि प्राप्तानि (तस्य) सामौष्यं आद्याप्य समतां (नाम स्वशक्तिम्)*
महामायायाः ॥ ११० ॥ = ॥

शिवरूपे लयोक्तिपूर्वकं शिवाभिन्नतां निरूपयति देव्याः ॥ ६ ॥

शिवनामां प्रति संपन्ना-त्वं वती

(हे) श्रीपार्वति मृषास्ते जयः ॥ १११ ॥

पूजार्थं पुष्पाब्धिं समर्पयेयं-से हिमजलकणपूर्यानि

अकिन्मोमु-द्वयाख्यग्रामसेने वर्तमाना अक्षि शिवाख्यदेवताह्वये ।

रक्तवीजं हृत्वा अक्षि स्वयं तत्रैव

श्रीपार्वति ॥

* अग्निशक्तिं समता नाम अक्षिज्ञानि ।

† साक्षात्कृत्येयं वृत्तिः ।

पोश् स्वम्बराविम् वज्रलि नीलि छतिय्

पूजा करहाय् दष्टदेवी ।

जार-पार वार बोज् छिय् आर-क्ती

श्रीपार्वती व्यनय् जय् ॥

अमरनाथ-कैलासकिय् सूरमतिय्

वहनख् त करुनख् अर्दशरीर् ।

नय् छय् आसवज् तस् सूत्य् सती

श्रीपार्वती व्यनय् जय् ॥

अष्टयजू सूत्य् छय् त्रुंठि तय् पतिय्

शिव-शक्ति-रूप छय् सर्वथापख् ।

हयाम् तोठ् छय् भोजान् इतिय्

श्रीपार्वती व्यनय् जय् ॥ ११५ ॥

10. NANDIN GOES TO KAILĀSA AND TELLS SIVA THAT DEVĪ HAS
BECOME SATĪ. CREATION OF VIRABHADRA.

श्रीशिवजी ओम् षठ् कैलासम्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तम् ॥ ११६ ॥

योर-तोर देविय-हन्दु मंत्राद्

दशनुक् यिह् कंठाह् ओसु तम् याद् ।

श्वक्तर मोरय् कुम् वननम्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तम् ॥

पुष्पाणि संचितानि-मया रक्तानि हरितानि शुक्लानि

पूजां कुर्यां-ते द्वे-द्वष्टदेवि ।

विघ्नसिद्धिनयान् समाधानेन शृणु खयं-स्वः श्रार्ति-कान्ताः

श्रीपार्वति० ॥

अमरनाथ-कैलासवास्येन भस्मलिप्यग्रात्रेण

वृता-तेन-त्वं पुनः संपादिता-तेन-त्वं अर्घ्यशरीररूपा ।

निधं अस्मि वर्तमाना तेन संयुक्ता सती-रूपा

श्रीपार्वति० ॥

अणिमाद्यष्टिद्वयः सहस्रयः सन्ति-ते पुरस्तात् च पश्चात्

शिव-शक्ति रूपेण अस्मि विश्वव्यापिनी ।

कृष्णश्च (मे) प्रसन्ना-भव अस्मि शृण्वती द्वैव

श्रीपार्वति० ॥ ११३ ॥ ८ ॥

अतः परं नन्दिनः कैलासं प्रति गमनम्, तत्र च सतीदाहादिवृत्तस्य

शिवं प्रति कथनमनन्तरं वीरभद्रोत्पादनवृत्तं कथयति ॥ १० ॥

श्रीमहादेवः आसीत् (निवसन्) उपरि कैलासस्य

नन्दिकेश्वरः गतः वक्तुं * तस्मै ॥ ११६ ॥

अपत्यं-तत्रत्यां देव्याः (इच्छा मष्ट) संवादरूपम्

दादृश्य यत् किञ्चित् आसीत् तस्य स्मृतिविषयम् ।

अन्ततः सर्वमेव वृत्तं कथितं-तेन-तस्मै

नन्दिकेश्वरः० ॥

* वक्तुमिति । भूतवृत्तात्म्यं सतीदाहादिवृत्तमिति शेषः ।

† अपत्यं-तत्रत्यामिति । कैलासाग्निर्देवमनारभ्य अतीशरीरदाहात्मकमिति शेषः ।

क्रूदस् मङ्गु गौव् कालसंहार
 तिषुय् यिषु अन् वुवनन् ह्ययि नार ।
 वीरभदूर् सार्पन् तयि क्रूदस्
 नन्दिकेशूर् गौव् वनने तस् ॥
 वमनि सङ्गु वीरभद्रस् शिवजी
 भ्वति आसय् ह्यय् च स्याञ्जय् द्विय् ।
 तिष् करस् यिह् करव् कल्याणस्
 नन्दिकेशूर् गौव् वनने तस् ॥
 यिम् तति आसन् देव् कारन्
 अन् ह्यज्यस् मारन् मारन् चय् ।
 वधवार् करिज्यस् नडिस् यज्ञस्
 नन्दिकेशूर् गौव् वनने तस् ॥ १२० ॥
 वीरभदूर् अट् द्राव् पत शिवजी
 करनि सङ्गु यिष् दण्डोनस् तमि तिष् ।
 हे-चमाकरवनि वस् कर् वस्
 नन्दिकेशूर् गौव् वनने तस् ॥
 क्रूदस्वस्-निष् रक्ति कालसंहार
 हितकार-पुष्प करि ह्यत मरक-नार ।
 व्यह-मङ्गु शहस्यार् दिधि कृष्णस्
 नन्दिकेशूर् गौव् वनने तस् ॥ १० -

क्रोधस्य मध्यं गतः कालसंहारः (रुद्रः)

तथैव यथा त्रयाणां भुवनानां उद्गच्छेत् अग्निः (दाहाय) ।

वीरभद्रः उत्पन्नः संसादेव क्रोधात्

नन्दिकेश्वरः ० ॥

वक्तुं प्रवृत्तः वीरभद्राय महादेवः

अहमपि आगतः अस्ति-ते सद्यः समैव शपथः ।

तदेव कुरु-तेषां यत् करिष्यामः कस्यान्ते

नन्दिकेश्वरः ० ॥

ये तत्र ह्युः देवाः कारुणानि (४)

अनुक्रमं निरुल्लोपास्तान् दृष्ट्वा दृष्ट्वा त्वमेव ।

विनाशं कुर्यात्तेषां मृतः यद्यद्य

नन्दिकेश्वरः ० ॥ १२० ॥

वीरभद्रः अग्रे निर्गतः प्रयात् महादेवः

कर्तुं प्रवृत्तः यदेव कथितमार्गीक्षेन-तस्मै तेन तदेव ।

(शक्यमयं ते दद्या) द्वे-समाशंस्य अयं कुरु यत्तु*

नन्दिकेश्वरः ० ॥

क्रोधमुख-मकाशात् पालयिष्यति कालसंहारः

दितकरायाय करिष्यति जगत् नरकानसम् ।

काञ्चकूटादपिषात् शीतलत्वं दास्यति वृषाध्यक्ष्यन्मृगम्

नन्दिकेश्वरः ॥ १० ॥

11. VIRABHADRA ARRIVES AT DAKṢA'S SACRIFICE. HE SLAYS
 DAKṢA HIS ROUTS AND SLAYS THE GODS PRESENT,
 THE GODS, IN ORDER TO PACIFY SIVA,
 SING HIS PRAISES.

वीरभद्रन् देव क्षप दिवनाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ १२३ ॥
 गवडङ्गय् दक्ष-प्रजापय् रटिथय्
 कल रटिथय् कुनुनम् अग्रस् ।
 क्वाङ्गि-लट्यं कडि कडि देव मन्दहाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥
 केह् केह् गालिन् केह् केह् जालिन्
 केह् केह् वालिन् अहङ्कार-निग्र ।
 कल रटि रटि प्रथिविय-ण्ड् चाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ १२४ ॥
 ब्रह्मा रुद्रमन्त्र परनोबुन्
 चाननोबुन् शुद्धि-व्वनिर्मय् मन्त्र ।
 सूर्य-देवताहम् दन्द कुटराविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥
 विष्णुभगवान् लङ्गु शिव-शिव करने
 अनुग्रह अनुग्रह लङ्गु परने ।
 मारि देवता हर-हर करनाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

वीरभद्रस्य यज्ञं प्रत्यागमनं देवैः सह दक्षदण्डकरणं
च निरूपयति ॥ ११ ॥

वीरभद्रेण देवाः गूढापक्रम-संचारात् दापिताः(स्वीकारिताः)-तेन

सर्वेभ्यः प्रदर्शितानि-तेन स्वानि-एव खलानि ॥ १२३ ॥

प्रथममेव दक्ष-प्रजापतिं पृच्छीत्वा

शिरः क्लृप्त्वा प्रक्षिप्तं-तेन-तस्य अग्नौ ।

शिखा-कोशवेणीः उद्धृत्य उद्धृत्य देवाः कुपितास्तेन

सर्वेभ्यः ० ॥

केचित् केचित् विनाशितास्तेन केचित् केचित् दग्धास्तेन

केचित् केचित् अवरोपितास्तेन अहंकारात् ।

शिरः भित्त्वा भित्त्वा पृथिव्यां दातितास्तेन

सर्वेभ्यः ० ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमग्न्याख्या (वेदिकमुक्तस्तुतिं) अध्यापितस्तेन

प्रवेशितस्तेन गोमयकूटस्य मध्यम् ।

सूर्य-देवस्य दन्ताः विभेदितास्तेन

सर्वेभ्यः ० ॥

विष्णुभगवान् प्रवृत्तः जिव-जिवेति कर्तुम्

अनुगृह्याण अनुगृह्याणेति प्रवृत्तः पठितुम् ।

सर्वे देवाः हर-हरेति कारितास्तेन

सर्वेभ्यः ० ॥

सफेद्-बुयिम् चन्द्रम-देवम्

कण्डु मण्डुन् कर्तुन् त कर्तुम् न दाह् ।

बीम-सूतिन् तस् कल कर्त्तुन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

चार कर्त्तुं जोनुस् न गय् अवारय्

पक्षादारय् पिचिनय् आर् ।

कम् कम् लीलाय तिम् वनर्त्ताविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

यिम तति आमिय् त्रैलोक्य-देवता

डाङ्गै सूतिन् हर्तुन् ज्वान् ।

आहि माम् आहि माम् बारव दाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ १३० ॥

म्वहन्त्रय् विष्णन् वञ्जुन् लीला

तमि-पत मत्तन् अद देवौ ।

शिवनाथ-जौ अस्व व्यञ्ज् स्वकलाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

बावना-भोग् फल्लि मनच वार्य

हृष्णजौ दारनाय दारे दान् ।

यिम योश् फल्लि तिम् दैत्यन् हाविन्

सार्धनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ ११ ॥

शुक्लवर्णमुखस्य चन्द्रदेवस्य,

पद्मकलङ्कविशेषकं कृतं-तेन-तस्मै, अर्वाध्वितं-तस्य च न धैर्यम् ।

विभीषिकाभिः तस्य कलाशिरांसि शोषितानि-तेन

सर्वभ्यः ० ॥

उपायः कश्चित् ज्ञातस्मै न, संपन्नाः अनिष्टव्याप्ताः (अकथयंश्च)

हे भस्माङ्गराग उद्भवस्तु-ते कथया ।

कानि कानि (द्विविधविचित्राणि) स्तुतिबालानि ते प्रवादितास्तेन

सर्वभ्यः ० ॥

ये तत्र अभवन् तैस्तोकादेवाः

सुखलादिघातेन निमुह्येतं(निष्कामितं) तेन-तेषां जीवने (प्रायः) ।

आदि मां आदि माम् (इति) कथयाऋन्दोषारणानि विचार्यताः (स्त्रीकारिताः)

सर्वभ्यः ० ॥ १३० ॥

प्रथममेव विष्णुना कथिता-तेन-तस्य स्तुतिः

तत्पद्यात् ब्रह्मणा, ततः देवैः ।

द्यौमहादेवः अस्मान् अतः (ज्ञेयात्) मोचयतु

सर्वभ्यः ० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वं समुद्दिश्यातिः) भक्तिपुष्पाणि विकसितानि मनोवाठिकायाम्

कृष्णाख्यः धारयथा धारयिष्यति ध्यानम् ।

यानि पुष्पाणि फुल्लानि तानि ईश्वरेण उपभुक्तानि-तेन (तस्मै समर्पितानि)

सर्वभ्यः ० ॥ ११ ॥

12 KṚṢṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The 12th chapter is in Hindi, and is here omitted (pp. 133—143).

13 BRAHMA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The first eight verses (144—151) of this chapter, which consist merely of a string of Sanskrit titles of Śiva, are here omitted. After these titles, which are all in the Sanskrit vocative case, the text proceeds as follows

कालसंहार भुजगेन्द्रहार

इमि संसार म्वकलावृतम् ।

महारुद्र करुणावतार

कर म्योनु चार कुम् आसर ॥ १५२ ॥

हे-सिद्ध-साध कालाग्निरुद्र

जटादार त्रिनेत्र

हे-विश्वनाथ दिगम्बर

स्वरूप् च्योनु कुह् आसर ॥

सूरमति उमापति

ज्ञान-वति पठय् अन् ।

कृष्ण् यिष्टु करि शिव-शिव

मन्तूर् जपि षडक्षर ॥ १३ ॥

14. DHARMARĪJA'S (YAMA'S) HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

धरनन्-हन्दि दान्-स्वरन

इमि बव-सर तर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शकर शंभो ॥ १५५ ॥

सर्व-व्यापक संसार-सार

दारनाथ च्योनु टार दान् ।

श्रीकृष्णस्तुतिः हिन्दी-भाषया शिवं प्रति प्रथममेव ॥ १९ ॥

ब्रह्मस्तुतिः शिवं प्रति ॥ १३ ॥

हे-महाकालनाशक हे-नागेश्वर

अस्मात् संसारात् मोक्षय-नाम-मासु ।

महासद् दयार्थ-धृताक्षर

कुत मम वषायं अस्ति-मे आश्रयः (ते) ॥ १५२ ॥

हे-सिद्धमेव-साधु-यस्य-तादृश, हे-कालाग्निरुद्ररूप

लटाधर सूर्यचन्द्राग्न्यात्मनेवचय ।

हे-जगद्वाप दिगम्बर

स्वरपं तव अस्ति आश्चर्यदायि ॥

भक्तोद्धूलितदेह वमापते

ज्ञानमार्गं प्रत्येव प्रापय (अस्मान्) ।

(प्रत्यकृत्) कृष्णः यथा करिष्यति शिव-श्रितेतुच्चारम्

मन्त्रं उचिष्यति षट्सरम् (श्री नमः शिवाय इति) ॥ १५३ ॥

धर्मराजकृता स्तुतिः ॥ १४ ॥

(तव) चरणयोः ध्यानसरणेन

अस्मात् संसार-भरमः तरिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप गङ्गाधर, कन्याचररूप, कल्याणकर, कल्याणप्रभव ॥ १५४ ॥

भक्त्यापित, भक्त्या-भक्त

धारयता तव धारयिष्यामि ध्यानम् ।

परमानन्द श्व-चरनन्

चान्यन् वन्दयो पान् ।

नम च्यत् कुन् दम-दम ग्रम

रिन्द-पांठि जिन्द मर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे अविनाश त्रिप्रकाश

शाज्ञ शूरि-बाश वार बोज् ।

गाश-रख्यन् अज्ञगटि-मज्ञ

सूर्य-प्रकाश् सुष सोज् ।

परमेश्वर कर् च्ह् पूर्यर्

कथ दूर्यर् जर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

वासनाय कायाय

मायाय मज्ञ ब्वह् गोस् ।

दिह् गालवुन् ध्यानवाराह्

काल-कालस् मज्ञ ब्वह् षोस् ।

हे दयावान बडि भगवान

जगतस् कथाह् कर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

निष्णु-नद्धा कुख् च्ह् पान्य्

कुख् च्ह् दयालु बड् दय् ।

हे-परमानन्दस्वरूप शुभदचरणयोः

तव चपदारीकुर्यां आत्मानम् ।

नंक्षामि त्वां प्रत्येव क्षये-क्षये शान्तो-भविष्यामि

प्रागल्भ्येन जीवन्नेव मरिष्यामीव अहम् ।

हे चराचरदप० ॥

हे अविनाश चैतन्यप्रकाश

अस्माकं बालभाषणानि ममक्षु शृणु ।

निष्प्रकाशानां तामिह-मर्धे

सूर्यप्रकाशं प्रत्युचं मेधय ।

हे-परमेश्वर कुरु त्वं पूर्तिमर्भाष्टस्य

कथं (नाम) दूरतां खोढामि अहम् ।

हे चराचरदप० ॥

सुर्वाभनायाः, शरीरस्य

मायायाः मर्धं अहं गतः ।

देहं विनाशयन् पतितः

कालात्मजालस्य मर्धं अहं पतितोऽस्मि ।

हे इयातो मद्यामहेन भगवन्

अगत्या किं करिष्यामि अहम् ।

हे-चराचरदप० ॥

त्रिणुः व्रक्षा (च) अमि त्वं मयमेव

अमि त्वं इयानुः मद्यान् इत्याः ।

घ्नन् बुधन्-हन्दि स्त्रामियो

मोन् व्वयिनय् जै-जै ।

वार निशय् सब त्यलि यलि

शिव-शास्त्र पर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हंसासन गरुडासन

वृषाबासन वन क्याह् ।

हनि हनि मङ्ग कुख् च्ह पानय्

फेरवनि मनबुन क्याह् ।

दय् अर्मान् कुम् राय्-घ्नन्

चय् सूतिन् वर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१५॥

नरक-मङ्गय् स्वकलावतम्

गय् पर्नङ्गय् हावतम् ।

कट-संकट वस्त्रादर

हर हर वनगावतम् ।

हृदयम् मङ्ग हे केवल

द्यान् च्योसुय् दर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

श्री-नरायण् कुख् च्ह पानय्

सार्यनय् जीवन् मङ्ग ।

परमात्मा यद् निर्मल

सार्यनय् देवन् मङ्ग ।

(६) त्रयाणां सुवनानां स्वामिन्

अस्मदीयः भूयात्ते जयजयकारः ।

सम्यक् निश्चयं प्राप्स्यामि तदा यदा

शिव-शास्त्राणि पठिष्यामि अहम् ।

ॐ शराचरदण्ड ॥

हंसासनवृक्षान्, गण्डासनविष्णो

वृषभासनशिवं वक्ष्यामि किं-नाम ।

ग्रंथे ग्रंथे मध्यगतः अस्मि त्वं स्वयमेव

ॐ-प्रत्यंशं संचरणशीलं (भवतः) चाख्यत्वं किं-नाम ।

इदमेव अत्योत्तुक्कं अस्ति-मे, रात्रिन्दिवम्

त्वयैव सह निर्वाहयेयं अहम् ।

ॐ शराचरदण्ड ॥ १६० ॥

नरकमध्यादेव उन्मोचय-नाम-मासु

भक्तिं स्वकीयां प्रदर्शय-नाम-मे ।

मंकट-मेदिनू भस्माङ्गराग

हर हरेति वाचय-नाम-मासु ।

हृदयस्य मध्ये ॐ कैवल्यस्वरूप

धानं तत्रैव धारयिष्यामि अहम् ।

ॐ शराचरदण्ड ॥

नारायणः अस्मि त्वं स्वयमेव

सर्वेषामेव जीवानां मध्यगतः ।

परमात्मस्वरूपः शुद्धः निर्मलश्च

मर्त्येषामेव देवानां मध्ये ।

मर कर्मस् अगथ् ईश्वर

च्याङ्ग सुमरन् फिर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

प्रथ् प्रवातन् सुलि ब्वथहा

च्याङ्ग पूजा करहा ।

कम् दारिथ् मन् लांगिथ्

च्याङ्ग लीला परहा ।

नालि कुनहाय् लाल-माल

विथ् म्भक्त-लर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

तिथ् खरहाय् बिथ् म्य मेखम्

मन् त प्रान् चय् सूत्य् ।

नत फ्याह् अथ् बव-सरसय्

आय् कैत्याह् गय् कृत्य् ।

मन् मेलन वेह्यस् गह्

नाफहमन् खर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे महाकाल कालिच जाख

च्यानि नाल-सूत्य् चलनम् ।

वासनायन् संकल्पन्-

हन्दि मूल्य् गलनम् ।

उपलक्षणीकृतो-मया-त्वं हे-जगदीश्वर

तव स्मृतिमात्रां (उपसर्गाधि) प्रवर्तयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

प्रतिप्रभातं सुबेलमुहूर्तं उद्वच्छेयं (निद्रातः)

तव पूजां कुर्या-नाम ।

कुर्यां धृत्वा मनः संगमय्य

तव लीलास्तुतिं पठेयम् ।

कण्ठे पातयेयं-ते भणिमात्राः

पुनः मुक्तादामानि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

तथा स्मरेयं-त्वां यथा मम संगच्छते-मे

मनः च प्राणः त्वयैव सह ।

अन्यथा किं-नाम अस्मिन् भवमरमि

आगताः कति (असंख्याः) गताः चासंख्याः ।

मनसः संयोगेन निःसंक्षः (इव) संभविष्यामि

(यथा) भूर्वाणां द्वेषो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे महाकालरूप, अन्तकात् भीतिशः (त्यस इव)

तव आक्रन्दमभावेन अपयात्यन्ति-मे ।

सुवर्षनानां संकल्पानां

मंत्राणां भूतानि विनश्यन्ति-मे ।

द्यान्-अथ स्वर कालि-कालस्य

थरि पोश् जन् हर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६५॥

हत सूर्य-खत तीज् कुय्

गङ्गा-चम् अथ् मालिय् ।

चन्द्रम कुय् द्यक-ण्ठि-किनि

गट-पङ्क-निश खालिय् ।

लोल ध्याने शोल-दीवन्

जुन् जन् लग दर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

दर्शनके शघ्नम-सूत्य्

फलहा जन् पम्पोश् ।

दर्शन ध्यानि अमृतके

वर्शन यियि अस्स बोश् ।

फलरत्तिस् अहंकारकिस्

कुलिस्य् वाल अर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

अहि-मुचरज् ध्योन् दह् तथ्

अहि-वटज् ध्योन् राथ् ।

आर् यियिनय् कास लोला

कुष् च्च्य् भोला-नाथ् ।

षाफ् तन् नय् ध्यान् डेशन

हिय् जन् गङ्क वर ब्वह् ।

ध्यानं-यदि स्मरिष्यामि कदाचिदेव

लतायाः पुष्पाणि हव (दुर्वासनाभ्यः) स्त्रीणां-भविष्यामि ग्रहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६३ ॥

ग्रतशः (ग्रसंख्येभ्यः) सूर्यभ्योऽधिकं तेजः अस्ति-ते

वृक्षिचर्म अस्ति-ते परीधानम् ।

चन्द्रमाः अस्ति-ते ललाटे (अवतंसदपः)

कृष्णपक्षेण विनाभूतः (नित्यमविगलस्वरूपः) ।

मेघा तव प्रकाशस्त्रभावात्. (देदीप्यमानः)

ओरसा हव संश्लेषे निरोधं ग्रहं (समाधिलीनो भग्यम्) ।

हे चराचररूप० ॥

भवद्वर्शनदपेण सुषारकणपुष्पापातेन

विक्रमेयं पद्म हव ।

दर्शनेन तव अमृतस्य (हव)

वर्षयेन संमविष्यति अस्मान् महार्घता ।

(येन हेतुना) निष्फलस्य अदङ्कारात्मनः

वृक्षस्य अयतारयिष्यामि क्रकचच्छेदनानि ग्रहम्

हे चराचररूप० ॥

अधुन्मेषः तव दिवसकालः नाम

अस्तिनिमेषः तव रात्रिकालः ।

इया समुद्रच्छानु-ते अपयार्गयिष्यामि (दर्शनसाधनेन) तदद्भुतस्य

अमि जमेय भाधुसंश्लेषः-ध्यामी ।

निर्मलां मूर्तिं न-चेत् तव दृष्ट्यामि

माततोपुष्यं हव संश्लेषिष्यामि जीर्ण-नृन्ड काट् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

परमात्मन् नीलकण्ठा

नालि दृष्टि वासुख् कुय् ।

अर्पन् गङ्ग चरनन् दन्

सूत्य-बालि सूत्य द्यय् व्यय् ।

यय् ज्याय पाद् थावख्

खन-कनि अहि जर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

गङ्गि करुनाय च्याज् सूतिन्

सार्यनूय् पापन् नाश् ।

दर्मरूप सेनाय-सूत्य्

जेन ग्रहरे अविनाश् ।

संतोश-सूत्य् कूद् गालिय्

मोह-राजस् फर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१७०॥

हे सदाशिव म्म-ति कृष्णम्

चेतनाय कुम् वास्तम् ।

प्राक्-क्षन्मकि खटि कर्मय्

कास्तम् खश् आस्तम् ।

मंसाराह् द्वय-बर्मन्तु

नत कय-पाठि दर ब्वह् ।

हे-चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो-॥१८॥

हे धराचररूप० ॥

हे-परमात्मस्वरूप नीलकण्ठ

प्रालम्बभूतः कण्ठे वासुकिनागः अस्ति-ते ।

उपायनं भविष्यामि (तत्र) चरणयोः द्वन्द्वे

सहचरासु सह-कृत्वा अहम् ।

यस्मिन् स्थाने पादौ स्थापयिष्यसि

(तत्र) स्पर्शयोजनकृते स्तनेत्रे उट्टङ्कयिष्यामि अहम्

हे धराचररूप० ॥

संपरस्यति करुणया तव हेतुना

सर्वपापेभ्य पापानां नाशः ।

(भवत्कृति-)धर्मरूपया सेनया

क्षिप्यामि देशं अविनाशात्मानं (मोक्षम्) ।

संतोषेयं क्रोधं विनाशय

मोक्षराजं मोक्षयिष्यामि अहम्

हे धराचररूप० ॥ १७० ॥

हे नित्यकल्याणरूप समापि कृष्णश्च (ग्रन्थकर्तुः)

चेतना इति भामसानो-भय-नाम-मे ।

पूर्यतन्मना निन्द्यानि कर्माणि

अपनय-नाम-मे भयन्. भय-नाम-मे ।

मंसारस्तु दुःखपरिपूर्य.

अन्यथा केन-प्रकारेण स्थितो-भविष्यामि अहम् (तत्र)

हे धराचररूप० ॥ १४ ॥

15 INDRA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 15th chapter is in Hindī, and is here omitted (lv. 172—177)

16 VARUṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने चारय्-बल् ।

बस्मादारय् ह्यम् च्याञ्ज् लादन्

सादन् पमयो पादन् तल् ॥१ ७८॥

लमयो ज्यामन् रटयो दामन्

शिवनाथ ह्यम् च्याञ्ज् मनि-कामन् ।

विजगत्-पालय् धित म्योन सालय्

चावत्तम् पालय् अमृत-जल् ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने चारय्-बल् ॥

त्रिवुवनसारो हनि-हनि-मन्न कुख्

माधाय-सूत्य् कुख् न धिवान् द्रैठ् ।

सत्-चित्-आनन्द केवल गोविन्द

ज्याय् च्याञ्ज् हृदयुक् पपोशङ्गल् ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने चारय्-बल् ॥१ ८०॥

मनकिस् वागस् फुलयाह् द्राय

रक्वनि लक्वनावि अक्-पोश् काव् ।

शोख च्यानि प्रयम वुल्लुल् बिह् नालान्

बोक्षान् शिव शिव दिदर्य त जल् ।

इन्द्रकता स्तुतिः ॥ १५ ॥

अतः परं वर्णः स्तौति । १६ ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये-ते स्वकीये खानतीर्थे (सुखामनारूपे) ।

हे-भक्तपरिमलितदेह अस्मि-मे तव अनुग्रहः (उपकारः)

खड्गक्तानां (साधूनां) नन्द्यामि-भोः पादयोः तसे ॥ १०८ ॥

आनर्षभं-ते-भोः वक्ष्ये, गृहीयां-ते-भोः वक्ष्यामिभागम्

हे-शिव अस्ति-मे तव मनश्चतुस्तता ।

हे-त्रिलोकपालक आगच्छ-नाम मत्ताम्रिधं निमन्तये

पापय-नाम-मां कंसानि अभुतजलस्य ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये ० ॥

हे-त्रिभुवनसार (सर्वभूतानां-)प्रत्यक्षं-मध्ये अस्मि

स्वमायया अस्मि न आगच्छन् संदर्शने ।

हे-सच्चिदानन्दस्वरूप केवलयात्मन् वेदवाग्लभ्य

ध्यानं तव (मे) हृदयस्य पद्मपण्डम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये ० ॥ १०९ ॥

मनोरुपस्य उद्यानस्य पुष्पविकाशः निर्गतः (संपन्नः)

हे-पालक अनन्तनामधेय अहं (नाम पुष्पविशेष) उपसृज् ।

रागेण तव प्रेम्णा-च भरद्वाजपत्तिः सन्ति रुवन्तः

रुजन्ति शिव शिजेति दिव्यं-(पञ्चविशेषः) च पुनः जल-
(पञ्चविशेषः) ।

श्रीनिराकार्य त्रिवुवनसार्य

प्रार्य पनने यार्य-वल् ॥

हे कृष्ण वासना स्यद् यत् शब्दं यत्

शब्दं यत् मतमयं सूत्यं सनिदान् ।

सतमयं मन् यत् सतमयं कन् यत्

सतकिम् कुलिम् वशि आनन्द-फलम् ।

श्रीनिराकार्य त्रिवुवनसार्य

प्रार्य पनने यार्य-वल् ॥१६॥

17 CETRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The 17th Chapter is in Hands and is here omitted (1 v 183—186)

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

बिल् तय् मादल् व्यन भ्वलाब् पंपोश-दस्तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८७॥

जटामुकुट जट-गङ्गा वसान् ह्यस् तय् ।

देविय देवता विष्णु ब्रह्मा किम् दम्-वस्तय् ।

भक्तिय वाव जै-जै कार् आश्वन् तस् तय् ।

बिल् तय् मादल् व्यन भ्वलाब्-पोश् लागस् तय् ॥

दयासागर लोल-विजयाय कर्तुन् मस् तय् ।

हा पोशमत्यो होश ब्वल मनि यव दान् ह्यस् तय् ।

अशोर् संसार् क्लृवावन् शोर् रोजि कस् तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) ओः कृष्ण वामनां श्रुत्वा समाधेहि शुद्धां
(च) समाधेहि

शुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रपेक्ष मनः समाधेहि सत्यं-प्रपेक्ष कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृत्तस्य उत्पत्त्यति ध्यानन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

त्रिल्ल-पत्राणि च भादली(आरखतुलसी)पत्रविशेषं व्यनपत्रविशेषं तरुणी-
पुष्पं पद्मपुष्पवृन्तानि ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय श्रीमहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती अस्ति-तस्य नाम ।

देव्यः देवताः त्रिण्युः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै ब्रह्माङ्गुलयः ।

भक्त्या भावेन (च) त्रयत्रयकारः भूयात् तस्मै इति ।

त्रिल्लपत्राणि च भादलीपत्राणि व्यनपत्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-
यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेमभङ्गया कृतस्तथाहं प्रमत्तः नाम ।

हे पुष्पपूर्णदेहं चेतनया आगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

श्रसारः संसारः क्लृप्तयन्त्रास्ति, स्थिरः आस्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय यद्भवन्तानि ॥

श्रीनिराकारय् त्रिबुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥

हे कृष्ण वासना स्यद् यव् श्वद् यव्

व्यद् यव् मतमय् सूत्य् सनिदान् ।

सतसय् मन् यव् सतमय् कन् यव्

सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल ।

श्रीनिराकारय् त्रिबुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१६॥

17 CHIRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 17th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Ev 183—186)

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

बिल् तय् मादल् व्यन म्वलाब् पंपोश-दस्तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८७॥

जटासुकुट जट-गङ्गा वसान् ह्यस् तय् ।

देविय देवता विष्णु ब्रह्मा हिस् दम्-बस्तय् ।

वक्तिय भाव जै-जै कार् आश्वन् तस् तय् ।

बिल् तय् मादल् व्यन म्वलाब्-पोश् लागस् तय् ॥

दयासागर लोल-विश्रयाय कर्तुन् मस् तय् ।

हा पोशमत्यो होश व्यल मनि यव ह्यन् ह्यम् तय् ।

असोर् संसार कल्त्रावान् सोर् रोजि कस् तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनं श्रुत्वा समाधेहि शुद्धं
(च) समाधेहि

बुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्यं-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृत्तस्य उत्पत्त्यति श्रानन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षित्ये० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

द्वित्व-पञ्चाणि च सादसी(आरख्यतुलसी)पञ्चविशेषं व्यनपञ्चविशेषं तरुणी-
पुष्पं पद्मपुष्पवृत्तानि ।
पूजायै निवेदयिष्यामि परमप्रियाय शिवहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटामङ्गा प्रवहन्ती कल-तस्य नाम ।

देव्यः देवता, विष्णुः ब्रह्मा (च) इति-तस्मै ब्रह्माङ्गलयः ।

भक्तग भावेन (च) जयजयकारः भूयास, सौ इति ।

द्वित्वपञ्चाणि च सादसीपञ्चा व्यनपञ्चाणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-
यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेममङ्गया कृतस्त्रा प्रमत्त नाम ।

हे पुष्पपूरुषदेहं चेतसःप्रागल्भ्यं, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

असारः संघारः क्लृप्तयद्गदिश्वरः स्यात्यति कश्च नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यापरमप्रियाय पद्मवृत्तानि ॥

• शश्वेन चक्षुषणम् ।

परि-परि लग्हाय् शिव शङ्कर शिवनावस् तय् ।

दर्शन चान्यकु कुह् मय यक् लोल् यच् हावस् तय् ।

तोठ्तम् शिवजी जगदीश्वर कुस् बेकस् तय् ।

पूजाय लागय् व्यन ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥१८०॥

पंपोश-पादौ-सूतय् चितम् अस्तय् अस्तय् ।

चरनन् वन्दय् जुव् त ज्ञान् ह्यय् वलिङ्गू वस् तय् ।

यिन च्यानि-सूतिन् पोञ्ज बुज्यम् नागरादस् तय् ।

पूजाय लागय् बिल् त ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥

अमरनाथस् नीलकण्ठस् शेरि लागस् तय् ।

दयाय-सूतिन् कृष्णस् प्यठ् आर् यियितम् तस् तय् ।

तवय् कृष्णो अर्पन् गक् शिवनावस् तय् ।

पूजाय लागय् व्यन ग्वलाब् दस्तय् दस्तय् ॥१८१॥

19. THE SUN-GOD'S HYMN IN HONOUR OF SIVA.

दृशवासन निम्नं, ग्वन् च शरिय्

लोल्-पोश

चैतन्य-लाल-मा

प्रेम-सूतय् कुन

श्रीभगवान् कुस् मय

लोल्-पोश ग्वह्

कैलास-वासो करान् श्री

आनन्द-अमृत-शामिय्

गव् ।

ग्वन् च शरिय्

ग्वह् लागय् शरि शरिय् ॥१८१॥

अनहा गज गज

य चय् नालिय् ।

पकारिय्

य शरि शरिय् ॥

। हारभावाय संयोजयेयं-(स्वात्मानं)-ते शिवं शङ्कर शिवेति-नामधेयाय नाम ।

दर्शनार्थं तव शक्ति मे इच्छा, हार्दं शक्तिशयेन कौतूहलं च ।

१ ध्य-नाम-मम, हे-शिव जगदीश्वर शक्ति निःसहायः नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि ध्वनपत्त्राणि तमखीपुष्पाणि पद्मवृत्तानि च ॥

शैलपाशाभ्यां आगच्छ-नाम-मे शनैः शनैः ।

। चरणयोः निवेदयिष्यामि-ते प्राणं च जीवं सह हृत्कमलेन वपया च ।

नेन स्पर्शयेन अमृतमिव-जलं आविर्भवेन्मे हृदात्मव्याप्याम् ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-ते त्रित्वपत्त्राणि च तमखीपुष्पाणि पद्मवृत्तानि ॥

यद्य नौलकच्छद्य मूर्ध्नि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम ।

वदयावुतया भक्तं-कृष्णाख्यं प्रति कृषार्द्रता उद्भवन्-नाम तद्य हि ।

नेव कृष्णाख्य-भोः (ग्रन्थकर्तुः स्वात्मापः) समर्पितस्त्वकर्मा भव-भोः
शिवभान्नि नाम ।

निवेदयिष्यामि-तस्मै ध्वनपत्त्राणि तमखीपुष्पाणि वृत्तं वृत्तम् ॥ १८ ॥

स्मरन् च्यानि पाप् सारिन् हारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥ १८५ ॥

उमादेवौ करवञ्ज पाया

अन् ब्ववनन्-हृन् महामाया ।

सूत्य् छय् आमवञ्ज कासि म्य सारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥

शेर् च्योन् आमवुन् स्वर्गापुरौ

गौरौ-शङ्कर कुलि रग छय् ।

मह्य् च्योन् प्रय-गास हे जटादारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥

सूर्य-चन्द्रम किय् अहू ज्य् च्याञ्ज

हे-गुसाञ्ज च्योन् दान् दारिन्-कय् ।

तारा-मंडलम् शब्-वेदारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥

आमू कुय् अगुन्, त तरप् दह् कन् किय्

मन् कुय् मावदाम् वक्तम् यठ् ।

दक्ष-निश ब्वकलाव् वाल् पाप-वारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥

आकाश् नाप् तय् पृथिवी खोर् किय्

वानी च्याञ्ज्य् वीद् खोर् किय् ।

यड् छय् ममुदर् कुम् निराहारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लाग् चारि चारिन् ॥ १८६ ॥

स्मरयेन तव पापानि सर्वाणि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

प्रेमपुष्पाणि० ॥ १६५ ॥

समावेयी कुर्वन्ती पालना

त्रयाणां भुवनानां महामाया ।

(सा) सहचरौ अस्ति-ते भवन्ती, आपनेष्यति मम दुर्गतिम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

शिर तव वर्तमान (अस्ति) दुलोकम्

द्वे-गौरीशङ्कर, वृक्षा चिरा सन्ति-ते ।

मेषसमूह तव सर्ववृणानि द्वे-जटाधारिन्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

सूर्याचन्द्रमसौ स नेत्रयो ह्य तव

द्वे-साधो तव ध्यान धृत्वा ।

नक्षत्रमण्डलस्य रात्रिजागरण (नियतम्)

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आद्य अस्ति ते अग्नि, पुन दिश दश कर्णौ सस्ते

मन अस्ति ते समाहित भक्तान् प्रति ।

हु खात् वन्मोक्षय-न अवतारय पापभारान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आकाश नाभि, पुन पृथिवी पादौ सस्ते

वायो तवैव वेदा चत्वार भन्ति ।

कुत्ति अस्ति ते समुद्र, (तथापि) अस्ति त्वं निराहार एव

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०० ॥

आसवुन् स्य कुख् वैकुण्ठ-नायस्

मक् च्याञ्ज दन्द्राङ्ग देवता ह्यथ ।

पान कुख् त्याङ्गी पान व्यवहारिन्

लोह-पोश् व्यवह लाग्य चारि चारिन् ॥

वन्द च्यानि आसवनि क्वह त बाल्य

हे ब्रूलबाल्य कर् रक्षपाल ।

सार्यनिन् क्रीवन् कर् च्छ्वन्न चारिन्

लोह-पोश् व्यवह लाग्य चारि चारिन् ॥

हे महास्त्रह, स्वह च्यान्नुक् वन क्याह

सास-वर्दि स्वर्य कन् किय् यख्-व्यह ।

वृख् ह्यथ प्रलय हे काल-संहारिन्

लोह-पोश् व्यवह लाग्य चारि चारिन् ॥

अविनाश न्यय कुख् लसवुन् वसवुन्

जगतुक कक्षान् अर्धनुय् चोन् ।

जय शिव ओंकार हे निराकारिन्

लोह-पोश् व्यवह लाग्य चारि चारिन् ॥

तोठान् कुख् स्य् स्यदन् भादम्

पंपोश्-भादन् वन्दयो पान् ।

गङ्गामाता कल पण्ठि च्य जारिन्

लोह-पोश् व्यवह लाग्य चारि चारिन् ॥ २०५ ॥

हारवनि त गारवनि च्यय् किय् मारिन्

व्यङ्गधन् त क्कहन् काफन् मञ्ज ।

भवन् त्वमेव असि चेकुष्ठनायकः

मुञ्जी तव इन्द्रराजः देवताभिः सह ।

स्वयं असि विरक्तः स्वयं व्यवहारकृत्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

सन्धवः तव वर्तमानाः पर्वताः च शिखरिणः

हे बाधुवत्सल कुस पालनाम् ।

सर्वेषामेव जीवानां कुस त्वं अधूना साद्यम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे महासुखं मुखस्य तव वक्ष्यामि किम्

सहस्रशः सूर्याः इव सन्ति-ते एकत्रैव ।

अन्युः अस्ति-ते प्रलयकालः, हे कालचंसारकृत्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-विनाशरहितं निधं असि जीवन् निवसन्

जगतः कल्याणरूपं स्मितं तव ।

जय शिव ओंकाररूप, हे निराकार

प्रेमपुष्पाणि० ॥

तुभ्यन् असि त्वमेव सिद्धानां साधूनाम्

पद्मपादयोः उपहारौकुर्यां-त्वयि-भोः स्नात्मानम् ।

श्रीगङ्गा मस्तकोपरि तव प्रवहन्ती

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०५ ॥

अन्विष्यन्तः च विचयन्तः त्वामेव सन्ति सर्वे-एव

अरण्यानां च पर्वतानां अटवीनां मध्ये ।

जोगौ त संन्यासी ब्रह्मचारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

लोल-सूत्य् चीर खण्ड थालाह् बरयो

अपेन् करयो सोरुय् पान् ।

प्रयमच्यम् बरज्जन् मुष्टराव् तारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

महादेव सर्वदेव बूजन् रनयो

अनयो अय् निश्च कर्त आहार् ।

आर् यिचितनय् त कुस् महाविचारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

पुनिम् त मार्वसि आर्ती परयो

पार्थिव-पूजा करयो ब्वह् ।

स्वक्तौ-दिववनि हे गङ्गादारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

करिन् गोस् प्रज्ञापतम् षठ् क्रूदय्

औद्धर-नाथो क्रूद-निश्च रक् ।

बुज्ज् अय् देवन् मय् वेमारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥ २१० ॥

ब्रह्मा थोनुय् रुक् संगु स्वरने

कर्पूरगौरम् संगु परने ।

अयन् ति देवता गेय् सारि सारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

योगिन च सन्यासिन ब्रह्मचारिण

प्रेमपुष्पाणि० ॥

प्रेम्णा क्षीरस्य सितामिश्रितस्य पात्रौ समापूरयय ते भी

समर्पितं कुर्यां ते भी सर्वस्य देह (च) ।

प्रेमदण्डाणां हाराणां चन्द्राण्यं अगलानि

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे महादेव सर्वेषां देव भोवनं पश्यामि त्वत्पुत्रं भी

आनयिष्यामि मां तवैव समीपं कुरु नाम आहारम् ।

वयां समागच्छतु नाम ते, अस्मि हि महाविद्यावान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूर्णिमायां तथा अमावस्यायां कुरुवाकन्दस्तुतिं पठिष्यामि ते भी

पार्थिवलिङ्गपूजां कुर्यां ते भी अहम् ।

मुक्तिप्रदानशीलं हे गङ्गाधर

प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृतवान् अस्मि दत्तप्रनापतिं प्रति क्रोधम्

हे श्रीहरस्वामिन् क्रोधात् रक्तं (अम्भान्) ।

अधुनापि अस्मि त्वत्तं देवानां वीर्यं (महाभावा) अनारोग्यता

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २१० ॥

ब्रह्मा तवैव रूपं लग्नं (प्रवृत्तं) अस्ति स्मरणात्

कर्पूरशोभित्यादिघानमन्त्रं समासक्तं पठितुम् ।

भित्तिषु देवा अपि गता वयुष्यं सर्वाष्टम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूरन् सर्वथापह् कुख् आसवुन्
 मार्यनिय् वासवुन् हृदयस् मङ्ग ।
 राजी आस्त अस्त कास्त लाचारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 गङ्गा त जमुना गङ्गिगाह् छह् करान्
 ब्रह्मा त विष्णु खरान् किह् दान् ।
 इन्द्राज दर्मराज देव् छह् मारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 नन्दिराज ब्रौठ् ब्रौठ् कौह् छह् दोरन्
 तमस्यन् जोरन् वाति न काह् ।
 [तमन्दि नाव-सूत्य् राख्यस् म्य मारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 कृष्ण् कुम् राय्-द्यन् करवुन् मारिय्
 कास्तम् संकट् त नादारिय् ॥*
 नटाशिव खामियो लगय् पारि-पारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥११५॥१८॥

20 THE MOON GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.
 The 20th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Fe 216—223).

21 THE JOINT HYMN OF LAKSHMI AND SARASVATI
 IN HONOUR OF ŚIVA

श्व-मचन् मारिय् च द्वियो
 शिवजीयो व्ययनय् जय् ॥ १०४ ॥

* The passage enclosed in brackets is wanting in the best MSS.

पूर्णं सर्वव्यापकं अस्मि वर्तमान

सर्वेषामेव दीपमानं हृदयस्य मध्ये ।

प्रसन्नं भूया नाम, (वीजयन्त्यो) स्त अस्माकं अपनय नाम दारिद्र्यम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

गङ्गा अपि यमुना चामर कुचन्यो

ब्रह्मा विष्णु च चिन्तयन् स्त ध्यानम् ।

इन्द्रराज धर्मराज (च) देवे मह सर्व

प्रेमपुष्पाणि० ॥

नन्दिगण पुर पुरस्तात् वेद्यं पृथ्वीत्या धावन्नस्ति

तस्य जीर्णोऽपि प्राप्स्यति-पारं न कश्चित् (भोषमिमीते) ।

तस्य नामस्मरणमात्रेण पापात्मराक्षसा मया मारिता

प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृष्णाख्य (अन्यकृत आकृत) अस्मि रात्रिन्विव कुर्वन् दैन्यविद्यमौ

अपनय नाम मे सकटं च (ज्ञानस्य) दारिद्र्यम् ।

हे नित्यकल्याणरूप स्वामिन् सगच्छामि-ते उपहारभावाय

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २१५ ॥ १६ ॥

चन्द्रमस. स्तुति प्रस्तौति ॥ २० ॥

लक्ष्मीनरखत्यो युगयन्तुवतः ॥ २१ ॥

शुभसत्त्वानि सर्वोऽप्येव तत्र सन्ति भो

६ श्रियस्त्वामिन् भूयात्तव जय ॥ २२४ ॥

निर्मल रूपं करानि कियो
 तनि चान्न-हृन्द वनयो काह् ।
 मन्दकाववज्ञ क्रमवज्ञ द्विधो
 शिवजीयो व्ययनय जय ॥ १९५ ॥
 स्वप्रकाशपरमानन्दय
 वन्दय व्यय जुव तय ध्यान् ।
 वन्दहाय यिय दपहाम् तियो
 शिवजीयो व्ययनय जय ॥
 मायाय वजनस् स्वह् जालय
 अपन् कर मालय पान् ।
 मकलाविथ नाव् थोन् नियो
 शिवजीयो व्ययनय जय ॥
 जग्न जग्नय दारनाय दारय
 शिवचरनन् हृन्दु श्वव ध्यान् ।
 धान् दारिथ रत्न फल् न्य द्विधो
 शिवजीयो व्ययनय जय ॥
 चरे* हो बाधो घेरा बनावो
 मव गावो शिव-लीला ।
 सत्संग-सूत्य शिवनाथ यियो
 शिवजीयो व्ययनय जय ॥
 समताय-रस्तु मन् वान्दी
 समता-की आधी-मै ।

* From here to the end of the chapter, the language is a mixture Hindi and Kāshmiri.

નિર્મલ રૂપ વિચિન્વન્ત સસ્તો મો

મૂર્તે તત્ર વક્ષ્યામિ નામ કિમ્ ।

(પા મૂર્તિ) - દ્વેષયન્તી વિકસન્તી માલતીમ્

૯ શિવ૦ ॥ ૨૨૫ ॥

૯ શ્રવણકાશાત્મવરમાનન્દસ્વરૂપ

રૂપદારીકુર્યાં તે શ્રદ્ધ પ્રાપ્ત અપિ સૌંદર્યાત્માનમ્ ।

રૂપદારીકુર્યાં તે યદેવ કથયે માં તદેવ-આ

૯-શિવ૦ ॥

મોહમાયયા આહુતા તયાદ શ્રદ્ધ જાલન (હવ)

મમર્ષયેય ભવિષ્યે વાલ્યે એવ સ્વાત્માનમ્ ।

વન્મોઘ્ય નામસ્મરણ ભવિષ્યે નશ્યતિ (ન) મો

૯ શિવ૦ ॥

જન્મનિ જન્મનિ ધારણયા ધારયિષ્યામિ

શિવચરણયો હુમદ્ ધ્યાનમ્ ।

ધ્યાન ધૃત્વા હુમ ફલ મે દાસ્યતિ મો

૯-શિવ૦ ॥

શ્રદ્ધ મો શાધય યર્થાવૃત્તિસ્થિતિકા મમા મણદયત

મર્થ ગાદ્યય શિવચરિતસ્તુતિમ્ ।

મત્સગન (ધાનકીર્તિચર્ચના) યોશિય આગમિષ્યતિ મા

૯ શિવ૦ ॥

મમતાયા રંદિત મન કારાશદ્ધ (હવ)

મમતામ્બનિ અન્યતામિભે ।

छोड़-कर-के लियो लियो

शिवजीयो ब्य्यमय् जय् ॥ २२० ॥

सब भोजन भोगो खावो

हस-हस-कर आवो जी ।

प्रेम-ठंडाई पानख् पियो

शिवजीयो ब्य्यमय् जय् ॥

दृष्ट-जो है तेरा दास्य्

संन्यास्य् निश्कल् कर ।

आज्ञ् यक्ष्य् तम् बड़ु कियो

शिवजीयो ब्य्यमय् जय् ॥ २१ ॥

22 HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF ŚIVA

परमह्म परमप्रह्वरो

जगदीश्वरो ब्य्यमय् जय् ।

हर हर हर हर गङ्गादरो

जगदीश्वरो ब्य्यमय् जय् ॥ २२२ ॥

महाह्व महादेव परमेश्वरो

दद्यावान् अनन्तवान् कुख् भगवान् ।

सदाशिव शिवनाथ दयाकरो

जगदीश्वरो ब्य्यमय् जय् ॥

परमात्मा नीलकण्ठ जटादरो

हनि-हनि वन्दथो पनुनुय् पान ।

(तस्मात्)-उन्मोच्य नयतु-भवान् नयतु-भवान्

हे-शिव० ॥ २३० ॥

मर्त्य भोजनं यावद्भोगान् युक्तं

दक्षित्वा दक्षित्वा आगच्छ-भोः नाथ ।

प्रेमात्मभङ्गादिरसं पानीयं पिब

हे-शिव० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाय्यो ऽस्ति तव दास-एव

संन्यासिनं-एव निर्वासनं (सं)-कुप ।

तव भक्तिरेव (अस्ति) तव महान् लाभो-भोः

हे-शिव० ॥ २१ ॥

भौमग्रहः स्तौति ॥ २२ ॥

हे-परंब्रह्मन् परमकल्याणकर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव उग्रः ।

पापहर सु-पहर अनिष्टहर विघ्नहर शङ्काघर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव उग्रः ॥ २३३ ॥

हे-महाबट्ट महादेव परमेश्वर-भोः

हे-इषावन् अन्तरहितः अमि-त्वं ऐश्वर्यपदान् ।

नित्यकल्याणरूप शिवम्भामिन् इषाकृत्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥

हे-परमात्मन् जीतकण्ठ जटाघर-भोः

प्रपञ्चं वपुहारीकुर्या-स्त्वग्नि-भोः त्वं आत्मानम् ।

हर कास्त भारिय् अप्य शरमरो

जगदीश्वरो ज्वयनय् जय् ॥ ९३५ ॥

विष्णुरूप छप्पजी बस्मादरो

थानि व्यपकार थोनु दारिहे थान् ।

मनचू वय् हाव् हे सद्म्वरो

जगदीश्वरो ज्वयनय् जय् ॥ ९१ ॥

23. HYMN OF THE PLANET MERCURY IN HONOUR OF SIVA.

परमात्म पान् कुख् मन् तय् प्रान्

चिन्ताय होश बोक् वासनाय सान् ।

वच-मन सख् कुख् श्रीभगवान्

सदाशिव स्वामियो वन्दथो पान् ॥ ९३० ॥

स्वख-मख कास्तम् पापचू हान्

श्व-दर्शनकुण् कुम् अमान् ।

पद्मपाद सन्त-साद कुख् दयावान्

सदाशिव कर्तम् पारीक्षान् ॥

प्रथमचू नदियाह् पकवञ्ज् ध्वान्

श्वद् वासनाय-सूत्य् करस् कलवान् ।

तमि मङ्ग धान-पात्रि-सूत्य् कर थान्

सदाशिव स्वामियो वन्दथो पान् ॥

स्वदि-वोज् पंथियाह् ब्रह्मान् शोसु वान्

वास्तकव् कर्हस् व्यय्-

हे-हर अपनय-नाम सर्वान् शस्त्राकं व्याधीन-भोः

लगदीश्वर-भोः० ॥ २३५ ॥

(६) विष्णुरूप कृष्णाद्याः (अन्यकृत्) भस्मानुल्लिख्याथ-भोः

तव उपकारेण (अनुग्रहेण) धारयेत् (ते) ध्यानम् ।

सर्वस्वरूपस्य मार्गं प्रदर्शय (समो मे) हे चन्द्रो-भोः

लगदीश्वर-भोः० ॥ २३६ ॥

बुधः स्तौति ॥ ११ ॥

हे-परमात्मन् स्वयं अवि-त्वं मनोदयः च प्रायदयः

चिन्ताः चेतनया (ममाधानेन) शृणु वाचनया सह ।

त्रैगुण्येन सदितः अवि-त्वं श्रीमदाश्रान्

हे-महाशिव नाथ-भोः उपहारोऽर्घ्यो-त्सवि-भोः स्वात्मानम् ॥ २३७ ॥

शक्रक्षान् अपनय-नाम-सं पापोत्थां हानिम्

भयस्तुभङ्गनस्य अस्ति-मे अयोःशुभम् ।

(६) कमलचरण भतां-माधो अवि-त्वं दयाशान्

हे-महाशिव कुरु-मे स्वपरिजानम् ॥

भयप्रसवया मदी (यास्मि) प्रग्रहणी शोभना

शुद्धया वाचनया कुर्या-यथाः मलापहरणायासोऽय-शोधनाम् ।

मयाः मयात् ध्यानजलेन करिष्यामि ध्यानम्

हे-महाशिव क्षामिन्-भोः उपहारोऽर्घ्यो-त्सवि-भोः स्वात्मानम् ॥

गुह्यमनायाप्रतिगृहीतः शङ्कयज्जातिः तिष्ठन् आसीन् आपसे-अवहरन्

वातजोः-क्षेत्रे कृपा-नीलाद्य स्वया-मह (परिवय-)प्रतिः ।

तिथ्य-पाठि धान-मङ्ग हावत्तम् म्य पान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २४० ॥
 संसारस्-मङ्ग कुस् नादान्
 मन-तन-किनि छम्-न ईश्वर-ज्ञान् ।
 ज्यवि-किनि कुस् च्याञ् गौय् ग्यवान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥
 शिवकर्मी कुस् लष्ण-राज्दान्
 शिवजिय मन दारहाय् च्योन् दान् ।
 श्वल्लखन प्रय्-गाय च्योन् धान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २४१ ॥

24 HYMN OF THE PLANET JUPITER IN HONOUR OF RIVA

कुस् कम् ज्यये कुम् कम् मरे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ।
 कुस् कम् देवस् पूजा करे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४२ ॥
 संसार कुह् कमिस् ऊमिस् त इमिस्
 अभिचू मांगस् छह् अविद्या ।
 इय् प्रम-दौशस् मङ्ग कुम् दरे
 छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥
 कुस् सादसंग्कु संवाद बुनिथ्
 विहिथ् मतच शिकार्य-काय् ।

तत्प्रकारेण ध्यानमध्ये प्रदशय नाम मे मे स्व रूपम्

हे सदाशिव० ॥ २४० ॥

ससारस्य मध्ये अस्मि भूर्ज

मनसा तन्वा (च) अस्मि मे न ईश्वर ध्यानम् ।

जिह्वा* अस्मि भवत कीर्ति गायन

हे सदाशिव० ॥

कुलपरम्परया शिवतन्त्रसमीक्षकमौपासक अस्मि कृष्णाक्ष (ग्रन्थकृत्)
राजदानकुलोत्पन्न

हे शिजनाथ मनसा धारयेय तज्ज ध्यानम् ।

हे शुभलक्षण प्रतिध्यान (ध्याने ध्यान) मय ध्यानम्

हे सदाशिव० ॥ २३ ॥

अथेय बृहस्पतिस्मृति ॥ २४ ॥

क कक्षात् अनिध्यत, क कक्ष मरिष्यति

पत्रस्य अस्ति खिर धौहरनाम(स्मरणम्) ।

फ कक्ष देवस्य पूजा करिष्यति

केवल अस्ति खिर धौहरनाम ॥ २४३ ॥

ममार अस्ति कक्ष, अमुष्य, अक्ष च,

अक्ष (समतक्ष) प्रतूहना अस्ति अविद्या

अक्ष धान्तिध्यानस्य मध्ये क खिरोमविष्यति

केवल० ॥

क सत्यभागवतस्य सत्रादासाय युक्ता

तपविश्व सत्यात्मिकाया नाति ।

* केरल जिह्वा, न तु समसमाहितमनस्यम् ।

25 HYMN OF THE PLANET VENUS IN HONOUR OF ŚIVA.

बन्द् कर्त्तुम् ब्वद् वाग्, जगतच्च वाल-वाग् ।

स्वकल्य् च्याज् वाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५० ॥

बाव-सूत्य् निश्च यिमयो, हरस्वख वनि हिमयो ।

मोह-गटि-हन्दि गाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

कैलाष-कह कार्, दारनाथ दान दार्य् ।

सय्-चित्-आकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

तार् दिम् मोह-वावम्, मायाथ-देरियावम् ।

कड् इख-नावि पाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

संसारकि सरय् ब्वद्, हर-नाव-सूत्य् तरय् ब्वद् ।

कास् संकट् चित्रकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

जप-शब्दम-दारे, पपि ओल्लु तप-वार्य् ।

काह् फलु गकि न हाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५५ ॥

हे भोक्तानाथ सादय्, आवाहन-भादय् ।

साज् कोज् शरि-वाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

कृष्णस् श्रीक् च्याज्य, वखुख् पाक् प्रानिय् ।

शापन् कर्त नाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५ ॥

शुक्रस्मृतिः ॥ २५ ॥

वद्धः कृतस्तेनाहं अहं पत्तिविशेषः,* जगतः जालविशेषेण ।

चन्मुक्तो-भवेयं-नाम तव आश्रया, हे-शिवनाथ दिनाशरक्षित ॥ २५० ॥

भावनया समीपे आगच्छेयं-तव, हरमुख्याख्ये-क्षेत्रगिरौ श्रवणानि विधा-
स्यामि-ते ।

मोहतामिच्छत्य-मर्थे प्रज्ञाशस्त्ररूप, हे शिवनाथ० ॥

कैलासगिरौ सुमयेयं-त्वाम्, धारण्या ध्यानेन धारयिष्यामि-त्वाम् ।

हे-सखिदाकाशरूप, हे-शिवनाथ० ॥

तारं वेष्टि-मे मोहवात्याव्याप्तायाम्, मायात्मनस्ताम् ।

निष्ठास्य दुःखनोकायाः खण्डानि (खण्डशो विभेक्ष्य तं), हे-शिव-
नाथ० ॥

संसारान्नः सरसः-एव अहम्, हरेतिमाम्भरत्नेन उत्तीर्यो-भवेयं अहम् ।

अपनय संकटं हे-चिरप्रज्ञाश, हे-शिवनाथ० ॥

भवत्जपात्मनुसारलक्षधारया, पङ्क-भयिष्यति वीजं तपोरूपदाटिकायाः ।

विचनानि वीजफलं संप्राप्स्यति न तुच्छताम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५५ ॥

हे मरवाधुनाथ माधो, शिष्टिताव्यादननादेन ।

अस्माकं शृणु धातुभाषणानि, हे-शिवनाथ० ॥

कृष्णाख्यश्च (मे) आशान्नादुत्थं तवेय, दमस्त्र-तानि पापानि पुरातनानि ।

(भाविनां) शापानां (पापानां च) दुःख-नाम नाशम्, हे-शिवनाथ० ॥

२५ ॥

* श्वेतप्रदिपामो पत्तिविशेष 'व.श' इत्युच्यते '२५०' इति न.माकरः ।
तादृशानमोक्षोऽप्यहमित्यर्थः ।

26 HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF ŚIVA

The 26th Chapter is in Hindi and is here omitted (pp 208—260)

27 NARADA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

नालि क्षय् कपाल-माल ग्रम्भो

माल बल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २६६ ॥

प्रथम जगत् तपक्विष् कुलि

आसन-ग्रन्थनम नियम पोश् कलि ।

द्यान-हरनम् दिम काल ग्रम्भो

माल बल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

अविधाय मौगम् थलि गकि नाश्

दारनाथ बाव नेरि ननु आकाश ।

क्षय् वृक्षमलि मुद् गाल ग्रम्भो

माल बल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

मन्तोश् पोश्वार्थ करयो क्वाव्

ग्रम दम थम नियम सूतिन् क्वाव् ।

काम् क्रोद् भूव् मुद् गाल ग्रम्भो

माल बल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

सुरमति माद-मन्त मश्यामय्

दद्यावामि कैनामय् ।

भोलानाथ वृल वाल ग्रम्भो

माल बल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २७० ॥

परमशिव पान कुम् प्रथ् शाय

अन्तर्यान मय् मायाय ।

शनैश्चरुता स्तुतिरियम् ॥ १६ ॥

नारदरिः स्तौति ॥ २० ॥

वैकुण्ठकदपेण सन्ति-ते कपालमाला द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ द्वे निजगत्पालक शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रेमात्मारण्ये तपोरूपा ठसः

(तेषु) योगासनगुणरत्नकले नियमपुण्याणि प्रफुल्लानि ।

ध्यानरूपस्य सुगन्ध दास्यामि (दाषयिष्यामि तत्र) पुतानि द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

अग्निद्यात्मन मेघजालस्य यदा मपरस्यति नाश

धारणात्मना वायुना निर्गमिष्यति प्रकाश(निर्मलीभविष्यति) आकाशः ।

चेतस्यरूपा विशुक्ता मोह दादयिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

सतीपात्मिकायां पुष्पवाटिकायां कुर्वाण-नाम कलापभोगसु

शमेन इमेन यमेन नियमेन समुक्त उपमुक्त(त्वमपि तत्) ।

कामं क्रोधं लोभं माद दनिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

द्वे-शम्भोऽतूलिताङ्ग बाधूनामपि बाधो मन्यामिन्

दृढस्तर्पामिन् केलावगाधिन् ।

मज्जनमग्राभिन् सरस्यभाय कल्याणप्रभय

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥ २०० ॥

५-परमकल्याणरूप भय अमि प्रतिध्यान (स्थित)

तिरोहिताम्ना मध्ये मायाया ।

द्योनु दूर्यर् कथय चाल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 शिव दान् दारिष् करयो त्याग्
 अमरनाथ मन-किनि ह्यमयो जाग् ।
 बाल क्काडथ् बाल-बाल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 सच्चिदानन्द द्योनु दारिष् दान्
 पूजाय-बापथ् मन साविदान् ।
 जंगलन्-हृन्दि पोश् बाल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 परमानन्द पान कुख् सय्-अथ्
 द्योन्त्रिष् आसिनम् न्यथ् सरथ् ।
 नख कुख् न मो दिम् डाल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥
 निर्गवन् निस्कल् निष्कामय
 दारनाथ दारताथ् सुव-शामय् ।
 रटथो लोल-सूत्य् नाल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २०५ ॥
 माम-वेद् ग्यवयो प्रयम-साजय्
 रोज्तम् न भोज्तम् आवाजय् ।
 मारयो सोलज्ञ ताल ग्रम्भो
 साल वल चिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

तत्र धूरस्थिति कथं सादृश्यात् शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥

हे शिव (त) ध्यानं धृत्वा कृपां ते (सर्वस्य वासनादे) त्वागमम्

॥ अथरनाथ मनसा वृद्धीयां त्वदर्पं आगताम् ।

॥ ज्ञानस्यैव भागीयस्य त्वां प्रतिपद्यन्त शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥

हे वसिष्ठानन्दस्य तत्र धृत्वा ध्यानम्

पूजार्थं मनसा समाहितम् ।

अरक्ष्यामीं पुष्पाणि विचित्रा अत्रतारयिष्यामि (नमस्कृत्यामि) हे शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥

॥ परमात्मन्येव सत्यं अस्मि वसिष्ठरूपं

तदेव भूयान्मे नित्यं स्मृतिः ।

ममीषं तु अस्मि मा वद (विधदि) वषसराणि हे शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥

गुणातीतं निरपेक्षं निष्कामम् (भुक्ता)

धारयन् धारयन् त्वां प्रातः सायम् ।

वृद्धीयां त्वां शम्भो आसिद्धयेन ॥ शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥ २० ॥

मामयन्त माच्छामि ॥ प्रेमाश्रयाद्भुतं

निष्ठुं नाम मन्त्रिणां तदा कृत्तुं नाम मं वरप्रदानम् ।

व्याहृतां मं प्रवक्ष्यामि तत्त्वान् ॥ शम्भो

निमन्त्रयन् आगच्छ० ॥

च्यानि रंस्तु कति संवाल शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 च्यतमो ठंडाद द्यतमो यूरि
 दितमो दर्शन् नितमो तूरि ।
 ख्यतमो चौर-खंड-याल् शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 जगतस् सारिस्य् करिष्य् संहार
 रोजख् पानय् श्री-निराकार् ।
 परमात्म हे श्री-अकाल शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 अन्नःकर्म-किंनि कर्तम् ज्ञान्
 ज्ञाहिर् पाठि शूच्रावय् पान् ।
 सारिष्य् वष्य् च्यानि पाल शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥ २८५ ॥
 मदुखर च्यय् रंस्तुय् वन कम्
 स्य ति च्यावत्तम् परमार्थकु रम् ।
 अथम्-कथ्य् कुम् इकि-प्याम् शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 जिवनाथ कृष्णम् म्य पालना कर्
 मरन-विजि फोर्यम् द्यव हर हर ।
 च्छलनम् कालत्र ज्ञान शम्भो
 माल बल चिजगत्पाल शम्भो ॥ २८६ ॥

त्वया विना कुत्र संस्कृतो-भविष्यामि हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

पित्र-नाम-भे (मन्त्रियेदितं) भद्रादि-रचसु, आगच्छ-नाम-भे इहैव

वेदि-नाम-भे दर्शनसु, नय-नाम-भां तत्रैव (स्वसमीपं) ।

पुङ्गव-नाम-भे वितोषकृतपापसपूर्णापात्रौ हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

जगतीं सर्वामेव कृत्वा संवृतासु

स्थास्यसि स्वयमेव श्रीमान्निराकारः ।

हे-पद्मात्मन् हे श्रीमद्भक्त शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

आत्तरेण-कर्मणा (निर्विकल्पासमाधिना) कुद-नाम-भे स्वज्ञानसु

(यथा) वाद्येन प्रकारेण (प्रत्यक्षं) शोधयिष्यामि देहसु ।

(यथा च) सर्वाण्येव व्रतानि तव पालयेयं शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥ २८ ॥

हे-सद्गुरो त्वामेव विना वक्ष्यामि कसु

मामपि पायय-नाम-भा वारमार्दिकं रचसु ।

हृन्ते शक्ति-भे इच्छात्मकसं शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-जिह्वाधामिन् कृष्णाख्यास्य मय रक्षा कुरु

मरणकाले मुखादुद्धरितो-भवेन्वेष्टित् हर हरेति ।

(वन) श्रपयास्यन्ति-भे महाकालेष्ट भौतिश्रीतन्त्रराः हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ॥ २९ ॥

28 HYMN SUNG JOINTLY BY ALL THE GODS IN HONOUR OF ŚIVA
The 28th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv 288—289)

29. ŚIVA ACKNOWLEDGES THE PRECEDING HYMNS : HE IS PACIFIED,
 AND EXPRESSES HIMSELF AS PLEASED WITH THEIR DEVOTION
 (BHAKTI). HE CARES NOT FOR EATING OR DRINKING
 AND HAS NO PLEASURE IN SACRIFICES : HE LONGS
 FOR BHAKTI AND FOR NOTHING ELSE
Chapter 29 is in Hindi and is here omitted (vv 300—304).

30 THE AUTHOR'S PRAISE OF ŚIVA ACCOUNT OF THE GODS'
 INTERCESSION ON BEHALF OF DAKṢA

स्वयम् इदम् स्योम तति च्छू दूज् ज्ञाज्ञान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसाज्ञो ॥ २०१ ॥

वैश्वानर अग् अन्न कुख् अप्रान
 प्रानस् समान-सूत्य् वाग्रानो ।

प्रथ-कुनि मांसी परमात्म कुख् पान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसाज्ञो ॥

इहि च्याज्ञ मज्जन् पत च्यत् क्षारान
 अकि शब्द-सूत्य् स्वर मिलवानो ।

ओकार धान-दारनाथ धान् दारान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसाज्ञो ॥

लीलाय वृक्षिन् मन् म्वय् माविदान
 आप्तोष कुख् च्यत् कुमलानो ।

युष् यिय् मंगिय् तम् तिष्ठ कुख् दिवान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्वसाज्ञो ॥

देवन् दंपुय् कोन द्विव कौह् मंगान
 बक्ति वावनाथ कुम् तोठानो ।

सर्वदेवानां समवेत्य स्तुतिं प्रक्राम्यते ॥ १८ ॥

अथ प्रसूचीभूतं श्रीशिवं देवान्प्रति प्रतिवदति ॥ १९ ॥

अतः परं ग्रन्थकृत् स्वयं स्तौति ॥ २० ॥

स्वयं-नाम-प्रदं^१ दृश्यरूपेण (वर्तते) मम, तत्रैव त्वं नित्यं
प्रख्यातयन् (असीति)

इति तत्कारणं, आसि स्वरूपं, यतिव्रतं भा ॥ २०५ ॥

वैद्यानरं अग्निं अन्नं अग्नि-स्वरूपं जगत्

प्रायश्चित्तादीनां समानवायुना (तत्) विभाजयन् भो ।

प्रत्येकं (वस्तुनः कर्मणश्च) भासां परमात्मा स्वयमेव (अग्निः)

इति तत्कारणं ॥

इच्छया तत्र सत्पुरुषा अग्रे त्वामेव चाद्यन्तं

अनेन अनेन (प्रत्यक्षादि-) स्वरूपेणावधारयन्त ।

प्रोक्तारं ध्यानधारणया ध्यानं धारयन्त

इति तत्कारणं ॥

स्तौत्राणि श्रुत्वा मनः संपन्नं तं प्रसन्नं

इति श्रीप्रमादश्रीतः अग्निं त्वमेव दयार्द्रोभयन् ।

यं यद्वत् प्रार्थयिष्यति त्वत् तस्मै तद्वत् अग्निं वितरन्

इति तत्कारणं ॥

दयान् अकथयं कृतां न च किंचित् प्रार्थयन्त

प्रसन्ना भावयन्ता अग्निं प्रमादन् ।

^१ यत्र त्रितयवे अथभूरग्निं आकाशदिश्वररूपं भुवा इमां दुर्गतिरिति । See note to Eise's translation of the 123 stanza in 131.

क॑स्वम् प्रसन् स्व॑स्वम् दक्षि॑ पक्षि॑ मान

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥

द॑पृथ् तोर हे मन्व॑ख मन्नि॑वास

शिव॑नाथ इय॑ क्षि॒य् मंगा॑नो ।

प्र॒ज्ञाप॑थ जि॒न्द ग॑क्षि॒ तप् जप् करि॑ पान

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥ ३१० ॥

न-त इमि॑-थोर्-कुन् आसन् इय॑ वना॑न

यज्ञ॑-कर॑नम् कु॒व नाश॑ वना॑नो ।

प॒थ्-कुन् जग् कुँ॑ष्ट ति आ॒मि न करान॑

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥

अ॒द द॑पृथ॒ख् तोर॑ क्वा॒मि क्षि॒व त॒म्व॒खान॑

ति॒थ् व॒मि धि॒थ् क्षि॒व वना॑नो

प्र॒ज्ञाप॑थ जि॒न्द ग॑क्षि॒ द्यान् चरि॑ मन-प्रा॑न

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥

अ॒मि वा॑निय॒ थ्यलि॑ क॑र्ष॒य॒ख् व॒न्दाम॑ ।

प्र॒ज्ञाप॑थ क्वा॒र्वलि॑ क॒ल-सा॑नो ।

य॒ज्ञस् ष॒ठ् गौ॑व॒ हर॑ हर॒ जपा॑न

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥

कृ॒ष्णस् ज्वा॑ला॒य-रूप॑ कु॒ख् वा॑सान

इ॒द॒य॒स् म॒द्गु दी॑प् प्र॒ज्ञला॑नो ।

मो॒ह-ग॑टि॒ म॒द्गु कु॒ख् जा॑ज्ञ॒ गाश् हा॑वान

तेजो-रूप॑ ज्योति-रूप॑ स्वसाज्ञो ॥ ३० ॥

कृतो-युष्माभिरहं प्रसन्नः (यतः) स्मृतो-युष्माभिरहं कामनया श्रद्धया सह
हे-सेनोदप० ॥

कथितं-तेरेव प्रयुत्तररूपेण, हे संमुखरूप सतां-निवास
शिवस्मामिन् हृदमेव स्तो-त्रयं प्रार्थयन्तः ।

(यथा) वृक्षप्रजापतिः जीवन् संपत्त्यति तपः ऊर्ध्वं करिष्यति स्वयम्
हे-सेनोदप० ॥ ३१० ॥

अन्यथा अस्मात्कालादनन्तरं स्युः (लोकाः) हृदमेव कथयन्तः
यक्षकरणस्य अस्ति-हि नाशः भावी (फलम्) ।

तत्पश्चात् यत्नं कश्चित् भवेत् न कुर्वन्
हे-सेनोदप० ॥

ततोऽनन्तरं कथितं-त्वया-सेभ्यः (देवेभ्यः) उत्तररूपेण कृतां-नाम स्य
चञ्चलीभयन्तः

तदेव भविष्यति यदेव स्य कथयन्तः ।

प्रजापतिः सजीवः संपत्त्यति ध्यानं संविद्यात्यति मनसा-प्रायेः (सह)
हे-सेनोदप० ॥

अनया वाचा यदा कृतस्त्वया-सेभ्यः अङ्गीकारः

प्रजापतिः अजस्र धृतशिराः ।

यक्षमण्डपं प्रति गतः दूर दूरेति जपम्

हे-सेनोदप० ॥

कृष्णाण्यस्य (मे) स्त्रातादपेण अग्नि भासमानः

हृदयस्य मध्ये दीप-इव प्रदीप्यमानः ।

मोहाभ्यतामिषयर्थं अग्निं ज्ञानप्रकाशं प्रदर्शयन्

हे-सेनोदप० ॥ ३० ॥

31. DAKSA IS BROUGHT TO LIFE HIS HEAD HAVING BEEN REDUCED
TO ASHES, HE IS GIVEN A GOAT'S HEAD

दस दम ग्रम नम णम पायस् तय्

कुस् बेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥ २१५ ॥

शरन् गक्कहा शर्वायम् तय्

सुय् कुय् आसवुन् करुनावतार् ।

वन्दहास् ज्व् ह्याय् वालिंज् ॥ वस् तय्

कुस् बेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥

सूर ओस् गोमत्तु मल्ल अग्रस् तय्

दक्ष-प्रजापतनिस् शेरस् ।

करेतुय् ओस् तिथ् कर्ताहस् तय्

कुस् बेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥

देवी दप् तति शिवनाथस् तय्

प्रजापय् गक्कि जिन्द बुज् मांपनुम् ।

सत्तन्-हन्द वाति बोजुन् तय् तय्

कुस् बेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥

कावुक्काह् अस् ओस् तय् ममयस् तय्

कल चट्टहम् ओस् तिथ् काँकान् ।

नमस्कार् ध्वयन् तय् बाग्यवानस् तय्

कुस् बेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥

वद धन्नवान् ओस् प्रास्-लवाम् तय्

चिनुवन-नाथन् कक्ष चट्टनम् ।

अथ प्रजापते पुनरुज्जीवनम् । तस्य भस्मीभूतशिरस्य स्थाने
 ऽञ्जशिरः स्थापनम् । तद्रूपमुन्वेनैव शिवं प्रति स्मृति
 च प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

निमेषे निमेषे (प्रतिष्ठासकाल) श्रान्तो भविष्यामि नष्ट्यामि प्रतिष्यामि
 स्मृतो नाम ।

अस्मि निःसहाय च कुर्वन् मे पातनाय ॥ ६१ ॥

शरणं गच्छेय नमः शर्त्तयति मन्त्रवाच्याय नाम

अथ अस्मि शर्त्तमानं करुणायतार ।

उपहारोक्तुर्गो तस्मै प्राणं धृत्वा (प्राये सद्यः) दृढय च यथा च

अस्मि निःसहाय ० ॥

भस्म आसीत् सपत्न्य मये अग्रे नाम

दत्तप्रजायते शिरसः ।

कर्तव्य आसीत् तदेव सर्वकृत् नाम

अस्मि निःसहाय ० ॥

देवे कथितं तत्र शिवश्चाभिन् प्रति नाम

प्रजापतिं योग्यं सजीव्यं अगुना भवितुम् ।

स्वभक्तानां (विज्ञापनादि) योग्यमस्ति श्रोतव्यं तस्य च

अस्मि निःसहाय ० ॥

ह्यगस्तकं एकं आसीत् (तत्र) तस्मिन् समये नाम

शिरः कृतं मे (श्रीशिवन)-तस्य (यतः) आसीत् तदेव (सोऽङ्गः)
 काहुन् ।

नमस्कारं भूयात् तस्य (ह्यगस्त) भाव्यशालिनः नाम

अस्मि निःसहाय ० ॥

भटान् पुष्पकृतं आसीत् प्राण्डन्यनि नाम

(यस्य) निमुञ्चनस्याभिना शिरः कृतं तेन तस्य ।

मकुथ् गौव् परम-पदवी दिक्षुनस् तथ्

कुस् बेकस् तथ् कहुम् रखिपाल् ॥ ३९० ॥

सुय् कल दक्ष-प्रज्ञापतस् तथ्

लोगुन् त दितुनस् लौवादान् ।

थद्दु ख्यु पकान् गौव् षठ् यज्ञस् तथ्

कुस् बेकस् तथ् कहुम् रखिपाल् ॥

फौरि फौरि अन्दि अन्दि परमशिवस् तथ्

प्रदख्यन् दौ दौ लंगु वनने ।

वखुम् गयोस् मल्ल मोहस् तथ्

कुस् बेकस् तथ् कहुम् रखिपाल् ॥

है-है मोह-मायाय वल्लनस् तथ्

है-है क्याह् गोम् कहुम् इष्टु कार् ।

राखाम-ध्वञ्जु शर्मन्द कहुन्स् तथ्

कुस् बेकस् तथ् कहुम् रखिपाल् ॥

आकाश दुलविष् ध्वन् वोलुनस् तथ्

प्रपिविष् षठ् दितुनस्-दारिष् ।

किबरन् कहुन्स् तख्मौर कुह् कस् तथ्

कुस् बेकस् तथ् कहुम् रखिपाल् ॥ ३९१ ॥

(येन सः) मुक्तः मंपन्नः परमा-पदयो (सलोकता) इत्ता-तेन-तस्मै नाम
अस्मि निःसहायः० ॥ ३२० ॥

तदेव शिरः दत्तप्रज्ञापतये नाम

संयोजितस्तेन, दत्तस्तेन-तस्मै च जीयादानाख्यो (जीवन-
कृन्मन्ताभिषेकः) ।

(यामयस्यां प्राण्य) समुत्थितः (इक्षः) द्रुतं गतः प्रति यक्षस्थानं नाम
अस्मि निःसहायः० ॥

प्रक्रम्य प्रक्रम्य परितः परितः परमशिवस्य नाम

प्रदक्षिणानि दत्त्वा दत्त्वा प्रवृत्तः कथयितुम् ।

समस्त-मे गत-आद्यं मध्यं मोदस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

कष्टं, मोदमायया कृतस्तयाहं नाम

कष्टं, किं संपन्नं-मम कृतं-मया ईदृक् कर्म ।

राक्षसमुद्धगं छिन्नितः कृतस्तयाहं नाम

अस्मि निःसहायः०

आकाशात् संनिपात्य अधः श्रवतारितस्तयाहं नाम

पृथिवीं प्रति (पृथ्वीपृष्ठे) पातितस्तयाहम् ।

अहङ्कारेण कृतमेतन्मे, दीपः अस्ति कस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३१ ॥

३२ DAKṢA'S HYMN / EXPLAINING HOW HE HAS BECOME FREED
FROM WORLDLY DESIRES

दमिष् द्यूतम् शवन्म प्यवान्
 दमिष् द्यूतम् प्यवान् सूर ।
 दमिष् द्यूतम् चज्जगदु रातम्
 दमिष् द्यूतम् दहम् नूर ॥ ३१५ ॥
 दमिष् ओसम् स्वकटुय न्यचिवाह
 दमिष् मीपनुम् प्यवान् पूर ।
 दमिष् ओसम् फेरान् थोरान्
 दमिष् मीपनुम् दमिष् सूर ॥
 नय् रोजि वन्दतय् नय् रोजि छत-कोल
 नय् सोलि आवन पत कखर ।
 नय् रोजि यणी त नय् रोजि मातम्
 नय् वलि दहय् मात-खन्तूर ॥
 ओसम् कुनुय त मीपनुम् खटाह
 नज्दौव् वातिष् गोमय् दूर ।
 काहिर् त वातिम् कुनुय द्यूतम्
 गयेम् खय् थय् चवञ्चाह चूर ॥
 सयारम् मल्ल् केह् न शा रोजि
 रोजि कुन् परम शिव औ-अगूर ।
 स्वत्य-मल्ल-वागन् च्वय् ललनावन्
 जिगरम् मल्ल-वाग् करम् गूर-गूर ॥ ३२ ॥

दक्षस्य वैराग्यकथनम् ॥ ३१ ॥

तद्यमात्रेणैव दृष्टं-मया, हिमजलकणाः पतन्तः

तद्येनैव दृष्टं-मया, पतत् हिमजालम् ।

तद्येनैव दृष्टं-मया, श्रव्यतामिह रात्रौ

तद्येनैव दृष्टं-मया, शिवसे प्रकाशः ॥ ३२ ॥

तद्येनैव ग्रामं श्रव्यययाः सानंदयञ्जलकः

तद्येनैव संपन्नोऽहं युधा पूर्यः ।

तद्येनैव ग्रामं संचरन् प्रचरन्

तद्येनैव संपन्नोऽहं दग्धीभूय मत्सनेपायस्यः ॥

नदि स्थास्यति शीतकालः नदि स्थास्यति ग्रीष्मकालः

नदि विरथिष्यति श्रायणमासात् पश्चात् क्लृप्तूरनामपत्तौ ।

नदि स्थास्यति प्रसन्नता, पुनः नदि स्थास्यति शोकः

नदि ब्रह्माविष्यते प्रत्यहं यीतादिवाद्यम् ॥

यमुयं शक-श्य संपन्नोऽहं च अनेकदयः

सामीप्यं प्राप्य संपन्नोऽहं-ल्लसतः दूरः ।

प्रत्यसं परासं च शक-श्य दृष्टो-मया (त्वं विशात्मा)

गता-मसतः लब्ध्वा पीत्वा चतुष्पञ्चाशत् चोराः ॥

संसारस्य मये किञ्चित् नदि भोः स्थास्यति

स्थास्यति शकाको परमजिवात्मा श्री-शरीरमट्टारकः ।

(तं) श्रद्धामध्यमागे अहमेव सात्वियस्यामि

दृढयस्य मध्यमागे करिष्यामि-तस्य साननाम् ॥ ३२ ॥

33. ANOTHER HYMN OF DAKṢA ON THE SAME SUBJECT.

निश्र अन्त-रस्ति आगर लो-लो

निर्मलं कल् गोस् खर लो-लो ।

ननु गोस् मल्ल वव-स्र लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३० ॥

पाजिस् मल्ल ओस् ननु आकाश

सद्विचार-नेचन् ज्ञाज्ञ-हन्दु गाश ।

मोह-धुनरि खटु म्य जर जर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

मोह कठकार-सूत्य भोजन आम्

रातस् दह् त सुवहस् ग्राम् ।

मन्दिज्ञन् इह् म्य लंगु दर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

कोठि-वन्दके वन्द-सूत्य अन्द-वन्द

मख् आम् खटम त गोस् यख् वन्द ।

पयोश् कल् गोस् वर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

चञ्चल् सौपतुम् पितृ-चन्द्रम्

ज्वकटिस् प्योम् न ग्रम-ग्रबन्म् ।

बुज्यक्खु खर प्योम् व्यर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दक्षवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ ३३ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभयध्वानात् नाम*

निर्मल जल (उद्भूय) सपद्मोऽह भूर्तरूप नाम ।

प्रत्यक्षीभूतोऽह मध्ये भयसरस नाम

गम्भीर आत्मा विस्तृतो मम, किं नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलद्वय (महात्मन) मध्ये अभूत् प्रकाश आकाश

महिचारात्मनश्च यो ज्ञानश्च प्रकाश ।

(तत्र) मोहात्मनिदिकया गूढ मम अश अश नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

माहात्म्यकारेण अतिश्रेष्ठ्यात्मना दृष्टो आगत मे

रात्रौ दिन, तथा प्रभाते सायंकाल ।

मध्याह्ने दिवस मम गत निरोध (अवसानावस्था) नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

कठारक्षितात्मना शीतकालेन निरन्तरम्

मुच्य आच्छादनन पिष्टितमिव मे, यथा सपद्मोऽह ज्ञान-
जलमिव बद्धः ।

पद्म इव गतोऽह विशरण्या नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

धञ्जल सपद्मा मे विशान्द्रया

वातश्च पतितो मे न जगदप्य शीतजलरूपज्ञातम् ।

(अधुना) हृदताया अवस्थापयति पतिता मयि आश्चर्य नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

* जो का इति वाक्य निरूपयतां च दक्षभाषिते ।

33 ANOTHER HYMN OF DALSA ON THE SAME SUBJECT.

निश्च अन्त-रस्ति आगर लो-लो

निर्मलं जलं गोस् खर लो-लो ।

ननु गोस् मधु बव-सः लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ १३० ॥

पाजिस् मल्ल ओसु ननु आकाश

सदिषार-नेचन् कान्-हन्दु गाश ।

मोह-बुनरि खटु म्य जर कर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

मोह कट्कार-खटु बोजन आम्

रातस् दह त सुबहस् श्याम् ।

मन्दिजन् दह म्य लग् दर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

केठि-वन्दके वन्द-खटु अन्द-वन्द

मय् आम् खटुन त गोस् यख् वन्द ।

पयोश् कल् गोस् वर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

चटुल् सौपुतुम् चित्-चन्द्रम्

ल्लकटिस् थोम् न ग्रम-ग्रबन्म ।

बुज्यक् सुर् थोम् व्यर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दक्षवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ ३३ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभयस्थानात् नाम*

निर्मल जल (उद्धूय) सपद्माद् घूर्तरूप नाम ।

प्रत्यक्षीभूताद् मध्ये मयस्वरस नाम

गम्भीर आत्मा विष्कृता मय, किं नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलस्य (महात्मन) मध्य अभूत् प्रकाश आकाश

महिषारात्मनप्रयो नानस्य प्रकाश ।

(तत्र) मोहात्ममिदिकया गूढ सम अश अश नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

मादात्यकारेण अतिशैयात्मना दृष्टो आगत म

रात्रौ दिन, तथा प्रभाते सायंकाल ।

मध्याह्ने दिवस सम गत निरोध (अवसानायस्यां) नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

कठारचित्तात्मना ग्रीतकालेन निरन्तरम्

मुख आच्छादनन पिहितमिव मं, यथा सपद्मोद्भूतं ग्लान
जलमिव बद्ध ।

पद्म इव गोरोद्भूत विशरया नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

चञ्चल सपद्मो मं विशुद्धमा

वातस्य घतिता मे न शमरूप आतत्रलक्ष्यजालम् ।

(अधुना) दृष्टसाया अवस्थापरवृत्ति घतिता मयि अत्यर्थं नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

* जो जो इति वाक्येन निरूपयन्तु एतद् वाक्यं मं प्रयुज्यते ।

कुम् शिशिर् गाँठू जन् मन-किनि सक्थ्
 जीव-आर-रस्तिस् छाम-न च्याञ्ज् वक्थ ।
 खर-रस्तु वधर मा व्वञ्ज् व्वह् लो-लो
 सन् पान् मँठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २४५ ॥
 दुयी-हृद्य त्वयं म्य आत्म-स्त्रयं खँटु
 अन् वन्योस् तन् आसिथ् व गोस् म्वँटु ।
 कूद-कठ्काग्नि कंरुम् धर लो-लो
 सन् पान् मँठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 संसार-ज्ञानन् कंरु म्य देह् कार्
 दार-कनि लोगुनम् देह-अहंकार् ।
 तुल-कतयुक् लँदुन् गर लो-लो
 सन् पान् मँठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 कंरुनम् कलिकालकि शिशिरन्
 दार-अथ वार-बुधिर्बूय मंश्रन् ।
 बुधनम् यौ-म्वत्त-लर लो-लो
 सन् पान् मँठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 भमताथ भिय कंरुनस् खानदार्
 देधनम् विग्रथ-बूगन् लार् ।
 गर अक् लूवकि वर लो-लो
 सन् पान् मँठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥
 दन्द्रिय-शूरि किय् तावेदार्
 दायौ-कनि किय् वंथि नव दार् ।

अस्ति ज्ञानीभूतजलधारा इव मनसा कठिनीभूतः

जीवदयारहितश्च अस्ति-मे-न तव भक्तिः ।

स्मृति(चेतना)रहितः संश्रमाप्सगमि मा-स्त्रित् अघुना अहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३३ ॥

हृतात्मकोन ग्रीतेन मम स्वात्मात्मभूर्यः गूढः

अन्धः भूतोऽहं, तनुः भूत्वा अपि संपन्नोऽहं खूलः ।

क्रोधात्मना ग्रीतातिशयेन कृतोऽहं स्थिरः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

संसारात्मना-तद्व्या कृतं मम दृढं कर्म

दासकृते संयोजितस्तेन-मे देहाहंकारः ।

(यत्र) ज्ञानीभूतजलमयशिशेष्टिकाभिः आरोप्य-निर्मितं-तेन एहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कृता-तेन-मम कलिकालात्मना शिशिरकासेन

धैर्यदप्येष्टपटलाक्षरेणतृणश्च वैराग्यपटलप्रानतिःछत्र-
जलविपुड्जालकरयिका नयस्ता ।

(तत्र) प्रोम्भितास्तेन-मे जलमयमुक्तायव्यः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

ममतादपया स्त्रिया कृतस्तयाहं शुद्धस्वाग्रमी

कथितं-तया-मे विषयभोगान् अनुसर (आसक्तोपपुङ्गवः ।

एहं प्रथिम सोमात्मना हारेय नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(अत्र) इन्द्रियात्मापायानि भन्ति-ते वशयर्त्तानि

पक्षद्वाराख्याने भन्ति-ते उद्घाटितानि नय हारायि ।

बुक् ह्वाह् कर् हवम् खर लो-लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २४० ॥

दृग्ना ध्वूमय् खिदमय्गार्

हृह् दिव् राय्-दह् गर कुन् सार् ।

लूटिद्य् पनन्ति त ज्वपर लो-लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

ज्यन् महन् मंग्राव् सख-सान् व्यह्

शिगिरस्-मङ्ग यख्-वेगाह् व्यह् ।

दृग् गर कुय् आसुर लो-लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

बूजिद्य् इधिमय् गरस् मङ्ग गोम्

यस्-कांलि होगस् षोस् कांणोस् ।

द्वर्ध-हृन् छाम् यर-यर लो-लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

निर्मल निष्कल निष्कामय्

द्विद्य् वमन्त-रङ्ग वलिमन्ति ज्यामय् ।

पद्मनाभ पीताम्बर लो लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥

अमृत-वर्षन-सूतय् चाने

यिधि दक्षमय् द्विद्य्-यर्थ म्याज्ञ ।

वासुन् शाम-खन्दर लो-लो

संनु पान् मंठु म्य क्वाह् कर लो-लो ॥ २४५ ॥

पद्म सुष्ययातं, कुक्षु कुक्षुं स्थिरं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४० ॥

दृष्ट्वा निहिता-मया-सं शम्भो

अन्विष्य अन्विष्य रात्रिन्दियं पृथं प्रति क्लेश-संगृह्य-संचिह्न ।

अप्ययच्छन्तु ध्यान् परान् (७) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

जननं मरणं विभक्तं, सुखयुक्तः तिष्ठ

अतिशीतकालमध्ये अतिशीतलं ललं पितृ ।

इदृक् पृथं अस्ति-ते आश्चर्यरूपं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इत्थं) श्रुत्वा, इदृग्गद्य पृथक् मध्यं गतोऽहम्

अतिक्रासेन मृतो पतितोऽहं, कम्पितोऽहम् ।

श्रेयस्य अस्ति-मे अतिकम्पः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

हे-निर्मल, निष्कल, निष्काम

मनि-ते पीतवर्णानि वक्षितानि वक्ष्याति ।

हे-पद्मनाभ पीताम्बर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इयात्मना) अमृतवर्षयेन त्वदीयेन,

उद्धविष्यति इग्धायाः मालतीलतायाः मदीयायाः

अङ्कुरः हे-ध्याममुन्दर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४३ ॥

ज्वालारूपं ज्योतीस्वरूपं चिम
 सूर्य-हिङ् प्रत्यस् दृष्टुं दिम् ।
 ध्यानि तेज-ताप कति दर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ननु नेरि आत्मसूर्यकुप् प्रकाश
 मुह कठ-कंशिम्य मुय् करि नाश ।
 आकाशं बुद्ध कर-जर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 मय् रोजि कठ-कंशु नय् सदी
 विथ मीपन यिय् ओसुस् तिथ् ।
 निर्मलं फलं ब्रव स्वर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 क्षणास् म्य सूर्य-रूपं हावि ब्रह्मोक्त
 ग्रीन-मल्ल बुद्धिहे नेरान् पोक्त ।
 मरि गोस् करि करि सर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ११ ॥

 34. DAKṢA'S SELF ABASEMENT.

जाल्-गाश् मोहज-राक्ष मट्-रोवुम्
 सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ १५० ॥
 प्रत्यस् आसिथ् कति पर्जनोवुम्
 मन्दाग्रन् होवुम् रातकूलि पान् ।

हे-स्वात्माह्वय, व्योतिःस्वरूपः आगच्छ-मे

सूर्य-इव प्रत्यक्षं दर्शनं ददति-मे ।

हृदीयेन तेजोद्योतेन कुत्र स्थिरमविष्यामि नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(येन) प्रत्यक्षं निर्गमिष्यति आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

मोहात्मनः ज्ञानव्योतस्य स-एव करिष्यति नाशम् ।

(येनैव) चिदाकाशं द्रष्टव्यमि संपूर्णं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

नहि स्वाद्यति शीतज्ञानता, नहि जैत्यम्

पुनः संपरिह्यामि यदेव आशं तदेव ।

निर्मलं छलं भूयासं कृत्वा नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(प्रत्यक्षतः) कृष्णाब्जस्य मे सूर्यात्मरूपं प्रदर्शयिष्यति यतिनाथ.

हिममध्यात् पश्येत् निर्गच्छत् पानीयम् ।

निमग्नः संपन्नो-ऽहं कृत्वा कृत्वा परीक्षां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३ ॥

दत्तस्येयं सन्नौडमिवोक्तिः ॥ ३४ ॥

ज्ञानप्रकाशः मोहात्मरात्र्या गूहितो(तामिखीकृतः)-मे

सूर्यः उपलक्षितो-मया न, त्रिनष्टो-मे दिवसः ॥ ३५० ॥

प्रत्यक्षीभूतः कुत्र उपलक्षितो-मया

मध्यन्दिने प्रदर्शितो-मे परोष्णिपक्षिणा स्वात्मा (दुर्मिषितमिव
वृष्टम्) ।

स्वर-पश्चि हंसाह् कति बुधनोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥
 अतकुय् बालुस् कति वुजनोबुम्
 सोबुम् आद्य-प्रवातस्-मङ्ग ।
 मुख-ध्वज् मन-मङ्गलिय् चलरोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥
 स्वर-म्यच्चि मिलविष् रूझाह् चोबुम्
 यच्चि-कानाह् तथ् थोबुम् सूत्य् ।
 गङ्गरोबुम् त मद् हस्ताह् पोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥ ३४ ॥

35 DAKṢA SINGS A HYMN IN PRAISE OF ŚIVA, AND ASKS PARDON
 THIS IS GRANTED

वक्ति-वावनाय-सूत्य् कुस् दस्-वस्तथ्
 ज्यव् अयम् न परहा च्याञ्ज लीला ।
 क्वावलि-ज्यव् अयम् मन्दहान् कुस् तथ्
 कुस् नेकस् तथ् करम् रखिपाल् ॥ ३५४ ॥
 क्वावलि-बोला व्यलि इय् वलनस् तथ्
 प्रमन् गौव्, अमनि लङ्ग शिवशंकर ।

स्मृतिरूपपक्षेण हंसः (स्वात्मरूपः) कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्घापितो-मया
सूर्यः उपलक्षितो न० ॥

धितात्मा बालकः कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्घोषितो-मया
(प्रद्युत) शायितो-मया प्रभातारम्भे (स्मृत्या शम्भुसारण्यप्रदे) ।
सूर्य-सुदृग मनोरुपे-बालशय्यावाहने* लालितो-मया (येन गाढनिद्रां गतः सः)
सूर्यः उपलक्षितः० ॥

भस्म-सुप्तिकया संयोज्य (घटितः) कौटनकगुलिकादिष्वेषः प्रसिद्धो-मया
तृणद्विषेणस्मशानः तेन चरु स्थापितो-मया ।
गणितं† तु, मत्तद्वत्सी शान्तितो-मया (इति)
सूर्यः उपलक्षितो० ॥

स्वपूर्वकृतस्य क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकं दक्षस्तुतिः ॥ ३५ ॥

(अतः) भक्तिभावनया अस्मि बद्धाश्रितः
(तादृशी) जिज्ञा अस्मि-मे न (यया) पठेय तव स्तुतिम् ।
छागस्य जिज्ञा अस्मि-मे (तेन) सज्जमानः अस्मि नाम
अस्मि निःसहायः, तत् कुर्व-मे पालनाम् ॥ ३५४ ॥
छागभाषया यदा हृत्यमेव कथितं-तेन-तस्मै नाम
प्रसन्नः संपन्नः, दक्षितुं प्रवृत्तः शिवशंकरः ।

* बालशय्या तु यदि न चरुलिता सागदा बाल उद्वध्यते । यदि च चरुस्थिते तदा स्वयमुद्गुहोऽपि बालो ज्यन्त निद्राक्षीनो भवति इति प्रसिद्धम् । तदन्वयापि समोक्षपश्यायां सचालितचित्तबालो इतिशेनैव निद्राक्षीनो विहित इति भावः ।

† चरुत्याहतिरेव समोद्गुह्येति भावः ॥

बूक्तिं बूक्तिं दपनि खंगु ब्रह्माहम् तय् .

कुम् बेकम् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५५ ॥

हे-ब्रह्माजी खग् गोमस् तय्

इमिय् बोल्ह पृजाय-य्यठ् कांकाह् ।

युस् परि, व्यस्र्दय् प्रसन् गक्क तस् तय्

कुम् बेकम् तय् करुम् रखिपाल् ॥

अमिय् गलमुद्रौ नाव् यवृहस् तय्

तय् बोल्ह यिद्यु परि प्रय् कांकाह् ।

शिवजी सास्यात् बोक्किनि यियि तस् तय्

कुम् बेकम् तय् करुम् रखिपाल् ॥

प्रजापतनय् नीलकण्ठस् तय्

क्वावलि-बोल्ह वञ्जु इहय् सीसा ।

प्रसन् गोस् गक्किन् न्य-ति कृणाम् तय्

कुम् बेकम् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५६ ॥

36 ANOTHER HYMN OF DAKṢA.

कोपुर-रङ्ग, मफेद्-अङ्ग

स्तगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३५८ ॥

कुनुमत्तु कुय् अ वासुख् षटि

रक्किनि मटि अय् मारिय् ।

आग् हाम् गाग् अम् अङ्गमटि

स्तगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६० ॥

श्रुत्वा श्रुत्वा यक्तुं प्रवृत्तः ब्रह्माणं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३२३ ॥

हे-ब्रह्मन् प्रसन्नः संपन्नो-ऽहमस्य नाम

अनया वाक्या पूजायां कथित ।

यः पठिष्यति, श्रोद्यमेव प्रसन्नः भविष्यामि तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

अनेनैव-हेतुना शलमुद्वेति नाम स्थापितं-तेस्तस्याः (तादृश्याख्याः) नाम

तां वाणीं यथा पठिष्यति प्रत्येकः पुरुषः ।

श्रीशिवः साक्षात् श्रोतुं आगमिष्यति तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

दक्षप्रजापतिमा नीलकण्ठस्य नाम

ह्यागवाक्या प्रोक्ता इयमेव स्तुतिः ।

प्रसन्नः संपन्नो(यथा)-तस्य, संभूयात् (तथा) ममापि भक्तस्य (कृष्णाख्यस्य) नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३२४ ॥

दक्षस्य स्तुतिः क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकम् ॥ ३६ ॥

हे-कर्पूररागदेह, सुकवर्णाङ्ग

सपद्मारीभवेयं गङ्गावटन्-नामि-भवदाश्रितसेने (गङ्गायुतकटायां या)

॥ ३२५ ॥

धृतः अस्ति-त्वया त्वया वामुकिः कखावलम्बी

रक्षणाय समर्पिताः तवेव सर्वे ।

आशा अस्ति मे, प्रकाशं आनय (सत्यादयः) अश्वतामित्ते

सपद्मारीभवेयं० ॥ ३२६ ॥

परं-नद्व हे केवल

क्वावलि कल म्य लोहय ।

चानिय-सूत्य् व्यञ्ज विय बल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

हे परम-शिव परमानन्द

व्यह् चय् वन्द पमनुय् पान् ।

म्य क्रोनमख-न कुस् प्रमन्द

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

निराकार निरञ्जन

चिलोचन कुख् सोदय् ।

आनन्दगन वृषवाहन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

दयावान संकर्षण

सावदाम मन दारय् चान् ।

यिष्य ओसुस् तिष्य विय-ति वन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

प्रय् बाल बाल प्रय् वन वन

धनातन क्कारय् व्यह्

स्य् कुख् चार च्य् कुख् दन

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ २६५ ॥

चिन्तामन श्री-आत्मदेव

महादेव त्वसात्रो ।

हे-परंब्रह्मन्, हे-कैवल्यात्मन्

अप्रत्य शिरः मयि संयोजितं-त्वया ।

तवेव-कारणेन अधुना पुनः उल्लाघीभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे परमकल्याणरूप परमानन्दरूप

अहं त्वय्येव उपहारीकुर्यां स्वकीयं देहम् ।

मया ज्ञातो-मया-त्वं न, अस्मि (तेन) लज्जितः

उपहारीभवेयं० ॥

हे-निराकार, निष्कलङ्क

त्रिलोचन, अस्मि-त्वं सर्वमेव ।

हे-आनन्दधन, सृष्टभञ्जक

उपहारीभवेयं० ॥

हे दयामय, संकर्षण

सावधानेन मनसा धारयेयं-तव ध्यानम् ।

यादृक् अभूवं तादृक् पुनरपि संभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

प्रयेकस्मिन् गिरौ गिरौ, प्रयेकस्मिन् वने वने

हे-सनातन, अनुचरेयं-त्वां अहम् ।

त्वमेव अस्मि द्रव्यं, त्वमेव अस्मि धनम्

उपहारीभवेयं० ॥ ३६५ ॥

हे-भक्तचिन्तामणे, श्रीमन्नात्मदेव

हे महादेव, यतीन्द्र ।

घन-राय् छय् करय् सीव्

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

इष्का-कुलि त्रिगवन् मेव

चिदाकाश ग्रधनम-सूत्य् ।

तय्-मह् बेलि-फल् कुख् शिव

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

सुय् बेलि-फल् कुह् सूक्ष् दान

कुलु ह्यय् संज्य सगौ-मान् ।

इनि-इनि वातिष् कुख् चय् पान

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

बोकन यिख् चह् ज्ञाञ्-ग्यान

अमि इमि सान् सोदय् ह्यय्

दारनाय वार दारिष् दान

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

सदय् साद सूरय्भति

उमापति कुख् नजदीख् ।

चराचर छाडय् कति

सगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७०

दह् सङ्गु दर स्यमङ्-सयि

अथद वासनायौ-सूत्य् ।

हैरान् कुस् ब्वह् इमिष् वति

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

अहो-रात्र तवेव करिष्यामि-ते सेवायु

उपहारीभवेय० ॥

सदिच्छावृत्तस्य त्रिगुणात्मप्राकृतिकरूपाणि फलानि (फलितानि)

विदाकाशसकाशात् (कल्याणमादातमो रूप) रात्र्यन्तपतितहिमकण्ठेन ।

तस्य-मध्ये वीजफलरूप अस्ति त्वं वै शिशु

उपहारीभवेय० ॥

तदेव बीजफलं अस्ति अतिसूक्ष्मम्

(यस्मात्) दत्तं सद्यः प्राणाभिः सन्धैश्च सद्यः (समयति) ।

(तत्र सर्वस्मिन्) प्रत्यग्रं व्याप्य अस्ति त्वमेव स्वयम्

उपहारीभवेय० ॥

सुजातो भविष्यसि त्वं सविभ्रुकाशेन

अनेन (अग्रयसेन) एतेन (प्रत्यक्षेण च) सद्यः सर्वमेव (कार्यकारण-
वर्गं) सद्यः धृत्वा ।

धारणया दृढं धृत्वा ध्यानम्

उपहारीभवेय० ॥

हे-शृणुप्रकृते साधो, भक्तमलितगात्र

उमापते, अस्मि समीपवर्ती ।

हे-वराचरात्मन् अन्वेषिष्यामि त्वां कुत्र नाम

उपहारीभवेय० ॥ ३७० ॥

दिनं सगर्तं निरोधे (अवसितं) मध्यभागे-सेतो (अकृतकृत्यत्वे)

अशुद्धाभिः वासनाभिः

कादिशोकं अस्मि अद्य अनेनेव मार्गेण

उपहारीभवेय० ॥

भैरव-नाथ महाकाल

स्मरण च्यानि निश कुम् दूर ।

तवय् कुम् ब्वह् इमिय् हाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

आसत्तम् खय् कासत्तम् जाल

हे बूलबाल दयालो ।

करय् लोल-पोशम् माल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

मारय् लोल-खरन्न ताल

धितम् माल ययम् पठ् ।

स्थितम् स्थौर-खड्कि थाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

ओसुम् वार खेतुम् क्रूद्

इति-योरु रुद् च्युतम् म्य ।

क्रूद्-निश कौद् द्राम् नो सुद्

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७५ ॥

दयावाम हे बडि-दय

मृत्पुत्रय दया कर् ।

बोशन आस् मथ्-निर्नय

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

फालय् कौठगनय म्वद्य

रखदीप दूपय् शान् ।

हे-भैरवनाथ महाकालरूप

स्मरणकर्मणः तव सकाशात् अस्मि सुदूरः ।

तंनेव अस्मि अहं अनेनेव वृत्तेन (युक्तः) (इमामवस्थाभ्यामवतान् वति)

उपहारीभवेयं० ॥

धूपा-नाम-ने प्रसन्न , अपनय-नाम-ने स्वरान्

हे साधुनाथ दयालो ।

कुप्यो-ते प्रेमपुष्पाणा मालाः

उपहारीभवेयं० ॥

आहन्त्यां-ते प्रेमस्वरोपेतान् तालान्

आगच्छ-नाम-ने निमन्त्येन यत्नं प्रति ।

सुहृ-नाम-ने (मन्निवेदितानि)चित्तोपभृत्तपापसपूर्णापाथाणि

उपहारीभवेयं० ॥

आर्षं (तु) साधुवृत्तं, आहृदो-मयि क्रोधः

इतो-ऽनन्तरं क्षितं नित्यमृतो मम ।

क्रोधात् किंचिदपि निर्गतं-ने न फलं (प्रयुत दुष्फलमेव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३७५ ॥

हे-श्यालो, हे भद्रेद्यर

हे-मृगुक्षय श्यां कुम्भ ।

प्रतीतो आगतस्त्वं मर्यादोर्ध्वेन

उपहारीभवेयम्० ॥

प्रज्वालयिष्यामि (आधूषयिष्यामि)-ने गुग्गुलुष्य अश्वनीन्

रत्नदीपेन धूपेन (च) मद्द ।

प्रथम-सूत्य् ह्यमथ कथ

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

दितम् ज्यत् त लीला पर

पशु-बाव-निग्र रक्तम् न्य ।

इति-घोर् व्यञ्ज कर हर हर

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

हे अग्न-म्वक्ष जटादार

अग्न-वर्तुस् अग्रस् मङ्ग ।

अमथ ख्यत शिव-प्रह्वर

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

यितम् गर महेश्वर

मनस् दार च्योनुय् धाम् ।

प्रथम च्याञ्ज पूजा कर

सगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३८० ॥

चरन् च्याति दिगम्बर

रटहा हर मनस् मङ्ग ।

सवहा तार् इमि यव-वर

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

सादन्-हन्दि हे सखंग

मताचू न्य-ति कर्तम् सय् ।

मंसारन् म्वह् अनुनम् टंग

सगय् गङ्ग-जटानि ॥

अतिप्रेम्णा पृच्छीया-स्त्वा अङ्गे

उपहारीभवेय० ॥

देहि-नाम मे जिज्ञां, यथा लीला (स्तुति) पठिष्यामि

पशुभायसकाशात् रक्त-नाम-भा माम् ।

(यथा) हस्त -परं, अधुना करिष्यामि हर हरेति (निष्कौर्त्तनम्)

उपहारीभवेय० ॥

हे अग्निमुख जटाधर

हविष्यद्व्यफलानि अग्ने मघे ।

सुहुपा ते सुहू नाम हे शिव शङ्कर

उपहारीभवेय० ॥

आगच्छ नाम मे पृष्ट हे महेश्वर

मनसि धारयिष्यामि तवैव ध्यानम् ।

प्रेम्णा तव पूजां करिष्यामि

उपहारीभवेय० ॥ ३८० ॥

वरणो छद्मीयी, हे दिगम्बर

पृच्छीया हे वतापहर मनस मघे ।

(मेन) लभेय उद्धार अस्मात् भयसरस

उपहारीभवेय० ॥

सज्जनानां भो सत्तगरूप

सत्पयश्च ममापि कुद नाम मे प्रीतिम् ।

ससारेण अहं प्राणितस्तेनाह अत्यन्तमुद्देगम्

उपहारीभवेय० ॥

कृष्णस् न्य च्याव् दानं^१ वन
 मारन-सूत्य् करम् मस्य ।
 नियुय् यियु गच्छ दवग
 लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६ ॥

HAVING FINISHED HIS PRAISES OF ŚIVA, DAKRA AGAIN CONVINCES
 HIS SACRIFICE HAVING PACIFIED ŚIVA THE GODS OBTAIN
 PERMISSION TO DEPART AND REPAIR TO THEIR
 RESPECTIVE ABODIES

राजन् थलि वञ्जु लीला खन्दर्
 प्रसन् संपेन् शिव शङ्कर ॥ ३८ ॥
 यम्यस् प्यठ् गय् समिथ् सारिथ्
 शमिथ् त कच्छस् शर-त्रारिथ् ।
 शिव-द्यान् दोरुख् हृदयस् अन्दर्
 प्रसन् संपेन् शिव-शङ्कर ॥ ३८ ॥
 होम करवाया दधन-का राजा*
 घटा शङ्ख चौर बाजा नाल ।
 तृप्थ् गैथ् देवता यग् गौव् ईश्वर्
 प्रसन् संपेन् शिव-शङ्कर ॥
 लाखी बीजो अग्नि-मै याया
 भावधान कराया जगन्नाथ ।

* This and most of the following lines are in Hindi

(ग्रन्थकर्तुः स्वनिर्देशः) कृष्णाख्यं (मां) पायय ध्यानात्मकं भङ्गासम्

स्मरणेन (स्वेन) कुङ्कुमास-मां प्रमत्तम् ।

तथैव यथा भविष्यामि मदेन-निष्पेष्टः (हव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३६ ॥

स्तुतेरनन्तरं दक्षस्य पुनर्यज्ञारम्भः । तान्देवाग्रप्रति प्रसन्नौ-

भूतस्य शिवस्य सकाशात्स्वर्गहाणि गन्तुं लब्धसमनुष्ठानानां

देवानां वृत्तं प्रसूयते ॥ ३७ ॥

राज्ञाः।(वक्ष्ये) यदा प्रोक्ता स्तुतिः प्रोभना

प्रसन्नः संपन्नः शिवशङ्करः ॥ ३८ ॥

यत्तस्यार्थं प्रति गताः समेत्य सर्वै-यव

शास्त्रा तु कृतास्तौस्तौ आर्तविश्रमयः ।

शिवस्य-ध्यानं धृतं-तैः हृदयस्य अन्तः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९ ॥

यत्तं कारितस्तेन वक्षिष्याम्यस्य राज्ञा

घण्टाभिः शङ्खैः तथा वाद्यविशेषेण युक्तोत्सववृत्त्या ।

संतुष्टाः संपन्नाः देवाः संतुष्टिं उपगतः दैत्यरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

लक्षसंख्याकानि द्रव्याणि अग्नौ प्रतिष्ठानि

(यथा) अत्यन्तप्रसन्नतां प्रापादितः जगदीश्वरः ।

त्रिलोकनाथ ईश्वर परमेश्वर
 प्रसन्न सौंपेनु शिव-शङ्कर ॥
 कोप दटा सिद्ध ऊई मन-की चिन्ता
 आग-से यज्ञपुरुष निकला ।
 ताज् आव् स्वामियस् मिश्र मन्दिकेश्वर
 प्रसन्न सौंपेनु शिव-शङ्कर ॥
 अरुण यों किया जा-के अकेला
 जाने-का बेला है नजदीख् अब ।
 सब-को रखसय् करना है व्यह्तर
 प्रसन्न सौंपेनु शिव-शङ्कर ॥
 महादेव-ने फिर फिर बोला
 सब जावोने आनन्द नाश ।
 जाते-हैं हम भी कैलास-के ऊपर
 प्रसन्न सौंपेनु शिव-शङ्कर ॥ ३६० ॥
 दस छोड़-के रखो आनन्द नालय्
 हण्ण-जो-को रक्ष-पालय् कर ।
 दिखावो रूप उस-को अपना दिगम्बर
 प्रसन्न सौंपेनु शिव-शङ्कर ॥ ३७ ॥

त्रिलोकनाथः ईश्वरः परमेश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

(तस्य) कोपः अपगतः, विद्धा संपन्ना मनसः कामना

अग्नेः यत्तुपुरुषात्मा-शिवः निर्गतः ।

तावदेव आगतः स्वामिनः समीपं नन्दिरुद्रः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

विश्वमिः इत्थं कृता, मत्वा-समीपं रहस्यतया

गमनस्य समयः अस्ति निशटे अमुना ।

सर्वेषामेव गमनानुष्ठानं विधेयं अस्ति योग्यम्

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

महादेवेन पुनः पुनः कथितम्

सर्वं शमिष्यथ आनन्देन युक्ताः ।

गच्छामः त्वयं अपि कैलासं प्रति

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९० ॥

दुःखं विहाय (अपाकृत्य) स्थापय आनन्देन युक्तम् .

कृष्णाख्यस्य (ने) (व) पालनं कुर्व ।

प्रदर्शय त्वयं तस्मै (ने) स्वकीयं शै-दिगम्बर

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९१ ॥

38 THE SACRIFICE BEING COMPLETED, NĀRADA COMMENCES A
TRIUMPH SONG IN PRAISE OF ŚIVA AS THE LATTER
DEPARTS FOR KAILĀSA

अ॒गं थ्य॑लि म्वक॒ल्योव् वार॑य्-कार॒य्
 नार॑दु॒ व्व॑य् से॒तार॑य् छाय् ॥ ३८२ ॥
 द॑पुन॒स् अ॒र॒ज् कु॒म् हे नि॒राका॑र॒य्
 ग॒ह्वि॒व् त्व॑हि स्र॒ख-भा॑न् कै॒लास् प॑ठ् ।
 वन॑हा॒व बू॒जितो॑म् शू॒क॒हन॑ तार॒य्
 नार॑दु॒ व्व॑य् से॒तार॑य् छाय् ॥
 शि॒वना॑थ् सो॒प॑नु॒ वृ॒क्षव॑स् स॒वार॑य्
 फी॒रि॒य् वन॑नि स॒ङ्गु॑ नार॒दस् कु॑न् ।
 साम॑वे॒द॑कि स्र॒व॒न् वार॑-वार॒य्
 नार॑दु॒ व्व॑य् से॒तार॑य् छाय् ॥
 र॑षु॒ व॑नि॒शि वा॑नी ध्व॒ह् कन् दार॑य्
 व॒क्ति वा॑वना॒य प्र॑यम-वा॒वय् सान् ।
 • द॑पुन॒स् यू॒ज्य॒म् त्रि॒वु॒वन॑-सा॒र॒य्
 नार॑दु॒ व्व॑य् से॒तार॑य् छाय् ॥ ३८५ ॥
 इ॒य् वा॑निय॒ म॒ञ्जु॒ बोज् का॑र-पा॒र॒य्
 व॒स्त्रा॑दा॒र॒य् कृ॒ष्ण॑म् च॒य् ।
 रू॒फ् चा॑यु॒म् मु॒च॒रि॒य् नव॑-दा॒र॒य्
 नार॑दु॒ व्व॑य् से॒तार॑य् छाय् ॥ ३८८ ॥

अथ यक्षमहाप्तेरनन्तरं नारदर्येर्नान्दीवादनं प्रसूयते ॥ ३८ ॥

यक्ष यदा समाप्तं सुखेनेव

नारद उत्यक्त दीर्घां सह-कृत्वा ॥ ३९२ ॥

कथित-तेन तस्मै (शिवाय), विघ्नापनं अस्ति-मे द्वे निराकार

गच्छतं मूय सुखेन कैलाशं प्रति ।

कथयेय त्वं शृणुत नाम-मे लोकानां त्रितयमात्रम्

नारद उत्यक्त ० ॥

श्री-शिवः सपत्न्यं वृषभे आरुढः

प्रत्युत्तरद्वयेण कथयितुं प्रवृत्तः नारदं प्रति ।

सामयेऽथ सखरान् कथयं शनैः शनैः

नारद उत्यक्त ० ॥

धनोद्गरं कथये द्वाणाम्, अहं कथोर्निधास्यामि

भक्त्या भायनया प्रीतिभावेन वयुक्तम् ।

प्रत्युक्तं तेन-तस्मै, शृणुयात् मे (भक्तिगीत) द्वे-विभुवनधारद्वृताः

नारद उत्यक्त ० ॥ ३९५ ॥

अथाऽथाख्याः धर्मे शृणु कथयामि-तस्मै

द्वे भक्त्यानुलिप्तगायः शृणुष्व (धन्यकर्तुं मे) स्वमेव ।

इय-अं प्रदर्शय-तस्मै उद्गाट्य नवद्वारद्वाराणि

नारद उत्यक्त ० ॥ ३९८ ॥

39 NĀRADA'S TRIUMPH SONG

The 39th Chapter is in Hindi, and is here omitted (vv 397—407)

40 ANOTHER TRIUMPH SONG OF NĀRADA : HE PROPHESES THE
MARRIAGE WITH PĀRVATĪ

सेतार-स्तरं गेयं कननय-कननयं
 वननयं ह्रियं विष्णु-शारो लो-लो ॥ ४० ८ ॥
 नीरियं गोखं मङ्गं व्यङ्गलन् त वननयं
 वृषावम् सौर्षमुखं सवारो लो-लो ।
 दर्शनं चान्यकुं कुम् तलवगारो
 वननयं ह्रियं विष्णु-शारो लो-लो ॥
 दह-शत दह कुम् शोखं थोम् वननयं
 चोवृषम् च कर्तुं रक्तारो लो-लो ।
 खट्वयम् पान् तत् रट्वयम् गारो
 वननयं ह्रियं विष्णु-शारो लो-लो ॥ ४१० ॥
 वक्रवागनय-किन्नि रतुं कुम् वननयं
 डेग्रहाय दुयार विद्य च्छ लो-लो ।
 हिमालय-सन्दि गरि कुयं विवाह-कारो
 वननयं ह्रियं विष्णु-शारो लो-लो ॥
 तत् खान्दरम् म्य-ति क्कारिणं अननयं
 डेग्रयं चिषुवन-मारो लो-लो ।
 तति भोजनावयं विद्य सेतारो
 वननयं ह्रियं विष्णु-शारो लो-लो ॥

नान्दीवादनं नारदस्य ॥ ३९ ॥

पुनर्गानं नारदस्य ॥ ४० ॥

वीणास्वरः गतस्ते कर्णयोः

कथयन्तः सस्ते देव्यालापान् नाम ॥ ४०८ ॥

निर्गत्य गतस्त्वं मध्ये अटव्रीणां, अरण्यानां च

वृषभे मण्डपस्त्वं आरढो नाम ।

दर्शनस्य त्वदीयस्य अस्ति अत्युत्तमः

कथयन्तः० ॥

दिनादिभिरं अस्ति-मे प्रेम तव धनीभयत्

आरभ्य (प्रक्रामं)-स्वया-भक्तः स्वया कुत्र गमनं नाम ।

गूढितस्त्वया-मे आत्मा, पुनः परिपृच्छीतं-स्वया-मे सुगूढगुहाख्यानम्

कथयन्तः० ॥ ४१० ॥

सुभाष्यतया ह्युभं अस्ति-मे भवितव्यम्

पञ्चमं-त्वा द्वितीयवारं पुनः स्वामेव नाम ।

दिमालयगिरेः पृष्टे अस्ति-तं (भविष्यत्) विद्यादकर्म

कथयन्तः० ॥

तस्मिन् प्रियाहोमन्त्रे सामपि निमन्त्रयिष्यन्ति

दृष्ट्यामि-स्वां हे-त्रिभुवनमार नाम ।

तत्र आश्रयेयं-स्वां पुनः दीपारब्धम्

कथयन्तः० ॥

कम् कम् ब्रूयन् च्यु-क्ति रननय्

साल् यिख् गंगादारो लो-लो ।

वरिष् निहन् विष राजकुमारो

वननय् छिप् विष-जारो लो-लो ॥

मनच घाव्य-मङ्ग नाव् च्योन् खननय्

घान-न्यारिनि नामदारो लो-लो ।

म्वहर् च्याञ्ज मानन् कुह् मोह् संभारो

वननय् छिप् विष-जारो लो-लो ॥

प्राप् छिम् तननय् पाप् छिम् वननय्

आप् च्यम् व्वञ्ज कृतु प्रारो लो-लो ।

तार् दिम् नव-भर कवनावतारो

वननय् छिप् विष-जारो लो-लो ॥ ४१५ ॥

गरि गरि दगैन् च्योन् कुम् वननय्

हृदयम्-मङ्ग, कृतु लारो लो-लो ।

यित व्वञ्ज सन्मख् दित दौदारो

वननय् छिप् विष-जारो लो-लो ॥

छप् छगि पारि-पारि च्यानन् व्वननय्

द्युत कर्त नरकुन् नारो लो-लो ।

इति-योर् यिधितनय् जगतुकु आरो

वननय् छिप् विष-जारो लो-लो ॥ ४० ॥

कानि कानि भोष्यानि त्वत्कृते पाचयिष्यन्ति

निमन्त्रयेन आगमिष्यसि गङ्गाधर-भोः नाम ।

दृष्ट्वा नयिष्यसि-तां पुनरपि राखकुमारीं (सतीम्)

कथयन्तः० ॥

मनोदपायाः कर्मिकायाः-मध्ये नाम त्वदीयं उदृङ्क्ष्वन्तः

ध्यानात्मखनकलोहसुरातयेपेण दे-प्रशस्तसन्नामधेय नाम ।

मुद्रां त्वरीपां मानयन् अस्ति चर्यः संसारः

कथयन्तः० ॥

प्रापाः सन्ति-मे सीथीभवन्तः, पापानि सन्ति-मे द्वित्री-भवन्ति

(मदती) आशा अस्ति-मे, अधुना क्षिपरकालं प्रतीक्षिष्ये नाम ।

उत्तारं देहि-मे भयसरसः, कल्याणतार-भोः

कथयन्तः० ॥ ४१ ॥

तथे तथे दर्शनं तव अस्ति-मे भयन्,

दृश्यस्व-मध्ये (तत्,) कुत्र (सुदूरं) धात्रिष्यामि नाम ।

आगच्छ-नाम अधुना चांमुष्णं, देहि-नाम साक्षात्कारम्

कथयन्तः० ॥

(प्रत्यकृत) कृष्णाक्षः शंकोच्यति स्नातोपहारं तव मुखेषु

शान्तं कुरु नारकं अग्निं नाम

इतः-परं आगच्छन्तु-तव (सत्यशर्ता-तव) उगतौ-मति इया

कथयन्तः० ॥ ४० ॥

41 EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN
INTRODUCTION TO THE SECOND PART

सदाशिव-स्वामियो कुख् पाप् गालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१८ ॥

सदाशिव स्वामियो कुख् खर्गं दावन्

सदाशिव स्वामियो कुख् भवकलावन् ।

अपज् पज् सोहय् सेत् कुख् च्ह चाखन्

सदाशिव स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

खठाहन् नावमौजू-मख् आग् थावन्

खठाहन् गटि-मख् कुख् गाग् हावन् ।

अग्नस्व-सूत्य् कुख् चय् पाप् गालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१९ ॥

करान् कुख् च्यार लाचारन् त खारन्

विष्णु-रूप कुख् अवतार् दारन्

खठाहन् अदकार-प्यठ कुख् वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

सदा भाषाय अन्द-कनि कुख् च्ह कणिय्

तमागाह् कुख् मुक्कान् वनि क्वाह् अय् ।

तवय् कुख् छ्ह दिवान् कहन् त वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

अगर् काह् वुमरि-मख् करि वारयाह् पाप्

अकिय् शिव-नाव-सूत्य् तम् करप् माफ् ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ अस्मि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् अस्मि उगतौ पालयन् ॥ ४१८ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् अस्मि स्वर्गादिलोकान् वितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् अस्मि सर्ववन्धमोचकः ।

असत्यं सत्यं सर्वमेव अस्माकं अस्मि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) निराश्रय-मध्ये आशां निदधन्

असंख्यानां आश्रय-मध्ये अस्मि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अग्न्यात्ममुनेन अस्मि त्वमेव पापानि क्षययन् . , .

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् अस्मि उपायं निरुपायानां च दुर्गंतानाम्

विष्णुरूपेण अस्मि अवतारं विधत् ।

असंख्यान् गर्वाग्न्यधमुच्छ्वायात् अस्मि-त्वं, अधः-पातयन् ।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-वकाशात् षोडाशीन्येन अस्मि त्वं स्थितः

क्रीडामार्गं अस्मि पश्यन्, भविष्यति किं अद्याः (इति) ।

मेमेत-कारणेन अस्मि संनरन् (इत्ये) परंतेषु च प्रत्येषु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कथितं संपूर्णययमि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनेत्र विघ्ननाथकारणेन तत्र करिष्यमि एषां (पापविनाशम्) ।

41. EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN
INTRODUCTION TO THE SECOND PART.

सदाशिव-स्वामियो कुस् पाप् गालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् जगि पालन् ॥ ४१८ ॥

सदाशिव स्वामियो कुस् स्वर्ग दावन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् स्वकलावन् ।

अपङ्ग पङ्ग सोरुय् सोत् कुस् च्छ चासन्

सदाशिव स्वामियो कुस् जगि पालन् ॥

सठाहन् नाम्बमौग्ल-मग्ल आग्ल यावन्

सठाहन् गटि-मग्ल कुस् गाग्ल हावन् ।

अग्लम्वख-सूत्य कुस् च्छ पाप् कालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् जगि पालन् ॥ ४१९ ॥

करान् कुस् च्छार लाच्यारन् त खारन्

विष्णु-रूप कुस् अवतार् दारन्

सठाहन् अंदकार-प्यठ कुस् वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् जगि पालन् ॥

सदा मायाय अन्द-कनि कुस् च्छ कसिप्

तमागाह् कुस् मुळान् यनि क्याह् अय् ।

तवय् कुस् छ्छ दिवान् कहन् त वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् जगि पालन् ॥

चगर् काह् पुमरि-मग्ल करि वारयाह् पाप्

अकिय् शिव-भाव-सूत्य तम् करय् माफ् ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रख्ययते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ अस्मि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् अस्मि जगतीं पालयन् ॥ ४१८ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् अस्मि स्वर्गादिलोकान् वितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् अस्मि सर्ववन्धमोचकः ।

अथयं सत्यं सर्वमेव अस्माकं अस्मि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानं (लोकानां) नैराश्र-मध्ये आश्रान् निदधन्

असंख्यानं आश्रय-मध्ये अस्मि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अन्यात्ममुखेन अस्मि त्वमेव पापानि दाहयन् - , -

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् अस्मि उपायं निदधायानां च दुर्गतानाम्

विष्णुरूपेण अस्मि अवतारं विजत् ।

असंख्यानं सर्वान्धसमुच्छायात् अस्मि-त्वं, अश्वः-पातयन् ।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-बकाशात् योदासीन्येन अस्मि त्वं स्थितः

क्रीडामात्रं अस्मि पश्यन्, भविष्यति किं अस्माः (इति) ।

तेनेव-कारणेन अस्मि संचरन् (इव) पर्वतेषु च प्रच्छेपु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कथितं संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनैव शिष्टनामस्मरणेन तस्य करिष्यसि स्वर्गं (पापविनाशम्) ।

सकर्मन् यिष् द्यक्स् कुस् अय डासन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् कगि पालन् ॥

तिरुय् प्पद् दित यिष् अस् गम् चलि दूर

यङ्गन् चलि वुक्कोय् जन् चन्द्रमाह् पूर ।

वल्लिन् अमि संसारकिय् माया-कालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् कगि पालन् ॥

ॐ कर्म्मन् अस् पय्-कुन् कर्म हान्य्

पय्युम् पय् चाव्, नव् नव् द्वाव् कान्य् ।

नविस् रक्, वुक् न व्वम् पतिम्यन् मलालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् कगि पालन् ॥ ४९५ ॥

सती-माताय-चन्दुय् कुय् प्रयम् ज्ञान्

अकिय् कयि च्यान्नि-वापय् कोलु तमि पान् ।

सकर्मन् क्याह् कर्म्मन् ओस् हिमालन्

सदाशिव-स्वामियो कुस् कगि पालन् ॥ ४९६ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

दुर्भाग्यानां साक्षादागत्य ललाटे अक्षि हस्तेन धृशन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

तादृशीं बुद्धिं देहि-नाम, यथा अस्माकं भीतिः अण्णयायात दूरम्

उपरागः अण्णयासति, दृच्यामस्तु इव चन्द्रमसं पूर्णम् ।

आवृतास्तेन धर्मं संसारस्यैव मायात्पना जालेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

अस्ति कृता अस्माभिः प्राक्काले कर्मणः ज्ञानिः (कुप्याचरन्ति धैर्यागात्म-
बुष्कर्म)

अतीतं पाप्माणं परित्यज्य (पापं त्याज्या) नवीनां नवीनां प्रदर्शय
सुचमिभ्यु ।

नवीनतया पालय, पश्य मा अधुना पुरातनेषु अलीकेषु (अस्मरकृतेषु
स्वद्विषयेषु)

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४२ ॥

मयाः-(जगत्-)-मातुः अस्ति-ते प्रेम अत्यन्तम्

एकस्या-एव कथायाः-निमित्तेन तव-कृते दग्धः तथा स्वदेहः ।

पुण्यकर्म (अलौकिकं) किं-माम (अचिन्त्यमनुत्तरं च) कृतं आसीत् हिमा-
समेव

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

PART II

1. BIRTH OF PARVATI HER YOUTH AND UPBRINGING HER DESIRE
FOR ŚIVA AS HER HUSBAND SHE WANDERS IN THE FOREST
CALLING FOR HIM

कर्मवान् ओसु हिमालयं बहु दयावान्
 मनस्-मल्ल ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४९ ॥
 बहुय राजा पर्वतन्-हन्दु आसवुन् सर
 स्यठाह् आसिम् स्वजानय् स्यात् गोहर ।
 स्यदन् मादन् दिवान् आमान् दर्म-किनि दान्
 मनस्-मल्ल ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 करान् ओसु ईश्वरस्-कुन् जार-पार
 वनान् ओसुम् चह् कर्तम् स्योन् प्यार ।
 मनस् कुम् दह् स्यठाह्, कौह् कुम् न सन्तान्
 मनस्-मल्ल ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 स्यठाह् कुम् मास दोस्यत् गंज गोहर
 स्यठाह् अम्शम् स्यन् त-वैम् कर-जेवर ।
 शूराह् कुम् न तवय् कुम् सवय् अर्मान्
 मनस्-मल्ल ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४९ ॥
 मती-माता गयम् स्यन् वान ओसुम्
 तमिम् राजम् निशिन यित् पान ओसुम् ।
 कम् द्यौत् तमि तम्-निश् गौव् स्यठाह् द्यान्
 मनस् मल्ल ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

उत्तरार्धम् ॥ २ ॥

श्रीपार्वत्या जन्म विवशुरादौ हिमालयवृत्तं प्रारभ्यते ॥ १ ॥

पुण्यकर्मकृत् आसीत् हिमालयः सहान् दयालुः (यः)

मनसि आसीत् धारयन् शिवस्य ध्यानम् ॥ ३२० ॥

महानेव राजा पर्वतानां वर्तमानः शिरोरुपः

अतिशयेन आभंस्तस्य निधयः रत्नानां मुक्तानां (च) ।

सिद्धिभ्यः साधुभ्यः ददन् वर्तमानः धर्म-विधिना तद्दानम् ,

मनसि० ॥ - - - - -

कुर्वन् आसीत् ईश्वरं-प्रति दयोत्पादकविज्ञापनानि - - -

कथयन् आसीत्तस्मै त्वं कुत-नाम-मे मम अनुग्रहोपायम् ।

मनसः अस्ति-मे दुःखं अतिशयेन, (यतः) किञ्चित् अस्ति-मे न, अपत्यम्

मनसि० ॥ - - - - -

अत्यन्तं अस्ति-मे द्रव्यं धर्मं निधयः मुक्तादि

अत्यन्तं वस्तूनि स्वर्णं स्वर्णं च सौवर्ण्यपदार्थानि-भूषणादीनि ।

अपत्यमात्रं अस्ति-मे न, तेन-हेतुना अस्ति-मे दूढः अभिलाषः -

मनसि० ॥ ३३० ॥ - - - - -

(अथ) सती-लग्नमाता संपन्ना-तस्य प्रसन्ना, सीपात्रं आसीत्तस्य

तस्य गिरिराजस्य समीपे आगमनं स्वयं आसीत्तस्याः ।

जन्म पृथ्वीतं तथा तस्मात् संपन्नं अतिशयेन शोभनम्

मनसि० ॥ - - - - -

तिथिस् कोराह् तमिस्-निष् यच्छि ज्ञाय
 सद्य-लक्ष्मी सद्य-तम् गर चाय ।
 तिथिस् वाग्धवानस्-सूत्य कुस् करिस् मान्
 मनस्-मह्य ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 त्रिकोटौ-देवता द्विस् आशर्वनि थिम्
 स्यठाह् आसिस् प्रथम् तमि सन्दु करान् तिम् ।
 तसन्दि पाद् दर्शनम् थिस् शेरि दारान्
 मनस्-मह्य ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 कलान्-क्षम् ज्यत् तसन्दि तौजुक वनय क्वाह्
 करान् आसि देव् गन्दर् सद्य वाह्-वाह् ।
 सूर्य-चन्द्रम क्षत आभूय स ज्ञोतान्
 मनस्-मह्य ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 वनय कोताह् इट कन्द नावद सूत्य
 रक्षान् सद्यमण्गार् तम् आसिष्य कूत्य ।
 धवम् तय् माज्य आभूय टाठू ज्ञन् प्रान्
 मनम् मह्य ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४३ ॥
 बुद्धिस् परमशक्तिस् सन्दु दान् दारिष्
 धनुष तम् पार्वती नाव् पान् चारिष् ।
 सन्दर्-मास्त्राह् स्यठाह् क्वाह् आस् श्रवान्
 मनस्-मह्य ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 रक्षान् आस्य स्यठाह् तम् क्षत्र टाय
 रक्षन्-आय सतन् मह्य दान् चाय ।

तपेव कन्या-एका तत्समीपे यदा जाता

सिद्धलक्ष्मीः-एव सम्यक् तस्य वृद्धे प्रविष्टा

तादृशेन भाग्यवता-सह कः करिष्यति स्वर्गाम्

मनसि० ॥

त्रिकोटिसंख्याकाः-प्रधाना-देवाः भन्ति वर्तमानाः ये

अतिशयेन आसन् प्रीतिं तस्याः कुर्वन्तः से ।

तस्याः पादौ दर्शनार्थं आगत्य शिरसि धारयन्तः

मनसि० ॥

कुण्डिता-भवति-मे लिङ्गा तस्याः तैलसः कथयिष्यामि किम्

कुर्वन्तः आसन् देवाः गन्धर्वाः सिद्धाः कौतूहलानि ।

सूर्यात्-चन्द्रमसो-ऽधिकतया आसीत् सा दीप्यन्ती

मनसि० ॥

कथयिष्यामि कियत् दुरधेन मितराविशेषेण फालितेन

पालयन्तः सेवकाः ता आर्चयन्तः कियन्तः ।

पितुः मानुः च आसीत्ता वल्लभा प्राणाः इव

मनसि० ॥ ३३५ ॥

दृष्ट्वा परमशक्तेः-तस्या ध्यानं धृत्वा

स्थापितं-साभ्यां तस्याः-पार्श्वनीति नाम स्वयं विचित्रम् ।

अतिसुन्दररूपा-एका आत्मानं किंनार (उत्तरनीया) आसीत् शोभमाना

मनसि० ॥

पालयन्तः आसन् ब्रह्मः तां सेवकस्त्रियः धाम्नाः

पात्यमानतराभूत् सप्तमे-वर्षे यावत् प्रविष्टा ।

मदाशिव् च्युतस् प्योम्, आसूम् पतिम् ज्ञान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 सती आसू मंगरोबुन् मांनि तय् मोक्ष
 गन्योमत् ओस् तस् शिवनाथ-सन्दु लोक्ष ।
 प्रथम-सूतिन् धक-लानिस् द्राघ क्लारान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥
 शिव-सन्दु दान् करिष्य सय् न्यय् मनस्-मञ्जु
 क्षवान् पय्, वनि दिवान् द्राघ वनस्-मञ्जु ।
 तिथय्-पाठि शिव-लौखा आसू बोक्षान्
 मनस्-मञ्जु ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ १ ॥

2 PĀRVATĪ HAS MEMORIES OF HER FORMER BIRTH AS SATI, AND
 UTTERS PRAISES OF ŚIVA

यिमय् पत दिमय् नाद्
 कथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४४ • ॥
 स्य कुख् जप-यज्जुक् जप्
 स्य कुख् तप-वनुक् तप् ।
 स्य कुख् सादन-हन्दुय् साद्
 कथो याद् म्य प्योहम् ॥
 स्य कुख् योगियम्-हन्दुय् योग्
 स्य प्रानियम्-हन्दुय् प्रान् ।

सदाशिव. स्मरणे आगतस्तथा, आसीत्-तथाः प्राचीनं ज्ञानम्

मनसि० ॥

सती आसीत् (श्रवतीर्णा), विस्मृतस्तथा माता पिता च

घनीभूतं आसीत् तथाः शिवस्वाधिन. प्रेम ।

प्रेमैव स्वधर्तारं निर्माता मार्गयन्ती

मनसि० ॥

शिवस्य ध्यानं कृत्वा सैव नित्यं मनसि

समन्विष्यन्ती सकेतं, मार्गणानि ददती निर्माता वनस्य-मध्ये ।

तेनैव-प्रकारेण शिवस्तुतीः आसीत् वदन्ती

मनसि० ॥ १ ॥

वने प्रस्थिता पावन्ती प्राचीनस्मरणपूर्वकं शिवं प्रति स्तौति ॥ २ ॥

आगमिष्यामि-त्वां पश्चात् दास्यामि-ते आह्वानानि

कर्प-नाम स्मरणे मे आपतितस्त्व-मे ॥ ४४० ॥

त्वमेव अस्मि जपयन्त्यस्य जपरूप-

त्वमेव अस्मि तपोवनस्य तपोरूप. ।

त्वमेव अस्मि सज्जनानां-मध्ये साधुः .

कर्प-नाम स्मरणे० ॥

त्वमेव अस्मि योगिनां योगात्मा

त्वमेव प्राणिनां प्राणात्मा ।

च्य् कुख् सज्जन-मंवाद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥

च्य् कुख् डख् च्य् कुख् नख्

च्य् कुख् दूर् च्य् नजेदीख् ।

च्य् कुख् सार्यनिय्-हन्दु आद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥

च्य् कुख् दख् च्य् कुख् सख्

च्य् कुख् परम-आनन्द-मख् ।

च्य् कुख् कम् च्य् कुख् व्याद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥

च्य् कुख् सादम्-हन्दु सख्

च्य् कुय् तमि सपेद् रङ्ग ।

पम्पोश् छिद् छिद् च्यानि पाद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥ ४४५ ॥

वीदन्-मल्ल् कुख् सामवीद्

देवन्-मल्ल् च्य् इन्द्राज् ।

दैत्यन्-मल्ल् कुख् प्रह्लाद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥

रक्तो-म्वन कुख् मल्ल्

मल्ल-म्वन विष्णु-भगवान् ।

तमो-म्वन गालान् व्याद्

कथयो याद् म्य प्योहम् ॥

त्वमेव अस्मि भज्जन-संवादरूपः

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव अस्मि आचारात्मा त्वमेव अस्मि समीपवर्तिसहायात्मा

त्वमेव अस्मि दूरे त्वमेव निकटे ।

त्वमेव अस्मि सर्वपामेव आदिभूतः

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव अस्मि दुःखात्मा त्वमेव अस्मि सुखरूपः

त्वमेव अस्मि (भोक्तात्मा) परमानन्दसुखम् ।

त्वमेव अस्मि न्यूनात्मा त्वमेव अस्मि अधिकात्मा

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव अस्मि बाधूनां सत्तद्गुरुः

तव अस्ति-मे भूतो गुह्यः* रामः ।

पद्माभ्यां सदृशौ सः तव पादौ

कथं-नाम स्मरये० ॥ ४४५ ॥

वेदानां-मध्ये अस्मि धामवेदः

वेदानां-मध्ये त्वमेव इन्द्रराजः ।

देवानां-मध्ये अस्मि ब्रह्मात्मा

कथं-नाम स्मरये० ॥

रत्नोगुणप्रधानः अस्मि ब्रह्मा

सत्त्वगुणप्रधानः त्रिगुणप्रधानः ।

तमोगुणेन (बुद्ध्यात्मना) प्रधानेन नाशयन् (संसारम्) व्याधिषु

कथं-नाम स्मरये० ॥

दर्भच लर्थ कर्मकि वर

चानिप् वर अचुनु कुम् ।

चप् कुख् क॑नु चप् वुनियाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

य॑मि युस् शोनु सुय् त॑मि मोनु

चप् कुख् म्योनु कर्म-लोनु ।

वनय् व्वह् च॑ जानिनि वाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

लो॑ल॑नि साज् प्रथम-वंग्

वायय् रो॑न् दमाह् बो॑न् ।

चितम् यू॑रि दितम् नाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४५० ॥

कृष्ण॑ दारनावुन् चान्

सुय् यय् द॑पान् ब्रह्म-ज्ञान् ।

ह्यय् शिव-राग् दि॑य् समाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

संकल्प् चा॑वि रटि मन प्रा॑न्

वामना॑ गाम्नि दि॑यि समाद् ।

च्या॑न्न दयाय प्रा॑वि विन्दु-नाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥ ५ ॥

धर्मात्मनो वृद्धस्य कर्मरूपेण ह्यरेण

तदेव वरदानेन प्रवेष्टुं अस्ति-मे ।

त्वमेव अस्मि प्रतिष्ठाशंकात्मा, त्वमेव आधारभूम्यात्मा

कथं-नाम स्मरये० ॥

येन यः क्षातः स-एव तेन प्रमाणितः

त्वमेव अस्मि महीयं कर्मभाष्यम् ।

कथयिष्यामि अहं त्वा भाष्यभक्तं-कृते विद्यापनानि (वत्तराधानि)

कथं नाम स्मरये० ॥

पेमात्मकानि दौष्टादिकाद्यादनानि दर्शयद्भूरा

हमास्मामि तिष्ठ, क्षयमात्रं वृक्ष ।

आगच्छ-नाम-मे इष्टेव देहि-नाम-मे आदानम्

कथं नाम स्मरये० ॥ ४५० ॥

(धन्यकर्तारं मां) कृष्णार्थं समाधापय-तं ध्यानम्

तदेव, यत् कथयन्ति ब्रह्मज्ञानम् ।

सृष्टीत्या शिवरातं इत्या भमाधिम्

कथ-नाम स्मरये० ॥

दुःखं कम्पान् त्यजति संप्रदीप्यति मनसा प्राप्तान्

दुःखीभना अथाकरिष्यति, दास्यति समाधिम् ।

तय दयया प्राप्नोति त्रिभुनाशम्भाम्

कथं-नाम स्मरये० ॥ २ ॥

- 3 REMEMBERING ŚIVA'S COMELY APPEARANCE AND HIS LOVABLE DISPOSITION, PĀRVATĪ LAMENTS HER ABSENCE FROM HIM AND ADDRESSES HIM IN PRAYER

The third chapter is in Hindi, and is here omitted (see 453—457)

- 4 CONTINUATION OF THE FOREGOING SHE CLAIMS IDENTITY WITH ŚIVA

दया कर् न्य दयावान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४६६ ॥

व्वह् कुख् चक-पठुक् टिक

व्वह् छस् बुचि-पठुक् तीज् ।

चकम् टिक कुप् श्रवान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

व्वह् कुख् दह् त व्वह् छस् राय्

व्वह् आकाश् त व्वह् वुतराय् ।

व्वह् कुख् दान् त व्वह् छस् दान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

व्वह् कुख् पोशनूलाह् न्वान्

व्वह् छम् आरवल् श्रवान् ।

अक्रिय् रंग् क्रिय् आसान्

व्वह् छम् पान दयालो ॥

श्रीशिवस्वरूपं चिन्तयन्ती सविलापमिव स्तौति पार्वती ॥३॥

श्रीपार्वती स्वात्मना शिवैकभावेन समाक्रन्दपूर्वकं स्तौति ॥४॥

इयाम् कुद मे हे-इयावन्,

अहं अस्मि खयं हे-इयालो* ॥ ४६६ ॥

त्वं मेव अस्मि सलाटपृष्ठस्य सलाटिकाभूषणम्

अहं अस्मि मुण्डपृष्ठस्य तेलोदपा† ।

सलाटे सलाटिका अस्मि-ते ओभमाना

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि दिनदण‡ च अहं अस्मि रात्रिः

त्वं आकाशदणः च अहं भूतधात्री§ ।

त्वं अस्मि दाडिमफलं च अहं अस्मि अन्तर्गतफलदणः,§

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि जीवजीवपण्डितदणः सुन्दरः

अहं अस्मि पुण्ड्रविशेषदण ओभमाना|| ।

एतेनेव दण्डेय सस्तो-एव भवन्ती

अहं अस्मि० ॥

* भवत्सुखवाङ्मयी अदभिन्नमन्त्रिभ्यस्त्वं शरदायताभिः । इयाया आलय-
रूपावभ्यसीति च भावः ।

† अथ तेजस्वादिमुखा । तेलोरादिन्ये तस्य का नामोत्पद्यतेति भावः ।

‡ रात्रिं विना दिनं न कं भन इत्यन्तोऽहमुत्पद्यते । इत्युक्त्यावादेव ततो
पद्मादिहाराकाङ्क्षायाः निमित्तं ।

§ दाडिमस्य फलेभ्य एव पुनश्चन्द्रादिः । नहमात्रे तु विपद्यतमेवातो
मे उत्पद्यता ।

|| चारुभद्रपुष्पं विना जीवजीवपण्डितं विरागविद्यामो ज्ञेयमुते ।

त्वमेव अस्मि त्वराशौ चन्द्रमाः ,

अतिशयेन प्रसन्नः, कस्यापि-वस्तुनः न खेदः (यस्य सद्भावात्) ।

रोहिणीनक्षत्रं अस्मि अहं शोभमानम्*

अहं अस्मि ० ॥ ४७५ ॥

मेघराशेः सूर्यभगवान्

प्रसन्नः भवतु अस्मि तस्य-मर्घ्ये ।

मेघराशिना तव अस्मि-ते मेघरम्

अहं अस्मि ० ॥

मकर-राशेः ऐ मीमरेवग्रह

तवैव सेवां करिष्यामि-ते नित्यः

इंद्रं शोभनं अस्मि-ते न किञ्चित् ध्यानम्

अहं अस्मि ० ॥

कन्याराशेः प्रेमपात्र ऐ-बुधग्रह

पालयिष्यामि-त्वां क्षीरेण मिताविकारविशेषेण च ।

ग्रीष्मं आगच्छ-मां सन्ति-मे लोकाः उपहसन्तः

अहं अस्मि ० ॥

कर्कटराशेः द्वि-बृहस्पतिग्रह

अस्मि पश्चात् पश्चात् त्वामेव अन्विष्यन्ती ।

ज्योतिर्विदः त्वामेव शोभनं गणयन्तः

अहं अस्मि ० ॥

मीनराशेः ऐ-शुक्रदेव मनसा सावधानेन

प्रसन्नः स्वयं तिष्ठ-नाम-मां मां-प्रति ।

* रोहिणीं विना हयगन्धो न शोभते । इत्य सर्वत्रापि सौन्दर्येण योतयन्ती स्वयत्तीभासोपास्यस्वाश्यानि मायति तद्गुह्यमिदं स्वयच्छम् ।

मनकि मिर् छसय् बावान

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४८० ॥

तोलि-हन्दि शनैयर

व्वसुकु गर पनुनु कुय् ।

काडय् वार दोरिय् चान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

मियुनि-मझ् खग् कुव् राह्

हे पादशाह् खख फोजि-मान् ।

मंकटा-दग्ग कुव् गालान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

सिहमि-हन्दि हरगकि केत

यमदूत-निग्ग व्वकसावत्तम्

व्वसय् खख त दख् पुग्गान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

लक्की-हन्दि नारायण

गयम् मन शरन् अय् ।

व्वह् कुव् बाव-सूत्य् तोठान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

सावित्री-हन्दि ब्रह्मा-जिय

चोनुय् रूप् मय् यियि खग् ।

दर्शनं दिम् व्वसय् करान

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४८१ ॥

मनस रहस्यानि अस्मि ते प्रकटयन्ती

अह अस्मि० ॥ ४८० ॥

मुक्ताधरराशे हे शनैश्चर

(यत्) उच्चभावस्य सृष्ट स्वकीय अस्मि ते

अन्वेषिष्यामि त्वा समाधेन धृत्वा ध्यानम् ।

अह अस्मि० ॥

मिथुनराशिमध्ये प्रसन्न अस्मि त्व राहु

हे सप्ताट ! मुक्तेन चैन्येन सहित ।

सङ्कुटाख्या दशा अस्मि त्व नाशयन

अह अस्मि० ॥

(६) सिद्धराशे दर्शयुत केतो

(त्वत्समपुच्छेभ्य) यमदूतेभ्य उन्मोचय नाम माम् ।

अस्मि त्वयि सुख च हृ य ममर्षयन्ती

अह अस्मि० ॥

लक्ष्म्या शक्त हे नारायण (स्वामिन्)

गताह मनसा शरण्य सदैव ।

त्वं अस्मि भावन (भक्तिमान्नेय) तुष्यन्

अह अस्मि० ॥

भक्तिजीवेया हे वचन (स्वामिन्)

सदैव रूप मम आगमिष्यति मनोहरम् ।

दर्शन देहि मे अस्मि त्वा अन्विष्यन्ती

अह अस्मि० ॥ ४८५ ॥

पार्वती-हृन्दि परमेश्वर

यितम् गर पनुन् कुय् ।

हृदयम्-मङ्ग कुह् च्योनुय् थान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

ईश्वर कोन कुख् थिवान्

दर्शन् कोन कुख् दिवान् ।

मङ्ग-दिस् कुख् न, कुख् सागान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

पालन् कुख् च्छ् म्याञ्ज् करान्

व्वह् छस् च्छ् म्याञ्ज् सीव् करान् ।

कृष्णस् तोट् म्य महेश्वरान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

पहचन्-मङ्ग कुख् सन्निदान्

पहदि-बस् तम म्य-ति काम् ।

लूकन्-मङ्ग छस् मन्दकान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४ ॥

- 5 DESCRIPTION OF PARVATI IN THE FOREST THE BEAUTY OF THE
FOREST BLESSED BY HER PRESENCE SHE ENTERS A LAKE
AND, STANDING IN THE WATER, INVOKES ŚIVA

हृदय-पांठि शिव-लीला लज्ज वनने ।

वनान् वनान् मदाशिव् लज्ज वनने ॥ ४९० ॥

तिङ्गुय् गय मक्ष् रुदुस् न कुनुकु होश् ।

प्रल्लिस् लोलकिम् सरस्-मङ्ग प्रेम-धंपोश् ॥

पार्वतीवेद्याः हे-परमेश्वरशिव

आगच्छ-नाम-मां गृहं स्वकीयं अस्ति-ते ।

हृदयस्य-मध्ये अस्ति तत्रैव स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

हे-हंसर किं न अस्मि आगच्छन्

दर्शनं किं न अस्मि ददन् ।

कठोरहृदयः अस्मि न, अस्मि तद्गुणपङ्कजं-कुर्वन्

अहं अस्मि० ॥

पालनां अस्मि त्वं मम कुर्वन्

अहं अस्मि तत्र सेवां कुर्वन्ती ।

कृष्णं(अन्यकतारं मां-)-प्रति मुप्य, हे-महेश्वरान

अहं अस्मि० ॥

प्रहाणा-मध्ये अस्मि संनिहितः

तुर्ध्वाङ्गामवस्थां तस्य ममापि अपनय ।

लोकानां-मध्ये अस्मि लज्जमानः

अहं अस्मि० ॥ ४ ॥

अतः परं वने यद्गुप्तं सपन्नं तत्पुनःपरं जले स्थित्वा

समाधानं श्रीपार्वत्याः प्रसूयते ॥ ५ ॥

इत्थं-प्रकारेणैव शिवस्तुतिं प्रवृत्ता वक्तुम् ।

उक्ता उक्ता सदाशिवैकरूपा प्रवृत्ता भवितुम् ॥ ४९० ॥

तादृशैव संपन्ना सत्ता, अवस्थितं-तस्याः न कस्यापि परिज्ञानम्

प्रफुल्लानि-तस्य भक्तिरूपस्य सरसः-मध्ये प्रेमरूपपद्मानि ॥

शिवरूपेव संपन्ना समर्पितं-तथा स्त्रीशिवे-एव चित्तम् ।

स्वात्मनः प्रवृत्तिः स्थिता-तस्या न अखिलतया ॥

वनस्य-मध्ये आगेषां ददती आसीत् सुखी इव ।

ग्रहणं गता ईश्वरं समर्थं सा तनुं मनः ॥

वक्ष्यामि किं (वक्तुं न शक्नोमि) तस्य वनस्य आसन् धन्य-भाग्यानि ।

यत्र जगन्माता भवानौ भक्तत्वं अनुकरिष्यति ॥

तत् महारण्यं आसीत् कियत् (अनन्ततया) भाग्यशालि ।

यस्य-मध्ये परमेश्वरतया प्रकटितं स्वात्मा ॥ ४९३ ॥

वक्ष्यामि कियत्, तथा पृथ्व्या परमं भक्तत्वं अवाप्तम् ।

यां-प्रति मात्रा भवान्या (महामाया) परं स्थापितम् ॥

वक्ष्यामि किं आसन् ये वृक्षाः उत्थिताः ।

लब्धस्तैः शरिजातवृक्षात् आश्वरः अधिकः ॥

तेषां आसन् वृक्षाणां यानि प्रफुल्लानि पुष्पाणि ।

संपन्ना तुलसी अपि वृष्ट्वा तानि निस्त्रिंशः ॥

अवहन्तः आसन् जलस्य भराः अतिशयेन सुन्दराः ।

अवलीक्य माधुर्यं तेषां, संपृता फणितश्च मूर्च्छा ॥

हरिद्वर्णः वृक्षः आस्तरणीभूतः तले पादयोः द्वयोः ।

संपन्नः कौशेयवस्त्रविशेषद्वयः प्रदीप्तः च आदर्श-रक्तः इव (निर्मलशैलिः)

॥ ५०० ॥

वायुः कस्तूरीसृगनाभ्युद्भवोषधिः इव सुगन्धपूर्णः ।

संपन्नः, आकाशात् अवतीर्णा अमृतात्मनो-तलस्य धारा ॥

समेत्य पक्षिणः कुर्वन्तः आसन् धिरादान् ।

कथयन्तः (इव) आसन् शिव शङ्कर अतिनाथेति ॥

गयान् आम वागनय-मञ्ज कुकिल गूगुः ।

मलिय वस्राह वनान् आस शिव शम्भुः ॥

समिय कुची प्रयम-सूतिन् वनान् आसि ।

अ कुय वासुस् हय अस्य लोलजय फासि ॥

हवाह-सूतिन् वनान् ओस् पन् कुल्यन्-हन्दु ।

करान् अस्य नासमत् कुय लोस् तमि-सन्दु ॥ ५० ५ ॥

वनान् ओस् पोञ्जु ज्वयन्-हन्दु हे-सदाशिव् ।

रटन् शिवजी तवय् छम् चावू-मचू दव् ॥

समिय मारिय वनान् आसि हे-भर्वाणी ।

चह् छस् शिव-शक्ति-रूप् असि बक्ति च्यानी ॥

करनि आय् देविय-हन्दु देव् दर्शन् ।

कसस् आकाश-प्यठ तस् पोश-वर्शन् ॥

नजर चावून् बुकुन् अख् नागरादाह् ।

वसिय तय-मञ्ज दिचन् लोलचू समादाह् ॥

पह्न् लीला, सदाशिव् शाद् सर्पन् ।

प्रयम-सूत्य शिवनाथम् नाद् सर्पन् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

6 PÁRVATĪ SINGS A HYMN OF PRAISE TO ŚIVA, ALLUDING TO EACH DAY OF THE LUNAR FORTNIGHT

वेल वोतु मेलनम् दर्शन् म्य हाव्

प्रयम-सरकिय पंपोश् छाव् ॥ ५११ ॥

अदेत रूप् कुख् कुनुय् आमबुनु

अकि ज्योतिरूप-सूत्य न्यप् वामबुनु ।

गायन्त्य आसन् उद्यानेष्वेव कोकिला गूगु (इति शब्दम्) ।

परिमल्य भस्म कथयन्त्य आसन् शिव शम्भु (इति) ॥

समेत्य पश्चिविशवा * ग्रन्था कथयन्त आसन् ।

तव अस्ति वासुकि कण्ठे, अस्माक प्रेमरूपा (स्त्रीरूपा) पाशा ॥

वायुना संयुक्त कथयन् आसीत् पर्णसमूह वृक्षाणाम् ।

कुर्वन्त अस्माक आसिद्धनानि अस्ति प्रेम तव्य ॥ ५०५ ॥

कथयन् आसीत् पाभीय अत्यकुल्याना द्वे सदाशिव ।

प्रहोष्यामि त श्रीशिव, तेनेव अस्ति मया आरब्धा दुःसगति ॥

समेत्य सर्व एव कथयन्त आसन् द्वे भवानि ।

त्व अस्ति शिवशक्तिरूपा तव भस्मा तवेव ॥

कर्तुं आगता देव्या देवा दर्शनम् ।

कृत-तै आकाशात् तस्या पुण्यवर्षणम् ॥

दृष्टि वत्ता तया, दृष्ट तया एक देवघातकम् ।

सतीर्थ तस्य मध्ये दत्तस्तया प्रेमात्मा समाधि ॥

अधीता तया स्तुति, सदाशिव अतिप्रमोदभाक् सपन्न (यत) ।

ग्रन्था शिवस्वामिन आह्वान सपन्नम् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

प्रतिपद्मारभ्य दैवमस्तुति क्रियते श्रीपार्वत्या ॥ ६ ॥

समय प्राप्ते सगमस्य, दर्शन म प्रदर्शय

प्रेमात्मसरस पद्मानि उपमुञ्च ॥ ५११ ॥

अद्वैत(प्रतिपत्तिधि)रूप अस्ति एक एव भवन्

एकेन ज्योतीरूपेण नित्य भासमान ।

कुनुय् कुख् तवय् कुय् केवल माव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥

दय-लचन कुख् शिवशक्ति-रूप्

दुयी चाविय् कुख् प्रजलबुनु दीप् ।

दय-हन्दि दय चय् कुह् रतु खभाव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥

बैलोक्य-नाय् कुख् चिबुवन-भार्

चय-म्वन-स्त्रिय् कुख् करान् व्यवहार् ।

चिनेच-दारवनि नङ्गराष्ट्र चाव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥

चतुर्भुज वातिय् कुख् चवा-पोर्

चन् तरफन् छाय् अवस्थाय चोर् ।

चन् वीदन्-मस्र कुख् बक्ति-बाव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५१५ ॥

पंच-म्वल आसबुनु कुख् शिव-जी

पांचिन् ग्रामन् यैरबुनु च्य ।

इमि पांचि-तरङ्ग तार् अन् दर्म-नाव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥

शयि शयि* छाडय् कुम् चोन् छोल्

शम्बखिम् कुमारजिय-सन्दु कुख् मोल् ।

शङ्कर नाव् चोन् ओगद् द्राव्

प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥

(यत) एक एव अस्मि तेनेव अस्ति ते केवल-इति नाम

प्रेमात्मसरस ० ॥

द्वाभ्या लक्षणाभ्या अस्मि शिवशक्तिरूप

द्वैत लक्षा अस्मि प्रत्यक्षं दीप इव ।

द्वितीयातिथे * ईश्वर तवेव अस्ति शुभ स्वभाव

प्रेमात्मसरस ० ॥

त्रैलोक्यानां अस्मि त्रिमुखनसारभूत

गुणत्रयेण अस्मि कुर्वन् जगद्व्यवहारम् ।

चे त्रिनेत्रधर शुभदृष्टिमेका प्रसारय (अस्मात्)

प्रेमात्मसरस ० ॥

चे चतुर्भुज व्याप्य अस्मि चतुर्दिक्कम्

चतुर्णां दिग्देशानां पृथ्वीत्या अयम्याचतुष्टयम्

चतुर्भुं वेदेषु अस्मि भक्ति भायरूप

प्रेमात्मसरस ० ॥ २१२ ॥

पञ्चमुख वर्तमान अस्मि श्रीशिव

पञ्चानां प्राणानां अलकुर्वन् त्वमेव ।

अस्मात् सवारात्म(पाँचतरन् नास्मि)नदीप्रवाहात् तारय, आनय (उत्पादय)
धर्मरूपा नीकासु

प्रेमात्मसरस ० ॥

प्रदेशे प्रदेशे अन्वेषिष्यस्मि स्वर, अस्मि ते तव अस्तिमेव

यद्युपस्थ अस्मि कुमारस्य अस्मि पिता ।

बहत्तममन्त्रात्म नामधेय तव (सवारास्य) ओषध उद्धृतम्

प्रेमात्मसरस ॥ ॥

मय्-संग् सोदन्-चन्दु सत्य-रूप्
 सत्य-वादी कुब् कुय् न केह् लीप् ।
 सत्यदाशिव वय् मय सतं च्छाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 अष्टस्यंज्ञ सत्य् छाव् कर् म्योन् पाय्
 अष्टदल-इदयश्-मह्य् आञ्ज् ज्ञाय् ।
 अष्टमूर्ति-विष्णु कुब् च्छ् मोच् दाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 नव्युम् गर दसुंक् च्छोन् दर छान्
 नव् दार् सुषरिय् रट मम प्रान् ।
 नव् निदान् बरि बरि द्विय् चाव-चाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५२० ॥
 दशभुक्त नाव् च्छोन् नागिन्द्र-हार
 दशवर्नि दशन्-चन्दु कुब् च्छ् सार ।
 दशन् इन्द्रियनय् न्यति ग्राम्नाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 एकादश-रुद्र आनि वक्रिय् द्विय्
 तिस्र्य् कतं यिष्ट् पर्जनावोष् च्छ् ।
 अद् कति रावि अस्य काहन् गाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 साहन् युजन्-मह्य् च्छोन् व्यवहार
 साहम यज्ञन-मह्य् च्छोन् विस्तार ।

मत्सङ्गात्मा साधूना सत्य-रूप

सत्यशब्दी अस्मि अस्ति ते न कश्चित् लेप ।

हे-मन्निवकल्याणात्मन् मार्गं मे सत्यस्य प्रदर्शय

प्रेमात्मसरस ० ॥

अष्टमिदृश्य स्युक्ता अस्ति तं, कुत मम उपायसु

अष्टमस्युक्तदृश्यस्य मध्ये तत्र ध्यानम् ।

(प्रथमादि)मूर्त्यष्टकात्मा-विष्णु अस्मि त्वमेव मोक्ष दापय-न

प्रेमात्मसरस ० ॥

नवम (प्रहरात्रिकुण्डलीरीत्या) यच्च धर्मस्य तव, धारयिष्यामि ध्यान (

नव हारात्रि उवाच अस्मीत्यामि मनसा प्राणान् ।

नव निधय पूर्णा पूर्णा अस्ति-तं अस्मिन्ना

प्रेमात्मसरस ० ॥ ५२० ॥

हे दशभुज, नाम तव नामेन्द्रहा इति

दशानामेव दशा अस्मि त्वमेव सारभूत ।

दशेन्द्रियाणि (तद्विषयज्ञानाश्च) ममापि प्रमथ

प्रेमात्मसरस ० ॥

हे एकादशमन्मद्वरुण तव भक्ता आ वयम्

तपैत्र कुत-नाम यथा उपलव्धिष्याम त्वामेव ।

तदा कुतो-नाम अस्मिन्नुपरत् अस्माक एकादशमख्याकानाम् (एका) गो *

प्रेमात्मसरस ० ॥

द्वादशसु मेपादिशक्तिरूपरुद्रविशेषेषु तव व्यवहार

द्वादशसु (वाजपेयादि) यज्ञेषु तत्र विस्तार ।

* दशेन्द्रियाणां मनस एकादशस्य चासौ कुतो नाम विनष्टा भवेदिति भाव ।

वाहन् सूर्यन् च्योन् तौज् ननु द्राव्

प्रथम-सरकिय् पपोश् छाव् ॥

हेरच जुशश्-हन्द् कुम् रतु फल्

राथ-चन् आसितन् म्य च्यात्रिथ् कल् ।

त्रयोदश-आत्मा सूर्य-नौर्धं मन् नाव्

प्रथम सरकिय् पपोश् छाव् ॥

चदाह् रतन् द्राख् च्य् ओम् वक्ति-वाव्

चदश-हन्दि स्त्रामियो म्य-ति म्वकलाव् ।

पुनिम्-ह्वू जून् छम् मत मन्दकाव्

प्रथम-सरकिय् पपोश् छाव् ॥ ५२५ ॥

पुनिम् त भावसि प्रथ् दारि दारि

न्यथ् करहाथ् पूज् पोश् चारि चारि ।

लोसक्यन् पोशन् कर्तम काव्

प्रथम सरकिय् पपोश् छाव् ॥

हृष्णम् प्रीम् च्योन् यन-प्यठ काव्

च्यात्र सौव् करने कम्मम् आव् ।

कालि सेलि वावम्-सूतिन् वाव्

प्रथम सरकिय् पपोश् छाव् ॥ ५२६ ॥

“ ŚIVA DISGUISES HIMSELF AS AN ASCETIC AND COMES TO
PARVATĪ TO TEST HER HE URGES HER TO WORSHIP
HAMA NOT ŚIVA

मटाशिव जूगि लीगिथ ओम् लारान् ।

वन्य् फ्याह् हाल कर्म ओम् काल मारान् ॥ ५२७ ॥

द्वादशसु मूर्त्यु तव तेज प्रत्यक्ष निर्गतम्

प्रेमात्मसरस ० ॥

शिवराव्युत्सवाधारभूताया त्रयोदशीतिथि अस्मि शुभ फलम्

रात्रिन्दिव मूयान्नाम मम तवेव अनुरागचिन्ता ।

त्रयोदशात्ममूर्त्यश्च (भार्तृण्डश्च) (त्रयोदशश्च स्वात्ममूर्त्यश्च वा) तीर्थं मन
चशोधय

प्रेमात्मसरस ० ॥

चतुर्दशरत्नरूप उद्भूतस्त्व त्वमेव, (यत) आसीत् (देवामुराणा) भक्ति भाव

श्च चतुर्दशीतिथि स्वामिन् (तस्या त्वदुपासकाना मुक्तिमुत्ते) मामपि
उन्मोचय ।

पूर्णिमातिथि ज्योत्स्ना इव अस्मि मा नाम सज्जय

प्रेमात्मसरस ० ॥ ३२५ ॥

पूणिमाया च अमावस्याया व्रतानि धृत्वा धृत्वा

नित्यं कुर्यात्ते पूजा पुष्पाणि विचित्र विचित्र ।

चार्दात्मकानि पुष्पाणि कुर्वन् नमो मे उपभागम्

प्रेमात्मसरस ० ॥

(ग्रन्थकृत) कृष्णाण्यस्य प्रेम क्षणीय यत्कालात्प्रभवति उल्लङ्घ्य

तत्र सेवा कर्तुं क्षम्यन्ति आगत ।

कालेन समावर्तति साधुना-सह साधु (शरीर नश्यत्, भूतसन्मात्रमात्रमवशिष्यत्)

प्रेमात्मसरस ० ॥ ३२६ ॥

श्रीशिवस्य यतिरूप धृत्वा पार्वतीवञ्चनाय

परौचित्यमागमनवृत्तं वर्ण्यते ॥ ७ ॥

सर्वाश्व योगिनो सिद्ध अनुदय धृत्वा आसीत् धावन् ।

कपयिष्यामि किं, वृत्तेन येन अमृतं प्रुतानि इन् ॥ ३२८ ॥

हरन् सुसलाह् वलिथ् वस्त्राह् मलिथ् आम् ।

बनिथ् वन्वांसि त लागिथ् जूगि संन्याम् ॥

महामाया दयान् ओस् ब्रमरावन् ।

प्रयम् कोताह् कुह तस् म्योन् अज्मावन् ॥ ५३ • ॥

कूनुम् कुम् घाव-वानस् लोलकुय् खम् ।

मनश्च कद्वट् स्वह् लागम् क्वा सुह् कुन्दन् ।

गच्छम् लोलचू नदी ज्यारौ कमिम् कुन् ।

इह् गङ्गराविथ् दितुन् आलव् तमिम् कुन् ॥

करव् मवाद् चह् कन् थाव् राज कूरिथ् ।

कुह् क्याह् कर्मस् च पुग-प्योमन्तु तिह् पूरिथ् ॥

कुञ्ज्य् जञ्ज् अथ वनस्-मञ्ज् क्याणि आचख् ।

कहन्द् कुय् लोल् कारने कस् चह् द्रायख् ॥

मतन्-मञ्ज् यिन् पञ्चा दहन्य् वतन्-मञ्ज् ।

गडिथ् क्यमखाय् डुलग्नि दिग्नि दतन्-मञ्ज् ॥ ५३ ५ ॥

दंपुम् देविथ् म्य ह्यम् शिवनाथ-मञ्ज् माथ् ।

दंपुम् तमि कुय् सुह् वेपवांय् है-हाय् ॥

गराह् आमाम् कुह् ग्रीतल् जन् सुह् कोपूर् ।

गराह् आमाम् स्पठाह् कूदौ स्पठाह् कूर् ॥

पकधुन् कुय् न वौदच वति-कुम् सुय् ।

यमिषू इच्छा गह्वाम्-ह्यम् तिथ् करान्-कुय् ॥

गकर्-वुठव् म कर् व्वञ् शिवनाथ शिवनाथ् ।

समावता हं तुझे अय मे धर्म-की याथ् ।

मार्गं चर्म धमिल्ला भस्म परिमलयित्वा आगतस्तस्ये ।

भूत्वा दानग्रन्थं च अनुरूपयित्वा योगिनं सन्यासिनम् ॥

महाधायिकात्मिका-पार्वतीं चिन्तयन् आसीत् मोहयिष्यामि ताम् ।

प्रेमं कियन्मिह अस्ति तस्या मम, परीक्षिष्यामि-ताम् ॥ ५३० ॥

विक्रीय अस्ति-तस्याः भक्त्यात्मापये प्रेमात्मैव स्वर्यम् ।

मनोरूपं ग्राह्यं अहं वियोजयिष्यामि अस्ति-कीदृकं तत् स्वर्यं (मा
शुद्ध-स्वर्यस्यास्ति किम्) ॥

मपश्यति तस्या प्रेमात्मिका नदीं प्रजहन्ती कं प्रति ? ।

इत्थं सकलस्य इत्तस्तेन आह्वाननाहं तां प्रति ॥

करिष्यामि च दादं, त्वं कथौं निर्घोषं हे-राजकन्ये ।

अस्ति किं कर्मस्य (भाग्यस्य) तव अपूर्णीभूतं ? तत् पूर्णं भविष्यति ॥

एकाकिन्येव अत्र वनस्य-मध्ये कुतो-नाम आगतासि ? ।

कस्य अस्ति-ते रागः ? अन्वेष्टुं कं त्वं निर्गतासि ? ॥

सप्तम-वर्षं (सप्तवारिकां) आगमनं योग्यमस्ति-किं ईदृशेषु मार्गेषु ? ।

वधित्वा कस्युपायास्य-बहुमूल्यवस्तु, निपात्य-ध्वजान् दातुं (यास्य
किं) लोष्टेषु ? ॥ ५३५ ॥

प्रत्युक्तं देव्या, मम अस्ति-मे श्रीशिवस्य प्रीतिः ।

प्रत्युक्तं तस्यै तेन, अस्ति च निर्भयं (निर्घोरं) भट्टकष्टमंतत् ॥

कदाचित् वर्तमानं अस्ति प्रीतलं च कर्पूरं इयम् ।

कदाचित् भवन् अत्यन्तं क्रुद्धं अत्यन्तं क्रूरम् ॥

आचरन् अत्येव न वदस्य मार्ग-प्रति सः ।

यस्य (कार्यादे) इच्छा वपश्यते तस्य, तदेव कराति ॥

स्नानिष्टोष्णाम्ना मां कुरु अतः परं शिवनाथं शिवनाथेति ।

आययामि त्वां अधुना अहं धर्म्या कथाम् ॥

करत् क्षत तप् न जप् श्रीराम-सन्दु नात् ।

बहुत लक्ष्मी वही देवे रखो भाव् ॥ ५४० ॥

जपन् कुम् राय्-घन् श्रीराम श्रीराम् ।

मुझे है कुछ नहीं उस-के सिवा काम् ॥

म्य कुम् न लूब् आमवुन् कुम् ब्यह् परदेम् ।

मुझे सब कहते-हैं जोगी-ज्ये आदेम् ॥

अथम्-कथ् कुय् फकय् म्य अय् कमण्डल् ।

अभी जाता-हूँ मैं मण्डल्-ब-मण्डल् ॥

बनिय् सर्तलि खम् कन् थाव् च्ह म्यय् कुम् ।

अरे राजे-कौ कुमारी गल् मेरौ सुन् ॥ ७ ॥

■ CONTINUATION OF THE FOREGOING SIVA, IN HIS CHARACTER OF AN ASCETIC ADVISES PARVATI TO DEVOTE HERSELF TO RAMA LAKSHMI AND LINGA

The 5th chapter is in Hindi and is here omitted (LV 540-552)

■ PARVATI'S REPLY SHE TELLS THE DISGUISED ASCETIC TO GO TO THE DANDBILA FOREST, WHERE HE WILL FIND THAT SIVA ALONE IS TO BE WORSHIPPED

वृत्तो मादो मतो वनतम् म्य इहू कथ् ।

मर्तू कथ् चावर्मन् छय् रतिर्मन् वय् ॥ ५५३ ॥

तिथुय् तप् साद च्च यिषु निर्मल् गकिय् मन् ।

दुधो चावय् मुकय् पानय् सुह् हन्-हन् ॥

ब्यह् बावा-जौ वनय् चय् कुन् ब्यवावाह् ।

अलय् मोलम् फ्रमय् जन् रत्न म्बलावाह् ॥ ५५५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ता भव नाम तप जप च श्रीरामस्य नामस्य स्मरणम् ।

मदतीं विमूति स एव दास्यति ते श्रान्तिष्ठ भावनाम् ॥ १४० ॥

ज्ञपन् शस्त्रि रात्रिन्दिव श्रीराम श्रीरामेति ।

मम शक्ति किञ्चित् नहि तद्रहित कार्यम् ॥

मम शक्ति मे न लोभ, प्रवर्तमान शक्ति अह वैशक्तिक ।

मां सर्वं कथयन्ति हे योगिनाथ आदेशोऽस्तु त (इति आचारान्क्तिम्) ॥

इतो अरपेय देवल मम एक कमण्डलु ।

अधुनेव गमिष्यामि अह मण्डलान्मण्डलान्तरम् ॥

ममविष्यति ते आरकूटस्य (इव) स्पर्शं, कण्ठो मिथश्च त्व मामय (महुक्ति)
प्रति ।

अहं राम कुमारि वाच मे शृणु ॥ ७ ॥

पादेशपूर्वकमिव पुनर्वक्षयितु कथयति पार्वती प्रति

श्रीशिव ॥ ८ ॥

श्रिवाचोगिरुपश्रिवधो परस्परविवाद ॥ ८ ॥

र माधा मा नाम कथय म म इदृशो कथाम् ।

मत्स्य कथा मत्स्यः (त्वया) शस्त्रि न विनष्ट दास ॥ १४३ ॥

मथेन तप माधय, तत्र यथा निर्मल मपस्थिति मे मन ।

हेतु मत्स्यमि दृष्ट्यामि म्रयमत्र त नि ययम् (विश्वमयम्) ॥

अहं ए पागिरुप कथयिष्यामि त्वां प्रति प्रस्तुतम् ।

अतः-इति श्रितृमृचक पन्) उवाचउवाच, श्रिकमिष्यमि मुम्नर स्वाताय
(कुमारो) दुम्न इव ॥ १४४ ॥

अगर् आजा च्ह स्याञ्ज् थावख् मनम्-मह् ।

गक्खि सट्ठख् च्ह तप् दण्डख्-वनम्-मह् ॥

दुयौ चावख् कपठ् थावख् न अस् ज्य्व ।

कहेङ्गी मै तुझे क्या है सटागिन्* ॥

अ कुय् मन ऐन खदै कामहाम् खय् ।

बतावोंगी तुझे गिवनाय् क्या है ॥

ननन् कुख् जीव् त खदै बनख् देव् ।

सुनाओंगी तुझे क्या है महादेव् ॥ ८ ॥

- 10 PĀRVATĪ CONTINUES HER ADVICE TO THE ASCETIC TO GO TO THE DAHAKA FOREST. HE WILL THERE FIND THAT ŚIVA IS ALL IN ALL, THAT HE ALONE EXISTS, THAT HE IS BRAHMĀ, BHAGAVAT, ALL THE GODS AND ALL CREATION, AND THAT THERE IS NO DUALITY.

* The 10th chapter is in Hindi, and is here omitted (cf. 567-577).

- 11 ŚIVA'S REPLY. HE PRAISES PĀRVATĪ'S BEAUTY AND ARGUES THAT NO LOVELY PERSON AS SHE SHOULD NOT UNDERTAKE SUCH ASCETIC PRACTICES.

दपुम् मादन् म्य-प्यठ् नाहख् गयख् मह् ।

करान् छख् छह् इय-पाठि गौव् न मत्सह् ॥ ५७१ ॥

कपठ् चाविष्य् म्य वनूमय् मन पविष्य् माप् ।

गरज् क्याह् कुम् म्य अय्-निज्, कर् च्ह इन्माप् ॥

म्य कुम् फेरान् च्ह छख्-ना क्याह् खन्दर्-भास् ।

वनय् क्याह्, कुय् अ गोमन् हल बेहाम् ॥

म्य कुम् फेरान् च्ह छख्-ना मूर्य निर्मम् ।

कमिष्य् वरुनय् अ इय् कप् रट्टय् ज्यहम् ॥

* From here to the end of the section, the text is in Hindi.

यदि आत्मा त्व मदीया निघास्यसि मनासि ।

गत्वा साधयिष्यसि त्व तप दण्डकारण्यमध्ये ॥

हेतु त्वत्प्राप्ति कपट निघास्यसि न एक यत्रमात्रम् ।

वक्ष्यामि श्रुत्वा क्व अस्ति महाशिव ॥

तत्र अस्ति ते मन आदर्श (इव) यदि अपनेष्यसि तन्मालिन्य ।

कथयिष्यामि त्वा, श्रीशिव किं वस्तु अस्ति ॥

प्राप्ततया भावमान असि त्व जीव , यदि तु सपरस्परं वेद ।

आजयिष्यामि त्वा, किं वस्तु अस्ति महादेव ॥ ९ ॥

उपदेशादिव कथन औपार्वत्या ॥ १० ॥

श्रीशिवस्य प्रत्युक्तिः ॥ ११ ॥

प्रयुक्त तस्ये साधुना मनुष्ये निरर्थं मपन्ना त्व कुट्टा ।

कुर्वन्ती असि युद्धमित्र, अनन प्रकारस्य भवति न सत्तन् ॥ ५०१ ॥

कपट विहाय मया कथित मया ते मन कृत्वा (स्वापेयत्वा) युद्धम् ।

प्रयोजन किं अस्ति मे न तत्र समाधि, कुत त्व विचारम् ॥

मम अस्ति न सताप (शाक), त्व अस्ति नाम किदया (श्लोकिनी) सुन्दरी ।

कथयिष्यामि ते किं, अस्ति न तत्र मपन्न उत्त विपरीतम् (दृष्टकान्ति
कार्यम्) ॥

मम अस्ति न सताप (शाक) त्व अस्ति नाम मृग इव निमग्न रवा ।

वेन नाम कृत धन न तत्र दृष्टं दृष्ट (वपन) (यन वपुनायित)
दृष्टोत त्वया विपिन (दृष्ट) ॥

मम अस्ति मे शोक, त्व अस्ति माम तेजस्विनी-विद्युत् (इव)

गमिष्यसि मा-स्वित अधुना त्व निर्धमेव मेघमण्डलस्यैव तल
(तिराधानम्) ॥ ५०५ ॥

मम अस्ति मे शोक, त्वया मयक्त शयनीपत्र मख्मलाखात्रहुमूल्या
स्तरणीयेतम् ।

येनैव-प्रकारेण वृद्धात् निर्गतामि, केन समुद्राविता तज दृष्टिः ॥ ११॥

श्रीपार्वती प्रति विनयदानपूर्वक श्रीशिव कथयति । १२ ॥

चित्स्मारमास्त्रादय, अट्टि एलाफलानि पृगफलानि(च)

पृष्ट गच्छ हे राजकुमारि* ॥ ५०७ ॥

ममजार्धिकेव अस्ति धुङ्ग नाम पित्र नाम मधु-सु

दत्तक मा कुम्भ नाम स्वकीय आत्मानम् ।

स (शिव) कुतो जानाति क्रिया गार्हस्थ्यस्य (कुटुम्बभरणस्य)

पृष्ट गच्छ० ॥

तस्य भक्तपरिमलिताङ्गस्य कुत्र धनानि द्रव्याणि

प्रमत्त इव अस्ति स्वातन्त्र्यगान्धामृत पीत्वा ।

महि अस्ति पृष्टस्य, पुन नहि व्यग्रहार कुर्वन्

पृष्ट गच्छ० ॥

मनसि चत् तेजस्वी (यगणयोग्य) मूर्ध-भगजानिच

रूपेण अस्ति अतुत्तर देवाना मध्ये ।

वाहनरूपेण अस्ति-यस्य शोभमान रयवाहनमेज

पृष्ट गच्छ० ॥ ५०८ ॥

अनुरूपो भयत्तश्च (स) श्रीविष्णु (या) लक्ष्मी(महाश्री)यान्

म एव सुखमयापेत श्याम मुग्धा ।

* चित्स्मारात्मादपूर्वकम् कचित्स्मर एव भौत्य एव म-मममजीनमां प्रयासीति भावः । एतदनुसृत्य एवाद्याज्य चिन्त्य ।

तमिद्य् इथ् जगतम् अवतार् दारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥

दपध्व्य् नृद्धा ति कुय् स्वनवान्य्

वोद् वसनान्य् न्यथ् मथ्-रूप् ।

मंसार् कुह् व्यपदावान् चर्पारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥

इम् चाविथ् छब् कम् पथ् लज्जमच्च

कंकल्प-कल्प कन् गज्जमच्च जन् ।

कहन्दि वापय् द्यथ् ईच्च लाच्छारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥

बुक्कि बुक्कि च्यय्-कुन् ताव् कुम्-न अनन्य्

वनन्य् कुसय् व्यज् हितकार-पुष्प ।

मम् यव् प्रमन् रोज् वोज् कन् दारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥

हय् हय् यमि-मन् प्रय् द्यय् गनन्य्

चाविथ् सुह् चलिय् वनन्य् मद् ।

यूज्जमत्तु क्य् माद् कम् दाय् मारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥ ५ ॥ ५ ॥

गम-रन्तु बुद्धान् कुम् मद् व्यवहारम्

अमदम् फीरि फीरि कमारम् ।

कम् कम् राज् कम् कम् ममारिय्

गर गक् राज-कुमारिय् ॥

तेनेव अस्मिन् अगति अवतारा धृता

सृष्ट गच्छ० ॥

(अयमा) मन्त्रमे चतु ब्रह्मा अयि अस्ति गुणवान्

यद अभ्यसन् नित्य मन्त्रस्य ।

मयार अस्ति उत्पादयन् समस्तादेव

सृष्ट गच्छ० ॥

एताम् विद्याम्, अस्मि त्व कस्य पश्चात् लभ्या

(नित्यचिन्तन-मकल्पकलनया मलिता इव व्यास्त्रा (अस्ति) ।

कस्य कृते अस्ति त इयती दुर्मति

सृष्ट गच्छ० ॥

दृष्टा दृष्टा त्वां सदनधर्म अस्मि न स्त्रीकुर्वन्

कथमन्नेव अस्मि त्वा अधुना दित्तज्ञायाय ।

मन निधति, प्रमद्व (प्रमद्व) तिष्ठ, शृणु कर्णो निधायेव

सृष्ट गच्छ० ॥

कपु कपु यद्य प्रीति अस्ति त धनीभजन्ती

अपदाय म अपयस्यति (त्वा) धनानामय मध्ये ।

श्रुत अस्मि त्वया (प्रमद्वमेतत्) यतय कस्य भयद्व विद्या

सृष्ट गच्छ० ॥ ५८५ ॥

निर्भय यमन् अस्मि मध्य कथयाम्यस्य

म्यच्छानुक्लान परिग्रह मया गता (आश्रिता) मयारस्य ।

वे वे नम गजान , य व मयारिण (अन्नेयि यस्या दृष्टेयया

मयारिणा मलि)

सृष्ट गच्छ० ॥

त्याग-वेराग-रंस्तु रोज् व्यवहारौ

व्यवहार-मञ्जु व्यपकारौ आम् ।

हृष्य कर् राग-द्वेष-रंस्तु खानदारिय्

गर गङ् राज-कुमारिय् ॥ १२ ॥

13 PARVATI ANGRILY REPROACHES THE DISGUISED SIVA, AND ASSURES HIM THAT HE IS ATTEMPTING AN IMPOSSIBLE TASK IN ALLYING TO HER

हतो मादो कपट् मोक्ष्य वनान् कुख

न ह्य जूगौ न च्य भञ्जन ननान् दुख् ॥ ५८८ ॥

द्विद्विय् फल-डोंगि त हायस् कञ्ज अनान् कुख् ।

व्वह् केह् षोडश्य न, च्य नाहस् खनार् कुख् ॥

अवस् खनवट-सूतिन् खड् खनान् कुख् ।

अवम् मागस् अन्दर् शोनाह् कुनान् कुख् ॥ ५८९ ॥

वनान् खाराह् फलधू, हाराह् रनान् कुख् ।

गद्विय् व्वलरम् धू नावद्-फलि कुनान् कुख् ॥ १३ ॥

14 CONTINUATION OF PARVATI'S SPEECH SHE THREATENS HIM AND PROCLAIMS SIVA AS THE ONE OBJECT OF WORSHIP

न च्ह कुख् जूगि ॥ न च्ह मन्याम् ।

वग्नाह् मलनुक् अग्निन्य् पाम् । ५९० ॥

अलगड् सूत्य् क्य् कर्मय् भाप् ।

पाप् मा मय्यम्, न-त दिमहाय् भाप् ।

यिय् पजिद्विय् तिय् करहाय् चाम् ।

वग्नाह् मलनुक् अग्निन्य् पाम् ॥

(ग्रन्थकृत स्वापदेश) त्यागेन-वैराग्येण सहित तिष्ठ व्यवहारकृत्
व्यवहारस्य मध्ये परोपकारश्चलः भव ।

चे-कृष्णाख्य कुरु रामेण हृषेण (च) रहित गार्हस्थ्यम्
सृष्टं शक्नु० ॥ १२ ॥

सक्रोधोपासन्नमिव प्रतिवदति पार्वती ॥ १३ ॥

दे साधो कपटं सर्वमेव कथयसि ।

न त्वमेव योगी न त्वमेव सज्जन (भाममान) प्रत्यक्षीभवद्गति ॥ १८८ ॥

सादृश्यं पिबु-पिच्छानि तुलाः च शिलाः आनयद्गति* ।

अहं किञ्चित् ओष्यामि न, त्वमेव निरर्थं (आयासेन) छिद्नीभवसि ॥

निरर्थमेव कफोणिना गर्तं खनयामि ।

निरर्थमेव साधमासस्य मध्ये हिममिव विक्रीणासि ॥ १८९ ॥

कथयन् (साधमानः) खारौघमाणां फलस्य (सखडलादे),
शरीरमात्रं (अल्पमेव) पचयसि ॥

गत्वा (च) द्युलराख्यमहापद्मसरसी मध्ये त्वं फालितखण्डानि पातयन्
(साधुर्यसपादनाय) असि ॥ १९० ॥

पूर्ववदेव पुनर्वदति श्रीपार्वती ॥ १४ ॥

न त्वं असि योगी न च त्वं संन्यासी ।

भस्मन परिमलनस्य भूषास्ते क्षान्तिः (भक्त) ॥ १८२ ॥

कूष्माण्डफलविशेषभूत-कमण्डलु सद्यभूत शक्ति-तै, (सेन) कृता-मणा
क्षान्तिः ।

(विममि) पाप सा-स्त्रित् रट मन्त्रे, अनाया अज्ञास्य-से शापम् ।

यथा भवेत्-ते-समुचित, तथा अकरिष्यं आसम् (दण्डम्) ।

भस्मन परिमलनस्य ॥

* अथममममेव वदतीति भावः ।

† खारौ नक्षत्रनिषेठकप्रमाणमुच्यते ।

कृन्म जन्म आसम् तसन्दुय् दाम् ।

वस्माद् मलत्तुक् आसिन्य् पासम् ॥ १४ ॥

15 ŚIVA, PLEASED WITH PĪRVATĪ'S CONSTANCY, REVEALS HIMSELF IN HIS PROPER FORM, AND PRAISES THE VIRTUES OF CONSTANCY AND DEVOTION

गरन् ङीश्रिण्य् फिक्नु जूगिस् वरन् प्योस् ।

मदाश्रिव जी तिथुय् कौपेन् यिथुय् ओसु ॥ ६०० ॥

सत्तुक् सवाद् बूजिथ् साद् खग् गव् ।

गरन् ङीश्रिण्य् वन्योव् जूगिस् मदाश्रिव् ॥

सत्तुक् सवाद् कुय् जि कदरय् करान् नञ्ज् ।

सत्कि सवाद-सूत्य् छय् कञ्ज् गङ्गान् यञ्ज् ॥

सत्तुक् सवाद् जि नेत्रम् कुय् अनान् गाग् ।

सत्तुक् सवाद् जि पापन् कुय् करान् नाग् ॥

सत्तुक् सवाद् बूजिथ् मन् च्छ् खग् यव् ।

सत्तुक् सवाद् कुह् पानय् सत्-मदाश्रिव् ॥

गरन्-गङ्गनुय् जगन्-मञ्ज् मोक्ष् दावान् ।

गरन् गङ्गनुय् कुह् लूकालूख् हावान् ॥ ६०५ ॥

गरन्-गङ्गनुय् करान्-कुय् स्वात्मचूय् जान् ।

गरन्-गङ्गन् कुह् हावान् स्वात्म-श्रिव् पान् ॥ १५ ॥

(येन) जन्मनि जन्मनि भविष्यसि तस्यैव दास ।

भक्षन परिभलनस्य ० ॥ १४ ॥

श्रीपार्वत्या सकोपोपालम्भप्रतिभाषितोत्तर दृढभक्तिनिश्चय

परीक्ष्य श्रीमहादेवस्य लिङ्गिवेशपरावृत्त्या

स्वरूपसाक्षात्कारवृत्तम् ॥ १५ ॥

शरणापन्नतां दृष्ट्वा परिवर्तयितुं योगिलिङ्गिन (शिवस्य) लिङ्गित्व आपतित-

तस्य (लिङ्गित्व त्यक्त्वा स्वरूपमास्थित इत्यर्थः) ।

(अर्थात्) श्रीसदाशिव तादृशव सपन्न यादृमेव आसीत् (वस्तुतः)

॥ ६०० ॥

वास्तव सदाह युत्वा साधु (योगिलिङ्गी) सगुण सपन्न ।

शरणापन्नतां दृष्ट्वा सपन्न योगिलिङ्गिन (वास्तव) सदाशिवत्वम् ॥

सत्यस्य सदाह अस्ति हि वाङ्मानसातीत (वृत्त) कुर्वाण प्रत्यक्षम् ।

सत्यस्य सदाहेन अस्ति शिलाया भवन्ती नवनीतता (कठोरस्य मार्गं
मण्डयत इत्यर्थः) ॥

सत्यस्य सदाह नाम अन्वनेत्रयोरपि अस्ति जनयन् सुधकाशम् ।

सत्यस्य सदाह हि पशुपिपापानां सभयति कुर्वन् जिनाशम् ॥

सत्यस्य सदाह युत्वा मन एव सगुण सनिधेहि ।

सत्यस्य सदाह (तत्तत्स्वरूप) अस्ति स्वयमेव सत्सदाशिव ॥

शरणापन्नतां सत्यमात्रकाले-यव मोक्षायस्यो दापयति ।

शरणापन्नतैव सभयति लोके आलोक (ससारे सत्प्रकाश) प्रदर्श

यन्ती ॥ ६०५ ॥

शरणापन्नतैव कारयति स्वात्मरूप परिधानम् ।

शरणापन्नतया सभयति प्रदर्शयन् स्वान्तरूप शिव स्वस्वरूपम् ॥ १५ ॥

16 DESCRIPTION OF THE GLOKIOUS APPEARANCE OF ŚIVA AS HE RE-
VLALED HIMSELF TO PĀRVATI

The 16th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv 607-617)

17 PĀRVATI SEES ŚIVA IN HIS PROPER FORM, AND BEGINS TO SING
HIS PRAISES

बुधुन् जूगिम् बभ्योमेतु व्याख् रंगा ।

खसिष् वृग्रवस् वसाम् तम् शेर गंगा ॥ ६ । ८ ॥

सफेद आमू तस् तम् कि कन् निर्मल सुह् कोपूर ।

करोर सूर्यन्-हन्दि चंदु क्वाह वन तसन्दु नूर ॥

अथन् दन् ह्यथ सुह् पंपोगाह् त्रिशूलाह् ।

तियथ तमि पङ् दास-बावचू खाम लीला ॥ ६९० ॥ १० ॥

18 PĀRVATI'S HYMN IN PRAISE AND AWE OF ŚIVA SHE ENTREATS
HIM TO TAKE HER FOR HIS SPOUSE HE PROMISES TO GRANT
HER PETITION, AND TELLS HER TO GO HOME AND WAIT FOR NARADA

हे शिव शकर परमेश्वर हर ।

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६९१ ॥

अमरनार्थकि अकाल अमर

व्यह् मर व्यथ-पत ह्यथ सारी ।

सय् जिन्द मरन् कुह् देवन् ति अश्वर

भस्मादर काल-संहारी ॥

सतचू वथ् हाववुनु कुह् सद्भवर

चय् कुह् महा-व्यचारी ।

श्रीपार्वतीमोहचिकीर्षयागतस्य श्रीशिवस्य तदनुरूपलिङ्गिरूप-
वर्णनं हिन्दीभाषया ॥ १६ ॥

श्रीशिवस्य योगिलिङ्गितात्यागोत्तरं स्वस्वरूपावस्थान-
दर्शनम् ॥ १७ ॥

दृष्टं-तथा योगिपूर्वदृष्टस्य संपन्नं अन्यत् स्वरूपम् ।

(यथा) आरुह्य तृषभं (तृषभाच्छदः सः) मल्लवन्ती तस्य शिरसः
गङ्गा ॥ ६१८ ॥

युक्तवर्णा आसीत् तस्य मूर्तिः हि ह्य निमैलं सः (अभूत्) कर्पूरम् ।

कोटिमंज्य-सूर्यायामप्याधिकोनाभूत्, किंनाम कण्ठे (यत्) तस्याभूत्
प्रभाप्रकाशः ॥

दक्षाभ्यां द्वाभ्यां वृद्धौत्वा सः (अभूत्) कमलं त्रिशूलं (च) ।

तावत् (तादृक्स्वरूपं दृष्ट्वा) तथा (पार्यत्या) अध्येतुं-प्रस्ताविता
दाद्याचरणस्य युष्ठा स्तुतिः ॥ ६२० ॥ १७ ॥

तत्स्वरूपदर्शनमनु श्रीशिवं प्रति पार्वत्याः स्तुतिरियम् ॥ १८ ॥

ॐ शिव्य जगत्कल्याणकर परमेश्वर (भवभय-)हर ।

दे-भस्मपरिमलिताङ्ग भद्राकालसंस्कारकर्तः ॥ ६२१ ॥

ॐ-अमरनाथायस्तेननिशाम, अनन्त (वा तत्त्वेश्वरायां कालहरस्य)

मृगुदीन ।

अहं मरिष्यामि (उपहारोक्तुर्षो आत्मानं) त्वामुद्दिश्य नन्द-धृष्ट्या

सर्वपरिश्रमम् ॥

तदेव लीयइत्यप्येषापि मरुतं समस्ति देयानामपि आचर्योत्पादकं

(दुर्लभं) ।

दे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

तत्त्वज्ञानस्य मार्गं प्रदर्शयन् अस्मि भद्रशुभपूर्तिः ।

त्वमेव अस्मि सम्प्रदायवैकृतम् ॥

स्य कुस् प्रभु त स्य कुस् वन्तर

भस्मादर काल-संहारी ॥

स्य कुस् माता पिता चर-श्चर

स्य कुस् बांदव त बंदु सरी ।

स्य कुस् पशुनु त स्य कुस् ज्वपर

भस्मादर काल-संहारी ॥

स्य कुस् विष्णुरूप महेश्वर हे हर

संसारम् आम् अवतारी ।

राक्षस् गोलिय वस्य करुण खर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२१ ॥

वीरू शोवा कुस् इह विद्यादर

स्य वातिस् कुस् चवापारी ।

छपा कर्तम् कुम् च्योनू आसर

भस्मादर काल संहारी ॥

मंगाय गयाय प्रयाग पुष्कर

धर्मकि फल पाप-न्यवारी ।

य देवन्-देव कुस् महेश्वर

भस्मादर काल-संहारी ॥

य सुखि व्यथही पतिमि पहर

चरनन् लगहाय दान पारी ।

या सा कर्तम् दया-सागर

भस्मादर काल-संहारी ॥

ત્વમેવ શ્રધિ સત્પ્રજનરૂપ ત્વમેવ ચ શ્રધિ વત્તરરૂપ ।

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥

ત્વમવ શ્રધિ માતા પિતા ચરાચરાત્મ જગત

ત્વમેવ શ્રધિ દ્વાન્વરૂપશ્ચ સર્વાન્વિરૂપશ્ચ સર્વે (બન્ધવ સમન્વિનશ્ચ
સર્વે ત્વમવ)

ત્વમેવ શ્રધિ સ્ત્રીય ત્વમેવ ચ શ્રધિ પર

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥

ત્વમેવ શ્રધિ વિષ્ણુરૂપ મહદ્યર (જગત્પાલક) ૬૯ હર (જગત્સુપકર્ત)

સહારે આગતસ્ત્વ અવતારાય ।

રાક્ષસાન વિનાશ્ય (મુક્તિકરો) ભક્તિ કૃતા ત્વયા સ્થિરા

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥ ૬૨૫ ॥

વેદશ્ચ શોભા (સારગમ્ય) શ્રધિ ત્વ ૬૯ વિદ્યાધર (સર્વજિદ્યાગ્રય)

ત્વમય આપન્ન શ્રધિ સર્વત ।

દયાં કુશ મયિ, શ્રધિ મ ત્વ અયનમ્ય

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥

શ્રીગઢ્ઢાયા ગયાતીર્થ પ્રયાગતીર્થ પુષ્કરતીર્થ

૬૯ સદ્ભુમેફલદાત (તથા) પાપનાશન ।

ત્વમેવ વેદાનાં વેદ્ય શ્રધિ ૬૯ મહેદ્યર

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥

નિત્ય મુરલાયા (ત્રાહ્મસુહૃત) ઉત્તિષ્ઠેય રાત્યશ્ચપ્રદરે

(તે) ચરણયો યજ્ઞયેયમાન્માન મમાધિ ઘષ્ટા ।

દયાં મયિ કુશ મયિ ૬૯ ન્યા સાગર

૬૯ ભક્ષપરિમલિતાઢ્ઢ ॥

महाराज बनिथ् यितम् कटादर

सूत्य् ह्यथ् शूबिदार् सवारी ।

कृपा कर्तम् वर्तम् म्य स्वयंवर

भस्मादर काल-संहारी ॥

शिवनाथन् तोर दंपुनस् ब्वह् तिय् कर

यिय् वनहाम् तिय् राज-कमारी ।

खग् रोज् खख-मान् गह् खत्र् पनुनु गर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६३० ॥

गृहि ह्यथ् वातिय् नारद-मुनीश्वर

करनावि खांदरू तधारी ।

यिमय् त निमय् हाल्य् गहिय् सर

भस्मादर काल-संहारी ॥

द्योनु म्य-ति कृष्णम् प्रथम्-दिगंबर

च्यात्रिय् वक्थ् छम सदांरी ।

ओग्रद् मनश् कय न्यथ् गडचर

भस्मादर काल-संहारी ॥ १८ ॥

19 ŚIVA COMFORTS THE AWE STRICKEN PĀRVATĪ HE PROMISES
TO MARRY HER IN HER FATHER'S HOUSE, AND RETURNS TO KAIL

महदेवन् दंपुम् अज्-हद् कस्य् तफ् ।

ब्वह् कस्यस् खग् खठाह् दफ् क्याह् गहिय् दफ् ॥ ६३० ॥

यिह् यद्वय् ॥ पख् म्यथ्-सूत्य् च्छ् बुज्जयन् ।

पकख्-नय् अद करुन् क्याह् गहि तिय् च्छ् वन् ॥

महाराजः (वरः) धृत्वा आगच्छेः-मे (मद्वरणाय) द्वे-जटाधर

सह धृत्वा शोभमानां जन्यसादिततिम् ।

कृपां कुरु-मयि दृणुयाः-मां मां स्वयंवरेण

द्वे-भक्तपरिमलिताङ्ग ० ॥

श्रीशिवभागेन उत्तरं कथितं-तस्यै अहं तदेव कुर्याम्

यथैव कथयेः-मां तदेव द्वे-राजकुमारि ।

प्रसन्ना भव सुखेन गच्छ अधुना स्त्रीयं सहस्र

द्वे-भक्तपरिमलिताङ्ग ० ॥ ६३० ॥

संदेशं धृत्वा प्राप्नुयात्-ते नारदमुनीश्वरः

कारयिष्यति विद्याहोतवस्य सत्त्वनाम्

आगच्छेयं-ते नाम सह-नयेयं-त्वां श्रीधमेव भवेत्ते मुञ्जातम्

द्वे-भक्तपरिमलिताङ्ग ० ॥

तव ममापि कृष्णाभिधस्य (ग्रन्थकृतः) प्रेम (अस्ति) द्वे-दिगम्बर

तथैव भक्तिः अस्ति-मे प्रोद्गताधिकारित्वम् ।

भयोपघभूतं मन्त्रं जपेयं नित्यं षड्विंशत्यक्षरम् ।

द्वे भक्तपरिमलिताङ्ग ० ॥ १८ ॥

श्रीपार्वत्यास्तपःमंतुष्टः श्रीमहादेवः पुनरपि तत्प्रशंसनोत्तरं

वरदित्तया संवदति ॥ १८ ॥

श्रीमहादेवेन कथितं-तस्यै आत्युत्कृष्टं कृतं-त्वया तपः ।

अहं कृतस्त्वपाहं प्रसन्नः अतिशयेन कथय किं द्रष्टुं-तत्र कथय ॥ ६३३ ॥

इच्छामि यदि तु आयाहि भवेत्-मह त्वं अधुना ।

आयासि-न-चेत् ततः कर्तव्यं किं अस्ति तत् त्वमेव वद ॥

दंपुम् तमि ह्यम् म्य चिच्छा हिमाल-सन्दु यिख् ।
 त्रिकोटी देवता ह्यथ तति म्य वरिष् निख् ॥ ६२ ॥
 दंपुम् तमि तोर मोहय च्योन् कुह् मंजूर् ।
 ब्वह् कुम् चय् सूति-सूतिनय् कुम्-न कौह् दूर ॥
 यिह् प्रमावल् ब्वह् तथ्-कुन् न्यथ् यवय् चय् ।
 सञ्चादथ् कुम् सञ्चादथ् कुम् सञ्चादथ् ॥
 ब्वह् यूरि सोल्लख् सत-अपि ह्यथ् अरन्धय् ।
 सुकरैर् तिम करन् इति खांदरैश्च कथ् ॥
 तिमन् पत पान नारद-अेषु ब्वह् सोल्लन् ।
 लदख् ग्रहि तिम तमल्ल वांनिय सोल्लन् ॥
 चह् गह् ब्वल्ल माज्य-मालिस् मान्वराह् वन् ।
 इह् वृक्षिष् यिष् लदम् तिम हनि पठ् हन् ॥
 ब्वह् कुम् शिव् शक्ति-रूप वातिष् अपोरुय् ।
 यमिस् दित् म्य तमिस् चय् दितुय् मोहय् ॥
 ब्वह् कुम् चय् सूत्य् चय् म्य सूत्य् ह्यख् नितोन
 इज्जय् कुय् मय् इज्जय् कुय् मय् इज्जय् मय् ॥
 चह् ह्यख् गौरी ब्वह् कुम् शकर् कुह् क्थाह् म्य
 कुह् कर्ह्मन्तु कर्मलानिष् अस्स पैवम् ॥
 च सूत्य् कौह् म्य तफावय् ह्य-न कन् याव् ।
 कुह् गौरी-शकर अंदु म्यय् कुनुय् नाव् ॥
 इज्जय् नाव् युम् अपिष् तस् काम संकठ् ।
 दया करवुन् रोल्ल न्यथ् ब्वय् तमिस् पठ् ॥ ६३ ॥

प्रयुक्त तस्मै तथा अस्ति मे मम इच्छा हिमालयस्य (शृङ्ग) आगच्छेस्त्वम् ।

त्रिकोटिमध्या देवता सद्यः कृत्वा तत एव मां वृत्वा नयेस्त्वम् ॥ ६३५ ॥

प्रयुक्त तस्ये तेन उत्तर सन्नेव जनीय अस्ति (न) स्वीकृतम् ।

अद्य अस्ति स्वया नित्य सद्यस्यैव अस्ति न किमपि दूरे (व्यतिरिक्त) ॥

यत् आनापयसि अद्य तदुपलब्ध नित्य समाधास्यामि वित्तम् ।

अतिशयत अस्ति मे अतिशयत अस्ति मे अतिशयतम् ॥

अद्य इद्वैव प्रेषयिष्यामि ताम् समर्पेन् सद्यः अहमत्या ।

निश्चित मे करिष्यन्ति इद्य विद्याहोत्सवस्य कथां (वृत्तम्) ॥

तेषां पद्यात् (ताप्रति) स्वयं मारु देवर्षि अद्य प्रेषयिष्यामि-तम् ।

प्रेषयेय ताप्रति भवेत्, ते तस्य वाचा ओष्यन्ति ॥

त्व गच्छ अधुना मानापितृभ्यां सर्ववृत्तान्तं कथय ।

इव वृत्तं युत्वा यथा आनापयिष्यत तं अङ्गेषु अङ्गानि (दृष्टव्यं स्वयंपुत्रि ना
साक्षत) ॥ ६३० ॥

अद्य अस्ति मित्य अस्तिदेष्य (अभिवृद्धिप्रगति) व्याप्य स्थित परित
(भयं) ।

यस्मै इत्त (भोगमाप्तफल) मया तस्मै स्वयैव इत्त त्वया भयम् ॥

अद्य अस्ति स्वयैव सद्यः स्वयैव मया सद्यः अस्ति नित्यदा
(न कदापि विमुक्तिराशया)

इदमद्य अस्ति मया इदमेव अस्ति मया इदमद्य मया ॥

त्व अस्ति गोरो अद्य अस्ति शकर अस्ति का नाम भेदः ।

अस्ति इमं आशुदेवन आशुया पिण्डेकम् ॥

त्वया सद्यः कोऽपि मम त्रिगुण अस्ति न कस्येति निघट्टि (समाधानं दद्यु)

अस्ति गोरोशकर इति प्रसिद्धं मम एकमद्य मया ॥

इदमद्य मया यं लिपिष्यति तस्य अपाकुप्यो मङ्गम् (दुःखनाशम्) ।

इदो कुपेन् मया निघट्टा अद्य न मया ॥ ६३३ ॥

दङ्गय् नाव् जपवन्यन् न्यथ् स्वर्गं दावे ।
 दङ्गय् नाव् युस् जपिय् सुय् मोक्ष प्रावे ॥
 वन्येमेषु अथ् व्वय् कुस् व्वह सूतिनय् चय् ।
 अथ तस्य अ-न फख् कंह् अम पननञ्ज् द्विय् ॥
 वनिय् इय् गव् सदाशिव् कोहि-कैलास् ।
 अमिय् लोल अमिय् प्रथम इहय् आस् ॥
 वनिन् कृष्णम् स्य इहू वक्तौ इयुय् लोल् ।
 स्य स्य गौरी-शंकर कुख् माजू तय् मोलू ॥ १८ ॥

20 PÁRVATĪ LEAVES THE FOREST OF HER AUSTERITIES, AND RETURNS
 HOME FOR RECEPTION BY HER PEOPLE

भवानी आय अज्ञ-जंगल् व-खानय् ।
 वनय् क्याह् तफ् करन् ओसुस् वहानय् ॥ ६१० ॥
 महामाया म आसू-ना पननि-पानय् ।
 कुह मोह् बैलोक्य तमन्दुय् अथ् निशानय् ॥
 शिवम् सूत्य्-शक्ति अज्ञलय् मिलु प्रमिह् ओस् ।
 इयय् काहिर्-जमादाह् तफ् करन् प्योम् ॥
 हर्षाव् तम् तप-सूत्य् तेज् कोताह् ।
 वनव् कोताह् करय् ध्वज् कम् कोताह् ॥
 क्षत्रोव् याज्ञ तमि पशुनय् गर-वते-कुम् ।
 बुद्धिप् देवव् तिह् क्षात् तम् वेशनावुन् ॥
 करय् देवन्-हन्दिय् देवन् बड् श्य प्रमाद् ।
 अथ गौरी राजकुरी कुय् आफरौ-वाद् ॥ ६११ ॥

बुद्धिं मैनावती गय वारयाद् खश् ।
 हिमालय ते खठाद् लङ्गु तम् करनि शवश् ॥
 प्रजलबुनु तस् बुकुख् कर्मुकु बड्डु स्वप्रकाश् ।
 कदख् तस् मर्द्दवा शवाश् शवाश् ॥
 ल्वकटि-पान-प्यठय् आसूय् अ्य सतच्च लय् ।
 अ्य व्यधिनय् जय् सदाशिव-सङ्गु दया छय् ॥ २० ॥

21 HIMALAYA AND MEVAKA PRAISE PĀRVATĪ

प्रयम् ओसुय् शिव-सन्दु ज्ञन-कालय् ।
 करय् ब्वह् लोल-पोग्रन् पोग्र मालय् ॥ ६५८ ॥
 दिचय् हरनङ्ग कालय् लोल-डालय्
 सदाशिव् पान क्कोडुयन् बाल-बालय् ।
 अ्यहय् बाल-पान तोयोय् मूल-बालय्
 करय् ब्वह् लोल-पोग्रन् पोग्र-मालय् ॥ ६६० ॥
 दलन्-दौशुकु च्लुय् जलदय् मलालय्
 अ्य वरने सदाशिव् यिचि कमि हालय् ।
 अ्य न्युवुमत्तु रत्तु कुह् पानय् पननि कपालय्
 करय् ब्वह् लोल-पोग्रन् पोग्र-मालय् ॥
 गनान् द्यम् प्रय् वनन्-हन्दि शोग् बालय्
 अ्य लागय् पोग्र मिजविय् अर्ग-चालय् ।
 द्यह् लण्णङ्ग पालना प्यानिय् बवालय्
 करय् ब्वह् लोल-पोग्रन् पोग्र-मालय् ॥

(तां तथाविधां) दृष्ट्वा मेनका (जननी) संपन्ना अत्यन्तं प्रसन्ना ।
 हिमालयः (पिता) च अत्यन्तं (प्रसन्नः) लग्नः तस्याः कर्तुं प्रशंसाम् ॥
 देदीप्यमानः तस्याः दृष्ट्वाभ्यां औभाग्यस्य अतिमहान् स्वप्रकाशः ।
 कृतं-ताभ्यां (च) तस्याः अहोभाग्यमिति प्रशंसनं प्रशंसनं (वीभया
 प्रशंसनम्) ॥
 बाह्यादेव-प्रभृति आसीत् तत्र बहुस्तुसंयोगस्य प्रीत्यावृत्तिः ।
 तत्र भूयात्ते जयजयकारः श्रीमहाशिवस्य महान् अनुग्रहः अस्ति-या-प्रति
 ॥ २० ॥

श्रीपार्वत्या मादृकतस्तुतिप्रस्तावना ॥ २१ ॥

मेम आसीत् परमशिवस्य जन्मन-आरम्भ ।

कुर्या-त्तत्कृते अहं मेमपुत्र्यैः (विविताः) पुष्पमालाः ॥ ६५९ ॥

इतानि- (विहितानि-) त्वया वृगपोतस्तेव वच्छित्तगतानि

मेमविद्वलतया

श्रीमहाशिवः स्वयमेव अन्विष्टः प्रति-यज्ञंतादित्यकोपत्यकम् ।

तवेय बाह्याप्रख्यायां संतुष्टीभूतस्ते नित्यवाक्यमनोहरमूर्तिः-ग्रन्थः

कुर्या-त्तत्कृते ॥ ६६० ॥

दाक्षिणात्यप्रदेशस्य (अर्घतो इक्ष्वाकुपतिबंधुव्यौ) अपगतस्ते

श्रीघनेय भन्तुः

तत्र वरस्याय श्रीमहाशिवः आगमिष्यति केनापि वृत्तेन

(महाप्रथमभारेण)

त्वया (हि) लिपितं प्रशस्तं अस्ति (वङ्गाय) स्वयमेव अस्मिन्

भालपट्टे

कुर्या-त्तत्कृते ॥

पत्नीभयन्ती अस्ति-मे प्रीतिः वनानां पुष्पाणि आनयिष्यामि

त्वयि समर्पयिष्यामि पुष्पाणि मेलयित्वा अक्षतदक्षपूरेः ।

अस्ति कृष्णस्य पालनं तत्र स्वायत्तमस्ति

कुर्या-त्तत्कृते ॥

करन् बक्तिं वक्ष्ये च्याञ्जं परमशक्ती
 ह्यहं वक्तुं च्याञ्जं वक्ष्ये नित्यशक्ती ।
 ह्यहं वक्त्री च्याञ्जं कामान् साञ्जं सक्ती
 ह्यहं वक्ष्ये च्याञ्जं वक्तुं नेख्वखती ॥ २१ ॥

22 PRAYER AND PRAISE ADDRESSED TO PARVATĪ BY THE WHOLE
 UNIVERSE

हिमालय-पर्वतनि गरि च्यं जायख् ।
 आयख् करने कृगि रक्षपाल् ॥ ११३ ॥
 परमशख्यं परमशिव् छाडनि द्रायख्
 कर्म-सूत्यं सपञ्जुख् शिवशक्ति-रूप् ।
 भगवत्-माया बीजमय् आयख्
 आयख् करने कृगि रक्षपाल् ॥ ११५ ॥
 परमात्म-सूर्य-मह्यं तीज् मनु द्रायख्
 प्रजलनि आयख् संसारम् ।
 यमि-मह्यं द्रायख् तयि मह्यं चायख्
 आयख् करने कृगि रक्षपाल् ॥
 जगत्तु दाता ह्यख् फलदायख्
 यम् दिख् च्यं तम् दियि शिवजी ।
 सुय् च्यं लायख् च्यं तम् दायख्
 आयख् करने कृगि रक्षपाल् ॥
 वरने यियि च्यं वैकुण्ठ-नायम्
 वीगिम् खमनुक् कुय् काय्यम् ।

कुर्वन्ति (सर्व एव) भक्ताः भक्तिं तवैव हे परमशक्ते

अस्ति (हि) भक्तानां तव भक्तिरेव नित्यमुक्तिरूपा ।

अस्ति (हि) भक्तिः तव नाशयन्ती अस्माकं संकटम्

अस्ति (हि) भक्तिः तव भक्तानां शोभाग्रशालिता ॥ २१ ॥

पार्वतीं प्रति सर्वस्य जगतः स्तुतिपूर्वकं कीर्तनम् ॥ २२ ॥

हिमालय-पर्वतस्य पृष्ठे त्वमेव जाता-त्वम् ।

आगता-त्वं कर्तुं जगत्याः पालनाम् ॥ ६६४ ॥

परमशक्तिरूपा परमशिव अन्वेष्टुं निर्गता-त्वम्

वत्कर्मणा (लोकाचारविहितेन) संपन्ना-त्वं अभिद्विशिव-
शक्तिरूपा ।

भगवन्माया (साक्षात्) दृष्टृष्यं आगता-त्वम्

आगता-त्वं० ॥ ६६५ ॥

परमात्म-सूर्य-मध्यात् प्रकाशरूपा प्रत्यक्षं निर्गता-त्वम्

प्रकाशयितुं आगता-त्वं संसारमण्डलम् ।

यन्मध्यात् निर्गता-त्वं तस्यैव मध्यं प्रविष्ट-त्वम्

आगता-त्वं० ॥

जगतः दातृरूपा अमि फलदात्री

यस्मै दास्यसि त्वमेव तस्मै दास्यति (सफलं) शीघ्रितः ।

स-एव सर्वत्र योग्यः त्वमेव तस्य घीसचिवान्मिका

आगता-त्वं० ॥

परोर्नु आगमिष्यति-त्वां (स-) सह-कृत्वा येकुल-नायकम्

(श्रीविष्णुम्)

विमानचित्रस्य* आरोहणस्य अस्ति-ते संपदुपभोगः ।

* विमानचित्रे, यद्वाहनमध्ये पञ्चरङ्गादिना ऋद्धिमानाकारं चित्रं लिख्यते

मानर्यञ्ज पतिव्रत् त सती द्रायख्
 आयख् करने जगि रचपाख् ॥
 छण्ण लोल-तारौ सेतार वायख्
 वानी भवानी अय् गक्खि खद् । .
 सय् करिअ नाद-छन्द् बोजनस् सायख्
 आयख् करने जगि रचपाख् ॥ २२ ॥

23 THE LEGEND OF THE ASURA TĀRAKA. HE OPPRESSES THE GODS. ŚIVA TELLS HOW BRAHMĀ HAS EXPLAINED TO THEM THAT HE CAN ONLY BE CONQUERED BY ŚIVA'S SON, AND SENDS ARUNDHATĪ AND THE SEVEN RṢIS AND OTHERS TO HIMĀLAYA TO ASK HIM AND HIS WIFE TO GIVE THEIR DAUGHTER TO ŚIVA IN MARRIAGE. THEY CONSENT. ARUNDHATĪ, ETC., RETURN TO BENARES AND INFORM ŚIVA HE IS PLEASED, AND DIRECT NĀRADA TO SUMMON BRAHMĀ, VIṢṆU, AND THE OTHER GODS.

अध्वाअ् अख् ओसु ओसुम् शिवसन्दु वाव् ।
 तमिस् क्खिअ सुत-पौरानिअ् दपान् नाव् ॥ ६७० ॥
 ऋषीश्वर् बडु तपोश्वर् कर्मवान् अय् ।
 मनस् आसिअ् खनिअ् अरदाअ् पुरान् अय् ॥
 इअय् पाठिअ् दिवान्-कुअ् वीद-माची ।
 तपोवन-अठ शिव-जौ आव् काशी ॥
 बनारस् नाव् काशिय-हन्दु कुह् मग्गह् ।
 भहेदेवम् कुह् तमि दीशुक् प्रयम् पूह् ॥
 वसान् युअ् तति मोक्षपूअ् गअ् बनान्-अयम् ।
 मदाशिव् पान शिव-लूकम् अनिअ् तम् ॥
 ततुअ् वातिअ् सत अयि मंगनाविन् ।
 तिमन् भारिअ् मनकि मिर् वार वाविम् ॥ ६७५ ॥

मानवतो पतिव्रता सती च निर्गता-त्वं (एव)

आगता-त्वं० ॥

हे कृष्णाख्य* हार्दात्म-तन्त्रीभिः वीणां वादयिष्यसि (चेत्)

वाणी (परात्मिका) भवानो तवेव मंपरस्वसे सिद्धा ।

वा-एव करिष्यति-से नाद-बिन्दुआत्मकां ध्रुवणार्थं योग्यम्

आगता-त्वं० ॥ २२ ॥

प्रहलतृत्तकथानकनिरूपणम् ॥ २३ ॥

ऋषिरेकः एकः आसीत् आसीत्- (च) तस्य त्रिधात्मपरमात्मनः अतिरागाः ।

तस्य सन्ति (लोकाः) मृत-पौराणिक-इति कथयन्तः नाप ॥ ६०० ॥

(च) सुनीश्वरः महान् तपस्विनामघ्नः सत्कर्मशीलः (च) ।

मनसि आसन्-यस्य उट्टुङ्कितानीय अष्टादश पुराणानि ॥

(तत्कथनानुबन्धं) इत्थं प्रकारेण प्रवृत्तिरिति वेदस्य-ग्रामाख्यम् ।

तपोवन-पृष्ठात् श्रीशिवः आगतः काश्याम् ॥

धारायसीति माम काशीपुरः अस्ति प्रसिद्धम् ।

महादेवस्य अस्ति तस्य देशस्य प्रेम पूर्णम् ॥

वास्तव्यः यः तत्र मोक्षार्थेन गतिः संभवन्ती-तस्य ।

महाशिवः स्वयं शिवलोकं आनयिष्यति तम् ॥

तमेव प्राप्य समर्पयः आनायितास्तेन ।

तेषु चर्यास्तेन मनसः रक्षयानि मन्त्रक आश्रिप्सुतानि-तेन ॥ ६०५ ॥

* पश्यतः स्मृतिः । † योगप्रसिद्धं कथम् ।

‡ रतद्वयं वेदे पूर्वभूतमेव वक्तव्यमिति शून्य इति भावः ।

असंधतो वमै नारद्-मुनीश्वर् ।

सर्पनि हाजिर्-तिमन् लुगु वननि ईश्वर् ॥

कुह् तारक-नाम् दैत्याह् अस् बजोरय् ।

तमिष् न्युमत्तु-कुह् देवन् राज्य सोरय् ॥

किह् तस्-निश देवता लाय्यार् आमति ।

बहार् अवाफ् किय् तफ् करनि द्रामति ॥

तिमन् वनुमत्तु जि कुह् ब्रह्मा-जियन् इय् ।

कुह् राजौ तारकस् प्यठ् पान शिव-जिय् ॥

करिक् तफ् शिव-नाथम् वनि संतान् ।

लविव् अद् राज्य् सुय् क्षायि तारकस् ज्यान् ॥ ६८० ॥

सुह् तासल् दर्म-कर्म-निश प्ययि तत्तु-ताम् ।

शिवस् संतान् व्यत्पय् गक्कि यत्तु-ताम् ॥

बहानाह् जाहिहक्कु तस् इयु वसुनु प्यव् ।

न-तथ् निश्काम निश्कल् कुय् सदाशिव् ॥

गह्रिव् त्वहि तस् हिमालम् मिश्व वनिव् इय् ।

अमोन् गौरौ वनम् इय-पाठि शिव-जिय् ॥

कुह् क्षमावान् इयय्-पाठि शिव शंकर् ।

करव् गौरिय सूतिनय् अमि स्वथवर् ॥

व्ययन् जै-जै च्य-हिहिस् वागवानम् ।

सदाशिव् पान यियि यम् कज्जदानम् ॥ ६८१ ॥

इह् भूजिय् सत-प्येपि असंधतो क्षय् ।

पकान्-गय् वज्रूल् हिमालम् हकैकथ् ॥

अरुन्धतो (वसिष्ठाविसधर्मिणी) (च) सह नारदयिषा ।

(ते सर्वे) संपन्नाः संनिहिताः तान्-प्रति प्रवृत्तः वक्तुं ईश्वरः ॥

अस्ति (हि) तारको-नाम दैत्य-एकः एकः, अस्तिबली ।

तेनेव अपनीतमस्ति देवानां राज्यं सर्वमेव ॥

अस्ति (हि) तस्मात् देवाः उद्देशं आगताः ।

अहिरेव वूरेषु-प्रदेशेषु अस्ति तपः तप्तं निष्क्रान्ताः ॥

तेभ्यः कथितं हि अस्ति श्रीब्रह्मणा इदमेव ।

अस्ति प्रसन्नः तारकं प्रति स्वयं श्रीशिवः ॥

कुर्वत तपः (येन) श्रीशिवस्य उद्भवियति अथत्यम् ।

अलक्ष्यत ततः राज्यं (स्वं) स-एव प्रदीप्यति (अपनीयिष्यति)

तारकासुरस्य जीयन्तम् ॥ ६८० ॥

सः तारकासुरः धर्मात्-कर्मणः पतियति तत्कालपर्यन्तम् ।

मित्रस्य अपत्यं उत्पन्नं संपरस्यते यावत् ॥

मित्रमात्रं प्रत्यक्षं (लौकिकं) तस्य ईदृशं कथयितुं आपतितम् ।

अथवा निष्क्रामः निर्वाचनः अस्ति भद्राश्रितः ॥

गच्छत पूर्वं तस्य दिवालयस्य समीपे कथयत इदमेव ।

आनयिष्यामः (आनयिष्यामि)-तां गोरीं कथयन्ति (कथयति)

इत्वं श्रीशिवः ॥

अस्ति आनापयन् इत्वं-प्रकारेण श्रीशिवः शंकरः ।

करिष्यामः (करिष्यामि) गोरीं सह त्वं (अहं) क्षपयन्तम् ॥

भूपात् स्वकारः स्वसदृशस्य भाग्यशालिनः ।

भद्राश्रितः स्वयं आगमिष्यति यद्य कन्याश्रयार्थम् ॥ ६८१ ॥

इदं युक्ता समर्थयः अन्यथा न ह ।

निर्जग्मुः कथितस्तेः दिवालयस्य वृत्तान्तः ॥

चूह् कुख् बंडु बाग्यवानय् कर्मवानय् ।

यियिथ् शिवनाथ् ह्ययिथ् चय् कज्ञदानय् ॥

कुह् वीदुक् आद् युस् ओकारमय्-मङ्ग ।

यियिथ् सन्वख् सुह् चानिस् द्वारमय्-मङ्ग ॥

मिरंजन् निर्मलं निर्मन् निराकार् ।

न तस् कूदय् न तस् लूवय् निराकार् ॥

महामायाय इन्दु कुय् कर्मलोलुय् ।

दिथिथ् दण्डन् यियिथ् सुय् गर चोलुय् ॥ ६८० ॥

तिथय् मैनावतौ व्यलि बोजनावूख् ।

खठाह् सौपेज् प्रसन् आकार् स दावूख् ॥

दपुख् हिमालन् ति मङ्गर् कुह् मङ्गर् ।

पुनिमू-चंद्रम खत् मय् पूरि-कनि पूर् ॥

दहय् कथ् चय् यविथ् मानिव् दध-गथ् ।

म्य वनुमव वाख् लंहि जानिव् सतो सथ् ॥

झतुख् रुख् सथ् तिमन्-निग्न आय् काशी ।

महादेवस् दपुख् हे अविनाशौ ॥

यिह् कैंकाह् अस्य आसूय् आगिया आञ्ज् ।

अकूय् कथ् बोजवुन् पानय् तिमौ माञ्ज् ॥ ६८५ ॥

रह् यूजिथ् वारयाह् खग्न गव् महेश्वर् ।

तिथय् हाजिर् सपेन् नारद् सुनीश्वर् ॥

महादेवन् दपुम् प्राक्कि बोज् थव् कन् ।

गळिथ् मङ्गा-जुवम् विष्णम् दह् कथ् वन् ॥

त्व अस्ति महान् भाग्यवान् सुकर्मकृत् ।

आगमिष्यति ते श्रीशिव प्रतिग्रहीष्यति ते त्वत्त कन्यादानम् ॥

अस्ति (द्वि) वेदश्च आदिभूत य श्री (प्रणव) इति तस्य मध्य ।

आगमिष्यति ते समुख स तव द्वारमध्ये (द्वारे) ॥

(य) निरङ्गुल निर्मल निर्गुण निराकार (च) ।

न तस्य क्रोध न तस्य लोभ निरपेक्षभोष्य (चास्ति) ॥

महामायाव्यापारस्त्वत्कन्याया अस्ति भाग्य (भर्तृरप स) ।

दास्यति ते दर्शन आगमिष्यति स एव पुत्र तवेव ॥ ६९० ॥

तपैव मेनका यदा आविता ते ।

(नापि) अतिशयन चपद्ग प्रसद्ग अङ्गीकार वा दाप्तिता ते ॥

प्रतिकर्षितं तेभ्य द्विमालयेन अपि स्वीकृत अस्ति स्वीकृतम् ।

पूर्विभाष्यद्रुमा (इव) उदित समेव पूर्वदिग्भागात् पूर्ण ॥

इमामेव कथा (वाच) चित्ते निधाय मन्यन्ते देवी-मतिम् ।

मया कथित त वाक्यं मृत्युं ज्ञानीत सत्यमज सत्यम् ॥

पुद्गीता ते गमनानुष्ठा तेभ्य आगता काशीम् ।

(तत्र) महादेशाय कथित ते ते अविनाशित् ॥

यत्किञ्चिद्रूपं अस्माक आसीत् आप्ता त्वदीया ।

एकामेव कथा (वाच) मृत्युवद्भि स्वयमेव तं सत्यता (वा)

॥ ६९५ ॥

इदं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसद्ग चपद्ग महेश्वर ।

तपैव प्रत्यत सपद्ग नारद मुनीश्वर ॥

महादेशेन कथित तस्मै महादेशं श्रुत्वा निषेदि कर्मो (त्वम्) ।

मत्वा श्रीत्रयम्बके प्रियं य इमां वाच तद ॥

त्रिकोटौ देवता ह्ययं अस्य निश्चिन् ।

बुद्धिश्च वेलाहं ममिच्छति महाजिरी दिन् ॥

इह ब्रूजिष्यद्वा नारद-जौ तुज्जन् दव् ।

पकान्-गव् विष्णुलोकस्वतिथिष्य-ष्व ॥ २३ ॥

24 NĀRADA GOES TO VIṢṆU, AND, AFTER PRAISING HIM, INFORMS HIM OF ŚIVA'S INTENDED MARRIAGE

हरि-नारायणम् लंग् भावने ह्यल् ।

महाराजा महादेवुन् त्वं कुयं मास् ॥ २०० ॥

चह् राम-रूप-किनि सीताय तोयोस्

चह् कृष्ण-रूप-किनि राधाय तोयोस् ।

तुल्यश्च त्वयं किल-यत् गोवर्धनकृत् बास्

महाराजा महादेवुन् त्वं कुयं मास् ॥

तु लोलेषु यन् त्वयश्च यशोदाय निश्च

चह् रुदुस् लोल-किनि कुजाय निश्च ।

सुदामनि त्वयश्च कम्-निरिचू चाल्

महाराजा महादेवुन् त्वं कुयं मास् ॥

वनोदयन् त्वयश्च मिरि-म्वक्ष-सूत्यं दनिश्च

दयिम्य म्वक्ष त्वयश्च रटुनश्च श्रीरक्षिण्यि ।

यनश्च कम्-नयं दिहम् कोताह् जरो-मास्

महाराजा महादेवुन् त्वं कुयं मास् ॥

विभीषणम् दितुश्च लकाय-हन्तुं राज्यं

कलम्-यत् . यं यदुश्च सुणीवमयं ताज् ।

त्रिकोटिसंख्याकान् मुख्यदेवान् सहकृत्वा अस्माकं समीपे आगच्छेयुः ।

(यथा) समीच्या समयं समेव ते साक्षात्कारं दद्युः ॥

इत्थं श्रुत्वा निष्क्रान्तः नारदरिपिः उत्थापिता-(स्वीकृता)-त्वेन द्रुतगतिः ।

अगमत् (च) विष्णुलोकं प्राप्सौत् ॥ २३ ॥

विष्णुलोकं प्राप्य नारदार्यविष्णुं स्तौति प्रवृत्तिं च

प्रस्तौति ॥ २४ ॥

हरये-नारायणाय प्रवृत्तः कथयितुं वृत्तम् ।

हे-महाराज महादेवस्य तत्र अस्ति निमन्त्रणम् ॥ २३ ॥

त्वमेव राम-रूपेण सीतायाः (परमशक्तः) अनुप्यः

त्वमेव कृष्ण-रूपेण श्रीराधिकायाः अनुप्यः ।

उत्थापितस्त्वया त्वमेव कनिष्ठिकादुन्मोद्योयर्धनायः पर्वतः

हे-महाराज ॥

त्वया प्रेमवमर्पितं नवनीतं भुक्तं-त्वया यशोदायाः समीपे

त्वं आख्यतस्त्वं दार्ढ्यं कुलायाः समीपे ।

सुधामन्नाक्षयस्य दक्षिणं भुक्तं-त्वया तण्डुलकण्ठरेयोः

दक्षपूरमाश्रम्

हे-महाराज ॥

मंदाहितस्त्वया-मः एकेनैव तण्डुलकण्ठचर्यदानेन मदाधनौ

द्वितीययाः पुष्टेः (तद्रूपकृते) दक्षः पृथीतस्तया ते

श्रीकृष्णाय ।

विद्यमिः कृता-तया-ते दास्यमि-तस्मै त्रिपु-नाम अर्पयिद्विद्यमम्

हे-महाराज ॥

त्रिभीषणाय दत्तस्त्वया सद्भाषाः गणम्

त्रिरिषि त्वमेव व्यापिनं-त्वया सुषोडश (राज्-)पुत्रदम् ।

अथ बलचुथ बलिदानवस् ति पाताल

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥

वद्यन् त बालकन् ह्यथ् ख्यु अथ ब्रह्मा

बनाविष् तिम् तिथिम् तम् करुय् चमा ।

चह् तोखोख् गोपियन् कुय् नाव् गोपाल्

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥ ७०५ ॥

मरिष् अस्ति देवकिष् गर्भमिति ग्र संतान्

अनिष् दितिषम् दितुकु कडुयस् अथ अर्मान् ।

तिमन् ओम् मरनस् गोमत्तु खठाह् काल्

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥

परिष् विद्या ग्वरन् दक्षिणा मँजूय् ज्ञान्

गच्छमत्यय् दिनु मूढमत्तु अनिष् संतान् ।

समुद्रस् फटुम् वदि वदि म्य गलिम् साल्

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥

मनस् व्यलि राग् संतान-सन्दु खठाह् गोम्

अनिष् तमि रूप दितुयस् यिष् तमिष् ओम् ।

कहून् अस्त्वय् अ-कुन् स्य कुख् फिरान् काल्

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥

ग्रंखाखर् दैत्य मोरुयन् ग्रंख् तमिष् द्राव्

कुह् तय् ग्रंखम् अथ यवमत्तु पान्चजन्य् नाव् ।

तवय्-वापय् दितुय् पांजिम् अन्दर् काल्

महाराजा महादेवुन् अथ कुय् साल् ॥

त्वया परितोषेण समर्पितं त्वया वलिदानत्वाय अपि पातालराज्यम्
हे महाराज० ॥

वत्सान् (गोपाल) बलकान् च समृद्ध्य अपगतं त्वत्तं ब्रह्मा
समुद्भावितास्त्वया ते तथैव (तादृशा एव) तस्मै (ब्रह्मणे)
कृता त्वया समा ।

एव समुष्टस्त्व गोपीना अस्ति ते नाम गोपाल (इति)

हे महाराज० ॥ ७०५ ॥

मृत्वा आसन् वेवकीमातु गतपूर्वा घट् पुत्रा
आनीय दत्तास्त्वया तस्मै मनस निष्कामितस्त्वया तस्या
त्वया आनीतुक्यत्तम् ।

तेषां आसीत् मरणकालात् व्यतीतं अत्यन्तं समयं

हे महाराज० ॥

अधीत्य (अध्याप्य) विद्यां गुरुणा दक्षिणां प्रार्थिता त्वत्तं कथा
इष्टं वेद्यमस्ति चेत्त दातव्यं (स्त्वया) सृत् आनीय पुत्र ।

समुद्रे निमग्नं स मे रुदित्वा रुदित्वा मम त्रिनष्टा म कर्नानिका

हे महाराज० ॥

(इत्य) मनसि यदा रागा (आनीतुक्येन दठ) पुत्रस्य अतिशयन
मपन्नस्य ।

आनीय तेन दयेन (साक्षात् एव) दत्तं त्रया तस्मै यादृश
(एव) तस्य आसीत् ।

कृता तेन कृतकृत्यभाजनं श्रुतिं त्वां प्रति, (यत्) त्वमथ अग्निं
त्रिपर्ययन् मृत्युम्

हे महाराज० ॥

ब्रह्मासुरनामा देव इतस्तत्रा म उद्भूतं तस्मात् निगंतं

अस्ति तस्य ब्रह्मस्य त्वया मनियतं पाञ्चजन्यं इति नाम ।

तत्कार्यार्थमथ प्रतिमा त्वया उत्पद्य मयि भक्त्या

हे महाराज० ॥

करनि लंगि पाङ्क् पाङ्क् च्याञ् पूजा

खठाह् गव् रग्व् राजन् क्याह् इह् शूशा ।

सुदर्शन-चक्र मोरुयन् सुय् शिशुपाल्

महाराजा महादेवुन् श्य कुय् साल् ॥ ७१० ॥

कुह् कम् तागय् वमिष् ह्यकि च्योन् चर्यय्

शूराह् साम् ऐठ् अख् हय् त्रिय वर्यय् ।

वरिष् कुख् बालुखाह् चटिष् मुह्नि काल्

महाराजा महादेवुन् श्य कुय् साल् ॥

वनाविष् ह्क् व्यन् व्यन् प्रय्-अकिस् सूत्य्

कुनुय् आसिष् कराम् ओसुख् चह् दिह् कूति ।

खठाह् शर्मन्द गोमय् तिष् बुद्धिष् ह्याल्

महाराजा महादेवुन् श्य कुय् साल् ॥

श्य खारिष् म्वक्तमालि-किति म्वक्त कुलिय्

मङ्गिमि-यारि राधिकाय-ह्न्दि कूति तुलिय् ।

तिथय्-पाठि वालि शिवजी रुद-कनि लाल्

महाराजा महादेवुन् श्य कुय् साल् ॥

वह्ण् यिथ-पाठि लक्ष्मी आस्ति श्यय् प्रय्

तिथय्-पाठि शंकरम् गौरी वह्ण् ह्यय् ।

करुन् कुय् वारयाह् खग्न नमति हिमाल्

महाराजा महादेवुन् श्य कुय् साल् ॥

कुनुय् कुख् आसवुन् ह्यिष् लघ-वदि नाव्

मदाशिव-रूप रुण्यम् दर्शनाह् ह्यव् ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पञ्च पाण्डवाः तव पूजाम्

(तेन) अतिशयेन संपन्नः द्वेषः राज्ञः किंनाम इत्थं शोभते

(योग्यं नास्तीति)

(तावत्) सुदर्शनेन-चक्रेण हतस्त्रया-सः स-एव शिशुपालः

हे-महाराज० ॥ ७१० ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं कथयितुं शक्नुयात् तत्र चरित्रम्

पोदश सदृशं अष्टौ एकं शतं क्षिप्यः वृत्तास्त्रयाः ।

(तावत्) वृत्ता अस्ति क्षालकमात्रं द्विष्ट्वा मोदस्य जालानि

हे महाराज० ॥

वद्भाषितानि-त्रया रूपाणि भिन्नं भिन्नं प्रत्येकया सदृ

एक-एव भूत्वा कुर्वन् आसीः त्वं रूपाणि कियन्ति (अमंख्यानि) ।

अतिशयेन लज्जितः संपन्नो-ऽहं-हे तादृशं वृष्ट्वा चरित्रम्

हे-महाराज० ॥

त्रया आरोपिताः राधिकायाः-कृते (मुक्तमालाया वा) मुक्तफलात्मकाः

वृत्ताः

मध्यस्थेन (विवाहायै) (वैभ्यः) राधिकायाः असंख्याः

(मुक्ता.) वस्थापिताः (प्राप्ताः) ।

तादृक्-प्रकारेण वर्णयति त्रीशिवः वर्णयत्येष रत्नानि

हे-महाराज० ॥

वृत्ता-त्रया येन-प्रकारेण लक्ष्मीं आमीत् तत्रेव अनुरागः

तादृक्-प्रकारेण शङ्करस्य पात्रंती वरणीया अस्मि ।

कर्तव्यः अस्ति अतिशयेन प्रसन्नः तथापि हिमालयः

हे-महाराज० ॥

एक-एव अस्ति वर्तमानः सन्नि वे सत्तयः नाथानि

षडाशिव-रूपेण भक्तस्य (कृपाप्यग्रन्यकर्तुः) दर्शनं प्रदर्शय ।

अवीद-वक्थ वख्चुम् तस् दुयौ गाल्

महाराजा महादेवुन् ञ्य कुय् साल् ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

25 VIṢṆU PLEASED, DISPATCHES NARADA TO CALL BRAHMĀ AND THE OTHER GODS THEY ALL APPROACH ŚIVA ŚIVA DISPATCHES NARADA TO WARN HIMALAYA, WHO NOTIFIES THE APPROACHING WEDDING NARADA INFORMS ŚIVA OF THIS THE WEDDING PROCESSION IS FORMED AND STARTS VIṢṆU LEADS THE OTHER GODS

इह् बूजिथ् औ-विष्णुजी खग्न स्थठाह् गव् ।

वनमि लंग् सोमस् खामी औ-सदाशिव् ॥ ७१६ ॥

अच्छिव्-किन्नि अस्मि पकव् हरग्नम् थविथ् मन् ।

चूष् गक् नद्धा-जियस् वन् सूत्य् सुय् अन् ॥

गंडिथ् गुलि द्राव् नारद-जौ इहय् कथ् ।

वज्जुन् नद्धा-जियस् कथ् आव् तस् छाय् ॥

खवर नारद-जुवन् कर्ह् ज्ञाय-ज्याय ।

चिकोटी देवता बूजिथ् तिय् आय ॥

खसिथ् गडडस् मुरारी कर्ह् तयारी ।

शिवस् निग्न आव् अद छाय् देव् मारी ॥ ७१७ ॥

गंडिथ् गुलि त कर्हस् शिवनाथम् नमस्कार् ।

छह् क्याह् अस्म आगिया, मारिय् किह् तयार् ॥

महादेवन् देपुम् नारद-मुनीश्वर् ।

ग्वडज् ग्गि छाय् गकिन् तंतु तिय् कुह् अह्तर ॥

गकिथ् वन् नारदन् हिमालयम् दय् ।

चिकोटी देवता छाय् ओय् शिव-जिय् ॥

अद्वैतरूपां-भक्तिं वितर-तसौ तस्य (मत्स्य) द्वैतं विनाशाय ॥ ७१५ ॥ २४ ॥
 द्वे-महाराज ॥

श्रीविष्णुना तच्छ्रुत्वा प्रत्युच्यते यच्च विधीयते तदुत्तमम् ॥ २५ ॥

इत्थं श्रुत्वा श्री-विष्णु- प्रसन्न- अतिशयेन संपन्नः ।

कथयितुं प्रवृत्तः अस्माकं स्थायी श्री-सहाश्रितः (अस्ति)
 ॥ ७१६ ॥

अस्तिद्वारा (इयं) वयं (अहं) आगमिष्यामः (-मि) हर्षं
 स्थापयित्वा मनः ।

त्वं गच्छ ब्रह्माणं वद, सह तं आनय ॥

बद्धा अङ्गलिं निर्गतः नारदर्षिः इयमेव वाक्ता ।

(मत्स्य) कथिता-तेन श्री-ब्रह्मणे कथा (प्रवृत्तिः), आगतः
 (नारदः) तं सह-कृत्वा ॥

प्रवृत्तिः नारदर्षिणा कृता (आवृत्तिः) प्रति-देश-देशं (सर्वान्देवादीन्) ।

त्रिकोटिमंथाकाः मुख्यदेवाः श्रुत्वा तदेव आगताः ॥

आमन्त्र्य गन्धं मुरारिणा कृता भजना ।

श्रियं समीपे आगतः अनन्तरं वृद्धीत्या वियान् सर्वान् ॥ ७२० ॥

बद्धा-तेः अङ्गलीन् वृत्तकैः च शिष्टस्वामिने भगवतः ।

अस्ति का-नाम अस्माकं आत्मा सर्व-एव सः भज्याः ॥

भगवदेवेन प्रपुर्त-तान् नारदमुन्नीयुरः ।

प्रथमं संदेशं वृद्धीत्या गच्छन् तत्र तदेव अस्ति भगवत्पदम् ॥

मत्स्य (च) कथितं नारदेन हिमालयस्य इदमेव ।

त्रिकोटिमंथाम्बकान् देवान् सह-कृत्वा आगतस्त्वन्मयीपे
 श्रीमियः ॥

पकान् क्षय् मय् पतय् तमङ्गय् सवारी ।

तयारी कर् तयारी कर् तयारी ॥

खवर् बूजिथ् वजाविन् प्रादियान् ।

वजान् ओसु ज्यावज्या वङ्गु नगार्खान् ॥ ७१५ ॥

मुवाफिख् आव् मय् व्यङ्गु दोर्य-जमान् ।

वनिय् महाराज यियि शिव-माय् पान् ॥

सदाशिवस् निश नारद् मुनीश्वर् ।

सर्पसु हाजिर् दण्डोनस् हे महेश्वर् ॥

पकिव् हिमाल-सन्दि-किनि क्ष्यन् कुतिचू ताङ् ।

बुङ्गुम् तम् वारयाङ्-पाठि क्षमय् त दाङ् ॥

खवर् बूजिथ् सर्पङ्गु सारिचू तयारी ।

सवारी आसु देवन्-हङ्गु क्षपारी ॥

बुकुख् क्षगन्हाङ् महदि तय्-प्यठ् किंदरि बीठि ।

स्यदय् आय योगिनी क्षय् तय् दितिन् मीठि ॥ ७१६ ॥

सदाशिव् द्राव् क्षय् वैलोक्य मोक्षय् ।

लङ्गन्-हन्दि लङ् करोरन्-हन्दि करोरय् ॥

खमिय् गरुडम् चतुर्भुज् श्री-नारायण् ।

पकान् अमृथ् क्षकान् ओसु शस्य् वायन् ॥

करान् आमिस् तता गंदर्व सारी ।

हरे गोपाल श्री-गोवर्धन-दारी ॥ १५ ॥

आगच्छन्तः सन्ति समेव पश्चात् तस्य सादिमुखाः (सहचराः) ।

सज्जनां कुरु सज्जनां कुरु सज्जनानाम् ॥

वृत्तान्तं युद्धा वादितास्तेन (हिमालयेन) उत्तरार्धपट्टहाः ।

ध्मायमानः आसीत् प्रतिष्ठानं महान् आनकादियाद्यनिवष्टः

॥ ७२५ ॥

इष्टानुकूलः समागतः मे अयुना प्रचारः-समयश्च ।

(यतः) भूत्वा महान्वरः आगमिष्यति शौश्रियः स्वयम् ॥

(अनन्तरं) शौश्रिवाश्रितश्च समीपे नादः सुनीयारः ।

संपन्नः प्रत्यक्षः कथितं (-च)-तेन-तस्मै हे-महेयार ॥

आगच्छत हिमालयश्च-द्वारा नास्ति कस्यापि (वस्तुनः) विलम्बः ।

दृष्टं (-च)-मया तस्य आगम-प्रकारेण शौश्रियं धैर्यं (च) ॥

(इतत्) इत्तं युद्धा संपन्ना सर्वप्रकारेण सज्जना ।

अयुदस्त्रादियादनानि आसन् देवानां समन्तात् ॥

समीक्षितं-तैः विद्यादमुदूर्तलग्नं प्रदाः (मूर्धाक्षयः) नव-ख्यानेषु

वेन्द्राणां स्थिताः ।

विद्धिः आगता योगिनीः एहीत्वा तस्य (लग्नश्च) इत्तानि-तथा

शुभमुत्पन्नानि ॥ ७२७ ॥

महाशिश्रः निर्गतः एहीत्वा त्रैलोक्यमुत्पान् मर्शान् ।

लक्षसंख्याकानां लक्षान् कीटिसंख्याकानां कीटोः ॥

आरुढ मरुतं समुभुजः धीनाराधयः ।

मच्छन् अमृतं सिञ्चन् आसीत् महुं वाङ्मयम् ॥

कुत्रेभ्यः आसन्-यस्य मातुः गन्धर्वाः सर्व-ण्य ।

हे-हरे गोपाल हे-गोवर्धनधर (इति) ॥ २३ ॥

26. THE GANDHARVAS PRAISE VIṢṆU.

तोठान् स्य् कुख् बक्ति-नावम् ।

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७३४ ॥

सामिख् गीय् कुय् ग्यवान् शेषनाम्

राय्-घन् आसितन् न्य चोनुय् राग् ।

जनख्-राज अय् करनोवुयन् त्याग्

राज-भर्हृरियम् दितुय् वैराग् ।

योग-किनि तोथोख् भुसुङ्-कावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७३५ ॥

शंख-मङ्ग शब्द-चावनम् लगयो

बोजवुनु मोच् दावनम् लगयो ।

असवुनु म्वख् हावनम् लगयो

नाश-रस्तिस् योवनम् लगयो ।

लगयो सय्-रूपकिम् खबावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

हे शिव केशव कुम् चोम् दाम्

शिव-रूप वसवुनु कुख् च्छ् कैलाम् ।

राम-रूप संकाय करवुनु डाम्

रुष्ण-रूप-किनि कुख् खेलान् राम् ।

तार् दिम् मोहनिम् दरियावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

मुख्यमयं च श्रीविष्णुं प्रति गन्धर्वादीनां स्तुतिप्रस्तावः ॥ २६ ॥

तुष्यन् त्वमेव अग्निं भक्तिभावस्य ।

हे-श्यामदप सपहारीभूयासं-ते रामेति-नाम्नि ॥ ७३४ ॥

सहस्रमुखैः कीर्तिगीतिं अस्ति-ते गायन् शेषनाभः

गन्धर्विण्यं मृगाङ्गाय मे तवैव अनुरागः ।

जनकराजः त्वयैव कारितस्त्वण-सः सर्वसंसारतामस

राक्ष-भर्तृहरये वसं-त्वयैव वैराग्यम् ।

योगविधानेन संतुष्टस्त्वं सुसुख-काकल

हे-श्यामदप ॥ ७३५ ॥

शङ्खमध्यात् शब्दप्रकाशनस्य सपहारीभवेयं-ते

तच्छ्रुतिसमकालमेव शीत-वितरणस्य सपहारीभवेयं-ते ।

हसनशीलस्य सुखस्य प्रदर्शने सपहारीभवेयं-त

अनन्तस्य यौवनशौण्डर्यस्य सपहारीभवेयं-ते ।

उपहारीभवेयं-ते सत्यदपस्य स्वभावस्य

हे-श्यामदप ॥

हे शिवात्मन् मोक्षशात्मन् अग्निं तव दासः

शिवध्वजेषु वास्तवाः अग्निं त्वं कीर्तासे ।

रामदपेण सद्भाषाः कुर्वन्नसि धर्मनाशम्

कृष्णदपेण अग्नि-त्वमेव क्रोडन् रामलीलायम् ।

तारं ऐदि-मे श्रीदान्मिकायाः महानद्याः

हे-श्यामदप ॥

कति थ्वि समयन् कंसम् जोर्

कति रुञ्ज रावणस् तिक्कू दोर-दोर ।

कति रुदि लंकाय वाह् ग्रथ् पोर्

अज्ञ-ताज्ञ संभार् कस् रुद्धु मोर् ।

कमि दौफ् प्रज्ञलोवु मञ्ज वावस्

श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥

सर्व-व्यापख् कुख् मञ्ज मनस्

हृष्ण-रूप् दारिण् मञ्ज वनस् ।

कल ह्यथ वामन्-जीवनस्

आश्वर् च्य होवुय् अर्जुनम् ।

ध्याज्ञ वक्रिय-हृन्द कुम् म्य हावस्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

रामचन्द्र गीतण् कुय खवाव्

पुनिमू-दह शिव-आर्ती करनाव् ।

चन्द्रचूड सूर्य-हिङ्ग् दर्शन् म्य हाव्

हृष्णम् शिव खोख तिष्ठु गञ्जराव् ।

यिष्ठु यार्थी करि दरि मावस्

राम-नावस् ॥ ७४ • ॥ ९६ ॥

कुत्र-नाम निहितानि समयेन कंसस्य वीर्याणि

कुत्र-नाम स्थिता रावणस्य तादृशी प्रभावशीलता ।

कुत्र स्थितानि लङ्कायाः द्वादश शतं पुराणि

अस्य-यावत् संसारः कस्य स्थितः चारमूत (ध्रुवः) ।

बोन दीपः प्रत्नलितः मध्ये वातस्य

हे-श्यामरूप० ॥

सर्वव्यापकः अस्मि-त्वं मध्ये मनसः

कृष्णरूपं धृत्वा मध्ये वनस्य ।

शिरः क्षिप्त्वा धामनजीवनाख्यस्य

आद्यैर्यैषं त्वया प्रदर्शितं त्वया अर्जुनाय ।

तत्र भक्ति(-दार्ढ्यं) अस्ति-मे मे कुतुकम्

हे-श्यामरूप० ॥

हे-रामचन्द्रात्मन् शीतलः अस्ति-ते स्वभावः

पूषिमा-दिने शिव-प्रागती नामिका-इषाक्रन्दस्तुतिं कारय-माम् ।

हे-चन्द्रवूढ सूर्यवत्प्रदीपमानं दर्शनं मम प्रदर्शय

कृष्णाख्यस्य (मे-प्रत्यक्तुः) शिवप्रातिं तादृशीं घनोक्तुम् ।

यथा (मित्रं) पार्थिवलिङ्गात्मशिवार्चनं करिष्यति व्रतानि-करिष्यति

अमायस्यादीनाम्

हे-श्यामरूप० ॥ ७४० ॥ २६ ॥

27 THE AUTHOR EXPLAINS THAT HE CANNOT DESCRIBE THE
GLORY OF ŚIVA'S WEDDING, WHICH EVEN THE GODS
ARE UNABLE TO PRAISE

कलन् ह्यम् व्य्व डलन् कुम् कुय् मय्य-सय् ।

कुह् कम् ताकय् सुह् करि तमि खांदर-चू कय् ॥ ७४१ ॥

समेमन्ति आसि मालर् क्याह् वनय् कूति ।

सदाशिव् ओस् कियु त कम् आमिस् तमिस् सूत्य् ॥

महापुरुषन् महादेवुन् महात्मिय् ।

वनुन् दुर्लब् न्य व्वद् कय्य-पाठि वातिय् ॥

तस्यै लौला कठिन् गामेचू ह्यह् देवन् ।

वनुन् पञ्चा अद् अस्य मूर्खन् त जीवन् ॥

वनय् क्याह् मूर्ख-वावाह् इय् वनुन् कुय् ।

फकय् शिवनाथ-सन्दु नावाह् वनुन् कुय् ॥ ७४५ ॥

रमिस् खनवट-सूतिन् खड् खनुन् कुय् ।

अमिस् कूपम् अंदर् वावाह् अनुन् कुय् ॥

इयिम् कुलिसय् कुह् कति त्युहस्य कुह् कति मूल् ।

करान् कुम् स्वकमर् अति कुम् गकान् दल्ल् ॥

कलन् ह्यम् व्य्व डलन् व्वद् ह्यम् वनय् क्याह् ।

परय् लौला करय् व्वञ् कुम् कोताह् ॥ ९७ ॥

28. THE AUTHOR AGAIN EXPRESSES HIS INABILITY AND UNWORTHINESS

सदाशिव स्नामिषो कुम् वक्ति धूनुय् ।

वन्योमेतु पाप-गैलाह् अड् त धूनुय् ॥ ७४८ ॥

ब्रह्मादिभिरपि स्तोत्रमशक्यस्य श्रीशिववृत्तस्य वर्णितुमत्यशक्तत्वं
स्वीयं मन्यमानो ग्रन्थस्तददति ॥ २७ ॥

मूकौभवन्ती अस्ति-मे जिज्ञा चञ्चलीभवन् अस्ति अस्त्येव
अत्यमेव-भत्यम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं सः करिष्यति तस्य उत्तरस्य निरूपणम्
॥ ७४१ ॥

चमेताः आसन् ज्ञायाः किं वदिष्यामि कियन्तः (अमंज्याः) ।

वदश्रियः आसीत् कौदृशः के च आसन्तस्य तस्य वदचराः ॥

महापुत्राणां (अपि) महादेवस्य माहात्म्यम् ।

यत्तुं हुष्करं मम बुद्धिः केन-प्रकारेण पर्याप्तगति (सम्पादार्थं
यत्तुम्) ॥

तस्य स्तुतिक्रिया कठिना संभूता अस्ति देवानाम् ।

कथयितुं योग्यमस्ति-किं ततः अस्माकं मूर्खानां वेदिनां च ॥

कथयिष्यामि किं मोक्षार्थमेव ईदृक् कथनीयं अस्ति ।

क्षेत्रं श्रीशिवस्य नाममात्रं कथनीयं अस्ति ॥ ७४५ ॥

कुकरस्य कफोदितना गर्तः खननीयः (इव) अस्ति ।

अथस्य (इव) रूपस्य दर्शनविषये यायुः (कौदृग्रूपोऽस्तीति
पृच्छा इव) आनेयः अस्ति ॥

ईदृशस्य वृत्तस्य अस्ति कुत्र अग्रभागः अस्ति कुत्र मूलभागः ।

कुर्वन् अस्ति संक्षेपं (परंतु) अत्र अस्ति-मे संभवन् वैर्यम् ॥

मूकौभवन्ती अस्ति-मे जिज्ञा, तरलीभवन्ती बुद्धिः अस्ति-मे,
कथयिष्यामि किम् ।

पठिष्यामि स्तुतिं करिष्यामि अधुना वृत्तान्तं समाप्तम् ॥ २७ ॥

स्वामामर्थमयोग्यत्वं च प्रकटयन्ग्रन्थस्तदेव पुनर्वदति ॥ २८ ॥

इ-मदश्रियं स्वामिन् अस्ति भक्त्या हीन-एव ।

मंदग्नः पापान्मात्रतापः लटः भित्तिरपः च ॥ ७४६ ॥

दया दर्मेस् कुनय् कँह् कुम् न मैलैय् ।

कचैलैय् कुम् कचैलैय् कुम् कचैलैय् ॥ ७५० ॥

अहंकारन् बनोवुमत् ग्वनौ रस्तुय् ।

म्वहाह् अमिथ् म्वहन् कर्मन्तु व्वह् हस्तुय् ॥

मल्लिनि वस्तर् वल्लिथ् छिम् कुम् न अचुय् ।

फकय् इन्द्रिय-स्वखचू छम् वार कचुय् ॥

पय्यन्-हन्दि-पाठि कुम् खय् चय् म्गान् व्वह् ।

मशान् मय् कुम् दिङ्गकु खय् कुम् म्गान् व्वह् ॥

ग्रमान् कुम् न लमान् कुम् लूवमय् कुन् ।

कुनाम् दश्रा तवय् छम् लूवमय् कुन् ॥

खठाह् कुम् मद त छम् न वाममा यद् ।

गक्ख कय-पाठि खद् म्य छम् न तिक्खुय् व्वद् ॥ ७५५ ॥

न ज्ञानय् योग् पूजा नय् त्वता दान् ।

न ज्ञानय् यज्ञ वक्थ् न संघा आन् ॥*

न ज्ञानय् वीद् पदुनां खळन् न नावस् ।

न ज्ञानय् तक् न ज्ञानय् वक्कि-वावय् ॥

न कुम् परुमत् शास्त्र् नय् पुरानय् ।

बुद्धिस् लूकन् कुनय् कुम् व्रथ् दरानय् ॥

यविथ् व्रथ् छम् खनचू आमान् मनम् कल् ।

खमान् कुम् कूद् अमान् आमान् पतय् लल् ॥

* न ज्ञानय् धार्मि पूजा मय त्वता ॥ योज् ।

न ज्ञानय् आरती न यान् घटा ॥ इति पाठान्तरम् ।

† न ज्ञानय् जक् खदनु । इति पाठान्तरम् ।

दद्यायी धर्मं प्रत्येव कापि अस्ति-मे न रुचि ।

कुर्वेल-एव अस्ति कुर्वेल-एव अस्ति कुर्वेल-एव ॥ ७५० ॥

आभमानेन संपादित-गुणैः विहीन एव ।

मघकः मूखा मोहेन कृतो-ऽस्ति अहं हस्तिरुपः ॥

मृलिमानि वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-मे, अस्ति न युद्धः ।

केवलं इन्द्रियसुखस्य अस्ति-मे सुष्ठु रुचिरेव ॥

पशूना-सदृशवृत्त्या अस्ति जग्घा पीत्वा खपन् अहम् ।

विष्कारन् सत्यं अस्ति-मे, वेदस्यैव सुखं अस्ति कामयन् अहम् ॥

शान्मन् अस्ति न अनुमान् अस्ति सोमं प्रत्येव ।

पातयन्ती वृष्णा तेनेव-हेतुना अस्ति-मे सोमं प्रति ॥

अतिशयेन अस्ति-मे मदः अस्ति-मे च न वासना युद्धा ।

गंपरस्यसि केन-प्रकारेण विदुः मम अस्ति-मे न तादृशो

बुद्धिः ॥ ७५५ ॥

(तव) न जानामि योगं पूजां नैव स्तुतिं ध्यानम् ।

न जानामि यत्नं भक्तिं न संघां खानम्* ॥

न जानामि वेद-पाठं स्मरणं न नाम्नः (तव) ।

न जानामि तपः न जानामि भक्ति-भावम् ॥

न अस्ति-मया अधीतं शास्त्रं नैव पुराणम् ।

समीक्ष्य श्लोकान् प्रत्येय अस्ति व्रतानि पारयन् ॥

निधाय व्रतानि अस्ति-मे मुक्तर्यमेव वर्तमाना मनसि कलना ।

आरोहन् अस्ति-मे क्रोधः दमन्तो वर्तमाना अन्वेष्ट ललना

(कृत्तिथ) ॥

* न जानामि पारिषद्वलिपूजां न स्तुतिं तव ।

न जानामि चार्तिस्तुतिं न धाम सध्याम् ॥ इति पाठाक्षरम् ॥

† न जानामि जप करणम् । इति पाठाक्षरम् ॥

म बुक् स्यक् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

च्ह् बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर् ॥ ७६० ॥

खवर् श्यय छय च्ह् कुम् अन्तर्बहिः किष्टु ।

च्ह् कुत् यिष्टु यिष्टु नमस्काराह् ज्य तिष्टु कुय् ॥

म्वद्योमेतु कुस्, स्यठाह् कुस् मूर्ख नादान् ।

तवय् ज्ञानान् च्ह् कुस् कुम् मासुकु पान् ॥

खवर् केह् छम् न दय् मामस् बन्योव् ऋय् ।

खवर् केह् छम् न छम् कथय-पाठि व्यत्यथ् ॥

अन्दरि-किनि कान् मारान् कुम् चपोहय् ।

न्यवरि-किनि कुम् वनान् प्रारब्ध् कुह् मोहय् ॥

असय् वानी वनान् कुस् कुम् डलान् मन् ।

अपञ्ज पञ्ज वृक्षि वृक्षिय् कुस् यवान् कन् ॥ ७६५ ॥

न्यवर् तञ्जर् अन्दर् सोहय् म्वच्यर् कुम् ।

खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् ॥

तिष्ठय् कामेष्टु म्य छम् नेत्रन् अन्दर् ज्याय् ।

नञ्जर् यामय् दिवान्-कुस् छम् गङ्गान् राय् ॥

म बुक् स्यक् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

च्ह् बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर् ॥

खवर् सोहय् ज्य छय् मर् स्योन् कूट् किष्टु कुय् ।

च्ह् कुस् यिष्टु यिष्टु नमस्काराह् ज्य तिष्टु कुय् ॥

गराह् वनान् कुसय् निर्गन् निराकार् ।

गराह् वनान् कुसय् शंभो जटादार ॥ ७७० ॥

मा पश्य मामेव प्रति,* हे उमानाथ तमां कुम् ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुम् ॥ ७६० ॥

विदितं तद्येव अस्ति-ते अहं अस्मि अन्तर्जटिः (च) कीदृशः ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक् (दयः) नञ्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

विमलेन स्थूलीभूतः अस्मि, अतिशयेन अस्मि मूर्ख निर्वुष्टिः ।

तेनैव-हेतुना जानानः अहमस्मीति (ममतां) अस्ति-मे मां वमपः

आत्मा ॥

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न इदं मां सपन्नं कष्ट-वस्तुनः ।

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न अस्ति-मे वैन-प्रकारेण उत्पत्तिः ॥

अन्तःकरणद्वारा भ्रम्याः ददन् अस्मि समन्तादेव ।

वाद्यश्रवणद्वारेण अस्मि कथयन् प्रारब्धं अस्मि मर्त्यमेव ॥

अमलां धातुं कथयन् अस्मि, अस्ति-मे तालीभयन् मनः ।

असत्यं सत्यं श्रुत्वा श्रुत्वा अस्मि र्चनिदधन् कर्णौ ॥ ७६५ ॥

वटिः तनुता अन्तः सर्गमेव स्थौल्यं अस्ति-मे ।

मालिनं अस्ति-मे मणिनं च अस्ति-मे पुनः मालिनं अस्ति-मे ॥

तादृशेय कामनायाः मम अस्ति-मे वेत्रयो' मध्ये स्थितिः (ते) ।

दृष्टिं पशु दशमि अस्ति मे संभयन् मंकल्पः ॥

मा पश्य मामेव प्रति, हे-उमानाथ तमां कुम् ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुम् ॥

विदितं मर्त्यमेव तव अस्ति-ते मनः मदीयं कठोरं कीदृक् अस्ति ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक् नञ्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्गुणः निराकारः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां हे-शम्भो तटाधर ॥ ७७० ॥

* मन्त्रार्थे किञ्चित् किञ्चित् नः समोद्यते इति भावः ।

गराह् वनान् कुसय् कुय् न च्य काह् रंग् ।

गराह् वनान् कुसय् कोफुह् क्षिय् श्रंग् ॥

गराह् वनान् कुसय् निर्लूव् निश्रिक्तय् ।

गराह् वनान् कुसय् क्षय् बावसूय् प्रय् ॥

गराह् वनान् कुसय् खटिय् रटिय् वन् ।

गराह् वनान् कुसय् पानय् च्छ् हन् हन् ॥

गराह् वनान् कुसय् ओकारकुय् अद् ॥

गराह् वनान् कुम् नय् म्वड् न च्यय् अद् ॥

गराह् वनान् कुसय् अगोर हे-खक्कद् ॥

गराह् वनान् कुसय् वे-मिस्लु-मानद् ॥ ७७५ ॥

गराह् वनान् कुसय् कुख् आत्मा प्रान् ।

गराह् वनान् कुसय् कुख् योग् त ज्ञान् ॥

गराह् वनान् कुसय् च्छ् क्षय् च्य दया ।

गराह् वनान् कुसय् कौह् कुय् न पर्वा ॥

गराह् कुय् विष्णुरूपय्-किनि मकुटा ।

गराह् क्षय् शिवरूपय्-किनि च्य जटा ॥

व्वह् कुस् दन्-त्यन्-अन्दर् गोमन्तु उदासी ।

कुतुय् कुख् आसवुन् कैलाम-वासो ॥

च्य कुम् जानिय् च्छ् कुख् किष्ट्-हिष्ट् निराकार् ।

च्छ् कुख् यियु तिष्ट् तिष्टय् बध्यनय् नमस्कार् ॥ ७८० ॥ २८ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अस्ति ते न तत्र कश्चित् रागादि ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा कर्पूरस्य(इव) सन्ति ते शृङ्गानि ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा निर्लोभ निष्क्रिय (इति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अस्ति ते भावस्यैव प्रीति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा गूढं सृष्टीत्वा वनरूप (इत्यागाद्य) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा स्वयमेव त्व अश्वमश्वम् ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा प्रणवस्य त्रिपुरुषो (इतीति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि नहि आदि न तत्र अन्त ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अघोर वै स्वच्छन्दति ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अनुपमसादृश इति ॥ ७७५ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अग्नि आत्मा प्राणरूप ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा अग्नि योग चान च ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा महती अस्ति ते तत्र वया ।

कदाचित् कथयन् अस्मि त्वा किञ्चित् अस्ति ते न भयम् ॥

कदाचित् अस्ति ते त्रिपुरुषस्य मुकुटम् ।

कदाचित् अस्ति ते त्रिपुरुषस्य तव सटा ॥

अह अस्मि होलायमान मयम् उदास ।

एक-एव अग्नि वर्तमान कैलासप्रासाद ॥

ह्यो क जानाति त्व अग्नि कीदृश निराकार ।

त्व अग्नि सादृश तादृश, तादृश (तादृशाप) मूपात्ते नमस्कार ॥

29 THE REJOICING IN THE HOME OF HIMALAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA NĀRADA IDENTIFIES TO MĒNARĪ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWLE SHE WATCHES THE APPROACH HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM BEING POINTED OUT TO HER SHE REFUSES TO BE COMFORTED PARVATI, ON THE OTHER HAND, IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER

वनय् क्वाह् वतिं तिम नङ्गदौख् यख्-वार ।

हरेः नारायणम् वय्यमस् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥

तिथय् अद् पाञ्चजन्य् नोम् शख् वोयुन् ।

शिवः शंभुः करिष्य श्व-शब्द् लोयुन् ॥

शब्द् वृजिष्य स्यठाह् खण् गैय् सरौ ।

वननि लङ्गि वाचू शिव-नाथञ्ज सवारौ ॥

तिथय् मैनावतौ गय वारयाह् खण् ।

लयौ खत यद् कुकुन् बंगालुकुय् पण् ॥

खसिष्य तथि-यठ् दैपुन् पित्तम् नङ्गर दूर ।

बुद्धन् शिव-जी आसि किषु कुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥

थिय्यम् महाराज किषु राज्ञकमार्य ।

कथ चाविष्य लगम् बह् रय-सवार्य ॥

लगम् अय् म्वक्क-जम्पानम् लगम् बह् ।

लगम् महाराज-सामानम् लगम् बह् ॥

हरिष्य खसनम् यथर् वसनम् लगम् बह् ।

सुदर म्वखम् रतिष्य असनम् लगम् बह् ॥

लगम् ख्यम्खाव-ज्यामन् लगम् बह् ।

लगम् अतलास-पैज्यामन् लगम् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ १६ ॥

क्षयिष्यामि किं नाम, प्राप्ता ते समीपस्थान युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयान्नाम तस्मै नमःकार ॥ ७८१ ॥

तथैव (तत्काले) तत् पाञ्चजन्य नाम शङ्खं उभापितस्तेन ।

शङ्खं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्ना सपन्ना सर्वे एव ।

शङ्खं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्ना सपन्ना सर्वे एव ।

क्षयितुं प्रवृत्ता प्राप्ता आश्रितस्य अथदृष्ट्वारोहादयः ॥

तथैव (विशेषतः) मैनावर्ती सपन्ना अतिशयेन प्रसन्ना ।

पृथेक्य आमुष्मन् समीक्षितस्तथा (य) प्रासादस्य पटल (ऊर्ध्वभाग) ॥

आरुह्य* तस्मिन्नेव कथित (विचारित-)तया पर्याप्स्यति मे दृष्टिं सुदूर
(प्रकाशेय) ।

द्रव्यामि त, आश्रितं व्यात् कीदृशं अस्ति मे मेम (श्रीलुक्) पूर्णम् ॥
७८२ ॥

समागमिष्यति मे वरशृङ्ग कीदृक् राजकुमारो ।

(अन्ता) कथा परित्यज्य उपहारीभवेय-तस्य अष्ट महागतरिभ्यः ॥

उपहारीभवेय तस्य अस्मिन् मुक्ताभययाप्यमान उपहारीभवेय-तस्य अष्टम् ।

उपहारीभवेय तस्य वराहनामस्य उपहारीभवेयं तस्य अष्टम् ॥

अथ-प्रति आरुह्यै तस्मान्मो अवतरत्ये उपहारीभवेय तस्य अष्टम् ।

सुन्दरमुखो भवेत् स्मिते उपहारीभवेय तस्य अष्टम् ॥

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेय तस्य अष्टम् ।

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाघरोपवस्त्रे उपहारीभवेय तस्य
अष्टम् ॥

29 THE REJOICING IN THE HOME OF HIMĀLAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MENAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM BEING JOINED OUT TO HER SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND IS INRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER

वनय् क्वाह् वांति तिम नङ्गदीख् यख्-वार् ।

हरेः नारायणम् वय्यनम् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥

तिथय् अट् पाञ्चजन्य् नोमु गख् वीयुन् ।

शिवः शंभुः करिष्य वव-ग्रब्द् लीयुन् ॥

ग्रब्द् वूजिय् खठाह् खग् गैय् सारी ।

वननि लङ्गि वाच् शिव-नार्थञ्ज् मवारी ॥

तिथय् मैनावती गय वारयाह् खग् ।

लघौ खत यद् बुकुन् वंगालुकुय् पग् ॥

खसिय् तथि-यठ् दंपुन् पिन्धम् नङ्गर् दूर ।

बुहन् शिव-जी आसि किषु कुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥

यिष्यम् महाराज किषु राजकमार्य ।

कथ त्राविष्य लगस् बह् रथ-सवार्य ॥

लगस् अय् स्वक्त-ज्ञम्पानम् लगम् बह् ।

लगम् महाराज-सामानम् लगम् बह् ॥

गुरिस् खम्पन् एषर् वम्पन् लगम् बह् ।

खदर् मुखम् रतिम् असनम् लगम् बह् ॥

लगम् खम्खाव-ज्यामन् लगम् बह् ।

लगम् अतलास-पैज्यामन् लगम् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २६ ॥

कथयिष्यामि किं नाम, प्राप्ता ते समीपस्थान युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) धूयान्नाम तस्मै नमस्कार ॥ ७८१ ॥

तथैव (तत्काले) तत् पाञ्चजन्य नाम शङ्खं स्थापितस्तेन ।

शिष्टं शम्भुरिति कृत्वा कल्याणप्रदशब्दं प्रचालितस्तेन ॥

शब्दं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्ना सपत्न्या सर्वं रयं ।

कथयितुं प्रवृत्ता प्राप्ता ओशित्रश्च अश्वहस्ताबाहादयः ॥

तथैव (विशेषतः) मैनावती सपत्न्या अतिशयेन प्रसन्ना ।

पृथेभ्यः अशुद्भूत समीक्षितस्तया (य) प्रासादश्च पटल (ऊर्ध्वभाग) ॥

प्रासद्य* तस्मिन्नेव कथित-(विचारितं)-तया चर्यास्थिति मे दृष्टिः सुदूर
(अस्मादेव) ।

द्रव्यामि-त, ओशित्रं स्यात् कौदृश अस्ति-मे प्रेम (श्रीसुक्य) पूर्णम् ॥
७८५ ॥

समागमिष्यति-मे वरयेष्ट कौदृक् राजकुमार्या ।

(अन्या) कथा परित्यज्य उपहारीभवेयं-तस्य अहं महागतरयिभ्य ॥

उपहारीभवेयं तस्य अस्मिन् मुक्तामययापयान उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेय-तस्य वराहं नाम प्रग उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

अश्वं-प्रति शारोदये तस्माद्भूमौ अवतरणे उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

सुन्दरमुखे शोभन मिते उपहारीभवेय-तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेयं तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधरोपवस्त्रे उपहारीभवेयं-तस्य
अहम् ॥

* मनोराश्यानि करोमि मेना ।

थिय् पाठिन् गनान् ओसुम् प्रथम वाव् ।

तिय् नारद् सुनीयर् तम् निगिन् आव् ॥ ७८ • ॥

गडिन् गुलि तम् द'पुन् इय् हे सुनीयर् ।

इमन् मङ्ग कुम् कुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥

इह् वन्तम् ग्याम-रूप्य् कुम् कुह् जोतन् ।

सकटाह् दिन् हटिम् कुम् कोखव मन् ॥

खसिन् गड्डम् कुनिन् कुय् लाल-मास्य् ।

वलिन् कुम्-ना पीतांबरकुय् दुशाल्य् ॥

नियर् पंपोश् किस् जि कुय् नीजवान्य् ।

स्य अमि सन्दु म्बु बुकिन् कुय् इव् चखान्य् ॥

इय् मा महाराज् आभ्यम् खश् गद्यम् मन् ।

गनिन् चक् खम् सठाह् पक् स्य अन्तम् ॥ ७८ ५ ॥

द'पुस् नारद्-जियन् लज्जी-मरायम् ।

इज्ज् कुय् पाञ्जल्य् नोम् शस् वायन् ॥

मठ-वन् कुम् सठाह् कामान् कुह् संकठ् ।

भृगज् लय् छम् भृगलत्ता वक्कम्-पठ् ॥

इज्ज् शिवगाय-सङ्ग स्वरन् किरान् कुय् ।

शरन् गंकि गंकि चरन् तमन्दिय् स्वरन् कुय् ॥

दप्पोनम् विय हे नारद् सुनीयर् ।

म कर जल्दी स्य सूतिन् अख् गराह् वर ॥

इह् वन्तम् कुम् कुह् छय् गंदर्व-लूख्य् ।

मखौ चौरौ परान् कुय् वौद-भूख्य् ॥ ८ • • ॥

येनेव प्रकारेण धनीभवन् आसीत्तथाः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७६० ॥

‘बहु’ अञ्जलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तथा इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे श्यामरूपः कः अस्ति देखीयमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकुण्ठकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आवृष्ट गण्डं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागायत्रस्य बहुमुखकम्बलपुग्मम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-ऽस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्य मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपगच्छत् ॥

अयं खिन्न महावरः आन्ध्रं प्रसन्नं संपरश्रुति-मे मनः ।

धनीभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे आनय-

७६१ ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदपिण्डा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धवस्त्रगुणः अत्यस्य अतिशयेन अयनयन् अस्ति संरुढम् ।

भृगुमुनेः पादघातचिह्नं अस्ति-तस्य भृगुलत्तेति-नाम वस्त्रम् ॥

अयमेव श्रीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

शर्यं गत्वा गत्वा चरणौ तथैव स्मरन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तथा-तस्मै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुर्व नैघ्रं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्य ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सद्यत्वा गन्धर्वभोकान् ।

मुनिः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतीः ॥ ८०० ॥

यिथय् पाठिन् गनान् ओसुस् प्रयम वाव् ।

तिथय् नारद मुनीश्वर् तम् निभिन् आव् ॥ ७८ ० ॥

गडिथ् गुलि तम् दपुन् इय् हे मुनीश्वर् ।

इमन् मझ कुम् कुह् धावुम् शिव-शंकर् ॥

इह् वन्तम् श्याम-रूपय् कुम् कुह् जोतन् ।

म्बकटाह् दिथ् हटिस् कुम् कोखव-मन् ॥

खडिथ् गरुडम् कुनिय् कुय् लाल-मालय् ।

वलिय् कुम्-ना पीतांबरकुय् दुशालय् ॥

नियर् पंपोश् छिस् जि कुय् तीर्णवानय् ।

स्य अमि-मन्दु म्बख् बुकिथ् कुय् दख् चक्षानय् ॥

इय् मा महाराज् आस्थम् खश् गङ्गाम् मन् ।

गनिय् यक् छम् खटाह् पक् स्य अन्तम् ॥ ७८ ५ ॥

दपुस् नारद-जियम् लक्ष्मी-नरायन् ।

इङ्गय् कुय् पाञ्चजन्यं नोमु शंख् वायन् ॥

सह-ग्वन् कुम् खटाह् काशान् कुह् मंकठ् ।

भृगञ् लथ् छम् महालत्तः वक्कम्-प्यठ् ॥

इङ्गय् शिवनाथ-सख् खरन् फिरान् कुय् ।

शरन् गकि गकि शरन् तमन्दिय् खरन् कुय् ॥

दयोन्स् विय हे नारद मुनीश्वर् ।

म कर जल्ही स्य सूतिन् अख् गराह् वर् ॥

इह् वन्तम् कुम् कुह् धाय् गंदर्व-लूखय् ।

म्बखौ धोरौ परान् कुय् वौद-शूखय् ॥ ८० ० ॥

येनैव प्रकारेण घनीभवन् आसीत्तथाः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७६० ॥

बहुधा अञ्जलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तथा इदमेव चे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे आत्मरूपः कः अस्ति देदीप्यमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकल्यकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आरुह्य गददं त्रिपाद्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमुखकम्बलयुग्मम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-ऽस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्ति मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपराच्छत् ॥

अयं छित् महावरः आत्मं प्रध्वं संपरस्मति-मे मनः ।

घनीभूता कामना अस्ति-मे अद्यन्तं प्रतीतिं मे आनय-नाम-मे ॥

७६१ ॥

प्रसुक्तं-तस्यै नारदार्पिणा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

गुह्यवस्त्रगुह्यः आरुह्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादघातविज्ञं अस्ति-तस्य भृगुवत्तेति-नाम वधवि ॥

अयमेव श्रीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

शरणं गत्वा गत्वा चरन्ती तथेय स्मरन् अस्ति ॥

प्रसुक्तं-तया-तस्मै पुनः चे नारद मुनीश्वर ।

मा कुप त्रेधां मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्य ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहधृत्या गन्धर्वलोकात् ।

मुखेः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुती ॥ ८०० ॥

कुह् सादाह् अख् दमन् मङ्ग कम्पि दाल ।

हटिस् प्रथ्-तर्फ गडिस् सर्प माल ॥

असन्दु स्वस् कासवुनु दख् गालवुनु व्याद् ।

दङ्गय् गव् साद् किम् पपोश-हिदि पाद् ॥

गवसोइवाह् नालि कुमिस् कुय् कम्पि दाल ।

इथिस् निर्मल्ल् हूपसथ् कल-माल ॥

इह् तन् जोतन् खठाह् छस् कुस् मलिय् सूर ।

सफेद् साफ् त निर्मल्ल् जन् कुह् कोफूर ॥ ८११

अंगम् वस्त्राह् अमरवूथाह् मलिय् कुस् ।

गज-धम् त सृह्-मुसलाह् वलिय् कुस् ॥

खसिय् वृषवस् अमवुनु न्यथ् लसवुनु ।

ननन्-कुम् मङ्ग वनन् आसिय् वसवुनु ॥

करिस् वन्वासधू सद्याव-चालाह् ।

कुह् जन् सूर-सासस् तल् खास लालाह् ॥

कुह् मस्तानाह् कुन्युक् कुस् न खयालाह् ।

सदाह् सादाह् विरताह् वृल्लमालाह् ॥

इह् मारान् आमि काल बाल-बाल ।

इह् वन्तम् काय पाठि आमतु कुह् साल ॥ ८१०

दणोनस् तमि थ्य कुय् दन्-नाग्य कन् थव् ।

पयस् वाचख् दङ्गय् क्या गव् सदाशिव् ॥

दङ्गय् शिवनाथ् कुय् महाराज ध्योनुय् ।

कुह् कोर्य ध्यान-हन्दुय् कर्म-लोनुय् ॥

अस्ति (हि) साधु एक स्तेषा मध्ये केन चरितेन (श्र्लौकिकदृष्टेः) ।

कण्ठे (यस्य) प्रतिष्ठान (परितः) बद्धा सर्पात्ममाला ॥

अस्य मुखे अयनयन् ह्यस्य विनाशयन व्याघ्रम् ।

अयमेव अस्ति साधु स्तोऽस्य पद्मसदृशो पादो ॥

योगीन्द्र कण्ठावलम्ब्य यातयन् अस्ति अविश्वस्येयः ।

इन्दुशे निर्मले चरेऽपि कपालमाला ॥

इय (अस्य) तनु दीप्यन्ती अतिशयेन अस्त्वस्य, अस्त्वस्य परिमलित भक्त ।

शुक्ल शुक्ल निर्मल च अस्त्वस्य कर्पूर च व ॥ ८१३ ॥

अङ्गैर्बु भक्त अमरभूति परिमलित अस्त्वस्य ।

गजचर्म चिह्नचर्म च वसित अस्त्वस्य ॥

आरुढ हृषभ हसनशील नित्य जीवम् ।

परिज्ञायते मया (श्रयः) मध्ये यनाना आत् निवसन् ॥

कृत्वा धनवाचयोग्या सन्नामिदृतिम् ।

अस्ति भक्तरेणो अधस्तात् शोभन रत्न इव ॥

अस्ति आमोदमग्न कक्षापि अस्त्वस्य न क्षरमात्रम् ।

विह साधु वैरागी अञ्जुस्यभाव ॥

अथ प्रचारयन् आत् मृतवत्सचारान् गिरो गिरो ।

इदं कथय नाम मे केन दैतुना आगत अस्ति निमन्त्रये ॥ ८२० ॥

प्रत्युक्त तेन तथै तेन (नारदपिपा) तत्र अस्ति धन्यवाद भाग्य, कर्तुं

समाधत्स्व ।

सच्चान प्राप्ता स्त अयमेव नाम अस्ति सदाशिव ॥

अयमेव श्रीशिव अस्ति महावर त्वत्सखी ।

अस्ति कुमार्या तव कर्मभाष्यभूतो वर ॥

इज्जय् मज्झाम् कुह् आसाम् कोहि कैलाम् ।

खिह् सारिय् अमि-मन्दि दासन्-हन्दिय् दाम् ॥

इह् बूजिय् प्योस् मातम् गोस् हाला ।

वनान् क्याह् कुह् च्ह् इथु वनुनुय् बह् चाला ॥

दयोनस् विय नारद्-जो इह् क्याह् गोम् ।

ग्वसोङ्वाह् हिह् इह् कियु महाराज यिय् प्योम् ॥ ८२५ ॥

इह् कमि इह् नम् इथुय् महाराज यियिनय् ।

ग्वसोङ्वाह् राजकमार्य् च् य नियिनय् ॥

इकुम् कमि पोशसय् सूत्य् खार् रुजिन् ।

इकुम् कमि सूरसय् सूत्य् नार् रुजिन् ॥

दिचुन् अद बाख् लज्जस् वन् लूक-पामन् ।

मलनि लज्ज खान् वालिन् आख् ज्यामन् ॥

दमन्-मह् बुह् वनान् क्याह् व्यवहारम् ।

सपेज् मातम्-सराधाह् राज-दारम् ॥

समिय् धहर्यञ्ज यिम आसय् वनवान् ।

बुठन् ब्रिडि कडिय् गय अथ हावान् ॥ ८२६ ॥

सपेनि हैरान् सारिय् इयि हालय् ।

लज्जोव् अद बोज्जनावने तम् हिमालय् ॥

म वद कर् बह् गयख् च् य कथ् खयालम् ।

त्रिलोकेश्वर् कुह् आमन्तु पान मालम् ॥

इकुय् इच्छा गयम् दोरुन् इथु लिवासाह् ।

मेलुन् अथ नूर-रूपम् सूर-सासाह् ॥

अयमेव स्याद्विषयः अस्ति वर्तमानः कैलासपर्वतः ।

सन्नि सर्व एव अथ दासानामपि दासा ॥

इत्य शुक्ला आपतितस्तथा शोकः सपन्नः तथा (च) वृत्तः कठिनम् ।

कथयन् किं माम् अस्ति त्व, ईदृक् कथय अहं सहिष्यामि किम् ॥

कथितं तया तस्मै पुनः हे-नगर इह किं सपन्नं मे ।

वैराग्यज्ञानं इव अथ कीदृक् वर आगत्य आपतितो मे ॥ ८२५ ॥

इह कोन (द्विषता) अर्भाषितं तेन मम ईदृगेव वर आगच्छतु ते ।

विरक्तचायुः राजकुमारो तय नयतु ते ॥

अभीष्ट मे कोन (द्विषता) पुष्पेणैव महः कण्टकजालं तिष्ठतु ।

अभीष्ट मे वेन (द्विषता) भक्तमेव सह अग्रिकणं तिष्ठतु ॥

प्रसारितं तया ततः आक्रन्दनं सप्राप्तं अतः परं लोकनिन्दापात्रताम् ।

परिमलितं प्रवृत्तः (स्वदेहे) मृगसादि, कृतानि तया पण्डनानि
दस्त्राणाम् ॥

तयो तयो वयं सपद्यते किं वृत्तं (त्रिपर्ययं) व्यवहारस्य ।

सपन्नं शोकाक्रन्द-सह (इव) राजद्वारस्य ॥

ममेतः भवन्त्यतिथिस्तिय या आसन् गायन्त्य ।

ओष्ठेषु सकोचान् विधाय गता दस्तान् प्रदर्शयन्त्य ॥ ८३० ॥

(पदा) सपन्ना त्रिमनस्का सर्व एव ईदृगेन वृत्तेन ।

प्रवृत्तं तदा आवर्णितं ता दिवालय ॥

या नर्दिष्टं सविषयस्य मुद्रि गता त्वं स्वमेव कथा चिन्तायाम् ।

त्रिलोचेश्वर अस्ति आगतः स्वयं निमग्नस्य (स्वयमरे) ॥

ईदृशी इच्छा ममूतास्य, मृतो जनेन हृदयं यय ।

परिमलितो जनेन अथ अति-भ्रष्टस्य भक्तवैराग्यम् ॥

अमिस् लक्ष्म-नाविमय् किय् लक्ष्म-वदि रंग् ।

च्य् डूठुय् अकुय् रंग् इक्कू गयख् तंग् ॥

इऊय् शंभू स्वयंभू कुम् इऊय् रूप् ।

इऊय् कुय् प्रजलावान् सतवय् दीप् ॥ ८२५ ॥

सूर्य अमि-सन्दि तीजुकु अख् कृत्ताह् कुय् ।

समंदर् सय् असङ्गु अख् कल्-कृत्ताह् किय् ॥

इयय् पांठि तम् हिमालन् व्यलि वज्जोनम् ।

देषुम् तमि तोर हे खामी वज्जु करिव् वसम् ॥

कुह् धरमावुन् तुहन्दु सोरय् सयय्-सय् ।

म्य कुम् फेरान् इह् छम्-ना खांदरपू कय् ॥

इह् गेह् छय् सार्थनिय् शूवाय मानय् ।

तवय् लूकन् बुकिय् छम् मंदळानय् ॥

महाराकस् पय्या दारुन् वरन् इय् ।

ग्रहस्यन् लूव-सस्यन् कुय् खरान् इय् ॥ ८४० ॥

दपिव् य्वद्वै त्वम्स् दाज्जम् कुह् नेरान् ।

म्य वुज्ज-कयन् पक्क यिय्यम्-म कुम् जि फेरान् ॥

इह् गम् व्यलि बोझनोवुन् उयूठु तय् कूठु ।

हिमालय् गव् व्वथिय् अद लवि-कनि मूठु ॥

इयय्-पांठि शारिवय् व्यन् व्यन् वत्तुख् तम् ।

कमी तम् गयस्-न केह् क्रूद-चूवम् ॥

खवर् देविय गय रुदुम्-न केह् होश् ।

महादेवनि महोवतन् दितु तमिम् जोश् ॥

अथ लक्ष्मी- (अनन्त) नामधेयस्य सन्ति अनन्तानि रूपाणि ।

त्वया दृष्टं त्वया एकमेव रूपं ईदृशी सपत्न्या त्वं विद्वान् ॥

अयमेव कल्याणप्रभवः स्वयम्भू अस्त्यस्य इदमेव रूपम् ।

अयमेव अस्ति विद्योत्तमन् यत्तं दौषान्* ॥ ८३५ ॥

सूर्ये अथ तेजस्य एकं कल्याणमात्रं अस्ति ।

समुद्राः समं अथ एकं गण्डूषमात्रं सन्ति ॥

इत्थं प्रकारेण तस्यै हिमालयेन यदा कथितं तेन-तस्यै :

प्रायुक्तं तस्यै तया उत्तरं हि स्वामिन् पत-परं कुरुत अलम् ॥

अस्ति आक्षापनं योष्माकीयं सर्वमेव सत्यमेव ।

मम (तु) अस्ति मे वैमनस्य, इयं अस्ति मे माम् महोत्सवस्य कथा
(अवधर) ॥

इयं देवा अस्ति सर्वेषामेव शोभया सहिता (भविष्यता) ।

तेनैव लोकान् समीक्ष्य अस्ति लज्जमाना ॥

वरस्य योग्यमस्ति किं चारण्येयं रूपं ईदृक् ।

यदृच्छ्यानां यदा कामनोपेतानां अस्ति आरोचकं ईदृक् (विधानम्) ॥

८३६ ॥

कथयिष्यथ यदि तच्छुल्लं धान्यात् अस्ति निर्गच्छत् ।

मम संप्रति (तादृङ्नियमवाक्त्रे) आगमिष्यसि मे न, (यत्तं) अस्ति मे
हि वैमनस्यसु ॥

इत्थं शोकं यदा आवितस्तया च दीर्घं क्षिप्रं च ।

हिमालयं गतं उत्थाय ततः कोष्ठाभ्यन्तरे आस्थितः ॥

इत्थमेव सर्वैरेव भिन्नं भिन्नं कथितं ते तस्यै ।

नूनता तस्यां सपत्न्या तस्यां न कानिचिद् क्रोधच्छाभयो ॥

विदितं देवा (पार्वत्या) सपत्न्या समास्थितं तस्यै न किञ्चित् कारणम् ।

महादेवस्य प्रेमातिशयेन जितोर्णं तस्यै पाटञ्जम् ॥

* याज्ञप्रतिज्ञा सप्तभूमिका ।

पकान्-गय माज्य निग तम् वननि स्रू इय् ।

चूह् कयाह् ज्ञानस् कमिम् प्यव् नाव् शिव-जिय् ॥ ८४५ ॥

जगय् कुनि ओम्-न तय् मीठ् सुय् ओम् ।

त्रिवन-रूपाह् करुण् इच्छाय-पुच्छ् प्योम् ॥

इयिस् आकाशस्य वीदस् ति गव् इयूठ् ।

खसुतु ह्यह् स-ति अकिस् हेरि-पठ् व्यूठ् ॥

कुह् कस् ताकय् महात्मा वनि अमि-सन्दु ।

कठिनु मद्या-जुवम् गोमत् कुह् यमि-सन्दु ॥

इज्जय् वेरंग् कुय् मय् रंगस्य मन्नु ।

इज्जय् सादन्-हन्दिस् ससंगस्य मन्नु ॥ ९८ ॥

30 PĀRVATĪ DESCRIBES ŚIVA'S VIRTUES TO HER MOTHER.

परम-शक्ति वरवुनु परमेश्वर है ।

इज्जय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥ ८४५ ॥

ब्रह्म-रूप आसवुनु वीद-सागर है

विष्णुरूप दारवुनु जगि अवतार ।

शिव-रूप राक्षसन् ति दिववुनु वर है

इज्जय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥

इज्जय् चूरि निवनावुनु सीताय है

इज्जय् लकाय है करवुनु डाम् ।

इज्जय् राम-लक्ष्मण ग्याम-सुन्दर है

इज्जय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥

आगमत् (च) मातु समीपे ता कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव ।

स्व किं नाम ज्ञानासि कस्य आपतितं नाम शिव इति ॥ ८४५ ॥

जगत् कुत्रापि आसीत् न तस्मात् प्राक् स-एव आसीत् ।

त्रिगुणात्मकस्य करणीयं न्येच्छार्थं आपतित-तस्य ॥

एतादृशे विदाकाशे (स्तोतुं) वदस्य अपि सपन्नं दीर्घम् ।

आरोह्य ऊर्ध्वं सोऽपि एकस्मिन् सोपाने आस्थितः ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं माहात्म्यं वदियति अस्य ।

कठिनं (दुष्करं) श्रीब्रह्मण्य सपन्नं अस्ति यस्य (माहात्म्यानुकीर्तनम्) ॥

अयमेव नीरस्य अस्ति प्रति रूपस्य मध्ये ।

अयमेव साधूनां सलङ्गस्य मध्ये ॥ ३९ ॥

अथाच पार्वती मातरं प्रति श्रीशिवस्य सद्गुणान्वर्णयति ॥ ३० ॥

परमाया शक्तेः खरं परमेश्वरं अपि (मातः) ।

अयमेव शङ्करः अपि त्रिमुत्रनक्षरसूतः ॥ ८५० ॥

ब्रह्मात्मना वर्तमानं वेशसमुद्रं अपि

विष्णुदेव्यं धारयन् जगत्त्रया श्रवतारम् ।

शिवदेव्यं राक्षसेभ्यः अपि वितरन् खरं अपि

अयमेव शङ्करः अपि त्रिमुत्रनक्षरसूतः ॥

अयमेव सौर्यमिषस्य नायकः (गव्यहारा) सीता अपि

अयमेव लङ्काया अपि कुर्वन् सर्वनाशम् ।

अयमेव रामलक्ष्मणाभ्यां व्यामसुन्दरः अपि

अयमेव शङ्करः अपि त्रिमुत्रनक्षरसूतः ॥

पानुन् पांढवन्-हृन्दु ईश्वर् है
 इऊय् अरदाह् अचौहिनी गालवुनु ।
 इऊय् कृष्ण-जुव् सुरली-मनोहर है
 इऊय् शंकर है त्रिवुवन-सार ॥
 मङ्क-अवतार कुय् ज्ञान् अपदाववुनु
 सावर्णि-राजस् प्रसूय् हाववुनु ।
 कल्पाय् अमि-सन्दु चन-मायर् है
 इऊय् शंकर है त्रिवुवन-सार ॥
 कूर्म-रूप ससुद्रस् कुय् मंदनाववुनु
 अदाह् रतन् दाववुनु बाग्राविष् ।
 अथि ह्यय् त अमृत्य् धन्वन्तर है
 इऊय् शंकर है त्रिवुवन-सार ॥ ८५५ ॥
 पाताल वराह-रूप प्रथिविय खारवुनु
 हिरण्माव-दैत्यम् इऊय् मारवुनु ।
 गजेन्द्रस् म्वकलावुनु हरिहर है
 इऊय् शंकर है त्रिवुवन-सार ॥
 प्रह्लाद-वक्तिस् इऊय् पालवुनु है
 भद्र-माज्ञ वालवुनु हिरण्यकशपस् ।
 नरसिंह-जी इऊय् नर्मदेश्वर् है
 इऊय् शंकर है त्रिवुवन-सार ॥
 इऊय् म्वव्य् करवुनु मुक्तेश्वर् है
 इऊय् ध्रुव-राजुनु गोपीनाय् ।

पञ्चाना पाण्डुपुत्राणा ईश्वर श्रिय

श्रयमेव शृष्टादश शक्तोद्दिष्टो विनाशयन ।

श्रयमेव श्रीकृष्ण मुरलीमनोहर श्रिय

श्रयमेव शङ्कर श्रिय त्रिभुवनसारभूत ।

मत्स्थायितारेण शक्ति ज्ञान उत्पादयन

साक्षिशिखनवे प्रलय प्रदर्शयन् ।

कल्पमितकाल अथ क्षयमात्रकाल श्रिय

श्रयमेव शङ्कर श्रिय त्रिभुवनसारभूत ॥

ऋषीन्मनाशतारेण समुद्र शक्ति मययन्

चतुरैश्च रत्नानि दापयन विभक्त (ददातुरभ्य) ।

हस्तेन धत्वा च श्रयत धन्वन्तरि श्रिय

श्रयमेव शङ्कर श्रिय त्रिभुवनसारभूत ॥ ८५५ ॥

पातालात् वराहात्मावतारेण पृथिवीं उद्धारयन्

द्विरष्टासाध्यदैव श्रयमेव निम्नन ।

गङ्गेन्द्र उन्माद्ययन् हरिहरात्मा श्रिय

श्रयमेव शङ्कर श्रिय त्रिभुवनसारभूत ॥

प्रह्लाद भक्त श्रयमेव पातयन् श्रिय

मशान्माषात् (निमैश्यीर्य कुर्येन्) शत्रुरोपयन् द्विरष्टकशत्रुषु ॥

नरसिंहरूपो श्रयमेव नर्मदेशर श्रिय

श्रयमेव शङ्कर श्रिय त्रिभुवनसारभूत ॥

श्रयमेव मुक्ति विदधत् मुक्तोपर श्रिय

श्रयमेव पुत्रराजश्च दृष्टयेता परमेश्वर ।

अटल-पद् दिव्युन् विश्वेश्वर है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥
 इन्द्रय् वामन-जी गंगादर है
 बलि-राजस् बड़ दात करवुन् ।
 इन्द्रय् पान आसवुन् कुष् खर त खखर है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥
 अमिर्षय् सादन्-चन्द्र न्यय् प्रणाम है
 भार्गव-राम है इन्द्रय् आसवुन् ।
 क्षत्रियन् गालवुन् अथि तर्ह छाय है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥ ८६ • ॥
 ब्रह्म-रूप् दारिय् मंदर चाववुन् है
 जग-निश चाववुन् राक्षसन् पथ ।
 इन्द्रय् दन-दिव्युन् दामोदर है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥
 कर्कि-अवतार कुय् इन्द्रय् दारवुन् है
 अदर्मी गालवुन् तथ कालम् ।
 दर्म बंडराववुन् विद्याधर है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ॥
 इन्द्रय् विष्णु-भगवानुम् मद-स्वर है
 पोश-कनि लोग्गनस् चियुम् निथर् ।
 राम-मन्दू पूशनी रामेश्वर है
 इन्द्रय् शंकर है त्रिवुवन-भार ।

अचलपदः (तस्मै) दितरन् विश्वेश्वर अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूत ॥

अयमेव श्रीवामन गङ्गाधर अयि

वसिष्ठानन्दराज महान्त वशान् कुर्वन् ।

अयमेव स्वयं वर्तमान अस्ति देवात्मा अमुरात्मा च अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूत ॥

अस्मा-एव साधूनां निर्यं प्रणाम अयि

भार्गवरामरुषेण अयि अयमेव वर्तमान ।

सत्रियान् विनाशयन् दक्षे परशु धृत्वा अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूत ॥ ८६० ॥

मृदायतार धृत्वा योगनिद्रां आस्थिता अयि

यज्ञात् निधाययन् राक्षसान् विमुच्यन् ।

अयमेव धनंता दामादराज्य अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूतः ॥

अवस्थितार अस्ति अयमेव धारयन् अयि

पापात्मनः विनाशयन् तस्मिन् काल ।

धर्मं वितर्पयन् विद्यापरेति अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूत ॥

अयमेव विष्णोर्मन्दित अद्भुत (पूज्य) अयि

(धन) दुष्कार्यं निवर्तितं श्रेष्ठोऽयं अयम् ।

सामस्यापि पूजायाश्च शमेदर अयि

अयमेव ब्रह्मर अयि त्रिभुवनधारभूतः ॥

कालस् जालवुन् वस्त्रादार् है

तवत् नाव् थवहस् कालसंहार् ।

यमराजस् अमि-सङ्गु थर-थर है

इऊय् शंकर है त्रिवुवन-मार् ॥

इऊय् अमरनाथकु अमरेश्वर है

अयोधाय द्वारकाय विद्य मथुरा ।

नैपाल काशिय कशीर-पर है

इऊय् शंकर है त्रिवुवन-मार् ॥ ८६५ ॥

बूगन् बूगवुन् योगेश्वर है

अय् ब्वद् मन् प्रान् इऊय् आत्मा ।

इऊय् अंदर है इऊय् न्यवर है

इऊय् शंकर है त्रिवुवन-मार् ॥

पुष्पदन्त रूप कुय् बूग मूच् दाववुन्

इऊय् वननाववुन् महिम्न-पार् ।

इऊय् आनंद-गन् नंदिकेश्वर है

इऊय् शंकर है त्रिवुवन-मार् ॥

हनि-हनि मङ्ग इऊय् घराघर है

छप्पम् वननाववुन् भीला ।

पापनो अमङ्गु चंदयुकु मंदिर है

इऊय् शंकर है त्रिवुवन मार् ॥ ८६६ ॥

कालं दाहकः भस्ममलिताङ्गः अयि

तेनेव माम नियतं-तेरस्य कालसंहार-इति ।

यमराजस्यापि अस्मात् सहाकम्पो-भीतिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव अमरनाथक्षेत्रस्य अमृतेश्वरः अयि

अयोध्यायां द्वारकायां पुनः मथुरायासु ।

नेपालदेशे काश्यां कश्मीरदेशे अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६५ ॥

भोगानां भोगकृत् योगेश्वरः अयि

वित्तरूपः पुष्टिरूपः समोरूपः प्राणरूपः अयमेव आत्मा ।

अयमेव अन्तः अयि अयमेव बहिः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पुण्यदन्तात्मना अस्मि भोगमोक्षात्मफलं दापयन्

अयमेव दास्यन् महिम्नाख्यं-स्तोत्रम् ।

अयमेव आनन्दराशिः नन्दिकेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अंशस्य-अंशस्य मध्ये अयमेव अनामरात्मना (परिचयः) अयि

कृष्णस्य दास्यन् सुतोः-कीर्तय ।

वामरूपानं अथ दृश्यरूपं मन्दिरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ३० ॥

31 MENAKĀ SCOLDS PĀRVATĪ FOR THUS SPEAKING WELL OF THE
HORRIBLE BRIDEGROOM PĀRVATĪ JUSTIFIES HERSELF NĀRADA
REPORTS THE STATE OF AFFAIRS TO ŚIVA

इयत् पाठि पार्वतीय शिव-लीला ।

कनन् माताय कच्छ्छस् बडू दलीला ॥ ८६८ ॥

महात्मा तस् वनुम् कोताह् वनय् क्वाह ।

दपुष् तमि इय् वनुनु पञ्चा अ वाह् वाह् ॥ ८७० ॥

मंदक् छय-ना वनान् छस् ऊर्-तैशूर् ।

वह् छस् किक् कूक् स्य-निग् वज् दूर् चल् दूर् ॥

अहिष् बुद्धनय् वनान् छस् बडू दलीलाह् ।

अमङ्गु मेठिन् वन्येमेचू छस् वकीलाह् ॥

वपाय् तम् दिचन् छय् वारयाह् शर्म ।

यिवाम् केह् छस्-न अहि-तेलि छस् चह् नर्म ॥

सपेज् शर्मन्द गौरी इय् बुद्धिन् दाल् ।

इह् क्वाह् वोज्यम् अमिष् वसुमेतु मुधन् नाल् ॥

महादेवुन् महात्माह् वोजि सुय् प्र ।

अहंकारस् वन्योमेतु आसि यम् सूर् ॥ ८७५ ॥

व्वलंगिन् रोजि सुय् मायाय जालय् ।

प्रयन् यम् परमशिवेज् मर्प-मालय् ॥

मफेदम्-यठ् लगान् छिन् वारयाह् रंग् ।

मफेदी मानि सुय् युम् कानि सतंग् ॥

शरीरम् कुय् पतव्-लाकन् वनान् सूर् ।

वम् प्रयि तम् युम् रोजि देह-निग् दूर् ॥

इत्थं पार्वत्युक्तिं श्रुत्वा सभर्त्सनमिव प्रतिवदति मेना ॥ ३१ ॥

इत्थं प्रकारेण पार्वत्या शिवकीर्तिस्तुतिः

कर्षयोः मातुः कृता (गोचरीकृता) अस्ति-तस्यै महती कथा
(वार्ता) ॥ ८६९ ॥

पादहारम् तस्यै कथितं-तया कियत् कथयिष्यामि किं (श्लोकिकम्) ।

प्रत्युक्तं-तस्यै सया (माता) इदमेव कथनीयं योग्यमस्ति-किं स्वया
अहो अहो ॥ ८७० ॥

लज्जा अस्ति-तय-न-किं कथयन्ती अस्मि असमञ्जसम् ।

त्वं अस्मि कौटुम्भी कथा मत्तः अगुना दूरं गच्छ खुरम् ॥

अस्तिभ्या अदृष्टैव कथयन्ती अस्मि महतीं वार्ताम् ।

अथ (शिवस्य) पुरस्तादेव संपन्ना अस्मि मध्यस्थस्था ॥

वपेटिका तस्यै प्रतिष्ठा-तया अस्ति-तत्र अतिशयेन लज्जा (काका नेति) ।

आगच्छन्ती किंचिदपि अस्मि-न अतिशयये अस्मि त्वं मुकुमारीय ॥

संपन्ना तुलजिता गोरी इंदुक इष्टा वृत्तम् ।

(स्यचारयत्) इयं किं-नाम श्रौष्यति-स्यै अथाः श्रावृतं मोक्षेन
येष्टुमम् ॥

महादेवस्य पादहारम् श्रौष्यति स-एव पूर्यम् ।

अदंकारस्य संपन्नं स्यात् यद्य भक्त ॥ ८७५ ॥

वल्लभ्य व्यासति स-एव माययाः ज्ञातम् ।

प्रौत्तिजनकाः यथा परमशिवस्य सर्पान्धमालाः (भवेयुः) ॥

शुक्रपतेः संतुलनः अस्मि अस्मिन्काः शक्तः ।

श्रीशं संसृति स-एव यः जानाति भक्तद्वयम् ॥

प्रतीत्य अस्मि अस्मत्तः संभवत् भक्त ।

भक्त प्रियं-प्रतिपत्ति तस्य यः स्थासति देहात् दूरं (उद्गमोनः) ॥

तिथ्य् नारद्-जियम् व्यलि बुक्क दय्यु रंग् ।

व्वयिथ् गव् पकनि लंग् संपत्तु स्यात्ताह् तंग् ॥

सदाशिवस् निग् दवान् दवान् आव् ।

व्वनथ् कर्हन्स् प्रवो अर्जस् म्य कन् थाव् ॥ ८८० ॥

अह् व्वम्स लह् आसवज्ज् मैनावतौ हग् ।

बुक्किथ् सय् मुख-व्वज्ज-किन्नि गय नास्सग् ॥

इक्कान् आमू महाराजाह् ज्ञान् यिय्यम् मा ।

वरिथ् सुय् राजकमार्यं निथ्यम् मा ॥

कुनिय् क्वि वल्लि तुह्ज्ज् माया अह् प्रजा ।

दुयो तस्सि वासि यम् आसि लूक-सज्जा ॥

मदह् यस्मि वावू तमिय् प्रावू गथ् बेग्गस् ।

व्वह् मंदक्ख् कम् कुख् सर्वव्यापस् ॥ २१ ॥

32 VĪRĀDA PRAISES ŚIVA, AND ASKS HIM TO ABANDON
HIS HORRIBLE FORM

सुज्जाय-रस्सि प्रजाय ।

अनुयह् कुह् चोन् ज्ञाय-ज्जाय ॥ ८८५ ॥

कुम् कुय् दय्यम् कस् मंदक्ख्

निर्मल-रूप-किन्नि कुय्-न शस् ।

ग्वन् चार्नि न गप्परन आय

अनुयह् कुह् चोन् ज्ञाय-ज्जाय ॥

बालक-अवस्था अय् चय् न्यथ्

कुय् बूल-बालय् नाव् थ मथ् ।

तथैव नारदशिखा यदा दृष्ट ईदृक् चरितम् ।

उत्थाय गत चलितुं प्रवृत्त सपन्न अत्यन्त बद्ध इव-क्रुद्ध ॥

सदाशिवश्च समीपे धावन् धावित्वा आञ्जगाम ।

विद्वसि कृता सेन तस्मै हे प्रभो त्रिदशे मम कर्णे निधस्त्व ॥ ८८० ॥

अस्ति धा युष्माक वर्तमाना मेनावतो ययू ।

इदृा सेव सूडमुदृग सपन्ना अभसन्ना ॥

इच्छन्ती आसीत् महावर रुचिर आगच्छतु मे नाम ।

वृत्ता स एज राजकुमारौ नयतु मे नाम ॥

एकदपा स्य द्रुप भवता मायाविवर्त अस्ति प्रजात्मभूतसर्ग ।

द्वैत तथैव भाषिष्यते यद्य द्वात् लौकिकी लज्जा ॥

लोकलज्जा येन परित्यक्ता सेमेव प्राप्ता गति नि सदेहम् ।

एव लज्जितो भविष्यसि कस्मात्, अवि (यत) सर्वव्यापक ॥ ३१ ॥

नारदस्तुतिवृत्त श्रीशिवं प्रति ॥ ३२ ॥

हे-लज्जया विहीन प्रजाया ।

अनुग्रह अस्ति तत्र प्रतिष्ठानम् ॥ ८८१ ॥

क अस्ति ते द्वितीय कस्मात् लज्जिष्यसे

निर्मलेन-दपेय अस्ति ते-न मशय ।

गुणा लक्ष्मीया नदि सकलन (सर्वत्र) आगता

अनुग्रह अस्ति तत्र प्रतिष्ठानम् ॥

वास्तकष्येवायस्या अस्ति त तत्रेय नियम्

अस्ति ते भूतवासति (सदाश्रयापेतायक) नाम तत्र सत्यम् ।

जै-जै कुय् इच्छि दयाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

निर्लूव मुह् कुय् गोलुमंतय्

आख्यर्क काम् कुय् फोलुमंतय् ।

बासिय् इष्ट तौन् उमाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

विरक्त वसत्र् छिय्-न नास्ति

फेरान् अय् कुख् बासि-बासि ।

कुम् फानि कुख् च्ह् कय् गाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

न्ययर्ननि अमरनाय् च्ह् कूख्

वसत्र् बावि तमि यमि लुबुख् ।

नालमति करि प्रतिमाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८ ॥

परमशक्ति-संस्ति बलबाल

नास्ति अय् कुन्नमस कल-माल ।

मक्षान् वेपवाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

भ्वकट-कनि छय् अ जटा

नाव् पय् संकट-कटा ।

जटा-भ्वकट-गंगाय

अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

तयजयकारः अस्ति-ते हृदयाः दयायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

द्वि-निर्लोभ मोहः अस्ति-त्वया विभाशितः

आश्चर्यं कामः अस्ति-त्वया दग्धः ।

धूत्वा हृदयं तैलः उमायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

द्वि-द्विरक्त वस्त्राणि अस्ति-ते-न वसितानि

संचरन् त्वनेन अग्निं प्रतिपद्यंतप्रायप्रवेशेषु

कः क्षान्ति अग्निं त्वं कश्चित् स्याने

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

द्वि-नग्नमूर्ति अमरनाथः त्वं अग्निं

वस्त्राणि त्यक्तानि तेन येन सन्ध्यस्त्वम् ।

अलिङ्गनानि करिष्यति प्रतिमायाः (तव तव)

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ८९० ॥

द्वि-परमशक्त्युपेत वनार्जवस्वभावा

वैकृतकदपेय अस्ति-त्वया धृताः सुखमाप्ताः ।

आनन्दमय निर्भय

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

मुकुटध्याने अग्नि-ते तव वटा

माय पतितं-ते शंकटवर्तति ।

वटामुकुटध्याया-गङ्गायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

नव् निदान् क्विन् दन-पूर
आयर् तिह् चाविथ् मलुथ् सूर ।

वस्तुनख् न मुह-मायाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

दृशवम् खमिथ् वस्माह् मलुथ्

हस्ति-चम् त म्ह-मुमल वस्तुथ् ।

खश् म्वय् च इय् इच्छाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

महाराज्ञ आयोख् वनिथ्

कस् कोर्थ् कुस् ह्यकि वनिथ् ।

मैना च् वुक्कने द्राय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८ ५ ॥

डौग्रिथ् च् गय् खूवस् अंदर्

हावत्तम् तिथुथ् रूफाह् खंदर् ।

यिथ् सगिहिथ् पत्तु-काय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

हंसनाद-प्यठ माहाय

रोज् चाव् हंसुनु माय ।

हंस म् प्यम् हंमाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

रुष्णम् तिथ् दित दर्शनुय्

यिथ् यामिहेस् चिवुवन् कुनुथ् ।

नस्य शङ्खाङ्गयो-निधयः सन्ति ते घनेन-पूष्णीं

आश्रयं तत् त्वङ्गा परिमलितं त्वया भक्त ।

आवृतस्तथा-त्वं नैव मोहमायया

अमुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

(अधुना च) सुषभ आरुह्य भक्त परिमलितं त्वया

हस्तिचर्मं मिष्टचर्मं च दक्षित-स्त्रया ।

रोधकं सपद्मं ते सद्यः हृदयेयं हृच्छया

अमुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

महाधर आगतस्त्व धूर्त्वा

कक्षा कनाया (एतच्च) क पर्याप्नोति कथयितुम् ।

नेनका त्वा द्रष्टुं निर्गता

अमुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ८९५ ॥

दृष्ट्वा त्वां गता लोभस्य मध्ये

प्रदर्शय नाम तस्यै तादृशं रूपं भविष्यम् ।

यथा उपहारीभवेत्मा तव पाद्यान्वशाभावात्

अमुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

एतनादख्यानात् अद्यापि

तिष्ठुं प्रसिध (अस्मात्) राजदशकं द्वाया (राजत्वनिमित्तधृताम्)

दिना (कृष्णा) मय अस्ति मे समीपयास्तथा

अमुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

कृष्णस्य (अन्यकृतं) तादृकं देदि नाम दर्शनम्

यथा भाविष्यते-तथा त्रिभुवनं शक्यमयम् ।

वाविहे लूक-लज्जाय

अनुग्रहं कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ३१ ॥

33 SIVA TAKES A BEAUTIFUL AND ADORNED FORM *SPHAKA*
WONDER

इह लीला बूझियं खग् गव् महेश्वर् ।

अमान् अमान् दण्डोन् तस् हे मुनीश्वर् ॥ ८८८ ॥

इह सोरुय् वनुन्नु च्योनुय् म्य मङ्गूर् ।

बरावर् न-त म्यय् निग् भवक् तय् सूर् ॥ ८०० ॥

ममदृष्टौ वनय् क्वाह् छय् म्य कथ् चिग् ।

हिङ्गय् कुय् बुज् तय् क्यम्खाव् म्यय् निग् ॥

मनन्-वनन् नजर् मारद्-जियन् चाव् ।

महादेवन् महामाया पर्नज् हाव् ॥

म माया यय् दपान् विश्वरूप-दर्शनम् ।

सुह् दर्शनम् यय् वनम् अमृत वरुन् ॥

करोर् सूर्यन् इन्दुय् तीजाह् वनोबुन् ।

परमेश्वान् पनुन् प्रकाशं होबुन् ॥

परमशिवन् पनुन् प्रचङ् बोबुन् ।

करोर् सूर्यं तीज् यय् ज्याह् मिलनोबुन् ॥ ८०५ ॥

यविव् त्वहिं बोजवैन्यव् वार दानय् ।

करिव् बद् यय् यविष् मय् कुस् वनानय् ॥

कुनुय् सूर्यं बुकुन् कुव न वनानय् ।

निथर् तय् दर्शनम् क्वि म दरानय् ॥

(यथा) अत्यत्यत लौकिकौ सज्जाम्

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ३२ ॥

शिवस्य सच्छोभिसालङ्कारादिवेषोद्भव वृत्तं प्रकाम्यते ॥ ३३ ॥

एतां स्तुति युक्ता मधन्न मधन्न मधेश्वर ।

दक्षित्वा दक्षित्वा अकथयत् त (नारदं) हे मुनीश्वर ॥ ८९९ ॥

अस्ति (हि) सर्वमेव कथन तव मम अद्भुतम् ।

समान अन्वया समेय समीपे मुक्ता भक्त च ॥ ९०० ॥

ममदर्शन कथयिष्यामि किं अस्ति मम कस्य समानम् ।

सदृशमेव अस्ति भूर्जं बहुमुख्ययस्त्रयिषयस्य मम समीप ॥

कथानुसारं दृष्टि नारदं विष्टा प्रदत्ता ।

महादेवेन महाभाषा स्वकीया दर्शिता ॥

सा भाषा या प्रदर्शन्ति विद्युदपदर्शनमिति ।

तत् दर्शनं यत् कथयन्ति अमृतशर्पणमिति ॥

कोटिमध्याकानां भूर्पाशां तत्र चन्द्रावित तेन ।

परमश्रुत्या स्वकीय प्रकाश प्रशंसितस्तेन ॥

परमश्रुत्येन स्वकीय तीक्ष्णतेज आतिष्कृत-तेन ।

कोटिभूर्पाशां (इव) युगपत् भयाजित तेन ॥ ९०१ ॥

ममादृष्टं मूढ, हे याता, मुहुः ध्यानमेव ।

कृत्स्नं मुष्टिम्, वित्तं निदग्धं, मयि अस्ति कथयन् ॥

एकमेव सूर्यं दृष्ट्वा अस्ति यं न प्रकाशः ।

मये तस्मिन् दर्शनं मया यं न विचरोभयतः ॥

कोटिसंख्या यथ स्यात् तत्र कीदृक् स्यात् प्रकाश ।

द्रष्टुं कश्च शक्नुयात्, कथं स्यात् तादृक् प्रकाश ॥

अथ किं विदिष्यामि तत् महात्तरं सपन्नं कीदृक् ।

तादृशस्य परिवारस्य यादृक् योग्यभाषीत् तादृक् ॥

सञ्जलीभदन्ती अस्ति मे बुद्धिः, कथयिष्यामि किं सञ्जिष्ठारामस्य विद्यानार्थः ।

विद्यायां (यं भूर्पादियास्तसमये उत्पद्यते) आगतं निविष्टं तस्य तत्र
पाठयोः तत्त्वे ॥ ६१० ॥

दृष्ट्वा नारदपिण्या कृतस्तेन तस्मै नमस्कारः ।

(अथ दृष्ट्वा तं) त्वं कर्ता सर्वस्यैव अग्निः, ईदं निराकारः ॥

एक एव आसीत् मनसि यथा उन्नतं ते तत्र एरुदा ।

सदृशं कथयेय, इत्या च दीर्घं विस्तारम् ॥

कथानुसारं दृष्ट्वा मात्रकाले सर्वं संचारः ।

महादेवेन स्वयां उत्पन्नस्त्वया, किं च आश्चर्यं अस्ति ईदृक् (वर्तमान)
कार्यम् ॥

सा माया या प्रकाशानि भण्डाकारेण ।

तत् दर्शनं परमात्मा तन्मध्यभागे स्वच्छन्दः ॥

पञ्चाक्षान्तरं त्वं अग्निः, अस्ति ते भक्तिभावस्य प्रीतिः ।

तत्र स्यात्ते लयकारः, तं भूयात्ते लयकारः, ते भूयात्ते ॥ ६१५ ॥

तं क्व विद्यति अस्ति मे पुनः हयसत्र, च सृष्टुं लयः ।

तस्य कपितृणां तादृशीं दृष्टिं वितरं यथा पश्येयुस्त्वाम् ॥

समादद्धं पूर्वं तं गन्तं प्रवृत्तं तत् महाशिवः ।

कुसुतं, इष्यामि किं एतत् प्रवृत्तं तेन पर्येत व्यापत् ॥

एकमेवैकं चैनायता सपन्ना विदितवृत्ताः ।

दृष्टिं प्रसार्य दृष्टव्यं शम्भु उन्नाधरं (यं पूर्वदृष्टं) ॥

वन्योमत्सु राज-घ्नान् तौजवानाह ।

वरिष् तमन्दिय् तौज-सूत्य् आमत्सु ज्यहानाह ॥

सुह महाराजाह सुह साजाह राज-च्यालाह ।

कुह कम् ताकय् तम्यकु करि अख् खयालाह ॥ ८९० ॥

सुह जंपानाह सुह मामानाह विमानाह ।

कुह कम् ताकय् तम्यकु वनि अख् निशानाह ॥

महाराजम् बुक्किय् इय् तौजुकुय् स्वस् ।

चलुम् द्रव् तम् वन्योस् परमात्मुकुय् स्वस् ॥

वननि लज्जु कयाह मनकि तमन्ना म्य द्राया ।

इह ह्मा पंजु किन वुक्कान् अयम् स्वप्न-माया ॥

वनन् वनन् इयय्-पाठि गय हर्गम् ।

यहिदि सारि किंदरि बीठिम म्य वर्गम् ॥

अय् वज्ज हर्गेश्वरो हर्गस् वव्ह कर्ह्यम् ।

अय् आनंदेश्वरो आनंद वव्ह वरुह्यम् ॥ ८९१ ॥ ३३ ॥

74 MENAKĪ, SEEING ŚIVA IN A FORM OF UNEARTHLY BEAUTY,
PRAISES HIM

म्य गम् कोसुथ् दिगंबरय् ।

पंपोश-पूजा करयो ॥ ८९६ ॥

प्रयमय् ध्यानि द्रायम् वव्ह गरय्

करहा हर्गेश्वरकु दर्शन् ।

आमाह कर्हम् कुहचेच-सरय्

• पंपोश-पूजा करयो ॥

(स एव) सपन्न राजपुत्र अतितेजस्वी ।

पूर्णता तस्यैव तेजसा समामत लगत ॥

(समुत्पन्न) स (तादृक्) महावर तत् अलङ्कारत्वाल राजयोग्येषादिकम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य करिष्यति (य) वैत्रल स्मरणमात्रम् ॥ ९२० ॥

तत् प्राप्ययान तं सामग्रीममुदाय विमान (च) ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य कथयिष्यति (वर्णनेन) एक विज्ञमात्रम् ॥

महावराख्य अवलोक्य हृद्ग्र तेजस्वि मुखम् ।

अपगत तस्या ह्रुत्, तस्या (मेनकाया) वञ्चत तस्या परमात्मन
मुखम् ॥

कथयितुं प्रवृत्ता किं नाम मनस आस्तुक्लेशा मम अपगता ।

इदं अस्ति किं सत्यं किंवा पश्यन्ती अस्मि स्वप्नमायाम् ॥

कथयित्वा कथयित्वा इत्यनेन सगता सा हर्षम् ।

(व्यवहारयन्) ग्रहा सर्वे (सूर्यान्) श्रेष्ठस्थानेषु स्थिता मे मे
वर्षचक्रे (अतिप्रसिद्धे) ॥

त्वया अधुना हे हर्षेश्वर हर्षं अहं आपादिता त्वयाहम् ।

त्वया हे आनन्देश्वर आनन्देन अहं पूर्णकृता त्वयाहम् ॥ ९२२ ॥ ३३ ॥

अनुत्तररूपसौन्दर्यं श्रीशिवस्य दृष्ट्वा मेनका स्तौति ॥ ३४ ॥

मम शोक अपनीतस्त्वया हे दिगम्बर ।

पद्मे पूजां कुर्यां त ॥ ९२६ ॥

प्रेम्णा तव निर्गताहं अहं शृङ्गात्

कुर्यां नाम हर्षेश्वरस्य दर्शनम् ।

मानधाय कृतं मया कुरुक्षेत्रसरणि

पद्मे पूजां कुर्यां मे ॥

प्रथमच पृथिविय परात्परय्

ज्यवान् ज्यवन कुह् वावुकु चोण् ।

जोवरि ज्ञान्-पाप् जालिप् हरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

जोवर्-नाग-जल जगदीश्वरय्

अथ् वाव-द्यालिम् बन्धोव् मग् ।

परमार्थ-रम् प्योस् परमेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

गलुम लूम् अकि चनमातरय्

बलुम् खनमुह् वातिप् मुह् ।

भुवनेश्वरिय ताह्म् बवसरय्

पंपोश पूजा करयो ॥ ८३० ॥

अनंत अकाल हे अमरय्

यम्हेरि खमान् बन्धोम ग्रम् दम् ।

यमकिंकर् गालिचम् शकरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

कामकि क्रूदकि भक्षास्त्रय्

अस्त्रर् प्रक्षेप् कर्ह्णय् सूर् ।

हरश्मि हह् कर्ह्णम् हर्षेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

हे शिव केशव अकि अदरय्

दथ् आकार कुह् अदय-रूप् ।

प्रेमात्मिकायाः पृथिव्या हे-परात्पर

तत्पदुमानं कृपयनास्त्रक्षेत्रे अस्ति भाग्यरूपं वीजम् ।

ज्ञोयद्-श्राव्ये क्षेत्रे अन्मार्जितपापानि दग्ध्या त्यज्यामि

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

ज्ञोयद्-क्षेत्रनागतलेन हे जगदीश्वर

अस्य भावात्मवीजस्य संपन्नं शेषः ।

(यत्र) परमार्थदपरसः आपतितः हे-परमेश्वर

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

विनष्टो-मे लोभः एवेन सखमात्रकालेन

नष्टो मे खनमुदात्त-क्षेत्रं प्राप्य मोहः ।

(तत्र) सुप्रमेश्वरौदेव्या-प्रतिष्ठितया (स्रक्कन्याया च) तारिताष्टं भयसरसः

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥ २३० ॥

हे-अन्तरहित कालरहित हे असृतमूर्ते

यम्बुधर-नाभि-गिरी शारोद-भ्याः संपन्नो-मे अमः इमः ।

यमकिङ्करा नाशितास्त्रयाः मे हे-शंकर

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

(स्रप्रकृतिं निन्दति) कामात्मनः क्रोधात्मनः भस्मासुरस्य

आसुर्यां प्रकृत्या कृत-तया-तत्र भस्म ।

दृष्टं अष्टं आणवित्ता-स्त्रयाष्टं हे-दृष्टेश्वर

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

(तत्र) हे त्रिवाम्बन् क्षेत्रवाम्बन् मुदाया मध्ये

दृष्टेन आकारेण अग्नि (वस्तुतः) अद्वैतवत् ।

रामेश्वर त ख्यामखंदरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

संकट-कटा च जटादरय्

नाव् पय्य म्य कोसुय् सोरु संकट् ।

वर सव म्य चय्-निग् हरे-हरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

हे अमरय् हे अजरय्

बुद्धिय् च जरय् रुदुम-न शोग् ।

चराचरय् कुब् आश्वरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥ ८ ३ ॥

तिक्क अद्य म्य दितम् विश्वेश्वरय्

बुद्ध्याय् करोर-स्रधुंक् तौज् ।

न-त अय् तौजस्-निग् कति दरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

तौज् ईधु बगोनुय् बस्मादरय्

द्यनय् च दयस् जै-जै-कार् ।

वाचस् पयस् मयस् अमरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥

हृष्यस् दिह् वक्ती मक्तीश्वरय्

गदादरय् सदाह् बोज् ।

आनन्द दिह् आनन्देश्वरय्

पंपोग्र-पूजा करयो ॥ ९ ४ ॥

रामेश्वरः श्यामसुन्दरश्च

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

संकट-हर्ता तव द्वे-लटाधर

(तदेव) नाम प्रसिद्धं-ते मम अपकृतस्त्वया सर्वः संकटः ।

धरः लब्धः मया स्वतः-स्व द्वे-हरे-हर

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

द्वे श्वर द्वे श्वर

अवलोक्य त्वां अस्मिन्-ऽपि स्थिता-मम-न चेतना ।

चराचरात्मरूपेण अस्मि आश्चर्यरूपः

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥ ३३ ॥

तादृशे मेमे मद्यं देहि-नाम-मे द्वे-त्रिचेश्वर

परमेष्ठिनं-ते कीदृशसूर्याणां तैलः ।

अन्यथा अस्मात् तेजसः कुत्र व्याख्यामि

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

तैलः इदं वसुधावितं-स्वया द्वे-भक्तपरिमलिताङ्ग

भूयस्ते तव ईश्वरस्य लयजयकारः ।

प्राप्ताहं भक्तिं गताहं (च) विभक्तिं (निवेष्टताम्)

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥

(अन्यकृतः) कृण्वन् देहि भक्तिं द्वे-मुक्तेश्वर

महाधरात्मविष्णुर्भूतं त्रिभुवनमखं शृणु ।

आनन्दं देहि द्वे-आनन्देश्वर

पद्मे-पूजां कुर्यां-ते ॥ ३४ ॥

35 MĒNAKĀ'S SATISFACTION.

स्यठाह् य्यमि मीपनुम् मन् साविदानय् ।

वननि स्रजू छम् कर्मारौ वाग्यवानय् ॥ ८३८ ॥

नमस्कार् आग्यनम् कुम् कर्मलोनय् ।

स्यठाह् कपिठ् त खंदर् नुंदबोनय् । ८४० ॥

जनानन्-कुन् दसुन् दय् है मपनु नेनु ।

खंदर् वाणिय छायितोम् त्वहि वनबुम् ॥ ८४१ ॥

36 MĒNAKĀ CALLS UPON THE BRIDESMAIDS TO SING
IN HONOUR OF ŚIVA

ममिवे विगिन्नव् वनबुम् जोनु है ।

महाराज सोनु है चिबुवन-सार् ॥ ८४२ ॥

बुज् श्रीम् बुड् तय् बुज् बन्योव् बालय्

सोनु है बालय् कमि हाल आव् ।

मयन्-हन्दु नवु है प्रान्यन्-हन्दु प्रोनु है

महाराज सोनु है चिबुवन-सार् ॥

स्यठाह् तीक्ष्णवान् है शूषाय-मान् है

गर सोनु पान भगवान् है साव् ।

जोनु है जुवान् है मोनु है सोनु है

महाराज सोनु है चिबुवन-सार् ॥

संकट-गटि-मद्ग अनबुनु गाश् है

यवबुनु आश् है आशि-रख्यन् ।

अनुत्तरशोभाशालिरूपमवलोक्य सेनाया यद्वृत्तं तद्वर्णयति ॥ ३५ ॥

अतिशयेन यदा सपत्नं तस्या भनं चानन्दम् ।

यस्तु प्रवृत्ता अस्ति मे कुमारी महाभाग्यजती ॥ ९३९ ॥

नमस्कारं भूयात्तस्यै (यतः) अस्ति तस्या सत्कर्मभाग्य (भर्ता)

अतिशयेन दृष्टवान् सुन्दरस्य मनोहर एव ॥ ९४० ॥

ज्ञाय स्त्रियं प्रति अकथयत् हंस्यरं अपि सपत्नं प्रत्यक्ष ।

सुन्दरदृष्ट्या वाण्या आरभध्वमस्वार्थं पूय सत्सवगीतिभू ॥ ३५ ॥

सेनाया अन्यस्याङ्गानपूर्वं गानं वरं प्रति कटाक्षीकृत्य ॥ ३६ ॥

समावेता भवद्य हे दिव्यस्त्रियं गानं ज्ञात (अस्माभिः सचित) अपि ।

(यतः) महावरः अस्मत्सङ्गो अपि त्रिभुवनधारभूतो ऽस्ति ॥ ९४१ ॥

अधुनेय आसीत् स्थितिः ननु अधुनेय सपत्नं ज्ञातकथं

अस्मद्गृहे अपि निमग्नस्थानं वेन (अलौकिकेन) वृत्तेन आगत ।

नवीनानां नवीनं अपि पुरातनानां पुरातनं अपि

महावरः अस्मत्सङ्गो अपि त्रिभुवनधारभूतो ऽस्ति ॥

अतिशयेन तेजस्वी अपि शोभासालं (च) अपि

पृष्टे अस्माकं स्वयं भाग्यजन्तु अपि प्रविष्ट ।

ज्ञात (धाम) अपि लोयात्मभूत अपि समत अपि (च) अस्माकं अपि

महावरः अस्मत्सङ्गो अपि त्रिभुवनधारभूतो ऽस्ति ॥

स कटाक्षनस्ताम्रिखात् सत्यान्यन् पञ्चाशं अपि

निधापयन् आशां अपि निराशानाम् ।

साङ्ग कमारिय-हन्दु कर्म-लोनु है
 महाराज सोनु है चिवुवन-सार ॥ ८४५ ॥
 जोतन् तनि-सूत्य मन निववुनु है
 सख दिववुनु है सख हाविथ ।
 कण्ठ हृदयस् मङ्ग बासवुनु है
 महाराज सोनु है चिवुवन-सार ॥ ८४६ ॥

37. THE BRIDESMAIDS SING PRAISES OF VIṢṆU, WHO LEADS THE PROCESSION

नन्दलाल् आव् गिंदने रास् ।
 आर करिवे आरय् ॥ ८४७ ॥
 आरवल् दंजु जोल-नारय्
 आर-रसि कह् वन्वास ।
 आर-कच फीह् आर-आरय्
 आर करिवे आरय् ॥
 देह-दारकाय मङ्ग वारय्
 बुद्धितोन् खेलवुनु रास्
 दार्य मुचरिथ नवदारय्
 आर करिवे आरय् ॥
 हरम्वल तय् हरदारय्
 वनि-कडितोन् सत्र्याम् ।
 सूत्य ज्ञान सुयचारय्
 आर करिवे आरय् ॥ ८४८ ॥

अस्माक कुमार्या सुकर्मभाष्यभूतो भर्ता अयि

महात्तर अस्मत्प्रत्ययै अयि त्रिभुवनसारभूतो ऽस्ति ॥ २४३ ॥

देदीप्यमान भूर्या मन हरन् (अस्ति) अयि

सुख ददत् अयि सुख प्रदय्य ।

कृष्णस्य (अन्धकस्य) हृदयस्य मध्ये भाममोमो (ऽस्ति) अयि

महात्तर अस्मत्प्रत्ययै अयि त्रिभुवनसारभूतो ऽस्ति ॥

सहागतसभ्याय श्रीविष्णु स्तुतिभिर्गायन्ति जन्यस्त्रिय ॥ ३७ ॥

नन्द नन्दन आगत क्रीडितं रासलीलाम् ।

दयया कुत भो मण्डलीयशेषम् ॥ २४४ ॥

पुष्पविषयजाटिका दग्धा दार्ढ्यसतापेन

निष्करुणेन कृत वनवाम ।

दयया आद्रीभूता सवारगता जलाटवीषु

नयया कुत भो मण्डलीम् ॥

देहात्मिकाया हारकाया मध्ये सुषु

पश्यत नाम त (दृश्यतां च) क्रीडनशील रासलीलायाम् ।

पद्मद्वाराणि उद्गाढं नवद्वारात्मिकानि

दयया कुत भो मण्डलीम् ॥

(प्रतिपुष्ट) हरमुख्याय गिरिचित्रे पुन हरद्वाराय-श्रीगङ्गातीर्थे

उपसत्त्यतां च भवामो ।

धूमना चाभेन सद्दिचारैरेव

दयया कुत भो मण्डलीम् ॥ २४५ ॥

स्नारि क्वाह् दमि संसारय्

मासन् ति क॑रिवे माम् ।

अस् दय-नाव् तारि तारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

हार-पर्वत द॑र्भारय्

स॒ख्य-व॑दि मास-व॑दि माम्

नि॒यिमे द॑य-दन-द॑ारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

व॑निवे धि॒य् गु॒पका॑रय्

ग॒ह्वर-म॒ङ्ग व॑न्वाम् ।

ग॒र्वि॒वे शं॑करा॒क्षार॑य्

आर क॑रिवे आरय् ॥

क॑रिवे ख॒न्दरौ॑नारय्

ह॒व्-क॑रतु॒क् अ॒व्याम् ।

श्या॒म-ख॑न्द॒र् वी॑क्षि वारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

हृ॒ष्य-धु॒व् स॒वा स॒नि द॑ारय्

सू॒त्य् द्य॒य् ह॑र॒म्व॒ख॒वाम् ।

सू॒र्य-स॑न्द्र॒म प्र॑कारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥ ८ ५ ५ ॥

अनुयास्यति किं वस्तु (सारात्मना) अस्मात् ससारात्

सहस्रं सख्याकानि द्रव्याणि अपि कुरुत-भो भक्ष ।

एक ईश्वरनाम ताशयिष्यति पार (भवसर-पारम्)

इयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

शारिकागिरिद्वपात् महाधिकारिपदात्

लक्षसख्याकानि सहस्रं सहस्रम् ।

स्त्रीकुरुत भो ऐश्वर्यात्मधनद्रव्याख्येव

इयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

भवत भो आगत्य गुणकाराख्ये गोपादिप्रवेशे

नगरमध्यात् धनवाधिताम् ।

गायत भो शङ्कराचाराख्यगिरिखल्येष्टेश्वरमन्दिरे

इयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

कुरुत-भो खन्दरिमाराख्ये ख्यान*

समुक्त पठस्तिद्वयविधानेन अभ्यासम् ।

(येन) अगममुन्दर ओष्यति मुमु

इयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

(अथ) कृष्णचन्द्र मखिष्ट अस्माक द्वारे

सह धृत्वा हरमुखवाक्त्वय महादयम् ।

सूर्याचन्द्रमसो प्रकारण (स्त इमो)

इयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥ २५३ ॥

* निष्पादनिर्गुणः ।

† पर पञ्चाङ्गतिविशेषे पुनः स्त्रीणां गानविशेषः ।

कृष्णम् सूत्यं लवकचार्य
 कृष्ण-जुव् करि अथवाम् ।
 गिंदनकिं किह् दह् तारय्
 आर करिवे आरय् ॥ १७ ॥

39 THE WOMEN ASSEMBLE TO WATCH THE BRIDEGROOM

इह् मूजिध् चयलूकच चिय आय ।
 महाराजस् मुळनि कमि खोल द्राय ॥ ८५७ ॥
 नज़र् दायौं बरौ-किनि याज़् वावूख् ।
 महादेवज़् सवारौ पजंनावूख् ॥
 निथर् दितिनख् तिथिध् यिध् बोजन आख् ।
 खंदर् वानिय वजेहम् वनवन्-वाख् ॥
 छतुख् जन् वैकुण्ठ् मंडुल् बनावुनु ।
 समिध् चिय-भाव छतुहस् वननावुनु ॥ ८६० ॥ ३८ ॥

39 THEY SING THE WEDDING SONG.

पारि पारि संगितोम् रथ-भवार्थ .
 महाराज राज-कमार्थ आव् ॥ ८६१ ॥
 वय चेलु मृत्युंजयने जय-सूत्य्
 दय-सङ्ग नय भञ्ज तोताह् द्राव् ।
 हिमालय-पर्वतञ्ज वन्-हार्थ
 महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

(अन्यकृत स्वात्मात्माप) कृष्णाख्येन सह दास्य एव

श्रीकृष्णं करिष्यति हस्तावलम्बनम् ।

क्रौडाविधानस्य सन्ति दिवसाः त्रिकसप्ताकाः

इयया कुक्षत भा मण्डलीम् ॥ ३७ ॥

जन्यस्त्रीणां समितत्वम् ॥ ३८ ॥

इदं युत्वा त्रैलोक्यस्य स्त्रियः समागताः ।

महावरं द्रष्टुं केन (महता) श्रोतुं केन निर्गतम् ॥ ३९ ॥

दृष्टिं पक्षेभ्यः द्वारैः (च) यावत् प्रतिष्ठाताभिः ।

महादेवस्य हस्तपारोक्षादयः उपलक्षितास्ताभिः ॥

नेत्राणि द्वितीर्यानि तेन तासां तादृशानि यथा श्रवणलोकान् आगत -

स तासाम् ।

हृदयया वाक्याः हृदितानि ताभिस्तस्मै उल्लसमाना वाक्यानि ॥

आरब्ध इव वैकुण्ठं सदृशं मण्डलं भावयितुम् ।

सनेत्यस्त्रीभावेन प्रक्रान्त ताभिस्तस्य गाणनम् ॥ ४० ॥ ३८ ॥

शिवमुपलक्ष्य विवाहोपयोगिं गानम् । ३८ ॥

स्वात्मनः समर्पणे लगतः तस्य रथावराहणम् ।

महावरं राजकुमारीं आगत (वरीतुम्) ४१ ॥

भयं श्रपगतं शृणुयस्य तयेन

हंशरात्मनः उपत्यकायाः (नियतिशक्त्या) मध्यात् शुक्रविशेषं
निर्गतः ।

(स) हिमालयं पर्वतस्य धन्यशारिकात्मिकायाः (कन्यायाः)

महावरं राजकुमारीं आगत (वरीतुम्) ॥

मनिम् पोग-वागम् ओम् गोशाह्
 गोशम्-यठ् पंपोगाह् व्यूठ् ।
 रोग चाव् पोगनूल् मल्ल पोग-वार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोग-पाद बुक्क माद शाह्जादाह्
 भागम्-मल्ल नागरादाह् द्राव् ।
 आकाश अमृत् प्यव् दारि-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोग फगाह् कर्ह् बंगालम्
 चिजगत्पालम् सालम् द्यु ।
 बाल व्यूठ् बालादर्य यठ्-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 वनचूय विगिन्नाह् वनवनि द्राव
 आकाश-यठ् वक्क अक्करक्क व्यन् ।
 भ्वन् द्यम् वननावान् कन् दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 विमानम्-कथ् किह् पंतु-महाराज्य
 सिद्धामनन् यठ् किह् राज्य-अपि ।
 वभि प्यैय् अभि बुक्किन् हस्ति-अवार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 सालरौ आल दिच्च यठ् डालानम्
 दीवान्खानम् देवता वीठि ।

आस्ताकीनस्य पुष्पोद्यानस्य । आसीत् शोभाविशेष

शोभाविशेषे पद्म निविष्टम् ।

शने शने प्रविष्टौ लीलजीवपद्मौ मध्ये युष्मद्वर्गटिकाया

महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

पद्मचरणोपेत दृष्टो ऽस्माभि ऋक्षुस्वभाव सन्नाह्नन्दन इव

तस्मिन्नुद्याने देवदातकमिव निर्गतम् ।

(यत्र) आकाशात् अमृत । पतित घाराधारेण

महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

पद्मरेव आस्तरण कृत प्रासादविशेषे

(यत्र) विजयपालस्य निमग्नस्य कपितम् ।

बालात्मा (शम्भु) निविष्ट महोच्चैःशक्तिकस्य पञ्चद्वारे

महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

वनदास्यया वनदेवता । चतुर्वर्गानमानाय निर्गता

आकाशात् (च) अवतीर्णा अप्सरस भूमौ ।

गुह्यात् सन्ति सास्तस्य शापयन्त्य कथौ समाधास्यति (हति अत)

महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

विमानानां मध्ये सन्ति वरसमानवेषा बालका

सिद्धाचनेषु खिता सन्ति राजर्षय ।

अथ पतिता इव* वय अवलोक्य । हस्तिप्रपुच्छपरिस्तोमविमानानि

महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

जन्ये आचनविशेषा इत्ता (कृता) पृष्ठे सर्वतोभद्रपृष्ठमध्यभाग

विशेषस्य

कोष्ठकविशेषे देवा निविष्टा ।

* अपूर्वदेव पुष्पावलोकन आतमूला मपश इति भाव ।

अडि अपार्थ त अडि दपार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

शिव-सत्संग-नोम् अन् कर्म-ज्याय

वांग्रोव् दर्भ-सवाय मस्र् ।

परमार्थ रस् फिह् प्रथमच्च नार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

ख्यावनस् च्यावनस् छिस् सेवाय

कम् ॥ कम् राज च्षि खदमधगार्

मैल छिस् ख्यावान् ऐल-सुफार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

दय् महाराज पजि दृष्ट्य यज्य कार्य

ज्यल् ज्यल् वाखितोम् राज-कमार् ।

वौगिस्-प्यठ् व्यञ् कोताह् प्रार्थ

महाराज राज कमार्थ आव् ॥

द्वारम् सानिस् वन्योव् स्वर्गद्वाराह्

काज्जन् सान् शालमाराह् जन् ।

साल्त्रौ कमि-हाल तति काल्मार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

वन्दन् चाविथ् कल छिस् वन्दन्

वन्दन् छिप् दिचू सदन वोतु ।

चदन-जिनु वोलु जोलु बुखार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

केचित् (जनाः) पारभागे (तस्य) केचित् च अदारभागे
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

शिवशास्त्रानुसारिखलङ्घनामकं भोजनं सत्कर्मात्मनि-ध्याने
विभक्तं धर्मात्मसमायाः मध्ये ।

परमार्थात्मा रसः प्रख्यावितः प्रेमात्मिकायाः नाडीकुम्भ्याः
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्
के के (अलौकिकमाहात्म्याः) राजर्षयः सेवाकारिणः ।

रोषकानि सन्ति भोजयितारः सेवापूगौकलानि
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

(अस्ति हि) ईदृक् महावरः युक्तः* ईदृशेन वदन्तेन प्रीवाङ्मेन-
वर्तमानः

शौघं शौघं समानीयतामस्य (अथतार्यं) राजकुमारी ।

(सोऽयं) अलिरलिखितपञ्चरागात्मकविमानचित्रे अतः-परं कियत्त-
फालं प्रतीक्षिष्यते

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

द्वारस्य आस्नाकोनस्य भण्डं स्वर्गद्वारम्
यलभी (पृष्टोर्ध्वपुरं) अस्माकं आलमाराख्यप्रसिद्धोद्यानपट्टं
इव (प्रतिभाति) ।

जनैः अचिन्त्यचरितेन तत्र संचारविशेषाः विहिताः
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

सर्वप्रत्यनानि परित्यज्य शिरांभि सन्ति-सम्मे उपहरन्तः
(यत्र) शीतकालेन गूढं आखितं नन्दनं प्राप्तय-मः ।

चन्दनात्मकाङ्गं अत्रोपितं प्रत्यालितं कोष्ठमध्यगते-श्रीपद्मोत्पाङ्के-
ऽग्नियन्त्रविशेषे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

* अनुतरभावाभ्योदयवान् इति भावः ।

अडि अपार्थ त अडि इपार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

शिव-सत्सग-नोम् अन् कर्म-ज्याय

बांग्रोव् दर्म-सवाय मल्ल ।

परमार्थ रम् फिह् प्रयमच नायं

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

ख्यावनस् च्यावनस् छिख् सेवाय

कम् / कम् राज अषि खटमधगार्

मैल छिख् ख्यावान् ऐल-सुफार्थ

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

इष्टु महाराज यजि इष्ट यज्य कार्य

ज्यल् ज्यल् वास्तितोम् राज-कमार् ।

वौगिस्-प्यठ् प्वञ्ज् कोताह् प्रार्थ

महाराज राज कमार्य आव् ॥

हारस् सानिस् बन्योव् स्वर्गद्वाराह्

काञ्जन् सान् प्रालमाराह् जन् ।

माल्त्रौ कमि-हाल तति काल् मार्य

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

वदन् धाविय् कल किस् वंदन्

वंदन् व्यफ् दिचू लदन् वोतु ।

चदन्-जिन् वोल् जोल् बुखार्य

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

वचित् (जन्मा) पारभाय (तद्य) वेचित् च अयारभागे
महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

शिवशास्त्रानुसारिसत्तद्गनामक भोजन सत्कर्मात्मनि ध्यान
विभक्त धर्मात्मसभाया मध्ये ।

परमार्पात्मा रस प्रखावित प्रेमात्मिकाया भाढीकुम्भ्या
महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्

ये वे (अनौकिकमाहात्म्या) राजवंश सेवाकारिण ।

रोचकानि सन्ति भोजयितार येषां पूगौफस्तानि

महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

(अस्ति हि) ईदृक् महाधर युक्तः* ईदृशेन चतुर्तेन प्रीजाद्वेन
वर्तमान

श्रीय श्रीय समानीयतामस्य (अवतार्य) राजकुमारी ।

(सोऽय) अतिरलिखितपञ्चरागात्मकजिमानचित्र अत पर लिपित
काल प्रतीक्षिष्यते

महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

द्वारस्थ आक्षाकीनस्य सपन्न स्वर्गद्वारम्

वलभी (सुहोर्ध्वपुर) अस्माक शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानसदृ
श्व (प्रतिभाति) ।

जने अविन्यचरितेन सत्र सचारविशेषा विहिता

महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

सर्वव्यनानि परित्यज्य शिरसि सन्ति मत्से उपहरन्त

(यत्र) शीतकालेन गूढ आस्थित नन्दन प्राप्त्य च ।

चन्दनात्मकाणु अवरोपित प्रज्वालित कोष्ठमध्यगते शोण्योत्पान्द
शिविपन्नविग्रह

महाधर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

* अनुसरमाहात्म्योद्भववान इति भाव

कृष्ण अर्दनारौश्वर-मङ्गु द्विद्य् छय्
 चिय-वंग मर्द-पान दर्द वननान् ।
 शिव-शक्ति-रूप् धव कङ्काह् यार्थ
 महाराज्ञ राज्ञ-कमार्य आव् ॥ ३८ ॥

40 THE BRIDESMAIDS PRAISE ŚIVA IN A SONG
 ACCOMPANIED BY DRUMS *

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रूप् दारिय् • वृश्वामन् तय् ॥ ८ ७५ ॥
 चन्द्रचूड च्यान्यन् • पद्मपादन् तय् ।
 मौटि टिम शम कुख् • चिलोच्चन् तय् ।
 भैरवनाथ कर् • छय् पापन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 ब्रह्म-रूप संसार • संवालन् तय् ।
 विष्णु-रूप् दारिय् • जगि पालन् तय् ।
 संहार-रूप कुख् • श्यय् गालन् तय् ।
 निर्ग्वन च्यय् छिय् • अशवय् ग्वन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 नागिन्द्रहार् छिय् • नास्ति आसन् तय् ।
 सख-ग्वख कुख् बड् • दख् कासन् तय् ।

* In each line of this song, the passage beginning with the
 should be read twice. The verses contain a varying number of
 and, at the end of each verse, verse 975 is to be repeated

(जन्यकृत स्त्र्यात्मालाप) च कृष्णस्य अर्धनारीश्वरस्य शपथ

श्रुति ते ।

(यत) स्त्रीवारभद्रम् पुनश्चरयेण दर्शनं शपथ ।

(यो अर्धनारीश्वर) शिवशक्त्यात्मरूपेण ननु स्त्रित् किञ्चिन्नाम

मखाया पुर्णता नयिष्यति ॥

महाश्वर ॥ ३९ ॥

जन्यस्त्रीभि स्वरविशेषेण पुनरपि गीयते* ॥ ४० ॥

हे अघोरात्मन नीलकण्ठ अक्षि अथ अथे च

शिवरूप धृत्वा वृषभाधना (अक्षि) नाम ॥ ९७५ ॥

हे चन्द्रचूड लज्जीययो कमलरूपवरणयो च ।

बुद्ध्यनानि दास्यामि ज्ञानो भविष्यामि अक्षि त्रिलोचन नाम

हे भैरवान्मन्त्रामिन क्रुद्ध चण पापाना पुन ।

हे अघोरात्मन ० ॥

ब्रह्मात्मना ससार त्रिस्तारयन च ।

विष्णुरूप धृत्वा जगतीं प्रलयन (अक्षि) नाम ।

रुद्रात्मना महारूपेण अक्षि श्रुति (जगत) नाशयन् पुन ।

हं निर्मुक्त तदैव सन्ति त्रय एव गुणा पुन ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

वर्षराजात्मद्वारा सन्ति ते वैक्लव्यरूपरा मन्त्रन्त नाम ।

अकस्मादय अक्षि सद्यत् दुष्ट अपनयन पुन ।

* कृतिरियमानकविश्वरूप वादनगानोपयुक्ता । सर्वेषु पदेषु • शक्तिज्ञादारम्भ
द्विराश्रयिषाठ पाठकाल विधेय । सन्निविष्टि स्त्राव इय जगती इति ।

निर्मल तनि कुस् । वस् मलन् तय् ।

अन् व्यवनन्-हन्द् । कुस् कारन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुस् हन् हन् तय् ॥

चैलोक्यनाथ किय् । अश्व-लखन् तय् ।

महाकन्याय् यलि । कुय् वनन् तय् ।

वन-मायर् चोन् । वीद् वखनन् तय् ।

माया अय्-कुन् । शाय् गङ्गन् तय् ।

आज्ञ इच्छाय-सूत्य् । विय सौपनन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुस् हन् हन् तय् ॥

गौवन् त देवन् । कुस् न्यंगलन् तय् ।

अविनाश अय्-निश । विय नेरन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुस् हन् हन् तय् ॥ ८८० ॥

चोन् दान् दारिन् । सारि सज्जन् तय् ।

खटवनि पान् तय् । रटवनि वन् तय् ।

परम-शिव हृदयस् । मङ्ग वक्त्रन् तय् ।

परमात्मा-ज्योती-रूप् । कुस् वासन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुस् हन् हन् तय् ॥

मय्-अय्-रूप् । कुस् आनन्द-गन् तय् ।

अनुवव-वाव-किन्नि । कुस् तोठन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुस् हन् हन् तय् ॥

परम-शक्ति-मस्ति च्यानि । दान-खरन् तय् ।

खनस् मादन् । अय् मादन् तय् ।

निर्मलाया तनौ अक्षि भस्म परिमलयन् पुन ।

प्रधाना मुवनाना अक्षि करण नाम ।

हे अघोरात्मन ० ॥

ए वैलोकनाय सन्ति ते तव शुभलक्षणानि पुन ।

महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) अस्ति भवन पुन ।

(तत्) चणमात्र त्वदीय यद् कथयति नाम ।

महामाया ह्याभव प्रति शान्ति गच्छति पुन ।

सप्त दृष्ट्या हेतुना पुनरपि यमयति (जमत्) पुन ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च अक्षि निगलन नाम ।

हे अविनाश तवेव सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुन

हे अघोरात्मन ० ॥ २८० ॥

तव ध्यान धृत्वा सर्वं सज्जना च ।

गूढयन्त्र स्वात्मानं पृच्छन्त च वनानि पुन ।

हे परमकल्याणात्मन हृदयस्य मध्य भक्तानां च (अक्षि) ।

परमात्मज्योति स्वरूप अक्षि भावमान पुन ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मरूपेण अक्षि आनन्दघन नाम ।

अनुभव भाव हेतुना अक्षि तुष्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे परमशक्तियुक्त त्वदीयं ध्यानसरण्येन च ।

स्वशक्त साधक अस्ति सादनाध्यमोपध नाम ।

निर्मल तनि कुख् • वस्त्र मलन् तय् ।

अन् व्यवनन्-हन्द् • कुख् कारन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥

त्रैलोक्यनाथ ह्यिज् ज्य • श्व-लख्यन् तय् ।

महाकन्याय् यलि • कुय् वनन् तय् ।

सन-माधर् च्योन् • वीद् वखमन् तय् ।

माया ज्य-कुन् • ग्राय् गङ्गन् तय् ।

प्याज् रक्काय-सूत्य् • विय साँपनन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥

गौधन् त देवन् • कुख् न्यंगलन् तय् ।

अविनाश ज्य-निश • विय नेरन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥ ८८ • ॥

च्योन् दान् दारिज् • सारि सज्जन् तय् ।

खटवनि पान् तय् • रटवनि वन् तय् ।

परम-शिव हृदयम् • मङ्ग वक्त्रम् तय् ।

परमात्म-ज्योती-रूप् • कुख् धामन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥

मथ्-ज्य-रूप • कुख् आनन्द-गन् तय् ।

अनुभव-भाव-किनि • कुख् तोठन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥

परम-शक्ति-सक्ति च्यानि • दान-खरन तय् ।

खनम् मादन् • ज्य-मादन् तय् ।

निर्मलायां तनौ अस्मि भस्म परिमलयन् पुनः ।

त्रयानां सुवनानां अस्मि ऽकरणं नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-त्रैलोक्यनाथ सन्ति-से तत्र शुभसंस्कारानि पुनः ।

महापलयात्मा यदा (यात्रान्) अस्मि भवन् पुनः ।

(तत्) क्षणमात्रं त्वदीयं वदः कथयति नाम ।

महामाया त्वामेव-प्रति शान्तिं गच्छति पुनः ।

तत्र इच्छुषा-हेतुना पुनरपि संभवति (जगत्) पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च अस्मि निमित्तन् नाम ।

हे-अविनाश तथैव सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ ६८० ॥

तत्र ध्यानं धृत्वा सर्वं सज्जनाः च ।

गूढयन्त्रं स्वात्मानं गृह्णन् च वनानि पुनः ।

हे परमकल्याणात्मन् गूढयन्त्रं मध्ये भक्तानां च (अस्मि) ।

परमात्मन्तीति स्वरूपं अस्मि भावमानः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

महिमात्मरूपेण अस्मि आनन्दघनं नाम ।

अनुभव भाव-हेतुना अस्मि तुष्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-परमशक्तिसंपुक्तं त्वदीयेन ध्यानस्मरणेन च ।

स्वर्णं माधकं अस्ति सादनाख्यमोषधं नाम ।

शिव शिव गङ्ग-कुम्भ • पा-कुम्भन् तय् ।

पवन-सूत्य् वर्ग- • -स्वरन् फिरवन् तय् ।

अज्ञपाथ पाणि-पान • कुम्भ जपन् तय् ।

हे अगोर नीलकण्ठ • कुम्भ हन् हन् तय् ॥

वासनाय-किमि असि • दह् मानन् तय् ।

सो-ऽहं-सो वन् • भासि प्रापन् तय् ।

असि वेत्तवर् कर् • क्षिन् जानन् तय् ।

दह् प्राप् जव-मान • व्यय अर्पन् तय् ।

मुक्तौद्यर कर् • जन्मन् ज्ञान् तय् ।

हे अगोर नीलकण्ठ • कुम्भ हन् हन् तय् ॥

शेर चोन् यदु प्पट् • आकाशन् तय् ।

तन् पातालन् • पाद् ध्यानि ध्वन् तय् ।

आदिकार चोन् कुन • कर्ह जानन् तय् ।

घडि आदिकार-मल • कुम्भ शूबन् तय् ।

हे अगोर नीलकण्ठ • कुम्भ हन् हन् तय् ॥ ८ ८ ॥

पाद्य-प्रनाम् कुम्भ • अष्ट-भैरवन् तय् ।

सूत्य् सूत्य् रोगहृ • व्यय राण-धन् तय् ।

लीलाय ध्यान् ध्यम् न • ध्वद् वातन् तय् ।

व्यय कुम्भ डलन् व्यय • ध्यम् कलन् तय् ।

हे अगोर नीलकण्ठ • कुम्भ हन् हन् तय् ॥

अनाथम्-हन्दि नाथ • शव-धरनन् तय् ।

शरने आय् कुम्भ • संकर्षन् तय् ।

शिव शिव (इति स्मरण) उद्भवति निर्भयता नाम ।

वायुना (वायुनात्मना) (भर्गमन्तात्म पक्षाणि च) स्मरण
वर्तयिष्यन्ति च ।

अज्ञयामन्त स्वात्मना अग्नि जपन् नाम ।

हे अघोरात्मन ० ॥

(यत्स्वस्वात्मरूप) वासनया त्वय वेद मन्त्रमाना सा पुन ।

सोऽह स (इति मन्त्र) उच्चारित (उच्चार्यते)

आस्त्राकोनेन प्रायेण पुन ।

त्वय अस्त्रा किञ्चित् स्तो न जानन्त नाम ।

दश प्राणा सीधेन सह त्वय्येव समर्पिता (वन्तु) पुन ।

हे मुक्तेश्वर कुरु कन्दमा ह्येद (नि शयता) नाम ।

हे अघोरात्मन ० ॥

शिर तव उन्नत उपरि आकाशेभ्य नाम ।

तलव्यापको पातालाना पाशे तव अधस्तात् च ।

अधिकार तव नास्ति कश्चित् जानन् च ।

महता अधिकारेण-सहित अग्नि शोभमान नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ ६८५ ॥

पादप्रणति अस्ति ते अष्टभैरवाणा पुन ।

सहस्राक्ष सहस्राक्ष तिष्ठन् त्वयैव रात्रिन्दिव च ।

स्तुतिकीर्त्तौ तव अस्ति मम न बुद्धि प्राप्नुवन्ती नाम ।

चित्त अस्ति मे तरलोभवत् लिङ्गा अस्ति मे मूकीभवन्ती च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे अनाथाना नाथ शुभदचरणया पुन ।

शरण आगतो ऽस्मि अग्नि दु खसर्पण नाम ।

कर् दया पूरक • कुस् पूरन् तय् ।

निष्कल लीन कर् • म्योनुय् मन तय् ।

हे अगोर नीलकठ • कुस् हन् हन् तय् ॥

वृत्ति चान्द्रय् • वृत्त कृष्णन् तय् ।

यियु ज्वति रोजहा • मञ्जु वक्त्रन् तय् ।

गङ्गादर हर • हर यव कन् तय् ।

हे अगोर नीलकठ • कुस् हन् हन् तय् ।

शिव-रूप दारिय् • वृषभासन् तय् ॥ ४ • ॥

41 A SONG IN PRAISE OF VIṢṆU.

मुरली शब्दाह् अस्य गव् कनन्

वनन्-किह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८८ ॥

यशोदा ह्यह् मद-गूरिम् वनन्

जगय् यम् जाव् सुय् अस्य जाव् ।

आम् सुचरोवमस् त आस्यर् कुह् मनन्

वनन्-किह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८९ ॥

यिम् ग्वन् खटिर्मति आसि निर्ग्वनन्

तिम् ह्यय् ईद्वर् न्ववर् द्राव् ।

प्रकठ-कर्ि श्रीकृष्णानि ज्यनन्

वनन्-किह् राधाकृष्ण् आव् ॥

उद्धव-जियस् ह्यह् गोपिय वनन्

चह् कृष्णु जान् वनन् चाव् ।

कुम्भ इया पूरकानां अवि पूरक पुनः ।

हे-निष्कल स्त्रीनं कुम्भ समेव धनः पुनः ।

हे अधोरात्मन् ० ॥

भक्ति ह्यदीया कर्पता कृष्णाख्येन (मया) नाम ।

यथा अहमपि तिष्ठेयं मध्ये भक्तानां नाम ।

हे-गङ्गाधर हर पापहर निर्धेहि कर्तौ व ।

हे अधोरात्मन् ॥ ४० ॥

मभ्यमुख्ययजमानं श्रीविष्णुमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ४१ ॥

सुरलीनाम्नो-वंशस्थ-स्वरः अस्माकं संपन्नं कर्णगोचरः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति राधाकृष्णः* समागतः ॥ ६८६ ॥

यशोदा गोपिका अस्ति नन्दाख्यं-खण्डामिनं कथयन्ती

जगत् यस्मात् ज्ञातं व-एव अस्मत् ज्ञातः ।

आद्यं वृद्धादितं-मयाद्य तु (तत्र) आद्यं अस्ति प्रत्यक्षोभवन्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ६८७ ॥

यानि चरितानि (गुणाः) गोपितानि आद्यन् निर्गुणेन

तानि वृद्धीत्या अक्षरात् बहिः निर्गतः (अयम्) ।

प्रकटीकृतानि-तानि (वयं वा) श्रीकृष्णस्य जन्मना

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

उद्धवाख्याय यादवापि सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

त्वं शुष्कं (नीरवं) ज्ञानं वक्तुं त्यक्तम् ।

* राधया चिच्छत्वाऽभिव्र परमात्मा ॥

† श्रीकृष्णे मयुराया ददतया छननिवेशे गोपीना समानाभार्यं श्रीकृष्णे उद्धव प्रेषित इत्याख्यानम् ॥

‡ श्रीकृष्णभक्तिं विना ज्ञानं शुष्कम् । सत्कथनं परित्यजति भावः ॥

वक्तिथि-सूतिन् छद् मुक्ती वनन्

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥

कुखय् च्छ् आत्मा एकय् वनन्

सुय् गोस् च्छ् अस् ख्वत्ताद् हाव् ।

म-त कुख् अशक्य् जीवाद् ननन्

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥

गोवर्धन् तुलु निरञ्जनन्

षट् किष्य यिथ पन-वर्गस वाव् ।

तिथुय् नाव् अमि छद् मन-वाज्य खनन्

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥

वक्ति तमि-संजु कद् अर्जनन्

सुभद्रा निथ् ति व्यञ्जवान् द्राव् ।

यस् वरि तस् पापन् किद् भञ्ज वनन्

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८ ५ ॥

द्रौपदिय क्काद् कर् दयोधनन्

,द्यातम् याञ्ज् षोम अस् कृष्ण-नाव् ।

अवर-अंवर गयेस् वर्टनन्

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥

द्वयुम् काद् कुन तस् हिद् ननन्

कस् आमि तमि सन्दु हिद् ख्नाव् ।

वैकुण्ठ गथ प्रात बिन्डावनन

वनन्-किद् राधाकृष्ण् आव् ॥

केवलया भक्तेरव अस्ति मुक्तिः सम्भवन्ती

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ॥

असि चेत् त्व आत्मा (सर्वव्यापी) एक एव (इत्य) ग्रामनन्ति (वेदा)

य (तदा) भवसि त्वमेव एका मुक्तिः काचित् प्रदर्शय ।

अन्यथा असि असमर्थः जीवमानः उपलक्ष्यमाणः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ॥

गोवर्धनाख्यो गिरि उत्थापितः निरङ्गनात्मना कृष्णेन

प्रभु कनिष्ठिकाङ्गुलो यथा उच्यताम् वायु (उत्थापयति) ।

तादृशमेव नाम (श्रीकृष्णाख्य) वयं स मनोदपायामूर्तिमाया
क्षणन्ति

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ॥

भक्तिः तस्य कृता अलनेन

(येन भक्तत्वेन) सुभद्राख्या (श्रीकृष्णभगिनी) अपहृत्य
अपि मुद्विमानः निर्गतः * ।

य वृणुयात् तस्य पापाः (अपि) अस्ति (सन्ति) पुण्याः
(पुण्यानि) सम्भवन्ती (भवन्ति)

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ॥ ८८२ ॥

द्रोपद्या (पाण्डवपत्न्या) कीदृक् (चीरहरणाद्यात्मावमानः) कृतः
सुर्योद्यनेन

भरते यावत् प्रापति तस्याः एकः कृष्णनामधेयम् ।

असंख्यं राशित्वं सपन्नं तस्याः वस्त्राणाम्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ॥

द्वितीयः कोऽपि नास्ति तस्य (इष्टः) सदृशः प्रत्यक्षरूपः

कस्य स्यान्नाम तस्य सदृशः सामर्थ्यं (स्वभावः) ।

वेकुल्यगतिः (विष्णुलोकमुत्थिता) प्राप्ता वृन्दावनम्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति० ।

* तद्वक्तिमत्त्वादेव छतपायाऽपि निमज्जबुद्धिनिष्पाप एव गच्छते इति भावः ।

न्ययनञ्ज द्राय अ॒सि म॒ञ्ज आ॒गनन्

सुरभी-शब्द॑ या॒ञ्ज कन॑म् चाव् ।

न्य॑द॒रि-हृ॒चन् व॒ठ-क॑डू म॒नन्

वन॑न्-क्लि॒ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥

यि॒ह् अ॒स्य व॒न्यो॒व् त ति॒ह् क॑म् कु॒ह् व॒नन्

सु॒य् जा॒नि य॑स् इ॒य् व॒नि॒य् आ॒व् ।

न्ययन॑ञ्ज ने॒र॒व् त फे॒र॒व् व॒नन्

वन॑न्-क्लि॒ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥

गू॒रि-वा॒व् प्रा॒व॒ना॒व्य आ॒न॒न्द॒ग॒नन्

व्य॒द् ग॒य स्व॒द् अ॒स्य व॒द् याम् जा॒व् ।

मो॒ह॒य् ह्य॒क॒र्ना॒त्रि त॑मि-स॒न्दि अ॒म॒नन्

वन॑न्-क्लि॒ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥ १००० ॥

वो॒जु॒न् अ॒व॒न् त क॑र॒न् म॒नन्

नि॒दि॒धा॒स॒न् कु॒ह् अ॒ख् स॒क्तौ-वा॒व् ।

मा॒चा॒त्का॒र् बु॒क् त यो॒गी क्लि॒ह् अ॒न॒न्

वन॑न्-क्लि॒ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥

यि॒क्त॒न् रा॒त्रि॒न् त यि॒ष्य॒न् अ॒न॒न्

रा॒म् अ॒सि खे॒लान् ति॒य् या॒द् पा॒व् ।

ति॒य् या॒द् प॒थ् अ॒स्य अ॒ह् ह॒न् ह॒न् अ॒न॒न्

वन॑न्-क्लि॒ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥

प्र॒थ॒म् त॑मि-स॒न्दि ग॒न॒न्-ग॒न॒न्

अ॒पि सु॒य् अ॒ह् व॒न॒न् च॒ह् मो न॑ग॒रान् ।

नद्या (दिगम्बरा) निर्गता वय मध्ये अद्भुतभूमीनाम्
(तस्य) सुरलो(वश)-स्वर यावत् कर्णेषु प्रविष्टः ।

निद्रार्त्तानना (अस्माक) प्राक्षित मनसा

कथयन्ति० ॥

यत् (अयच्छान) अस्माक सभूत तु तत् कस्य भवति ममज्ज

म एव जानाति यस्य ईदृक् सभूय आपतितम् ।

दिगम्बरा (भूत्वा) निर्गमिष्याम तु मसरिष्याम वनपु

कथयन्ति० ॥

गोपालिकात् प्रापिता वय अनेनैवानन्दघनमूर्तिना

क्रिया सपत्ना विहा अस्माक दुग्ध यावत् सङ्कृतम् ।

सर्वमेव शिञ्जिता तदीयेन पानेन

कथयन्ति० ॥ १००० ॥

(प्रथम) श्रोतव्य अवश्य पुन कर्तव्य मनसम्

(तत) निदिध्यासन अस्ति एक भक्तिभाव (उक्तदुष्कर
साधनोत्कृष्ट) ।

(यन) साक्षात्कार (तस्य) दृष्टा स्माभि पुन (यदर्थ) योगिन
मन्ति विद्यन्त

कथयन्ति० ॥

पादुग्रोपु रात्रिपु पादुशपु च दिनेषु

रासलीला आसन्न क्रीडत्य तद्ग स्मृतौ आशतय ।

तदेव स्मृतौ आगत्य अस्माक अस्ति निखिल (अवयवजात)
मोक्षोभवत्

कथयन्ति० ॥

मेमेव तस्य घनी घनीभूय (अस्माक दृढमस्ति)

वय स एव स्म मज्जन्य (तदाकारचित्तदत्तय स्म) त्व
मा मा नाशय न * ।

वनुन् दल्व् कुह् दथु सज्जनन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् कर्त् अस्थ अकूरनि निनन्
 गक् श्रीकृष्णस् इतु वातनाव् ।
 न-त यिख् ह्यन मझ् मान्यन् छणन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् बूजिय् चड्व् कुह् कृष्णस् वनन्
 इक् गोपियाह् अख् स्य-ति वननाव् ।
 वक्ती इह्छ् ह्यन जिगरस् सनन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ १००५ ॥
 जान इह् वौद-कामदीनि थनन्
 छय् छय् जोनुथ् स्य दामाह् च्याव् ।
 इह् म्याज् इह् जन् छह् तनन् त गनन्
 वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 बँबुरम् कुन् यिह् छह् गोपिय वनन्
 तथ् प्यव् बँबुर-गीता नाव् ।
 बूजिय् तिह् वन्यन् मुक्ती छह् वनन्
 वनन् क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 बँबुरजलन् कुह् अवर ह्यनन्
 मव् रोश् बँबुर अवर काव् ।
 अह्यन्-कुन् बुक् त तन् छाग् तनन्
 वनन् क्लिह् राधाकृष्ण् आव् ॥

कथनीय अतिदुष्कर अस्ति ईदृगस्तदवस्थान सञ्जनाना (मुनीश्वराणा)
कथयन्ति० ॥

इदं कृतं अस्माकं अक्रूरयादयश्च-कर्तुं केच नयनेन (इत श्रीकृष्ण
मन्त्रमिदं)
गच्छ श्रीकृष्ण इदं प्रापय ।

अथवा आगमिष्यसि इत्यनं मध्ये आस्माकौनानां शृणुनाम्
कथयन्ति० ॥

(गापीभ्यः) इत्य (वृत्त) श्रुत्वा उद्धृतं अस्ति श्रीकृष्ण कथयन् (पुनः)
ईदृशीं काचिद्रोषीं एका मामपि सम्पादय ।
भक्ति (भवद्विषया) अमोघा अस्ति मे हृदये सग्रीभवन्ती (अगाध
इव)
कथयन्ति० ॥ १००५ ॥

ज्ञानात्मकं दुग्धं वशात्मकामधेनी स्नयतो
यद्दौल्ला स्वयमेव ज्ञातं स्वया (ग्रहीतुं स्वमेव जानामि) मा
पानग्रासमात्रं प्रापय ।
बुद्धिं मनीषा दधि इव अस्ति विरलीभवन्ती (कशचिद्)
यनीभवन्ती च
कथयन्ति० ॥

धमर-उपलक्ष्य यत् मन्ति शोष्य कथयन्त्य *
तत् (शास्त्रं) आपतितं (भूतं) धमरमाता इति नामधेयम् ।
श्रुत्वा तत् भक्तानां मुक्तिं अस्ति भवन्ती
कथयन्ति० ॥

पुष्पविशेषेभ्यः अस्ति अश्वराध्य (महासुगन्धिं द्रव्यं) निर्गच्छत
मा नाम रुष्टा भव धमर अश्वराध्य (सुगन्धं) उपपुङ्गवः ।
अतिपार्श्वेषु पश्य तु तत् (स्वा) समस्य अस्मत्तनुषु
कथयन्ति० ॥

* इदं कथयन्ती गायन्ति कृष्णममानवर्णं धमरमुपलक्ष्योक्तगीभृता इव चार्दं निवदयन्ति यवः ।

महाराज ज्ञाननावि थिय् यज्जमनन्
 सूर्यं त चन्द्रम नर जन् चाव् ।
 ग्यामस् त प्रवातस् मिलु र्तु कुह् वनन्
 वनन्-क्लिह् राधालण् आव् ॥
 ह्युण् अथ अस्मि ह्यह् अय्-कुन् अनन्
 अथस्-सूतिन् अथ मिलमाव् ।
 इथि रास अथ-वास् जाह् कुह् न ह्यनन्
 वनन्-क्लिह् राधालण् आव् ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
 OF THE BRIDESMAIDS .

हंम यस्व ह्यध् अय्-फवमीर्य् शम्भो
 वनि थित म्य हर्मस्व-नौरि शम्भो ॥ १०११ ॥
 गांति-ग्रहहक् दिम् विज्ञान राज्य्य्
 वक्ति ब्वडि दिम् शक्तिपातुक् ताज्य् ।
 स्वक्क मेलि पानय् ब्रगतौर्य् शम्भो
 वनि थित म्य हर्मस्व-नौरि शम्भो ॥
 कल्प-वृत्त वक्ति रखि कुस् दस्व् कामन्
 निश्काम कर्मां कर् निर्वामन् ।

वर (प्रसिद्धातीक्ष्ण शिव) मन्त्रापिता वय आगत्य (भात्तात्कार
दत्त्वा) यजमानेन (श्रीकृष्णेन)

मूर्धं चन्द्रमा च गृहे इव प्रविष्टा न ।

मायकालस्य (ग्रामरूपस्य कृष्णस्य) पुन प्रभातकालस्य (प्रभातशुक्ल
रूपस्य शिवस्य) सगम शुद्ध अस्ति भवन्*
कथयन्ति० ॥

कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुं) इत्थौ वय स्म त्वामय उपलक्ष्य आनयन्त्य
इत्थेन-मह इत्थ सगमय ।

ईदृशम राखलोलाविधानेन इत्थमयोग जातु अस्ति न भेद-(हृद-)
गच्छन्
कथयन्ति० ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

अन्यस्त्रीगानद्वारा ग्रन्थकृतवय प्रार्थयति ॥ ४२ ॥

हृत्वात्मपत्नी पृथ्व्या चित्तात्मक(चेतन) कम्मवीर्यनामकपतिष्ठा हे-श्रम्मा
उपलक्ष्ये आगच्छ नाम मम हरमुखशिर्यधित्यकाया (प्रतिमुख
सामुख्ये च) हे-श्रम्मा ॥ १०११ ॥

शान्ति पुरस्य दद्वि मे विज्ञानात्मक राज्यम

भक्तिरूपे गिरांस दद्वि-मे शक्तिपातात्मक मुकुटम् ।

(तेन) (मुक्तिरूप) मुक्ता वयात्पति (लब्धा भविष्यति) स्वयमेव
सकपतिविशिष्टपक्षेण (चित्तवृत्तेश) हे-श्रम्मा
उपलक्ष्ये० ॥

ह कल्पवृक्षात्मन भक्तिरूपाया शाद्वलमृग अस्ति हु स्वात्मकण्डकान् अपनयन्
निष्कामन कर्मणा क्व निर्वर्धनताम् ।

* यस्य श्रीकृष्णस्य भात्तात्कारस्य मुक्ति सम्पन्ना न । तथा च श्रुत्याचन्द्रममा
'दिनरात्रिकालस्य इहा पिङ्गलाभिर्देवात्मकस्य गृहे मुख्याभाग प्रवेशा जायते ।
यागिमिदं चैतददि हि मुख्यायामग्निभाषा प्राशपानात्मकप्राशद्वयस्य अय सम्पद्यते ।
तदा मुक्तिर्भवति । दिनरात्रिरूपकालादिद्वैतवृद्धिर्विनीयव ।

गहज्यार् फिर् म्य प्रहृचू वीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

निर्वान-इन्द्रस् कुय् वर् विज्ञान्

पखचौ-कनि इन्द्रिक् योज्ज-कनि प्रान् ।

नाम रूप पन् कत् वाव-मीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

प्रारब्धस्-प्यठ् रोज् थव् म शरि-चाव्

इच्छि बाकि मज्ज उद्योग डोनाच् चाव् ।

डुल्ल गच्छितन् फचि या मीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥ १०१५ ॥

देह-दृष्टि-रस्तु युम् रोगि देहकृय् मज्ज

करि आत्मम् व्यवीक पूजाय मज्ज ।

•मालिगाम्-हिह् शूवि प्यठ् पौर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

ग्राति विजया च्याविष् चाविष् गम्

दम दम क्षम स्वरिष् वल्लिष् दम् ।

स्वर-दम गम दम-ज्जंजूर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

अन्तःकरनन् मज्ज च्योनू प्राकार्

कार्-कारवनि च्यानि सूत्य इन्द्रिय-दार ।

हृल्लि गटि कर् खटि नल्लिचौरि शम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥

श्रीतल्लव निर्वर्तय म प्रकृत्यात्मकस्य वतसदृशस्य हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥

(पुनश्च) निर्वाणात्मन सूत्रादिकर्तनयन्तस्य अस्ति वष्टन विज्ञानात्मकम्
वाङ्मयार्थं इन्द्रियाणि तन्मयसूत्रार्थं प्राणा ।

(तत्र) नामात्मक सूत्र कर्तित वायुरपिच्छादिखण्डस्य हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥

प्रारब्धानुसारं तद्वत् ब्रह्मैव मा बाल भावम्
इन्द्रिया मायाया मध्ये उद्यानात्मक अक्षोढफल प्रतिप
(क्रीडाविशेषार्थम्) ।

(तत्) गोलवद्वृत्तान्त गच्छतु नाम (सम्भवतु) गर्तविशेषावृद्धि
अथवा गर्तविशेषमध्ये हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥ १०१५ ॥

वेदात्मालोकेन विना य ख्यास्यति वेदस्य मध्य
करिष्यति आत्मन द्विवेकात्मपूजाय सज्जनाम् ।
(तस्मिन् कृते) सालिग्राम सदृश शोभिष्यत उपरि पौठस्य हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥

शान्त्यात्मक भङ्गुरस पाययित्वा त्यक्त्वा आधिम्
क्षय क्षये सावधानतया ऊर्ध्वोद्वेगश्च अधोद्वेगश्च क्षास्य
शब्दद्वयेन शान्तो-भविष्यामि प्राणानि सन्नात्मशुद्धयः* हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥

(यत्) अन्त करणाना मध्यभागे तत्र अन्त स्थिति
हे सर्वकार्यकर्त तव सहायेन (स्वाधीनानि विधाय) इन्द्रिय
द्वाराणि ।
तस्मादि रम्भाणि कुम्भ शृङ्गानि नालिकाकृदनयन्तेषां हे शम्भो
उपलक्ष्ये ॥

* शमदमाककभङ्गाणुपानयन्त च ॥

† नलिनीक नाभ्यो यन्त्रस्य पञ्चरत्नाककस्य कमन्द्रियपदकद्वार समूहस्य च

परमहंस ज्ञाननावतम् सोहम् पद्

तथ् पदमेय् यथ् स्वचि सद्ग्वन श्वद् ।

यूल दृष्टौ रगि छम् गौर्य ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

बाव छाव य्यलि अन् जन् फलवन आस्

प्रयम् तमि-मन्दु कुय् स्वयम्-पास् ।

मेल् इक्कि कालि इक्कि गालि टीर्य ग्रम्भो .

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥ १ • २ • ॥

विश्वरूप् जान् निर्लेप् विश्वम्भर्

विरक्त-बाव-किमि रोज् दिगम्बर् ।

आश-यप् वाव् अज्ञान-चौर्य ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख नीरि ग्रम्भो ॥

सुय् कलि निर्मल जल निप्रकामय्

सुह-मल दृष्टू वरिमति यम् किह् ज्यामय् ।

युम् दार-दर म्बर-वर चौरि ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

कृष्णम् मुह-आवलन-मल्ल बेट्टु म्वार्

गट दृष्टि फटनम् कुम् तार् व्यचार् ।

ग्वलि-रस्तु डूनु कलि मल्ल ईरि ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख नीरि ग्रम्भो ॥ ४ १ ॥

हे-परमहंसस्वरूप चापय-नाम-मां सोऽहं पदम्

तस्मात् पदादेव यस्मात् अर्थाश्रयते सद्गुरुर्यं शुद्धम् ।

सूला दृष्टि* रागेण युक्ता (धा) अस्ति-मे नेरिकेण हे-शम्भो

उपलक्ष्ये ० ॥

भावात्मकेन अन्नपाकेन यदा अन्नं हृद्यं विकारं आगतस्त्वम्

प्रेम तस्य अस्ति-ते स्वय-पाक* ।

सयोग संभविष्यति कालेन हृद्यस्य अणुधानविशेषस्य पक्वाद्ग्राशेः

हे-शम्भो

उपलक्ष्ये ० ॥ १०२० ॥

विद्वरपं जानोहि लेपरहितं विशुभ्रम्

विरागात्मना-भावेन तित्पु दिगम्बररूपः ।

आभासलम्बं त्वज अज्ञानात्मक-चौरिनाम्नः कष्टकस्य हे-शम्भो

उपलक्ष्ये ० ॥

स एव शोधयिष्यति निर्मलेन जलेन निष्कामात्मना

मोदरूप-मलस्य वृत्तया मलिनीकृतानि यस्य मस्ति सन्तापि ।

यः धैर्यात्कार्कष्यविशेषेण सद्गुरुवररूपेण निष्पीडयिष्यति हे-शम्भो

उपलक्ष्ये ० ॥

कृष्णार्थ* मौहात्मयतांत् तीरं-यति आरापय

तामिच्छन्तामदृष्टिमध्ये विकामप्रकाशरूप अस्ति-तस्य

तारतोपायः विचारात्मा ।

(अन्वयाः) त्वग्रहित अक्षोटफलमिव महानद्या-मंभारास्मिकाया*

मध्ये धान्तो-भविष्यति हे-शम्भो

उपलक्ष्ये ० ॥ १२ ॥

* अन्वर्थं मानुष्यं भवति ।

† यदाह-टफण मन्त्रं निमज्जति तद्गुरुं वे मति निमज्जति नैव नय* इति
दरादृष्टिः पुनः*पि न निमज्जतानि भावः ।

43. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
SUNG BY MĒNAKĀ

याल् नेरि च्याज़ वेरि ग्रम्भो

निर्नय-नयि फेरि ग्रम्भो ॥ १०२४ ॥

रग-रंग क्लुलु बेरंग कुलु

मत्स्यकुलु रंग-बुलुबुल् ।

लोल-ओज्वाह् येरि ग्रम्भो

निर्नय-नयि फेरि ग्रम्भो ॥ १०२५ ॥

फिरनावत्तम् दिष् ज्ञान-वल्

सूक्ष्म-सूक्ष्म यन्ति समदृष्टि-शल् ।

परमशिवं कर्म कौरि ग्रम्भो

निर्नय-नयि फेरि ग्रम्भो ॥

धस-वसि हंस-तोखवार्यं

आत्म देह स्वति ग्वमि वार्यं ।

प्रानापान जेर्ष ग्रम्भो

निर्नय-नयि फेरि ग्रम्भो ॥

गोश्वि-गोश्वि होश्वि पोश्व-वार्यं

द्यान-योग अमृत-दार्थं ।

कर्म-डोरि दर्म-वेरि ग्रम्भो

निर्नय नयि फेरि ग्रम्भो ॥

काफिल आमि वायान् डोल्

मोठ् शृंगुर्मतृ होश-वोल् ।

पुनरपि स्वधाण्यात्मिका मेनामभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ४२ ॥

वासा (अष्ट) निर्गमिष्यति तत्र आशया (लब्ध) हे कल्याणप्रभव

निर्ध्यात्मिकायामधिलकायां सचमिष्यति हे शम्भो ॥ १०६४ ॥

नानाविधेन विकसित अनश वृक्ष (समारम्भा)

(तत्र) सत्तद्भात्मा (मदीय) धूम्राद्या - पत्नी ।

प्रेमरागात्मनीह सतनिष्यति हे शम्भा

निर्ध्या० ॥ १०६५ ॥

सचारयस्व नाम मां हृत्वा नानात्मजलपु

मूहमख्यलभृतत्रमात्मन आल साध्यज्ञानात्मजल (यत्र) ।

हे परमशिव सत्कर्मत्सन कृपात् हे शम्भा

निर्ध्या० ॥

आराहावराहात्मना (प्राणाभ्यामहितेन) हृदयमन्त्रात्मजलसमुत्तेजो-

त्थापनपान्नेन

(१) जीवात्मना (२) देहात्मना (३) लघुना (४) गुह्या
भारेण ।

प्राणापानया चालनया (अभ्यासद्वया) ह-शम्भा

निर्ध्या० ॥

श्रीभासदूषलक्ष्य चतनारुपाया पुष्पत्राटिकाया

ध्यानयागात्मिकाया श्रमतधारया (युक्ताया यत्र) ।

सत्कर्मत्माव्यसेत्रभायपु धर्मात्मावृत्तिसतुपु ह शम्भा

निर्ध्या० ॥

(यत्र) पाश्याममुष्ट आत् धमन् चानकान्

पुरस्तान् सर्वाणि भ्यातकृन् ।

पैतु वाति घोंठ् छेयं शम्भो
 निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥
 शहर मझ् कर् हरख जान्
 न वनम् मझ् मेशरिथ् पान् ।
 महालिश-हन्दि तेरि शम्भो
 निर्णय नयि फेरि शम्भो ॥ १०३० ॥
 कर् कथ् त्याग् कर् कथ् राग्
 वक्थ् वख्चिथ् प्रयम-पोश् लाग् ।
 श्रमरेश्वर-शेरि शम्भो
 निर्णय नयि फेरि शम्भो ॥
 दान् त राचू-हन्दु कग् त प्रनु चार्
 सूर्य-अग्-जोग् सोम-होग् पगार् ।
 सूर्य् थचार-थेयं शम्भो
 निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥
 पञ्च-तत्त्व श्रम दम रट दार्
 ज्योति रूप सख-यंह कौट खार् ।
 प्रखत् वक्ति-बाव छेयं शम्भो
 निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥
 मोक्ष-दायख् कुह च्योनय् नाव्
 सूर्य-नेचू नजराह् चाव् ।
 मझ् मोक्ष-अन्दिहेयं शम्भो
 निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥

पाद्याय. प्राप्स्यति अग्रत ध्वलस्य ह-शम्भोः

निर्णयः ॥

(तस्मात् स्रदयय।) नगरस्यैव मध्ये कुम्ह दृश्यतेतीर्थस्य ज्ञानम्
(यावद्भूतजात स्यात्समाभिन्नज्ञानम्) ।

न तु समस्तं मध्ये विचार्य आत्मानम् ।

महालिङ्गनामाधित्यकाख्यसंगतस्य मेघस्य (६५) ऐ-शम्भो

निर्णयः ॥ १०३० ॥

कुरु-नाम कस्य त्याग कुरु कस्य रागभूति

भक्ति प्रभायं प्रीति-पुष्पाणि संयोजय ।

अमरेचरात्मनः-शिवस्य-शिरसि च-शम्भो

निर्णयः ॥

(तण्डुलात्) दिनात्मनः च रात्र्यात्मनः (च) रत्तत्रयं ब्रह्मत्रयं च
ममोषय

सूर्याग्निमतापेन (छासङ्ख्यियाप्रायाभ्यामेन) सोमात्मनयिद

(रमं) त्रिभिन्नोक्तुः 'निष्कर्षय' ।

मह कृत्वा विचारारमकं-भार्जनोविशेषं द-शधा

निर्णयात् ॥

(यथा) पञ्चतत्त्वानां (भूरादनां) ज्ञानेन दमेन बध्नीयां ह्यारम

हे-ज्योति शब्दपञ्चमस्यैव भाष्येऽपि विद्यते ।

परिष्काराया भक्तिभाष्यादिप्रकाशनाय इष्टुकाया ६-ग्रन्थो

निर्णयः ॥

मासप्रदं द्रुति स्वदायमेव नामधयम्

मृषास्मिन्नत्रयस्य प्रमाददृष्टिं विनश्वरः ।

सद्यः एव साक्षात्काराय च तस्मात्

निर्दिष्टा० ॥

* भक्ति विना योग्यमात्रादिव भक्तसमाय समस्तमायनाम एवमभवति, भक्ति
भवतु एवमन्त्यमिदं विदितं इति भव ।

† यदप्यवशिष्टादौ विभक्त्यर्थो विभेद इति भावः ।

चन्द्र-च्योनु चरनारविन्द
 अथ बँधुरम् तति करि बन्द ।
 फीरिष् कंतु सुह् नेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १० ३५ ॥
 मक्क-सर्ष प्यठ् कुह् च्योनु द्वार्
 वक्कि-वक्कल कृष्णम् ति मार ।
 शक्ति-पातच हेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ ४३ ॥

44 A HYMN BY THE AUTHOR IN HIS OWN NAME, UNDER THE
 FORM OF A SONG SUNG BY THE WOMEN.

कम वमत्तुर् नालि क्काह् वन लो-लो
 मन क्कारप् वमत्तुर्-वन लो-लो ॥ १० ३७ ॥
 शिव-नाथनि श्रम-दर्शन लो-लो
 अत्तके श्रम-दर्शन लो-लो ।
 वनि यित म्म वक्काह् नन लो-लो
 मन क्कारप् वमत्तुर्-वन लो-लो ॥
 हर-मल्ल वेरि लग् दम-पन लो-लो
 हर्द वीरु जन् छन पन-पन लो-लो ।
 सुप् छननुप् कुख् च्छ् यावन लो-लो
 मन क्कारप् वमत्तुर्-वन लो-लो ॥
 जटदारवनि वृषायामन लो-लो
 मकट-मट कुख् कासन लो-लो ।

(यथा) दृष्टं चन्द्रायतस्य त्वदीय चरणकमनम्

चित्तात्मक धम्म तत्रैव (स्वमध्ये) करिष्यति बह्वम् ।

प्रत्यावृत्तं कुत्र नाम स निर्गमिष्यति हे जम्भो

निर्लया० ॥ १०३५ ॥

मुक्तामये वृद्धे (मुक्तात्मनि वृद्ध च) शक्ति त्वदीय सनिवश

हे भक्तिप्रिय कृष्णात्मा (मा) अपि अधिरोद्वह्य ।

शक्तिपात (अनुग्रह) दयायां अधिरोद्विष्टा हे जम्भा

निर्लया० ॥ १०३६ ॥

ग्रन्थसूक्तस्य स्तौति ॥ ४४ ॥

कानि नाम (विविक्ताणि) वस्त्राणि दक्षितानि (तस्यासन्) (इति)

किं वस्त्राणि (वस्तु श्रुत्या) नाम

मनसा (समाधानन मनोदये वा) अन्विष्ये त्वा

वनविशये नाम ॥ १०३७ ॥

श्रीशिवस्य शुभंजनन नाम

चिदात्मन अमृतवृष्टिभक्तवत्त नाम ।

दृष्टिविषय आगच्छ नाम मम (यथा) भक्त प्रकटीभूयादत्त नाम

मनसा अन्विष्ये त्वा० ॥

घोडास्य गत भगव्यानि घनद्व्यानि (मनायुक्तायानि मयंत)

भावन) नाम

शान्ति यतमतक इत्युद्योगधर्म प्रतिपन्न नाम ।

तादृश दीपावस्थाभवनमय शक्ति त्व योयनाद्युत्पत्त्या नाम

मनसा अन्विष्ये त्वा० ॥

इ अत्राप्तुर्ध्यानि लब्धव्यात्त नाम

भक्त्यात्मन्य शक्ति त्व अपहरन् नाम ।

हटि वासुख् कुय् आमन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥ १०४० ॥

कम्प पूजा करय् कमि ग्वन लो-लो

कम्पकम्प बक्ति छन लो-लो ।

निर्देन-मन्दु स्तन-पोश् छन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥

प्रय् मावमि पुनिमू-हन्दि यम लो-लो

श्रुति वृजन् अय्-किति रन लो-लो ।

मय्य् मन अयानि छन अकि वन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥

मन-वाज्य नाव् अयोन् छन लो-लो

राज-योगकु राजाह् वन लो-लो ।

वैतन्य तोठ् अय्-वेमन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥

अयानि छेगन छन अयन लो-लो

खग् सौपन् रहि-वचन लो-लो ।

अस्य चियनेय् अयलोचन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥

मत्पवरगन्-हन्दि सव्वन लो-लो

हे मसिदानन्द-गन लो-लो ।

रुण्णम् तोठ् अवलखन लो-लो

मन कारय् वसुत्-वन लो-लो ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

गले वासुकिनाम शक्ति से भजन नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा ॥ १०४० ॥

का पूजा कुर्या ते (कर्तुं शक्तुया) कन गुणन नाम

हुर्भाष्यस्य (मे) भक्ति (तव) नास्ति नाम ।

(प्रसिद्ध च) निधनस्य (दग्धस्य) स्वर्णमयपुष्पतुल्य श्रोत्रधि

(तृणविशेषपत्रमात्र) नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा० ॥

प्रत्येकस्मिन् अमावस्याया पूर्णिमाया द्विज नाम

सुदृढपद्मानि भोजनानि त्वत्कृते एव पचिय नाम ।

मुक्त सप्तस्थाभि त्वत्कर्तृकन आहारेण यक्षेण सख्यन नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा० ॥

मनादपोर्मिकाया नाम त्वन्वीय खनिध्यामि नाम

राजयोगस्य (प्राप्तस्वाराज्यमिति) राज्ञा एक सप्तस्थाभि नाम

हे चैतन्यदण तुभ्य चेतनाना (जीवाना) चेतनप्रद नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा० ॥

त्वदीयेन दर्शनेन को न मन्त्रशरीरे मान्य नाम

प्रसन्ना भवस्य क्रमवर्द्धक्तिगाथाभि नाम ।

अस्माक स्त्रीणामेव हे त्रिलोचन नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा० ॥

सत्पुरुषाणा (ब्रह्मादीना) हे सज्जन (सहनीय) नाम

हं सत्त्वज्ञानानन्दघन नाम ।

कृष्णाख्याय (अन्यकृत म) तुभ्य हं हुम (सत्त्वघनान) लक्षण नाम

मनसा श्रन्विष्येय त्वा० ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

- 15 ANOTHER HYMN OF PRAISE BY THE AUTHOR, UNDER THE FORM
OF THE WOMEN ADDRESSING PĀRVATĪ AS A ŚĀRIKĀ BIRD

रंग बुलबुल् कुय् जटदारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०४६ ॥
 गौरि-रंग किस् वमृत् सारी
 नन् हुषुन् ब्रह्मचारी पान् ।
 त्याग-मङ्गय् कुय् व्यवहारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 राग-देश-निश्च कुय् स्वति-बारो
 पोश-लज्जनय् पठ् कुह् शबान् ।
 मंतोश वृष्ट् प्राण-मन्दारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 ब्रम् मानिय् करान् खानदारी
 गाम-कथनय् ओल् येरान् ।
 गच्छि आसुन् इधुय् मंसारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 पर-पद-संस्तु यदि प्रकारी
 कर्म आश्रन् परम-शिव-स्थान् ।
 अस् दाञ्जुरान् अनेक-प्रकारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०५० ॥
 ब्रह्म-आज्ञाय किन्नि व्यवहारी
 बाल्-वचनय् आम्प आपरान् ।

पुनरपि चन्यहत् स्तौति स्त्रीणा मुखेन शारिकारूपा

पार्वती सलक्ष्योक्त्य ॥ ४५ ॥

धूमाटपत्ती (मस्तकचूड) अस्ति जटामुकुटधर (जटया ललण्य)

हे शारिके देवि (पत्तिणि वा) कुम्भ उपलब्धिर्लभिसु ॥ १०४६ ॥

गैरिकानि सन्ति अथ वस्त्राणि पर्वाणि

प्रत्यक्ष प्रदर्शित अनन ब्रह्मचारिण्य स्वात्मा ।

परिव्राट्पदमेमध्ये एव अस्ति व्यसहरन (गार्हपत्यम्)

हे शारिके देवि (पत्तिणि वा) कुम्भ उपलब्धिर्लभिसु ॥

रागात् द्वेषात् अस्ति लघु मार (तद्रहित)

पुष्पशाखासु पृष्ठ अस्ति शोभमान ।

मतीष्वपया वृत्तया प्राणायामनकर

हे शारिके देवि (पत्तिणि वा) कुम्भ उपलब्धिर्लभिसु ॥

भान्तिष्व (ससार) मन्त्रा कुञ्चन गार्हपत्यम्

वृणा लक्ष्म्यैव कुलाय वितम्बम् ।

बृष्ट हि भवितव्य ईदृशैव नसारिका (मादृशम्)

हे शारिके देवि (पत्तिणि वा) कुम्भ उपलब्धिर्लभिसु ॥

परमपदस्थित * शत्रुषु प्रकारय

कर्मणा आश्रयन परमकल्याणस्थानम् ।

एक ध्यायन् अनेकप्रकारभूतम्

हे शारिके देवि (पत्तिणि वा) कुम्भ उपलब्धिर्लभिसु ॥ १०४७ ॥

देवस्याप्ताकर्तृभावन व्यवहरन्

बालाशिशुकादीन् वृत्तिमुक्तित्तान् भोजयन् ।

जीव दयाय पर्-स्वपकारौ
 हारौ कर् पारीजान् ॥
 यज्ञरम् वर्नि-दिष् चवार्पारौ
 अविनाश वाश कुय् मोलान् ।
 कृष्णस् बुधि तारि हंमदारौ
 हारौ कर् पारीजान् ॥ ३५ ॥

II PARABLE OF THE MEANS OF SALVATION IN THE FORM OF
 A HYMN IN PRAISE OF THE RASA LILA

मन् म्योन् विन्द्रावन् त लो-लो
 आत्म-रूप नारायण त लो-लो ॥ १०५२ ॥
 सूत्य सूत्य वृक्ष गोपियन् त लो लो
 तथि मङ्ग कुह् राम् खेलन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् विन्द्रावन् त लो-लो ॥
 अन्दकार-काल-सर्पन् त लो-लो
 भूतात्म वक्ष् हन्-हन् त लो-लो ।
 इन्द्रिय-भूरि-बालकन् त लो-लो
 व्यह् दिष् कुह् होश डालन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् विन्द्रावन् त लो-लो ॥ १०५५ ॥
 ज्ञान-रूप-कृष्णन् त लो-लो
 मुह-ज्वल दिष् त मद्वन् त लो-लो ।
 प्रहृष्ट-जल हन्-हन् त लो-लो
 शब्द कर् अमृत् जन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् विन्द्रावन् त लो-लो ॥

जीवदयाबुद्धेन परोपकरणशीलः

दे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुम् उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

अत्युच्चस्थानेषु अनुकृत्य परितः

अतिमाशेति भाषयानि अस्ति भाषमायः ।

कृष्णाख्यं-मा उद्गाय तारय-भाः चंदमदाराख्यगिरेः (चंदमन्त्राभ्यामभिहितः)

दे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुम् उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ ५ ॥

रामजीलामिव लक्ष्मीकृत्य पुनर्ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ४६ ॥

मन मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम

(तत्र) परमात्मरूपः (मदीयारमरूपो वा)-नाशययः तु नाम

॥ १०५३ ॥

मट मट (कृत्वा) वृत्तिरूपाः-गोपीः तु नाम

तत्रैव मध्ये अस्ति रामलीला क्रीडन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

अथाकाशमना-काशसर्पय तु नाम

जीवम्वरूपः आश्रितः प्रत्यञ्ज तु नाम ।

इन्द्रियारम-गोपालबालकानी तु नाम

त्रिषं दत्त्वा अस्ति (स सर्वः) स्मृतिं अयाकुर्वन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०५५ ॥

आनाशमना-श्रीकृष्णेन नु नाम

प्राशिलीभायं दत्त्वा तु मद्रूपरूपं नु नाम ।

प्रकृन्दात्मकं-ब्रह्मं प्रथमं तु नाम

निर्मलं कृतं अमृतं इत्य तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

बावनाय-जमुनाय तन् त लो-लो

वृचू-गोपिय नावन् त लो-लो ।

न्यथनत्र पान् द्वावन् त लो-लो

सूक-लज्जाय चावन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

वखचू तुलसी द्वावन् त लो-लो

श्रीकृष्णस् प्रावन् त लो-लो ।

कृष्ण-नाव् कुह् आमन्द-गन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् मोघ् बभूवन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् प्रान् प्रानियन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अन् प्रानन् त लो-लो ।

कृष्ण-नाव् कुह् सज्जीवन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् आर्त्यन् दन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् ग्वनियन् ग्वन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अविश्विज् जन् त लो-लो ।

कृष्ण-कृष्ण कर्ह् कृष्णन् त लो-लो

सरत्तलि सपदुस् स्खन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥ १० ६० ॥ ४६ ॥

भावनात्मिकायां-यमुनायां तनूः तु नाम

वृत्तगात्मकाः-गोप्यः स्तार्षायन्ति तु नाम ।

दिगम्बराः देहं प्रवर्जयिष्यन्ति तु नाम

लोकेभ्यः-शपां त्यज्यन्ति तु नाम ।

मनः मरीचं वृन्दावनदपं तु नाम ॥

भक्तिरूपां तुलसीं उषभोजयन्ति तु नाम

श्रीकृष्णं (सत्मासात्कारं) प्राप्स्यन्ति तु नाम ।

कृष्णनामधेयं अस्ति परमानन्दपूर्णे तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति मुक्तिः भक्तानां तु नाम ।

मनः मरीचं वृन्दावनदपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति प्रातरुपः प्रातिना तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति अन्नं (सुप्तिकारणं) प्रायानां तु नाम ।

कृष्णनामैव अस्ति मञ्जीवनं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति दीनानां घनदणं तु नाम ।

मनः मरीचं वृन्दावनदपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति गुणिनी गुणदपं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति सर्वमिदं मुकृते इव तु नाम ।

कृष्ण-कृष्णोति कृतं कृष्णार्थेन (सन्मृता मया) तु नाम

रोतिधातोः संपन्नं-तद्य चार्थं तु नाम ।

मनः मरीचं वृन्दावनदपं तु नाम ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

47 PRAISE BY THE AUTHOR UNDER THE FORM OF A PARABLE
SUNG BY THOSE DESIROUS OF SALVATION

वाव यावुन् कुह् होश-पोश-यर्थं शभो

हर-दृष्टि गक्कि वरि कति हरि शभो ॥ १०६१ ॥

राचू वन-खत वन् कुम् वन् कुह् गवीर्

तथि मझ् माद् तफ् अद् मानोश् वीर् ।

गाल् अज्ञान अखोल्हृ हरि शभो

वाव-यावुन् कुह् होश-पोश यर्थं शभो

स्त्रप्रकाश-रूप सन्मुख् बुक्त्त कुय् न दूह्

अन्दकार-काघ् जाल् मल् विज्ञान स्त्र ।

हाह् कुय् मझ् आनिम् ठरि शभो

वाव-यावुन् कुह् होश-पोश-यर्थं शभो ॥

हस-पखर्वय्-सूत्य् बुफनावुन् पान्

जीवात्म हाल्व् होश-मैदान् ।

लूय-तोन्ति मझ् वंस्त्र् मुह्चर्थं शभो

वाव-यावुन् कुह् होश-पोश यर्थं शभो ॥

सुय् वांग्जि-वारि यम् वरि शभो

युस् यर्जनावि खानदार् गरि शभो ।

नय् बांस्त्रान् लोस लूक-सर्थं शभो

वाव यावुन् कुह् होश-पोश-यर्थं शभो ॥ १०६४ ॥

मोक्षदायस्त्र् प्रावनावि साक्षात्कार्

सन-माचम् मझ् गालि मुह्-अन्दकार् ।

मुमुक्षुजनोपकृतये पुनरपि ग्रन्थकृदेव स्तौति ॥ ४७ ॥

भायनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनादपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो
हरदयादृष्ट्या संप्लवति पुष्टं (तदा) कुत्र-नाम लीर्णभूष-
पतिष्यति हे-शम्भो ॥ १०६१ ॥

रात्रिरपात्-वनात् कथय किं-नाम यने (अधिकं) अस्ति गम्भीरम्
तद्यैव मध्ये साधय तपः ततो मंश्यामप्लवा वीरम् ।

नाशय अज्ञानात्मकं दुःस्वर्गदाक पतितं-तद्वेत्तु हे-शम्भो
भायनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनादपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

व्यात्मप्रकाशरूपेण संमुखं यज-नाम अस्ति न वूरम्
ग्रन्थकारात्म-हृषीं दृष्टय परिमलय द्विजानात्मभक्त ।

निःशानवायुः अस्ति मध्ये आवर्गस्य निरोधः हे-शम्भो
भायनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनादपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

हंसाभ्यामात्मवसाभ्यामेव (हे हंस वसाभ्यां च) उद्धापय-नाम-तं
स्वात्मानम्
जीवात्मरूपः जलभः चैतन्यव्यसे ।

लोभात्मवज्रोः मध्यात् संचलितं मोहात्मचटिकायाः हे-शम्भो
भायनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनादपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

म-एव परमपूनित्रासि त्रिने व्यथेयति हे-शम्भो
यः उपलसिष्यति कुतुम्भनं स्वपृष्ठे हे-शम्भो ।

ग्राहयः निर्माय आस्ताः परपृष्टाति हे-शम्भो
भायनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनादपायाः पुष्पलतायाः

हे-शम्भो ॥ १०६२ ॥

मोक्षप्रदानशीलः सापयिष्यात स्वमासात्कायम्

तत्परावर्त्य मध्ये नाशयिष्यति धोःहाग्यात्कारम्

सूर्यम् निश् गट कति दरि शभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शभो ॥

राज्ञयोग-राज यम् पकि च्यत् द्वि सुत्यू

दय-दन-वालि तस् वति मेलन् कृति ।

इन्द्रिय-चूरन् कति डरि शभो

बाव यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शभो ॥

यटि सूर्यकु प्योमत् कुह् सन्नरम् गाह

बुकिनि तन्नरम् गन्नरम् अन्नरम् क्याह ।

नन्नरम् पठ् बालादर्य शभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश थर्य शभो ॥

विष्णुर्पन् कृष्णस् स्न-स्नरूप् हाव

च्यत्-आनन्द-अमृत् न्यत् च्यावनाव् ।

निमेश उन्मेश् गरि-गरि शभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शभो ॥ ४७ ॥

48 THE ARRIVING AND FEASTING OF THE WEDDING PARTY THEY
THEN COMMENCE THE WORSHIP OF THE DEITY OF THE HOUSE DOOR

महाराजस् सूत्यू सालर् आय

कर्मवान् दर्म सवाय वीठि ॥ १०७० ॥

दकि मान पकि मान् वीठि ओच्य ज्याय

दच्छा-बूजन् आमि तयार् ।

(तदा) मूयस्य (इव) समीपे तम (इव) कुत्र स्थिरीभवित्यति

इ शम्भो

भावनारमक योजन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया इ शम्भो ॥

रात्रयोरोक्षर यस्य चरिष्यति त्वयेव सदृश सदृ

द्वैधधनयुक्ता तस्य मार्गे मयश्चस्ति कियत्त (अमर) ।

इन्द्रियात्माचोरेभ्य कुत्र भेष्यति (भय प्राप्स्यति) इ शम्भो

भावनारमक योजन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया इ शम्भो ॥

उद्वेक्षणात् मूयस्य आपतित अस्ति निरुद्धस्याग्ने प्रकाश

पश्येत्ताम तनुत्वस्य धनत्वस्य आग्ने कि नाम (क भेदम्) ।

प्राकाशी पृष्ठत प्राहुपुरप्रामादस्य इ शम्भो

भावनारमक योजन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया इ-शम्भो ॥

दिणुप्रोत्थर्च (धर्मकारणेन) कृपाप्राप्त्या (मे) स्वस्वरूप प्रदर्शय

चेतनारमानन्त्यासृत निष्प पापय ।

प्रतिनिमय प्रत्युम्भय प्रतिक्षण इ शम्भो

भावनारमक योजन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया इ शम्भो

॥ ४९ ॥

जन्यागमनवृत्तम् ॥ ४८ ॥

महाशरेण सह तया समागता

मरकर्मशालिन धर्मसभायां निविष्टा ॥ १००० ॥

इच्छया धानेन चतुषा सह निविष्टा श्रुतायां भूमौ

(तत्र) इच्छानुसृतानि भावनानि आसन् निष्पन्नानि ।

स्यग् गव् दय् ईश्वर-दक्षाय

कर्मवान् दर्म-मवाय वीठि ॥

ताज-ताज वृजन् रनमय् आय

माजरुचु-हन्दु कुख् न केह् ति हाजय् ।

राज मयि वीठि वाज वाग्रनि आय

कर्मवान् दर्म-मवाय वीठि ॥

वृजन् ख्यय् तिम् आगन् प्राय

हृफ्य् गैय् तिहृय मेवाय-सूत्य् ।

तन मन वार खगि द्वार-पूजाय

कर्मवान् दर्म-मवाय वीठि ॥ ४८ ॥

49 THE SONG OF THE WOMEN OF THE WEDDING PARTY
AT THIS WORSHIP.

वनवनि अकरु वळ खर्गद्वारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०७४ ॥

च्यानि सत्तंग-सूत्य् गंगाद्वारय्

द्वारय् कर्म-कूलु खार वारय् ।

रंग-रंग वरुंग द्वाव् गंग-आरय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०७५ ॥

हर-दृष्टि द्वारय् बन्योव् हरद्वारय्

दास-वाव दासय् बन्योव् कैलाम् ।

अभीप्सितं सपत्नं हृदमेव संश्वरेच्छाया

सत्कर्मशालिनं धर्मसभायां निविष्टा ॥

अपर्युषितानि भोजनानि पच्यन्ते स्म

पौन पुनरेव यद्यच्छानुक्तभोजनपृच्छाया अस्ति-तेषां

न काचित् अपि अपेक्षा ।

राजानं पटुको निविष्टा सृष्टा विभाजयितुं (अन्नाशौचं) आगता

सत्कर्मशालिनं धर्मसभायां निविष्टा ॥

भोजनानि भुक्ता ते अजिरप्रवेशे प्रविष्टा

मधुमा (मनुष्टा) सपत्न्या तत्कृतया संश्रया ।

तन्वा मनसा (तत्प्रसाधानतया) सुष्ठु प्रवृत्ता ह्यारदेयतापूजनं

सत्कर्मशालिनं धर्मसभायां निविष्टा ॥ ४८ ॥

तत्काले अन्यस्त्रीवाक्यगानं विवर्णोति ॥ ४८ ॥

प्रगतं अजिरं अद्यतीर्णां स्वर्गद्वारात्

सुष्ट्वैव करिष्यामि ह्यारदेयता-पूजाम्* ॥ १००४ ॥

त्वदीयं मत्तद्धेन व-गद्गाय

ह्यारं सत्कर्मसकविश्रित्यैव आरापयिष्यामि सुष्ट्वैव ।

मानाविधतया ह्यारनामात् प्रवृत्तं गद्गायन्नाह

सुष्ट्वैव करिष्यामि ह्यारदेयतां पूजाम् ॥ १००५ ॥

हरस्य दृष्ट्वा ह्यारध्याम सपत्न्यं हरह्यारतीर्थम्

हरनामभावनं अघोराभ्यासनं सपत्न्यं कैलासस्थानम् ।

* मातृपूजाविधानं च अत्रापि बोध्यं यत् अत्रिभ्यः प्रवृत्तं आच्यत इत्यप्यत्रापि
वदिसमिद्धिः ।

कूल खोल् लव गय नवच तारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

वीद-रस्ति गिव वीदकि ओंकारय्

शुकदेव् त व्याम् किय् वीद् वखनान् ।

ग्वनवान योन्नम् छय् खन-तारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

नवदार् मुचरिय् दारनाय दारय्

जटादार संकट-कट चोनु छान् ।

पादन् तल् बह् च् इन्द्रिय् मारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

अस्य दरकारय् कति छय् चारय्

म्वहर त चारय् ठेलि बरि बरि ।

कल प्यंठि छकोय् लूव रस्ति शूविदारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

बुज् सोत् वैकुण्ठ बन्योव वार-कारय्

कूयन् मज्ज् बूठ् कूटि-तौरय् ।

चन्दनुक् खवाव् द्राव् देवदारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०८० ॥

लङ्गम् वेल वोत् विग्र-न्यवारय्

अग्रम्-थठ् किय् प्रारान् देव् ।

ग्वनवान खन हेरि खम् वार-वारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

चित्रविशेष आरापित यस्या मपद्मा नभस ताराव्यासा

• सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता पूजाम् ॥

ऐ मेदरदित शिवात्मन् यदस्य शोकारश्च (सद्वाच्य)

शुकदेव व्यास च सा वरं अधीयमानौ ।

ऐ वद्गुण लक्ष्मणजीतस्य सन्ति स धीवर्यतन्त्र

सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता पूजाम् ॥

नवहाराणि उन्मोच्य धारण्या धारयिष्यामि

हृ-हृटाधर चकटहस्तं सत्य आत्मन् ।

पादयो तक्षे अष्ट तस्य हृन्धियाणि (एव मेघोपहार) चयिष्यामि

सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता पूजाम् ॥

अस्माक प्रयोजनशर्त्ताणि कुत्र नाम (न कुत्रापि) सन्ति सपकाकित्य

स्वर्तमुद्रा द्रव्याणि च षोडशिकादिशेपेपु पूर्णं पूर्णं ।

शिरसा ऊर्ध्वभागा त् प्रक्षेप्यामः हृ-निर्लोभ शाभावमान

सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता पूजाम् ॥

नि वरत अस्माक वैकुण्ठरूप मपद्म साधुकारमेव

महादाह्यु मध्ये निविष्ट काटितौषोष तीर्थम् ।

योगान्नस्य अभाव ममुद्गत संयदाख्या

सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता-पूजाम् ॥ १०८५ ॥

विजराहसमदस्य यसा ग्रामा हं विज्ञानिशाम्य

अग्नि समीपं वर्त्ति तत्र प्रतोदमारु दत्ता ।

ए वदुष्टोदेत योग्या नि अस्या आरुह अने अमेव

सुध्वेय करिष्यामि ह्यारदेयता पूजाम् ॥

कृष्णम् परमात्मा निराकार्य
 प्रानरूप नाडियन् कुख् फेरान् ।
 विग्रयन् दारवुन् कुख् नवदारय
 वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ ४८ ॥

50) THE ARRIVAL OF MAHADEVĀ HIMSELF THE WEDDING DINNER

महादेव् व्यलि महाराजाह् यनिष् आव् ।
 तिहन्दु वावाह् बुकिष् वागस् अन्दर् चाव् ॥ १०८३ ॥
 करिष् ओस् यवमत् फगाह् तिमौ ज्युठ्
 इच्छा बूजन् ख्यने ज्ञाय् देवता ज्युठ् ॥
 इच्छा बूजन् वमय् कयाह् कय् वमान्-किष् ।
 यमिम् यमिष् इच्छा गकि तम् वगान् तिय् ॥ १०८५ ॥
 प्रयन् ओस् यम् यिह् तम् तिष् दयन् लदु
 वयन् यिष् ओस् तम् तिह् मृगुजयन् लदु ॥ ५० ॥

51) A FURTHER DESCRIPTION OF THE WEDDING DINNER

इच्छा-बूजन् ख्यय्य् आगिन् अन्दर् चाय्
 व्यत्तम् वैकुण्ठ-स्त्रत मीपज् ततिष् ज्ञाय् ॥ १०८७ ॥
 पद्म-पादौ कदम् तमि याज् चोवुन् ।
 सुह् आगुन् परम-पदवी प्रावनोवुन् ॥
 खमिष् वीगिम्-प्यठ्य् व्यलि यवि तमि पाद् ।
 करुख् तय् भवतौथी देवप्रसाद् ॥

(अन्यकृत स्वध्यालाप) कृष्णाख्यस्य परमात्मान्तर्धामिन् निराकारात्मन्
 प्राणरूपेण नाहीनां मध्ये अस्मि सचरन्
 त्रिधयाणां सप्रदकर्ता अस्मि नवद्वारद्वारा
 मुह्येयं करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ ४९ ॥

वरस्य महादेवस्यागमनवृत्तम् ॥ ५० ॥

महादेव यश महादेव भूखा आगत
 (तत्र) तेषां भावना अतल्लोकं वद्यामस्य मध्ये प्रविष्टु ॥
 १०८३ ॥
 त्रिधाय आसीत् स्थापित आकारण ते सुशीर्षम्
 स्वेच्छानुकूल भोजन भोक्तुं वृष्टीत्वा दद्यान् नियिष्टु ॥
 स्वेच्छानुकूल भोजन फलपिष्यामि किं किं यस्तु पश्यन्ति
 यस्य पुरुषस्य यस्य वस्तुन इच्छा सभवत् तस्य भवति प्राप्ति
 त्रिधयं तदपि ॥ १०८४ ॥
 (तत्रापि) कश्चिन्नर आसीत् यस्य यत् तस्मै तदेव ईश्वर्येण प्रदत्त
 (प्रापित)
 पण्डितुमात्रं यदेव आसीत् तस्मै तत् वस्तुपूजन (महापूजन)
 प्रापितम् ॥ ५० ॥

उक्तवृत्तमेव पुनर्विवृणोति ॥ ५१ ॥

स्वेच्छानुकूलभोजनानि मुह्येयं अतिर मध्ये प्रविष्टा ।
 मत्तम येकुरन्स्थानादपि मयद् तत्रापि स्थानम् ॥ १०८० ॥
 पद्ममदृशवाराणां य इमंवारं तन (महापूजन) यावत् प्रकान्तस्तेन ।
 तत् अद्भुतं परमपूज्यं प्रापितं तन ॥
 आदत्तं विवितरस्याम्भकत्रिधानप्रतिविध्यस्थानं यद्वा स्थापितानि तन
 पश्यन्ति ।
 इतस्मै तत्र स्थानं मयंतार्थं नियमात्मा दत्तप्रसादः ॥

महार्थञ्ज वीगिसय्-प्यठ् वातनावूख्

महाराजम् म खोवरिय्-कनि थावूख् ॥ १०८० ॥

महाराज ओस् कुम् कम् ओस् महार्थञ्ज ।

महादेवम् महामाया सौपनञ्ज नञ्ज* ॥

स्यदथ् आयख् जंगि कहुनख् नमस्कार् ।

छकिख् लक्ष्मिय कल प्यठि म्वहर त द्यार् ॥

अथम्-कथ् दीफ् छाय् ओस् दीपमाला ।

रतन्-चांगिज्य आलनाम् ओस् पान ज्वाला ॥

महाविद्या तिमन् ओस् आपरावन् ।

तिथिय् नावद-फलिथ् थिम् मोछ् दावन् ॥

वनिथ् ओस् मंपटा मझ् किसि वाज्ज्य ।

बन्येमेषु मरखती ओस् इद-माजिय् ॥ १०८१ ॥

अन्दर् गंगासागर्य ओस् पान गंगा ।

गंगजल् छाय् गगादर् जल् च्यय्यम् ना ॥

पकान् गैथ् वेगि-प्यठ् याञ्ज वार वारय् ।

करनि लंगि द्वार्-पूजा वार-कारय् ॥

छाड् कथ् कथ् वम ज्ञान्दन् प्रावू किङ्क गथ् ।

यमिस् प्यठ् मच्चिदानन्दन् थवून् लथ् ॥

वनिथ् कुम् छकि ततिकिस् व्यवहारम् ।

नज्जर् वावून् बन्योव् हरद्वार् द्वारम् ॥

* महादेवम् महामाया ओवूति किनि (महादेवस्य महामाया नामभागत)

(तदेव) महाराजोद्यपा-वधू विमानप्रतिविम्बे एव समानीता ते ।

महावरस्य सा वाममागत निवशिता ते ॥ १०९० ॥

महाजर आसीत् कस्य का च आसीत् वधू ।

(तत्) महादेवस्य महामाया सम्भवन्ती आसीत् प्रत्यक्षा ॥

निष्ठि चमागता ताभ्या मुञ्चकुमार्यं कृतस्तया ताभ्या नमस्कार ।

प्रसिप्त तयो लक्ष्म्या शिर ऊर्ध्वत मुद्रा धनसु च ॥

इक्षयो नीराजनदीपान पृष्टीत्वा आसीत् दीपमालावतः ।

(तान्) नीराजनदीपान् आसयन्ती (तच्छिरसि) आसीत् स्वयं
ज्वालामुखी ॥

महाविद्यादेवता तयो आसीत् भोजयन्ती ।

तादृशानि कारित खण्डानि यानि सोऽद्य द्रवयन्ति ॥

भूजा आसीत् चण्डेशी मध्ये कनिष्ठिकायाः कर्मिका ।

मधूता चरन्तीर्द्वी आसीत् धात्री ॥ १०९५ ॥

अन्त स्थित गङ्गामाराण्यकमण्डली आसीत् स्वयं गङ्गा ।

गङ्गाजल पृष्टीत्वा अथ गङ्गाधर लज्ज पिबतु मे मास ॥

मचरन्ती गतौ विमानचित्रस्याभात् यदा शनैः शनैः ।

कर्तुं प्रवृत्तो हारद्वयता पूर्वा माधुस्तरयैव ॥

अस्ति का नाम कथा (यां) कथयिष्यामि दृष्ट्या अद्यापि कीदृशी

गतिः ।

यथा पृष्ठ सचिदानन्दारमना निहित पदसु ॥

कथयितुं कः शक्नुयात् तत्रैव व्युत्थाम् ।

दृष्टि (यत्र) निदिता नन मप्यै ररद्वाग्यं च द्वाभ्य व्यान ॥

वनोवुन् दामवावथ् दाम् कैलाम् ।

हरिः-हर् श्याम-खन्दर् ह्यथ् अन्दर् चाम् ॥ ११०० ॥

विहिय् यति ओसु मद्या ह्यथ् ब्राह्मन् ।

महाराजा तत्तुथ् वोत्तु ह्यथ् नरायन् ॥

मिहिय् पशामनम्-प्यठ् शकुलि ओकार् ।

दितुस् अग्नुकु त लङ्गमुकु ज्यान् व्यस्तार् ॥

सर्पञ्च मैनावतौ खग् इयु बुद्धिय् रग् ।

परनि लङ्ग विथ-वानिथ वावुकुय् मङ्ग ॥

मच्चन् मच्चान् दपुन् तमना म्य है द्राम् ।

जगदीश्वर् हरिः-हर् गर है चाम् ॥ ५१ ॥

52 THE JOYFUL SONG OF MENĀ.

राज-हंभाह् गर चामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ११०५ ॥

बाल बाल-पान वनि आमय्

लाल-माल ह्यस् नालौ ।

कमि हाल क्षिप् माल-ज्यामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

हनि हनि युस् काङ्कामय्*

ग्रहर गामय् आलमस् ।

मनि-मङ्ग-वाग् वनि आमय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

* काङ्कामय (अन्विष्टा मया) इति पाठान्तरम् ॥

मपादिता तेन दासभावेन-स्थिता शिला कैलासरूपा ।

(यन्मार्गेण) हर्यभिन्ना-हर ज्यामसुन्दर सह धृत्वा श्रन्त

प्रविष्टस्तथा ॥ ११०० ॥

आसीन यत्र आसीत् व्रजा सह कृत्वा व्राज्यात् ।

महाधर तत्रैव प्राप्त सह धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा यन्नाशन (यन्नामृत्) आसनन श्रीकारात्मा ।

दत्तसौख्यं अथ लघुस्य च शोभन विस्तार ॥

मपन्ना मेनावती मपन्ना हंशुक अलोक्य प्रकारम् ।

पठितुं प्रवृत्ता स्त्रीवाख्योक्त्या भक्तिपूर्णा गीतिभङ्गिम् ॥

नृप विधाय नृपन्या कथित तया अत्योत्तुङ्ग मम भी फलित मे ।

(यत) जगदीश्वर हरिहरात्मा पुष्टं भी प्रविष्टो-मे ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गान मेनाया एतन् ॥ ५२ ॥

राजहृदय भृष्ट प्रविष्टो न

अथ मे फलित मे (निर्गत मे) अत्योत्तुङ्ग (प्रयोजनम्)

॥ ११०४ ॥

जालरूप बाह्यात्मनि वपनस्य आगतो न

मणिमाला मणि अथ वैकल्यकरण ।

वन (अचिन्त्येन) वृत्तेन मन्ति-अथ नियन्त्रणयोग्यानि यमनानि

शब्द मे फलित मे ० ॥

अथ अथ य काङ्क्षिता मया

नगरेषु साधय विद्यमिन ।

(म) मनो मया भाग उपलब्ध आगतो-न

अथ मे फलित मे ० ॥

वनोबुन् दामवावय् दाम् कैलाम् ।

हरिः-हर् ग्याम-खन्दर् ह्यथ् अन्दर् चाम् ॥ ११०० ॥

विहिथ् यति ओस् मद्या ह्यथ् ब्राह्मन् ।

महाराजा तंतुय् वोत् ह्यथ् नरायन् ॥

विहिथ् पद्मामनस्-प्यठ् शकुलि ओकार् ।

दितुस् अग्तुक् त लंग्तुक् ज्ञान् व्यप्तार् ॥

मपञ् मैनावती खग् इय् बुद्धिथ् रग् ।

परनि लज्ज विथ-वानिय बाबुकुय् वग् ॥

मचन् मचान् दपुन् तमना म्य है द्राम् ।

जगदीश्वर् हरि' हर् गर है चाम् ॥ ५१ ॥

52 THE JOYFUL SONG OF MENA

राज-हसाह् गर चामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ११०५ ॥

बाल बाल पान वनि आमय्

लाल-माल छस् नालौ ।

कमि हाल किस् माल-व्यामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

हनि हनि युस् काँकामय्*

शहर गामय् आलमस् ।

मनि-मङ्ग-याग् वनि आमय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

* काँकामय (कान्किला मया) इति पाठान्तरम् ॥

मयाङ्गिता तेन दामभाजनं स्त्रियाः शिला कलामरुणा ।

(यन्मागेथ) हर्षेभिर्भूतो हरः श्यामसुन्दरं महं धृत्वा अन्तः

प्रविष्टुन्तश्चा ॥ ११०० ॥

श्यामेन यत्र श्यामोक्तं प्रज्ञां महं धृत्वा प्राञ्जलान् ।

महाश्वरं तत्रैव ग्रामं महं धृत्वा नारायणम् ॥

स्त्रियत्वा पद्मासनं (यत्राभूत्) आसन्नं श्रीकारात्मा ।

इतस्तौस्तत्र श्वश्रुः सगृह्य च श्यामं विनतार ॥

मपद्मा मेनाञ्जलीं प्रमत्ता हृदुक्तं श्वश्रुत्वा प्रकारम् ।

पठितुं प्रवृत्ता न्यायापीयान्या भक्तिपूर्वा गीतिर्भङ्गिभू ।

कथं विधाप्य न्यूनत्वा कथितं तथा श्वश्रुत्वा समं भो कलितं म ।

(यतः) अगदीश्वरं हरिहरात्मा सह भो प्रविष्टा मं ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गानं मेनाया एतत् ॥ ५० ॥

राजसूयस्य सह प्रविष्टो म

श्वश्रुः ॥ कलितं म (निगतं मे) श्वश्रुत्वा (प्रयाजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालस्य शान्तामनि उपनयनं श्यामा म

प्रतिपालाः शान्तिं श्वश्रुः प्रकृतकृपाः ।

यत्र (यत्रैव यत्र) उत्तमं शान्तिं श्वश्रुः निमग्नतायाश्चानि यमनानि

यत्र म कलितं म ॥ ५० ॥

राजसूयस्य शान्तामनि उपनयनं श्यामा

मग्नस्य श्यामस्य श्वश्रुत्वा म ।

(म) यत्रैव यत्र शान्तामनि उपनयनं श्यामा

यत्र म कलितं म ॥ ५० ॥

श्याम-रूपं ह्यथ म्य डेह्यामय्
 प्यठ वामय् शिव-जौ ।
 शिव कस् म्य तंति राम रामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
 मन-नागस् बाव-मामय्
 गण्डि म्य दैर्यं कि चिल-सूत्य् ।
 प्रीम-जल् च्योम् दाम-दामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
 शिव-रागकुय् म्य वच्यामय्
 कर्म-भुतराचू बाव-च्योस् ।
 मय्यय्य-जल सूत्य् जामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥ १११० ॥
 न्यय् अविचारस हामय्
 नेम-न्यन्द दिथ् कव्यमस् ।
 प्रथम-रस वसनन आमय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
 अनुगृह-क्यह-निग्र खामय्
 प्रल गय स्वक्ति स्वकृहाल् ।
 गज्यम् फिकिर त चज्यम् पामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
 कृष्ण निश्कल निश्कामय्
 शिव-नामय् स्वस् वर ।

ग्रामद्वय (विष्णु) सह-धृत्वा मया अवलोकितो-मया

प्रप्राप्त पठलश्च श्रीशिव ।

शिवति कृषो मया तत्रैव राम रामेति (च)

अद्य मे फलित-मे ० ॥

मनोद्वेपे ऽद्धातवे भावात्मनि श्रेष्ठ

सिता मया धैर्यात्मना कौलकेन ।

प्रेमात्मजल पीत मया पानविशेषेण

अद्य मे फलित मे ० ॥

शिवरागात्मक मया उन्न-मया

सर्मात्मिकाया धूमो भक्ति बीजम् ।

मविशात्मकजलेन (तत्) जातम् (उद्भिन्नम्)

अद्य मे फलित-मे ० ॥ १११० ॥

नित्य अविचारात्मका जीवारा

नियमात्मकपद्यानि विधाय निष्काशिता मया (यत्र) ।

प्रसरत्वेन आवृत्ते-श्लेषप्रकाशाद्व्या समागत मे

अद्य मे फलित-म ० ॥

अनुग्रहात्मना-सहेन अपूर्णीभूतपूर्वम्

पक्व मधु मीष्टात्मक मुक्तदासनामक धानम् ।

(यत्र) विमृष्टा मे दुःखिन्ता पुन अणगता न साकनिन्दा

अद्य मे फलित मे ० ॥

(ग्रन्थकर्तुं आलाप) कृष्णाण्य निष्कलम्पण निष्कामतया

शिष्टनामस्मरणेनैव सुप्त समाप्तिष्ठ ।

सुखं हवियं मङ्गं शमय

अजं न द्रामय तमना ॥ ५२ ॥

53 THE GODS AND BRAHMANS RECITE VEDIC HYMNS

गन्तुं गन्तुं प्रयत्नं यत्नं तमि इत्युक्त्वा वनम् ।

कनकं यत् गन्तुं सुखं जीवनं-मन्त्रं मर्त्यम् ॥ १११४ ॥

परान् ओषु माम-वीदुः सुखं ब्रह्मा ।

उमा ह्ययं सुखं-सुखं कर्त्तुं चमा ॥ १११५ ॥

परान् ओषु वीद-अन्तुं तत् बन्धि-सुखं ।

ब्रह्मा-गुर्व सुखं ह्ययं गन्तुं-सुखं ॥

तुलान् ओषु पान नारायणं चतुर्भुजम् ।

शिव-शम्भुर् त्वता-नाम परं परित्यज्य ॥

सङ्गं वृक्षं ब्रह्मणो ह्यत् वीद-वन्त्रम् ।

विष्णुं चक्षुः ज्योति-रूपं गन्तुं अग्न-मङ्गं ननु ॥

चित्र-वर्णं अग्न-मङ्गं गन्तुं नमोदार् ।

विष्णुं मन्त्रं कर्त्तुं प्रथ-चीज आहार ॥

जटौ-मङ्गं अग्नं नैरान् वीरभद्रम् ।

दपान् तम् नाव् कियं कालाग्रिहृदयम् ॥ ११२० ॥

प्रयत्नं-वावुक्त्वा स्वयम् तम् कुप्यं मकानाह ।

कुहं अन्-अन्तुं अग्नं तमन्दुयं निशानाह ॥

कुहं सुयं त्यक्तुं विमर्शाह दीप्तिमान् ।

तवयं हृदयम् अन्दर् तमन्दुयं कुहं यान् ॥

प्रभातविकास प्रश्रयिष्यति त्वा मध्ये भाषाङ्गस्य

श्रुत्य मे फलित मे ० ॥ ५२ ॥

इत्थं सेनोक्तगौतिविशेषमनूद्य प्रक्रान्त विवृणोति ॥ ५३ ॥

घनोभूत घनोभूय प्रेमातिशयवाक्यलाल यश तथा हृद्भोगेन कथितम् ।

कर्णयो यद्य गत म जीवन्मुक्त (हृदयानन्दपूर्ण)

संपन्न ॥ १११४ ॥

(तस्मिन्नवसरे) पठन् आसीत् सामयजस्य लोकान् व्रज्जा ।

उमा अस्ति ते सहचारिणी कुरु त्व तमा (अस्मत्पापाद्) ॥

१११५ ॥

पठन् आसीत् वेदयुती पुन भक्तियुक्तलोकान् ।

ग्रीव्रज्जा भव धृत्वा गन्धर्वलोकान् ॥

उत्थापयन् आसीत् स्वय नारायण चतुर्भुज ।

शिवज्ञानशास्त्राणि स्तुतिमूक्ती अधीत्य अधीत्य उच्चै शब्दम् ॥

(यावत्) लघुवेला समीक्षिता व्रज्जये आरब्ध देशाध्ययनम् ।

विप्र अपगत जीतीरुप सपन्न अग्निमध्यात् प्रत्यक्ष ॥

त्रिगुणात्मा पुरुष अग्निमध्यात् सपन्न प्रकट ।

निदिश्य समुख कृतस्तेन प्रत्येकद्रव्यस्य आहार ॥

छटामध्यभागात् अग्नि (य) निर्गच्छति वीरमद्रात्मा ।

वदन्ति तस्य नाम कालाग्निरुद्र इति ॥ ११२० ॥

प्रेमभक्तिभावात्मा स्वयमश्वप्रदंश्च तस्य अस्ति निवासस्थानम् ।

अस्ति शत्रु जीर्णस्य अग्नि (छाठगग्नि) तस्यैव निह-

(कला) मायम् ॥

अस्ति च एव चित्तसत्रन्ध्री विमर्श देदीप्यमान ।

तनेत्र हृदयस्य मध्य तस्यैव अस्ति स्थानम् ॥

सुह् ज्योती-रूपं मदागिव् ओसु पान ।

अग्नि-मङ्गलं ननु-गङ्गुतु ओसुम् वहान ॥

कुह् सुय् ज्योती-रूपं हृदयम् मङ्गलं स्वपकाग् ।

कुह् सुय् ज्योती-रूपं न्यथ मसिदाकाग् ॥

सुह् ज्योती-रूपं कुय् नेत्रन् अन्दर् गाग् ।

सुह् ज्योती-रूपं कुय् लग्नन् अन्दर् राग् ॥ ११२५ ॥

सुह् ज्योती-रूपं कुय् सूर्यम् अन्दर् तीग् ।

सुह् ज्योती-रूपं कुय् प्रथ-पौञ्जुकुय् वीज् ॥

सुह् ज्योती-रूपं पानय् शिव् त केशव् ।

प्रमन् गव् अग्नि-मङ्गलं तम् ननु-गङ्गुतु प्यव् ॥

महामायाय मनं हरणम् स्यादाह् गव् ।

कहन् अनुग्रहं वहन् शम्भु मदागिव् ॥

जनानो वनु दयन् कर्तु पान दया ।

दयाय दय् दयन् वहु पान दया ॥

परंमह्यम् पनुनु त्रिय-भाव् बोधव् ।

स्वन्दर् वानो भवानो जननायूय् ॥ ११३० ॥ ५३

1) SONG FOR THE PURSARJĀ, DESCRIBING THE VARIOUS FORMS
UNDER WHICH PURVATI CHORĀ SIVA

ओ कर् अस् पर् श्रीगणेशाय

पोग-पृणाय वेत्त हे नोतु ॥ ११३१ ॥

भमं पपोग् मोनु न्ययि-मङ्गलं रातु मर

हर मोनु मर मामि यर याज्ञ चार् ।

स तु ज्योतीरूपं सदाशिव आसीत् स्वयमेव प्रत्यक्ष ।

अग्निं मध्यात् प्रकटीभावं आसीत्तस्य विघ्नमात्रम् ॥

अस्ति स एव ज्योतीरूपेण हृदयस्य मध्ये स्वप्नकाशात्मा ।

अस्ति स एव ज्योतीरूपं नित्यं सच्चिदाकाशात्मा ॥

स ज्योतीरूपात्मतया अस्ति नत्रया मध्ये प्रकाशः ।

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति लघुना मध्यं (मघादि)

राश्यान्मा ॥ ११२१ ॥

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति सूर्यस्य अन्तर्गतं तंज ।

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति प्रत्येकवस्तुनः बीजम् ॥

स ज्योतीरूपात्मना स्वयमेव शिञ्ज कश्चिच्च ।

प्रसन्नं सपन्नं अग्निं मध्यात् तस्य प्रकटीभूतं आपतितम् ॥

महामायात्मपार्वत्या मनः कर्ष्यपूर्णं अतिशयेन सपन्नं (यतः) ।

कृतस्तया अनुग्रहं कृतस्तया कल्याणप्रभवः सदाशिवः ॥

जगत्सर्वाणि कथितं ईश्वरेण कृता स्वयं (प्रत्यक्षतया) इया (यतः)

इयया (पावत्या) ईश्वरः, ईश्वरेण कृता स्वयं (प्रत्यक्ष) इया

(पार्वती) ॥

परस्मै ब्रह्मण्यं स्वकीयं स्वीभावं प्रकटीकृतस्तर्वाणि ।

सच्चिदाद्यान्वी भवान्नी अनुवाप्सिता तर्वाणि ॥ ११३० ॥ ५४ ॥

पुष्पपूजार्थं स्तुति ॥ ५४ ॥

ओंकारं (मुख्यं) कुरु साकान् अधश्चि (पश्चिमी) आगलशाध

(इत्यस्मि)

पुष्पपूजाया अत्रसरं भाः प्राप्तः ॥ ११३१ ॥

सत्कर्मरूपं पद्मे अस्मन्नीयं यद्गुणं मध्यात् आरुह्य सरम

एव अस्मात् एव अस्मन्नीयं द्वारं पद्मं पश्य

स्वर्गच अरुण वनवनि द्राय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

जोनुन् त मोनुन् जगतच माज्य

तवय् द्राम् त्रिवुवन राज नाव् ।

लगम् ना पतु-काय तय् त्रोट् घाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

एकम् अनेकस् शरने आय

शिव-शक्ति रूपम् सूत्य-सूतिन् ।

यन् यन् रूप् दोरु महामायाय

पोश पूजाय वेल है वोतु ॥

सुलि-बुलि तुलसुलि खर-आजाय

पूजा करु म्य सावनाय मान् ।

भूतेश्वर् वरु माज्य राजाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११ ॥ ५ ॥

मत-सूत्य् पर्वत प्रथम त माय

तथि वज्र-ज्याय दिम प्रदत्तान् ।

जय् करु वामदेव् वरु शारिकाय

पोश पूजाय वेल है वोतु ॥

शिवि करु ज्योती-रूपन् मोनु पाय

मान्-पाननाय पठ् पद् देवी ।

श्री-महादेव् वरु माज्य ज्यानाय

पोश पूजाय वेल है वोतु ॥

स्वर्गाय श्रमरस गान निर्गता

पुण्यपूजाया ० ॥

परिष्ठातस्तया च ममस्तया जयत माया (चार्ज्या)

सेनेय निर्गत (निष्पन्न) तस्य त्रिमुञ्जस्य राज्ञेति नाम ।

उपहारीभवेय नाम पाश्चात्तजोभाया च पौरस्य सरततापासु

पुण्यपूजाया ० ॥

एकदपस्य अङ्गीभूतस्य शरण आगता ययसु

शिवभिन्नशक्तिदपस्य नित्यमयुक्तस्य ।

(लोकव्यञ्जारेण) भिन्न भिन्न रचापि धृतानि महाभाषया (च यत्र)

पुण्यपूजाया ० ॥

मुजलावसरे* मुलमुलुनानि चीत्रे गुर्वक्षया

पूजा कृता (सखा) मया भक्तिभाषनया उदेता ।

(तत्र तद्वपदेया) भूतेशरात्मा शिव उत जगन्माता राज्ञीदया

पुण्यपूजाया ० ॥ ११३३ ॥

मनेन (पशुपतीठारथे) यजते मेष्टा दार्ढ्येन च

तस्मिन्नेय महाध्यान दास्यामि (नाम) प्रदक्षिणानि ।

(तत्र) नय उत (अस्माभि) (तत्र) यावदद्यान्मा शिव उत

आज्ञातिकादया

पुण्यपूजाया ० ॥

शिव्य नास्ति नीत्रे कत लोतावपेय (शिवन) अस्माक रचापाय (यत्र)

अस्माकाननायै (गिरि-)प्रभु अस्ति देवी ।

(तत्र) यावदावद्यान्मा (शिव) उत जगन्माता श्रान्तापुण्या

पुण्यपूजाया ० ॥

अकिन्गामि अस्य कर्त्तुं मन-कामनाय

पूजा विज्ञगथ्-माताय ।

ज्यम्बकेश्वर् नर्त्तुं माज्य शिवाय

पोग्र पूजाय वेल् है वोतु ॥

शिव् वर्त्तुं शक्ति टय् वर्त्तुं दयाय

पार्वतीय वर्त्तुं परमेश्वर् ।

ईश्वर् वर्त्तुं ईश्वर-इच्छाय

पोग्र-पूजाय वेल् है वोतु ॥

मनकिथ् तमना मारिथ् द्राय

कोसल्या आय माय-सूतय् ।

श्यामरूप् राम जुव् वर्त्तुं सीताय

पोग्र-पूजाय वेल् है वोतु ॥ ११४० ॥

याग्यवर्तनौ किङ्कु आम् यगोठाय

तिष्ठ यजमान्-शाय पाद्य-प्रनाम ।

विष्णु-रूप् कृष्ण-जुव् वर्त्तुं राधाय

पोग्र-पूजाय वेल् है वोतु ॥

श्रीमद्भागवत् वर्त्तुं वक्त्रभाय

माविर्दीय वर्त्तुं पान ब्रह्मा-जुव् ।

खनवान् भगवान् वर्त्तुं मपदाय

पोग्र-पूजाय वेल् है वोतु ॥

दसुंक्त् स्त्रिय् दितु कमलेखाय

शक्ति वर्त्तुं शिव् ॥ शिवन् वर्त्तुं शख् ।

अकिङ्करामु नास्मि क्षेत्र अस्माभिः कृता (क्रियत) मन कामनासिद्धेः
पूजा त्रिलोक्यमातु ।

(यत्र) जम्बुकेश्वराख्य (शिव) वत् लग्नमात्रा शिवादेव्या
पुष्पपूजाया ० ॥

शिव वृत् शक्त्या ईश्वर वृत् दयया
पार्वतीरूपया वृत् परमेश्वररूप ।

ईश्वर वृत् ईश्वरेच्छया
पुष्पपूजाया ० ॥

मनस चिरन्तनान्यौलुब्धानि सर्गाण्यथ फलितानि (यत्र)
कौमल्या आगता अतिप्रिया ।

श्यामरूप श्रीराम वृत् श्रीमतीतद्वया
पुष्पपूजाया ० ॥ ११४० ॥

सुभाग्यशालिता कौदृशी (नाम अलौकिकी) आसीत् यशोदाया
तादृश्या यज्ञमानपत्राया पादप्रणामी (स्तुति) ।

(यस्या मज्जिध) विष्णुरूप श्रीकृष्णदेव कृत राधिकया-देव्या
पुष्पपूजाया ० ॥

श्रीमहागणपति वृत् वल्लभादेव्या
श्रीमायिया वृत् स्वयं ब्रह्मदेव ।

मदुलोपेत श्रीभगवान् वृत् मण्डव्या
पुष्पपूजाया ० ॥

(यत्र) मदुर्मथ मन इत्त भक्त्यर्मलक्षणा
शक्त्या वत् शिव शिवन च स्या शक्ति ।

श्रीमहारुद्रं वरुं मान्य उमाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

मान् वरुं स्वज्जु द्यान् वरुं दारनाय

वक्ति-बावनाय वरुं सत्त्वधाव् ।

म्वक्ष्य कुरु कृष्ण वरुं शिव-लीलाय

पोश-प्रकाय वेल है वोतु ॥ १४ ॥

35 SONG IN PRAISE OF ŚIVA SONG AT THE PUŠPA PUJĀ

म्वक्त कनि तारख् किम् तापदानम्

द्यम् ईशानम् पोश पूजा ॥ ११४५ ॥

आकाशि पोश-वर्णन् इनि इनि कुम्

रथवान-कनि कुम् सूर्य-देवता ।

मायवान वन्योमेतु कुम् आक्षानम्

द्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

द्यकम् प्यठ् चन्द्रम प्रजलान् लाल् कुम्

वाव-लूकपाल् कुम् करान् गर्जिगाह् ।

मद्भा त विष्णु किम् सूत्य् जपानम्

द्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

चिचम्वप्त् ताह् कुम् करान् सामानम्

दन्द्राण् म्वरक्क-वरदार कुम् ।

* अथम् अथ चन्द्रम अथ समान् द्यम् इति पाठान्तरम् ।

श्रीमद्दाम्भृति वृत्त जगन्मात्रा वमादेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥

प्राण वृत्त बुद्ध्या ध्यान वृत्त धारणया

भक्तिभावनया वृत्त मत्स्वभाव ।

प्रामसुक्ति वृत्त कृष्ण (यत) वृत्त शिखसूक्तिस्तुत्या

पुष्पपूजाया ० ॥ ५४ ॥

पुनरपि पुष्पपूजोचिता सहभूतमामधौवर्णनोपेत-

कीर्तिगौरी प्रस्तौति ॥ ५५ ॥

मुक्ताख्यान तारका सन्नि यस्य आसपत्रे

(तस्य) अस्ति मत्त ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ११४३ ॥

आकाशमार्गस्य पुष्पवर्णन अग अश अस्यस्य

रघवाहक ध्यान अस्यस्य सूर्यदेवता ।

वितानरूपता सभूता अस्यस्य आकाशस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

ललाटस्य प्रगु चन्द्रमा देशीयमान मणि अस्यस्य

वायुलोकपाल अस्यस्य कुर्त्तन् चामरवीजनम् ।

ब्रह्मा विष्णु च श्चो ऽस्य सहस्ररो याव्यपानस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

चित्रगुप्त क्रमस्थापन अस्यस्य कुर्त्तन् मामप्रग

चन्द्रान् मयूरपिच्छुवीजनकना अस्यस्य ।

दर्भराज्ञं यदुमत्तुं यत् दम्-दानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

मत-क्षिपि मय् जलं ह्ययं मल्लं वानम्

अतर् कोफूर् छकान् किम् ।

मतवय् गृहदि किम् ह्ययं विमानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

गंगासागरं ह्ययं छम् गंगा

बुद्धं जालान् छम् दीपमाला ।

लक्ष्मीं मीठि ह्ययं दिवान् दामानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११ ५० ॥

नाशद् अपरान् महाविद्यां ह्ययं

करान् जमुनां ह्ययं वावव्य-वाद् ।

दद-माञ्जु नरखतीं ह्ययं पानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

जंगि-याह् अगवञ्जं ह्ययं पानं सिद्धा

व्यूहं लेखान् ह्ययं कर्मलेखा ।

आत्म-रूपं वसवुश्च कुहं मनकिष् थानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

वासुधं तं जेधनाग् छेरि-वर्दारं किम्

रत्न-हन्तुं मन्त्र-हारं कुस् नास्ति ।

गटं चञ्जुं गात्रं आत्रं सारिसं जहानम्

छम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

धर्मराज नियत प्रति धर्मदानकरणे

अस्ति भक्त ईशानस्य ० ॥

सप्त-शृणु सप्त तीर्थजलानि दृष्टीत्वा मध्ये कमण्डलुपात्रस्य

सुयाम्बुपुष्पस्वद्विगण कर्पूर आसिञ्जन् मन्यस्य ।

सप्तैव मूर्त्योर्द्विगुहा मन्यस्य धृत्वा विमानसु

अस्ति-भक्त ईशानस्य ० ॥

शङ्खासारथ्यकमण्डलुविशेष धृत्वा अन्यस्य शङ्खा

रत्नोद्गमनीजविशेष इष्टयन्ती अन्यस्य दीपमालादेयता ।

महालक्ष्मी पुण्यनानि अन्यस्य इष्टयन्ती वस्त्राधाभाग

अस्ति भक्त ईशानस्य ० ॥ ११५० ॥

फणितानि पुण्ये-ऽर्पयन्ती महाविद्या अन्यस्य

कुर्वन्ती यमुना अन्यस्य तालपत्रयजनत्रापुचालनम् ।

धात्री सरस्वती महचरन्ती अन्यस्य स्वरपात्मन शिवस्य

अस्ति भक्त ईशानस्य ० ॥

शकुनोचितामन्त्रादिपूजा स्थालीं भर्मापमानयन्ती अन्यस्य स्वयं

मिहिदेयता

द्वित्रयैवात्मकविमानविभ्य तिर्यग्वन्ती अन्यस्य कर्मलेखा ।

(या ऽय) आत्मरूपेण तामगीत अस्ति यनम स्थाने

अस्ति भक्त ईशानस्य ० ॥

यामुक्ति शयनाग च वज्रयादको पुराणी स्ना ऽथ

रत्नानां मुक्तानां हार अन्यस्य येकसकण्ठेन ।

नम अपगतं प्रकाश मयागम सर्वधैत्र अगत

अस्ति-भक्त ईशानस्य ० ॥

कुवीर-जौ त वरुण् किम् खरुच-खरुदारुय्

मोख् खगुदरुय् सुतुय्-सुतुय् छाप् ।

रथ किष् गंडिमति मज्जु मैदानस्

छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

इकस्-पठ् चन्दन् व्यक् कुस् तीक्ष्णानस्

बुधिम् कुम् करोर-सूयक् तीज् ।

छस् दया गुलि गंडिय् तस् दयावानस्

छम् ईशानस् पोश पूजा ॥ ११५५ ॥

अग् कर् मनम् त पोश् कर् प्रानस्

रुप्पा पूजाय छाग् मनिदानम् ।

जालिय् पाफ् गालिय् अज्ञानम्

सय् छह् भगवानस् पोश-पूजा ॥ ५५ ॥

56 PRAISE OF ŚIVA AT THE PUṢPA PUJA, INCLUDING A
LIST OF HOLY PLACES

बाव-पपोश् फ़लि प्रथम-भरसय्

शिव-शंकरसय् छह् पोश-पूजा ॥ ११५७ ॥

शिव-द्यान् दारन् वीद् व्यस्तारन्

अमृथ् किह् हारन् कारन् त देव् ।

वैकुण्ठ् मीपन् सानिम् गरसय्

रामेश्वरसय् छह् पोश-पूजा ॥

अमरनाथकिम् निग अमरसय्

तीर्थयात्राय द्राय् छाप् पुन्य-फलम् ।

कुम्भ (लाकपाल) वरुण (लाकपाल) च स्ता इत्यवयविद्याना
धिकारिणी

मर्त्य स्वर्गद्वारमत्र (तत्रत्यधनमपद) मत् कृत धत्वा ।

रथा भन्ति रत्न नियम्य स्थापिता मध्य दीर्घस्थनस्य

अस्ति सत्त ईशानस्य ० ॥

ननाट पट्ट चन्दन निवक्त अन्यस्य राज्ञामयर्गोमिहम्

मुखस्य अन्यस्य कोटिर्मूर्त्यस्यैव तत्र ।

अस्त्यस्य इयाधिदेवता अङ्गुलि वङ्गुष्ठा तस्य मष्टादयानो

अस्ति सत्त ईशानस्य ० ॥ ११५५ ॥

अर्घ्य (अस्ततरप) कुम्भ मन पुण्यपूजान् च कुम्भ प्राणान्

न कृष्णान्य पूजार्थ मयाजयस्य मनिधिस्थाप ।

(म शिव) शक्तिपिप्यति तत्र पापानि शिवाशयिष्यति तत्र अन्नान

(सत्कार्यभूतचन्दमरणादिक च)

नैव अस्ति भगवत्त ईशानस्य पुण्यपूजा ॥ ५५ ॥

शिवस्तुति पुनरपि पुण्यपूजावसरे । ५६ ॥

भक्तिपद्मानि प्रफुल्लानि प्रममरम

(तै) शिवज्ञानद्वारस्य अस्ति पुण्यपूजा (विधया) ॥ ११५० ॥

शिवध्यान धारयन्त यदन् शिवाशयन्त

अग्न (इय) भन्ति मित्रान् कारणानि इया च ।

चैकुण्ठस्थान (इय) मधुन अम्माक ऋधमत्र

रामपुरास्थान (शिवस्य) अस्ति पुण्यपूजा ॥

अमरनाथस्थानस्य मर्त्योपात्त अमरस्य

मर्त्योपाशया निर्गता (यय) वृष्टाया पुण्यपूजाम् ।

मर्व-तौर्य-फलं कुह् वडु कगौर मरमय् .

मुक्तेश्वरमय् छह् पोश-पूजा ॥

म्वड आदिदेवम् कुह् जै जै-कारय्

गह् दिस् त छम् अन्वारय् म्रोट ।

गनिगवल-जल हल मुमल ढरमय्

लम्बोदरमय् छह् पोश-पूजा ॥ ११६० ॥

नवदल कल बन्द अमरेश्वरमय्

यजिवारि कर शकरमय् पूज् ।

वज्रवारि प्रदक्ष्यन् टिम चकदरमय्

विजयेश्वरमय् छह् पोश पूजा ।

वाल प्यठ् तोतलाय अर्चन् करमय्

अनयनाग कर भाग-भासमय् आन् ।

शाफ् चेलु इन्द्रस् त गव् आश्वरमय्

विश्वभारमय् छह् पोश-पूजा ॥

अर्ग पोश भर्गशिखाय पूज् करमय्

मटन् वातिथ हटन् अपराद् ।

म्वकुथ गक्ति प्यतरन् चन-मार्तरमय्

श्रीभास्करमय् छह् पोश-पूजा ॥

शिव राग काकोटि-नाग वौद् परमय्

पापहरन्-नाग हरनम् पाप् ।

भीमसेन-नि-पाठि ह्यय् हलधर मय्

चरौहरमय् छह् पोश पूजा ॥

मकलतीर्थानां फलं अस्ति महत् कश्मीरमण्डलस्यैव

मुक्तेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रथम आदिदेवस्य अस्ति जय जय कार

जल स्नानं दहि तस्य नाम अस्ति तस्य क्रमप्राप्तिः प्रथम

(पूजायै) ।

गणेशशिवलाव्यक्षेत्रजलेन हलमुसलापुष्पधारिण

लम्बोदरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६० ॥

नवदलतीर्थं शिरः समर्पयिष्यामि अमरेश्वराय

शृङ्गिष्ठाकं नाम्नि सप्त कुर्वां शङ्करस्य पूजाम् ।

विजयेश्वरक्षेत्रं प्रदक्षिणानि विधास्यामि चक्रधरास्यशिवस्य

विजयेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गिरि पुष्टु तातलादद्या अर्चनां करिष्यामि

अनन्तनागतीर्थं कुर्यां माघमासं स्नानम् ।

(यत्र) शायं अपगतं हृष्टस्य पुनः गतं आत्रयम्

विश्वम्भरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्घ्येण पुष्पैः भर्गेशिखायां पूजां करिष्यामि तस्य

भार्तृण्डक्षेत्रं प्राप्य अपगमिष्यन्ति अपराधाः ।

मुक्तिं सपरिस्थितिं पितृगणस्य क्षणमात्रं श्व

श्रीभास्करशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

शिवरागणं कार्कोटनागक्षेत्रं वद अर्घीयीय तस्य

पापहरणनागक्षेत्रे अपगमिष्यन्ति ये पापानि ।

भीमभनवत् आश्रित्य हलधरम्

हरिहरात्मनः अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रीम-पोश-माल ह्यथ् बाल-प्यथि तरमय्

सुनगाय उमाय कर पोश-पूज् ।

चमा करि म्यति दानाह् स्वरमय्

उमाधरमय् ह्यह् पोश-पूजा ॥ ११६५ ॥

कृटिहेर अन्दि-अन्दि फेर तथ् सरमय्

कूटी-तौर्यकु कुष् महिमा ।

आश् थव संकर्षणनिम् वरमय्

कूटीश्वरमय् ह्यह् पोश-पूजा ॥

खस इख्मय् ह्यथ् नन्दिकेश्वरमय्

शिवम् त शिवाय कर पोश-पूज् ।

परमेश्वरिय त परमेश्वरमय्

जम्बुकेश्वरमय् ह्यह् पोश-पूजा ॥

अश्वनि भल्ल करिथ् न्यथ् अथ् दरमय्

शिवनि न्वय्यनख् पाद्य-प्रनाम् ।

खन्दमार्थ वन्द पान् श्याम-खन्दरमय्

पौताम्बरमय् ह्यह् पोश-पूजा ॥

क्षीर-खंड कन्द-सूतृ शालाह् वरमय्

प्रीम-सूतृ आपरिथ् वन्दहाम् पान् ।

नील-नाग नीलकण्ठम् दिगंबरमय्

वीद-सागरमय् ह्यह् पोश-पूजा ॥

देव-भ्यली ह्यह् देवमरमय्

मायंमिय् देवन् पाद्य-प्रनाम् ।

प्रेमात्मपुष्पमाला वृहीत्वा गिरिपृष्ठात् स्मरिष्यामि-तस्य

मुनशाया (देव्या) उमाया (तन्त्रे) करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

दया करिष्यति ममापि ध्यान (यथा) स्मरिष्यामि तस्य

उमाधरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६५ ॥

कोटीश्वरस्त्रे परितः परित्वर्तय तस्य सरस

कोटितीर्थतीर्थस्य अस्ति-यस्य माहारम्यम् ।

(तत्र) आशा निधास्यामि सकर्षणात्म्यमहादेवस्य वरस्य

कोटीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

आरुज्यामि आस्तापन वृहीत्वा नन्दिकेश्वरात्

शिवस्य च शिवाया करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

परमेश्वरीरूपाया च परमेश्वरात्मन

अम्बुकेश्वरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

त्रयाणामेव (पूजनाय) मञ्जना कृत्वा नित्यदा व्रतानि धारयिष्यामि

त्रिम्य एव भूयान्नाम-तथा पाद-प्रणाम ।

त्रिसन्ध्यार्चने (तत्रस्थाप) उपहारौ-कुपौ स्वात्मनि शास्त्रमुन्दराय

पौताम्बरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

मितासपुक्तपायसेन काशितेन ख्यातीं पूरयिष्यामि तस्य

अतिप्रेम्णा भाजयित्वा उपहारयय-तस्मै स्वात्मानम् ।

नीलनागाख्यक्षत्रविण्णे नीलकण्ठस्य दिगम्बररूपस्य

उदमागरमृतस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

मर्वदवाना-क्षत्रस्थान अस्ति इवमर-नाम्निपुमगण

(तत्र) मर्वभ्य-एव देवभ्य पादप्रणतिरस्तु ।

वासुक-नाग आन शम प्थम स्वरमय्

सय् कौमरसय् छद् पोग-पूजा ॥ ११०० ॥

कपाल-भोचन वक्ति-धाव् वरमय्

पाप-क्षय् गक्तिय् पर श्राप-भोचन ।

पासवनि कपाल-माला-दरमय्

चिशूलधरमय् छद् पोग-पूजा ॥

न्यय् सूत्य् क्षय् पमनिस् ज्वपरमय्

शिव-राग प्रयाग-मङ्गु कर आन ।

कूटी-तौर्य पोग् लाग ईश्वरसय्

त्रिपुष्करसय् छद् पोग-पूजा ॥

गंग जटन् वक्तिय् वर मंग हरसय्

अमृतच दार धावनाथम् ।

तमन्दिस् प्रारवुन् कुम् आसरमय्

जटाधरसय् छद् पोग-पूजा ॥

स्वयम् गक्तिय् त प्रयम् वरमय्

कालाग्नि-रुद्रम् त भद्रकालिय ।

पूज निशक्त कल-माला-धरमय्

कालशेखरमय् छद् पोग-पूजा ॥

तुलमुक्ति पर्जनविध् मय्-ग्वरमय्

राजयेज् मान्य राजिय कर पूज् ।

दूय-दौक् आजवम् क्षय् चामरमय्

भूतेश्वरमय् छद् पोग-पूजा ॥ ११०५ ॥

(यत्र) वासुकिनागतौर्ध्वं ध्यानेन शान्तचित्तो-भविष्यामि पतिष्यामि
(च) स्मरणे
सैव कौंशरेति नाम्ना प्रसिद्धस्य तीर्थस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७० ॥

कपालमोचनाख्य तीर्थविशेषे भक्तिभावना धारयेय तस्य

पापक्षयं भूत्वा (क्षीयपापो भूत्वा) पठिष्यामि शापमोचनाख्य-
स्तोत्रमन्त्रान् ।

चगत्पालकस्य कपालमालाधरस्यैव

त्रिशूलधरनाम्न - शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नित्यं नमस्कृत्य धृत्वा स्वीय परकीय (च)

शिवानुरागेण प्रयागतीर्थमध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

कोटितीर्थाख्यतीर्थे पुष्पाणि निवर्तयिष्यामि हंसुराय

(तत्र) त्रिपुष्कराख्यमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गङ्गाजठरू-नाम्नि-तीर्थे प्राप्य वरं प्रार्थयिष्यामि हारादेव

(तत्र) अस्रुतस्य धारां प्रापयिष्यति सा-म ।

तस्यैव प्रतीक्षमाणं अस्मि आश्रयदानस्य

जटाधरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

स्वयम्भू-नाम्नि-गिरिर्क्षेत्रे गत्वा तु प्रीतिं धारयिष्यामि तस्य

कालाग्रिकृत्स्नान्नं शिवस्य (तमदृष्टासिन्या) भद्रकान्त्या च ।

पूजां करिष्यामि निष्कलस्य कपालमालाधरस्यैव

कालेश्वराख्यस्य-महादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

तुलमुलु-नाम्नि-क्षेत्रे उपलब्धं मन्दुरमेव

महाराक्षसं जगन्मातुं रार्चादेव्यां करिष्यामि पूजायु ।

धप-रत्नदीपं कर्त्तुं ध्यायिष्यामि तस्य सह चामरेणैव

भूतेश्वरस्य-तद्रूपदेवतास्वामिनं अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७५ ॥

रामरादन-प्यठ मन पूज् करमय्
 प्रारम् हरस्वस्व वरमय् तल् ।
 वरज्ञ-बल स्वस वात प्यठ् ब्रह्मसरमय्
 जगदीश्वरमय् छद् पोश-पूजा ॥
 हंस-द्वार नेर वात प्यठ् कोलसरमय्
 शिव-लोल गगाय मञ्जु कर आन् ।
 विश्वरूप् जगिन् विश्वेश्वरमय्
 गंगधरमय् छद् पोश-पूजा ॥
 अर्जुन-देवन् छद् युधिष्ठिरमय्
 नारान्-नाग कर्ण् दान पूजा ।
 मनकिष् मन्दिरम् मञ्जु औधरमय्
 बोधेश्वरमय् छद् पोश-पूजा ॥
 पर्वत शारिकाय लीला परमय्
 वामदेव् रक्षि अम्य परमय् तल् ।
 गान्धाम् संकटकिम् अस्त्ररमय्
 अक्षेश्वरमय् छद् पोश पूजा ॥
 रंग-रंग कङ्ग-पोश् क्रीलि पीपरमय्
 उवालाय बालाय पूजि लागम् ।
 श्री-महादेवम् त भस्माधरमय्
 हर्षेश्वरमय् छद् पोश-पूजा ॥ ११ ८० ॥
 नाग नाग फेर कृतु दय् बवसरमय्
 लाग नाग-नायम् कुन् मन् प्रान् ।

गमराधनगिरिमभीपज्जतिचेवात् मनसा प्रज्ञा करिष्यामि-तस्य

प्रतीक्षित्य-तस्य हरमुखगिरे द्वारस्य उपत्यकामूले ।

(तत्र) ब्रह्मब्रह्म-नाम्नि-प्रदेश आरोक्ष्यामि प्राप्स्यामि शुभ (ममीष
स्थाने) ब्रह्मसरस
जगदीश्वरस्य (तद्वैजज्जतिदेवाज्जतास्य) अस्ति पुष्पप्रज्ञा ॥

(तत) हस्तद्वारात् निर्गमिष्यामि प्राप्स्यामि (च) ममीष कौलसरस
(तत्र) शिवद्वारं गङ्गाया मध्य करिष्यामि ध्यानम् ।

विद्युरप परिप्राय विद्येश्वर-शिवस्य

गङ्गाधरस्यैव अस्ति पुष्पप्रज्ञा ॥

अर्जुन-देवन (यथा) मद्यायीकृत्य युधिष्ठिरस्य

नारायण-नाम-नाम्नि-क्षेत्रे कृता (करिष्यामि) ध्यानेन प्रज्ञासु ।

(तत्र) मनोरथस्य दद्यात्तस्य मध्यं श्रीधरस्यैव

श्रीधर-देवस्य अस्ति पुष्पप्रज्ञा ॥

(तत) धर्मतार्य-प्रशुभ्रगिरे जारिकाया शीर्षिस्तुनी पठिष्यामि-
तस्या

(यत्र) दामदवाय्य-शिव दालपिष्यति अस्मान् पादयो तत्
(समप्रितान्) ।

विनाशपिष्यति मम सकटात्मक अमुरम्

धर्मेश्वरशिवस्य अस्ति पुष्पप्रज्ञा ॥

नानाशिवानि कुटूम्भमुष्पति शिवमितानि धीपु-नगति-प्रदेशे

ज्जानामुत्था ज्ञानाद्विनाशः प्रज्ञायै ममर्षयिष्यामि तस्या-गानि ।

यो मलादेवस्य (तद्वैजज्जतिभिन्नस्य) न ममपरिमिताकुल

धर्मेश्वरस्य अस्ति पुष्पप्रज्ञा ॥ ११८० ॥

तत्र तत्र (प्रतिपद्य) मनीष्यामि किपत् अस्मिन् भयभरमि

मयाज्जदिष्यामि नानागण प्रति मन प्रणयम् ।

पूज् कर अन्दर् शिव-मन्दिरमय्
 आत्म-रूप हरमय् छद् पोश-पूजा ॥
 कृष्णम् शिवप्रयसुकु च्यावि चरमय्
 तीर्थ-फल दास्यस् गरमय् मङ्ग
 रुक् हास्यस् मङ्ग जनमातरमय्
 शङ्करमय् छद् पोश-पूजा ॥ ५६ ॥

57 THE PROCEDURE AT THE PUSPA PŪJA

अनिख् वनि-दिथ् चपारिय् पोश् मारिय् ।
 करनि लगि पोश-पूजा चारि चारिय् ॥ ११८३ ॥
 थिद्-कैलाह् ओम् लाङ्गिम् करनि लगि तिय् ।
 प्रसम् साँपन् तिमन् प्ठ पान शिव-जिय ॥
 करिय् प्रथ्-रंग रंग पोशनय् डेर ।
 कंरख् शिव-शक्ति-रूपम् अन्दि-अन्दिय मेर ॥ ११८४ ॥
 परान् ओम् वौद-मगल्-श्रूख् ब्रह्मा ।
 उमा छय् सूत्य्-सूतिय् कर् च्छ् समा ॥
 तिमन् बास्योव् न्यवर अन्दर् शिवय् शिव् ।
 चनुस्-नीरिय् शिव-भन्दिय् लोल आलव् ॥ ५७ ॥

58 A RAPTUROUS SONG OF THE FAITHFUL AT THE PUSPA PŪJA
IN HONOR OF ŚIVA

दृशवम् युम् कुह् खमवुनुय
 छदयम् मङ्ग कुह् वमवुनुय ।

पूजां करिष्यामि अन्नःकरणात्मनि शिवालय-एव

स्वात्मदेवतारूपस्य हरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

कृष्णाख्यस्य शिवप्रीत्यात्मकं पाययिष्यति भङ्गारेणुधूमम्

(यथा) तीर्थसेवनफलं यदापयिष्यत् सृष्ट्यैव मयि ।

रूपं अप्रकटयिष्यत्-तस्मै मयि क्षणमात्रकालस्यैव (श्रीशिवदेवार्पणः)

पञ्चतारमन्तात्मनः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ५६ ॥

पुनरपि प्रक्रान्तं स्तुतिपूर्वकपूजोपयोगितया प्रस्तौति ॥ ५७ ॥

आनीतानि-नैः विविच्य समन्तादेव पुष्पाणि सर्वाण्येव (नानाविधानि) ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पुष्प-पूजां अन्विष्य अन्विष्येव ॥ ११८३ ॥

यत्-किञ्चित् आमीत् आद्यग्न्यकं विधानं प्रवृत्ताः तदेव ।

प्रमदः संपन्नः तान् प्रति (तिन) स्तव्यं श्रीशिवदेवः ॥

कृत्वा सर्वप्रकारेण नानावर्णानां पुष्पाणां कूटानि ।

कृतस्मैः शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य परितः आहुतिक्रमः ॥ ११८५ ॥

पठन् आमीत् वैदिकमङ्गलश्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा-देव्यौ अस्ति-ते मष्टवर्गन्तौ कुम्भं त्वं चान्निषू ॥

तेषां (त्) भगवानो-भूत् अदिः अन्तश्च शिवात्मैश्च शिवः ।

निर्गतशान्तरात्-तेषां शिवस्यैव प्रेरणा आहुतिशब्दः ॥ ५७ ॥

हृदादह्निर्निर्गुतभक्तुपेतस्तुतिप्रस्तावना । ५८ ॥

सुप्रभं यः अस्ति आरोहणार्थैः

हृदयस्य मयि अस्ति (म एव) निग्रहम् ।

यिधि ना दिधि दर्शनुय

करमय् पोग-वर्गनुय । ११८८ ॥

पानम् कुह् वन्म मलवुनुय

झकस् कुम चन्द्रम ननुय ।

इयम् कौह् कुम् न कुस् कुसुय

करमय् पोग-वर्गनुय ॥

प्रय् ज्ञाय सुय् कुह् चामवुनुय

मकट् त इस् कुह् कामवुनुय ।

ज्वलि मङ्ग क्षमीन् जलवुनुय

करमय् पोग-वर्गनुय ॥ ११८९ ॥

मायाय खट्णह् कुह् मनुय

कुय् तय् मुञ्जिल् तरनुय ।

तमि मङ्ग सुय् कुह् तारवुनुय

करमय् पोग-वर्गनुय ॥

खप्रकाश रुक् कुम् ननुय

गात्र-रस्वन् कुम वनुय ।

गात्र-निश् रातस्वगल् अमुय

करमय् पोग-वर्गनुय ॥

मदि-ना पालमाय कुनय

जान् गात्र् ह्यधि वस्त्रनुय ।

अमि क्षमीन् पर्जन्यावुनुय

करमय् पोग-वर्गनुय ॥

आगच्छन्नु ददातु साक्षात्कारम्

कुर्या-नाम-तस्य पुष्पवर्णमेव ॥ ११८८ ॥

स्वधृतेऽं अस्ति (य) भस्म परिमलयन्

(यस्य) भाते अस्ति-तस्य चन्द्रमा प्रकटः ।

द्वितीया को ऽपि अस्ति-तस्य न, अस्ति स एकाकीय

कुर्या-नाम-तस्य ॥ ॥

प्रत्येकस्मिन् स्थाने स-एव अस्ति वर्तमान

सकट (अस्माक) दु रय च अस्ति अपनयन् ।

परिष्वङ्गमध्ये आरम्भ्यामह-त लालयितुम्

कुर्या-नाम तस्य ० ॥ ११९० ॥

मायावप समुद्र-एक अस्ति अतिगम्भीर

अस्ति तस्य अतिदृक्कर तरणम् ।

तस्य मध्यात् स एव अस्ति तारयन्

कुर्या नाम-तस्य ० ॥

(तस्य) स्यप्रकाशाभ्या स्वरूप अस्ति तस्य प्रथम एव

प्रकाशरहिताना भस्मि उपनक्षत्रविषय ।

(यत) प्रकाशात् (प्रकाशकाल द्विधमे ऽपि) ऐश्वर्यसो अग-एव

कुर्या-नाम तस्य ० ॥

मन्त्रान् नाम (मन्त्रविषयि ननु) पाननायां समुद्र

पाननाम्बक प्रकाश प्रह्ला-भविष्यति अनुपपद्यते ।

(यत एतन्ना) यद्य प्रह्ला भविष्यामन् उपनक्षत्रिणम्

कुर्या नाम तस्य ० ॥

द्यथ् थव् ज्यथ् कुन व्यनुय

सुय् मय् रोजि पथ्-कुनय ।

दृढय् कथ् न्यय् मानवुनुय

करसय् पोश-वर्शनुय ॥

म्वन-सूत्य् मनसय् मनुय

वनसय् धमोन् क्कादनुय ।

दारगाय धान दादनुय

करसय् पोश-वर्शनुय ॥ ११८५ ॥

स्वन पोश व्यन जातुनुय

गरमय् गक्त तस् कुनय ।

लूय् कुम् न कुय् न्वय् ननुय*

करसय् पोश-वर्शनुय ॥

हर-गाय् वालिन्ध्व खनुय

शिव-लूय् ह्यत् प्रावुनुय ।

तति कुन व्यथ् त मरुनुय

करसय् पोश-वर्शनुय ॥

सूल-रूप सुय् कुह् शूववुनुय

सूक्ष्म-रूप देह-मिश्र व्यनुय ।

मायाय अन्द रोजवुनुय

करसय् पोश-वर्शनुय ॥

अस्य मङ्ग सुय कुह् कुनु ननुय

शैल-सूत्य् बर्षत् तोठवुनुय ।

(तत्तद्भावात्) चित्त निधत्ति जनित्वा नास्ति पुनर्त्रन्म

म एव मयान्मा स्वाध्यति पश्चाद्विशिष्य ।

इमामय कथा नित्य मन्यमानो ऽहम्

कुर्या नाम तस्य ० ॥

मद्गणसघत्तया मनस एव अतिगम्भीर

वनात् प्रवृत्ता भविष्यामस्त मार्गयिषुम् ।

(तदर्थ) धारणया ध्यानन धारणीय म

कुर्या नाम तस्य ० ॥ ११६५ ॥

स्वर्णपुष्पमित्र व्यनाम्रलभापत्तु जातव्यम्

अरणमत्र गच्छ नाम त प्रत्यय ।

लाभ (पृष्ठादरन्ध्रकृताया) अस्ति यस्य न, (या) अस्ति स नित्य
नष्ट एव

कुर्या नाम तस्य ० ॥

दरति नाम दृढकमल व्यातमन्माभि

(यन) शिष्यनाक आरब्ध अत्रामुम् ।

तय नास्ति जनित्वा पुन मरणम्

कुर्या नाम तस्य ० ॥

स्मृताभ्येष्ट (दृष्टादिना) स एव अस्ति शाश्वतान

मरणाभ्यना दृष्टात् भिन्न-एव ।

मायामकाशात् यद्विरय गिरिगिरौ

कुर्या नाम तस्य ० ॥

अस्माक (मर्त्यता) मध्य स एव अस्ति एक पुण्य

शक्त्या कर्मभारया भविष्यिष्यान्म नृप्यन ।

पोश-पूजाय खेतु बनुय
 करमय् पोश-वशुनुय ॥
 अग्नन् द्यतु प्रजलनुय
 अक्षु-सूत्य बलु निवबुनुय ।
 ब्रह्मा मन्दु विष्णुनुय
 करमय् पोश-वशुनुय ॥ १२०० ॥
 समार-सर् कुष्ट वडु मनुय
 व्यन्दुकुय चन्द कुन कनुय ।
 हर नाव-तार् तारबुनुय
 करमय् पोश-वशुनुय ॥
 लीर-खड-यालाह् अनुय
 कन्द-नाषद-सूत्य गनुय ।
 दय द्ययि दय-मत व्यनुय
 करमय् पोश-वशुनुय ॥
 कृष्णन् बक्ति बाव् वनुय
 रग-रग बग व्यनु व्यनुय ।
 दिवि तस् लोल मस् चनुय
 करमय् पोश वशुनुय । ५८ ॥

59 SONG ON PUTTING ON THE WEDDING GARLAND

वक्त वत्सल मोनुस् म्यानि मननय्
 शक्ति-नाथ गडयो मननय्-माल् ॥ १२०४ ॥

* शक्तिराहित्य अनवाक्यमालाया असम्भव इति च द्यात्यते ।

भवता चण्डाली मुक्ति प्रापिता, दातृकृत्यवचन्द सपादिन इत्यादि कार्याणि स्वशक्त्यैव कृतानि । तन्मार्ग च मननमुच्यते ॥

पुष्पपूजापुष्पाणां आरुढ (मपन्न) कूट

कुर्या-नाम-तस्य ॥ ॥

यप्रिना (च) आरुढ प्रज्वलितुम्

आहुतीभि बल स्वीकुर्वन् ।

(पत्र) ब्रह्मदेवस्य विष्णोश्च (त्रिलिम्बन्वय)

कुर्या-नाम तस्य ० ॥ १२०० ॥

समाराध्य-सुर अग्निं मद्भूतार्थमौरसु

चित्तात्मक “ पाकट ”-प्रियेष्टं नास्ति रिक्तम् ।

दरेति-नाम नौतरयस्त्वमस्मि (न) तरलोपाय

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

शर्करामिश्रपायसम्याली आनीता (या)

विताविशेषेण फाणितादिना (च) धनीमृतामौत् ।

हंशर आरुढ्यन विद्याहविष्युपपुक्ताद् भोक्तुम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

(अन्यकर्तुं स्वात्पापानुक्रलात्कि) कृष्णार्थं भक्तिमाथ कथित

नामाप्रकारेण भङ्ग्या (कृष्णा) भिन्न भिन्नमेव ।

शायति तस्मै म्यप्रिमात्मान आसन्न पानाय

कुर्या-नाम तस्य ० ॥ ५८ ॥

(प्रमद्वतो मद्भयमालाख्यविवाहोपयोगिपुष्पमालाबन्धन-

गीति तद्योग्यकौर्तिय गायति ॥ ५८ ।

॥ भक्त्यन्त मयतन्त्र मयैव मनमैव

॥ शक्त्यभिन्नस्वामिन् उग्रोपा-म मद्भयमालाख्यपुष्पमालासु ॥

बूझि बूझि अवनेय् युम् करि मननेय्

निदिद्यामन ज्ञान-दौफय् भाल् ।

साचात्कार कुख् शिवरूप् नननेय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननेय्-भाल् ॥ १९०५ ॥

आदिकार् दित्तु-मेत्तु कुय् सय्-जननेय्

मझ् कुय् अन्द् ज्ञाय् माया-भाल् ।

निर्व्वन लगयो इय्यनेय् ग्वननेय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननेय्-भाल् ॥

यिद्य् कुख् त तिद्य् कुख् किद्य् कुख् नननेय्

सुय् जानि यम् बनि इद्य् हिद्य् भाल् ।

वेत्तु दिद्य् नेत्तु बुक्कि बुक्कि अग्नि किद्य् वननेय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननेय्-भाल् ॥

देहान्दकारक कुल्ल् छायि वननेय्

तौष-वैराग्यकु सूराह् वाल् ।

शिवरूप तिद्य् बनि विद्य् प्रदि-पननेय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननेय्-भाल् ॥

बीजन यिम् म्यव् प्यय् कुन् अननेय्

तिमनेय् आय् मंगि काल् यद्य्-भाल् ।

तिद्वय अक्कि-नोटि मझ् कन्पान्य् वननेय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननेय्-भाल् ॥

मोक्ष आलत्र अग्नि-पय् वै म् कननेय्

प्यान्यन् गक्किना तर किम् भाल् ।

श्रुत्वा श्रुत्वा पुराणादिश्रवणानि यः करिष्यति मननम्
तस्य निदिध्यामनात्मना ज्ञानदीपमयः प्रज्वलय ।

साक्षात्कारान्ननं अग्निं शिवरूपं प्रत्यक्षीभवन्

॥ शक्त्यभिन्नं स्वामिन् ० ॥ १२०५ ॥

प्रधानभाजः सन् अस्ति त्वया सज्जनभ्यः

मध्यं अग्निं ते अन्तश्च सृष्टीत्वा मायानालम् ।

॥ निगुण उपकारीभज्य तं हृद्गुणेषु गुणेषु

॥ शक्त्यभिन्नं स्वामिन् ० ॥

पादूश्च अग्निं, तादृशं च अग्निं, कौदृशं अग्निं प्रत्यक्षीभवन्

स एव जानाति यस्य भविष्यति हृद्गुणं सद्गुणं अग्रस्या ।

मार्गशानि दत्त्वा प्रयत्नं दृष्ट्वा दृष्ट्वा अग्निं सन्ति भवन्

॥ शक्त्यभिन्नं स्वामिन् ० ॥

(अथ जीवात्मा) इष्टात्मेकारात्मा हृत् प्रवृत्ता भविष्यति निष्पत्त्यक्षी
भविष्यति
तौत्रं धेराण्यात्मकान् नृपारकलान् अक्षराण्य (अथ विधिः) :

शिवभाजनं तस्य भविष्यति (यद्वत्) षोडशमं व्रतपर्यायम्

॥ शक्त्यभिन्नं स्वामिन् ० ॥

॥ भाषणात्मन् यः सांमुख्यं त्वामयं प्रति आनयिष्यति

तदाभ्यः आश्रुता कामयिष्यति व्रताकालं चिरकालपर्यन्तम् ।

तदा अतिनिमग्नमात्रस्य मध्यं कल्याणकानां भविष्यति

॥ शक्त्यभिन्नं स्वामिन् ० ॥

विद्यात्मना आद्यात्मनः (युक्ता) व्यापकता (वशीया) वशीकृतता कदापि

तत्र मग्नत्वं न भवति मध्यं स्यात् स कदाचिद्विदः ।

सय् स्वक्त बनिहेस् यय् किह् स्वक्त वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १९१० ॥

पकि बाव पर् माननाव पान् पनुनुय्

शाह् पृस् वताव अयि ह्यय् माल् ।

मङ्ग बाजरम् वान् लद्दु निर्दनय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

ह्यलि ह्यलि लावि लावि मावि मावि खननय्

कुन्नरकि खल पल वक्तू स्वक्तहाल् ।

गाटम् गाट णव् ह्दरम् कुह् कुननय्

शक्ति नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

नेमच्यन् नोरिज्यम् यमक्यन् यननय्

ममदृष्टि-कृन् फिर् मालामाल् ।

निद्रकाम-कर्म-भूमि कल्पवृक्ष वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

ह्यय्-आकाश हाव् न्यय् खय् पनुनुय्

काहनम् लंगुमन्तु कुम् पानाल्

रन्तु कुम् खनवट खड् कुम् खननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

योग अग्न त्रिन् कुम् ज्ञान अन् रननय्

योगेश्वर कुय् मुख्य-मन्तु माल् ।

अनिच्छाय कर्तम् अनुपद् पनुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १९१५ ॥

(यत्र) तदेव मुक्तास्त्र अभविष्यत्तस्य यस्य सन्ति मुक्ता-इति (विशिष्ट)
कथयन्त (विज्ञा)

हे-शक्तभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१० ॥

मयेन भावेन (वास्तवमून्येन च) उत्कृष्ट समानविध्यामि (परमानाख्य
तान्यपरिमाणं च) आत्मानं स्वकीयम्
यास (वलिङ्ग्य च) पूर्णं प्रवर्तयय हस्तं वृद्धत्वा मालाम् ।

मध्ये विपले आपण आरोपित निर्धनेन (मया)

हे-शक्तभिन्न-स्वामिन् ० ॥

कणिश कणिश मुष्टिबन्ध मुष्टिबन्ध हस्तपूरं हस्तपूरं आवमितास्थानेषु
कैवल्यस्थानि खल फलरूप (धाम्य) निवृत्ता मुक्तदालनामक-
विशिष्टधाम्यभेद (मुक्तात्मफलं वा) ।
प्रज्ञाया दीनता (यत्र) मधुना आधिक्य-मति अस्ति न्यूनीभूतम्

हे-शक्तभिन्न-स्वामिन् ० ॥

श्रीचाङ्गिनियमान्मिकासु जलनालिकासु अदिमादियमात्मिकासु अन्य-
संश्रुमिषु (निष्ठाद्वतस्वभावानु)
ममदृष्टात्मक-जल प्रवर्तय परिपूर्णम् ।

(येन) निष्कामात्मकतकर्मभूमे कल्पवृक्षा समप्रियन्ति

हे-शक्तभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-चिदाकाशात्मन् प्रदर्शय नित्यं मुरं स्वकीयम्

अन्वेषणार्थं लग्नं अस्मि पाताल ।

कुणि अस्मि कफालिना गर्ते अस्मि वनम्

हे-शक्तभिन्न स्वामिन् ० ॥

योगात्मना अग्निना विना अस्मि ज्ञानात्मक आदौ पञ्च

ह-प्रादेश्य अस्मि-तत्र मूर्धन्य (मम) निमग्नम् (तत्र भाजन)

(तमङ्गाय दीप) अकलादयं कुरु नाम-म अनुग्रह स्वकीयम्

हे-शक्तभिन्न स्वामिन् ० ॥ १२१४ ॥

दय-दन प्रापय् कुह् प्रथ-कैसि वननय्

बान-रंभु कर्म-छानु कुस् ककाल ।

बहि-भगवान् ब्वन् म्य लदत बान पतुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

गंड-गंड बुझ छाम् आस्यन् पमनय्

वर् दिम् इन्द्रचन्द्र कुख् दयाल् ।

दग्नाव् ब्वलंगिय् कुख् च्यन् त्वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

छाद छाम् इच्छा कमारी नमनय्

स्त्रिज् साङ्गर्कु स्त्रिजिय् संवाल् ।

वर्तुनम् स्रिजिवरिक्किय् वर्तमनय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

शक्तिपात-सूत्य् बक्ति-भाव न्यचनन्यनय्

बवय् कर् मैना-नाव् हिमाल् ।

ताह् खूल् वर्-दिनक्यन् वर्दननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

यप् कंङ् मनम् चिदागन्द-गजनय्

तप् गव् स्यद् अथि मंठ् जप्-माल् ।

मस्य् कंङ्गन्म् इथि प्रयम-मम्-च्यननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १९२० ॥

मैनाय हिमाल पवुय् कुह् वननय्

चक्रेश्वर् कुय् विजगत्याल् ।

देवात्मधनस्य प्राप्तिं अस्ति प्रयेरुस्य समग्रन्त्येऽ

(अष्ट) पात्ररहित (कुपात्र) मत्कर्मभाव्यहीन अस्ति इरिट्र
पामर ।

जे मर्द्वैश्वर्यशालिन् मप्रति मष्ट प्रियय नाम पात्र (इयात्मक) स्वकीयमेव

९ शक्त्यभिन्न स्वामिन् ० ॥

अन्यथ (मज्झा) अधुनापि अस्ति मे अपक्वाना भृशखामज

वराख्यकर्मन (वर च) इहि मे इन्द्र (यन्) अपमृताशम्भभाध
(९ भगवन्) अमि (यत) परमइयालु ।

द्विगुणीकुन उतुहुज अमि त्रिभ्य शुकेभ्य एव

९ शक्त्यभिन्न स्वामिन् ० ॥

अनुस्वभावा अस्ति न इच्छान्मिषा कुमारी प्रत्यक्षीभयनी

निद्रि (अर्जुनी च) प्रमाधिका प्रिययित्वा सक्कारय (ताम्) ।

हतप्रयाष्ट तस्य समुद्रकल्प* यतनन

९ शक्त्यभिन्न स्वामिन् ० ॥

परमानुग्रहाद्भूतान भक्तिभाजन दिगम्बराणा (यिनाभूतानी) (न)

भक्ति कुन मेनका भाज हिमानयम् ।

मद्यन्थनानि उद्गाटितानि वरप्रदानान्धना वधूपायप्रस्नानाणाम्

९ शक्त्यभिन्न स्वामिन् ० ॥

अथारम्भना कृता मनस विज्ञानन्धननेत्र

तप मयत्र निनु दम्भ विभ्रुता नपविधानमाता ।

उन्मत्त इय कृतस्वनाष्ट इदृजन प्रमान्धमन्गुपानन

९ शक्त्यभिन्न स्वामिन् ० ॥ १०२० ॥

मना हिमापयपर्वत अस्ति कथयन्

(ऋष) समाराधयन्कदुर अस्ति विजगत्पातक ।

* एव विवाह दी कृद्भूमि दियुव वरपर्वत भगवन् मधुपरा कृद्भूमि मधुपरा

सौरि देव् चक्रम् फौरि प्रदखननय्
 शक्ति नाथ गडयो मननय्-माल् ॥
 कृष्णम् हरम्बख् म्बख् हाव पनुनुय्
 यपि खारतन् प्पठ् सोहंस-बाम् ।
 फौरि फौरि नेरि नेरि निर्नय वननय्
 शक्ति-नाथ गडयो मननय् माल् ॥ ५८ ॥

GO THE WOMEN COMPLAIN THAT THE BRIDE HAS NO ORNAMENTS
 SHE CREATES GOLD AND IT IS SHOWERED LIKE SNOW
 UPON THE BRIDE

दयन् दयाय खूत्स् खूत्स् दय वत खूत्स् ।
 कनानौ वनवन्-वार्निय अन्दर् वन् ॥ १२२३ ॥
 यख्य् यिथि म्बलसगम् ममार दार्थ्य ।
 गळम् आभञ्ज् लोकरन् राज-कमार्य ॥
 हृद्य् कथ् गय शिवनाथम् कनम् मज् ।
 सुह् कुय्-ना मार्यनिय् वार्तिथ् मनन् मज् ॥ १२२४ ॥
 दंपुख् तंमि लोकरन् क्याह् गय म्ब वंनिगोम् ।
 सुह् कुस् ओगद् कुह् वंनिगय् यक् म्ब वंनिगोम् ॥
 यनय् कंहुम् महाराजा यविव् कन् ।
 महार्थञ्ज् लोकरन् गय गहन तय् खन् ।
 दंपुम् तंमि गहन तय् खन् कथ् किह् वगन् ।
 कनन् करितोम् कवना कैमि वनन् ॥

सर्वं दत्ता चक्रस्य मदीर्णा प्रदक्षिणु*

॥ शक्तभिन्न स्वामिन ० ॥

(अन्यकृत स्वानाथ) कृष्णाव्यस्य हरमुखगिरौ मुख प्रर्णय स्वकीयमत्र

दस्तात्रतम्बन आरापय नाम प्रपु हमन्नावाख्य साहसाम्भयोग
भूमिकाया ।

पुन पुन अधित्यकास्तु निर्गमिष्यति निर्णयान्मजनभ्य

॥ शक्तभिन्न स्वामिन ० ॥ ५८ ॥

स्वर्णमणिदृष्टिदत्तविवक्षया वृत्तान्तान्तर प्रकामति ॥ ६० ॥

ईश्वरेण दयया (मष्टामायया) सह आरभ्य विवाहविधुपयागि भोजन
भोक्तुम् ।

जन्यस्त्रीभि गीतिवाण्या मध्ये कथितम् ॥ १२२३ ॥

(यथा) शक्ति आत्ममिष्यति उत्तमन दृष्टस्वव्यग्रहार धारयिष्यति ।

(तथा) याग्या अस्या भविषु अनकृति रात्रकुमारीम्पाया ॥

हयमय कया सगता श्रीगिष्यस्य कर्णयो ।

म (छि) अस्ति नाम भर्षपामय व्याप्नुयन् मन मु ॥ १२२५ ॥

प्रपुक्त ताभ्य मन अलकृति कि नाम भवति सा कथयत नाम मासु ।

तत् कि औषध अस्ति कथयिष्येय प्रतीति म आनयत नाम म ॥

त्रिन्मि कृता ताभिस्त्वस्य ॥ मष्टागान निधाम्य कर्णौ (शृणु) ।

मष्टागान्नाश कृता अलकृति अस्ति आभूयणानि धन स्वरासु ॥

प्रपुक्त ताभ्य मन भूषणानि धन स्वर्ण कि वस्तु सन्ति कथयन्त ।

कर्णयो कुम्भ ताभ्य म (आशयन) अस्ति पुष्पाक न कि कथापि
प्रामिषास्यम् ॥

सुहृ क्त्वा अन् हिहृ यिथु सुहृ सन्दारि प्रानन् ।

कुहृ क्त्वाहृ ग्वन् तथृ वृहृ इथु खन् कुम् न जानन् ॥

व्यपट्ठु य्यलि कम त अमदन् इथु म्वलुलु गत् ।

हिवुथ् शाहृ त गटाहृ व्यञ्ज् अम्य करुनु यत् ॥ १ २ ३ ० ॥

तिथुथ् वुतराधु-प्यठ् व्यत्यथ् वनिन् खन् ।

हिविय् मारिय् वनम् अट लूव-निग् यन् ॥

वनिथ् इथ् तस् नेपवायमय् गय राय् ।

कहृन् गगराय् जि गहृन्म् किहृ करिव् ज्याय् ॥

ह्यतुन् खन्-ग्रीन् वालुन् ढारि-दार्थ ।

गहृन् वोतु वारिविक् राजकमार्थ ॥ ६ ० ॥

G1 SONG OF PRAISE TO ŚIVA ON ACCOUNT OF THE
SHOWER OF GOLDEN SNOW

खन्-ग्रीन् वुतराथ् यरनय् आय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १ ० २ ४ ॥

मार्थनिय् गहृन्कि तममाहृ द्राय

शकरन् कैसाहृ नाकिरन् चावू ।

डाय्-गज् खन्कि खति वूमिकाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १ २ ३ ४ ॥

शरने आय् व्यञ्ज् य्य नेपवाय

वडि दय धित अम्य दयाय-प्यठ् ।

दरि नय् मय् फेरन् नय् ज्याय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

स अस्ति-किं अन्न इव यथा स जीवयति (स्वस्थीकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुण तस्य अह ईदृक् सुवर्णं अस्ति न लानन् ॥

उत्पन्न यदा अस्ति सुज्ञातरूपेण च ईदृक् दुर्भूल्य सपन्न ।

समानमेव राजा भिक्षु च अधुना अस्माक कर्तव्य आपतित ॥

१२३० ॥

तथैव भूतधात्रा उत्पन्न भवतु सुवर्णम् ।

समाना सर्वे एव भविष्यन्ति तत लोभात् पतिष्यन्ति (विपुला
भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्यमेव तस्य निर्भयस्य सपन्ना मति ।

कृता तेन मेघनिर्घोष इव गर्जना हि भूषणादे कृते कुम्भत प्रदेय ॥

प्रवृत्त सुवर्णमयहिम पतितु घारासारवत् ।

(तत्) भूषणजात प्राप्त अशुरनेह्यैव (वरनेह्यैव) राजकुमार्या ॥

६० ॥

मौवर्णहिमवर्षणवृत्त गीतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

मौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरण समागता

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १०३४ ॥

सर्वपापेभ्य भूषणजातस्य श्रीमुक्तानि फलितानि

शक्रेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालङ्कृति अवरोपिता ।

सार्धद्वपदण्डप्रमाण सुवर्णस्य अधिरूढ भूमिपृष्ठ

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १०३५ ॥

शरणार्थ समागता वय अधुना त्वा ह-निर्भय

त मदन् ईदृक् आगच्छ नाम अस्माक दयामासुख्य ।

निरूढ भविष्यति न चेत् विरूढपातेन पतिष्यन्ति सद्मानि निवासस्थानानि

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सुहृ क्का अन हिहृ यिथु सुहृ मन्दारि प्रानन् ।

कुहृ क्काह म्वन् तथ वृहृ इथु खन् कुम् न जानन् ॥

व्वपट्टु य्यलि कम त अमृदन् इथु म्वलुलु गव् ।

हिवुय् गाहृ त गटाहृ व्वञ्ज् अय्य करुन् पव् ॥ १२०० ॥

तिथुय् वुतराच्चू-ण्णट् व्वत्थय् बनिन् खन् ।

हिविय् मारिय् बनन् अट् लूय निण् णन् ॥

बनिय् इथ् तम् वेपवाच्चसय् गय राय् ।

कक्कन् गगराय् जि गहनम् किच्चू करिव् ज्जाय् ॥

सत्तुन् खन्-गीन् वालुन् टारि-दार्थ् ।

गहन वोत्तु वारिविक्कु राजकमार्थ् ॥ ६० ॥

U1 SONG OF PRAISE TO SIVA ON ACCOUNT OF THE
SHOWER OF GOLDEN SNOW

खन्-गीन् वुतराय् वरनय् आय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥ १२०० ॥

मार्थनिय् गहनकि तमनाहृ द्राय

शकरन् कैचाहृ नांकरन् चावू ।

डाय्-गज् खन्कि व्वन्ति वूमिकाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥ १२०१ ॥

शरने आय् व्वञ्ज् थ्य वेपवाच्च

यडि दय धित् अय्य दयाय-ण्णट् ।

दरि नय् नयं फेरन् नयं ज्जाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥

स अस्ति-किं अन्न इव यथा स जीवयति (स्वस्थीकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुणः तस्य अह ईदृक् सुवर्णं अस्ति न जानन् ॥

उत्पन्नं यदा अस्ति सुजातरूपेण च ईदृक् दुर्मूल्यं सपन्नं ।

समानमेव राजा भिक्षु च अद्युना अस्माकं कर्तव्यः आपतितः ॥

१२३० ॥

तथैव भूतधात्रा उत्पन्नं भवतु सुवर्णम् ।

समाना सर्वे-एव भविष्यन्ति तस्य लोभात् पतिष्यन्ति (विमुखा
भविष्यन्ति) ॥

कपयित्वा हृत्यमेव तस्य निर्भयस्य सपन्ना मतिः ।

कृता तन मेघनिर्घोष-इव-गर्जना हि भूषणादे कृते कुम्भत प्रदेशः ॥

प्रवृत्तं सुवर्णमग्रहिम् पतिषु धारासारवत् ।

(तत्) भूपालजातं प्राप्तं श्वशुरगेहीय (वरगेहीय) राजकुमार्यां ॥

६० ॥

मौवर्णहिमवर्धणवृत्त गीतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

मौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरणं समागता

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३४ ॥

सर्वेषामेव भूषणजातस्य औलुक्कानि फलितानि

शक्रेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णलकृतिः अवरोपिता ।

सार्धद्वयदण्डप्रमाणं सुवर्णस्य अधिरट् भूमिपुत्रं

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३५ ॥

अपराधं समागता-वय अद्युना त्वा हे-निर्मय

ह-महन् ईश्वर आराच्छ-नाम अस्माकं इयामामुख्यः ।

निमृष्ट-भविष्यति न-चेत् विमृष्टपातेन पतिष्यन्ति सद्धानि निजामस्थानानि

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥

भसदृष्टि-सूत्य् पथ् क्षातु तन्नाय

वाजन् क्विद् राजन् सूत्य् कस्य कोम् ।

राज वाय-हिश्य द्राय च्छ नय् दाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥

स्वनुकुय् अवतार् दोर् स्वमशाय

खति प्रय-शाय स्वनकिय् खेर् ।

खश् गव् इय् ईश्वर-इच्छाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥

सार्थनिय् न्यद् गथ मन-कामनाय

लूय् चक्षु त कुम् कम् रुद् स्वहताज्

मोरय् मयार् गव् कुञ्ज भाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥

दध-दन आमवुनु कुद् मज् भावनाय

सुय् दन गेक् इमि-निश गैय् सेर् ।

अट् मैगु मारिय् तिय् प्रजाय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥ १९४० ॥

कर्म फल् व्यपटोवु दर्म श्रदाय

लूय् यल्लि गैलु त मुद् पानय् चैलु ।

पर् त धान् यस्वमान् वोजन आय

जै-जै भगवत्-मायाय ॥

मूय् कामि कृष्णम् कर्षम् व्यपाय

स्थय-शैव-दृश्य शवाय सूत्य् ।

ममदर्शनेन निवृत्तिं सहीतां तृणया

पाचकानां अस्ति राजभिः सह का क्रिया ।

राज्ञीममानवशा निर्माता (सपत्न्या) चन्द्र पुनः शस्य

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सुवर्णस्यैव अवतारं धृतं मुनशानाम्बरा-देव्या

(यन) अधिष्ठाता प्रतिस्थानं सुवर्णस्य राज्ञयः ।

अभीष्टं सपत्न्या हृदये च संश्लेषेच्छाया

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सर्वेषामेव मित्रां सपत्न्या मनः कामना

लोभं अपगतं कथं कथं सन्धितं अधीनं ।

सर्वं एव ससारं वगतं एकस्या अवस्थायां

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सर्ववर्धनं सभवत् अस्ति मध्ये भक्त

तदेव धनं अस्मदिष्टं अस्मात् सपत्न्या-द्वयं तृणा ।

अनन्तरं प्रार्थितं सर्वैर्येव तदेव प्रजया

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२४० ॥

कर्मफलं उत्पादितं धर्म्य-वृद्धया

लोभं यदा विनष्टं मोहश्च स्वयमेव विनष्टः ।

परं स्त्रात्मा च शक्त्येव परीत्येव अग्र्यता

जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायाया ॥

(अन्यकर्तुं स्वप्रत्यालापः) लोभं अपनयिष्यति कृष्णाख्यस्य करिष्यन्ति-
तस्य उपायम्

त्वदीयायाश्चित्तार्जने (स्वकीयायाः) अभया हनुमुत्तमम् ।

हावि तस् व्यलसुन् पनुन् ज्याय ज्याय
 जै जै भगवत्-मायाय ॥ ६१ ॥

62 THE GUESTS DECIDE TO CLIMB ON TO THE ROOFS OF THE HOUSES

महामायाय प्रत्यस् होवु दर्शन् ।
 दुदसि-वदस् पयवान् ओसु लाल-वशुन् ॥ १२४३ ॥
 करान् आसि पानवञ्च संवाद् सारिय् ।
 करिव् ना ज्वञ्ज् लथ्यन् खमनषू तयारिय् ॥ ६२ ॥

63 THE PEOPLE SHOVEL THE GOLDEN SNOW FROM THE ROOFS, AND
 FIND THAT THE ROADS ARE BLOCKED UP WITH IT THEY
 LAMENT THE INCONVENIENCE OF THE UNIVERSAL
 WEALTH AND INDRA RECOMMENDS THEM
 TO ASK ŚIVA TO STOP THE FALL.

समिवो नूको खन-शीन् वासव्
 पश् आय् बरि-वरि लालौ-सूत्य् ॥ १२४५ ॥
 आंगनन् टेंग् खति पश् छातु बालौ
 कुठि-पोरन् खतु तालवन्-सूत्य् ।
 दगंथ् बावू गथ् प्रावू जदालौ
 पश् आय् बरि बरि लालौ-सूत्य् ॥
 शिव नाथ स्वामियो इय न-म चासव्
 क्याह् बनि फ्रतृयौ त पालौ-सूत्य् ।
 वथ् मत लंगितन् प्यठ् वंगालौ
 पश् आय् बरि-वरि लालौ-सूत्य् ॥

प्रदर्शयिष्यति तस्मै उल्लास स्वकीय स्थाने स्थाने

जयजयकरो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ ६१ ॥

स्वर्णमणिमयवृष्टिपातवर्णनम् ॥ ६२ ॥

महामायाया प्रत्यक्षतया प्रदर्शित दर्शनम्

(येन) कारक रूपेण निपतन् आसीत् मणिवर्षणम् ॥ १२४३ ॥

कुर्वन्त आसन् परस्पर सञ्वाद (मन्त्राण) सर्व एव ।

कुम्भत भो अता इन्तर सद्य पटलेषु आरोहणस्य सञ्चनाम् ॥ ६२ ॥

लोकानां दृष्टिमानु सवाद* ॥ ६३ ॥

ममयता भवय ह लाका सौवर्णहिम अध पातयिष्याम

पटलानि सपद्मानि परिपूर्णाणि मणिभि ॥ १२४५ ॥

अजिरेषु कूटानि आरुढानि (यथा) पश्चाद्भाज (पराजय) दृष्टीत
पर्वत

कोष्ठकपुरेषु (दृष्टार्चपुरेषु) आरुढ (स्वर्णवर्षण) पटले -
सपत्नम् ।

५. दग्गति (हरिद्रता) परित्यक्ता गति प्राप्ता चण्डालविशेषे

पटलानि सपद्मानि ० ॥

५-शिवनाथ स्वामिन् इंदुक नहि भो शक्रुयाम

किं मपत्यति काण्डोलै म्यालीभि च ।

मार्ग (गमनार्थ) सा नाम सपुत्तो भवतु पृथुभागात् दृष्टार्चभागस्य

पटलानि सपद्मानि ० ॥

कम कुन षो-मेतु कुक्ष मबालव्
 क्याह वनि भाजौ जालौ-सूत्य् ।
 वाम-वाल्लि वामन् गेय् दिथ् फालव्
 पग् आय बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 इन्द्राजन् तोर दितनम् आसव
 क्याह वनि तुहम्रौ मालौ सूत्य् ।
 वूजितन् शिव-जौ अवरम् ति डालव्
 पग् आय बरि बरि लालौ-सूत्य् ॥
 लोलुकु अग् चाव् चालौ-चालौ
 भवक वाल् नेचक्यौ लालौ-सूत्य् ।
 छणो जफ् कर् मालौ मालौ
 पग् आय बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२५० ॥ ६६ ॥

61 THE EARTH FINDS THE WEIGHT OF THE GOLD INCONVENIENT

वननि लैज् पृथिवी कथ पठि दरय् बह ।
 इयय् पठि वालि यद्वै क्याह् करय् बह् ॥ १२५१ ॥
 वननि लैज् इय् ॥ जगत्पाम्भय कुन् ।
 पय्या इमि हानि चावुनु माल-वर्गन् ॥ ६४ ॥

62 THE EARTH EXPLORES ŚIVA TO STOP THE FALL OF GOLD

पालवनि इमि शान वय् मगि यान-यान
 यान यतु यान कृतु माल वर्गन् ॥ १२५२ ॥

अन्य (ईदृश्वर्षण) नास्ति पतित (यन) कोपानि (धान्यावस्थिति-
वृष्टविशेषा) मस्करिण्याम
किं मपरस्यति ग्रस्माक चिन्तान्मशीनञ्जरेण ।

आपणव्यवहारिण आपणेषु गता वत्त्वा कदाचिन्नानि

पटलानि सपद्मानि ० ॥

इन्दुराज्रेण प्रत्युत्तररूपेण इत्त-तेन तेभ्य सर्वोद्यनम्

किं नाम भविष्यति यौष्माकीनै आक्रमन्दादै ।

शुशाम् नाम श्रीशिव अधम्य अपि निवृत्ति-करिण्याम

पटलानि सपद्मानि ० ॥

प्रसपूर्णं अशु परिचयज हस्तपूरतया (प्रवृत्तिपूर्वमात्रेण)

मुक्ता (इव) वृष्टिवत्-निपातय मन्त्रान्तर्गताभि सारकाभि ।

(अन्यकृत स्वालाप) के-कृष्णाख्य शिवसि-जप कुम्भ मालाभि
मालाभि (निरन्तरतया)

पटलानि सपद्मानि ० ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

पृथिव्याः भविलापकथनम् ॥ ६४ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता प्रियवी केन-प्रकारेण स्थिरा-भविष्यामि अहम् ।

इत्यमत्र वृष्टिपातो भवत् यदि किं नाम करिष्यामि अहम् ॥
१२५१ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव मा अगत्यालक-शिव प्रति ।

योग्यमस्ति-किं अयन प्रकारेण पातनीय मलियवर्षणम् ॥ ६४ ॥

पृथिव्याः शिव प्रति सद्य विज्ञापनं प्रस्तौति ॥ ६५ ॥

पालनकर्म अनेन प्रकारेण अयन मगस्यति पर्वतपृष्ठेषु

वालमूताह इयत् शक्रुया (मष्टिये) कियत् मलियवर्षणम् ॥
१२५३ ॥

च्याञ्ज पालनाय सूत्य वाल चित्रगतपाल
 चालवञ्ज क्षम् वय् जगतकु वार् ।
 हिरण्याच् मारिथ् खोद्यम् पाताल
 वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥
 दशभुज चाव कैचाह् अशञ्ज चाल
 नशि मा संसार पश कोताह्
 पालवनि इथि माल श्वा इमि हान
 वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥ १ ५ ५ ५ ॥
 वय कास् हे मृत्युञ्जय वञ्ज निःकाल
 जय शिव ओकार क्षम् च्याञ्ज मथ् ।
 कम् कर्त खन-शौनस् दम्-संवाण
 वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥
 खंड खंड काश्रिय कशीर नेपाल
 बंक्ति च्यानि थावान् किह् म्यथ् थट् पाद् ।
 तिहन्दि पाम कैलाम-वाम कास्तम् जाल'
 वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥
 शुद्ध-रंग गंगजट दारवनि बूल-वाल
 न्यथननि नंग नालमति रटहाथ् ।
 मंग क्वाह् स्य टंग आयस् वोज्जम् नाल
 वाल यूतु चाल कृतु लाल वर्णन् ॥

* चन्द्रिका कैलासवासवनेकाका अवरोधित्यने, कैलाशोऽपि विमणो भविष्यतीति द्योत्यते

त्वदीयया पालनया हेतुभृतया हे-बाल हे-त्रिजगत्पालक

सहमाना अस्मि अहमेव जगत भारम् ।

(विष्णुरूपेण) हिरण्यालदेव्यं हत्वा आरोपिता-त्वयाह पातालात्

बालभूताह इयत् ० ॥

हे-शशभुज (स्वच्छन्दमूर्ति) नि सारयिष्यामि कियती अक्षुण्णं प्रसती

विनष्टो-भविष्यति मास्वित् ससारं विधाइ-करिष्यामि कियत् ।

हे-रत्नश्रील इंदुशे निमग्नये (उल्लव) शोभिता-भविष्यामि-किम्
अमेन प्रकारेण

बालभूताह इयत् ० ॥ १२५५ ॥

भयं अपनय हे मृत्युञ्जय इतोऽनन्तरं हे-अविनाश

जय शिव ओंकारात्मन्, अस्ति-मे तव आशा । -

न्यूनता कुद-नाम स्वर्णमयदिमस्य (यथा) समाश्रुता भविष्यामि

बालभूताह इयत् ० ॥

खण्डे खण्डे कागया कश्मीरेषु नेपालदेश

भक्ता तव निदधन्त सन्ति ममेव पृष्ठे पादौ ।

तेषां जेतो (निमित्त) हे-कैलासवासिन् अपनय-नाम-मे दुःखात्मज्वरम्

बालभूताह इयत् ० ॥

शुक्रवर्णा गङ्गात्मजटा धारणशीलं शृङ्गस्वभाव

दिगम्बरं नगमेव आलिङ्गनेन शृङ्गीया-त्वा नाम ।

पार्ययिष्यामि किमन्यत् त्वत्त उद्देश आगताह शत्रु नाम-मे उच्चैर्नाशम्

बालभूताह इयत् ० ॥

यावरन्-मङ्गु बडि-बल-सन्ति हिमाल^२
 स्वन-श्रीन-सूतिन् कावरान् छस् ।
 निवक्ष्यौ लालौ कोताह् स्वक्त वास
 वालं यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥
 निश्कल कलमाल-दारवनि कलवाल
 प्रीम-मसकिय् प्याल रुण्णस् च्याव् ।
 मसितौ अनि तस् अद् वनि मंतु-वाल
 वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

66 THE GODS, DISTRACTED BY THE IMMENSE MARY OF THE GOLDEN
 KNOW PRAISE ŚIVA, AND CONFESS THAT THEY HAVE
 MORE THAN THEY REQUIRE

बुक्किष् स्वन-श्रीन् गैय् हैरान् सारिष् ।
 वज्रोस् शंभो लगोयो पारि-पारिष् ॥ २२६१ ॥
 शक्तिनाथो वक्ष्-दिनस् लगोयो ।
 शक्ति-सूय् बलसन यिनसय् लगोयो ॥
 अनाहत शब्देकि नादो लगोयो ।
 पद्मपादो स्वदो सादो लगोयो ॥
 जितेन्द्रिय योगाव्यामो लगोयो ।
 ग्वसाजो जूगि मंन्यामो लगोयो ॥
 अवीद-बख्-हन्ति वावो लगोयो ।
 प्रयवनि राम-सन्दि नाथो लगोयो ॥ १२६५ ॥

पर्वतादिस्थान मध्य महावलिन च हिमालय

मुवर्णमयहिमन श्यामीभवन्ती (द्रव्यलतया) अस्मि ।

मत्रया कर्नीनिकाध्या कियत्प्रमाखानि युक्तात्म(अश्रुणि) वृष्टिवान्त
पातयिष्याम

बालभूताह इयत् ० ॥

च निष्कलात्मन् मुण्डमाला धारणशील खानन्दासतपायिन (मन्त्रप)

स्वप्नमात्मानवस्य कमान कृष्णस्य(अन्यकृत) पायय ।

मत्तता आगमिष्यति तस्य तत भविष्यति उन्मत्त इव

बालभूताह इयत् ० ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

पृथ्वा कौर्तितविज्ञप्तिस्तुतेरनन्तर देवाना तत्काले यत्सपन्न

तैश्च यदर्णित तदर्णयति ॥ ६६ ॥

समीच्य स्वर्णमयहिम सपन्ना विमनस भवै एव ।

अकययश्च च शम्भो मयोऽयिष्यामस्त्वयि स्वात्मापहारम् ॥
१२६१ ॥

च शक्तिनाथ भक्त दानस्य उपहारीभवमस्त्वयि ।

शक्त्या सह विकासभाव आगतुं उपहारीभवम त्वयि ॥

श्रनाहतात्मन शब्दस्य नानात्मन उपहारीभवम त्वयि ।

पद्मसमानपाद सिद्ध साधा उपहारीभवम त्वयि ॥

नितन्द्रियाणा यागाभ्यामरूप उपहारीभवम त्वयि ।

विरागिन यागिन् मन्यामिन उपहारीभवम त्वयि ॥

भरहित भक्त भावरूप उपहारीभवम त्वयि ।

परानन्वर्त्तनीतिचनक रामस्य (रामति) नामात्मन् (नामदाय्य)
उपहारीभवम त्वयि ॥ १२६५ ॥

कमल-चरनो मनकि खरनो लगोयो ।

अन्दर् हृदयकि खन्दर्-वर्नो लगोयो ॥

च्यतकि चेतन सतकि संगो लगोयो ।

रंगन्-हृन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥

गमिष् ससार-वैरागो लगोयो ।

देहकि त्यागो सतकि रागो लगोयो ॥

अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।

मनकि गाशो खप्रकाशो लगोयो ॥

ज्ञानकि धोगकि होशो लगोयो ।

कलिल् हृदयकि पंपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥

असत् अविष् सतकि द्वैयो लगोयो ।

सद्व-ग्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥

दया-दर्मकि सुखहारो लगोयो ।

निराकारो निराहारो लगोयो ॥

शिव-प्रथमकि आनन्दो लगोयो ।

अमरनार्थकि खच्छन्दो लगोयो ॥

कुतुब् आसिष् वज्रस्थामो लगोयो ।

मनकि आरम श्रीरामो लगोयो ॥

दक्का मननस् प्रकट-वननस् लगोयो ।

अ विष पानस्-कुनैय अननम् लगोयो* ॥ १२७५ ॥

देहच सूरचू करञ्ज-तगनस् लगोयो ।

देहस् मध् म्वह् गक्तिष् जगनम् लगोयो ॥

कमलममचरण मनस स्मरणरूप उपहारीभवम त्वयि ।

अन स्य हृदयस्य भविरवर्ण उपहारीभवम त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य मद्भात्मक उपहारीभवेम त्वयि ।

रागाणा (प्रकाराणा) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)
रागरहित (निष्पञ्च) उपहारीभवेम-त्वयि ॥

शान्ति-प्राप्य (शमप्राप्तेरनन्तर) समार-वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

अदिनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम त्वयि ।

मनस प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवम त्वयि ॥

ज्ञानस्य योरास्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवम त्वयि ।

विकर्मितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्य परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवम त्वयि ।

सत्यमुखरूप निर्वैर उपहारीभवम-त्वयि ॥

वयोपतधर्मस्य सद्बिचारात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभावं उपहारीभवम त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मभिः आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनायसेवस्य स्रक्कन्दरूप उपहारीभवम त्वयि ॥

एक एव भूत्वा स्रक्कन्द-बहुस्यामितीच्छाशील उपहारीभवम-त्वयि ।

मनस विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम त्वयि ॥

इच्छाया प्रादुर्भाव प्रकटीभवनस्य उपहारीभवेम त्वयि ।

तव पुनरपि स्वात्मान प्रत्येव आनयने उपहारीभवम-
त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य त्रिजात्मताया विधानतः उन्नताया उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य मध्य माह अययाय त्वत्तमीभवेन उपहारीभवेम-त्वयि ॥

कमल-चरनो मनकि स्वरनो लगोयो ।

अन्दर्द्दयकि स्वन्दर्-वर्नो लगोयो ॥

द्यतकि चेतन सतकि संगो लगोयो ।

रंगन्-हन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥

गमिष् संसार-वैरागो लगोयो ।

देहकि त्यागो सतकि रागो लगोयो ॥

अविनाशो क्षिदाकाशो लगोयो ।

मनकि गाशो स्वप्रकाशो लगोयो ॥

ज्ञानकि योगकि होशो लगोयो ।

कालिष् हृदयकि पपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥

असध् चाविष् सतकि दैयो लगोयो ।

सह-ग्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥

दया-दर्मकि सुखधरो लगोयो ।

निराकारो निराहारो लगोयो ॥

शिव-प्रथमकि आनन्दो लगोयो ।

अमरनाथकि स्वच्छन्दो लगोयो ॥

कुतुब् आसिष् वञ्छयामो लगोयो ।

मनकि आरम औरामो लगोयो ॥

दृक्का गननस् प्रकट्-वननस् लगोयो ।

य्य बिय पानस्-कुनय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥

देहध स्वरू करञ्ज-तगनस् लगोयो ।

देहस् मल्ल् म्वह् गकिष् नगनस् लगोयो ॥

कमलममचरण मनस स्मरणरूप उपहारीभवम-त्वयि ।

अन्त स्य हृदयस्य रुचिरवर्ण उपहारीभवेम-त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सद्भात्मक उपहारीभवम-त्वयि ।

रागाणां (प्रकाराणां) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)

रागरहित (निष्पपञ्च) उपहारीभवम-त्वयि ॥

शान्ति-प्राप्य (शमप्राप्तेरनन्तरं) समार वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनस प्रकाशात्मन् क्षप्रकाशस्वरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

ज्ञानस्य यागस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवम-त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्य परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्द्वैर उपहारीभवम-त्वयि ॥

वयोपेतधर्मस्य बहिष्चारात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवम-त्वयि ॥

नित्यशल्याणात्मप्रैग्य आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनायकेन्द्रस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

शक्त एव भूत्वा शक्तीऽह-ब्रह्म्यामितीच्छाश्रील उपहारीभवम-त्वयि ।

मनस विद्यान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इच्छाया प्रादुर्भावं प्रकटीभवन्नस्य उपहारीभवम-त्वयि ।

तत्र पुनरपि स्वात्मान-प्रत्येव आनयने उपहारीभवम-

त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मताया विधानतः उज्जताया उपहारीभवम-त्वयि ।

दहस्य मध्ये माह अपपाय त्वत्सगीभवन उपहारीभवम-त्वयि ॥

अथ सावौ रोजनस् प्वरशो लगोयो ।

स्वरूप-दृष्टि-हन्दि हरगो लगोयो ॥

कमार-मन्दि गणेश-सन्दि मान्यो लगोयो ।

लगय् स्वत्यथ्-करनवान्यो लगोयो ॥

लगोयो जुव् पनुन् अपर्ण् करयो ।

करिथ् अपर्ण् जुवस् जिन्दथ् मरोयो ॥

खवर् कति आसू इथ् आसख् च्छ् शिवजो ।

पननि पानय्-मझ् वासख् शिवजो ॥ १२८० ॥

खवर् कति आसू कुख् च्छ् हनि-हनि-मझ् ।

कुनुय् आसिथ् च्छ् आसख् प्रथ्-कुनि-मझ् ॥

महात्मा च्यानि निअ आसि डलिर्मतिथ् आसि ।

अथ कोसुथ् लूव् लूवन् वलिर्मतिथ् आसि ॥

खनुकु जलु लूव् दनुकु द्राव् तमजा ।

सर्पन् भोलुम् सोरुथ् कर् च्छ् समा ॥ ६६ ॥

67 THE PEOPLE PRAY TO SIVA FOR THE CREATION OF THE
SHOWER OF GOLD

अङ्गु जोनु शिवरूप् दृष्टु जोनु खन्

राथ् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८४ ॥

अस्य ओसू राजसौ-हन्दु अन्धकार्

पान्नि ब्वहरि कडहोन् राज-कामार् ।

खन वप दिमहोस् सूत्य् अख् ज्ह् मन्

राथ् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८५ ॥

तत्र साक्षितया स्थितौभावस्य अन्तर्यामिन् उपहारीभवम् त्वयि ।

स्त्रीयरूपप्रदर्शनात्मन् दर्परूप उपहारीभवम् त्वयि ॥

स्वामिकुमारस्य महागणेशस्य पितृरूप उपहारीभवम् त्वयि ।

जगत उत्पत्तिविधानकर्तृ उपहारीभवम् त्वयि ॥

प्रवृत्ता-भविष्यामस्त्वयि जीवस्य स्वकीयस्य समर्पणं विधास्यामस्त्वयि ।

कृत्वा समर्पणं जीवस्य जीवन् एव लौना भविष्यामस्त्वयि ॥

विदितं कुः नाम आसीत् ईदृशं स्यात् त्वं श्रीशिव ।

स्वात्मना स्वात्ममध्ये भासिष्यसे श्रीशिव ॥ १२८० ॥

विदितं कुत्र आसीत् श्रीम त्वमेव प्रत्यक्षप्रत्यक्षमध्ये ।

एक-एव मृत्वा त्वं स्यात् प्रत्यक्षवस्तुमध्ये ॥

माहात्म्यात् तत्र भकाशात् त्वय उद्बुद्ध-स्थिता (विपर्यय-गता) आत्म ।

त्वया अपनीतस्त्वया लोभं लोभेन परिवृता-एव आत्म ॥

स्वर्णस्य विगतं लाभं धनस्य निर्गतं (फलितं) प्रौक्त्य (प्रयोजनम्) ।

मप्यत्र विदितं सर्वंभव कुः (नाम आत्माक) त्वं त्वमा ॥ ६६ ॥

लोकप्रवृत्तिप्रस्तावना ॥ ६० ॥

मुलभं ज्ञातमस्माभिः शिवरूपं दुर्लभं ज्ञातं सुवर्णम्

क्षमि (शङ्का वा) कुत्र आसीत् (नासीत्) आत्माकं भार्गव-
इण्डमानं पतिष्यति (स्वरंवरणम्) ॥ १२८४ ॥

आत्माकं आसीत् आधिराजस्य साहाय्यकार

पञ्चशः सुवर्णमुद्रा (दान) पूर्वकं विस्तार्यामन्ता राजकुमारोम् ।

स्वर्णस्य रूपस्य अदास्याम तस्यं मयुक्तं एकं द्वौ (वा) चत्वारिंशमष्टक-
मित (मन्) मानम्

शङ्का कुत्र आसीत् ॥ १२८५ ॥

शिवनाथ खण् सोपन् किह् कोपन्

हरि नय् ज्यल् लर्य् लर्य्-फेरन् ।

बन् प्यैय् बोझ् पय् बरन् आय् वन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

वानी वज्रमचू आसू वीदन्

अचू गव् खन् तमि पान् कुह् ओचन् ।

सूर वन्यनय्-पठ् अज् कुह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

वय कास् दय अस्य द्राव् अमनि

इह् बुक्किय् लक्ष्मी ति गय हैरान् ।

इकि मायाय निश म खह् मन्दकन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

नाव-किनि मूजिमति आसि अस्य लाख

राणस् सानिस् आसू अख् माल् ।

ढद ढद आगनन् मल्ल किह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥

खत ॥ अन्धकार् अचू राजन्

अचि कुस् म्यचि-खत खण् गव् खन् ।

राज-कमारन् अचि कुस् कन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८० ॥

आपदा खह् ताप-सुतय् गलि कति खन्

वाप कति बुतराचू फल् नेरन् ।

हे शिवम्बामिन् प्रसन्न भव, स्म (वय) कम्पमाना

निरोधो-भयत् (वर्षणश्च) नचेत् शीघ्र सद्मानि विपर्ययण-निपतिष्यन्ति ।

वक्षविषया व्रन् नामान निपतिता वोज्रनामान (कृपाव्रक्षा) पतिता
परिपूर्णाणि सपन्नानि वनानि

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

वाणीय कथिता आसीत् वेदब्रह्मणा

युद्ध (स्वभावत) अस्ति स्वर्ण तेन देह अस्ति शुभ्यत् (युद्धिभाक्) ।

भस्मन कूटेष्वाव अघुना अस्ति अपरिचर्या (सुलभतयानादरणीयम्)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

भय अपनय हे ईश्वर अस्माक निर्गत (लब्ध) औलुका (लभ्य)

इव अवलोक्य लक्ष्मी अपि सपन्ना सुगधा ।

ईश्वर्या द्रव्यसपत्ते सकाशात् मा अस्ति लज्जमाना

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

नाममात्रेण श्रुतानि आसन् अस्माभि रत्नानि

राज्ञ अस्मदीयस्य आसीत् एका माला ।

राशिरूपेण अलिराणा मध्ये मन्ति (रत्नानि) अपरिचयेयानि (अनादिराज्ञाणि)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

अधिरुद्ध (विहितस्थित) (द्रव्य-)अश्वकार उत्तीर्ण (नष्ट) राज्ञास्

स्वात्मनि मितो-भविष्यति क श्रुत्तिकासो ऽपि सुलभ सपन्न स्वर्णम् ।

राजकुमाराणा व्यत्यति (कुण्डलादिभूषणार्थ) क (न कोऽपि) कर्णौ
(कर्णरत्न विधास्यति)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥ १२९० ॥

आपद्रूप अस्ति (यत्) आतपेन विनद्धगति (प्रक्षुब्ध) कुत्र सुवर्णम्

बीजवापेन कुत्र भूमिप्रग्रात् फलानि उत्पत्यन्ति ।

ग्रान् कथ-पाठि नवि न्ववि नय् अन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गन् यन् ॥
 सूरमति पयोश्-हिवि च्यानि पाद
 अस्य छा खवर् दमि शख्च आसि साद् ।
 नूर् आसि सूर् तय् सूर् चासि खन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गन् यन् ॥
 न्यय् चय् सय्-चय्-आमन्दगन्
 कृष्णस् पादन् कुन् यव् मन ।
 कुन्दन् खन् छस् सय् सुमरन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गन् यन् ॥ ६७ ॥

॥ MAHADÉVA ASKS THEM WHY THEY ARE FRIGHTENED THEY REPLY
 THAT THE EARTH IS COVERED WITH GOLD AND WILL NOT PRODUCE
 FRUIT MOREOVER, THERE WILL BE NO LONGER ANY DISTINCTION
 OF RICH AND POOR HE DIRECTS THE WIND-GOD TO COLLECT
 THE GOLD IN A HEAP THIS IS DONE AND THE WORLD IS
 RESTORED TO ITS FORMER CONDITION

असान् असान् लब्धोख् वनने सदाशिव् ।
 मैगूव तद्ध वारथाह् खन् बुद्ध कथाह् यव् ॥ १९८४ ॥
 स्यठाह् खग् सर्पिनुस् तुहङ्गन् बह् लहरन् ।
 स्यदय् वनितोम् व्यञ्ज क्वि क्वाजि अहरन् ॥ १९८५ ॥
 गण्डिप् गुलि तस् दपुख् इय् हे महेश्वर् ।
 हरे-हर कर् दया नुतराचू चह् वक्कू थर् ॥
 क्विह् कौपन् ताप-सूतिन् गलि-ना खन् ।
 नवर् नुतराचू फल् कथ-पाठि नेरन् ॥

प्राणममूह फेन प्रकारेण अतिशयीभवत् (वृद्धिं याप्यति) उत्पत्त्यति
नचेत् अन्नम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

॥ भस्ममलिताद्ग पद्म सदृशो त्वदीयो पादौ

अस्माक अस्ति किं प्रवृत्ति ईदृशन मामर्थेन (युक्त) स्यात् साधु ।

तेज पुञ्ज स्यात् भस्मरूप पुन भस्म स्यात् स्वर्णरूपम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

नित्य त्वमेव ॥ सच्चिदानन्दघनात्मन्

कृष्णाख्यस्य पादद्वय (त्वदीय) प्रति निधत्ति (निधापय) मन ।

अतिशुद्ध स्वर्ण अस्ति तस्य सैव (तादृशी त्वत्पादयो) स्मरणमाला

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ ६७ ॥

इत्य वृत्तस्तुतौ सयुक्ता महादेवस्य वृत्त प्रस्तौति ॥ ६८ ॥

वसित्वा वसित्वा प्रवृत्तस्तान्प्रति वक्तु श्रीमहादेव ।

प्रार्थित युष्माभि युष्माभि अतिशयन स्वर्ण अधुना कियत् (अल्पमव)
पतित (तद्वर्णेषु) ॥ १२८४ ॥

अत्यन्त प्रमद सपत्न्या ऽह योष्माकीनासु अह स्तुतिगाथाम् ।

आर्जवन (सत्यतया) कथयत नाम मा अत पर स्व कुतो नाम
त्रिभ्यन्त ॥ १२८५ ॥

वदध्या अञ्जलीन् तस्मै प्रत्युक्त ते इदमव च मन्त्रम् ।

हरिरूप हर कुरु दया भूतधात्रया त्व उद्भूत (निमग्न च) कम्प (प्रवृ च) ॥

म कम्पमाना आतपेन नद्धरति स्मित् सुयर्ण (इतीच्छाम) ।

वदि भूतधात्रया फलानि कन प्रकारेण उद्भविष्यन्ति (निर्गमिष्यन्ति) ॥

द्विविद् सारिद् वनन् अट मानि कुस् कस् ।

म्यठाद् ध्येमति द्विद् पायस् वस् करिद् वस् ॥

करिद् जीवन्-हृन्दुद् वचनुक् वपायाद् ।

जगद् रक्कनचू कडिद् नञ् विष्णु-मायाद् ॥

व्यनद् रूजिद् अमरनाथन् असुन् ह्यतु ।

तिथद् आकाश-प्यठ अवरन् वसुन् ह्यतु ॥ १३०० ॥

वसुन् वाव-लूकपालस् दाज्ञ दाज्ञ ।

वदुन् ह्यद् स्न-शौनस् शौन-माज्ञ ॥

वटिद् सोरुद् करिद् यद् व्यम यस्-ज्याद् ।

वम्यस् सुमौर-पर्वद् क्याद् कुद् पर्वाद् ॥

वनिद् इद् तस् दितुन् तूतु बल् त कौरिद् ।

अकिस् स्न-मात्रमद् मल्ल वदुन् सोरुद् ॥

अकिस् सातस् अन्दर् पृथ्वी सर्पज्ञ नञ् ।

फरागद् कौव-जाचून् वार सर्पज्ञ ॥

अदिम् सादस् विद् दपृहस् तिद् करुन् प्योस् ।

जगद् सर्पज्ञ तिथुद् सोरुद् विधुद् श्रीसु ॥ १३०५ ॥

हृण् लीला परिद् बोधम् त्वसाज्ञ ।

सुमौरस् दितु वव्यर् इच्छाय च्याज्ञ ॥

मनस् अज्ञ वार पक् संसार-ठाज्ञ ।

ज्ञानुक् स्वन दिद् ब्वजू-सरत्तलि साज्ञ ॥ ६८ ॥

ममानवृत्तय सर्वे एव भविष्यन्ति तत मय्यति क क (ममानपिप्यति
सेवसेवकभावेन) ।

अत्यन्ततया घतिता स (शरण) सो वय चतना अल कुम्त अलम् ॥

कुरुत-च जीवानामेव जीवनस्य उपायमात्रम् ।

जगत परिपालनस्य निष्कामयत (आविष्कुरुत) प्रत्यक्षा विष्णुर्षी
(व्यापकरणा) मायाम् ॥

(इत्य) विष्णुमि (तेषा) श्रुत्वा अमरनाथन हसित आरब्धम् ।

तथैव (तत्कालमेव) आकाशात् मेघजालेन अवतरितु (अवर्जन-
भावाय) आरब्धम् ॥ १३०० ॥

कथित-तेन द्यापुद्वयाय लोकपालाय अशमात्रेण अशमात्रेण ।

वेष्टयितु (गोलाकारतया सपादयितु) आरभस्व स्वर्णमयहिमस्य
हिमानी ॥

वष्टयित्वा सर्वमस्य विधाय निधहि राशिरूप एकस्मिन्देशे ।

भविष्यत्यस्य सुमेरुपर्वतस्य कि-नाम अस्ति भयम् ॥

कथयित्वा हृदमेव तस्मै विष्टु तेन तावन्मात्र बल वीर्यम् च ।

(यथा) एकस्य क्षणमात्रकालस्यैव मर्घ्यं वष्टयित्वा-स्थापित-तेन सर्वमेव ॥

एकस्य क्षणमात्रस्य अन्तरकालं पृथिवी सपद्मा प्रकटा (निर्लम्बा) ।

निश्चिन्ता जीवजातीनां सुष्ठु सपद्मा (यथा) ॥

शृगुलभावाय साधये यत्किञ्चित् कथित-तेस्तस्मै तदस्य कर्तव्यं आपतित तस्य ।

जगत् सपद्म सादृशेन सर्वमेव यादृशेन आसीत् (पूर्वम्) ॥ १३०५ ॥

(प्रत्यक्षत स्वमुपदर्शयति) कृष्णस्य कान्तिसुती पठिष्यति-तत्र शृणु-तस्य
यतीन्द्र ।

सुमेरुपर्वतस्य विष्टु औन्नत्य (उत्कृष्टत्वं च) इच्छया तत्र ॥

मनस समानीता सुष्ठु प्रतीति सामारिकभाषाजालविशेषेण ।

ज्ञानरूपं सुवर्णं देहि (कुरु) बुद्ध्यात्मरीतिरूपधातुविकारस्य अस्म-
सवन्धिन * ॥ ६८ ॥

* यागिन एव जटान् चोपधि निष्काम्य रौतिधन्ता स्वस्वपादनप्रामथ्यम् इति
गम्यते । तस्य सर्वं तद्गुण स्थाकानुरूपमासीत् । वास्तवत आ ज्वरा ज्युत कूटम्वयिदा
मन्दस्वभावा विगतभाषाप्रपञ्चा अरौचिर्नि ।

69 THE AUTHOR TRAINS ŚIVA THE OMNIPOTENT

यकि च्याञ्ज दाञ्ज दाञ्ज वच्य खन-ग्रीन-माञ्ज ।

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३०८ ॥

नग कुस् लंगुमत्तु मञ्ज णववञ्ज शाञ्ज

जंग छम् न क्यथ-पाठि पक्क मञ्जिलस् ।

अगहौनिस् म्य थान् करनाव् गंगवाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

न्यग्घ्वद्दु कर्त्तुम् मायाय-हृद्य ठाञ्ज

प्राक-फोट गङ्गुम् द्वक-रुद्रस् ।

स्वक्क कुम्-वासान् जगतथ सेसाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१० ॥

संकथ-दूर् मञ्ज मच्य न्यैर्द्ध म्याञ्ज

अञ्ज वासना ह्यथ् कुह् सञ्ज ज्ञागन् ।

गड यव् च्यथ् दन मञ्ज मन ह्मियाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

वार्त्कि पोग् अस्सि पक्कि-हृद्य पूसाञ्ज

राग-हेग-राज्य वति लूट-नौनस् ।

राक्योग राज् अथ् मञ्ज अदाल्त्तु च्याञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

दश्रा त ममता मौलिथ् मान्माञ्ज

माज्य-कोर्थ मेज्यम् खानदारस् ।

सर्वसामर्थ्यं शिवं प्रति ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ६६ ॥

इच्छया त्वदीयया अश अश* वष्टिता स्वर्गोद्दिमान्य

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य आरकटस्य (अज्ञानरूपस्य) कुम नाम भुवर्ण
(स्वात्मज्ञानप्रकाशरूपम्) ॥ १३०८ ॥

नम्र अस्मि मलम्र मध्ये पतन्त्या हिमप्रियमहाजलसृष्टे

जङ्घे स्तो-मम नव केन-प्रकारेण शमिष्यामि गन्तव्यप्रयाणकम् ।

अङ्गदीनस्य मे ज्ञान विधापय गङ्गाजलेन

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

विगतवृद्धि कृतस्तेनाह भाषात्मिकाविद्याया चागुराविशेषेण

रिक्त काचमुक्तां सकलिता-मया पूर्णप्रबालस्य ।

‘सन्ति हि मुक्ताफलान्यमूनि’ (इत्य) भासत मे जगद्गुरुस्य शुभ्य-

तुच्छप्रायमुक्तारूपस्य वस्तुन*

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥ १३१० ॥

सकल्यात्मा-चौर मध्ये गाढाया निद्राया भदीयाया

अन्या दासमा सह कृत्वा अस्ति स्तियार्थं जगद्गुरु ।

प्रपित निधेहि चैतन्यरूप धन मध्ये मनोरूपे रूपकनिधाने†

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

भक्तात्मकानि पुष्पाणि आसन् अद्वात्मिकाया पौष्पिका

(यानि) रागद्वेषात्मिकया-राज्ञया मार्गं (स्व) विलुण्ठय

नीतानि तथा तस्या ।

सै राजयोगेण देदीप्यमान आगता वय मध्ये न्यायालयस्य तव

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

तृणा ममता च मपुत्र्य अन्यान्यस्यार्धया

मातृकन्ये भगने(मिलिते) स गृहस्थधर्मिणे-मद्यम् ।

* बहुज्ञानित मान दास ।

† रिक्तविवशिलाद्रवोद्भूतसूक्ष्ममुक्ताप्रतिबिम्बजातम् एतदस्तीति ।

‡ ‘येजो’ इति नाम्नि रूपकादिनिधानकर्षटमभयजनविशेषे ।

71 HIMALAYA PRAISES VIṢṆU FOR HIS MERCY AND FOR HIS INCARNATIONS, ESPECIALLY THAT OF KṚṢṆA.

गोकुलानन्द गोविन्द गोपालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥ १३२० ॥

मधु-कैटम् मारवनि इद-चूरय्

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् गूर-गूरय् ।

पूतना-गालवनि* विजगत्पालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

यादव-कलिकि माधव रामय्

हे-निर्मल निष्कल निष्कामय् ।

गूरि-बालकन् सूत्य मारवनि कालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

राधाकृष्ण चय् नादाह् लायय्

श्रीधर प्रीम-स्वर सुरली वायय् ।

रोज् श्याम बोज् साम-चौदच तालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

हृदयस् मङ्ग बसवनि न्यय् लसवनि

असवनि असवनि गरुडस् खसवनि ।

नालमति रटहाय् मो दिम् डालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

हनि हनि मङ्ग आसवनि वासुदेवय्

रासमण्डल् खेलनि कृष्ण-जीवय् ।

* श्रीनीलाय बाल इति पाठान्तर* ।

इत्थं निराकारतया श्रीनारायणं स्तुत्वा पुनरपि साकारावतार-
कीर्तिगाथाभिः स्तौति हिमालयः ॥ ७१ ॥

हे-गोकुलानन्द (गदां वाचां वानन्दपरिणाम) हे-गोविन्द गौपाल-भोः

हे-नाइत्रिन्दुरूप परमानन्द नन्दनन्दन ॥ १३२० ॥

मधुकैटभात्म-वैद्य-विनाशन इधिहर

मनोरूप-बालोपयोगिदोलाशकटस्य मर्ध्य कुर्यान्नाम लालनाम् ।

हे-पूतनाखराक्षसीविनाशक त्रिजगत्पालक

हे-नाइत्रिन्दुरूप ॥

पादवकुलस्य (तदुद्धृत) हे-माधव राम-भोः

हे-निर्मल निष्कल निष्काम-भोः ।

गोपाल-बालकैः सह प्रवर्तक भुतादिक्रीडानाम्

हे-नाइत्रिन्दुरूप ॥

हे-राधया-तदाक्ष (स्वशक्त्याभिन्नरूप) कृष्ण त्वद्विषयमेव दूराञ्चानं

हे-श्रीधर प्रेमस्वरेण वर्गीं वादयेयम् ।

आतिष्ठ श्यामसुन्दर शृणु सामवेदस्य ताला

हे-नाइत्रिन्दुरूप ॥

वृद्धस्य मर्ध्य वास्तव्य-भोः नित्यं जीवनशील

स्मितम्बभात्र स्मितम्बभात्र गरुडस्य आरोहणशील ।

शालिङ्गमेन वृह्णीयां-नाम-त्वां मा-नाम देहि-मे उपेक्षरानि

हे-नाइत्रिन्दुरूप ॥

श्रंगस्य श्रंगस्य मर्ध्य वर्तमान हे-वामुदेव

रागात्मरामक्रीडां क्रीडनशील हे-श्रीकृष्ण ।

न्यथ् वासवनि सथ् इमि कलि-कालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥ १३२५ ॥

पंकज तनि वैज्ञयन्तौ मालय्

तर्ज अकि नालि तथ् भोज् दुवाल्य् ।

सथ् छिय् वल्लिय् धसंत-दुगाल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

केशव शिव-रूप नारायण्य्

वनि दिथ् ननु गोख् मिंद्रावनय् ।

च्यनु छ्यनु च्योनु प्रथम-मस् प्याल प्याल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

विदुर-शुबुभय् गर व्यलि चाख्य्

बावनाय-सूत्य् ख्योय् सिधुमंतु हाख्य् ।

कति गोख् तति कोरवन्-इन्दि साल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

द्रौपदिय अकि कृष्ण-भाव-सूत्य् ग्रामय्

पैद-गैय् तस् तीति बसुत्र् ज्यामय् ।

यीति कडिस् दुर्योधननय् नालय्

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥

च्यान्न मायाय-सूत्य् मङ्गु द्वारकाय

मथुराय-इन्द्र हिश्य लय्य तय् ज्याय ।

पैद-गय अकि दम मङ्गु कमि हास्य

नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलालय् ॥ १३२६ ॥

नित्य भावमान मन्त्ररूपेण अस्मिन् कल्पियुगकाले-भा

जे नादत्रिन्दुरूप० ॥ १३२५ ॥

कमलवद्विकासमानाया तनौ वैजयन्ती-नाम माला

भङ्गरा एकया उरोलम्बमाना (यया) पुन शोभा द्विगुणा ।

न मोघो सञ्जि-ते यमितानि घौतवर्णानि राङ्गवस्त्राणि

जे नादत्रिन्दुरूप० ॥

जे-केशव शिवस्वरूप नारायण भो

मार्गणानि इच्छा (कृत्वा) प्रकट मण्डपस्त्व (मण्डोगिना) वृन्दावनम्याने ।

पाणु आरब्धमस्माभि त्वदीयस्य प्रेमरसस्य आसन्न कर्षे कर्षे

जे नादत्रिन्दुरूप० ॥

विवुराव्यस्य-पाण्डुराजभातु (स्वभक्तस्य) सद्य यज्ञ प्रविष्टस्त्वम्

भक्तिभावन (तेनापनीत) मुक्त-त्वया ललसात्र इर्धपक्व शक्तिम् ।

कुतो नाम गतस्त्व (न गत) तत्र कौरवाणा निमग्नखे-भो

जे-नादत्रिन्दुरूप० ॥

द्रौपद्या (पाण्डवराज्या) यकेन कृषीति नाम-मन्त्रोद्यनेन जे ग्याम

समुत्पन्नानि तस्या तावन्ति वस्त्राणि कुर्पासकानि (च) (उत्तराधर-
वस्त्राणि) ।

पावलि निष्कामितानि-तस्या दुर्योधनेन गलमार्गीण शरीरात्

जे-नादत्रिन्दुरूप० ॥

तत्र मायया (सामर्थ्येन) मध्ये द्वारकाया

मयुराया ममानरूपशोभानि वृद्धाणि पुन प्रदेशाश्च ।

ममुद्गतानि यस्य निर्मलकालमात्रस्य मध्ये केन (अलोकिकेन) प्रकारेण

जे-नादत्रिन्दुरूप० ॥ १३३० ॥

अजामिल् द्राव् बहु वाग्यवान्य्
 न्यचिविस् ओसु तस् नाव् नारान्य् ।
 मरन-विजि फूर् तस् तिय् निष्काल्य्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलाल्य् ॥
 श्रीभगवान् कुस् पान प्रथ-ग्राथ
 कुस् वोतु कुस् वाति च्याज् मायाय ।
 स्वकलाव् अस्म इमि मुहने काल्य्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलाल्य् ॥
 कृष्णम् शिव-रूप दर्शन् दित च्य्
 सुय् च्य् च्य् सुय् केवल कुस् न ज्य् ।
 ग्याम प्रवात-रूप् हाव् तम् काल्य्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नन्दलाल्य् ॥ ७१ ॥

72 VIṢṆU IS PLEASED LED BY NĀRADA, ALL UNITY IN
 PRAISING HIM

त्वता यूजिथ् स्यठाह् खग् गोस् केशव् ।
 सुह् दामोदर् सुह् विशंभर सुह् माधव् ॥ १ २ ३ ४ ॥
 सपज्ञ स्यद् सार्धनिथ् मन-कामनाथ ।
 दपान् असिस् इह् कर्तु च्याज्य् टयाय ॥ १ ० ० ५ ॥
 तिथ्य् नारद-जुवम् मेतार वीयुन् ।
 इथ्य् पाठि नाद-व्यन्दस् नाद लीयुन् ॥
 पद्म-पादम् प्यटम् मादम् दितुन् नाद ।
 करम् प्रगाद् सुह् कुम् मादन्-हन्दुय् माद ॥ ७२ ॥

यजामिलाख्य (पापवृत्तो ब्राह्मण) निर्गत (सम्पन्न) भट्टान् भाग्यशाली-एव*

(यस्य) पुत्रस्य आसीत् तस्य नाम नारायण-इति ।

(यस्मात्) मरणकाले मुक्तावप्रवृत्त (अतिप्रसन्नतया) तस्य तन्नाम (नारायणेति)
हे-निष्काल

हे-नादविन्दुरूप० ॥

श्रीभगवान् अस्मि-स्तु स्वयं प्रत्येकस्थान

कस्य पर्याप्तं कस्य पर्याप्तमिति तत्र मायाम् ।

वन्मोचय अस्मान् अस्मात् मोक्षस्य जालात्

हे-नादविन्दुरूप० ॥

(प्रत्येकं) स्वात्माय (कृष्णाख्याय शिवाभिन्नस्वरूपेण साक्षात्कारदर्शनं देहि-
नाम त्वमेव

स एव त्वमेव त्वमेव स एव केवलात्मा अस्मि न द्वयम् ।

स-श्यामसुन्दर (सायकाले च) प्रभातरूप (शुक्रवर्णशिवस्वरूप) (प्राभातिक-
रूप च) प्रदर्शय तस्मै अस्मिन्-दिवस-एव (हे कालात्मन् वा)

हे-नादविन्दुरूप० ॥ ७१ ॥

मध्यवृत्तवर्णनम् ॥ ७२ ॥

इत्युत्ति (हिमालयात्) श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्न सम्पन्नस्तस्य केशव ।

स शमोऽशान्ता स एव विश्वम्भर स-एव माधव ॥ १३३४ ॥

सम्पन्ना मित्रा सर्वेषामेव मनसा-प्रभिलाषा ।

कथयन्त आसन् त इदं (सर्वं) विहितं तत्रैव दयया ॥ १३३५ ॥

तमेव (तत्काले) नारदविंशा वल्लभौ वादिता तेन ।

इत्यमेव प्रकारेण नादविन्द्वान्मकस्य (शिवाभिन्नशिवा) दूराद्यान इत्त-
तन (प्रवर्तिम तेन) ॥

कमलचरणस्य मित्रान्मन माधो इत्त-(कृम)-तेन सम्बोधनम् ।

कुम्भ-मे प्रसादं त्वं अस्मि माधूनामपि माधु (समेव) ॥ ७२ ॥

73 HIMĀLAYA AGAIN PRAISES NĀRĀYAṆA

सत्पुत्रशब्द-हृन्दि मञ्जनय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥ १३३८ ॥

निर्ग्वनय् निरञ्जनय्

अय् रूपस् ब्रह्म कदाह् वनय् ।

कुत् स्य मलौ द्यध्-वेननय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥

यन-पठ गोस् द्यध्-निश् छनय्

जीवतस् मञ्जु आसय् छनय् ।

चनुस् गोस् मरन वनय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥ १३४० ॥

तोठहम् नय् अकिय् वनय्

वासनायम् मञ्जु कति छनय् ।

यिधुय् ओसुस् तिष्ठ विद्य वनय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥

सोम सादन् कुह् विनय् त प्रनय्

वेनवनि किय् द्यध् मञ्जु मनय् ।

सूत्य् व्यहार मत्त-वनय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥

ए शिव रूपस् लगय् पारी

मूल-तप्त कुत् निराकारी ।

वनि यिवान् कुस् मञ्जु मनय्

हे सध्-द्यध्-आनन्द-गनय् ॥

हिमालयः श्रीनारायण स्तौति ॥ ७३ ॥

हे सत्पुरुषाणां (प्रधान) सञ्जन

हे सच्चिदानन्दघनात्मन् ॥ १३३८ ॥

हे-निर्गुण निष्कल्मष

अस्य (त्वदीयस्य) इष्य अहं कि-नाम वदित्यामि (वस्तु न
शक्नामि कौतूहलिकम्) ।

असि त्वमेव साक्षिरूप चिद्वैतनात्मा

हे सच्चिदा० ॥

यत्-कालात् सम्पन्नो ऽहं त्वत्त-एव प्राप्तमेव

प्राणिदशाया मध्ये समागतो-ऽस्मि बन्धनाम् ।

चञ्चल सम्पन्ना-ऽहं मरणात् जन्मना

हे सच्चिदा० ॥ १३४० ॥

मनुष्टो-भविष्यामि मम न-चेत् एकस्मिन्नेव क्षणमात्रे

तुर्वीसनाना मध्ये कुत्र भिन्नो भविष्यामि ।

पादुगेव अभव तादृक् पुन भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

अस्माकं साधन (माधुभ्यश्च) अस्ति विनय च प्रणय

हे-चैतन्यस्वभाव स तवैव मध्ये मनस ।

मदभूत विचारण मत्स्वगुणेनैव

हे सच्चिदा० ॥

त्वयि कल्याणस्वरूपे लगिष्यामि त्वयि स्वान्मोपहारेण

वस्तुत आसि त्व निराकार-एव ।

उपलक्षण आगच्छन् अस्मि मध्यत मनस एव

हे सच्चिदा० ॥

स्वचरावतम् पथ-कुन् सथ-च्यथ्
 च्यावनावतम् आनन्द-अमृथ् ।
 तमि च्यनथ् च्यथ् हिहु वनथ्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥
 त्रिथ-बानिय त्रिलोचनथ्
 वनवनथ् वृज्जथ् कनथ् ।
 अद वुतराथ् बरूथ् खनथ्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥ १ ३ ४ ५ ॥
 च्यथ् विमर्गं कुख् ज्योति-रूपथ्
 हृदयस् मल्ल प्रकलान् दीर्घथ् ।
 सूर्यं प्रजग्योव् अमि प्रजलनथ्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥
 शक्तिथ् सूर्य् आख् ब्वलसगथ्
 हन-वनथ् निरङ्गनथ् ।
 लदत्त हृण्णस् सुथ् दय-दनथ्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनथ् ॥
 मतुकु खर् वूजियथ् खश् गोस् सद्गवर्
 प्रश्न वूजिय् ब्वत्तर् कर्त्तुम् बरावर् ॥ ७ ३ ॥

74 ŚIVA GIVES RELIGIOUS INSTRUCTION TO NĀRADA, RECOMMENDING
 INWARD ASCETICISM WHILE LIVING OUTWARDLY A WORDLY LIFE.

मज्जन् वन् मन् कर् कैलासथ्
 वंसिनिय-मल्ल वन्नामथ् रोज् ॥ १ ३ ४ ८ ॥

अवशेषाय नाम-मे अन्तत सत्यस्य चैतन्य (सच्चिदानन्दात्मकत्वं वा)

पापय नाम-भा आनन्दात्मकममृतम् ।

तेन पानेनैव त्वयैव सदृश अह भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

स्त्रीणा-द्याख्या ह-त्रिलोचनाभिन्न

गीतवाणीशब्दै भुतस्त्वया कर्णोभ्याम् ।

तत भूतधात्री परिपूरिता त्वया स्पर्शनेव

हे सच्चिदा० ॥ १३४३ ॥

चित्तस्य विमर्शरूप अग्नि ज्योति स्वरूप एव

हृदयस्य मध्ये लाज्जल्यमान दीप इव ।

सूर्य अदीपिषु अनन प्रदीपनमेव (प्रकाशेन)

हे सच्चिदा० ॥

स्वशक्त्या सह आगतस्त्व उल्लासम्

अकक्षादेव (हसशब्देन द्याख्या च) न निरञ्जन ।

मिथय नाम (विशर्जय) कृपास्य (अन्यकृत) तदेव एवमर्थधन (अभेदात्म तयामुविचानात्मकम्)

हे सच्चिदा० ॥

शदात्मान स्वर शुत्वैव प्रसन्न सम्पन्नस्त प्रति मद्गुरु ।

प्रसन्न शुद्धा उत्तर कृत-तेन त-प्रति पूर्णरूपम् ॥ ७३ ॥

महादेवस्य नारद प्रत्युपदेश ॥ ७४ ॥

मञ्जन भव मन कुरु कैलासात्मकम्

अनपदप्राय-मर्थ्य (वसतिषु वर्तमानोऽपि) वनवामीव आतिष्ठ ॥ १३४८ ॥

अनुकुय्-बस् मल् वल् अतलासय्

साद-प्रहृष्ट् संन्यासय् रोज् ।

श्री शिव शंभो कर् अन्वासय्

वसितिय-मङ्ग वन्वासय् रोज् ॥ १३५० ॥

विशय-त्यागुकु दर् माग-मासय्

सत्संगुक्त्य् व्यपवासय् कर् ।

आत्म-तौर्य मन् नाव् मोह-मस् कासय्

वसितिय-मङ्ग वन्वासय् रोज् ॥

पान् पङ्गनाविष् पान म आसय्

सर्व-संकल्पन् धासय् कर् ।

तल्-यट् जविष् जाव् तल्लासय्

वसितिय-मङ्ग वन्वासय् रोज् ॥

श्री-कृष्ण-महाराजन् व्युल्ल रासय्

गोपिय शुराह् सासय् ह्यय् ।

बाल-महार्जारिय् तोति नाव् द्रासय्

वसितिय-मङ्ग वन्वासय् रोज् ॥

महामाया ह्यय् रक्तुम् दामय्

शिवनाय् हृदया वासय् कुय् ।

तोति तस् नाव् द्राव् साद-संन्यासय्

वसितिय-मङ्ग वन्वासय् रोज् ॥

कृष्ण अन्तरिमि त्याग मल् सूर्-मासय्

न्यवरिमि राग व्यषासय् कर् ।

चैतन्यात्मभस्म परिमलयन् वस्त्रं कौशेयवस्त्रविशेषम्

साधुप्रकृत्या सन्यस्तसर्वव्यवहार समातिष्ठ ।

ओं शिव शम्भो (इति) कुरु अभ्यास (नियोज्यारकरत्नेन)

जनपदप्रायश्चित्तिपु० ॥ १३५० ॥

सर्वविषयत्यागात्मकस्य अनुतिष्ठ (स्थिरो भव वा) साद्यमानस्य (व्रत व्रते वा)

सत्तद्गुरुपदेन उपप्राप्त (अनशनव्रत) कुरु ।

आत्मान्वेषणात्मतीर्थं मनः स्नापय माहात्म्यज्ञानं लुञ्जय

जनपदप्रायश्चित्तिपु० ॥

स्वात्मानं उपलक्ष्य स्वयं (देहाभिमानितया) सा-नाम भूया

सर्वाण्यकल्याणं प्राप्तुं कुरु (प्राप्नोति कुरु) ।

अथ ऊर्ध्वरूप (व्यवहार) त्यक्त्वा परित्यज मनो भीति (मूर्च्छात्मिकां)

जनपदप्रायश्चित्तिपु० ॥

(पथा) श्रीकृष्णमहाराजेन क्रीडिता रासलीला

गोपीना षोडश सहस्रं सह-कृत्वा ।

कुमार-ब्रह्मचार्यवति तथापि नाम ख्यातीभूतं तस्य (तथैव)

जनपदप्रायश्चित्तिपु० ॥

महामाया (अशक्त्यात्मिका पार्वती) सह-कृत्वा पालयन् दामान्

शिवनाथं हृदय-एव वास्तव्यं अस्ति ।

तथापि तस्य नाम ख्यातं साधु-सन्दासीति

जनपदप्रायश्चित्तिपु० ॥

कृष्णाख्य आत्मरेण त्यागेन (अन्तःकरणैस्त्वारागवान् भूत्वा) परिमलस्य भस्म-
रेणुसमूहमव

वाचीनं रागस्य (वाद्यदत्ता रागीभूत्वा) उत्सृज्य कुरु ।

शुकदेवस् दय् वनिथ् गव् व्यासय्

वसितिय-मञ्ज वन्वासय् रोक् ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

75. THE GUESTS PREPARE TO DEPART. GRATITUDE OF ALL,
INCLUDING VIŚVU FOR THIS INSTRUCTION.

करनि लंगि नेरनचू सारिय् तयारौ ।

संबालनि लंगि पनञ्ज पनञ्ज सवारौ ॥ १३५६ ॥

विष्-जी व्यथ् कथ्-कथ् ह्यथ् सदाशिव् ।

स व्यद् कति अम वन तति ह्यल् किथ् गव् ॥

प्राधायाह् ग्धामरूप् ह्यथ् कथ्-कथ् द्राव् ।

कनानौ वन्नु गटि-मञ्ज गाग्र है आव् ॥

तिक्थ् मैनावती वानी वनान् आसू ।

कनन् अन्दर् गक्थिथ् मुक्ती वनान् आसू ॥ ७५ ॥

76 MENAKĀ'S SONG OF GRATITUDE.

सुहकि पोग्रनूल रत्तु कुल्-बोलान्

योक्कान् व्यसय् ताक-दार्य् य्ठ ॥ १३६० ॥

शिवनाथ कथ् व्याञ्ज अमृथ् व्यह् हारान्

तिमनय् कथनय् यन्मुमत्तु य्थ् ।

आसू कुम् दोरुमत्तु अमृत-दार्य्

योक्कान् व्यसय् ताक-दार्य् य्ठ ॥

महाराण सूत्य्-सूत्य् राण-कमार्य्

तोत जन् द्राव् वन्-हाय् अथ् ।

शुकदेवाय इदमत्र प्राच्य गत व्याम

जनपदप्रापवसतिपु० ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

अथात प्रकान्तवृत्त विवृणोति ॥ ७५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ता निर्गमनस्य सर्व एव मज्जनाम् ।

मज्जनादिना मकर्तुं लग्ना स्वकीया भवकीया अश्वादिवाहनानि ॥ १३५६ ॥

श्रीजिष्णु समुत्थित अङ्गमध्य पृहीत्वा श्रीजिज्ञम् ।

ता मति कुत आनयिष्यामि कथयिष्यामि तत्र वृत्त (अनुत्तरानन्दस्य)
कौटुक सम्पन्नम् ॥

प्रभातरूप (अद्यदातमद्विकासात्मक जिव) सायाहात्मग्यामवर्ण (कृष्ण)
पृहीत्वा अङ्गमध्य निष्क्रान्त ।

जन्मस्त्रीभि कथित तामिस्रमध्य प्रकाश अङ्ग समागत ॥

तादृशीमेव मेनावती वाणी कथयन्ती आसीत् ।

कर्णयो अन्त गत्वा भुक्ति सम्पद्यमाना आसीत्* ॥ ७५ ॥

मेनकोक्ता तत्कालयोग्या गौतिवाणीं प्रस्तौति ॥ ७६ ॥

* प्रभातकालिक जीवजीवपत्तिम् रुचिर विरवीधि

शृण्वती अस्मि त्वत्त पक्षद्वारस्य (एकतात्मद्वार च) पृष्ठ (स्थिता) ॥
१३६० ॥

त शिवनाथ कथा त्वदीया अमृत मन्त्रि प्रखवन्त्य

ताम्बय कथामु निहित (मया) वित्तम् ।

आस्य अस्मि मया सन्निहित अमृतधारायै

शृण्वती अस्मि त्वत्त ० ॥

महाउरस्त्व महचारिणीं राजकुमारीम्

शुक इव निष्क्रान्तस्त्व वनशारिका धत्वा ।

* नम्यः या वाणी कथमध्य जन्मन्वासीत् सा मुनिद्वयो अभूव इति भाव ।

कन् थवु कथि च्याञ्ज मन् गव् तार्य
 वोज्ञान् छसय् ताक-दार्य प्यठ् ॥
 चिबुवन-राज्ञ अमि थज्य कार्य
 सैलस् नेर् चाकवार्य-कथ् ।
 शालमार् वनावूम् मनच वार्य
 वोज्ञान् छसय् ताक-दार्य प्यठ् ॥
 अतगत पान थय् पत-पत लार्य
 कृष्ण् संसारस् लायिथ् लथ् ।
 सय् छस् च्याञ्ज न्यथ् सथ् व्यचारे
 वोज्ञान् छसय् ताक-दार्य प्यठ् ॥ ७६ ॥

77 THE AUTHOR PRAISES VIṢṆU, WHO STANDS AS FATHER
 OF THE BRIDEGROOM

होश पोशनूज थव् कन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १ २ ६ ५ ॥
 राधा-हण्ण लण्णजी वन्
 लोल अग्निच-दारि लो-लो ।
 रंग-किन्ति तस्मि हिह् वन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 ग्वड कर् मन् बिट्ठावन्
 अद् नेर् धरि त दार्य लो-लो ।
 ग्राम-रुक् बुक्-हन्-हन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

कण निहित कयाया त्वनीयाया मन मधनु न ग्रामक्तमु

शृण्वती अस्मि त्वत् ० ॥

त्रिभुवनराजस्य ग्रन्था अयुच्यया श्रीजया (अनुत्तरेष्ट्यैश्च)

मन्त्राराध^१ निराच्छ नौकाविशेष* (चतुरवस्थात्म प्रणवस्थे च) ।

शालसार नायक फारसीरोशानविशेष अपान्तिता मया मन्त्राद्याया दानिकाया

शृण्वती अस्मि त्वत् ० ॥

आराधनसद्वेषेण (कल्याणायोजनस्थ च) स्वान्मना त्वामत्र अन्वनु धाविष्यति

कृष्णाख्य मनार प्रसिष्य लताघातम् ।

आशा अस्ति तस्य त्वनीया नित्य मत्यात्मत्व विचारयिष्यति

शृण्वती अस्मि त्वत् ० । ७६ ॥

सभ्यसत्तम वरपिचात्मभूत विष्णुमभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ७७ ॥

समाधानन † भीत्रर्जोवात्मपक्षिरूप (श्रीजिणा च) निधति कर्णौ

दार्णीरूपाया वन्यशागिकाया (मनाया इति भाव) आत

दार्जनी ॥ १३६५ ॥

† राधा ऽविपुक्त कृष्ण श्रीकृष्णति उच्चरन्त्य

प्रपन्था (पुक्तया) अन्तुलो धारया (व्याघ्रमुख मन) नागा इति
उत्तरण मन्त्राय ।

रागरण (वधण च) तनत्र सदृश भय

त्रासादपाया ० ॥

प्रथम कुरु मन तुल्यायनात्मकम्

तत निराच्छ द्वारात् पक्षद्वारात् च तागा इत्यनर मन्त्राध्यै ।

ग्राममुत्तरस्थ पण्य अस्मिन्नात्मतया

त्रासादपाया † ॥

* एष्य मकराज राजपथग्रामस्थ दृष्ट ततो जलोव दक दमव स्थान वना ।

† इतिहास मन्त्रपथदक लोका इति पञ्चमि ।

‡ समन दिग्देह्यदेह्यविष्ट रभ्यदक विश दमिष्ट र।।वपयम्भप्रति भाव ।

आ॒व् वौ॒द-का॒मदी॒नि यन्
 वे॒ख् च॒ह॒न्दि च॒ड-वा॒र्य लो-लो ।
 आ॒य् वन् आ॒नन्द-गन्
 वा॒निय वन्-हा॒र्य लो-लो ॥
 नि॒त्य वृ॒ष-गो॒पीयन्
 वे॒ह्मन् कु॒ह् मन् ता॒रि लो-लो ।
 व्या॒पख् श्री॒वासु॒देवन्
 वा॒निय वन्-हा॒र्य लो-लो ॥
 प्री॒म-सू॒त्य कर् मन् व॒क्त्रण्
 ना॒द् ला॒यस् प्या॒रि लो-लो ।
 व॒क्ति-वा॒व सू॒त्य ए॒ख् वनि॒ इन्
 वा॒निय वन्-हा॒र्य लो-लो ॥ १३७० ॥
 ब॒वद्-य॒गोदा॒ ख्यस् ल॒लवन्
 मो॒ह धू॒तना॒य मा॒रि लो-लो ।
 य॒क्षि व॒यि द॒द् व्यम् स॒ञ्जन्
 वा॒निय वन्-हा॒र्य लो-लो ॥
 व॒क्तिय-म॒ह्य वन् अ॒र्जुन्
 रथ॒वान् सु॒य् ला॒रि लो-लो ।
 ग॒लि पा॒न कू॒ट-द॒र्यो॒धन्
 वा॒निय वन्-हा॒र्य लो-लो ॥
 म॒न-वा॒ख्य कृ॒ष्ण-मा॒व् खन्
 दे॒य-अ॒न्मा॒स्-ता॒रि लो लो ।

धुत्त्व वेदात्मकामधेनो स्तनौ (स्तन्य)

भक्त्यात्मकेन दीक्षनकलशविशेषेण नाम ।

पौत्वा (तत्) भव आनन्दधन

वाणीरूपाया ॥ ॥

नित्य दृष्टगत्स्मिक्ताना गोपीनाम्

कृत (येन) अस्ति मन निम्नद्वारव्यतयात्सुक नाम ।

सर्वव्यापनेन श्रीवासुदेवेन

वाणीरूपाया ॥ ॥

प्रिभ्या कुरु मन क्विन्नणीरपम्

आज्ञान प्रतिप तस्य (कुरु तस्य) ज-प्रियति नाम ।

भक्तिभावन एका भविष्यति हयो

वाणीरूपाया ० ॥ १३७० ॥

(यथा) बुद्धिरया यथाहा अस्ति त लालयन्ती

(तथा) मोहात्मपूतनाराक्षसी दनिष्यति स नाम ।

रागण क्षनात् पय पात्यन्ति सज्जना

वाणीरूपाया ० ॥

भक्त्या भय अर्पुन

रथवाचक स एव अनुसारी भविष्यति नाम ।

यिनह्वरति स्वय मोघात्मा दुयोधन

वाणीरूपाया ० ॥

मनारूपार्मिकाया कृष्णति नाम खनम्

धैर्यान्मयनमतिगूतिकाया नाम ।

भाज्य यिम् राज तस् हिवि ज्यन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥*

खटि खटि कुह् ननु वासन्

अन्द्रिमि छप-कार्य लो-लो ।

अथ वृजमन्त्रि गट कासन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

वृन्दावनुकुप् वन्

मन् म्येनू व्यवहारि लो-लो ।

भञ्ज जन् जगि चरनन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३०५ ॥

भास् यति रास् खेखन्

थास् नारद ति लारि लो-लो ।

धोलनात्रन् शुक्रदेव जन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

योगियौ वृगिध् वृगन्

वनहस् ब्रह्मचारि लो-लो ।

* सन वाज्य ह्येष नाव ज्यन
दियं जलमाम् तारि लो-लो ।

किमि घट इम गोवर्धन
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

दिभाय कसम् सारज
खट्वा दार्य सर वार्य लो-लो ।

भाज्य यिम् राज तम हिवि ज्यन
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ इति पाठान्तरम् ।

(एतादृशा) मानुस्तादृशा य (त एव) राजान तस्य सदृशा जनिष्यन्ति
वाणीरूपाया ० ॥

(यथा) गूढ गूढ अस्ति प्रकाश भासमानम्
अन्त स्थितेन समधमगूढव्यवहारेण नाम ।

चैतन्यान्मिकाया विद्युत् तामिस्र अपनयिष्यन्ति
वाणीरूपाया ० ॥

वृन्दावनस्यैव (वृन्दावनरूप) वनम्
मन मदीय उच्चरिष्यति नाम ।

(यत्) हरितृण इव लगिष्यति चरणयास्तस्य
वाणीरूपाया ॥ १३७५ ॥

भक्ता यत्र रासलीला क्रीडिष्यन्ति
व्यास नारद अपि अनुधाविष्यति नाम ।

उच्चारयिष्यन्ति (वामास्तान्) शुक्रद्वय इव*
वाणीरूपाया ० ॥

पाणिभि भुक्ता भागान् (मासारिकान्)
कथितमौक्तस्य ब्रह्मचार्यस्य नाम ।

* शुक्रदेवस्य यत्र द्वित्यकोर्मनस्ताम्रभिभाज्य विधत्त ।

निर्मल् निश्रुल् निर्गवन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

कृष्णस् तोठ् विष्णवर्षन्

न-त इति क्वाह् लारि लो-लो ।

जाञ् मङ्ग तम्-ति सोहम् अम्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ ७७ ॥

78 ANOTHER SONG OF MENAKĀ IN PRAISE OF VIṢṆU DETAILING
THE EXPLOITS OF THE YOUTHFUL KṢṂA.

बालक-अवस्थाय लगयो ब्वह्

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३७८ ॥

बाल-कृष्ण काल मारान् यितमो

गोपाल नन्द-लाल सृत्य नितमो ।

श्याम प्रीम-दद् दाम-दाम च्यतमो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो हो ॥ १३८० ॥

चिजगत्याल गालमति रटथो

पूतनाय गालवनि कष्ट छमथो ।

दद-यन्नि-धूर गूर-गूर करयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

यशोदानन्द पत-पत यिमथो

गोपीनाथ आलव् टिमथो ।

राग् कुम् च्योनुय् काग् क्षमथो

मन-मङ्गलिस्-मङ्ग करय् हो-हो ।

भज गोविन्द गोविन्द करयो

असर्वनि गिन्दर्वनि जिन्द मरयो ।

बडि दय च्यात्र वाल-खेल स्वरयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

दय अवतार् छनसय् लगयो

देवकिय निग उयनसय् लगयो ।

श्री-कृष्ण नाव् यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

वसुदेवनिस् निनसय् लगयो

गोकुल् द्याय् यिनसय् लगयो ।

यशोदाय दद-यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १ ६ ८ ५ ॥

श्याम-खन्दर वरनम् लगयो

जमुनाय मङ्गि तरनम् लगयो ।

नाग-रस्ति बाग-करनम् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

पूतनाय दाम्-दिनसय् लगयो

दाम् दिथ् पान् छनस् लगयो ।

प्रयमेषू थन् स्थनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

श्याम-रूप श्याम पैरनम् लगयो

कामदौन रक्कनि नेरनम् लगयो ।

भन गोविन् भन गोविन्मिति स्तात्रख स्तुति कुर्या त

॥ मितमुख क्रीडनशील जीवइवस्थायामेउ मृत इव भवय त्वामनु ।

॥ मरुदर तव वान क्रीडा स्मरिष्यामि तव*

मनोरपशकस्य मध्य० ॥

॥ इदर अताराखा धारणस्यैव उपहारीभयय तव

इदका मकाशात् जन्मग्रहणस्य उपहारीभयय तव ।

ग्री कृष्णति नाम पतनस्य (निपतनस्य) उपहारीभयय तव

मनोरपशकस्य मध्य० ॥

वसुवराणस्य (मरुदराण्यत्र गाकुन) नयनस्य उपहारीभयय तव

गोकुन प्रणि वृद्धीत्वा आगमनस्य उपहारीभयय तव ।

(तत्र) यगोण्या अन्य पानस्य उपहारीभयय तव

मनोरपशकस्य मध्य० ॥ १३८ ॥

गामतया मुन्तरस्य यलस्य उपहारीभयय तव

यमुनान्या मध्यभागात् तरलस्य उपहारीभयय तव ।

॥ अत्रिनाग दालभाषणाना करतस्य उपहारीभयय तव

मनोरपशकस्य मध्य० ॥

पूतनारासखा अन्यपानकरास्य उपहारीभयय तव

अन्यपान कृत्वा प्राणानां आकषणस्य उपहारीभयय तव ।

प्रस्थापदृतस्य नयनानस्य भोजन उपहारीभयय तव

मनोरपशकस्य मध्य० ॥

॥ गामरप (निज) उत्तरीयप्रणाली यमनस्य उपहारीभयय तव

कामधनूनां दानवाप निगमनस्य उपहारीभयय तव ।

* ॥ १३८ ॥ इव मरुद य वरुणमरुद इति इति इति ।

गूरि-गूरि ह्यथ फेरनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ॥

बै सरौ-शब्द चावनम् लगयो

गोपी वोजनावनम् लगयो ।

ठय-लोल् गङ्गावनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ॥

गूरि-गरि मन् गेलनम् लगयो

गेलनम् ठठ-करनम् लगयो ।

राम-मडुल् खेलनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ॥ १३८० ॥

रन्ध्रस् कूद्-गालनम् लगयो

अन्त-रस्तु रुद्-वाहनम् लगयो ।

गोकुलकि लूय् पालनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ॥

गोवर्धन् दारनम् लगयो

कह किस्व-प्यठ् खारनम् लगयो ।

राक्षस् त दैत्य मारनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ॥

गूरि खटिथ् यवनावनम् लगयो

वृत्ति चूरि निवनावनम् लगयो ।

विष त्रिपिथ् वनावनम् लगयो

मन-मङ्गलिसु मङ्ग करयु हो-हो ।

मापालशालकान् सह कृत्वा (तत्र) सचारण्य उपहारीभयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥

घशकृशकृत्य प्रचारण्य उपहारीभयं तत्र

गोपस्त्रिय (तन्) श्राजण्य उपहारीभयं तत्र ।

(तामा) हृदयभक्त उपचयकरण्य उपहारीभयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥

मापालकृष्टपु मनस ममनन्य उपहारीभयं तत्र

(तत्र मापाना) अनुकरण्य उपहारीभयं तत्र ।

रामक्रीडायमण्डल मपादन्य उपहारीभयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥ १३८० ॥

हृदय क्रीधजिनष्टाकरण्य उपहारीभयं तत्र

निरलसया वषणनिपातन्य उपहारीभयं तत्र ।

माकुलशान्तध्याना लाफाना पालन्य उपहारीभयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥

मायधनपयतस्य धारणशान्तया उपहारीभयं तत्र

तस्य पयसस्य क्रीष्टाङ्गुल्या श्रापण्य उपहारीभयं तत्र ।

रासमाना नैयानो च भारतानीताया उपहारीभयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥

मायशानकानो गूढ निपापन उपहारीभयं तत्र

यमाना चोर्धस नायन (प्रहरण द्वाया) उपहारीभयं तत्र ।

(प्रतिपद्यत) पुनरपि (ततो यमशानकाना) तदृशाना समुद्गायन उपहारी
भयं तत्र

मनारपशकृत्य मध्य० ॥

ब्रह्मा मन्दकावनस् लगयो

गुलि गंडिथ् वदनावनस् लगयो ।

कृष्ण-गौथ् श्यवनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

यशोदा पत-लारनस् लगयो

थकुराविथ् प्रारनस् लगयो ।

गंडनस् कल दारनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥

आंगनकि कुलि चावनस् लगयो

देवता बनावनस् लगयो ।

आकाशि बुफनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

अकूर् स्वत दावनस् लगयो

पाङ्गि-मङ्गि तन् नावनस् लगयो ।

आस्यर् बुक्कनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कंसान्तक क्रूद-मिथ् शमयो

पंपोश-पादन् मौठि दिमयो ।

न्यथ् च्योन् चरनामृथ् च्यमयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कृष्ण आसू मुचरावनस् लगयो

विष्णु विश्वरूप् हावनस् लगयो ।

ब्रह्मण लज्जापने उपहारीभवय तव

अञ्जलि वदुष्या (प्रकोष्ठद्वय सत्रद्वय) (तस्य) रोदनविधापन उपहारी-
भवेय-तव ।

परमेशात्मकृष्णकीर्तिस्तुत (तद्वद्वारा) गापने उपहारीभवय-तव

मनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥

यशोदाया अनुधावन उपहारीभवय-तव

(सा) शान्ता-विधाय प्रतीक्षणे उपहारीभवय-तव ।

(तया) अग्रित्वा (स्थापनार्थ) शिरस (तद्व्यन्यार्थ) धारणे (नक्षीकरणे)
उपहारीभवय तव

मनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥ १३२५ ॥

अजिरस्थानीयया वृक्षयो पातन उपहारीभवय तव

द्वयस्वरूपौ (तौ) सपादन उपहारीभवय तव ।

आकाशमार्गेण उद्घापन (तयो) उपहारीभवय-तव

मनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥

अमूरस्य निमज्जन-दापन उपहारीभवय तव

जलमध्ये तर्जना चापन उपहारीभवय तव ।

(तत्र) आश्चर्यस्य प्रदर्शने (तस्य) उपहारीभवय तव

मनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥

ह-कसान्तक क्रोधात् शान्ती भवेय-तव-नाम

पद्मपादयो ध्रुव्यनानि दृष्ट्वा तव नाम ।

नित्यं तव चरणनिर्गन्धजलामृतं पिबेय तव नाम

मनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥

न कृष्ण (ग्रन्थकृत च) मुख्यस्य उन्मादन उपहारीभवय तव

हे विष्णो विद्वद्वयस्य (तन्मध्यतः) प्रदर्शने उपहारीभवय-तव ।

यशोदा म^१चूरावनस् लगयो

मन-मञ्जलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ ७८ ॥

79 THE AUTHOR TAKING AS HIS TEXT THE FAREING PHRASE
BETWEEN SIVA AND SIVA EXPLAINS THAT SIVA AND
SIVA ARE ONE

वियम्भर् ह्यय् वियेश्वर् लंगु पकानि ।

हलम् ब^१रि ब^१रि ल^१गिस् तुलसी ककानि ॥ १४०० ॥

पकान् निष्कल् कक्य ह्यय् द्राव् निर्मल ।

ककान् अ^१मिस् ल^१यौ-छ^१ठि चक्ष् त मादल् ॥

हरस् सा^१पेन हरिः केगव् बन्धोव् शिव् ।

अद्वैत रूप नारायण् प्रखट्टु गव् ॥ ७८ ॥

80 THE AUTHOR ADDRESSES PRAISES TO SIVA AND VISHNU AS ONE

ओ-सच्चिदानन्दगन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥ १४०१ ॥

गम-दम तोट् दम-दम ओ तोट्

सत्सर्गकि समागम तोट् ।

मण्डरगन्-हृन्दि सज्जन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥

एक अनेक-मुख अकि चन तोट्

शिव-शक्ति-रूप दय लचन तोट् ।

चय-गुन-संस्थि चय-लोचन तोट्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोट् ॥ १४०५ ॥

(तत्र) यथाशया उन्मात्न (माहविधान) उपकारीभवय तत्र
मनारुपशक्तस्य मध्ये० ॥ ७८ ॥

अङ्गे शिव कृत्वा विष्णोर्याचावर्णनमुखेन तदैक्य निरूपयति ॥ ७९ ॥
द्विचम्बर (विष्णु) (अङ्ग) एहीत्वा त्रिचम्बर (श्रीशिव) प्रकृत परिक्रमि
तुम् ।

वल्गाग्रभागान् (०भागान्) आपूर्य आपूर्य (पूर्णाकृतानि) लघ्वास्तु
(मयै लाका) तलसीइलानि प्रचमुम् ॥ १४०० ॥

सचरन् (परिक्रामन्) (न) निष्कलान्मा अङ्गे एहीत्वा निष्कलान् निर्मला
न्मानम् ।

प्रतिपत्त आमस्तस्य (लाका) मद्मपटलोर्ध्वभागस्य त्रित्वपत्राणि
मादसीनामपार्श्वतीयौपधौ च ॥

हरस्य सपद्म हरि कशत्र सपद्म शिव * ।

(तत्र) अद्वैतरूपेण नारायण प्रत्यय सपद्म † ॥ ७९ ॥

शिवद्वैतरूपेण नारायण सर्वोपधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८० ॥

न प्रणववाच्य मत्यज्ञानानन्धनरूप तुष्य

न मत्यदव सत्यनारायणरूप तुष्य ॥ १४०३ ॥

शमदमात्मन् तुष्य प्रतिश्रुत प्रत्ययान्तर्पोषिन् तुष्य

सत्तद्गम्य समशमात्मन् तुष्य ।

मत्सुकषाणामपि सज्जनरूप तुष्य

न सत्यप्रकाशात्मन्० ॥

एक अनेकमूत एकस्मिन्नेव सश (शीघ्र) तुष्य

शिवशक्तिरूपेण विभिन्न लक्षणेन तस्य ।

गुणत्रयात्मन् त्रिलाचन तुष्य

न सत्य० ॥ १४०५ ॥

* एकरूपम् तथा प्रादुर्भूतम् इति भावः ।

† नादरङ्गम्राङ्गिनारभिश्रुतावस्थायां इति भावः ।

निर्व्वन तोठ् निरञ्जन तोठ्

चैतन्य तोठ् च्यत्तकि च्चैनन तोठ् ।

अकि पोअ च्चन च्चूय् मल्ल मन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

केशव केशव केशव तोठ्

हे शिव हे शिव हे शिव तोठ् ।

गङ्गासन वृषासन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

न्यय् च्चोनु वय् दर श्रीधर तोठ्

शाम-खन्दर वस्मादर तोठ् ।

सद्दर्शन संकर्षण तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

काङ्ग्रीनाथ मल्ल तपोवन तोठ्

द्वारका-नाथ विन्द्रावन तोठ् ।

अचोधानाथ रामरादन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

अमरनाथ श्व-दर्शन तोठ्

शिव-नाथ अमृत-वर्शन तोठ् ।

विश्वनाथ कपाल-मोचन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४१० ॥

अनुग्रह-सूतिन् हन-वन तोठ्

पालवनि नैपालकि वन तोठ् ।

ज्ञे-गुणातीतं तुष्य निरञ्जनं तुष्य

चेतनात्मन् तुष्य चित्तस्थ चेतनात्मन् तुष्य ।

एकेन पुष्पेण व्यनपुष्पपत्रेण (विज्ञात्वा च) त्वमेव मय्य मनसं तुष्य

ज्ञे-सत्यदेव० ॥

ज्ञे-केशव ज्ञे-केशव ज्ञे-केशव तुष्य

ज्ञे कल्याणस्वरूप ज्ञे शिव ज्ञे शिव तुष्य ।

ज्ञे-गामडासन (विष्णो) ज्ञे-वृषभामन (शिव) तुष्य

ज्ञे-सत्यदेव० ॥

नित्यं तत्र व्रत धारयेयं ज्ञे-श्रीधर तुष्य

ज्ञे-श्यामसुन्दर ज्ञे-भक्तधर तुष्य ।

ज्ञे-सायदर्शन ज्ञे-संकर्षेण तुष्य

ज्ञे-सत्यदेव० ॥

ज्ञे-काशीनाथ मयी तपोवनस्थ तुष्य

ज्ञे-द्वारकाधीश वृन्दावने तुष्य ।

ज्ञे-श्रयोध्यानाथ रामाराधनक्षेत्रे तुष्य

ज्ञे-सत्यदेव० ॥

ज्ञे-अमरनाथ शुभयुक्तरश्मेन तुष्य

ज्ञे-शिवनाथ अमृततृष्टिद तुष्य ।

ज्ञे-त्रिशूनाथ कपालमोचनक्षेत्रे तुष्य

ज्ञे-सत्यदेव० ॥ १४१० ॥

अनुग्रहविधानेन अकस्मात् तुष्य

ज्ञे-पालनाकर्तः नेपालदेशस्थ वने तुष्य ।

वसु-रक्षि नसु-वन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 गरि-गरि चन-चन चन-चन तोठ्
 आकाश पाताल हेरि ब्वन तोठ् ।
 पूरि पश्चिमि व्वत्तर दक्षिण तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 श्याम-रूप तोठ् प्रयात-रूप तोठ्
 स्र-प्रकाश-रूप ज्योती-रूप तोठ् ।
 छण्णस् त्रिवरा-हन्दि चन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ ८० ॥

81. PRAISE OF THE ANTARVĪMIN NĀRĀYAṆA AS ONE WITH ŚIVA.

नारायणो नारायणो
 परमेश्वर पूरक-पूरनो ॥ १४१४ ॥
 अन्तःकरमन्-हन्दि आवासो
 चैतन्य-ब्रह्मो चिदाकाशो ।
 साक्षी-धरशो अथ-चेननो
 नारायणो नारायणो ॥ १४१५ ॥
 जगत्-नाथो जनार्दनो
 हे निर्मल निष्कल निर्व्वनो ।
 निराकारो निरङ्गनो
 नारायणो नारायणो ॥

ह वस्त्ररहित (दिगम्बर) वसत्रस्वनाध्यतन तुष्य ।

ह सत्यद्वय ॥

प्रतिनाडीकाल प्रतितक्ष प्रत्यक्ष तुष्य

आकाश पाताल ऊर्ध्व अध तुष्य ।

पुरस्तात् पश्चात् उत्तरत दक्षिणत तुष्य

ह सत्यद्वय ॥

सायकालात्मन् (श्यामरूपति च) सय्य प्रभातरूप (शुक्रशिव
रूपेति च) तुष्य

ह स्वप्रकाशरूप आति स्वरूप तुष्य ।

कृष्णारण्य (मम) शिखराग्रग निजस तुष्य

ह सत्यद्वय ॥ ८० ॥

शिवद्वैतरूपेण साक्षाद्भूतसवान्तधामिन नारायण

समो धनश्रुत्या स्तौरेति ॥ ८१ ॥

(वृत्तमन्त्राधनायानि मर्जोरि पणनि) नारायण भा नारायण भा

परमेश्वर अणिमान्निर्मिर्त्तना पुरण भा ॥ १४१४ ॥

अन्न करणाना (मनाद्युक्तिचित्तादङ्गाराणा) आभासप्रकाशक भा

चित्तमन्त्ररूप भा चिन्ताकाशात्मन् भो ।

मासिभूतपुरुषात्मन भा चित्तं व्रतनात्मन् भो

नारायण भा नारायण भा ॥ १४१५ ॥

प्रगता नाथ भो प्राधितम भा

ह निमग्न निष्कल निगल भा ।

निराकार भा निरञ्जन भा

नारायण भा ० ॥

वी॒दान्त॑न् ग॒वि-म॑ति गोवि॒न्दो

पान् ज्य॑य् वन्द॒द्यो मा॑धव मुकु॒न्दो ।

मु॒ह-मद् गाल॑व॒नि मधु॑सू॒दनो

नारा॑य॒णो नारा॑य॒णो ॥

ज्ञान॑कि वि॒ज्ञान-घा॑न॒कि दानो

योग॑कि यो॒गो प्रा॑न॒कि प्रा॑नो ।

मा॒याय-ह॑न्दु अ॒न्य् द्या॑नि जा॒ननो

नारा॑य॒णो नारा॑य॒णो ॥

ष॒ष्ठ-पू॒-ह॑स्त मी॒ता ब॒ज-ह॑न्दि व॒नो

क्वा॒डान् सू॒त्य् द्या॑य॒ सन्तू॑-य॒नो ।

रा॒म-आ॑त्म का॒न् मन॑ स॒क्ष्म॒णो

नारा॑य॒णो नारा॑य॒णो ॥

अ॒न्तः-अ॒यो॒धाय॑-म॒ञ्जु रा॑य॒ द्य॒नो

वा॒युक् भ॑र॒थ् कु॑य॒ पू॒ज॒नो ।

सू॒त्य् द्या॑य॒ अ॒दा॒य श॑न्त॒रग॑नो

नारा॑य॒णो नारा॑य॒णो ॥ १४२० ॥

अ॒द्-वा॑स॒नाय॑-ह॑न्दु वि॒भौष॑णो

कर॑वु॒न् पान् ज्य॑य॒ ष॒थ् अ॑र्प॒नो ।

रा॒घव॑ रघु॒नाथ॑ रघु॒नन्द॑नो

नारा॑य॒णो नारा॑य॒णो ॥

द्या॒नुक् द॑नू॒मान् त॒न-म॑नो

ना॒व् अ॒नू॒ द॑द॒यस् कु॑य॒ ले॒ख॒नो ।

वेदान्तशामने सगीतकीर्ते वागधीश्वर-भो

स्वात्मान त्वय्येव उपहारीकुर्या-ते लक्ष्मीनाथ भोत्तप्रद-भो ।

मोहस्य-मद नाशनशील मधुसूदन-भो

नारायण-भो ० ॥

ज्ञानस्य विज्ञानस्य ध्यानस्य ध्ययरूप-भो

योगस्य योग(प्राण)रूप-भो प्राणस्य प्राणरूप-भो ।

अविद्याया' नाश तव ज्ञानेन-भो

नारायण-भो ० ॥

भक्तिरूप सौता बहुगत्मानि त्वन भो

अन्विष्यन्ती सह कृत्वा सत्त्वात्मगुण-भो ।

रामात्मानमात्मस्वरूप जानीहि हे-भनोरूप लक्ष्मण-भो

नारायण-भा ० ॥

(य) अन्त करणरूपायाध्याया रात्रौ दिवसे(च)-भो

भावनात्मा भरत अस्ति पूजयन्-भो ।

मह धृत्वा अष्टात्मक शत्रुघ्न-भा

नारायण भो ० ॥ १४२० ॥

शत्रुघ्ननात्मक विभीषण -भो

कुर्तुन् म्वात्मान (न) त्वामत्र प्रति समर्पण-भा ।

१-रघुकुलोद्भव रघुनाथ रघुनन्दन-भा

नारायण-भो ० ॥

ध्यानरूप हनुमान् तन्वा मनसा(च)-भो

नाम त्वरीय हृदय अग्नि निघ्न भा ।

तंमि-सूत्य् सुह-संका ज्ञाननो

नारायणो नारायणो ॥

गोपीनाथो जसोदानंदो

गोर्धन् सूत्य् भूयथ् आनंदो ।

बन्तु दिष् नन्तु गोस् विन्द्रावनो

नारायणो नारायणो ॥

परं-नद्धो परमानन्दो

वक्तुन् हविष् चरनारविन्दो ।

उयन्तु त मरन्तु ह्यन्तु च्यानि ज्यनो

नारायणो नारायणो ॥

देहान्दकारकि मोह-दारनो

अन्म-प्रलुप्त-हृन्दि मारनो ।

स्वयं-भोक् किय् कसि-र।५२ ॥

नारायणो नारायणो ॥ १४२५ ॥

निरर्गच्छ-पांठि निरन्तर् मनो

आनन्द-अमृद्य् च्याव् ज्यथ्-गनो ।

अजपा-कप-यज्ञ कप् जपनो

नारायणो नारायणो ॥

निमेष उन्मेष मथ् सम-जनो

सम्बन्ध रोज्तम् सनातनो ।

निरुच-हृद्य् रुच प्ररुच ज्यनो

नारायणो नारायणो ॥

नामर्थ्येन) मोहान्मलङ्कापुरीं शक्त्यन्-भो

नारायण भो ० ॥

नेनाथ यशोदानन्दन भो

सोपालै सप्त भुक्तस्त्वया आनन्द भो ।

१ कृत्वा प्रत्यक्षं भुक्तस्त्वत्पुत्रादने भो

नारायण-भो ० ॥

त्रक्ष-भो परमानन्दस्यैव भा

भक्तानां प्रदर्शिते-त्वया स्वचरणारविन्दे भो ।

पुनः सरणं द्वितीभूत (अशगत) तत्र जन्मना (अवतारेण) भो

नारायण-भो ० ॥

श्रुकारात्मानं मोह-धारणशीलौ-भो

राक्षसीभूतं प्रकृत्वा (तयो) मारणशील-भो ।

१) स्वयं-मुक्तीभूतौ सत्त्वौ कमरावणाख्यौ-भो

नारायण भो ० ॥ १४२५ ॥

निरर्गलप्रकारेण निरन्तरेण मनसा भो

आनन्दागतं पादयस्व चैतन्यघनं भो ।

अज्ञायाजपयन्ती (योगाभ्यासे) हृत्मान्मनस्य जपनशील भा

नारायण भो ० ॥

निर्भयेऽन्धपे प्रत्यक्षस्मिन् सखे सखे भो

समुप तिष्ठ नाम्न-मे १-मनातनस्यैव भा ।

निवृत्तगान्धिकायां हस्तं प्रवृत्तं भिन्नं भो

नारायण भो ० ॥

अन् कालन्-हन्दि ह्यस-फेरनो
 तमि फेरन कुन कुन् नेरनो ।
 शिवरूप द्रुक्षु चोन् अर्द-प्रदक्षनो
 नारायणो नारायणो ॥
 मायाय मिक्षु-करनकि तेलनो
 तेलन् तेलन् चानि मेलनो ।
 दासन्-हन्दि रास् खेलनो
 नारायणो नारायणो ॥
 देवन् दक्षि चानि च्यनो
 पचन् यिच् सग् मूलस् दिनो ।
 धतरन् आप्या चानि तर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ १४३० ॥
 स्थावर-जंगम कुख् हन्-हनो
 देह-दृष्टि कर् व्यसर्जनो ।
 लण्णस् रूप् हाव् विष्णुर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ ८१ ॥

82 HIMALAYA PRAISES KṚṢṆA

कर् स्य पद्मर्पन् नेत्रन् मङ्ग वास्
 रास् खेलवनि अथ-रठ् चठ् स अथ-वास ॥ १४३२ ॥
 सूर्यरूप माया अह् चोर्जय् क़ाया
 जिस माया-का भेट किमी-ने न पाथा* ।

त्रयाणां कालानां (भूतादीनां जाग्रदादीनां वा) चतनामचारण-भा

तेन सचारेण अस्ति न कुत्रापि निर्गमनमु-भो ।

शिवरूपस्य संपूर्णे तत्र अर्धमेव प्रदक्षिणविधानं भो *

नारायण भो ० ॥

मायाया मगविधानम्यापि त्रिकासकारिन् भा

द्विकास्य त्रिकास्य तत्र सयोगमभव भो † ।

शमाना रासक्रीडाया क्रीडन् भो

नारायण भो ० ॥

देवानां वृष्टिरस्ति तत्रैव अग्नेन भो

पत्न्याणां यथा मेकं भूलविषयं ज्ञानेन भो ।

पितृणां स्वधावृष्टिं तत्र तर्पणेन भो

नारायण भो ० ॥ १४३० ॥

स्थावरात्मजङ्गमात्मनो अग्निं प्रत्यश भो

देहात्मबुद्धं कुरु विचर्जनं (अज्ञान नाशयति भाव) भो ।

कृष्णस्य (मे) रूपं प्रदर्शय विष्णुर्पय (धर्मदयानिमित्त) भो

नारायण भो ० ॥ ८१ ॥

पुण्यं जन्मभूतदेवानां प्रधानयजमानभूतं कृष्णं हिमालय

स्तौति ॥ ८० ॥

कुरु मम पद्मपत्न्यपासा मयाणां मध्ये निवासम्

रामललितं क्रीडनशीलं हस्तं दृढात् मिथि मां दम्पमयोगम् ॥

१४३२ ॥

न भूर्परमं माया अग्निं तत्रैव कृष्यादया

यस्या मायाया मे० केनापि न प्राप्त ।

* न शिवरूपस्य स चाकस्मद्यपामनं संपूर्णमिदं प्रद भवतीति भव ।

† तत्रापि द्विकसति चत्वारिंशदधिकैः ।

पान कुख् मायाय मज्जु निर्माया

वह माया देवलोक देखने आया* ।

ब्रह्मा विष्णु रुद्र इन्द्र इकदेव व्यास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

राधा-कृष्ण रामा श्यामा

अरे नंदलाला अरे निश्कामा* ।

ल्यख् मा कंङ् अख्-मा अख् दामा

गङ्गा-वख्-मा न्यति सुदामा ।

दिप् त्रिकास् दख् म्य कास् ब्वहास् कुस् ब्वह् दास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

यशोदा मैनि ईनि कल अय् बंद-ना

कर्म-कृष घान-दानि दर्म इद्दु मंद ना ।

हाल् अय् गंद-ना अय् सूख् गिद-ना

नान्ति-बदना देवकी-नंदना ।

आसर आनि आस् अज-वसिय वास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४२५ ॥

चित्रगुप्ताला बाज-गोपाला

देवकी-नंदना दौन-दयाला ।

इटि कुप् कोस्तुव-मन् वन-माला

अरे नंदलाला बैसरौ-वाला* ।

सास-ब्वज चिय घाय् पत मैलि-मैलि सास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

अच्युत च्युत्तसंय् म्यानिस् मङ्गु गन्
 सय् कर् सत्यभामा मन् रुक्मण् ।
 राधा प्रान् म्यानि पानस्-कुन् अम्
 वृष्टु गोपियन् तन् हाव् सन्मख् नन् ।
 चन-चन छान म आस् अस् श्वास् स्वधास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 खखियन् खख् दिथ् दखियन् दख् कास्
 तन्-खख् मन्-खख् दिथ् सन्मख् आस् ।
 शूराह् कलाय सन्तु च्योन् आवास्
 शूराह् सिंगार पूरिथ् ब्रह्मास् ।
 शूराह् कुख् च्छ् छाय् त्रिय शूराह् सास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् न अथ-वास् ॥
 गोपीनाथ च्यथ् पत पत लार-ना
 सुरली-शब्द न्युथ् मन् कन् दार-ना ।
 गङ्गखय् छान अकि चन पान् मार-ना
 ग्रामस् ताम् च्यथ् ग्राम-रूप प्रार-ना ।
 काम-दौन छाय् यिख्-न त वन वन्-वास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ वास् ॥
 पोशमूल-सन्दि पाठि लोल ओम्बु येर-ना
 वन वन कृष्ण-गीथ् वनवनि फेर-ना ।
 पीताम्बरकिथ् वसन्तर् येर-ना
 वृन्दावगकि वग-किनि नेर-ना ।

अच्युत-भा चित्तस्य एव मम मध्ये घनौभव

मता कुरु सत्यभामात्मिका मनश्च रुक्मिणीम् ।

राधात्मिका प्राणा मङ्गीया स्व-सानिध्य (तान्) आनय

वृत्तगात्मिकाना गापीना यपु प्रदर्शय समुख प्रकटीभव ।

प्रतिपक्ष भिन्न मा भव एकस्मिन् शशे उच्छ्वासे (च)

रामलीला क्रीडनशील० ॥

सुखितेभ्य सुख इत्या (आधिक्येन) दुःखिताना दुःख अपनय

तनु(शरीर)-सुख मम सुख इत्या समुख भव ।

षाडशभि कलाभि युक्त तव आभास

षोडश शृङ्गारान् (विलासान्) धृत्वा वश ।

बालक मात्र अस्मि त्व धृत्वा स्वीणा षोडश महत्त्वम्

रामलीला क्रीडनशील० ॥

न गोपीनाय तवेव पश्चात् पश्चात् अनुमरेय न-किम्

(येन) वशशब्दमात्रेण नीत-त्वया मन कर्तुं प्रिया-न-किम् ।

भवे -यदि विभिन्न एकस्मिन् शशे स्वात्मान एव न-किम्

सायकाल यावत् त्वामेव न श्यामसुन्दर प्रतीक्षेय-न किम् ।

कामदुष्टा धेनु शृङ्गीत्वा (सह) आगमिष्यसि चेन्न तर्हि भविष्यासि
वानप्रस्थ

रामलीला क्रीडनशील० ॥

कोरकपक्षिण प्रकारेण रागाम्बर कुलाय मतनुया-न किम्

वने वने कृष्णगीतिं मगान् मचरेय-न-किम् ।

पीतरागरक्षितानि यस्यासि समित्यालक्षुर्पा (-म्वपु-)-न-किम्

वृन्नावनस्य वनमध्यात् निर्गच्छेय न किम् ।

दिमाल् कुस् ब्वह् दास् छय् सुमीर् कैलास्

रास् खेलवेनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४४० ॥

अकि नय् रुक्मण् त विय नय् राधा

अथ-वास् करिष् छय् कर् म्य प्रसादा ।

बैसरी-वायवेनि लायोय् नादा

हाविष् पादा गाल् ब्वपादा ।

कृष्णस् प्रत्यम् वास् आस्-पास् आस्

रास् खेलवेनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ ८९ ॥

83 THE WOMEN-FOLK DANCE THE RĀSA DANCE AS GŌPĪS,
AND PRAISE KṚṢṢṢA.

समिवि करव् अथव्-वास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४१ ॥

ग-छय् सर्पिज्ञ् कुज्ञय् राय्

गोपीनाय् नञ्जनि लङ्गु ।

वहर् दह् गव् त पहर् मास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

दय् बाल-पानस् दिमव् कृहाह्

दयुय् दहाह् कुह् गनीमथ् ।

सासस् ध्वगस् करव् सास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

शुद्धन् वाचन् लवि-कनि साविष्

वकि-तल्ल चाविष् नेरव्-ना ।

हिमालय अस्ति अहं दाम सहकृत्वा सुमेरु कैलास (च)

रामलीला क्रीडनशील० ॥ १४४० ॥

एकेन दाहुना रुक्मिणीं तु अपरेण दाहुना राधासु

पाणिग्रहण कृत्वा स्तुते, कुरु मे प्रसादमात्रम् ।

व्रजवाइनशील दास्यामस्मै आशानसु

प्रदयेद् दादमात्र नाशय दुःखम् ।

कृष्णाख्यस्य (मध) प्रत्यक्ष भासस्य अस्मिन् समीपे भव

रामलीला क्रीडनशील० ॥ ८० ॥

जन्यस्त्रिय समेत्य गोपनुरूपेण रासक्रीडामिव कुर्वन्त्य*

कृष्णमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ८३ ॥

मगच्छन् करिष्याम (च) पाणिग्रहण परस्परम्

आगच्छत रामलीला प्रीडयितुम् ॥ १४४२ ॥

यस्यामा सपत्ना एकैव रात्रि

(यश) गोपीनाय नर्तितुं प्रवृत्त ।

वर्षकाल दिनमात्र सपत्न पुन प्रहरमात्र मास

आगच्छत० ॥

अस्या स्त्रान्यायस्याया दास्याम उपभोगमात्रम्

इदम् दिवस अस्ति अन्वडा दुर्गम ।

सदस्यस्य पुत्रकानक्ष* करिष्याम भक्त

आगच्छत० ॥

अपत्यानि कुटुम्बजनान् प्रान्तिषु आपयित्वा

व्रतस्यनान् धत्स्यन् निर्गमिष्यामो न किं (अयंता निर्गमिष्याम) ।

* उपलक्ष्य स्त्रान्यायस्यायादिबन्धनाम् ।

सूत्य् सूत्य् क्षय् क्षय् पक्ष् माव्य मास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४४५ ॥

वनिव पक्ष् कुव कृष्णन् लोल
कुवकु अवय् त क्मि क्वाह् चोल
मिववुन् मन् टिववुन् विकास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

लक्ष् कति सोन् हिन् वन्योव हाल्
अद् कति लान्न् त्वहि मंदलास् ।
नौरिव्-ना पूरिष् वव्मास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

असि कति वापष् करव् त्याग्
अस्य गक्लि आसन् कृष्ण-राग् ।
सुय् गव् तक् कक् योग् अय्यास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

कय साञ्ज महामन्धर् कान्
कुकुन् सोन् मान् ध्वत्तम् दान् ।
ख्यन् ध्यन् सोन् गव् बड् ध्ववास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

मर् दार्य बळ चाविष् नेरव्
वय् लव् त मप्तान-वय् फेरव् ।
दय-लोल-रम्ह् क्वाह् जयि अतलास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४५० ॥

सद्य सद्य धृत्वा भगिनी पितृस्वसार मातर मातृस्वसारम्

आगच्छतः ॥ १४४५ ॥

कथयत कथ्य अस्ति त्व कृष्णस्य प्रेम

जीवद्य (प्राणस्मकस्य) (यदि) जीवात्मा (अस्ति) च येन
किं सोढुम् ।

(योऽस्ति) अपहरन् मनावि वदन् विकासम्

आगच्छतः ॥

युष्माभि क-नाम अस्माभि समान समूत युष्माभि अवस्थान

तर्हि कुत्र ज्ञास्यथ-त यूय नन्दनन्दनम् ।

निर्गमिष्यथ-न-कि आभूष्य विलासवेशम्

आगच्छतः ॥

तप कथ्य कृते करिष्याम त्यागम्

अस्माक इष्ट भवितव्य श्रीकृष्णराग ।

स-एव अस्ति तप तप योग अभ्यास

आगच्छतः ॥

कथा आस्माकौता महामन्त्राणि जानीहि

दर्शन अस्माक मन्यन्व उत्तम ध्यानम् ।

भोजन पान अस्माक अस्ति महत् उपवासव्रतकुण्ड

आगच्छतः ॥

महाद्वाराणि पद्मद्वाराणि बुद्धिपार्श्वभागान् (च) त्यक्त्वा निर्गमिष्यामः

मार्गं तस्य उन्मत्तवत् च सचरिष्याम ।

इंदर(कृष्ण) प्रीत्य-रहित कि मूढ्ययुत-भवेत् कीर्णययानम्

आगच्छतः ॥ १४५० ॥

कथ गय न्यंगनिथ् अथ रुझिथ्
 कन् किन तस् विन् केह् बूझिथ् ।
 संकल्पन्-हृन्दु कस् संन्यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 इथि हरग् कस् छय् शूकन्
 कति षनि मझ् लूकालूकन् ।
 इहवज्ज अह्वरह्व वैकुण्ठ-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 ह्यस् ह्यय् गव् सुरली वायन्
 दिवचून् न गन्दर्व-कन्यायन् ।
 यिम गरि रोज् तिम गय व्वदास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 उर्वेशू वग् कस् नचनन्
 गग् गोस् पुग् षोस् वचनन् ।
 बुद्धि बुद्धि विगिज्ज गय वन्वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 रागन् स्वरन् सांगन् स्वर् जौनि
 नाग् आय् बेहोग् बोझनि बीन् ।
 गम् वम् कुह् कामन् यम्-कीर तास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५५ ॥
 तपीश्वर् आय् सूय् छय् यान्
 मझ् पकहारस् मारान् ताज्

कथा गता निगरणभाव हस्ता निरोधम्

कथो स्तो-न त विना किञ्चित् अवयवशक्तौ ।

सर्वसकल्याना कृती-ऽस्माभि मन्याम

आगच्छतः ॥

चंद्रगन चर्पण कृत (अस्माक) नाश शाफानाम्

कुत्र सभवत् मध्ये लाकालोकपर्वतानाम्* ।

इच्छन्त्य (सन्ति) दिव्यस्त्रिय वैकुण्ठवास (चंद्रगम्)†

आगच्छतः ॥

चैतन्यानि पृहीत्वा गता (ज्य) वशीं वाश्यन्

देवीना च गन्धर्वाणा-कन्याना (च) ।

या चचे स्थिता ता सपद्मा व्याकुला

आगच्छतः ॥

चर्वशी (अफरा) वश कृता नर्तनेन (तस्यात्मनश्च स्थिता या)

मूर्छा आगता-तस्या अमूर्च्छत्वं समापतित-तस्या गीतिप्रचनानाम् ।

(तत्) दृष्ट्वा दृष्ट्वा वनदेव्य सपद्मा वानप्रस्था

आगच्छतः ॥

रागेण ध्वरेण वेश्याममरा ममधरा जिता

नागा आगता नष्टचष्टा योनु वशीसु ।

मनस्तापान् वाद्यविशेष अस्ति अपाकुर्वन् वाद्यविशेष वाद्यविशेष

आगच्छतः ॥ १४५५ ॥

तपस्विन आगता मष्ट धृत्वा आश्रितगतिप्रस्थान्

मध्ये नाट्यगारस्थ आगन्त तातान् ।

* सर्वस्त्रियति ईदृशसंभवो नास्तीति भावः ।

† तासामतिदुर्लभमिति भावः ।

दिशालय मुनेन सह वृष्टीत्वा केनास (च)

आगच्छतः ॥

मनकादय सप्त सृषय लोकपालाश्च

पुन ये (च) सन्ति कृतोद्भवा मायाजालस्य ।

दृष्टो घट्टा घट्टा (उठाञ्जलय) सन्ति अस्य (श्रीकृष्णस्य) पृच्छन्त
इतिष्टासान् (पुरातनानि)

आगच्छतः ॥

काय (शरीर) धृत्वा (अपि) अस्ति मायातीत

योगस्य अस्ति (अपि) ईश्वर पुन भोगस्य अस्ति वाक्यमात्रम् ।

भङ्गापि (भोगान्) अस्ति निर्लेप निरामास च

आगच्छतः ॥

तस्या सुख मनस सुख (च) वृष्टीत्वा (धृत्वा) मध्यभागे

मुखितं सप्त अस्ति गायन् रामलीलाम् ।

रामाभिमानयत सप्त धृत्वा दाम्नी दामान् (च)

आगच्छतः ॥

पारभागात् नाड अक्षरभागात् आह्वानयाक

परित एव राधापुक्तकृष्ण अस्ति ।

प्रत्यकदा गोष्ठा सप्त कृत्वा पारिग्रहयाम्

आगच्छतः ॥ १४६० ॥

यशोदा माता तक्र अस्ति मग्नती

नन्मोपनन्न क्रीडन् अस्ति तस्या ।

दुग्धस्य नयनीतस्य च अस्ति तस्या कुर्वन् प्रासम्

आगच्छतः ॥

अथ कुस् कृय-मल्ल न्यवर् कडन्
चम्वि मँल्लि प्रयम् वडन् कुस् ।

खग्-यिववुन् छस् करान् चास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

कज्जन् यँज् गय पलन् पोन्
नचन् कुह् मल्ल नारद् स्वसोन् ।

ग्रीन जन् भुह् गँलु त चँलु तल्वस्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

मशिय् गव् गुपनन् गास-ख्यन्
वञ्चन् त शूर्यन् मँठु दाम्-दिन् ।

सोमावस् छिह् सपन् अन्मास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

रातस् दह् गव् त वहरस् राय्
श्यामस् बुकनि आव् प्रवाय् ।
पानय् सँपँन् कामस् घास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४६५ ॥

युस् अम्य मल्ल कोषन् प्रारन्
तस् यत लारन् छिय् कारन् ।

मछा रुदर् दन्दर् व्यास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

अष्ट मँल्लिम्यन्-दँन्दु कुस् यँडु पास्
करनावव् अमि गुराह् सास् ।

दस्त अस्ति-तस्या मन्यनीमध्यात् वहि निष्कासयन्

क्रुध मध्ये-एव प्रेम वर्धमान अस्ति-तस्या ।

प्रणयकोपपूर्वक अस्ति सा-तस्य कुर्वती भर्त्सनम्

आगच्छत० ॥

शिलानां मवनीतता (अतिकोमलता) सपत्न्या महाशिलानां जलत्वम्

(यदा) नृत्यन् अस्ति मध्ये नारदणि यतीन्द्र ।

हिमराशि इव शोच भट्ट अपगत च वित्तभयम्

आगच्छत० ॥

विस्मृति गत गवादिषूना तृण खादनम्

वत्सानां स्तनशयानां च विस्मृत स्तम्भपानम् ।

पारतस्य सहस्र सपत्न्यं वज्रमणि

आगच्छत० ॥

रात्रिकालस्य दिवस सपत्न्यं (अतिप्रकाशमच्छात्) वर्षकालस्य च रात्रि-
मात्रकाल

मायकाल (श्यामसुन्दर च) द्रष्टु समागत प्रभातकाल (श्रीमहा
देवस्य) ।

स्वयमेव सपत्न्यं फालस्य (महाकालस्य) श्राव

आगच्छत० ॥ १४६५ ॥

य अस्माकं मध्ये अत्यपदवीर्णां प्रतीक्षमास (भवति)

त पद्यान् अनुधावन्त सन्ति व्रज्यादिकारणदेवा ।

व्रक्षा रुद्र इन्द्र व्यास (आदय)

आगच्छत० ॥

अस्माकं मध्यवर्तिनीनां अस्ति-अथ मदत् गौरवम्

कारयिष्याम यय घोडशमदृष्टमध्याका ।

कृष्णस् त श्रीकृष्णस् अथ-वास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ ८३ ॥

84 A METAPHORICAL PRAYER TO KṚṢṆA UNDER THE FORM OF
A SONG SUNG AT THE RĪSĀ DANCE *

श्याम-स्वन्दर व्यहृत् • स्वन्दर् ज्याय
वथरय् मन मधु- • राय लो लो ॥ १४६ ८ ॥
प्रान-पवन-स्रतिन् • मुचरन आय
नव् द्वार् देह-द्वार- • काय लो-लो ।
हृष्टु गोपिथ च्यय् • बुक्कने द्राय
वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
माल रट् नानमति • स्रत्य् पालनाय
साञ्ज ब्रह्मचू-हृष्ट्य कु- • जाय लो-लो ।
निश्काम स्यद् कर् • मन कामनाय
वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥ १४७ ० ॥
टोद्योस् गजेन्द्रस् • कथ् विद्याय
आयरिस् कथ् अ- • द्राय लो-लो ।
कमि ओधि छश् सौप • सुख् श्वराय
वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
केवल ब्रह्मचू-हृन्दु • कर् न्य वपाय
स्रत्य् पननि प्रयम त • माय लो-लो ।
वासुदेव वास् कर् न्य • मञ्जु वासनाय
वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

* In each line of this song the passage beginning with the mark •
should be read twice

कृष्णाख्यं श्रीकृष्णं च हस्तमयोगम्

आमच्छत ० ॥ ८३ ॥

अथ पञ्चाधारेभ्यः भूतं श्रीकृष्णं समुपलक्ष्यैव रासलीलावाग्निरेव
गायति ॥ ८४ ॥

ऐ-श्यामसुन्दरं समुपविश नाम मनोहराया भृमो

आम्लरिष्यामि (श्यामपटान्) मनोहराया मथुराया नाम ॥
१४६८ ॥

प्राणदायुना-कारणेन उद्घाटितानि मयन्नानि

नय द्वागणि (शारीरिकाणि) वैद्यस्वद्वारकाया नाम ।

वर्षात्मिका गोप्य त्वामेव द्रष्टुं निर्गता

आम्लरिष्यामि ० ॥

ऐ-वाल (शुद्धचेतस्य) यदाह आलिङ्गनेन सह पालनार्थम्

आम्नाकीना भक्त्यात्मिका कुञ्जा नाम ।

ऐ-निष्काम मित्रा कुरु मनस-कामनाम्

आम्लरिष्यामि ० ॥ १४७० ॥

मर्त्यो-भुक्तस्तु गङ्गेन्द्रस्य कस्या विद्याया

शशरस्य (शुद्धस्य) कस्या यदाया नाम ।

नेन शोचन मर्त्यु मयद्रुस्तु शशरस्य *

आम्लरिष्यामि ० ॥

ऐ-श्यामसुन्दरं भक्तं (स्वर्गशाला) कुरु मय उपासम्

कारणेन स्वकीयन शशरस्य अनुशासना च नाम ।

ऐ-यामुदय निशाम कुरु मय मर्त्यं यामनाया

आम्लरिष्यामि ० ॥

* म 'ह' नृपदशब्देन दृष्टं इति न च म-शशरस्य-इति न च ।

राज-द्वारस् च्या- • निस् विद्याय
 आदीन् कर्म-हीन् • आय लो-लो ।
 चार कर् भ्य चार-कृत्य • खग्रीभाय
 वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 सुदाम कानिध् • 'कर् भ्य व्याय
 वलुमंतु कुस् ज्ये- • उठाय लो-लो ।
 हृत्तरय् म्योन् पूर • सूत्य पूरनाय
 वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 मान-रस्तु द्रामंतु • कुस् गदाय
 वलुमंतु दैव-संप- • ताय लो-लो ।
 बिष्टुकस् म्य चाव् राज- • हंसुन् साय
 वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥ १४०५ ॥
 फल-दायक च्यानि • खल-किनि आय
 अतुयह् म्य तोल् हरि • आय लो-लो ।
 वलुमंतु केह् ति कुम् न • कर्म-भूमिकाय
 वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 शृङ्ग्राव् संकट् त • ग्रह-दत्राय
 वुन्ट समयस्-प्यठ् • आय लो-लो ।
 फिर-धुर् कर् च्छ् साज्ञ • कर्म-लेखाय
 वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 वाव मुचुकुन्द म्योन् • पनञ्ज इच्छाय
 सोव् मल्ल मोह नि- • द्राय लो-लो ।

राजद्वारे त्वदीये भित्ताप्रार्थनाय

कातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रत्तापाय कुरु मम दयादृताया भुशीलाया

आस्तरिष्यामि० ॥

मुशममिष्य च्छात्वा (मा) कुरु मम उपायम्

समावृत अस्मि अलक्ष्या नाम ।

रिक्तत्वं भङ्गीय पूरय कारणात्मिकया पूरण्या

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहित (भाग्यहीन) निष्क्रान्त अस्मि भित्तिार्थम्

वज्रितश्च देव्या सपदा नाम ।

भित्तुकश्च मम निधदि (शिरमि) राजहस्य क्लायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

४ शुभफलदायिन् त्वदीयेन खलप्रभङ्गन आगता

अनुग्रह मयि तालय अधिकया नुलनारीत्या नाम ।

उप्त किञ्चित् अपि अस्ति मया न मत्कर्मात्मसम्भ्रमो

आस्तरिष्यामि० ॥

शाधय (मार्जय) सकृन्तु दुर्घटदश च

विमृष्ट समयविशेषे साता नाम ।

वैपरीत्य (दुर्भाग्यस्थान मङ्गाय) कुरु त्व आत्माकीर्ताया कर्मलिपो

आस्तरिष्यामि० ॥

भावाम्भा सुवुकुन्दरान् मम स्वकीयेन हृष्टान्

शायित मय्य मोहान्मिकाया निद्राया नाम ।

* यस्य शिरमि राजहस्य मङ्गाया विभज ४ राजा सपश्यते इति प्रसिद्धम् ।

राज-दारस् च्या- • निस् विचाय
 आदीन् कर्म-हीन् • आय लो-लो ।
 चार कर् म्य आर-कृत्थ • स्वग्रीणाय
 वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 सुदाम क्षानिष् • 'कर् म्य व्पपाय
 वलुमेतु कुस् ज्ये- • ग्ठाय लो-लो ।
 हृत्तरय् म्योन् पूर • सूत्य पूरनाय
 वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 यान-रेस्तु द्रामेत् • कुस् गदाय
 वृक्षमेतु देव-संप- • ताय लो-लो ।
 विद्युक्कस् म्य चाव् रात- • हंसन्तु साय
 वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥ १४०५ ॥
 फल-दायक च्यानि • खल-किन्नि आय
 अतुग्रह् म्य तोन् हरि • चाय लो-लो ।
 ववुमेतु कौह् ति कुम् न • कर्म-धूमिकाय
 वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 शृङ्गाव् संकठ् त • गृह-दग्गाय
 वुल्ट समयस्-प्यठ् • ज्ञाय लो-लो ।
 फिर-थुर् कर् च्छ् साज्ञ • कर्म-लेखाय
 वथरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥
 वाव मुचुकुन्द म्योन् • पनज्ञ इच्छाय
 सोव् मद्म मोह नि- • द्राय लो-लो ।

राजद्वारं त्वदीय भित्ताभार्यनाय

धातरा निर्भाण्या आगता नाम ।

रक्षापाय कुरु मम इयद्विताया सुशीलाया

आस्तरिष्यामि० ॥

मुद्राममिष ज्ञात्वा (मा) कुरु मम उपायम्

समावृत अस्मि अलक्ष्या नाम ।

रिक्तत्व मदीय पूरय कारणात्मिकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहित (भाग्यहीन) निष्क्रान्त अस्मि भित्तार्थम्

सज्जितस्य देव्या मण्डा नाम ।

भित्तुकस्य मम निधदि (गिरिणि) रात्रिचमस्य क्षायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

ह-शुभफलशायिन् त्वदीयन् अवलम्बन आगता

अनुग्रह मयि तोलय अधिकया तुलनारिता नाम ।

उत्त निज्जित् अपि अस्मि मया न मत्कमात्मन्त्रभूमौ

आम्नरिष्यामि० ॥

शाधय (मार्जय) मकटान् दुर्ग्रहदशा च

यिरुह समर्पयिष्ये ज्ञाता नाम ।

वैपरीत्य (दुर्भाग्यस्थान मद्भाग्य) कुरु त्व आत्मकीनया कर्मरिजौ

आम्नरिष्यामि० ॥

भावात्मा मुचुकुन्दरात्र मम स्वकायन कृत्र

गायित मय्य माहात्मिकाया निद्राया नाम ।

* मय्य गिरिणि रात्रिचमस्य क्षायाम् मय्य आत्मकीनया कर्मरिजौ इति प्रथमम् ।

बुधनाव् मञ्जु स्त- • रचू ग्वकाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

पानस् पत दोरनाव् • म्याञ्ज राय

सूर्य-रूप जन् पतु- • काय लो-लो ।

काल् मद-कालियव- • नस् ति कायाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

मार्कण्डेय जन् • म्याञ्ज आगाय

आयस् मंगने • आयस् लो-लो ।

कालस् म्य यास् कर्त • वास् ज्ञाय ज्ञाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥ १४८० ॥

वधरय् आत्माराम • निवृत्त-द्वय राय

सूत्य पख् म्य ग्रान्त् सी- • ताय लो-लो ।

दङ् कर् मवृत्त • शूर्यनखाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

गाल् मोह-रावणस् त • क्रूद-सेनाय

जाल् लूथ्य लं- • काय लो-लो ।

विवीक-मन लक्ष्म- • णनि वाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

सदम्बन-प्रकृत् • कोसन्धाय

मख् हाव् सूत्य द- • याय लो-लो ।

राज् कर् आनन्द • अयोधाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

उद्धोषय (त) मर्घ्यं स्मृतिरूपाया गुह्यायाम्

आस्तारिष्यामि० ॥

मन्त्रान्मन पश्चात् घात्रय मम अनुभूति (इच्छा वा)

हे-सूर्यरूप इव पश्चाद्दर्शयाना कृपा नाम ।

दाहय मन्त्रान्मन कालयजनस्य अपि कायम्

आस्तारिष्यामि० ॥

मार्कण्डेयमुनि इव तत्र आशया

आगताश्च प्रार्थयितुं आपुत्रल नाम ।

कृतान्तस्य मम आश कुम्भ-नाम भामन्व (च) स्थान स्थाने

आस्तारिष्यामि० ॥ १४८० ॥

आस्तारिष्यामि त-आत्मनि-श्रीहृन्शील निवृत्त इच्छया

मद्य मगच्छ मम ज्ञान्यात्मिकाया सौतया नाम ।

इण्ड कुम्भ प्रवृत्तिरूपाया शृर्पनव्यागस्तस्या

आस्तारिष्यामि० ॥

नाशय मोहात्मरात्रल पुन क्रोधात्मभनाम्

दाहय लाभात्मिका लङ्का नाम ।

विवक्रपुक्त-मन्त्रारूपस्य लक्ष्मणस्य हे-धात

आस्तारिष्यामि० ॥

मत्तगुरामप्रधानप्रवृत्त्यात्मिकाया कौमल्याया

मुञ्च घटशेष कारणात्मिकाया दयया नाम ।

राज्य कुम्भ परमानन्दरूपाया अयोध्यायाम्

आस्तारिष्यामि० ॥

ज्ञानं ताञ् दिव्यं • ध्यान-दारनाय

सूत्य् स्वातन्त्र्य- • ताय लो-लो ।

स्थित्युत्तमं त्वत् • ज्ञानं समताय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

ऊर्गिधार् रोज् मञ्जु • योग-निद्राय

ज्ञानं समदृष्टि एक- • ताय लो-लो ।

तुर्वा-रूपं मञ्जु • राज-सभाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥ १४८५ ॥

अज्ञं ताञ् कैत्याह् • गैय् कृति चाय

वत-गण्य अय् या- • चाय लो-लो ।

एकं कुम् वोतु च्याञ्ज • अनेकताय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

वीरं करि ईर च्याञ्ज • विष्णु-माधाय

वडि दय वेप- • वाय लो-लो ।

यिम् तैरि त तिम् तैरि • च्याञ्ज उपाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

मयि ति तार् वव-सर • आवलन-ध्याय

सूत्य् विवीक-व्य- • पाय लो-लो ।

यिषु देह डूंग सी- • हम् हम् वाय

वधरय् मन मधु- • राय लो-लो ॥

केशव नाव् जप- • नाव् वावनाय

अज्ञपा जप-मा- • लाय लो-लो ।

ज्ञानरूप मुकुटं दत्त्वा ध्यानधारणया

सह स्वानन्ततया नाम ।

चैतन्यात्मनि सिद्धामने उपविश सह-कृत्वा समतान्त्रिमम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जागरूकं तिष्ठ मध्ये योगनिद्राया

सह-कृत्वा समदृष्टिं एकाग्रं (च) नाम ।

तुर्यारूपं (जाग्रदुत्पत्त्याद्युत्पत्त्यासीतोत्कृष्टस्थानं) मध्ये राजमभायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८५ ॥

अद्य-यावत्कालं अनन्तसंख्यायां गता अनन्तसंख्यायां आगता

पथिका अस्यां समारयात्रायां नाम ।

ह-एकरूपं को-नाम अधिगतवान् तत्र नानारूपताम्

आस्तरिष्यामि० ॥

यौरात्रं कृत्वा जलम्योर्ध्वमिव आमिता तत्र दिष्णुभयया

ह-महेश्वर निर्भयं नाम ।

य (च) तीर्थां ते च तारिता तत्र कृपया

आस्तरिष्यामि० ॥

मा अपि तारय समारमरम् आचरन् प्रदेशात्

महं त्रिज्जगत्प्रानोपपन्नं नाम ।

यथा देहरूपं नोविशेय मोऽहमान्मना द्रष्टेन चालयेयम्

आत्मनिष्यामि० ॥

वेशयति नाम स्मारय यावनाद्योगेन

अप्रपञ्चान्तरूपा उपयोग्यमानया नाम ।

मन् नाव आत्म-तौ- • र्यच जमुनाय
 वथरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 राम-चन्द्र शिव लग- • हाय् एकताय
 हाविथ् चन्द्रक- • लाय लो-लो ।
 खड्ग-गट कास् म्याञ्ज • ब्वज्ज मैनाय
 वथरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥ १४८ • ॥
 माविदान् मन् कर • यज्जमन्-वाय
 खम्मा द्राय मज्झ प्र- • जाय लो-लो ।
 धरतस् खज्ज वा- • निथ कन्याय
 वथरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 विषकूप द्युग्ग द्युग्ग • कर्म-खेखाय
 सत्तय् नाना-व- • नाय लो-लो ।
 शक्ति-पात दृष्टि यव् • षठ् निष्ठाय
 वथरय् मन मथु- • राय लो-लो ॥
 करनेश्वरियन्- • हज्ज गूरि-वाय
 रास् खेलनि नज्ज • द्राय लो लो ।
 यक् कर् हण्णज्ज • राग-राधाय
 वथरय मन मथु- • राय लो-लो ॥ ८४ ॥

विमानस् क्वथ् पकान् आसि ह्यय् भर्तानौ ।
 स्रद्धं ओठ् ओठ् ओठ् आसस् दवानी ॥ १४८४ ॥

मनः शोधयिष्यामि आत्मतीर्थात्मिकायां यमुनायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

श्रीरामचन्द्रात्मन् शिव उपहारीभवेय भवदेकतायाम्

प्रदण्य चन्द्रकलां नाम ।

मोहात्मतामिच्छं अपनय मञ्जीयायाः कुट्टिरूपायाः मेनिकायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ १४९० ॥

भमाहितं मनः कुरु यजमानपरम्पराः

या निष्क्रान्ता मर्त्य मञ्जायाः (लोकसंघातस्य) नाम ।

वृणौष्य-तस्याः अयुना (मम) धाणौष्यां कन्याम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जगद्रूपः (चं विद्युरपेति छा) वियोगः (चित्रमण्डलं वा) लिखितः
कर्मलेखया

सह-कृत्वा मानातां नाम ।

शक्तिपातरूपया (अनुग्रहरूपया) दृष्ट्वा निधेदि पृष्ठं सद्रूपनिष्ठायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

करयेयर्पात्मिकाः गोपालिकाः

रासक्रीडां क्रीडितुं नद्याः निष्क्रान्ताः नाम ।

(अतः) दक्षावलम्ब्य कुरु कृष्णाव्यस्य (मम) अनुरागात्मराधायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ ८४ ॥

प्रकान्तवृत्तं प्रक्षौति ॥ ८५ ॥

विमानस्य मध्ये (स्थितां) परिक्रामन्तः आसन् धृत्वा भवार्नीम् ।

मिथुय-अष्टौ अग्ने-अग्ने-स्य आसन्-तस्य धावन्त्यः ॥ १४९४ ॥

करन् जै-जै जया आसूस् दया ह्यथ् ।

वितस्ता नर्मदा गंगा गया ह्यथ् ॥ १४८५ ॥

त्रिमन्दा रुद्र-मन्दा पवन-मन्दा ।

करान् आसय् दान तसन्दिय् आन् सन्दा ॥

पकान् अमृत्य् छकान् अमरावती आसू ।

ग्यवान् गौय् तस् सरस्वती पान आसू ॥

शयौ तर्फौ वनान् तस् भैरवी आसि ।

परान् तस् पान्क् त्वय् पञ्चस्तवी आसि ॥

सदर वानिय खंदरलहरौ परान् आसू ।

महामाया महामाया करान् आसू ॥ ८५ ॥

96 PRAISE OF PĀRVATĪ AS ŚĪRIKĀ.

सरज् च्याज् सारि पाद् हरौ

हार-पर्वतचू हरौय ॥ १५०० ॥

संकट-कट ह्यस् हे मुकुट-दरौ

तीज च्यानि प्रजलन आव् ससार ।

सिंहासनचू ह्यस् सवारी

हार पर्वतचू हरौय ॥

गौरी नावस् जगदाय् पारौ

च्याव् प्रथम-दद-घडवारीय

ज्ञाज्ञूस् अभिनवगुप्ताचारी

हार-पर्वतचू हरौय ॥

कुर्वन्ती जयत्रयदाह जयाख्या देवता आर्षीत्तस्य दया सह कृत्वा ।

दितस्तानदी नर्मदा गङ्गा गया (च) सह कृत्वा ॥ १४८५ ॥

विमथादेवी (तीर्थविशेष) रुद्रसधा (तीर्थविशेष) पवनमथा
(तीर्थविशेष) ।

कुर्वन्त्य आसन् धामेन तथैव खान सधासेवन (च) ॥

प्रचरन्ती अमुत प्रक्षिपन्ती (प्रसिञ्चन्ती) अमरावती आसीत् ।

शायन्ती गीतिवार्त्ता सख मरुत्वती स्वय आसीत् ॥

पङ्क्ति विभि कययन्त ता भैरवीति आसन् ।

पठन्ति तस्या पञ्च तत्त्वानि पञ्चस्तयीस्तात्र आसन् ॥

नचिरया वाण्या सुन्दरलहरीनामस्तुति पठन्ती आसीत् ।

महामाया देवता महामाया (अलौकिकवसरकृति) कुर्वन्ती
आसीत् ॥ ८५ ॥

श्रीशारिकारूपा पार्वती स्तौति ॥ ८६ ॥

भारण्या तथ सर्वाण्येव पापानि अघनीतानि

४ प्रद्युम्नपीठस्थे श्रीशारिके ॥ १५०० ॥

मकटच्छत्रिणी अग्नि न मुकुटधारिणि

मञ्जोऽग्नय त्वदीयन् आतमानता समानता भवार ।

सिद्धदाहमात्मक अग्नि त दाहयन्

५ प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

गौरीति भास्वि भगच्छम त उपहारार्थम्

पायय न प्रेमात्मदुग्धकुम्भिका ।

अभिप्राता त्र योमन्मिनप्रगुमाचार्यय

४ प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

नेटि लङ्गलि आकाशन् गटन् तारौ

ननु नौरिष् वनु चोनु महिमा ।

परम-शख्त् मङ्गिख् शंकराचारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥

शिव-शक्ति-रूप् कानिष् चवापारी

गुलि गडिष् वमुनय् म्य चारी कर् ।

ह्यप् नखस् नियनख् मङ्गि कष्टवारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥

न्यप् सुमीरस् ताज् सारि सारी

कति आमू वातनचू शख्त् ओसु सक् ।

पर्वत-प्रदख्यन् पाप् न्यवारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥ १५०५ ॥

शारिका नाव् कुय् वाव् कुम् चोनुय्

नव् नवुराव् प्राव् प्रोनुय् याद् ।

हाल् वाव् वाल् पापन्-हन्दि वारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥

आद्य-शख्त् पान् शख् सर्व-आदिकारी

पूजा करवनि सारी च्य ।

साद् सन्ध् मैराणि जूणि ब्रह्मचारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥

चक्रेश्वरस्य् कुह् जै-जै-कारय्

सारिवय् रट् दवारय् स्य ।

कुम्भेन समार्जन्वा आकाशेन वेदिस्था अर्गलेन

प्रत्यक्ष निर्गत्य कथित (कथिता) तव महिमा ।

परमा (आद्या)-शक्ति मता-स्त्व शङ्कराचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

शिखशक्त्यात्मक-एष विज्ञाय सर्वत-एव

अङ्गुलि ब्रह्म्या कथित तेन अपि दया कुम्भ ।

यद्वीत्वा (आरोग्य) स्वस्थया नौता-सेन-स्त्व मध्ये काष्ठुवाटदेशे

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

नित्य मुनेर्गिरि तावत् धावित्वा धावित्वा

कुत्र आसीत्-न प्राप्त शक्ति आसीत् (तत्) अतिदुष्करम् ।

(यस्य) प्रद्युम्नपीठगिरिप्रदर्शित पापाना निवारकमस्ति

हे प्रद्युम्नपीठस्थे ॥ १५०५ ॥

शारिकेति नाम अस्ति-यस्तव भावना अस्ति-हे त्वङ्गीयत

नवीनव्यवहार (भक्तिसमावशादिक) वृत्तन-विधेदि प्रापय प्राचीन
स्मरणे (जातिस्मृतिशक्ति विधेदि) ।

स्वस्वरूप प्रकाशय आचरोपय पापाना भवान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

आद्या-शक्ति स्वय अग्नि मर्त्याप्यक्षरया

पूजा कुर्वन्त सर्व-एव (ब्रह्मविष्णुआदय) तवेव ।

माधय सन्त वेरागिण योगिन ब्रह्मचारिण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

प्रद्युम्नपीठस्थचक्रैरस्य अस्ति जय-जय-कार

सर्वैरेव (देवे चतुर्विधप्रनेरार्तादिभिर्वा) आश्रित अधिकारि-
पदम्पाने तदेव ।

पान छस् योगी त पान ज्ञानी
 वानी-रूप भवानी छस् ।
 व्वेज् सूत्य् ज्ञस रटनचू व्यक्तारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥
 चामर् लागहाय् पोश् चरि चारी
 चंडी च्छस् चैतन्य-रूप ।
 ज्यथ्-शस्त्र्य् छस् चेनवज्ज् ज्ञपारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥ १५१४ ॥
 सुह-जाल मङ्ग बुफतुकु व्यपायाह
 कर् राज-हंसनु सायाह् चाव् ।
 हंस-भाट-सूत्य् तार् इमि हंस-दारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥
 हिमालय-पर्वनज् राज-कमारी
 पादन् लगय् पारि-पारीय ।
 कृष्णज् भव्य् बोज् कन् दारि-दारी
 हार-पर्वतचू हारीय ॥ ८१ ॥

87 PRAISE OF PĀRVATĪ AS MAHĀRĀJYĪ.

सर्व-व्यापह् छस् राज्ञी भवानी
 परम-पदवी छह् चान्नि ज्ञान्य ॥ १५१८ ॥
 तुलमुलि-नागस् लब्ध-वदि लूख्य
 प्रथम-सूत्य् परवर्नि छिह् शूख्य ।

मय्य अग्नि योगिनी स्वयं च ज्ञानिनी

वाणीरूपा (अदृष्टवाग्युपा) भवानी अग्नि ।

बुद्ध्या साधनेन चेतनायाः ग्रहणस्य त्रिस्तारिणी

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

चामररूपाणि निवेद्येमहि-ते पुष्पाणि त्रिचित्य विचित्य

चण्डी त्वमेव अग्नि चैतन्यरूपा ।

विष्णुक्तिः अग्नि चेतयन्ती परितः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥ १५१५ ॥

मोक्षजालस्य मध्यात् उद्भूयन्त्य तपायसू

कुस राजहंसस्य क्लृप्तां गिरिसि-निघेदि ।

हसेति-मन्त्रनादमिदृगा तारय अस्मात् हंसद्वारात्मसंसारान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

हिमालयपर्यन्तराजस्य राजकुमारि

पादयोः मंगच्छ्रेयं-ते उपहाराय ।

कृष्णाक्षस्य (मम) भक्तिं शृणु कर्त्तुं ममाधाय

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥ ८६ ॥

श्रीगारिकारूपां पार्वतीं स्तुत्वा श्रीमहाराजीरूपां
स्तौति ॥ ८७ ॥

मय्यभूतव्यापिनी अग्नि-त्वं शक्तीरूपा भवानी

परमपदवीप्राप्तिं अग्नि तव ज्ञानेन ॥ १५१८ ॥

मृतमृदनामक्षयस्य-नाम सप्तमं व्याकृताः लोका (जना)

प्रेम्णा पठन्तः भन्ति स्तुतितोकाः ।

अनर्प कृष्णं परं तिष्ठत्यमान्माज्ञी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥

बिकोटो देवता च्याञ्ज्यं वक्तु

करवन्ति हे महाशक्तिय ।

पाप्मानं कारनं ह्यहं दारना च्याञ्जी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥ १५२० ॥

स्रगवत्पुङ्गवैर्गैर्न्यय-निष्पृष्टैः

ह्यहं गच्छि तं ह्यहं कृष्णं मूर्खदय ।

कलि-पद्मं महाराज-राज्ञी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥

लब्ध-वदि रंगं कृष्णं रूपं चोभय

जै-जै-कारं कृष्णं सोतुय ।

संसारं स्वयं कृष्णं अग्निं नाग-वाञ्जी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥

दूषं दीपं पूजां करवन्ति स्य मारी

गन्धर्वं देवं ब्रह्मचारीय ।

मादं मन्यं वैरागिं जूगिं भवसाञ्जी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥

धाम् क्विं चौरं खड्गं कंदं बरि-वरिय

कृष्णदीपारियं कर्तुं आहार ।

अविद्याय वासनाय गंजं दाञ्जि दाञ्जी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि ज्ञाञ्जुय ॥

अनघौतविद्युः अस्मि अहं पठिष्यामि तेषां स्वर्घया

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

त्रिकोटिसखा देवा तवेव भक्तिम्

कुर्वन्त (सन्ति) हे महाशक्तिरूपे ।

पञ्चानां कारणानां (ब्रह्मविष्णुमहेश्वरसदाशिवानां) अस्ति धारणा
तवेव

परमपदवीप्राप्ति ॥ १५२० ॥

चत्वारि एव युगानि सप्तद्वानि त्वत्त एव उत्पन्नानि

त्रीणि गतानि तु एकं (कलि) अस्ति अवशिष्टं एव ।

(तस्य वर्तते) कलियुगस्य महाराजराजेश्वरि

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

लक्षणं प्रकारणं अस्ति ते अप सवेव

लघुलपकारं अस्ति तं अस्माकम् ।

सर्वसम्भारं मुक्तं कृतं अननं नगजलेन

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

धूपेन (अगुर्वादिनिर्मितेन) रत्नदीपेन पूजां कुर्वन्त सप्त सर्वं एव

गन्धर्वा देवा ब्रह्मधारिणः ।

माधव्यं सन्त वैरागिणं योगिनं यतयः

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

पात्राणि शस्त्राणि पादमनं सिंहाया फालितेन पूर्यानि

५ जगदीश्वरि कुर्वन्त माध तदाहारम् ।

अविद्यायां धामनायाञ्च मयुः अश्व अश्वम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

सूक्ष्म धून् जड चैतन्य छस् भासवन्
 शिव-शक्ति-रूप छस् भासवन् च्च ।
 सर्व-त्याग करिष् नक्ति आनि मानी
 परम-पदवी छह् आनि जानूय ॥ १५२५ ॥
 ओं-शब्द गायचौ छस् परम-शक्ती
 सिंहासन कर् स्वकीय ।
 बाधि बन्ध भव माजु च्च छस् साज्जी
 परम-पदवी छह् आनि जानूय ॥
 दास्युं हाव अस्य किय आर-कृतिय
 श्री-भगवतीय लीन् कर् मन् ।
 वीद-परिनि अस्य अज्ञान-स्युं हाज्जी
 परम-पदवी छह् आनि जानूय ॥
 पादन् आन्यन् मीठि दिष् दाय
 लारान् आय यिष् त अज्ज काल् ।
 अमरनाथ-गंगाथ हरमुख-पाज्जी
 परम-पदवी छह् आनि जानूय ॥
 अग्रवत् भवन् छप् अवसाथ शोरय्
 धान छस् ज्ञपाळ्य महामाया ।
 अय् रसु यिष् कैंकाह् मान छय् ठाज्जी
 परम-पदवी छह् आनि जानूय ॥
 संकल्प-बुतराथ् छम् खारषमच्य
 दांद् वाय ज्ञमकिय वव कर्म-बोसु

मूचमपदार्थं स्थूले जडे चेतने (च) अस्मि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण अस्मि समवक्तौ त्वमेव ।

मर्वत्याग कृत्वा भक्ता त्वदीया (एव) समता (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्ति ० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुखा गापत्री अस्मि परमा शक्ति

मिहात्मनेन (तद्विविष्टदर्शनदानेन) कुरु न मुक्तिम् ।

भ्रातर दान्यव्या पिता माता त्वमेव अस्मि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

दर्शन (स्वस्वरूप) प्रदर्शय अस्माक स्तो-त्रय दयार्थ-क्रिष्टा

न श्रीभगवति लीन (स्वभक्तौ) कुरु न मन ।

वदरपतितउना अस्माभि अज्ञानात्ममुक्तिका उत्पूता

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

पादयो त्वदीययो बुम्बनानि दत्त्वा निर्यता

धायन्त आगता आगत्य च आनीता भव्या ।

प्रमरनाय-शङ्कया दरमुकुटशङ्काजलेन (च)

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

र्त्तनत्र (भस्वरजस्तभार्ति) गुणान् मष्ट धृत्वा अश्वस्थाना (जाम्बवर्दीना)

चतुष्टय (च)

स्वय अस्मि चतुष्टयस्या भद्रमाया ।

त्वामेव विना यत् किञ्चित् भव्यामि तन्मर्त्यमस्मि अमत्यमेव

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

मकल्पान्मिका भूमि अस्मि मे कष्टकगुणमादिदृष्टा

उद्यो आकर्षिष्यामि ममाधानरूपो त्रय्यामि मत्कर्मजोत्रम् ।

सूक्ष्मं यूलं जडं चैतन्यं ह्यस्त्वं वासवज्ज
 शिव-शक्तिरूपं ह्यस्त्वं वासवज्ज च्यु ।
 सर्व-त्यागं करिष्ये बन्धि चान्तिं मन्ये
 परम-पदवीं ह्यहं च्याजिं जज्ञूय ॥ १५२५ ॥
 ओ-शब्दं गायत्रीं ह्यस्त्वं परम-शक्तीं
 सिंहासनं कर्तुं स्वकीयम् ।
 वायिं बन्धुं बन्धुं मां ज्ञूय च्यु ह्यस्त्वं साजि
 परम-पदवीं ह्यहं च्याजिं जज्ञूय ॥
 दर्शनं ह्यहं अस्मिन् दिशि आर-कृतिय
 श्री-भगवतोयं लीनं कर्तुं मन् ।
 वीद-परिणि अस्मिन् अज्ञानं मयि कृत्वा
 परम-पदवीं ह्यहं च्याजिं जज्ञूय ॥
 पादं च्यान्यन् मौढिं दिशं द्रव्यं
 सारान् आययिष्ये ॥ अहं ह्यस्त्वं ।
 अमरनाथ-गगाय हारम्ब-पाजि
 परम-पदवीं ह्यहं च्याजिं जज्ञूय ॥
 अश्वत्थं मन् ह्यस्त्वं अवस्थां चोरय
 धानं ह्यस्त्वं चर्पायुः महामाया ।
 च्यु रस्तु चिह्नं केकाहं मानं च्यु ठाजि
 परम-पदवीं ह्यहं च्याजिं जज्ञूय ॥
 सकल्प-मुतरायं ह्यस्त्वं स्वारस्यं च्यु
 दांदि वायं धर्मकियं वव कर्म च्यु

मृक्षमपदार्थं स्थूल जड वंतन्य (च) अमि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण अमि सभवन्ती त्वमेव ।

मवेत्याग कृत्वा भक्ता वदीया (एव) समता (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्ति ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुत्वा गायत्री अमि परमा शक्ति

सिद्धासनेन (तद्विविष्टुडशनन्नाशन) कुच न मुक्तिम् ।

धातर धाथळा पिता माता त्वमेव अमि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

दर्शन (स्वस्वरूप) प्रदर्शय अस्माक सतो वय इयार्थं क्रिष्टा

त-श्रीभगवति लीन (स्वभक्तौ) कुच न मन ।

घदरपतितउना अस्माभि अज्ञानात्मसुक्तिका उत्पूना

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

पादयो त्वदीयया सुम्बनानि इत्वा निर्गता

धावन्त आगता आगत्य च आनीता भव्या ।

ग्रमरनाथ गङ्गाया दरमुकुन्गङ्गाजलन (च)

परमपदवीप्राप्ति ॥ १॥

श्रीमन् (सत्त्वरजस्तमाभि) गुणान् मह धृत्वा अग्रम्याना (ज्ञानदर्शना)

चतुष्टय (च)

स्वय अमि चतुष्टयस्या महामाया ।

त्वामय विना यत् किञ्चित् मयाभि तमयमन्ति अमत्यमन्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

मकल्पान्तिका मृमि अग्नि म कष्टकगुण्मादिदृष्टा

उपो आकर्षिष्यामि मयाधानरूपो वप्स्यामि मकर्मवीजम् ।

अथचार-मलस् स्थाय दर्म-खाज्ञी

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि जाञ्जुय ॥ १५३० ॥

त्याग यवचंच कूट-दत्त फुटगावय्

समदृष्टिं जनि-सूत्य् थावय् मम ।

द्यान-फालस् कुन योग-अल-वाञ्जौ

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि जाञ्जुय ॥

अद्वैत-सग-सूत्य् कर्म-व्योसु वविर्यय्

नेम-न्यंद दिथ् क्षम सारौ ह्यय् ।

वैराग-द्राति लोम वसि हर्ग क्वाञ्जौ

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि जाञ्जुय ॥

सय् क्वाञ्ज् जाञ्ज्-हन्दि कंझ सुन कारय्

निर्नय-देगि-मन्न रम वन स्वय्य् ।

परम-शक्ति-द्यान् दार स्थम मान्माञ्जौ

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि जाञ्जुय ॥

मन-किनि प्रथ-ज्याय ज्यय् कुम् कारवुनु

कृष्ण कुम् दारनाय दारवुनु द्यान् ।

वर् जया कर् दया पालना त्याञ्जौ

परम-पदवीं ह्यहं च्याञ्जि जाञ्जुय ॥ ८७ ॥

शख्चू-रंक्षु शख्य् प्राव वख्चू-रंक्षु संवल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५३५ ॥

अविचारात्म-भुले प्रक्षेप्यामि (द्वेष्टनाय) धर्म-धर्माङ्ग (मामक अल्प
फलफलम्)

परमपदवीप्राप्ति ॥ १५३० ॥

यागहरेण लोपुमेष्टनेन* क्रोधात्मलोपानि भेत्स्यामि

ममदृष्टात्मना ज्ञानु-इति-नामकेन-सुदृष्टकुडालविशेषेण ह्यापयि-
ष्यामि ममाधर्मा ।

ध्यानात्म-कालेन-सह प्रक्षेप्यामि योगात्मलाङ्गलज्यम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

अद्वैतज्ञानात्मसेवेन सत्कर्मोत्पन्नीज उत्प्ला

(तत्र) नियमात्मदृष्टाकृष्टिविशेष इत्या समाधानेन सर्वोपौन्द्रि-
याणि पृच्छीत्वा ।

वेराग्यात्म-दात्रेण लविष्यामि मिलिष्यति हर्षात्मक फलपूरा

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

तमेव धान्यादिकलपूरा क्षप्ति-रूपे वस्तुपले अयद्वनिष्यामि सुष्टु

निर्णयात्मस्थान्या पक्ष्यामि भविष्यामि मुक्त ।

परमशक्तिसन्नधिधान धारयिष्यामि अस्थासि अमोक्षस्वधम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

मनसा (अस्म करणेन) प्रतिस्थाने त्वामेव अस्मि अभुसरन्

कृष्णाश्व- अस्मि-अह धारण्या धारयन् ध्यानम् ।

पृच्छीष्ट (स्वीकुम्) जपेति (जपकार मत्त) कुम् इयां परिपालना
मदीयाम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥ ८७ ॥

ग्रन्थकृतं स्वयं शिवं स्तौति ॥ ८८ ॥

शक्तिहीनोऽपि शक्ति प्राप्स्यामि भक्तिहीनोऽपि भक्तारयान्-भविष्यामि
(दृढीभविष्यामि)

२-भक्तियत्न-स्वर्शेणेन अनुग्रहा ॥ १५३५ ॥

नायक फल-दायक अन्न-स्वफल

अंवि-मङ्गु फल पंपोशाद्-हिङ्गु ।

कल-दीप् प्रजल मङ्गु-कल स्वकल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

कलनाथ-रस्तु वन्दहाय् निश्कल कल

कल-मान-दारवनि कलवालो ।

अम घाल च्यानि अमृत-जल जल थल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

चन्द्रचूड सूर्य-निव कमल कुमल

ग्रीन् जन् गल मेख जलसय् सूत्य् ।

न्यप् अय्-बुजमलि मङ्गु जल प्रजल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

निष्कल् ठहर मङ्गु मन-चंचल-चल

फल-रस्ति कर्म परम-गथ् प्राविष् ।

प्राविष् मरकत् स्वर्ग-मंडल डल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

आवग ग्रीन् जन् दान-ज्यंगल गल

पान कुनि रोज न-त लान कुस् जल् ।

अय्-हिहि ज्याम विरक्त केवल बल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५४० ॥

नित्य-कर्म अत-किन्नि वस्म निर्मल् मल

नाव् कुम् कृष्ण् हावतम् शिवरूप ।

हे-नियन्त मुफलदात जन्मन-मुफलरूप

पद्ममध्ये विकसिष्यामि पद्मजसदृश ।

कुलपदीपं दीप्तिमान्-भविष्यामि ममारमघ्यात् मोक्ष्यामि

॥ भक्तिप्रमल० ॥

मकल्प-दिना ममर्पयेय हे-निर्विकल्प शिर

मुण्डमालाधर आनन्दासत्रपायिन् ।

पाश्यामि कमान् त्वदीयस्य असृतजलस्य जले स्थले

॥ भक्तिप्रमल० ॥

न-चन्द्रचूड सूर्यनर कमल कोमलाङ्ग

हिम इव गलितो-भविष्यामि सराश्यामि जलेनैव सह ।

नित्य चेतनाविश्रुता मध्ये जलस्य दीपिष्यामि

॥ भक्तिप्रमल० ॥

अनपेक्ष स्थास्यामि मध्ये मनश्चाञ्छन्धरहितः ।

फलप्यारहितेन कर्मणा परमा-गतिं प्राप्य ।

त्यक्ता नरकयातना स्वर्गमण्डलात् उल्लङ्घ्य-पाश्यामि

॥ भक्तिप्रमल० ॥

आश्रयं हिम इव ध्यानारण्यं सौमो-भविष्यामि

स्वयं कुत्रापि स्थास्यामि नहि आश्यामि अग्नि जलम् ।

त्वमदृशानि दम्भाणि च-द्विरक्तात्मन् हे-वेद्यल दमिष्यामि

॥ भक्तिप्रमल० ॥ १५४० ॥

नित्यदा चिन्तन (अभ्यासेन) भस्म निर्मल परिधत्तिष्यामि

नाम अस्ति-मे कृपा-इति घटग्रंथ-नाम-मे शिघ्रस्वरूपम् ।

ग॒त्-र-च॒य रु॒ग-नि॒श अ॒कि प॑त्र वि॒ल व॒ल
व॒क्ति-व॒सन्त॒ च्या॒नि श॒क्ति-पा॒त-सू॒त्य् ॥ ८८ ॥

89 PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA.

क्ष॒य् प्र॒याया॑ह् क॒क्ष-क्ष॒य् आ॒व्
श्या॒म-रू॑फ् चा॒व् गर॑ सो॒नु ॥ १५४२ ॥
र॒ग् अ॒क्षन्-ह॑न्दु बु॒द्धि बु॒द्धि आ॒व्
कृ॒तु त॑ कृ॒हन् मु॒न्दबो॑नु ।
गा॒ग-सू॒तिन् गा॒ग् प॒र्जना॑व्
श्या॒म-रू॑फ् चा॒व् गर॑ सो॒नु ॥
अ॒ख्-अ॒किस॑-मि॒श प्र॒य्-अ॒खाह् का॒व्
अ॒य कु॑नु ध॒र॒शाह् मो॑नु ।
कु॒निस॑य् कि॒ह् ल॒क्ष्य-व॑दि॒ नाव्
श्या॒म-रू॑फ् चा॒व् गर॑ सो॒नु ॥
त्रै॒तन् च॒लि चे॒नन॑ आ॒व्
अ॒द क॒याह् ग॒व् म॑नु॒ तय॑ मो॒नु ।
का॒ननु॑नु॒ का॒न् दे॒ह-द्र॑ष्ट॒ आव्
श्या॒म-रू॑फ् चा॒व् गर॑ सो॒नु ॥ १५४५ ॥
प्र॒य् चौ॒कु सु॒य् कु॒ह् स्व॒वाव्
प्र॒य्-कु॒न्नुकु॒य् द॒य-लो॑नु ।
रू॒पुकु॒य् रू॒फ् वा॒वुकु॒य् वा॒व्
श्या॒म-रू॑फ् चा॒व् गर॑ सो॒नु ॥

न इन्द्रियादिशत्रो रोगात् एवम घत्रण त्रित्वस्य* उल्लाघो भविष्यामि
न भक्तियत्नल ० ॥ ८८ ॥

शिवाद्वैतभावेन विष्णु स्तौति ॥ ८९ ॥

परिपृष्ट प्रभात (स्वप्रकाश) रूप (शिव) अद्भुतमध्य समागत
श्याम (सायकान) रूप (त्रिष्णु) प्रविष्ट गृह आकाशकीनम् ॥
१५४५ ॥
राग (अन्महिषय) अतिमन्त्रस्थित समीक्ष्य समीक्ष्य (विचाय विचाय)
परित्यज
शुक्रवर्ण कृष्णवर्ण च अतिप्रमास्यद् (स्वात्मानन्तात्मकम्) ।

प्रकाशात्मनेव प्रकाशस्वरूप उपलक्ष्य

श्यामरूप ० ॥

एकस्यैकस्य सकाशात् प्रत्यक्ष (जीव) समूह मनात्

अस्माभि एक पुरुषस्वरूप ममत ।

यस्य एकस्यैव मन्त्रि लक्ष्य (अनन्तश) नायधयानि

श्यामरूप ० ॥

वैतन्मस्वरूप यदा (यस्यामित्रस्याया) वतनाया (स्मृतौ) आगत

तत कि नाम मभयति व्रतन च पुरातन ।

जानन्त विजानीहि इह दृष्टि (स्वात्मायमिति वृद्धि) परित्यज

श्यामरूप ० ॥ १५४५ ॥

प्रत्यक्षस्य वस्तुन म एव अग्नि स्वभायमत्तात्मक

प्रत्यक्षस्य भागधयान्मा देयरूप ।

रूपस्यैव (सृष्टि) रूपाय (सत्प्रभयान्मा) वायारूप (प्राणा)

वायुरूप (सद्गुणोद्यक)

श्यामरूप ० ॥

* विषयोऽहं इह ईदृशस्य मत्प्रपञ्च च विष्णवे लक्ष्य म् अभिदम् ।

प्रान् हिह् तस् टोठ् गङ्गुराव्
स्वस्ति मङ्ग-बाग् सलवोन् ।

अथ ऐनस् म्वख् पनुन् हाव्
ग्राम-रूप् चाव् गर सोनु ॥

अथ चैतन्य-मङ्ग ननु द्राव्
विष्णु कृष्णन् शिवजौ जौनु ।

आत्मस्-पठ् कुस् कुनुय् भाव्
ग्राम-रूप् चाव् गर सोनु ॥ ८८ ॥

90 HYMN IN PRAISE OF THE ŚIVA RĀTRĪ FESTIVAL

ग्राम कुय् कथ्य सोम-सूर्य-रूप प्रबाय्
शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराय् ॥ १५४८ ॥

तेजस् पुनर्वससय् कुह् अविज्यय् साय्
सूर्य वातिय् तय् मङ्ग जगि वहराय् ।

अमृत वर्गन् फल् दियि बुतराय्
शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराय् ॥ १५५० ॥

कुह् प्रकय् हागिन् सान् स्वचू जान्
बव-सर स्तद्वरस् मङ्ग छय् ईरान् ।

स्वक्त प्रावनाव् चाव् शक्तिपात वसाय्
शिव-रात्र-हन्दि दह छय् सतराय् ॥

वटुक भैरव-नाथ कुय् चह् शंभु-नाथ्
साथौ छय् कुय् साथय्-साय् ।

प्राणसमूहं इव न वल्लं सकलय

अङ्गस्य मध्यभागे लालयिष्यामस्तम् ।

(तस्मात्) चित्तात्मनि मकुरे मुखं स्वकीयं प्रदर्शय

श्यामरूपः ० ॥

(ततः) एकरूपं चैतन्य-ब्रह्म प्रत्यक्षं निर्गतं (निर्गच्छति)

(येन हेतुना) विष्णुः कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता) श्रीशिव-एव
विज्ञातः ।

(यतः) आत्मनि (आपकरणे) अस्ति-तस्य एक-एव भावः (परिज्ञान-
मतिः)

श्यामरूपः ० ॥ ८९ ॥

अथ कृष्णवराहो सौति ॥ ८० ॥

हे-श्यामसुन्दर अस्ति-ते अङ्गस्थितः सौमसूर्यस्वरूपेण-वर्तमानः प्रभातः
(प्रकाशः)

शिवरात्र्याः (फाल्गुनकृष्णचतुर्दश्याः) दिवसे अस्ति-ते द्विरागमन-
मुकृर्ततिपिः ॥ १५४९ ॥

(ततोऽनन्तरं) तिथ्यनन्तरस्य पुनर्यमुनन्तरस्य अभिजिज्ञात (विष्णुः च)
मुकृर्तं (यदस्ति)

सूर्यः प्राप्नोति तस्य मध्ये (यदा) मगमिष्यति (आरब्धो भवि-
ष्यति) वर्षाव्रतः ।

(तत्काले) अमृतात्मना यर्षणेन फलानि शप्यन्ति भूतधात्री

शिवरात्र्याः ० ॥ १५५० ॥

कस्तु प्रकृति शक्तिमित्र आम्नाकं सध्या जानोति

मकारणभूतः समुद्रस्य मध्ये अस्ति शिवस्य ॥

मुक्तप्राणभुक्ता प्राणपाप्मान् पातय शक्तिपानस्वरूपा वृष्टिम्

शिवरात्र्या ० ॥

हे-यदुक्त भैरवनाथाय अमि त्वं ब्रह्म-प्यायं

महेश्वराति मष्ट अमि नियमदायाम् (नक्षत्राति च) ।

पाञ्चवर्णि साक्ष यित पाञ्चवर्णि किङ् शिवराय्

शिव-रात्रि-हन्दि दह ह्यय् सतराय् ॥

वान-रक्षु वान प्रावि सय् गय सतराय्

अशय् अशय् प्रावि गय् अशक्ति-पाय् ।

प्रसप्त त वीरि बनि कल्प-वृक्ष त पारिजाय्

शिव-रात्रि-हन्दि दह ह्यय् सतराय् ॥

वाग्यवान् साविदान् अशय यव त यन्-राय्

दर्भस् कर्म-होनिस् कास् गाय् ।

वान-रक्षिस् लह दय-दन पहराय्

शिव-रात्रि-हन्दि दह ह्यय् सतराय् ॥

अय् रक्षु पारुदु कान् कुस् यन् त राय्

पानस् कुन् गिन् म्य दौमानाय् ।

शिव-अशक्ति-पद् मान अशय् दिन् साख्याय्

शिव-रात्रि-हन्दि दह ह्यय् सतराय् ॥ १५५५ ॥

कृष्णस् मालमति रट् हे अशक्ति-माय्

यय्-अशय् मिलनाय् पारस् त दाय् ।

सुय् गव् अनुयय् सुय् गव् अशक्ति-पाय्

शिव-रात्रि-हन्दि दह ह्यय् सतराय् ॥ ८० ॥

वाक् कुय् खाल-चटि-कमि वासुस् हटि

हटि मोग-वर्भ स्वरन च्यानि आपटा ॥ १५५७ ॥

ह जगत्पालक निमग्नखेन आगच्छ नाम पालयरा म्म शिवरात्रिम्

शिवरात्र्या ० ॥

पात्र-हीन (भाग्यहीन) पात्र (भाग्य) प्राप्नोति (यत्) सैत्र सभञ्जति
द्विरागमकृति

अममर्षह सामर्थ्यं प्राप्नोति सभञ्जति शक्तिपात (अनुग्रह) ।

प्रस्ताव्यफलरहितवृत्तस्य उत्तमवृत्तस्य च सपत्न्यसि कल्पवृत्तता पारिजात
वृक्षात्मता च

शिवरात्र्या ० ॥

भाग्यवत प्रसन्नचित्तान् अस्मान् निघडि (कुम्भ) च प्रत्यहोरात्रम्

धर्मार्थ (धर्मशौरवेण) मुक्तमरहितस्य अपनय कलङ्कम् ।

पात्र-रहितस्य (भाग्यरहितस्य) प्रेषय पश्यधन (पूर्ण) वृद्धत्वाली-
विशेष (पौषात्रि च)

शिवरात्र्या ० ॥

त्वामेव जिना (भूतोऽह) पारत (चञ्चल) इव अस्मि-अह दिवसेषु च
रात्रिषु (च)

आत्मानं प्रति जय-धा मा हीननाय-वन्द्यो ।

शिवाभिन्नशक्तिज्ञानात्मपद* मस्यामि शक्ति इति म मासात्करेण

शिवरात्र्या ० ॥ १५५५ ॥

(अन्यकृत आनुकूलोक्ति) कृष्णाख्य परिष्वङ्गन पृष्टात् न शक्तिनाय

एकत्र मयोत्तमस्य स्वर्गमणिना च धानुम् ।

म-एव अस्मि अनुग्रह म एव अस्ति शक्तिपात

शिवरात्र्या ० ॥ ६० ॥

श्रीशिव स्तौति ॥ ६१ ॥

ए-यातकरूप अस्ति न खट्वारस्थाने दामुकि कल्पे

अपराधति न मेधमामयर्षे स्मरनेन तत्र आपत् ॥ १५५७ ॥

* हे शिव शक्तिं च पट्टिनीं मे ददौति च मेव ।

अथ-बुजमलि साज्ज परम-आकाश खटि

अद कस् चटि राग-देशुकु वाध् ।

शाश्व अनि मज्ज गटि आश्व यवि मज्ज चटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

प्रेश-हचि हश्राय पान् न्योन् कोन नटि

व्यूतु खंस्वम् त्यूतु व्यपदम् मूष् ।

समुद्रस् पोञ्जु-स्वारुन् गोम् नटि-नटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

निम् पानस्-कुन् धिम् दिम् मटि-मटि

पास्तना साज्जय् मटि अथ् अथ् ।

असर्वनि गंगा वसवज्ज् अथ मज्ज जटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५६० ॥

मनकिस् वमसय् मज्ज युस् पान् खटि

हर हरस्वख अथ् पञ्जनाविध् ।

परं त पान् कुन् व्यन्दि कति मोह-खन्दि पटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

वीरभद्र च्योन् जोर् नय् आमि कति म्वटि

मदुकुय् मद-हस्तु अथ् वगि तन् ।

नख क्वाह् वसि थपि हसि-हन्दि नन्वटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

शस्त्रार्थं कुन् नेरि मज्ज कुर्कटि

यस् हटि च्यानि सोम नारचू र्यह ।

विद्विद्युत अस्माक परमाकाशं स्वगयिष्यति

तत कस्य भेत्स्यति रागद्वेषस्य वायु ।

प्रकाश आनयिष्यति मध्ये ध्वान्तस्य आशा स्थापयिष्यति मध्ये वज्रस्य

अपयास्यति हे-मैद्यग्यामवर्णं० ॥

अतितर्पय्या (हतया) तृणया आत्मा मम कुतो-न कम्पितो भवेत्
(कुम्भे च)

यावत् सग्त-मया तावत् उत्पन्न मे लोभुमत्वम् ।

समुद्रान् जलारोपण मपन्न मे कुम्भे

अपयास्यति हे-मैद्यग्यामवर्णं० ॥

प्रापय-मा स्वात्मान-प्रति आगच्छ-मा इहि-मे पृष्ठे-हस्तस्पर्शताडनाम्

पालना अस्माक समर्पिता तव अस्ति ।

न-स्मितमुख गङ्गा अवरोहन्ती तत्र जटामध्यात्

अपयास्यति हे-मैद्यग्यामवर्णं० ॥ १५६० ॥

मनोरूपस्य धनस्यैव मध्ये य त्वात्मान गूहयिष्यति

हे-हर हरमुख्याख्ये गिरिस्त्री त्वानेऽ उपलक्षयिष्यति ।

पर आत्मान च एकरूप मस्यति कुत्र-नाम मोहात्ममिभ्युनद्या मग्नो-
भविष्यति-च

अपयास्यति हे-मैद्यग्यामवर्णं० ॥

च-वीरभद्ररुद्र तत्र बल न-चेत् स्यात् कुत्र नाम आयत्तो-भयिष्यति

मदरूप भक्तहृत्तौ चैतन्यात्मिकाया वक्ष्याया अधस्तात् ।

पूर्णता कि-नाम उत्तीर्णो भविष्यति अवलम्बेन मृत्प्रेष्ठमयप्राकारात्मना
उपरिवन्धनपटलेन

अपयास्यति हे-मैद्यग्यामवर्णं० ॥

शुद्धशस्त्रधातु विभिन्नता इव निर्गमिष्यति मध्यात् अस्त्रमलात्

यस्य प्रञ्जला भविष्यति त्वदीयस्य अनुरागात्मन अग्रे ज्वाला ।

दैर्यकि दकरि दव-सृत्य् कालस् चटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

वेहोश् कहुमंतु कुस् मोहज्ज लटि

स्वरमति यपि वृशबनि झटि-सृत्य् ।

इमि षवसर तर अकि न-त अकि लटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

अपूर्व-स्वरूपस्* क्वाह् वदि क्वाह् गटि

क्वाह् जेटि क्वाह् झटि यमि ठुलु पान् ।

रावरावि क्वाह् लवि क्वाह् आवि क्वाह् रटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ १५६५ ॥

देहकि घावन झटि रंग-सस्ति पटि

म्वल-रस्ति कुय् तावतुनु भाकार् ।

वेरंग लयि च्याज्ज लधि म्वक्तच रटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

पच्च-म्वल ज्ञवापोर् सुय् वाति अकि झटि

युस् जपि बीद-रस्तु शडसर नाव् ।

अयन् पीरन् केरि विचिथय् मझ्झ झटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

लण्णस् झह् मन-कामन् दामन् वटि

जगतुकु कँडि-काल् न-त चटि तस् ।

विरक्य् पाद् च्यानि नय् रटि कति वटि

हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ ८९ ॥

(स) धैर्यात्मन अयोधनस्य आघातेन कालात्मकालिमान भेत्स्यति

अपयास्यति हे-भेद्यग्रामवर्ण० ॥

निघेष्टु कृतो-ऽह अस्मि मोहार्हात्मकया उन्मादमुर्द्धया (अपसाररोगेण) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग हस्तावलम्ब्येन खवाहनीमूतदृषभस्य पुच्छेन-करणेन

अस्मात् ससारमहासरस तरिव्यामि एकस्या नचेत् अपरस्या वलायाम्

अपयास्यति हे-भेद्यग्रामवर्ण० ॥

(तस्य) अपूर्वस्वरूपस्य (त्वदात्मन) किं नाम उपचित-भविष्यति किं-नाम-
वा अपचित-भविष्यति

किं-नाम दीर्घ-भविष्यति किं-नाम ह्रस्व-भविष्यति येन सुलित स्वात्मा ।

विनष्टु-करिष्यति किं-नाम लप्स्यति किं-नाम परित्यज्यति किं-नाम ग्रहीष्यति

अपयास्यति हे-भेद्यग्रामवर्ण० ॥ १५६५ ॥

वेदस्य यौवनेन अमारेण रागेण-सहितेन और्ध्वपट्टेन

ह-अमूल्य (मूल्यरहितेन वा) अस्ति ह्रस्वितप्राप विपणिव्यवहार ।

(स पट्ट) हे-रागरहित मूल्यवान्-भविष्यति त्वदीयम् आसक्तत्वेन मुक्ता-
रत्नात्मना तौल्येन

अपयास्यति हे-भेद्यग्रामवर्ण० ॥

हे पञ्चमुख (स्वच्छन्दमूर्ति) चतुर्दिक् स-एव प्राप्स्यति एकेन मुतेन

य जपिष्यति एकाग्रमुद्रया (अभेदबुद्ध्या वा) घटगरमन्तात्मक नाम ।

तिष्ठपु पुं (लोकत्रयं शरीरत्रयं वा) परिक्रमिष्यति आसीन-एव मध्ये
शृङ्गाधस्तनपुरे (प्रथमयोगभूमिकास्थ एव)

अपयास्यति हे-भेद्यग्रामवर्ण० ॥

(अन्यकर्तुं स्वध्यालाप) कृष्णाख्यस्य अस्ति मन कामना (तादृशी) वचनाधो-
भागात्मवाचनादृति वेष्टयिष्यते (निरोत्पति)

जगत्प्रवन्धि कण्टकजाल अन्यथा ह्येत्यति तस्य (तद्वस्तुभागात्) ।

विरक्तीभूय (हे विरक्त इति वा) चरणौ त्वदीयो न-चत् ग्रहीष्यति कुत्र-
नाम फलिता-भविष्यति

अपयास्यति हे भेद्यग्रामवर्ण० ॥ ६१ ॥

92 PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA

कदनावतार नाव-निष् युस् न ज्ञाह् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५६८ ॥

• लवि-कनि कजिथ् लूक-सवि मञ्जु रलि

महाराज ज्याम वलि माद-प्रकृष्ट् ।

मम् मानि संसार् ओम् जानि थलि थलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७० ॥

देह-प्रथ निश्र निर्नय नयि-मञ्जु चलि

न्यवि-मञ्जु कलि पपोगाह्-हिङ्गु ।

फेरि थलि थलि नेरि कृन् कन् मञ्जु भलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कायाय-मायाय-हन्दि कृग-निश्र वलि

वम्भ् मलि समताय-हस्त्रि सार्व् ।

ममता तस् ति गलि पोञ्जु जन् भस्त्र-गलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

वैराग-मक-सूत्य् युस् राग-वीरि थलि

निष्कल् मग तथ् करि पैवन्द् ।

इदं नेरि फल् तस् सोन्त पान्य् सुह् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

पुनिमू-हन्दि खामियो च्याञ्जिथ् अठ्कलि

चन्द्रम कन् गलि परिपूरन् ।

पुनरपि शिवाद्यभावेन विष्णु स्तौति ॥ ६२ ॥

(जगत्पालनाद्यर्थं) ह इयया-स्वीकृतमस्याद्यवतार नाम्न (तत्र) य न कदापि
निवृत्तो भविष्यति

कुत्र-नाम (स) निमद्भुति मोहात्मकुल्याया ह-केशवात्मन् ॥ १५६९ ॥

बहिरेव (श्रौद्धासीर्चन) स्थित्वा लौकिकमभाया मध्ये सगम्यते

महावरस्य (इव) वसनानि वसिष्यते आर्जवप्रकृत्या ।

धममात्र मस्यते समार श्रोमात्मकमेव ज्ञास्यति स्थले स्थले (पुर पश्चात्)

कुत्र नाम निमद्भुति ॥ १५७० ॥

वैद्विप्र्यताया सकाशात् मद्भिचारात्मिकाया अधिव्यक्ताया वलिष्यति

कर्ममविश्रममध्ये विकसिता भविष्यति पद्मपुष्पमदृश ।

मचरिष्यति स्थले स्थले निर्गमिष्यति अत्ताटफल इव मध्यात् त्वय

कुत्र नाम निमद्भुति० ॥

कायस्य-मायाया -सञ्चन्धिन रोगात् उल्लाघीभविष्यति

भक्ष परिमलित्यति समन्तानात्मिकाया जपमालया (सयुक्त) ।

ममता (वंशाशुद्धभाव) तस्य अपि विनद्भुति जल इव भस्मगालु नास्ति
वितस्तादिनशीजलशोषकस्थले (बाग्रमीरिक्तवराहमूलाख्यप्रदशाधक्षनप्रसिद्धे)

कुत्र नाम निमद्भुति० ॥

वैराग्यात्मना कुठारस्य य समाररागात्मवनस्रुत हिन्नशास्त्र-विधास्यति

निरपेक्षेण मनसा (चित्तवृत्तिनिराधम्पेण) तस्य विधास्यति सत्कार-
विशेषम्* ।

शरत्काले निर्गमिष्यति फल तस्य (पुरुषस्य) वसन्तकाल स्वयमेव स विकसित्यत

कुत्र नाम निमद्भुति० ॥

ह पूर्णमायास्तिथि स्वायिन् (तस्या पूजनीय) तत्रैव अनुरागपौन पुन्येन

चन्द्रमा इव विनद्भुति परिपूर्येति शिव ।

* आदिष्टफलोत्पत्तौ यदकस्य वृत्तस्यान्यद्वचमर्दिना सकामिकमकारविशेष
क्रियत तत्र (चेन्ना इति भाषया) ॥

चन्द्रचूड आश च्याञ्ज स्त्रप्रकाश-ध्याम वलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कृष्णस् आनन्द-अमृत्य् गलि गलि

निशकलि घनज्ञिय् कलि-सूत्य् च्याव् ।

निर्मल ब्वज् प्रहृष्ट-हृन्द मल् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७५ ॥ ८९ ॥

93 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव कृष्णावतारो वे* ॥ १५७६ ॥

सारिय् पाप् सानि चार्

माल काल-संहारो वे ।

नाव् कुय् गंगादार्

च्याव् अमृत दारो वे ।

हृप् कुय् लिंगाकार्

अंग् सूर्य-प्रकारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव कृष्णावतारो वे ॥

तसि कुह् मोरुय् आदिकार्

सादि युस् ओंकारो वे ।

मोक्षम् ज्ञानि सुय् सार्

त्रम् मानि संसारो वे ।

ह-चन्द्रचूड आशया तत्रैव स्वप्रकाशात्मकानि-वसनानि वसिष्यते
कुत्र-नाम निमज्जति० ॥

कृष्णाख्यग्रन्यकृत आनन्दत्वाभृत मुखपूर मुखपूरम्

के-निष्कल स्वकीयेन यन्त्रेण (अनुरागापेक्षया तद्वानेन च) पादय ।

(यथा) निर्मलीमूलाया बुद्धे प्रकृते मालिन्य मार्ष्यति

कुत्र-नाम निमज्जति० ॥ १५७५ ॥ ६२ ॥

पुनरपि स्नेहप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ८३ ॥

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे ससारसरस तारम्

के-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५७६ ॥

सर्वाण्येव पापानि आस्ताक ह्यर

ह-बालमूर्ते महाकाल-सद्वारिन् नाम ।

नाम अस्ति-ते गङ्गाधर-इति

पापयास्तान् अभुतधारा नाम ।

एष अस्ति-ते लिङ्गाकृतिमत्

शङ्कानि सूर्यसमानदीप्तीनि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे ससारसरस तारम्

के शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

तथैव अस्ति सर्वमेव आधिपत्यम्

सात्मरति य ओंकार (प्राणाभ्यासात्मयोगेन) नाम ।

मो-ऽहमिति-मन्त्रं ज्ञापयति स-एव सारात्मकम्

आन्निमायमेव मण्डले ससार नाम ।

यिम् दिम् वव-सर तार्

शिव करुणावतारो वे ॥

अनुग्रहकिप् अंगार्

निम च्यानि दरवारो वे ।

पाप् ध्वञ् व्यु व्यु चार्

सूत्य् दर्म-व्यचारो वे ।

यिम् दिम् वव-सर तार्

शिव करुणावतारो वे ॥

साम-वौदस् न्य व्यप्तार्

दिम् प्रीम-सेतारो वे ।

वनिथ म्याञ् कन् दार्

हा वस्त्रादारो वे ।

यिम् दिम् वव-सर तार्

शिव करुणावतारो वे ॥ १५८० ॥

देव् आर्मति किह् लाचार

कर्तव्य ध्वञ् चारो वे ।

सूत्य् सूत्य् ज्ञय् बृह् कमार

तारक-दैत्य भारो वे ।

यिम् दिम् वव-सर तार्

शिव करुणावतारो वे ॥

कृष्णस् तप् कप् चार्

व्वडनस् कुह् तयारो वे ।

आगच्छ ममसीपे दहि न ममारमरम तारमु

न-शिव दयाहताधृतावतार नाम ॥

अनुग्रहस्य (त्वदनुग्रहपूर्वकत्वाद्भिर्दिष्टभार्गव) राशीन्

नयिष्यामि त्वदीयाया षडममदि नाम ।

पापकम पुण्यकर्म भिन्न भिन्न विचिनु

मह कृत्वा त्रिचारान्धर्म नाम ।

आगच्छ ममसीपे दहि न ममारमरम तारमु

न शिव दयाहताधृतावतार नाम ॥

सामवद (तद्रौप्यनुसारभवत्कीर्तिगानसामर्थ्य) मयि विस्तारय

(तदर्थ) दहि न रागात्मिका वीखा नाम ।

(तत्पुद्गलानन्तर) खाण्या मदीयाया कर्णैर्निधदि

अङ्ग (हन्त) भस्मपरिमलिताङ्ग नाम ।

आगच्छ ममसीपे दहि न ममारमरम तारमु

न शिव व्याकतीर्धतावतार नाम ॥ १५८० ॥

इवा समागता (मपद्मा) मन्ति निरुपाया (उद्दुगातिशयम्)

कुल नाम तथा अत पर इक्षापाय नाम ।

मह मष्टाय धत्वा त्व कार्तिकयम्*

तारकाव्यदेव्य नदि नाम ।

आगच्छ ममसीपे दहि न ममारमरम तारमु

न शिव दयाहताधृतावतार नाम ॥

(अन्यक्तु स्वकीयात्ताप) कृष्णावस्थ सप जप (च) अङ्कितमय
कृतमिन्द्र मकलय

(यतामो) सज्जन (अन्यभारवादिषु) अग्नि मद्गद एव नाम ।

मोक्षं रोञ्चस् न स्वकच्यार्
कर्तस् वञ्च चारो वे ।

यिम दिम् वव-सर तार्
शिव कर्मावतारो वे ॥ ८३ ॥

94 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA

न्यथ च्याञ् पूजा शिव शकर कर
वस्मादर दर च्योन्युय् व्रथ् ॥ १५८३ ॥

च्यानि अनुग्रह रंक्षु कति छहर दर
व्वक्क दश्रा छम् पत ख्यथ् थ्यथ् ।

संच च्याञ् राय् दक्ष हे दिगम्बर वर
वस्मादर दर च्योन्युय् व्रथ् ॥

स्यकि आठ् कुम् दथा-भागर गर
जल् कुम् वासान् फल् आस् ज्यथ् ।

जेश हंतु धियु न नागनाथ अमर मर
वस्मादर दर च्योन्युय् व्रथ् ॥ १५८५ ॥

कास्तम् अमर अजर कर कर
वास्तम् प्रत्यस् सूर्य-हिह्नु न्यथ् ।

जाञ्-गाय् कर्तम् चन्द्रशेखर खर
वस्मादर दर च्योन्युय् व्रथ् ॥

च्यानि नाव सूतिन् पाप् हरिहर हर
पान कुख् पासना ॥ सहार् थ्यथ् ।

स्थिरतरं स्याद्यति-तस्य न ज्ञान्यं (कौमारयौवनाश्रयस्थानम्)

कुरु-नाम-तस्य अधुना उपायं नाम ।

आगच्छ-मन्मथीये देहि-मे ससारसरमः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ ६३ ॥

पुनरपि श्रीशिवं स्तौति ॥ ६४ ॥

नित्य तत्र पूजा हे-शिव शङ्कर कुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग स्याद्यिष्यामि तवैव व्रतम् ॥ १५८३ ॥

त्वदीयेन अनुग्रहेण-विना कुरु-नाम हे-ससारदुद्धारक स्थिरीभविष्यामि

बुभुक्षा पिपासा अस्ति-मे अनुलप्ता जरणा पीत्वा ।

आशया तवैव रात्री- दिवसानि (च) न दिगम्बर पूरययम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥

सैकतिला-भूः अस्ति-मे हे-इयासागर बृहम्

जलरूपं अग्नि-मे भासमान फल* आगता-ऽह (यतः) जन्मना† ।

पिपासावधित* (एव) यथा न हे-नागनायस्वरूप अमर मरिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥ १५८५ ॥

अपनय-नाम-मे हे-अमर अजर निःशेषतया (ज्वरादिक च)

भासमानो-भव-नाम प्रत्यक्ष सूर्यवत् नित्यम् ।

ज्ञानात्मप्रकाश कुरु-नाम-मम हे-चन्द्रण्यार ममुद्यतम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥

त्वदीयेन नाम्ना फारखेन (त्वत्स्मरणेन) पाप हे-हरिहरात्मन् अपाकुर्याम्

स्वय अस्मि पालनात्मा सहारात्मा च स्थित्यात्मा (तद्वृत्तिरिति) ।

* भान्याकमसार सत्यतया मन्मथव्यावृद्धमते ॥

† भिकता अग्निनस्वरूपमेव स्वभाव यदिनादंल श्रूयति ॥

वक्ति वाव च्यानि मन् वागम्बर वर
 वस्त्रादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
 प्रीम अग्र कुम् वसान् च्यानि वज्जर ज्जर
 कान् छम् नेचन् मङ्गल-वाग् व्यथ् ।
 वक्ति-शूख् च्यानिथ् हे परात्पर पर
 वस्त्रादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
 पूरि पश्चिम दक्षिण व्यत्तर तर
 मोह-हन्दि व्यत्तरच नावि-व्यथ् ।
 कृष्णस् गङ्गत केग्रव वव-सर सर
 वस्त्रादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ ८४ ॥

95 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

होश् दिम् लगयो पंपोन्न-पादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ११८० ॥
 योगियन्-हन्दि योग प्रानियन्-हन्दि प्रान
 ज्ञानियन्-हन्दि हा ज्ञानो ।
 च्यानि प्रसाद सूत्य् ह्यद् किष् तप् सादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 अत्यत च्यानि-सूत्य् च्यत्तुकुय् चेनुनु
 न-त गक्कि मेनुनु कृत्तुल्यन् पोन्न ।
 प्रीम-कल् कुय् बुजान् वाव-मागरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

भक्तिविधानेन भावनया (च) तव मन ह वागम्बर पूर्णिकुर्याम्
ह भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

प्रमूर्खं अथु अस्ति मे नि पतत् तवेव माहात्म्येन प्रगृह्यत्
इव अस्ति म नम्रया मध्यभाग वितस्तानने ।

भक्तिपूर्णसोकाम् तवेव ह परास्पर पठिष्यामि
ह भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

पूर्वस्मात् पश्चिमात् दक्षिणत उत्तरत निम्नरयम्
माहात्म्यमिन्दुनद्या विचारात्मिकाया नौजायामव ।

(तदर्थ) कृष्णाख्यस्य (म) सप्रशम्ब नाम ह काशत्र भय सरसि अस्मित्
परीक्षित
ह भस्मपरिमलिताङ्ग ॥ ८४ ॥

पुनरपि स्नेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिव स्तौति ॥ ८५ ॥

चेतना वहि मे उपहारीभवय तव पद्मसदृशपादयो
हन्त साधूनामपि साधो हन्त ॥ १५८० ॥

ह यागिनामपि यागव्य प्राणिनामपि प्राणव्य
वामिनामपि हन्त ज्ञानव्य ।

त्वदीयेन प्रसादेन कारणेन सिद्धा सन्ति तेष साधयन्त
हन्त साधूनामपि ॥

चित्तरहितं तवेव हतुना (प्रसादेन) चिन्त्यापि चमनत्वं (अस्ति)
अन्यथा सपत्न्यति मानयिव क्वाण्डोलपु जलम् ।

प्रमातिशयात्मकं जल अस्ति न चद्रच्छत् भक्त्यात्माध्यानेषु
हन्त साधूनामपि ॥

ब्रह्म-जन्मस् यिथ् कुस् न ब्रह्म स्मरन्
 बुक् न म्याञ्ज राक्षस-प्रक्षुक् कुन् ।
 च्यानि स्रुत् वक्थ् च्याञ्ज कश्च प्रह्लादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

पूरन-धरञ्ज छम् च्याञ्जल् सादन्
 प्रभव-पान् वन्दहाय् पादन् चन् ।
 नाद-व्यन्द कन् थाव सान्यन् नादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

व्यचार-नेचन् जाञ्ज-गाश् अन् छिद् अग्नि
 हर हरम्बल च्यथ् दिमहाय् वग्नि ।

निष्कल-मन निष्काम रामरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८५ ॥

अनुग्रह् च्योनु गच्छि आमुनु सादन्
 क्याह् कुह् पापन् कमन् ज्यादन् थठ् ।
 दथ् कुख् त ल्य् कर् सान्यन् अपरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

कृष्ण् अथ् च्याञ्ज कपटञ्ज-तल नेरिहे
 अद कति पैरिहे व्याम नवि नवि ।

पुञ्ज कति थ्ययिहेस् होल्लन् त रादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

हृपि मञ्ज् अथ् तम् हृच्यराह् वनिहे
 अद कति वनिहे जेधार् यूतु ।

ब्राह्मणजातिजन्यनि आगत्य अस्मि न ब्रह्मस्मृतौ

इंनस्व मा मदीया गत्तमप्रकृति प्रति ।

त्वदीयन कारणेन (प्रभादेन) भक्ति त्वदीया क्रता प्रह्लादन

हन्त साधूनामपि० ॥

ह-पूर्णपुरुषात्मन् अस्ति मयि सर्वत्र अनुकम्पा

॥ प्रणज स्वात्मान उपहारौकुर्याम-ते पादपु (वशात्मकेषु) अतृपं ।

न नादविन्दात्मन् कलौ निधेहि आत्माकीनपु कदखाक्रन्दपु

हन्त साधूनामपि० ॥

विचारात्मनेत्रयो ज्ञानात्मप्रकाश समामय स्मो (यत्) अथा (व्यम्)

॥ हर हगमुखाख्यगिरिलेने तयैव अज्ञाध्याय ते अन्वेयणानि ।

निरपेक्ष मनसा ह-निष्काम रामरादन् नास्ति-स्तेने

हन्त साधूनामपि० ॥ १५६५ ॥

अनुग्रह त्वदीय भवितव्य साधूनाम्

कि नाम अस्ति पापाना अभ्याना दहूना (वा) (विचारणा)
प्रति* ।

इंश्वर अमि नाश च विधेहि अस्माक अपराधानाम्

हन्त साधूनामपि० ॥

(ग्रन्थकर्त स्वालाप) कृष्णाख्य चत् तत्र (वल्गादि) भिदात्मपरी-
क्षात निरगमिष्यत्

तदा कुत्र नाम अवमिष्यत् वमनानि नृत्नानि नृत्नानि ।

(पुनश्च) अपर्याप्त कुत्र नाम आपतिष्यत्तव्य वस्तुपार्श्वभागेषु वस्तुदेर्घ्य
भागेषु च

हन्त साधूनामपि० ॥

अप्रत्यक्षभाषणान्धक (मानसग्रजहारश्च) मध्ये यदि तस्य सग्रहात्मकता
(उपायान्तर) समभविष्यत्

तदा कुत्र नाम अकथयिष्यत् देर्घ्य इयत् ।

* दयालव मन्त पापन्धूनाधिक्य न विचारयन्ति । समानामव सर्वपु
दयामाविष्कुर्वन्ति ।

याद् अय् रोजहस् वुञ्ज कुम् आदन्
हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ८५ ॥

96 . IMPOSSIBILITY OF DESCRIBING ŚIVA

निरङ्गन् वातिथ्य् एव् शृङ्ग-यानस् ।

निगानाह् कुम् वनय् तस् चे-निगानस् ॥ १५८८ ॥ ८६ ॥

97 . PRAISE OF ŚIVA ON HIS DEPARTURE FOR THE FOREST

रूप-रस्ति कुम् ज्ञानि कमि-सन नथि गोख् ।

दय गोख् शृङ्ग-शय छय् विज्ञान् ॥ १६०० ॥

साद-सत्संगेकि निर्नय-पय गोख् ।

ज्ञितेन्द्रिय गोख् लय-स्थान् ॥

साद नाद-च्यन्द वानिय-हन्दि वन गोख् ।

निष्कल मन गोख् निरबिमान् ॥

आमन्द् ब्रूगनि आमन्दगम गोख् ।

निरञ्जन गोख् षट् शृङ्ग-यान् ॥

अद्वैत अच्यत अन्तर्दाम् गोख् ।

स्वत्य् ज्ञान गोख् ज्ञान्-हन्दि जान् ॥

केवल पनन्धन् निग्न वेगान् गोख् ।

शिवनाथ पान गोख् शक्तिय-सान् ॥ १६०५ ॥ ८७ ॥

98 THE AUTHOR AND MENA PROCLAIM DEVOTION ON ŚIVA'S DEPARTURE

लत लोयिथ् ससारस्

पत-लारस् लतिय ॥ १६०६ ॥

मृतिगत चेत् तिष्ठेयास्तस्य अधुनापि अस्ति-तस्य अवकाश (कथन
निवृत्ते)
छन्त साधूनामपि० ॥ ६५ ॥

यन्यकदुक्तिः ॥ ६६ ॥

निरञ्जनं प्राप्येव समापतित (द्रुतमेव प्रापत्) शुद्धादिनिर्मितिरहिते
(ज्योति स्वरूपात्म) प्रवेश
लक्षणदिक क वक्ष्यामि (वक्तु शक्नुया) तस्य निर्लक्षणस्य ॥
१५६६ ॥ ६६ ॥

याचामतु स्तुतिप्रस्तावना ॥ ६७ ॥

ह-दपरहित क जानाति कया-म्वित् अधिव्यकया गतस्त्वम् ।

ह ईश्वर गतस्त्व शून्यप्रपञ्चे (परमविशकाशे) सद्यश्च (स्वशक्त्या
स्मक) विधानम् ॥ १६०० ॥

साधुसत्त्वस्य ह-निर्णयस्य अभिज्ञान गतस्य त्वम् ।

जितेन्द्रिय गतस्त्व (सत्तामात्रात्मक) लयस्थानम् ॥

ह-साधो नादञ्जिह्वात्मन् वाख्यात्मकेन वनमार्गेण गतस्त्वम् ।

निष्कलेन मनसा (सह) गतस्त्व निरभिमानपदम् ॥

स्वानन्द भोक्तु ह-आनन्दधन गतस्त्वम् ।

ह निरञ्जन गतस्त्व शून्यस्थानादप्युपरिस्थान (विशकाश-
लयस्थानम्) ॥

ह-अद्वैतस्वरूप अन्त करणाद्यतीत अन्तर्धान गतस्त्वम् ।

सह-धृत्वा ह-ज्ञान गतस्त्व जमेरपि ज्ञानरूपम् ॥

ह वेदलात्मन् स्वकीयाना समीपत पररूप मपन्नस्त्वम् ।

ह-अज्ञानाय स्वय गतस्त्व स्वशक्त्या-सह ॥ १६०५ ॥ ६७ ॥

श्रीशिवस्य दूरगतिमधिगत्य तदनुरागातिशय स्ववैराग्य-

पुर.सर प्रस्तौति यन्यकदुक्तेना च ॥ ६८ ॥

लताघातान् प्रक्षिप्य (तिरस्कृत्य) समारे

अनुधातिष्यामि-त हे-नायिके ॥ १६०६ ॥

हंस-नादकिम् ज्ञानवारस्
नालि ज्याम किस् कतिथ ।

बुफि तार्थम् हंसदारस्
पत-लारस् लतिय ॥

सूर कस् तमि अंदकारस्
युस् वस् सूरमतिथ ।

व्वति डारनाय दान् दारस्
पत-लारस् लतिय ॥

अथ तीज-रूप् आकारस्
फेर व्रूठि तय पतिय ।

पांपुर् लन् गत-मारस्
पत-लारस् लतिय ॥

लोल फंषकिस् अवारस्
यंद् न्य दिव् सूरमतिथ ।

सह् कुम् व्वन् कति प्रारस्
पत-लारस् लतिय ॥ १६१० ॥

आरवल् मझ् लोल-नारस्
दंज्-मंच् व्वद् प्रौम सूतिथ ।

ग्रहज्यारस् व्वद् मझ् आरस
पत-लारस् लतिय ॥

न्यथ् लगद्दा सझ्चारस्
सथ् बासनाव् सतिथ ।

(यस्य) हृमनादान्मन विहङ्गस्य*

वसितानि वप्ताणि सन्ति शुक्रानि ।

उह्वयन तारयिष्यति मे (उह्वीय लह्वयिष्यति) हृमद्वाराव्यगिरिम्

अनुधाविष्यामि त० ॥

भस्म कृत (सपादित) तन (तदीयस्य) मोक्षात्मान्धकारस्य

य वृत्त भस्मप्रमत्तन तेन ।

(तर्क्य) अहमपि धारणया ध्यान धारयय तस्य

अनुधाविष्यामि त० ॥

अमुष्य तजान्मपस्य आकारस्य

मचरेय पुरस्तात् अपि पश्चात् ।

पतङ्ग इव स्वात्मसमर्पण (स्वात्मारपणगतिम्) कुर्यामस्याह

अनुधाविष्यामि त० ॥

अतिस्वहात्मन पिबुन कून्स्य

अग्निशिखा मदीयस्य इत्ता (उद्गायिता) भस्मपरिमलमत्तनामन ।

(परन्तु) आद्रत्व (प्रतिब्रज्यात्मक) (पिबुन) अस्ति मं अत पर कुत्र
नाम प्रतीक्षिष्य

अनुधाविष्यामि त० ॥ १६१० ॥

पौतर्ज्यपुष्पविणव (इव) मध्य अनुरागात्मज्वलने

दग्धौभूता अस्ति प्रस्था हनुना ।

शोतलप्रायस्य अस्ति मध्य नदीरूपान्ध्या

अनुधाविष्यामि त० ॥

नित्य लग्नो भवय नाम सद्दिचार

(यन) सत्वात्मत्व भासमान कुत्र च सति (परमशक्त) ।

* विग्रहमक्षपरिज्ञतस्य हृमनादाननिदिताकाशस्यचार्द्राभिस्य शिवस्ययस्य ।

स्वर् फिक्कम् च्यत् मेतारम्

पत-लारम् लतिय ॥

वन्दुन् कुम् पान् यारम्

अन्दुन् कुम् इतिय ।

अन्दुन् गोम् देवदारम्

पत-लारम् लतिय ॥

पज् ज्वक् खन्द्य-नारम्

इति अमिध् कुह् ततिय ।

वमवनस्य कन् दारम्

पत-लारम् लतिय ॥

काल मारि मारि ज्वक्चारम्

कारि न्य पोगन् क्तितिय ।

गेरि लागम् जटदारम्

पत-लारम् लतिय ॥ १६१५ ॥

कण्णु दपत् बाल-यारम्

करिदेम् नालमत्तिय ।

मेलि शस्तु त मंगि-फारम्

पत-लारम् लतिय ॥ ६८ ॥

99 WHAT MENA AND THE PEOPLE SAID TO EACH OTHER WHEN
SIVA DEPARTED

हर हरख-वन् गोम्* ह्यत् उमाय ।

ह्यत् आनन्द-गन् गोम् ह्यत् मायाय ॥ १६१७ ॥

* अस्मिन् शब्दे “हर हरख वन गाय” इति प्रतिपदान्ताधभागधनुषः ।

भूतिरप्य नाद प्रवर्तय मे चित्तात्मिजाया वल्लभाय

अनुधाविष्यामि-त० ॥

उपहृतं च अस्ति-मे स्यात्मा स्वात्मरूपाय

(किन्तु) ममास्य अस्ति-मे हृदये ।

चन्दन मण्डप-मे देवदासदास *

अनुधाविष्यामि-त० ॥

उद्योगीतिध्वनि समुद्रत स्वन्दरिनार-नाम्नि-प्रमिदु-वनद्वताम्पान

हृदये धृत्वा अस्मि (म) तत्रैव ।

(तद्विषयकम्) कौर्तिगान्ध-कृत कर्मे निधास्यामि

अनुधाविष्यामि-त० ॥

भस्यामधारान् इत्था इत्था बान्धावस्थापाम्

कृता मया पुष्पाणा कावडीलपूर-निधया ।

(तानि) शिरसि मयोजयेय-तस्य अत्रामुकुम्भधारिण

अनुधाविष्यामि-त० ॥ १६१५ ॥

कृष्णाय (मन्त्रिणि विनापनादि) कथय-नाम आरामाय

(यथा) कुर्यात्-नाम तस्य आनिद्वनानि ।

(एन ईगुना) भगत भद्रिण्यानि जगन् (इव) च (परम्पर) स्पर्शमलि

अनुधाविष्यामि त० ॥ ६८ ॥

लोकोक्तिर्मेनया सह निर्याणकाले शिवयो ॥ ६७ ॥

महादय हरमुखाय-वन गता मम ण्छोत्ता उवाच ।

शिव इव आनन्दघर्नाभूत जन मम ण्छोत्ता माधाय ॥ १६१७ ॥

* लक्ष्मण चन्द्रार्द्र देवादाव निवेद्यते । लक्ष्मणो देवदेव एव यन्मम भवति
मम मन्त्रारोपणं भवति च यम् ।

राम रामराटन् गोम् ह्यथ मौताय ।

नर-नारायण् गोम् तपच्च व्याय ॥

अगिस्त्वं कति ह्यन् गोम् तसञ्च माय ।

वन कदाह् धर्तन् गोम् अथ शृङ्ग-ग्राय ॥

अन्दकार् अर्पन् गोम् अहन्ताय ।

निर्वन् दिथ त म्वन् गोम् वपासनाय ॥ १६९० ॥

मिम्नोविथ् हन् गोम् दिथ निष्ठाय ।

दृष्टि-तल सञ्जन् गोम् मञ्जु दारनाय ॥

स्वफल् प्रदण्णन् गोम् गरि याम् द्राय ।

विश्वरूप् हन्-हन् गोम् कुञ्ज त्राय ॥

दृष्टि-तल त्रिभुवन् गोम् मञ्जु तुर्याय ।

हृणस् पत मन् गोम् ब्वज्जू राधाय ॥ ८८ ॥

100. LAMENTATION OF MEN ON ŚIVA'S DEPARTURE.

अथ विन् कहि ह्यन् ह्यक गुह्यराविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६९४ ॥

अज्ञानेय् कुम् वथ् रावराविथ्

कोचन् मञ्जु फिरनाविथ् म्य ।

त्रफेरस् कुन्तम् ब्वज्ज् वथ् हाविथ्.

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६९५ ॥

अन् कुस् त पकनस् हत-ब्वज्ज् वन ह्यम्

पत ह्यम् लारान् मन-कामना ।

शोराम रामसादनाभ्योपत्यकास्तेष्वप्रदश गतो-मे पृहौत्वा सीताम् ।

नर-नारायण गतो-मे तपस म्याने (वदरिकाग्रमे) ॥

अश्रुणञ्च कुत्र-नाम द्वेद सपत्नी मे तस्यैव प्रीत्या ।

कथयिष्यामि किं वृत्त सपत्न-म अथ शून्य-स्थानञ्च ॥

अन्धकारमिह समर्पित सपत्न-मे अहन्ताया ।

निर्गुणता दत्त्वा गुण च गतो मे उपासनाया ॥ १६२० ॥

सगम्य हौ गतो-मे दत्त्वा निष्ठासु ।

दृष्टि-एव सञ्जन गतो-मे मध्य धारणाया ॥

समुत्पन्नसफल प्रदीपिण मधु-मे पृहात् यावत् निर्गताहम् ।

अगदूषत्व प्रत्यगे, सपत्न मे एकस्या अवस्थाया ॥

दृष्टि-एव त्रिभुवन गत-मे मध्ये सुरीयाया ।

कृष्ण्य (विष्णा अन्यकर्तृञ्च) पश्चात् मन गत-मे बुद्धशान्तिराया
राधिकाया ॥ १६२१ ॥

मेनाया उक्ति ॥ १०० ॥

त्वामेव विना मेन-प्रकारेण दिनानि शक्रुषा व्यत्येमुषु

क गतस्त्व परित्यज्य ह कन्यासमभञ्ज ॥ १६२४ ॥

अज्ञानमेव अस्ति-मम सत्यमार्गी विनाश (विमार्प)

अन्धाना मार्गविमोचारां मध्ये परिधाम्य मां (स्थितम्) ।

धनुष्य निधानय (निजश्रेय)-नाम मे अधुना मार्ग प्रदर्श

क गतस्त्व ० ॥ १६२५ ॥

अथ अस्मि नु राधनाय जननं माता मलि मे

पश्चात् अस्मि म धावन्ती मनसा धामना ।

शूया गकुनु म्य च्य पथर् पाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शभो ॥

दया च्याज् आय् अज्-ताज् थकान्

यथ् मङ्गिलस् लूख् पकान्-गैय् ।

कंवस् प्थठ् कुख् म्य चलान् साविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शभो ॥

गय-सस्ति च्यथ् अथि ओसु दय-लोनुय्

भूजिथ् कोनुय् न च्योनु महिमा ।

सत्य-देव कति जोनुख् पर्जनविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शभो ॥

कौरि-मन्न खार् म्योनु ब्वड्मंतु पानय्

भगवान् दयावानय् कुख् ।

यिथु न इथ् नावस् गकुय् मन्दकाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शभो ॥

कायाय काठिस्-प्थठ् कुस् ब्वह् खसिथ्

रोजुनु त वसिथ् प्थेनु कुम् कूठ् ।

दमंस् आछानस् निम् म्मकलाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शभो ॥ १६३० ॥

कुम् वातुमंतु नख् शम्गेरि टेंदर्थ् -

शगिथ् कुम् मुह् न्यंदर्थ् मन्न ।

थ्याज् जेरि रस्तु कुम् धाक्यम् बुलानाविथ्

कस् गोम् चाविथ् हे-शभो ॥

गमयत तव-कि गमन मा ते भूमौ निपात्य

क गतस्त्व० ॥

दया (दयालुता) त्वदीया ग्रासता वय अद्या पर्यन्त विकल्पमाना

यस्मिन् प्रयासको जना अगच्छन् ।

अद्यश्च प्रष्टु अस्मि मा चनन् सवेद्य

क गतस्त्व० ॥

न जयनश्रील तवेव हस्ते (आयत्त) आसीत् (न) कर्मभाग्यम्

श्रुत्वा ज्ञात न (श्रोतु न शक्ता वय) तव माहात्म्यम् ।

ते सत्यस्वरूपदेव कुत्र नाम अभिज्ञानस्त्व उपलक्षितुम्

क गतस्त्व० ॥

जपमध्यात् उद्धारय मदीय ब्रुवित आत्मानम्

ते भगवन् महाशयासु अस्मि त्व (यत) ।

यया न हृद नामधेय गच्छीय हृपयित्वा

क गतस्त्व० ॥

कापात्मनि शून्यपुष्टे अस्मि अह आहृद्य (आहृष्ट)

आख्यान च निपात्य पतन (च) अस्ति मे कष्टम् ।

धर्मार्थ (धर्मगौरवण) ब्राह्मण नय मा उन्माद्य

क गतस्त्व० ॥ १६३० ॥

अस्मि अह सप्रपन्न मदीय अम धाराया

मुम अस्मि मोहात्मिकाया निद्राया मध्ये ।

त्वदीयया प्रेरणया विना क शक्रुयान्मा उद्बोधितुम्

क गतस्त्व० ॥

रुग्निथ् म्य च्लुहम् डीग्निथ् बावय्
 न्यथननिसय् ब्रौठ वावय् कुम् ।
 म्यदेच-हन्दु ज्यामाह् यवुम् पैरविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-ग्रंभो ॥
 मफ्सञ्ज् वावैरु ह्यम् तंवनाविथ्
 दय-नाव् च्योनु मंगराविथ् न्य ।
 कस् ह्यक पनुनु इय् हाख् याविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-ग्रभो ॥
 रैनु कुस् प्योमैतु मझ् मैदानस्
 आशावानस् म यूतु प्रारनाव् ।
 अहा दिहम् ना अनिय् मननाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-ग्रभो ॥
 छणस् चय् यूतु दीन् गङ्गराविथ्
 मो कुन् चाविथ् लूकन् ताञ्ज् ।
 विश्वर्पण् निन् खख् प्रावनाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-ग्रंभो ॥ १६२५ ॥ १०० ॥

101 PRAISE OF AND PRAYER TO HARI HARA.

छपा कर्तम् हरिः-हरय्
 ब्वह् कयाह् करय् फोर ॥ १६२६ ॥
 लूनिथ् प्योमैतु कुस् युज्यरय्
 य्वैतमैतु कम वड् गोह् ।

मयित्वा मा चलितस्त्व-मा दृष्टा भावन

नग्नप्रापयेत् (मम) पुरस्तात् वायु अस्ति-मे (मुखवायुर्गन्तु
निमग्नद्वि) ।

सिद्ध्यात्मक वसन निर्धन्वि-मयि आभूय

क गतस्त्व० ॥

उदरपूर्तीच्छात्मा मध्म अस्ति-मे चञ्चलीकृत्य

इन्दुर-नाम त्वदीय विस्मय मासु ।

कस्मै शक्रुया स्वकीय इन्दुक् वृत्त प्रकटीकर्तुं (अभिप्रायेण)

क गतस्त्व० ॥

कुकर अस्ति पतित मध्ये दीर्घम्यलप्रापयेत्य

धृताश मा ह्यत् प्रतीक्षय (मासु) ।

(तदर्थं) अह्ना दाम्यसि-मे स्वित् (या) आनयिष्यति-त्वा मास्त्वपित्वा

क गतस्त्व० ॥

(अन्यकर्तुं स्वनिवदन) कृष्णाव्य (मा) त्वमत्र ह्यन्त दीन मफलव्य

मा-नाम प्रक्षिप परित्यज्य लाकाना आयत्ततापाम ।

इन्दुरार्थ नय-त (मा) मुख प्रापय्य (अनुभाष्य)

क गतस्त्व० ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

पुनरेकत्वेन वर्त्तमानौ हरिहरौ समुपलक्ष्य

स्तुप्रार्थनपूर्वक स्तौति ॥ १०१ ॥

कृपा कुम्भ-नाम-मयि च-दर्यभिन्नहर

(तत्र) अहं किं नाम करिष्यामि दठमु* ॥ १६३६ ॥

आत्मा निपतित अस्मि आश्रितेण

आहृद् अस्ति-मयि मदानु भार ।

दथ् पञ्चालस् कथ-पाठि तरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥

आर कुह् वजान् व्वगनि दरय्

वार कुह् करान् जोर् ।

ऋष कुह् करान् समन्दरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥

वनि वनि यच्च गोस् कृच्च अन्दरय्

ननन् जम कुस् चोर् ।

ऋषि-हन्दु स्तस् दिम् योगेश्वरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥

पण् क्कम् जयमघ कुम् जरजरय्

वन्योमत्तु कुस् जोर् ।

क्षुम् कुस् खरन्-हन्दि आरचरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥ ११४० ॥

सम्पयस् रोज्जन्तम् ग्राम-स्वन्दरय्

प्रवाय् हिव् चपोर् ।

पपोग्रस् यिष् न दह् लगि दरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥

आवास स्थानि-सुत्य् गोमति द्विह् खरय्

अन्तःकरन् चोर् ।

म्य मास् प्रकाश-रूप् ईश्वरय्

व्वह् कथाह् करय् जोर् ॥

इंदृशस्य (ससारात्मन) पञ्चालगिरिं केन प्रकारेण निस्तौर्णो-भवयम्

अह कि नाम० ॥

(इंदृशावस्थाया) गिरिसरित् अस्ति प्रवाहध्वनि-कुर्वन्ती उत्तानन
मार्गगति-विशेषेण

सुष्ठु अस्ति कुर्वन्ती महाकोलाहलम् ।

मौन अस्ति कुर्वन् (कुर्वन्ती वा) समुद्र (समुद्र प्राप्य वा)

अह कि-नाम० ॥

उक्ता उक्ता अतिशयन सपद्मा-इह नि धार अन्तरेव

ख्यातीभवन् इव अस्ति अतिमृदु ।

मौनविधानस्य सौम्य इहि-मे च योगेश्वर

अह कि नाम० ॥

पक्षा (इन्द्रियोल्लासा) सन्ति-मे स्वर्णोद्विक्ता (इव), अस्ति-मे
भीतिहतत्वम्

सभूत अस्ति सपूर ।

कुहप अस्ति पादसद्विना अतिहतत्वेन

अह कि-नाम० ॥ १६४० ॥

प्रपत्तीभूत तिष्ठ-नाम-मे ह-श्याममुन्दर

प्रभातकाल इव परित ।

पद्मपुष्पस्यैव यथा न दिवस समुक्ती-भवेत् निरोधे

अह कि-नाम० ॥

आभासेन त्वदीयन समामानानि सन्ति विकासस्थैर्यम्

अन्त करणानि चत्वारि (मनोबुद्धि-कारचित्तानि) ।

मम अनुभवगोचरो भव प्रत्यक्ष प्रकाशयोति-स्वरूप हे-इन्दुर

अह कि नाम० ॥

अ-ग्वन् वल्लगिथ् कुस् शंकरय्
 शक्तिथ् च्यात्र कुस् लोस् ।
 अगुनिस् दग्नाव् कुनिय् वरय्
 व्वह् क्वाह् करय् जोर् ॥
 चरगुं जन् म फिर् गर गरय्
 इह् बाजिगार् ह्वा सोस् ।
 दुवार म डाल् प्यठ् खाल्-दरय्
 व्वह् क्वाह् करय् जोर् ॥
 अन्दर् चानिथ् जान गरय्
 हावुम च्युंमु पोर् ।
 तथ् मझ् रुजिथ् आगन्द् वरय्
 व्वह् क्वाह् करय् जोर् ॥ १६४५ ॥
 कृष्णस् सुचराव् भावकि वरय्
 कुनिय् वरय् तोस् ।
 इथ् नर्ध स्रथ् च्यय् वसि अमरय्
 व्वह् क्वाह् करय् जोर् ॥ १०१ ॥

102 PRAISE OF AND PRAYER TO HARIHARA.

मग्वय् यित छान नित म्योनु मन्
 गृहिर्पूङ्ग* वनि काचवोटाह् जन् ॥ १६४० ॥
 शय-संस्तु वय मंग्रावि हन्-हन्
 प्रावनावि रुक् च्योनु ममातन् ।

* गृहिर्पूङ्ग, नाम कोटविशेष इत्यर्थः कोटिनि या कोटविष गृहिणी विधाय

त्रीगुणान् अतीत्य अस्मि वर्तमानं च कल्याणकरं

शक्ते तव अस्मि मलग्नम् ।

(मृगमित्र) एकगुणं सामारिकगुणकं द्विगुणं कुतः मा (मोक्षमौख्यगणकं
कुतः) एवमेव वष्टुनन (वस्त्रप्रदानन)

अहं किं नाम० ॥

शारिमात्रं (गोठ) इत्यं मा संचालय गच्छ गच्छ

अयं कृपाकरुणशील अस्ति किं वृद्धम् ।

पुनर्वारं मा प्रलप्य पृष्ठं प्रथमकल्याणमिष्टम् (जन्मार्थं उत्तरं)

अहं किं नाम० ॥

अन्तरेव प्रवश्यं ज्ञानात्मनि पृष्ठं

प्रदश्यं चतुर्थीं पुरम्* ।

तस्य मध्ये स्थित्वा (स्थिरतया) परमानन्दं अधिगमिष्यामि

अहं किं नाम० ॥ १६४५ ॥

कृष्णाख्यस्य (सम) उद्घाटय भक्तिरूपस्य द्वारस्य

एवमेव आचरन्तं (वस्त्रप्रदानेन) अर्गलम् ।

अस्मिन् सप्तमि सह धृत्वा स्वामित्रं निद्रामं करिष्यति च अमरं

अहं किं नाम० ॥ १०१ ॥

पुनर्गपि प्रार्थयति ॥ १०२ ॥

माम्मुख्यमात्रं आगच्छ नाम स्वध्यानेन नय (वर्गकुतः) मदीयं मन

कौटत्रिंशत् (सूमावप्यसमयगतिमान्) सपत्न्यति पुत्तिका (पत्ति
त्रिंशत्) (अतिश्रीघ्नगतिमर्थं) इत्यं ॥ १६४७ ॥

अयमेव फलयन् भयं त्रिम्भारयिष्यति अजस्रम्

प्रापयिष्यति रूपं त्वदीयं सनातनात्मकम् ।

* अष्टापदचतुष्टयकल्याणं प्रापय । आद्यदाद्यव्याख्याद्विष्कास्य तुरीयपदं प्रापय ।

च्यत् ब्वद् भन् प्रान् करनावि अर्पन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥

आविश पनञ् म्याञ् राय् मञ्जु गन्

म्यानि म्वस्व पनञ् रोत्ति कर् वर्तन् ।

उमत्त-ब्वद् म्याञ् होगस् अन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥

कृत् ॥ अद्ह् रोज्या व्यलि दजि वन्

धंदि मञ्जु ह्या चीजाह् वासन् ।

सूर्यस् निश्र ह्या गट ठहरन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥ १६५० ॥

नमिसय् वस् वर्-दिनुक् वर्दन्

नगरन् कुह् तालि प्थठ् मंगरन् ।

सोत रोज्या कुलु ह्मन्तु-पन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥

अद् क्वाजि कुस् दय-गय् हावन्

व्यलि नारद कुय् योजनावन् ।

तिथि म्वन खनरस् म्वकलावन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥

दथा च्याञ् पाप् घञ् ह्या गेञ्जरन्

पथ्-कालि प्थठ् आय् थकलावन् ।

छप्पस् अय् प्रश्नस् व्वत्तर् वन्

गुहिर्युं वनि काचबोटाह् जन् ॥ १०९१ ॥

चित्तं वृद्धिं मनः प्राणं (च) कारयिष्यति स्वमर्षितम्

कौटविवेक ॥ ॥

ममावनेन स्वकीयेन मदीयस्य अनुभूतस्य मध्ये घनीभव

मदीयया ह्याग स्वकीयाया रुचौ कुम प्रवृत्ति (वर्तनम्) ।

उन्मत्तभूता-वृद्धि मदीया स्मृति (ममाधान) आनय

कौटविवेक ० ॥

गृष्क च आर्द्रं अक्षय्यव्यति किं यदा दग्धं भविष्यति वनम्

व्यालाया मध्ये अस्ति किं वस्तुमानं भाममानम्* ।

सूर्यस्य मर्मोपे अस्ति किं तन्मित्रं स्थिरीभवम्

कौटविवेक ० ॥ १६२० ॥

नगस्य आध्वजादयः वरप्रदानात्मकं वननम्

(यत) नद्याना (विरागिणा) अस्ति भाव्यं प्रवृत्तं पर्वतानाम् ।

वसन्तकालं स्थास्यति किं वृक्षं जीर्णयतितपर्यं

कौटविवेक ० ॥

तर्हि कुत अस्मिन् स्वेष्वर्थे प्रदर्शयन्

यदा नाम नारदार्पि* अस्ति त्वा आवयन् (विज्ञापितवानिति
प्रमितम्) ।

(यत) तादृशनं मुखेन (युक्तम्) स्वर्णकारस्य मुक्ति-कुर्वनमि

कौटविवेक ० ॥

इयालुता त्वदीया घाप पुण्य (च) अस्ति किं मक्तयन्तौ

(इत्यमेव) पूर्वतनकालात् प्रगतिं आगता (पुराविद्) स्नाय-
माना (प्रशमन्त) ।

ऊषाण्यध (मम) अस्य प्रशम्य उत्तरं कथय

कौटविवेक ॥ ॥ १०२ ॥

* स्वानां हि करीबदावृत्ताद्वरकरुपावयते इति भावः ॥

103 EXHORTATION BY THE AUTHOR TO ATTAIN SALVATION BY MEANS
OF YOGA PRACTICES

सतच वति पथ् सथ् बूमिकाथ ज्ञान्

ब्रह्मरन्ध्र-गगनस् स्वस् साविदान् ।

मिलवित् ज्ञान् ज्यथ् चन्द्रम सूर्यं प्रान्

प्रावनावित् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ४ ॥

दशमोद्धार-किंनि वार कइ अमान्

सुपुष्प-मार्गकि स्फार सान् ।

वासनित् वासना व्यपासना मान्

प्रावनावित् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ५ ॥

ललीश्वरित् सोदु योगाद् ज्ञान्

द्वादशान्त मङ्गलस् वातनोवु प्रान् ।

अनाहत-शब्द बुक्क प्रनव् समिदान्

प्रावनावित् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

शब्द-प्रकाश-दिप्य् आसूस् प्रज्ञलान्

खट्कथ्-क्षत निर्मल वासान् ।

निष्कल शशि-कलि अमृथ् चवान्

प्रावनावित् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

पञ्चदश कलाय कल्पना गलान्

शोडश-कला आसू स्वप्नान् ।

पूर्न् अमावस्य ऊत-शेष् जन् रोजाम्

प्रावनावित् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

यथ्यक्तव-उक्ति ॥ १०३ ॥

मयस्य मार्गं सचरस्व मम भूमिका ज्ञानीहि*

ब्रह्मरन्ध्राख्यं विदाकागे आरुह समाहितो भूत्वा ।

मगमय ज्ञानीहि चित्त चन्द्रमस सूर्य प्राणान्

(तादृश) प्रापयिष्यति त्वा योग परमानन्दस्थानम् ॥ १६५४ ॥

वशमोह्वाक्रमेण सुषु निष्कासय अत्योत्तम्य (कलितात्तुकफलो भव)

सुषुम्णाख्यनाडीमार्गस्य विस्तारय (विकासन) मय ।

(यय) भासमाना भवत वासना (तामेव) उपासन मानय

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥ १६५५ ॥

सलीश्वरीनाम्नग प्रसिद्धया (अयि) साधित योग आभन

द्वादशान्त नाभि मण्डले (ब्रह्मरन्ध्र) संप्रापित प्राण ।

अनाहतशब्दन (शब्दरूपो वा) समीक्षित प्रणव सनिधान

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

(हसति) शब्दस्य प्रकाशरूपा दीप्ति आसीत्तस्या प्रञ्जलन्ती

स्फटिकरत्नादपि निमला भासमाना ।

निष्कलतया (निर्मलतया) शशिकलया (भालदशस्थया योग
प्रसिद्धया) अमृत पिबन्त्या

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

पञ्चदशकलयाचाननं कल्पना (वासनान्तिका) नश्यन्ती (यथा)

षोडशी कलात्मिका कथल अवशिष्यती ।

पूर्णीभूय अमात्रस्याया द्युतशय इव तिष्ठन्ती

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

* सप्तभूमिका नाम ज्ञानस्य शुभक विचारवाननुमानमामन्त्रापत्तिरममनि
पदाद्यभाविनी तुयगाध्या ॥

इ॒ह्य॑ ग॒व् पर॑म॒शु॒च॒-दे॒विय॑-ह॒न्तु॑ द्यान्
पर॑म-दा॒म् अ॒प॒र्व॑ पर॑म-स्यान् ।

अ॒प॒र् परा॑प॒र् पर॑प॒द् प्र॒दान्
प्रा॒व॒ना॒वि॒द्य॑ यो॒ग् पर॑मा॒नन्द॑-स्यान् ॥

ग॒य॑न् ग॒न् ज्ञा॑न् त॒द्य सु॒श॒स्त्र॑ ग॒व् वि॒ज्ञा॑न्
श॒ब्द॑-प्र॒का॒श॒स् कु॒ह् अ॒म॒का॒वा॒न् ।

न॒न॑ वा॒स॒ना॒व् छ॒ण्ण॑स् इ॒द्य नि॒र्वा॑न्
प्रा॒व॒ना॒वि॒द्य॑ यो॒ग् पर॑मा॒नन्द॑-स्यान् ॥ १६६० ॥ १०२ ॥

104. THE WOMEN, AS GŌPIS, SING KR̥ṢṆA'S PRAISES

छ॒ण्ण॑म् क॒रा॒न् अ॒सि॑ ग॒य म॒च॒द्य
न्य॑स॒प् श॒व॒न् न्य॑न्द॒रि॒-ह॒च॒द्य ॥ १६६१ ॥

म॒च॒न् न॒च॒न् व॒न॒न् छ॒ह् व॒च॒न्
अ॒न्द॑स् त॒ म॒ह॒स् प॒नि॒द्य कु॒ह् म॒च॒न् ।

श्या॑मस् क॒रा॒न् अ॒कि॑ ग॒य छ॒च॒द्य
छ॒ण्ण॑स् क॒रा॒न् अ॒सि॑ ग॒य म॒च॒द्य ॥

ता॒रा-म॑ण्ड॒ल् क॒न् आ॑स॒ गृ॒य॒न्
मु॒नी॒श्व॒र॒न् म॒न् शो॑म॒ भू॒व॒न् ।

ज॒ह् ज॒ज्ञ॑ छ॒द्य च॑न् त॒ अ॒सि॑ आ॒म क॒च॒द्य
छ॒ण्ण॑म् क॒रा॒न् अ॒सि॑ ग॒य म॒च॒द्य ॥

ति॒म ज॒ज्ञ॑ क॒न् आ॑म॒ सूर्य॑-च॒न्द्र॑म्
पा॒न॒म् सूर्य॑ति॒न् क॒न् स॒ङ्ग॑म् ।

इदमेव मभवति परमशक्तं - श्रीदेव्या - परमविद् (उत्पद्यमान) ध्यानम्
परमस्थान अपूर्वं (लोकातीत) परमानन्द (ब्रह्मा) स्थानम् ।

अपरात्मक परापरात्मक परपद प्रधानम्

प्रापयिष्यति-त्वा याग ० ॥

धृत (सद्रूप) अस्ति ज्ञान पुन गन्ध अस्ति विज्ञानम्

शब्द-प्रकाशावस्था अस्ति प्रकाशयन् ।

(सद्रूप) प्रत्यक्ष प्रकाशय कृष्णाख्यग्रन्थकर्त्रे बृंहृश-एव निर्वाणम्

प्रापयिष्यति-त्वा योग ० ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

स्वस्मिन् गोषोत्तमारोप्य पुन. कृष्णमुपलक्ष्य

जन्यस्त्रियो गायन्ति ॥ १०४ ॥

कृष्ण अन्विष्यन्त्य वय मपन्ना उन्मत्ता

अर्धकाले रात्रिं निद्रया-हता ॥ १६६१ ॥

नर्तित्वा नर्तित्वा कथयन्त्य अ वचनानि

अन्तर्भागात् मध्यभागश्च स्वयमेव अस्ति उच्यते ।

मायलनकाले अन्विष्यन्तीनां न अस्तिही मपन्ना शुक्रवर्ण (अति-
प्रतीक्षाग्राम्या)

कृष्ण अन्विष्यन्त्य वय मपन्ना उन्मत्ता ॥

तारकानां-समूहेषु इव आत्म त्रय जायमाना

(यद्दर्शनम्) मुनीश्वराणां मन आसीत् लोलुभम् ।

ह-एव गाणो मृद-कृत्वा धनयित नु वय आत्म ब्रह्म

कृष्ण अन्विष्यन्त्य ० ॥

त ह स्थियो इव आस्ता मर्यादबद्धममो

(यत) स्वन मृद कृतस्मन तया मयाग ।

पातालं वक्त्रं किं आकाशं स्वचयं
 कृष्णस्त्वं कारान् अस्मि गय मचय ॥
 तिष्ठन्त्यन् कर्मन् कुहं जै-जै-कारयं
 इयं प्योस्व नाजन् खरीदारयं ।
 मखस्त्वं ह्यचन् तं नाजन् स्वचयं
 कृष्णस्त्वं कारान् अस्मि गय मचय ॥ १६६५ ॥
 पङ्क्तिन् हन्-हन् वनि दिथ्य चावव
 कदम् तस्मि-सन्दि कुनि पङ्क्तिगावव ।
 प्रथमं हचयं ह्यहं मच गमचयं
 कृष्णस्त्वं कारान् अस्मि गय मचय ॥
 इयं दाज्ञराविथ्यं कारनि दाय
 राधा-कृष्णस्त्वं ह्ययं तिम आय ।
 पूर्णं संपन्नं अस्मिथ्यं कृचयं
 कृष्णस्त्वं कारान् अस्मि गय मचय ॥
 इयथ्य-पाठिन् कृष्णस्त्वं स्वयं ह्यव
 विष्णुपंन् म्याज्ञं यनंषू कन् धाव ।
 राधा यनिथ्यं मत्स्व-याग् नचयं
 कृष्णस्त्वं कारान् अस्मि गय मचय ॥ १०४ ॥

THE AUTHOR CALLS UPON HIS HEARERS TO WORSHIP KRISHNA

कृष्णं कृष्णं मत्स्व हनि-हनि जो-जो
 ननि धित मम कृष्णनि जो-जो ॥ १६६८ ॥

पाताललाक अवतीर्ण कि वा आकाश श्राम्द

कृष्ण श्रान्विष्यन्त्य ० ॥

तन्मदन्विता सत्कर्मणा भाग्याना अस्ति जय जय कार-एव

(पासा) इदृश समापन्नस्तथा खलिताना ग्राहक म ।

स्तब्धयो (प्रपु) सृष्टीसार्वभौम पुन जातास्तौ लक्ष्य एव

कृष्ण श्रान्विष्यन्त्य ० ॥ १६६५ ॥

समागच्छत प्रनिवेशाश मार्गशानि इच्छा त्यज्याम

पादचिह्नानि तस्य कुत्रापि उपलक्षित्याम ।

पिण्या सव्यासा म उन्मत्ता सपद्मा वयम्

कृष्ण श्रान्विष्यन्त्य ० ॥

इत्यमेव आध्याय अन्वेषणाय निर्गता

राधाभिन्नकृष्ण सृष्टीत्वा ता आगता ।

परिपूर्णा सपद्मास्ता भूत्वापि निस्वारा

कृष्ण श्रान्विष्यन्त्य ० ॥

इत्य प्रकारेणैव कृष्णाख्यस्य (मम) मुख प्रदर्शय

परमेश्वरार्थं मम विज्ञप्तौ कर्तौ निधेहि ।

राधास्वरूपं भूत्वा मध्यभागे नर्तित्यामि

कृष्ण श्रान्विष्यन्त्य ० ॥ १०४ ॥

पुनरपि कृष्णमुपलक्ष्य प्रार्थनमनुति ॥ १०५ ॥

कृष्ण एव अस्मि मध्ये (अन्तरात्मा) प्रप्यश (सर्वमिष्टगति) नाम

उपलक्षणं समागच्छ नाम मनोरुपाया दक्षिण्या नाम ॥ १६६६ ॥

सोजय् ब्रह्म-जन्मुक् मञ्जिमुयोर्

पासाह् पयियिथ् यिख् त न-त क्वा म्य क्षोर् ।

व्यचार पुक् च् स्रूत्य् अनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७० ॥

योगकिस् वामस्-प्यठ् म्य खारनाव्

दह् तार मञ्ज् हृदि म्य मो प्रारनाव् ।

म्यख् हाव् तन् लाग् तनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

राक्कि छिम् अय् निश् वातनस् कृत्ति

जोर निम लडिथ् छाथ् पानस् स्रूत्य् ।

अय् रस्तु न-त क्वाह् म्य वनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

शरनागत-वत्सल् छुय् नाव्

दर्मस् इथ् नावस् म मदकाव् ।

वीर-दर्मिथ् च्योनु ननि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

काम-क्रूद-लूव-मुऊनु शिशुपाल्

जेननि आव् म्य कम् वन हान् ।

जोर निम् यिम् ओर-कनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

बक्र-वत्सल कुम् बडु वल-वीर्

म्यक्कलीविथ् निम कङ्कम् गोर ।

प्रणयिष्यामि प्राञ्जल्यनन्तत्वमत्र (प्राञ्जल) सद्यवर्तिमदेशहरम्

माननच्छा समापतेच्चैतत्र आगमिष्यामि तु अन्यथा अस्ति-किं मम
सामर्थ्यम् ।

विचारय कृते त्वा मह आनयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥ १६७० ॥

यागात्मनि गृहार्थपुरपटल मा आरापय

दिवसाना त्रितयमात्र सद्य अवशिष्ट मम मा प्रतीक्ष्य ।

मुख प्रदर्शय तत्र सगमय तत्त्वा नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

रत्नका (विराधका) मन्ति न तद्यैव मर्मापे प्रापणार्थं कियन्त (द्रष्टव्य)

आग्रहण नय मा हठन सुहृत्त्वा स्वेन मह ।

त्वामिव विना अन्यथा किं मम सघम्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

शरणागतवन्मल इति अस्ति तत्र नामधेयम्

धर्मार्थं हृदय नामधेय मा लज्जय ।

वीरधर्म एव (सामर्थ्य) तत्र प्रकटीभवित्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

कामात्मा क्रोधात्मा लोभात्मा मोहात्मा शिशुपालराज

जैतु (स्वयंजरे) आगत मा कस्मै निवदयिष्यामि वतम् ।

हठान्प्रसृष्ट नय मा आगच्छ मा प्रत्यक्षप्रदशात् नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

ह भक्तज्मल अस्मि मद्यान् वलिप्लुवीर

उन्माद्य नय मा कृत एतेन निरोध (समावरणम्) ।

आरचर् म्योनु कुम् च्य वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्माणि लो-लो ॥ १६७५ ॥
 अक्लि लोसम च्यप् बुक्लि बुक्लि यिम
 दर्शन् दिम् त स्रुत्य पानस् मिम् ।
 यिद्यु न जाह् अथ-वाम् छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्माणि लो-लो ॥
 धान-काम्बवन्तस् म्य कास् हान्
 वामनाय काम्बवन्तीय मान् ।
 मग-मन् नित दाजि-कनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्माणि लो-लो ॥
 म्यानि मसार-यशुकुय् माङ्गू-मोसु
 दृक्प् कर् जुवराव् म्यकुकु योसु ।
 वक्ति कुप्यनय् म्वक्त्त छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्माणि लो-लो ॥
 तन्-स्वख मन-स्वख याव् प्रावनाव्
 म्वख म्वख रुप्पास रुप्पा म्वख् हाव् ।
 अय् म्वखियाह् अय् वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्माणि लो-लो ॥ १०४ ॥

THE SONG OF A WOMAN SEEKING FOR ŚIVA

बाल छाडय् हरम्बस-बाल उभो
 टिप् हरनञ्ज काल मोल डाण उभो ॥ १६८० ॥

मनोदु ख मदीय को नाम त्वा निवर्त्तयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥ १६७५ ॥

अक्षिणी विश्रान्ते-मे त्वामेव दृष्ट्वा दृष्ट्वा आगच्छ-माम्

दर्शनं देहि म पुन मद्द स्वन नय-माम् ।

यथा न ज्ञानु पाणिग्रहण (सधाग आवया) किन्तु भविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

ध्यानात्मकस्य-ज्ञाम्बयदृष्टास्य मम अपनय निन्नाम्

वासनात्मिकाया ज्ञाम्बयत्वा मद् ।

मम स्वरूप ध्यमन्तकमणि नय दायार्थ नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

मदीयस्य सहायशम (प्रार्थिनौ) मातापितरौ*

परितृप्तौ कुरु उत्पान्य मुक्तिरूप (मुक्ताफलात्मक वा) धीजप्ता ।

मदृष्टीभूतभक्तिरूपवत्तारा मुक्ताफलात्ममुक्तिफल निवर्त्तयति नाम

उपलक्षण समागच्छ नाम० ॥

तनुमुखात्मक(भाग) मम मुखात्म(माल)भाज प्रापय न

अरुन्मादव कृपाव्यस्य (मम) कृपाव्यस्यदर्शनं प्रदर्शय ।

एक (प्रधान) मुखीरूप ध्याना मपश्यति नाम

उपलक्षण समागच्छ नाम० ॥ १०१ ॥

शिवान्वेषणानुसारिणोस्तुति ॥ १०६ ॥

१ ज्ञानरूप अन्विषिष्यामि त्वा ११ मुखात्मगिरौ ११ कल्याणप्रभव

११ त्वा ११ विराज (डय) मुक्तानि प्रस्ता तौनामतिविन्दान्
११ प्रस्ता ॥ १६८० ॥

* ममारे पितरौ दुःखं यथा कुरुते ।

† भोऽन्ते विनर इति भव ।

निर्नय नयि नुनरच दिमन्नाय वनि

बाव-बठि-बठि बेरि-बेरि सनि त व्वगनि ।

सोदम् हरम्बख पनुल्ल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

शहर गाम छय् सैर-करमस् कम्मा तारु

खसि वसि छय् प्रान्-अपान कटवाक् ।

फेरु व्वन्दच च्चन्दि-हन्दि माल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

यार-बल् छय् सूत्य् बक्को-बाव् शंभो

शक्ति-पातच डुंग तय् नाव शंभो ।

वायनस् किह् यय् भैरव्-विताल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

बाल प्रारान् प्पठ् गंग-आरन् छस्

लार-तरफस् च्चय् पत लारन् छस् ।

गग-बल च्चञ्च म्म संगर-माल शंभो

बाल काडय् हरम्बख बाल शंभो ॥

तीज-रुप्पुक् च्चान्नुक् कुस् पन-पीप्पुर्

ज्योति-रुप्प लोल-नार च्चानि मूर मल ।

देह-अन्दकार-तय् च्च-पय जाल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८५ ॥

लोल-नार च्चानि टङ्ग-मच्च धाम आरनन्

बम्माटार वार वार वस्त थार-बम् ।

हार आर-हिय् प्रज्ञस कँडि-जाल ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥

क्षस हंस पखि खार् हरम्बख् बालस्

यार् हिह् कर् वन्दस् त अत-कामस् ।

यारिष् बुर्ज-ज्याम जोरि-ग्राम ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥

दश-भुज न्य मग्नि कति चोनुय् ख्यच्

लश्व मिलनावि अग्रस् सूतिन् र्यद् ।

त्वक्च प्राव चाव अग्रज चाक्ष ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥

खर रोज् बन् मन-कनुकुय् कन-दूर

राजयोग-राज बोज् प्रयम-साज-सन्तूर ।

अक्षपा जीर-वमच ताल ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥

रोग-रोग व्यह्त् होश पोग्रनूल-गोगन्

वामिय वनवन्-हास् व्यस् बह् तोशन् ।

लोल पोग्रन् करय् पोश-माल ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥ १६८० ॥

राग-रस्ति कुय् नाग-न्यंदरि भैल्

कावनस् व्यय् त्याग-वाग-वधर्थ हैल् ।

नाग-खन्दर्य जाल यित माल ग्रंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल ग्रंभो ॥

आषाढ्याम (मेनाख्या द्दार्ता च) अटवीमाननीरूपा विकमिताह-कि कण्टक-
जालेषु न-शम्भा

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

ममाधानेन हमाभ्याममिदृशान्मपत्तदानेन (हमसमानपत्तदानेन वा) आरोपय
हरमुख्याख्यगिरिचंभ (प्रतिमुख च) पर्वते

मित्र (तन्मित्रोपगोचकवृत्ति) इव कुम शीतकाले (वन्ध्यात्वे) च
श्रीश(धर्म)काले (अनुकाले च) ।

(पया) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छाइनान्येव (भूर्जवृक्षमुत्पन्नं ममानं ज्ञात्वा) वदु
मृत्युवन्माणि न-शम्भा

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

न-दशभुज (मच्छन्दरूप) मम विस्मृतो-भविष्यति कुत्र-नाम त्वरीय खंष्ट
(मा विस्मृतो भवत्विति)

प्रदीपवरप्रकाशनधर्मेशमखण्डविशेष मयोजयिष्यति अग्निना मह ज्वाला
(येन खंष्टेन) ।

मुक्ति (मुक्ताफल च) प्राप्स्यामि परित्यज्यामि (प्रत्यावपिष्यामि) अस्तु
धारा (प्रवृत्तिपूर) न-शम्भा

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

स्मृतिमान् तिष्ठ भव मनोरूपमूर्खस्य कर्णभ्रष्टाविशेष

न-राजयोगेन(राज्ञा-मर्ता)-राजन् भुक्तु अनुरागात्म-धोषादिव्याश्र-
मचिरम्बरान् ।

(पुन) अजयामन्तविक्रामात्मकस्य शौरवमनाम्-आनकस्य तालान् न-शम्भो

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

शने शनेर्गमिद्विशेषेण (माशङ्कमित्थ) आतिष्ठस्व-नाम ममाधानेन न-जीयन्तीया-
त्मन् पुण्यधर्मेषु

दार्पणं गीतिकृतं धन्यशारिका (मेनात्मिका) अस्मि अष्ट मृग्यन्तौ ।

(तदर्थं) प्रेमात्मके पुण्ये करिष्यामि-ते पुण्यमाला न-शम्भो

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥ १६९० ॥

न-वीतराग अस्मि-ते मशीतनद्धापायातपुष्करिणीतटनिद्रायां कचि

उपभोगार्थं अस्मि-ते न्यासान्भोजान(वयं)मृगश्वलताया अभ्यासः ।

निधायसाशीलमृगयो (मं) न-मरिभुत आगच्छ-नाम निधन्यतेन न-शम्भा

न-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

हार आर-हिय् घ्रांस कँडि-जाल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

छस हंस पखि खार् हरम्बख् बालम्

यार् हिह् कर् वन्दस् त चेत-कालम् ।

योरिय् मुर्ज-ज्याम जोरि-गान शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

दश-भुज म्य मशि कति चोनुय् रुयह्

लग्न मिलनावि अग्रस् सूतिन् यंह ।

म्बकुय् प्राव चाव अग्रज् चाल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

खर रोज् वन् मन-कनुकुय् कन-दूर

राजयोग-राज् वोज् प्रयम-साज-मन्तूर ।

अज्ञपा जीर-यमष ताल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

रोग-रोग अहत होग पोशनूल-गोगन्

वानिय वनवन्-हाक् छस् बह् तोगन् ।

लोल पोशन् करय् पोश-माल शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८ ० ॥

राग-रंस्ति कुय् नाग-न्यंदरि मैल्

कावनस् छय् त्याग-नाग-ववर्थ हैल् ।

जाग-खन्दर्य लाल यित मास् शंभो

बाल काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आषाढमासं (मेनाख्या हारी च) अष्टवीर्यान्तर्गता विकमिताह-कि कण्टक-
जालेषु हे-शम्भो

४-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥

ममाधानेन हमाध्यामिमिदुगात्मपत्तदानेन (हृषसमानपत्तदानेन वा) आतोपय
हरमुखाख्यगिरित्तत्र (प्रतिमुख च) पर्वते

मित्र (तन्मैत्रीमरोचकृत्तति) इव कुरु शीतकाले (वन्धाख्ये) च
श्रीष्म(धर्म)काले (अतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भुजंमयाच्छादनान्येव (मृजंउहुमृत्त्ये ममामे ज्ञात्वा) ब्रह्म-
मृन्मयस्त्वाणि हे-शम्भो

५-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥

४-दशभुज (स्वच्छन्दरूप) मम विस्मृता-भविष्यति कुत्र-नाम स्वर्गीय खेद
(मा विस्मृतो भवत्विति)

प्रतीपवत्प्रकाशनधर्मदाफलखडविशेष मयोजयिष्यति अग्निना सद्य ज्वाला
(येन खेहेन) ।

मुक्ति (मुक्ताफल च) प्राप्स्यामि परिष्रज्यामि (प्रस्वावयिष्यामि) अस्त्रुण
धारा (प्रवृत्तिपूर) हे-शम्भो

४-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥

स्मृतिमान् तितु मय मनोरूपकर्मण्य कर्णप्रपाविशेष

४-राजयोगेन(राजा-भक्ता)-राजन् शशु अनुरागात्म-वीरादिवाद्य-
मदिरम्बरान् ।

(पुन) अत्रपामन्नविकामात्मकस्य त्रीमवमनाम्न-आनकस्य तालान् हे-शम्भो
४-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥

ममे'गनेर्गनिविशेषेन (माशङ्कमित्र) आतिष्ठुस्व-नाम ममाध्यानेन हे-जीवजीवा-
त्मन् पुण्यपण्डितेषु

वार्ताय गीतिभृन् वन्द्यगणिका (मेनाम्बिका) अस्मि अष्ट नृप्यन्ती ।

(मर्त्ये) प्रेमात्मके पुण्ये करिष्यामि-ते पुण्यमाला हे-शम्भो

४-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥ १६८० ॥

४-प्रीतगात्र अस्मि ते मशीनवद्रापाग्रातपुष्करिणीतटनिद्राया कश्चि

उपभोगार्थे अस्मि ते त्यागान्मोक्षान(वृष्ट्)मुगात्सलताया अभ्याम ।

निष्ठाउत्ताडीपगुण्यो (मे) हे-मस्मिन् आगच्छ-नाम निमन्त्रणेन हे-शम्भो

४-बालरूप अन्विष्यामि-त्वा० ॥

पोभौ-कनि दट् इन्द्रिय् लाग्य्

दूष-दौष-कनि प्रान् आलविथ त जाग्य् ।

शिव-पूजाय च्यथ्-शिवान्न शभो

बाल क्काड्य् हरम्बख बाल शभो ॥

आश बालवाय्य मल्ल बाश-पान् बुफनाव्

अविनाश-नोलकाय्य हस-बाश करनाव् ।

डाल दिथ् कड् सुहनि जाल शभो

बाल क्काड्य् हरम्बख बाल शभो ॥

वृत्तिय लज्ज निवासिन् फलसीक्

व्यहर्णाविथ् युस् जानि सुय् गव वीर ।

अन् कालन् बुफि अकि हाल शभो

बाल क्काड्य् हरम्बख बाल शभो ॥

अन् बाग् दिथ् छुय चिकवाहुक् एव्

अन् हालन् मल्ल विज्ञान-विवीस् ।

मल्ल-भाग् अन्द् मुह ज्यजाल शभो

बाल क्काड्य् हरम्बख-बाल शभो ॥ १६८५ ॥

कम् कुह् मासय् सुय् करि च्योनु ह्हिहि कार्

निश्काम् रुजिथ् करि दय् व्यवहार् ।

योग-नर्य लटि वूग वगाल शभो

बाल क्काड्य् हरम्बख बाल शभो ॥

अमरेश्वर अथि क्य् अय्य् त् वर

विषयपन् कृष्णञ् पानना कर् ।

पुष्पाणा-स्थाने दश कुलियाणि समर्पयेय-ते

धूप-दीपयो -स्थाने प्राणान् ऊर्ध्वतो-धामयित्वा च ग्रवेत्तिष्ठे ।

शिवपूजाविधानेन चित्ताख्यशिवालये चै-शम्भो

हे-बालरूप श्रुत्विषिष्यामि-त्वां० ॥

(स्वमात्तात्कारण्य) आशात्मकस्य आलविशेषस्य मध्यात् श्वेनघाति-
पक्ष्यात्मानं (मदीयं) उद्घापय

अविनाशिनाशपक्ष्याभिजा (स्मृति) इवत् (एमेति वा)
भाषणानि कारय ।

अथहेलामित्र इत्या निष्कामय मोक्षस्पातं ज्ञात्वा हे-शम्भो

ॐ-बालरूपं श्रुत्विष्यामि-त्वां० ॥

सरलवासनात्मिकायां ग्राह्याया निर्वीर्यनात्मकां कम्बुसीह-नामकं
पतिविशेषम्

स्वर्गैकैर् (उपदेशयितुं) यः जानाति (गच्छयात्) स-स्य
भवति धीरः ।

तिमपु (त्रिपु) अथस्याम् (जाग्रदधिपु) (कालेषु वा) उह्यपिथ्यो
रुपयेय अथस्याया न-शम्भो

६-आलक्ष्य श्रुत्यपिप्यामि-त्वां० ॥

त्रयाणां भागं दत्त्वा अग्निं त्रिकभागस्य एकद्वयः (सूताकारस्य)*

(घट) चतुष्टयं श्रवणायाम् मयी दिक्षान्त-विशेषात्मा
(स्वमेकरूप एव) ।

(त्वमेव) मध्यस्थितोऽपि वदितेव (असि) मोक्षात्मादव्ययं स-शब्दो

ॐ-ब्रह्मसूत्रम् अथर्ववेद-सूत्रम् ॥ १६८५ ॥

फल्गु अग्नि सामर्थ्ये न-श्व करिष्यति तत्र मदृशानि कार्यानि

निष्कामः रिपत्वा कश्चिदपि ईदृशं व्यवहारम् ।

पोगास्व-मद्वनि आरुणयिष्यति भोगात्मकं धामार्हं च-उत्पद्यते

हे. प्राप्तेषु अन्विष्यामि-श्रुतिः ॥

३. अमरेश्वर उपाध्यायः अग्नि-गण आध्याय (मद्रासो युद्ध) च आध्याय

परमेश्वरार्प (परमेश्वरार्पणं) कृष्णायाम् (मे) परिपाद्यतां कुरु ।

[illegible]

अजगत्याल टौन-दयाल ग्रंभो

वान् कादय् हरस्वस्व-वान् ग्रंभो ॥ १०६ ॥

107 : THE CHORUS OF HIMĀLAYA'S REACTION ON THE
DEPARTURE OF ŚIVA

जै कर् जै कर् हे मृगुंजय्

जै व्रय्यनय् जै-जै व्रय्यनय् ॥ १६८ ॥

अय्-तुरगस् चावेयम् हय्

द्यव लव ध्यामि निर्नयचूय नय् ॥

ग्रय् ध्याञ्ज् गूञ्ज-स्थानय् द्यय्

कमि म वय् तय्-कङ्क त कमि लव पय् ॥ १७० ॥

तमि लव पय् यमि रटि इन्द्रिय्

जै व्रय्यनय् जै-जै व्रय्यनय् ॥ १७१ ॥

108 WARNING GIVEN BY THE AUTHOR OF SPAINES THE KALI YOG

प्रमाय् हो चाव् अकि मुचराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७० १ ॥

कुह् ध्यमकान् आत्म-सूयुङ्कु गाग्

न्यन्दर् अन्दर् इह् चिदाकाग् ।

मुचर् अकि-दार्य मो चप्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

द्यतमि द्यतिनय् य्य र्हमि कौग्

द्यह् सेनान् कोम क्षय् व्यपदीग् ।

हे-त्रिजगत्पालक दीनदयाकरुणशील हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १०६ ॥

हिमालयसंवन्धिनां श्रीमहादेवं प्रति निर्गमनजयस्तुतिः ॥ १०७ ॥

जयं कुरु-नः जयं कुरु हे मृत्युञ्जयमहादेव

जयः भूयास्तत्र जयजयकारः भूयास्तत्र ॥ १०८ ॥

चित्त (अन्तःकरणरूपतः)-अथर्व शिष्यालीकृता-मया (दूरगमनाय
गौचगमनाय वा) शिषिका

स्वित् लप्स्यामि तव निर्णयस्यैव सीमास्पोषयकाम् ॥

प्रदेशस्थितिः तव गूढ्यं (परमाकाशस्थाने) अस्ति

केन-नाम सा पदवी पर्यामीकृता पुनः केन-नाम राघ्यः पर्यन्तः ॥

१०९० ॥

तेनेव लघ्यः पर्यन्तः येन निरुद्धैतानि इन्द्रियाणि

जयकारः भूयास्तत्र जयजयकारः भूयास्तरेति-शम्भु ॥ १०९ ॥

ग्रन्थकृत उपदेशोक्तिः ॥ १०८ ॥

प्रभातकालः अद्भुत समागतः अस्तिर्णी उद्घाटय

निद्रा (अपि) सा-भोः परित्यज निद्रां सा परित्यज* ॥ ११०० ॥

अस्ति देदीप्यमानः आत्ममूर्त्यस्य प्रकाशः

ब्रह्मिः अन्तः अयं चिदेवाकाशो-यस्य-सादृशः ।

उद्घाटय अस्तिर्णी-पक्षद्वाराणि सा निकृति

निद्रां (अपि) सा-भोः परित्यज० ॥

गुकोभक्तिर्न प्रयुक्ताः सत्र कृत्वा वेदाः

तव चेतयमानं कुना-न अस्मि उपदेशम् ।

* त्वं गी. च कर्तव्यं हे । अस्तिर्णी उद्घाटय निद्रां कुरु । त्वं अपि वेदां विद्वान्
प्रतिभास्य ॥

समय् गव् रंग् बदलियथ् आव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

समय् क्षन् वॉड-व्यग्नाह् जान्
गच्छस् यिथ् तिथ् गङ्गु सामान् ।
नवुय् नवु पाधराह् छथ् चाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०५ ॥

ज्ञानुकु दीप् प्रज्ञलवुनु जान्
व्यचार-निधौ वृक् शिव-द्यान् ।

वुक्षिथ् यिथ् न खयालुकु वाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

संगर्-मालन् छचर् सांपेनु
जगथ् सोरय् छतुन् नोपुन् ।

चह् म्यव् अद्वैत ऐनस् हाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

व्ययोगाह् कर्त स्त्रीमौ खर्
खदथ् पानय् टिथिथ् ईश्वर् ।

सुह् करिथ् यिथ् चह् करहाम् वाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

म कर् चर् फेर् होशस् कुन्
व्ययोग-व्याम नोमिथ् चह् कुन् ।

द्यतस् वृज्जनाव् आल्लह् साव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

काल व्यतीत अवस्था विपरिणाम समायाता

निद्रा (अपि) मा मा परित्यज० ॥

समय नष्ट नाट्यव्यवहारमिदं जानौहि

याग्यमस्ति तस्य यादृक तादृक ब्रह्म साधनम् ।

नवीन एव नवीन रूपकं वृद्धीत्वा प्रविष्ट (प्रविशति)

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥ १७०५ ॥

नानरूप द्वीपं ज्ञाञ्जन्यमानं जानौहि

विचारात्मनोवाभ्यां पश्य शिवध्यानम् ।

उद्बोधित (तज्जगद्मान) भवतु यथा न सकलस्यात्मा वायु

निद्रा (अपि) मा मा परित्यज० ॥

(वृद्धसर्धौना च) गिरिप्रभुमालायां शौक्यं मपन्नम्

जगत् स्रजमजं प्रकृतं प्रशान्तिहनुम् ।

त्वमुख (ख) श्रद्धेतात्मका आत्मा प्रदर्शय (प्रतिबिम्बित कुह)

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

उद्योगं कुह नाम क्षामिन क्षर

चिद्धि स्वयमेव दास्यति ते ईश्वर ।

म करिष्यति ते (अनुग्रह) यादृश त्वं करिष्यसि तस्य आदरम्

निद्रा (अपि) मा मा परित्यज० ॥

मा कुह विलम्ब (चिरकाल) परितुनो भव स्मृतिं प्रति

उद्यागवृक्षाणि वननानि कण्ठान्तरम् त्वं प्रतिप (यस्ताणु
त्रोगात्मकानि यस्त्व) ।

चित्तं उद्बोधय आलस्यं ज्ञायय

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

गकुभु ऊम्यार् वंडू गथ् ष्य

कमस्य म्नागन् म्नागथ् ष्य ।

मिराशन् पानथ् गाग् हा आव्

न्येन्द्रर् मो चाव् न्येन्द्रर् मो चाव् ॥ १०१० ॥

कर्म-खाव् दर्म-पादन् पाव्

गक् आत्म-तौथं तन् मन् नाव् ।

वैवध-गर प्रौम-पोड्वाह् काव्

न्येन्द्रर् मो चाव् न्येन्द्रर् मो चाव् ॥

खगन् चन् मङ्ग कृद् चुर्यम् ज्ञान्

स्थथ् स्थथ् गङ्गान्-कुह् खग् भगवान् ।

पतिम्-पहरस् कृद् द्यु स्ववाव्

न्येन्द्रर् मो चाव् न्येन्द्रर् मो चाव् ॥

खगन् चन् गङ्गि करुन् ध्वपवाम्

पहस्य् त्यागुन् वतुन् वग्-वास् ।

कुह् बुज्-कन् वस् कुनुय् टय-नाव्

न्येन्द्रर् मो चाव् न्येन्द्रर् मो चाव् ॥

खग-राक्षम् कुह् जै-जै-कार्

दङ्गय् कुह् स्यद्-दिनुक् स्वख्तार् ।

चह् वृगन् वृग् मोच्य् प्राव्

न्येन्द्रर् मो चाव् न्येन्द्रर् मो चाव् ॥

गनौमथ् जान् श्मि-मन्दु राज्य्

कलस् षठ् थव् व्यचारुक् ताज् ।

कमान् तुल्य निशानाह पाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०१५ ॥

दयम् निश यलि ज्ञनवय् चाय्

दिचून् षठ-कनि अमिसय् ज्हाय् ।

असन्दु पानय् बज्यर् गङ्गाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

द्वगन्-हन्दु अनुयङ्कुय् अन्

तप-इय पाकवम् गैय् ज्ञन् ।

यिवान् कुस् इथि य्वगस् भङ्ग काव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

यंगुन् कुय् षग् यिवान् बुज्ज-क्यन्

न्यदय् कुय् दय् दिवान् बुज्ज-क्यन्

इथिस् वेलस् सुह् मो मङ्गाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

यिवान् छिक् बुद्धनि कम् कम् दौव्

हसस् कुस् आसि बुज्ज-क्यन् जीव् ।

सदस्-हन्दि थार-बल छस् नाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

फलय् लज्ज बावक्यन् षोगन्

मुवारस् साहिबि-होगन् ।

इथिस् वेलस् करञ्ज् छन् काव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०१६ ॥

धनुर्ज्या उत्थापय (च) लन्य पानय

निद्रा (अपि) मा भा परित्यज० ॥ १७१५ ॥

इदंस्थ निकट यन् चत्वारि (युगानि) प्रविष्टानि

वितीर्णान् तान् आदित-एव (मभाया) अस्मै-एव (कलय)
आमनम्भानम् ।

अथ स्वयमेव महत्त्वं सकलय

निद्रा (अपि) मा भा परित्यज० ॥

युगानामनुरूप अनुग्रहात्मक अक्षसु

तपस्वपाणिना पाचयन्त अतीता जना ।

मपश्यमान अग्नि-अग्निन् अक्षिर्वैज युगे पामपरिणाम

निद्रा (अपि) मा भा परित्यज० ॥

शयन अग्नि त मनाहर आगच्छत् ममति काल

मिहि अग्नि ईश्वर इदं माम्प्रतिशे-काल ।

ईदृशाया वनाया त मा भा विम्वर

निद्रा (अपि) मा-भा परित्यज० ॥

आगच्छन्त मन्त्रि निर्गतिम् वे व इवा (अविन्यत्रता मदान्)

मूर्तिमान् क च्यात् अधुना र्जाय (इति) ।

मिहिरूपे नदीतयस्थान अग्नि (त्वदर्थ) नोका

निद्रा (अपि) मा भा परित्यज० ॥

प्रिकाम प्रवन्त भाव्यावकानां पुष्पाणाम्

धन्यत्राह (निद्रा) जमनात्रता पदधारणम् ।

इदं मुनये कर्तुं प्रवन्त भविष्यन्ति कलमन्त्रयम्

निद्रा (अपि) मा भा परित्यज० ॥ १७२० ॥

करञ्जं क्षान् वूलि ज्ञानावार्
 कृष्ण कर् पोग्रनूलनि कार् ।
 प्रयम-सूत्य् कृष्ण-गौचाह् गाव्
 न्यन्दर् मो चान् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०८ ॥

109 THE AUTHOR PRAISES SIVA, USING THE WORDS OF SARASVATI

सरे-ग्रामय् गरे द्राघस्
 त्व्य कुन् आयस् हरे-ग्रभो ।
 रथिस् मायस् तमय् चायस्
 पयस् पायस् वरे ग्रंभुः ॥ १०९ ॥
 कुह् सायम्-काल् गालन् काल्
 पालन् अप्य-हिवि-कंकाल् ।
 रथिस् कालस् खरे युस् तस्
 कलिकालस् वरे-ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्राघस्
 त्व्य कुन् आयम् हरे-ग्रभो ॥
 मद्रूय् दूग् कुय् कासन्
 सदाशिव् दीव् छाव् आसन् ।
 कुह् आनन्दुकु वच्याह् वासन्
 गक्षान् णठ् डाव्यै ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्राघस्
 त्व्य कुन् आयस् हरे-ग्रभो ॥

कृत् प्रवृत्ता-भविष्यन्ति भाषणानि घन्तिष्य'

(ग्रन्थकृतः भवमवोधनं) कृष्णाद्य कुम्भ जीवन्जीययक्षिणः कृत्यम्* ।

प्रेरणा (अनुसारेण) कृष्ण-कृष्णति-गीति गायन्-भय

निद्रा (अपि) सा-भो' परित्यज ॥ १०८ ॥

मरस्वतीद्वारा ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ १०८ ॥

मायासारम्भ-एव युद्धात् निर्गतादसु

त्वां प्रति (त्वन्नाम्मुप्यं) समाराताष्ट र-विष्णयभिद्र-गम्भी ।

हृद्गच्छ शोभनश्चाप्यस्य तले प्रविष्टा

आपतिनाहं मरत्तं (घन) वर्तयति कृष्णलप्रभश्च ॥ १०९ ॥

अस्मि मायाप्रकाश (तत्कालमरतादि) प्रियाग्यन् मरतावमुर्

पात्रयति अस्मन्मृदुगदित्वात् (३. गतिभयात्) ।

हृद्गं मयं मरति (मरति) य त-गित्यम्

(यस्मिन्मरति) कतिक्ते (हृद्गं) प्रविष्टा गम्भी' इति ।

मायासारम्भ-एव युद्धात् निर्गतादसु

मृचान् कुय् कौग् मुचराविथ्
विश्रीगंथ् ज्याम पैराविथ् ।

कुह् कमि-ताम् हरग्-किन्नि चोविथ्
दुपटाह् ष्यंठि नथे गंभुः ।

मरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥ १०१५ ॥

व्यह् कारन् व्यथ्-स्वनच् माटन्
स्वरस् द्यानाह् व्यरस् यादन् ।

यविथ् कम् लोलक्यन् नाटन्
अपरादन् हरे गंभुः ।

मरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥

व्यह् नङ्गाण्डच् यङ्ग्य् फ्रङ्गमच्
रंगारंग् व्यस् फ्रलय् लज्जमच् ।

व्यह् लागस् व्यस् करञ्ज् तज्जमच्
वरे म्य इय् थय् गंभुः ।

मरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥

महामाया व्यह् मन् मुहन्
प्रपञ्चस् कारनन् टेवन् ।

करान् कुय् यामि व्यथ् वद् मन्
दृक्-हिथ् स्वन्दर्थं गंभुः ।

नत्यन् श्रमि जटा उम्पोच्य

विशिष्टानि वमनानि (व्याघ्रकृतगाद) सम्प्रप्य ।

श्रमिन् (च) वेनापि (अथाङ्गानमगोचरेण) दर्पणं प्रमायं

प्रच्छिदपट पृष्ठभागात् भुजस्य शम्भु ।

सायात्तास्म-एय वृष्टात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्नाम्मुख्य) ममागताह च विष्णवभिन्न शम्भा ॥
१७२५ ॥

श्रमि (णि) स्मरण (तस्य) वितात्मस्वरूपस्य सादृ (नाम द्वयौ-
करणद्वयम्)

(सदर्थ) भार तस्य ध्यान उद्वह्य तस्य पादयो ।

(म) निधास्यति तत्र कर्षो घस्यातिशयज्ञापु आक्रन्तेषु

अपराधान् दृरिष्यति शम्भु ।

मायास्मरम्-एव शृणात् निर्गताऽसु

त्वा प्रति (त्वन्माप्नुय) समागताद् च शिष्यवभिन्न शम्भा ॥

(अथ सर्ग) अग्नि (हि) प्रज्ञावर्द्धात्मिका लता विकसिता

नानातया अस्मि नमः पुण्यविक्रम महिम्नः ।

अष्ट नियमविषयमि तस्य अस्मि तस्य कर्तुं तन्मात्राया-नासा

प्रविष्यति मम दया (तां) लता गम्भु ।

भाषास्वरूप-एव यद्वा निगन्तादयः

त्या घनि (त्वन्माप्नुय) ममागनाद च त्रिणवत्भिर्गम्या ॥

(सत्य) महाभाष्यादिका (ज्ञान) शक्ति यम मारुतयो

प्रपञ्चस्य (समंश) काश्यामुत्तरी नद्या (ब्रह्मणेनाम्) ।

कृपुम अस्मि निम्नतम निम्न पतिं अनय

सद्वृत्तः सुखी (धर्मोपाध्यायः) इति ।

मृचान् कुय् कौश् मुचराविथ्
विशीशय् ज्याम पैराविथ् ।

कुह् कमि-ताम् हरश्-किन्नि चाविथ्
दुपटाह् य्यठि नर्थ शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १०९५ ॥

अह् स्मरन् च्यय्-स्मनचू सादन्
स्महस् धानाह् ज्यहस् पादन् ।

यविथ् कन् लोलक्यम् नादन्
अपरादन् हरे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

अह् ब्रह्माण्डचू यय्य् फ्रज्जमचू
रगारग् क्यस् फ्रलय् लज्जमचू ।

ब्रह् लागम् क्यस् करञ्ज् तज्जमचू
वरे न्य दध् यर्थ शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

महामाया अह् मन् मुचन्
प्रपचम् कारनन् देवन् ।

करान् कुय् यामि ज्यय् बद् मन्
दद्य-हिभ्य स्वन्दयं शंभुः ।

उद्यन् अस्ति जटा उन्दोच्य

विशिष्टानि वसनानि (व्याघ्रकृत्तराद) ममथ्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्मानमगोचरेण) हर्षेण प्रसार्य

प्रच्छदपट प्रभुभागात् भुजस्य शम्भु ।

सायास्मारम्भ-एव वृद्धात् निर्गताहम्भु

त्वा प्रति (त्वन्माभ्युष्य) मयागताह क-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१०२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरण (तस्य) नितात्मस्वर्यस्य सावन् (नाम द्रवी-
करणद्रव्यम्)

(तदर्थ) स्मर सस्य ध्यान उद्वृङ्क्षय-तस्य पादया ।

(स) निधास्यति-तत्र कर्णे प्रिप्थानिग्रयकृत्यु अक्रन्दिषु

अपराधान् हरिष्यति शम्भु ।

सायास्मारम्भ-एव वृद्धात् निर्गताहम्भु

त्वा प्रति (त्वन्माभ्युष्य) मयागताह क-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(अथ सर्ग) अस्ति (हि) ब्रह्माण्डात्मिका सता विकचिता

नानातया अस्ति तत्र पुण्यविकाम प्रवृत्त ।

अष्ट निवेदयिष्यामि तस्य अस्ति तस्य कर्तं तत्रतया-नाता

वरिष्यनि मम ह्यमा (ता) सता शम्भु ।

सायास्मारम्भ-एव वृद्धात् निर्गताहम्भु

त्वा प्रति (त्वन्माभ्युष्य) मयागताह क-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(तस्य) महायायात्मिका (गन्धि) अस्ति मन भाटयन्तो

प्रपञ्चस्य (मर्मस्य) कारणीभूताना इयाना (ब्रह्मादीनाम्) ।

कुर्वन् अस्ति निम्नया वित्त वृद्धि मनस्य

इदृशा मुन्गी (पात्रंयाभ्यवाशनात्) शम्भु ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शमो ॥

वज्ञान् थान्ज्य त गंटा छय्

वसूलाह् छय् करान् जै जै ।

कविष् पय् सूय् शब्दस् लय्

करिष् अकिसय् गरे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शमो ॥

कुह् मोहय्-दात इधु जानन्

अमिस् क्विष् देवता मानन् ।

सुह् छय् कुय् हरश्चक्यन् थानन्

स्य निग् वेमाह् वरे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शमो ॥ १७२० ॥

गवान् कुय् श्याम-स्त्रन्दर् तान्

स्त्रर् सांपेनु मनुकु मन्दर् ।

दयिस् नग्नस् अन्दर् कृष्णस्

कटाचाह् अस् करे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शमो ॥ १०८ ॥

मायाभारम्भ एव सृष्टात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्नाम्मुख्य) समामताह हे-विष्णवभिन्न शम्भो ॥

(यत्र) वाद्यमाना (शब्दायन्त्य) यालीवाद्यानि घण्टा (वाद्य-
विशेषा) च सन्ति

आनकवाद्य सहकृत्वा कुर्वन्त (सन्ति) (तद्वाङ्मा) जय जयेति ।

(कि नाम) लब्ध्वा सत्ता सह शब्देन लयम्

करिष्यति एकेनैव माहीकालेन शम्भु ।

मायाभारम्भ-एव सृष्टात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्नाम्मुख्य) समामताह हे-विष्णवभिन्न शम्भो ॥

अस्ति (हि) मोक्षस्य-दाता* इत्य (अथ मायकालस्य) जानीया-तस्य

अमुनेन सन्ति देयता आसनस्य ।

त सह-कृत्वा अस्ति हर्षाणा स्थानेषु

मम समीपे आपुष्यकाल व्यतिकरोतु-नाम शम्भु ।

मायाभारम्भ-एव सृष्टात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्नाम्मुख्य) समामताह हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥
१०३० ॥

(तस्मिन्नेवसरे) गायन् अस्ति ग्यामसुन्दर (श्रीविष्णु) तालीपेत

(यत्र) अञ्जनरूप सपन्न (वृषीभिर्गति) मनोरूप मन्दिरम् ।

इदृशस्य नाट्यव्यवहारस्य अन्तरे कृष्ण (अन्यकर्तुं स्वाभिधानम्)

कटाक्षमात्र (इयाया) एक करिष्यति शम्भु ।

मायाभारम्भ एव सृष्टात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्नाम्मुख्य) समामताह हे विष्णवभिन्न-शम्भो ॥
१०६ ॥

110 PRAISE OF ONE WHO HAS TAKEN REFUGEE WITH ŚIVA

धय-र॑स्तु थाव॑तम् जय-सानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥ १७४४ ॥

ताप-म॑ल्लि क॑तु गळ् अ॒न्जान॑य्

धौठ॑ कुम् झूठु॑ सकि-मैदान॑य् ।

न्यय॑ने॒नि-स॑न्दि सायवानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥

म॒ल्ल क॑ञ्चन॑य् प्योस् कम् जोर॑य्

पत-क॑नि छाम् कुस् नन-वो॒रय् ।

अ॒र्जुन-दे॒वनि॑ रथवानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥

साद् स॒न्य गैय् पय्-कुन् म्य चा॒विथ्

हस-प॑खव॑य् पान् बुफ॑ना॒विथ् ।

अ॒नु त र॑नु॒ कुस् करान् मान्-मानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥ १७४५ ॥

नाग्र-र॑स्ति छाम् च्या॒ज्जय् आ॒शा

अ॒निस॑य् अन् गटि-म॒ल्ल गा॒शा ।

र॒निस॑य् कितु॑ ळ॒दत॑ विमानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥

मत॑ बु॒द्ध्त् म्या॒निस् कर्म॑स् कुन्

दर्म॑स् ब्रा॒ह्मन॑स् कुय् इह् दि॒नु पु॒नु ।

म्वक॑ला॒विथ् निम् भग॑वानो

दय र॑टुमय् च्योनु॑ दामानो ॥

शरणागतस्तुति पुनरपि प्रस्तौति ॥ ११० ॥

भय-रहित स्थापय-नाम-भा जय महित (च)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते त्वदीय वस्त्राद्योभाग (त्वामेव शरण
समुपागतोऽस्मि) ॥ १७३२ ॥

* प्रचण्डसतायमध्वेन कुत्र-नाम गमिष्यामि अज्ञानजैव

पुरस्तात् अस्ति-मे दीर्घ सैकतिल-महास्यगिडलस्थानम् ।

नष्टप्रायस्य (मम) हे-आप्तपद्मरखितानात्मन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मध्यभागे कण्टकाना पतितो-ऽह अन्धमार्थ-एव

पाश्चात्यभागे रुद्राण-मा (यतोऽह) अस्मि नष्टपाद-एव* ।

(ते) अर्जुनदेवस्य (पाण्डुसूतो) रघवाक्षस

हे ईश्वर गृहीतो मया ते० ॥

माधव सन्तुष्ट जाता अथगपमृत मा परित्यज्य

हसपत्ताभ्यामेव स्वात्मान उद्गाण ।

अथ कुकर च अस्मि कुर्वन् स्पर्धाम्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ १७३५ ॥

त-नाशरहित अस्ति-मे तवैव आशा

अन्धस्यैऽ (मे) आनय तमोमधी प्रकाशम् ।

कुकरस्य (हस्तपादादिरहितस्य मे) कृते प्रिय-नाम विमान (मद्रमणैः)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मा-नाम पश्य मदीय (त्वु) क्रमे षति

धर्मार्थे ब्राह्मणाय अस्ति त इदं दान पुण्यकारि ।

उन्मोच्य नय-मां हे-भगवन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

* मसात्मनापतप्रमैकिनिलभुवि मयन्निगुमङ्गप्रसिद्ध इति भाव ।

दर्म-दान-रंस्तु कुस् कर्म-छूनुय्
 वच्चाज्ञान्-रंस्तु दूशलद छूनुय् ।
 इयि म्वन कुस् त्व वर मंगानो
 दय रंटुमय् च्योनु दामानो ॥
 शदीनन् अवतार् दारिण्
 तार्य-गामत्यन् भव-सर तारिण् ।
 छण्णस्-ति तार् हा दयावानो
 दय रंटुमय् च्योनु दामानो ॥ ११० ॥

111 PRAYER AND PRAISE BY THE SAME

निष्काम निष्कल निर्मल श्रमो
 वर म्य शरमागत वत्सल श्रमो ॥ १०४० ॥
 गंडु दिमयो अशकि जल श्रमो
 अशकि जल निच-कमल श्रमो ।
 निच-कमल पकज-डल श्रमो
 पकज-डल मझ् जल यल श्रमो ।
 मझ् जल यल दान-यारवल श्रमो
 वर म्य शरमागत-वत्सल श्रमो ॥
 पान् वन्दयो श्वद् कायाय श्रमो
 श्वद्-कायाय निर्मायाय श्रमो ।
 निर्मायाय शान्-प्रतिमाय श्रमो
 शान्-प्रतिमाय अथ् तीज्-काय श्रमो ।

धर्मज्ञ-ज्ञानेन-रहित आसि कर्महीन-एव

ब्रह्मज्ञान-रहितश्च दोषहत चीनश्चासि ।

ईदृशेन गुणेन (युक्तोऽपि) आसि त्वत्त वर प्रार्थयन्

हे-ईश्वर गृहीतो मया-ते० ॥

परवशाना (कृते) अवतारं घृष्ट्वा

विलम्बितफलाश्च भयात्मभरस उक्तार्य ।

कृष्णमपि तारय हन्त हे-महाशयालो

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ ११० ॥

शरणाक्रन्दनस्तुतिरियं प्रस्तूयते ॥ १११ ॥

हे-निष्काम निष्कल निर्मल कल्याणप्रभव

वृणीष्व मा शरणागतवल्लभ शम्भो ॥ ११४० ॥

ज्ञानीयजलधारा प्रक्षिपेय-त्वमि (इत्या त्वमि) अक्षुण्ण जलेन शम्भो

अक्षुण्ण जलेन नेत्रकमलद्वैतुगेन शम्भो ।

नेत्रकमलेन (च) पङ्कजदलोपेतेन शम्भो

पङ्कजदलेन (च) मधुस्थेन जलस्थ स्थलस्थ (च) शम्भा ।

मधुभागेन (च) जलस्थ स्थलस्थ ध्यानात्मस्थानोपयोगनदीक्षेत्रभूमेन शम्भो

वृणीष्व मा शरणागत० ॥

स्वात्मानं तपहारीकुर्या-ते शुद्ध स्वरूपे शम्भो

शुद्धस्वरूप (च) निर्मायद्वैतुकम् शम्भा ।

निर्मायस्वरूप (च) ज्ञानप्रतिमाद्वैतुकम् शम्भा

ज्ञानप्रतिमायाश्च (उद्भूत) अस्या तज्जात्युद्भायाया शम्भा ।

तौज-काय् स्वस्म योग-बुझमल ग्रभो

वर् म् ग्ररनागत-वत्सल ग्रभो ॥

निचन् भस् करयो ज्याय् ग्रभो

करयो ज्याय् छम् च्याज् माय् ग्रंभो ।

छम् च्याज् माय् सतचूय् राय् ग्रभो

सतचूय् राय् कर् म्य व्वपाय् ग्रभो ।

कर् म्य व्वपाय् चिष्टु न जाह् उल्ल ग्रभो

वर् म्य ग्ररनागत-वत्सल ग्रभो ॥

इन्द्रिय-पोश् फ्रॉलि मन-वाग ग्रभो

फ्रॉन् मन-वाग् पूजि च्यत् लाग ग्रभो ।

पूजि च्यत् लाग सूत्य् सर्व-त्याग ग्रभो

सूत्य् सर्व-त्याग तौत्र वैराग ग्रभो ।

तौत्र वैराग वन्दयो कल ग्रंभो

वर् म्य ग्ररनागत-वत्सल ग्रभो ॥

च्याज् आशाय च्यत्-कुन् आस् ग्रभो

च्यत्-कुन् आस् ष्ययिनय् पास् ग्रभो ।

ष्ययिनय् पास् कुस् च्योन् दास् ग्रभो

कुस् च्योन् दास् सकठ् काम् ग्रभो ।

सकठ् म्य काम् सर्व-मगल ग्रभो

वर् म्य ग्ररनागत वत्सल ग्रभो ॥ १८४५ ॥

हविष् पाद् गान् म्य व्वपाद् ग्रंभो

गान् म्य व्वपाद् जाल् अपराद् ग्रभो ।

तेजोमयकृपाया (च) या योगविशुद्धौपाप्ति शम्भो

दृष्टौष्व मा शरणागतः ॥

मन्त्रयो (स्वया) मध्ये कुर्या-ते स्थिति (स्थान त्वदीय) शम्भो

कुर्या-ते (च) स्थान (यत) अस्ति मे तत्र अनुगम शम्भो ।

अस्ति-मे त्वदीया प्रीति* सत्यस्यैव समस्ति शम्भो

सत्यस्यैव समस्ति (यतोऽस्ति) कुत मम रक्षोपाय शम्भा ।

(तथा) कुत मम रक्षोपाय यथा न जातु चञ्चलीभूय (अशिष्यामि)

शम्भो

दृष्टौष्व मा शरणागतः ॥

इन्द्रियरूपव्याप्ति विक्रमितानि मनोरुपाद्यान शम्भो

विकसित मनोरुपोद्यान पूजार्थं त्वय्येव समर्पय शम्भो ।

पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेय सद्य-कृत्वा सर्वत्यागेन शम्भो

मयुक्त सर्वत्याग तौत्रवैराग्येण (यत्र स्यात्) शम्भा ।

तौत्रेण वैराग्येण उपहारौकुर्या-त्वयि स्वशिर शम्भो

दृष्टौष्व मा शरणागतः ॥

तत्र आश्रया त्वदीय एव मामीषी आगता-ऽह शम्भा

त्वत्सामीप्य (यत) आगता-ऽह आपततु-ते इयामोरव शम्भो ।

आपततु-तत्र इयामोरव अस्मि (यत) तत्र दाम शम्भा

अस्मि (यत) तत्र दाम भूकट (भूभारदु खजाल) अयनय शम्भो ।

भूकट मम अयनय च-सर्वभङ्गलक्ष्य (यत सर्वभङ्गलक्ष्योऽसि) शम्भो

दृष्टौष्व मा शरणागतः ॥ ११४१ ॥

प्रदग्गं स्वचरण विनाशय मे उपाधि (आधि व्याधि) शम्भा

विनाशय मे आधिपत्याधी शय्य अयराधान् शम्भा ।

शाल् अपराद् कर् म्य प्रसाद् शभो

कर् म्य प्रसाद् लायय् नाद् शभो ।

लायय् नाद् व्वल केवल शभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥

तोर् सुचराव् अदाय वर शभो

अदाय वर विज्ञान-गर शभो ।

विज्ञान-गर योग-मदिर शभो

योग-मदिर शख्चू-हन्दि वर शभो ।

शख्चू-हन्दि वर व्वख्चू-हन्दि व्वल शभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥

नद्धा-जन्मुक्कु कुम नव्-साल् शभो

साल् कुम् न शक्ति-पात वर् म्य याल् शभो ।

याल् वर् म्य वुक् अथ-फन-फाल् शभो

फाल् वुक् हाल् टिम् स्वक्तहाल् शभो ।

स्वक्तहाल् टिम् अनुग्रह-खल शभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥

तिष् करनाव् यथ् न आसि कर'नुय् कैह्

तिष् परनाव् यथ् ॥ आसि पर'नुय् कैह् ।

तिष् दरनाव् यथ् न आसि दर'नुय् कैह्

तिष् खरनाव् यथ् न आसि खर'नुय् कैह् ।

मल्ल राग-नगर त्याग-व्यगल शभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥

दाहय अपराधान् कुम मे प्रसाद शम्भा

कुम मे प्रसाद दास्यामि ते आद्यान शम्भा ।

दास्यामि ते (च) नाड आगच्छ भो वेत्तलस्वरूप शम्भा इति

वृणीष्व मा शरणागतः ॥

अगल उद्दाहय अद्वात्मन द्वारस्य शम्भा

अद्वात्म द्वारस्य (तस्य) विज्ञानपृष्ठपथ (यत् विज्ञानपृष्ठ
मस्तीति) शम्भो ।

विज्ञानपृष्ठ (च) (विज्ञानपृष्ठ च तत्) यागमन्त्रिरस्य (यत्
योगमन्त्रिरमस्तीति) शम्भा

योगमन्त्रिरस्य (यागमन्त्रि च तत्) परमशक्त (यत्र परम
शक्तिर्दत्त परमशक्तिर्माप्ति) वरात्मन शम्भा ।

(च तयाभूत) परमशक्त वर युक्तिरूपेण (तद्वाचन) कृतेन (वन
चिन्तनविशेषण) शम्भा

वृणीष्व मा शरणागतः ॥

ब्राह्मणजन्यन (तत्वात्मना) अस्मि न नवीनाब्जमुक्तिमालनिमन्त्रण*
(नववर्षपरिभय) शम्भा

निमन्त्रण अस्मि न च स्वानुग्रहस्य पूरय मम स्पर्शा शम्भा ।

स्पर्शा परय न द्रव्यामि शुभफलात्मक निमित्त शम्भा

निमित्त द्रव्यामि अनुनेय दष्टि न मुक्त्यात्मक शम्भा ।

तत् मुक्त्यात्मकतत्तदा धान्याद् दष्टि न अनुप्राप्त्यन वलान् शम्भा

वृणीष्व मा शरणागतः ॥

तादृक् (कर्म) कारय न (यन्त्रात्मिक) यत्र न स्यात् फलमय (प्रणम
माध्यतात्मिक) किञ्चित् ।

तादृक् पाठय न (यन्त्रात्मिक) यत्र न स्यात् पठनीयमय (द्रव्य
संगनापि) किञ्चित् ।

तादृक् नियमय न (यन्त्रात्मिक) यत्र न स्यात् नियमनीय (प्रणामात्मिक)
किञ्चित् (अनशनात्मिक)

तादृक् स्मारय न (यन्त्रात्मिक) यत्र न स्यात् स्मरणीयमय
(धारणात्मिक) किञ्चित् ।

सम्पत् एव विषयसामान्यनगरण धरित्यामाध्यात्मिकान् शम्भा

वृणीष्व मा शरणागतः ॥

* ब्राह्मणजन्यन नवीनाब्जमुक्तिमालनिमन्त्रण इति शब्दाः ।

† ब्राह्मणजन्यन नवीनाब्जमुक्तिमालनिमन्त्रण इति शब्दाः ।

कृष्णस् तार् इमि वव-सर शंभो

इमि वव-सर कास् अरसर शंभो ।

कास् अर-सर फिरतन् स्वर शंभो

फिरतन् स्वर पान् करि सर शंभो ।

सर करि आञ्ज राय चाय तल्ल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १७५ ॥ १११ ॥

112 PRAISE FOR GUIDANCE AND PRAISE OF THE
MYSTIC SYLLABLE OM

सारिन् समव् त पायस् यमव्

शमव् त शान्तिन्-कुनय् लमव् ।

अवीद् अनाय् अतीय् वनव्

व्यचार करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७५ ॥

इय् मोह-गुहलिस् ध्वद् ध्वन तरन्

ज्यय् ज्ञानवारस् पव् व्यह् हरन् ।

नठ् वक्त्रमन् राज-हंसन् व्यह् परन्

मन् कुन ठीकान् धान् कुन दरन् ।

यद् किन् पनन्ति अन्तःकरण

अव्यक्त्य वरुन् गङ्गु कुन वरन् ।

यिधु पजि तिष्ठु कुन निगान भरन्

शरन् सौमि श्री-सदम्बरन् ।

तम् कङ्क त ओ रट्टु ब्वज् क्वाञ्जि ध्वनव्

व्यचार करव् स्वरन् प्रनव् ॥

(अन्यकर्तुं स्वाभिप्रायकथन) कृष्णाख्याय (मे) उत्तरायस्व अस्मात्
समसारसरस शम्भा

अस्मात् समसारसरस अपनय किकर्तव्यमोक्ष्य शम्भा ।

अपनय (तथा) किकर्तव्यनामूढता परिवर्तय नाम त स्मृतिविधा
शम्भा

परिवर्तय नाम ॥ स्मरणे स्वात्मान करिष्यति उपलक्षित
(परीक्षित) शम्भो ।

उपलक्षित (परीक्षित) करिष्यति त्वनैयाया समया आशक्त
मकाशात् शम्भो

सुर्गोष्थ मा शरणागतः ॥ १७५० ॥ १११ ॥

स्वविधेयविषयवरप्रार्थनास्तुति प्रक्रामति ॥ ११० ॥

मर्त्य एव (वय) ममेता भजेम पुन चेतनाया पतिष्याम
शान्ता भविष्याम शान्तिमामुख्यमेव च प्रचरिष्याम ।

अभेदज्ञाना अनाया (इव) अकिञ्चना भविष्याम
सद्बिचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणव (यामाङ्गभूत
तन्म्यादामक्ता भविष्याम) ॥ १७५१ ॥

अस्मिन् भाहात्मनिकुर्वे वृद्धि शान्ति न (अस्माक) तरन्ती
चित्तात्मन स्वगन्ध दत्ता सन्ति त्रिनाशमुपयान्त ।

कम्प मधुद्रुत दानदत्ताना अस्ति पानानाम्
मन अस्ति न (न) म्बिरीभयम ध्यान अस्ति न (न)
शुद्धा सन्ति न स्वकीयानि अन्त करणानि
दृढीभजन् ।

अव्यक्तन वरणीयता इच्छाम, अस्ति न तृणजन् ।

यथा योग्य भजति तथा अस्ति न लक्ष्य लक्ष्योभयत्
शरणागता सपद्मा श्रीमदुत्तरायम् ।

आयाम (यम) निष्कामित (अस्माभि) पुन प्रणव कर्तैत
(आयिन) अत क्ता नाम द्विधा भविष्याम
सद्बिचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणयम् ॥

सतोऽगं वृत्तं गच्छि प्राप्नोति सदाहन्
 गच्छि गच्छि वृत्तिं वालुन् त खाहन् ।
 देहं कुरु अविमानं गच्छि माहन्
 संकल्पन् पत गच्छि नो साहन् ।
 वैराग्यं दाहन् गच्छि ससाहन्
 गंधीर-पानम् हृत्तं हाहन् ।
 सहज-पानं गच्छि पानं ताहन्
 ताहन् गच्छि तित्ति ओ व्यञ्जाहन् ।
 इयं वृत्तिं वीदौ त इयं सज्जनौ
 व्यञ्जित् करत् स्वरत् प्रनत् ॥
 बद्धं लूट्ताहं यित् देहं कुरु ब्रम् प्यत्
 लूट्ति नृणं वनं कथाहं किञ्चि गम् प्यत् ।
 इह दधि-दधि-मज्जं ग्रामं प्यत् त दमं प्यत्
 व्यञ्जित् त पञ्जित् क्रिया त क्रमं प्यत् ।
 ब्रह्म-ब्रह्मन् माहात्म्यं प्यत्
 अयि मज्जं यित् दमराजाहं ओम् प्यत् ।
 विवीक्षं ह्यत् ह्यत् ब्रह्मन् त कौण्डिन्यं
 तत्त्वं गच्छि त तत्त्वं प्यत् निरालम् प्यत् ।
 दय-दनं अयि आवं स्वज्ञानं खनत्
 व्यञ्जित् करत् स्वरत् प्रनत् ॥
 संसार-समुद्राहं कुहं संनुयं
 दध्ना-जलाहं कुहं फेरवुनुयं ।

सतोदात्मिकया वृत्त्या योग्यमस्ति प्राणाना सर्जीवनम्

याम योग्यो-ऽस्ति समाधाय अत्रोद्वर्णीय आरोद्वर्णीय च ।

देहान्ममुद्धे अधिमान-एव योग्यो-ऽस्ति आहन्तव्य

सफलान् अनु योग्य नास्ति धावनम् ।

वीतरागता धारणीयास्ति योग्या समारम्भ

गम्भीरभूतस्वात्मन तुच्छत्व अपहर्तव्यम् ।

सहजस्वात्मा योग्यो-ऽस्ति स्वयमेव निस्तारणीय

निस्तार अस्ति तदेव ओमिति उच्चारण (निरन्तरम्) ।

इदमेव कथित येदे' इदमेव च सज्जने

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

मदान् परिलुब्धक आगत्य दृष्टव्य यमात्मा आपतित

बुद्धिनु प्रवृत्त, कथयेय कि नाम कौटुश भूताप आपतित ।

इदृशे मत्तामद्विपुष्टे (माध्यम्य) ग्राम आपतित इम च आपतित

आज्ञं च मयना च क्रिया क्रम च आपतित ।

ब्राह्मणत्व-जन्यन माहात्म्य (महात्म्यम्) आपतितम् (०त)

अख्यैः मध्य आगत्य व्यापकतां प्रणय आपतित ।

विषय (भविष्य) मयश्च दृष्ट पूर्वोक्तधर्मता न कथित (तेन)

अपस्तात् गत तस्य च दृष्टे अनन्तमात्मना प्रणय धर्तित ।

(अमुना च) स्वर्ग-धन दान समाधत्त निधयै (तराग्रय) ररनिध्याम

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

ममारूप -ममुद्र अस्ति (८८) अतिगम्भीर-एव

(यत्र) मृष्टात्मक जल अस्ति तस्मिन् परिधाप्यन् ।

राग-देश-हम् मक् क्किस् ब्यंनु ब्यंनुय्

फाटनाववुनु कुस् मुह आवल्लुनुय् ।

आशाय-वैठि किम खम् वनवुल्लुय्

होंगिज्ज वंप् स्यकि जल् वासवुनुय् ।

वांति कति लग् क्कौटि-क्किन्नु कुस् रंनुय्

केशव-रूप् कुम् ओम तारवुनुय् ।

इध् नाव् मल्ल् अनुयवस् अनव्

व्यच्चार करव् खरव् प्रनव् ॥ १ ७५५ ॥

शार्थर् पनुनु कुय् कुनिसंय् ज्ह् हावन्

दुगोशु दुय्यत्तु कुय् द्वग्नावन् ।

कुल् रातम्बुल्ल् मल्ल्-वाग् कावन्

अज्जर पननिय् दह् रावरावन् ।

पल्लुम् शत्रुय् न ज्यतस् चावन्

म्रोठ्-कुन्-ति नवुय् नवु मवुरावन् ।

वर्मदिज्जन् पानस् ह्यय दावन्

सूर्यस् तामय् हान् वातनावन् ।

ओ शब्द-प्रकाश् बुक् पूरनो

व्यच्चार करव् खरव् प्रनव् ॥

अरूपस् कुस् सरूप् वनिय्

खरुन् चाविथ् अज्जित्तु वनिय् ।

यिह् आसि तिह् वासि तति कांह् न कुनिय्

तुर्यातीथाह् निर्लेप् ननिय् ।

(यत्र) राग हृषात्मान कृपा मत्स्या सन्ति तस्मिन् भिन्न भिन्नमेव
(भागार्जिधा)

निमज्जयन्स्वर्गान् अस्ति तस्मिन् साहात्मा जलधम ।

आशात्मकानि-कृतानि सन्ति तस्य स्वप्न मभवत्

(यत्र) शुक्तिकाया रत्नत निकताया जल भागमान भजति ।

उत्तान कुत्र नाम मग्नस्यामि बाहुतरणार्थं अस्मि कुण्डिरव

वेश्यतिपदोपेत (द्वीविषुनाम) अस्मि मे श्री इति तारकमेव ।

इदृक् नाम मध्ये अनुभवत्य आनयिष्याम

महिषार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणयम् ॥ १७५ ॥

प्रलिरत्व स्वकीय अस्मि ते एकमेव द्वित्व प्रदर्शयन्

द्विर्भासन दिग्धम अस्ति ते द्विगुणीकुर्यत् ।

अभि (च) पेचरूपी (इव) (शून्यात्मा च) मध्यभागे काकानाम्
(इन्द्रियाणां च)

आन्ध्रन स्वकीयनेव दिनानि त्रिनष्टीकुर्यन् (तिपन्) ।

पाद्याय शयुत्व नदि स्मरणे स्थापयन्

पुरस्तादपि नवीनमय नय नजीकुर्यन् ।

मध्याह्नकाल (अघि) स्वात्मान निगूढत्वानि शपयन्

मयंस्य धाजन् (तर्जुना) दानि मयापयन् (आरापयन्) ।

(तस्मात्) आसति शब्दस्य प्रकाशत्व दग्ध भा पूर्वाभ्यक्ष

महिषार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणयम् ५.

अपरहितस्य क मयस्य कथयिष्यति

स्मृति परिषय अक्षित (मय) भविष्यति ।

यन् (किञ्चित्) आत्मा नय भागिष्यन् तत्र कश्चिदपि न कश्चापि

नृपतिश्चासाध्यामाहृष्ट निर्वय दग्धभाविष्यति तत्र ।

मच्चि नाद-ब्यंदाद् मङ्ग हनि हनिय्
 ब्रह्मानंदाद् ब्वगनि मनिय् ।
 प्रथ-कुनि मङ्ग आसिथ् अंदकनिय्
 तथ् कलि यथ् निष्कल् ओं गनिय् ।
 सुय् कामि यस् वनि अंसि क्याद् वनव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 वनुनु कुह् सुलव् त दर्नव् कुह् पालुनु
 पालुनु गव् सोरुय् कौह् चालुनु ।
 चालुनु गव् स्तह-र्यह् पान् जालुनु
 जालुनु गव् देह-अविमान् गालुनु ।
 गालुनु गव् मट-निग् पान् वालुनु
 वालुनु गव् वय कासुनु कालुनु ।
 पावुनु ज्यतस् रामचन्द्र-शालुनु
 व्वपाय् क्काडुनु इमि कलि-कालुनु ।
 न-त क्याद् श्वथु नस्य बूजि बूजि कमौ
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 न्यथ् सर्व-भंकल्प-संन्यासी आस्
 निष्टू-हृद्य ठू अयासी आस् ।
 व्यवहारस् मङ्ग ब्वदासी आस्
 वस्तिय-मङ्ग-वाग् वन्वासी आस् ।
 अविलाशौ रस्तु ब्वचासी आस्
 आसिथ् न आसिथ् विकीसी आस् ।

अवशिष्ट-भविष्यति नादविन्दुस्वरूपमेव मध्ये अग्रस्य अग्रस्य (प्रत्यग्रम्)
ब्रह्मानन्दमात्रमेव उत्ताने (छ उत्तानस्वभावाति वा) गभीरी-
भविष्यति-ग ।

प्रत्येकव्यवहारस्य मध्यस्थितोऽपि भूत्वा वदति स्थित-एव (उदासीन-
वदामीन)

तस्या वाचनाया (स्थित) यस्या निष्कलम्बप्रभावेन श्रीमत्य-
भ्याम घनीभविष्यति ने ।

म एव जानाति यस्य सफल्यति (इंदृग्गजम्बा), त्व कि-नाम कथयिष्याम
सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

प्रकथन अस्ति (दि) सुलभ (सुकर) पुन दुर्लभ (दुष्कर) अस्ति
परिपालन (इंदृग्गमार्गस्य)

परिपालन-नाम अस्ति सर्वमेव किञ्चित् साठव्यम् ।

समापरिपालन-नाम (तदेव) अस्ति (परमेश्वर-) अनुसारात्मवृत्ति-
शिखया स्वात्मा प्रज्वालनीय

प्रज्वालन नाम अस्ति दृष्टात्मसुदृढप्रभिमान विनाशनीय ।

विनाशन-नाम (तदेव) अस्ति सदसकाशात् स्वात्मा अवतारणीय
अवतारण नाम अस्ति भय अपहर्तव्य सदाकावय ।

आपातनीय (समुद्रावनीय) स्वतनाया (स्मर्तव्य) राघवन्द
शृंगालयोर्धर्मैविषयकमवाङ् (रामायणादिषु प्रसिद्ध)

उपाय अन्वयणीय अथ कलिकालस्य ।

अन्यथा नि-नाम नमागत (नमाग्रीभयति) नमाग्री भूत्वा दृत्वा
कराभास

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

निय सर्वमकथ्य मन्यामी (मयत्तमर्थमकथ्य) भय

निवृत्तिमार्गस्य दृष्ट्या अभ्यास कुर्वन् भय ।

व्यवहारस्य मध्ये उदासीन भय

अनपदयमतिषु (साकव्यवहारस्य मध्येऽपि) वानप्रस्थाश्रमी इय
भय ।

अभिनाये गदित (नि गृह) (मृषादिना) विनामज्जोत भय

भूत्वा न भूत्वा (य) निर्यविकामवान् भय ।

व्यवबुनु निरामय-धौमौ आस्

आत्म-निश्चयकु विश्वासौ आस् ।

वय् ह्यव् गय् प्राव् आनन्द-गनौ

व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥

कृति पोश् कृषि ब्रह्मांडच यय

ओ जोनु धिमौ तिम् गेय् वरे ।

ओ शिव-हरे ओ-शिव-हरे

तमि पव् सावय् युस् ओ परे ।

तमि कव् मोवय् युस् ओ करे

तमि खव् मोवय् युस् ओ खरे ।

अट कस् मारन् त अट कुस् मरे

विज्ञान-रूपय् ओ तम् वरे ।

रुणस् सुह् ओ-कार् मन-वान्य खनव्

व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

113 PRAISE OF THE SYLLABLE OM

ओमय् कुय् आत्म-देवय्

ओमय् कुय् रुणजौवय् ।

ओमय् खर् कुख् लमेवय्

ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १७६१ ॥

ओमय् कुय् विष्णु ब्रह्मा

ओमय् कुय् शिव् त वमा ।

पानर्गोत्र निरामयानन्दासतक्रमाना भय

स्वान्मद्वानि-निशयस्य निशयिद्यामर्गोत्र भय ।

मन्दागं प्रदर्शित गति (च) प्राप्ता आनन्दपूर्णमज्जने

(तस्मात्) भट्टिचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रत्ययम् ॥

कति-नाम (अमस्यानि) पुष्पाणि प्रकुर्वानि ब्रह्माण्डदण्ड आनन्दानन्द

प्राप्त मन्दात ये त-स्य गता (मगता) चरे (पुनःकलापामिम्) ।

श्री गियाभिन्नदरे श्री गियाभिन्नदरे (एति प्राच)

गनेय अधीन मयंमय य श्री (इति) प्रत्ययगण आध्या ।

गनेय वृत्त मयंमय य श्रीमिति (प्रत्ययगण) करिष्यामि

तन स्मृत मयंमय य श्रीमिति (प्रत्यय) स्मरिष्यामि ।

ता-नाम क (न कमपि) स्मरिष्यामि ताता नाम च क (न कशिश्चि) स्मरिष्यामि

विद्यानरूप स्य प्रत्यय म प्रदीप्यत (ममवृत्ति मयंमयता ताता आयत्ते) ।

कृष्णाय (य) शब्दकोश (म्) न (तं) श्रीकार मन्दागपादुनिमुद्रापां उद्गुह्यिष्याम

भट्टिचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रत्ययम् ॥ १०६० ॥ ११२ ॥

ओमं॑य् कामि॑सि च॒ ब्रमा
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥
 ओमं॑य् कु॒य् वी॒द् पुरा॑न्
 ओमं॑य् कु॒य् दे॒व् वासा॑न् ।
 कु॒तुय् अ॒क्षर् स्वरि॑य् जा॒न्
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥
 कु॒तुय् अ॒क्षर् स्य॑ठाह् जा॒न्
 कु॒तुय् अ॒क्षर् स्य॑ठाह् मा॒न् ।
 ओमं॑य् कामि॑य् व॒पदा॑य्
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥
 ओमं॑य् कु॒य् यो॒ग् तय॑ जा॒न्
 ओमं॑य् कु॒य् दार॑ना द्या॒न् ।
 ओमं॑य् कु॒य् ज्ञा॒न वि॒ज्ञान्
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥ १७६५ ॥
 वना॑न् ब्र॒ह्मस् कि॒द् अ॒शब्द॑
 अ॒शब्द॑य् कु॒य् ओ॒मुकु॑ शब्द॑ ।
 इ॒च्छा व॒द्यो॒ग् ति प्रा॑रब्द॑
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥
 ओमं॑य् कु॒य् स॒य-ज्य॑य्-आ॒नन्द॑
 ओमं॑य् कु॒य् आ॒द्य भ॑द्य् अ॒न॒द् ।
 ओम॑स् जी॒वुय् प॒नु॒न् व॒न॒द्
 ओमं॑य् स्वर॑ कु॒ख् न जीव॑य् ॥

(अभ्यस्तश्चत्) प्रणव एव अपाकरिष्यति तव अभ (अविद्याकृतम्)

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥

प्रणव एव अस्ति ते वदस्व (तत्पारात्मा) पुराणानि (च)

प्रणव एव अस्ति ते देव (प्रत्यक्ष) भावमान ।

एकमेव (त) अक्षर (प्रणवात्मक) श्रुत्वा जानीहि (पुन पुनर्जानीहि)

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥

एकमेव अक्षर (प्रणवात्मक) अनन्तर जानीहि

एकमेव समक्षर अनन्त मानयस्व ।

प्रणव एव अपनयिष्यति तव उपाधि (आधिष्ठायात्मकम्)

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥

प्रणव एव अस्ति ते योग पुन ज्ञानम्

प्रणव एव अस्ति ते धारणात्मा ध्यान (च) ।

प्रणव एव अस्ति (स्वात्म)ज्ञान विज्ञान (च)

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥ १०६५ ॥

कथयन्त ब्रह्म मन्ति अग्रजन्मम्

(तत्) अग्रजन्ममिति अस्ति त प्रणवश्च ब्रह्म (सम्भावयाच्यम्) ।

(तत्) दृष्ट्यात्मक उन्नीतात्मक (क्रियात्मक) च प्रारब्धात्मक (च)

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥

प्रणव एव अस्ति त मयि ज्ञानस्यात्मा

प्रणव एव अस्ति त आदिरूप माधुर्य अनन्तरम् ।

प्रणवात्मनि ज्ञायन स्वकीय उपहाराकुम्भ

प्रणव एव स्वर अस्मि० ॥

ओमस् द्विप् चोर् पादय्
 ओमय् खर् दिप् समादय् ।
 कुनुय् अचर् कुह् प्रदान्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 ओमय् कुय् संखमागम्
 ओमय् वासिय् च्य सोहम् ।
 ओमय् कासिय् देह्कु व्रम्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 ब्रह्म-निष्ठो ओमय् कुय्
 खरन् ह्यत कुस् गमय् कुय् ।
 यक्विप् छानिय् तमय् कुय्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १ ० ७ ० ॥
 नारायण् कुय् मरन् मङ्ग
 अकार् कुय् अचरन् मङ्ग ।
 मतुक् खर् कुय् खरन् मङ्ग
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 काकाजियन् ओमय् खर्
 सुह् पानय् आत्मदेवन् वर्ह ।
 सहजं पान् तमि मर-कर्ह
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 महापुरुषौ ओमय् मोनु
 ललौश्वरिय ओमय् जोनु ।

रुष्ण कुय् आत्मा च्योन्

ओमय् स्वर कुय् न जीवय् ॥ ११२ ॥

114 PRAISE OF THE GOOD WAY

कक-डोनाह् गव् मञ्ज कल स्वरय्

बुक् सागरय्-निग क्का सुह् दूर ॥ १७०४ ॥

कक-डुन् जल मूल चल् कर्जरय्

व्यन् व्यन् रोज्या ग्रमाह् त नूर ।

मौलिय् गव् सूर्यम् सूत्य जरय्

बुक् सागरय्-निग क्का सुह् दूर ॥ १७०५ ॥

पय् भौठ् छख् लाव् दात कुह् हरय्

अरय् हिहु आस् म वन् ढरू ।

व्यचार दार लह् यूगकु गरय्

बुक् सागरय्-निग क्का सुह् दूर ॥

चमत्कार तुलनाव् अमरय्

बुह् वन् ग्रमाह् त बह् पीपूर* ।

दिह् दह् चवत्तम् रुफाह् स्वरय्

बुक् सागरय्-निग क्का सुह् दूर ॥

सुहनि सह्लाव-सूत्य् वव-सरय्

धत्त-कारन् वसि-णय सूर ।

संगौन् कर् म्योन् काकज् गरय्

बुक् सागरय्-निग क्का सुह् दूर ॥

॥ कृष्णाख्य अस्ति ते आत्माजीवस्वरूप तव

प्रणव एव भवति ॥ ११३ ॥

जीवस्य सत्ताद्योतनपूर्वकं सद्भिचारमार्गं प्रस्तौति ॥ ११४ ॥

बुद्बुदमात्र (जीवरूप) सपन्न मध्यात् जलस्य प्रकटम्

पश्य सागरात् (ब्रह्मरूपात्) अस्ति किं तत् दूरम् ॥ ११०४ ॥

बुद्बुद जले (यदा) मिलित अपगत भीतिक्षीण (यथा)

भिन्न भिन्न स्थास्यति किं महाप्रदीप प्रकाश च ।

सयोग गत (ह्य) सूर्येण सद्य दीप्तय

पश्य सागरात् ० ॥ ११०५ ॥

पश्चात् पुरस्तात् प्रक्षिप (परोपकृति धनादिक वितर) लाभार्थिक दाता
अस्ति श्रीमहादेव

क्रकच ह्यस्य भूया सा भूया तामोदप * ।

विचारात्मना दास्यता निमोषय योगात्मकं पृष्ठमव

पश्य सागरात् ० ॥

स्त्रीप्लामचमस्कार उत्थापय (उपभोजय) (न) १ अमर

त्वं भव महाप्रदीप अहं तु शलभ † ।

इह अतिदृढ स्थापय नाम स भवद्रूप मरयम्

पश्य सागरात् ० ॥

मोहान्धना जनपूरेश हनुना भवान्ममरमि

परिपक्वकायाया (च) निषतिष्यति भस्म (ह्य) ।

(तस्मात् स्वयया) अतिदृढं कुरु मदीयं काकनपयान्मकमिज पृष्ठम्

पश्य सागरात् ० ॥

* क्रकचो हि दास्यभदमकान् तच्छूर्णं पुरं पश्चात्प्रक्षिपति । तामो ॥ दास्यचर्चं
मपश्यभागं इव मयति ॥

† यदा शलभं मदेहं करोति विभज्यति तदाहमपि परप्रकाशरूपे त्वयि भोजनं
भवाम् ॥

न्यवर् वजान् कृचु अन्दरय्
 बन्योमंतु कुस् जन् सन्नूर् ।
 वायवनि वायत्तम् पननिय् स्वरय्
 बुक् सागरय्-निग्र ह्वा सुह् दूर् ॥
 कृष्णस् वायनाव् गंगादरय्
 मोहम् हम् ह्यय् व्यघार खूस् ।
 देह डूंगस्-क्यय् तरि बव-सरय्
 बुक् सागरय्-निग्र ह्वा सुह् दूर् ॥ १ ७८० ॥ १ १ ४ ॥

116 THE SAME, UNITED WITH PRAISE TO RĀMA.

राम-जुव् श्याम-रूप् हावे
 परम-गय् प्रावनावे ॥ १ ७८१ ॥
 योग गोग ह्यय् ह्यय् ह्यय्
 अचि मस्तु शान्ति-वार्थ ।
 ब्रह्मानन्द-पोश् हावे
 परम-गय् प्रावनावे ॥
 करि सत्संग बोल-वाग्र
 च्छटि मुह वास्तवाग्र ।
 हंस पखवैय् बुफनावे
 परम-गय् प्रावनावे ॥
 बक्ति-ओलु येरनावे
 शक्ति सूत्य् बसनावे ।

वद्विभक्तिं शब्दायन् (वस्तुतः) नि मार अन्तर्ग

मपन्नमाय अस्मि इव धीमाविशेष ।

च-शब्दसत्ताप्रदायिन् शब्दवन्त-कुरु-नाम-मा भवकीयेनेव शब्देन

पश्य मागारात् ० ॥

कृपागात्र (मा) नौचालना-विद्यापय ४-भङ्गाधर

मोक्षमिथ्यजयामन्वात्मना मोक्षादशब्देन दृष्टीत्या विचारात्मक
केनिपातम् ।

(यथा) दृष्टात्मनि भट्टानौकाविशेषे तरिष्यति ममासात्ममरम

पश्य मागारात् ० ॥ ११८० ॥ ११४ ॥

ममोदामात्मक राम प्रति प्रार्थनापूर्व स्तौति ॥ ११५ ॥

श्रीरामजीव ग्यामन्ध (मन्ध्यात्मनि तममि द्या रूप) प्रदर्शयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति (च) ॥ ११८१ ॥

यागात्मन हुक दृष्टीत्या विद्वान्मिका शारिका (देवी च)

प्रदर्शयति मध्य शास्त्रात्मिकाया -वाटिकाया (लघुपुष्पाद्यानम्) ।

ब्रह्मानन्दात्मपुष्पाणि उपमोक्षयति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

करिष्यति ममद्वान्मकान् पक्षिप्रगशान्

दृश्यति मोक्षात्मक ज्ञानविम्व (वागुराम्) ।

उपमति मन्महिद्वान्मकमध्य पक्षाया उद्धारयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

भक्त्यात्मककुत्साय ममानयिष्यति

मतिप्रकृता कष्ट निवृत्तयिष्यति ।

अमृत^१कि-फल^१ ख्यावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

पोश^१नूल् कन् ग^१ल्लरावे

कृष्ण-गौय् ग्यवनावे ।

नाम-स्मर^१ज्ञ-संस्तु^१ घावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८५ ॥

कठ^१मत्तु कन् मननावे

आत्म-तीर्थं मन् नावे ।

निष्काम-फल-दाम् घ्यावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

दय-माव् कति मन्दहावे

दय-गथ् न^१ज्ञ हावे ।

कृष्णस् वैकुण्ठ^१ दावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ ११५ ॥

116 POET EXPLAINS THE SOURCE OF HIS OWN POWER.

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्

आदिदेव् बननुकु ज्यय् आदिकार् कुय् ।

हारौ र^१स्तय् बव-सर तार् कुय्

सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८८ ॥

आदि-अन्त-शब्दन् मल्ल ओ-कार् कुय्

जपन^१य् मल्ल अजपा जफ् सार् कुय् ।

अमृतात्म(मोक्ष)-फलानि ददायिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

जीवजीवपत्तिरु ह्य सप्तोत्स्यति

कृषीति-(कृष्णकीर्ति-) गीति प्रापयिष्यति ।

स्वनाममस्मरणे-युक्त (मा) स्वापयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥ ११८५ ॥

अप्रमानित ह्य सात्त्वयिष्यति

आत्मात्मतीर्थ मन सत्तापयिष्यति ।

निष्काममत्कर्मोत्पन्नजलपान प्रापयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

इत्य-नामधेय कृ(कुर्यापि न) कुर्यापिष्यति

स्त्रीशयंगति प्रयत्ना प्रदर्शयिष्यति ।

कृष्णात्मन्य (मम) वैकुण्ठगति ददायिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥ ११८६ ॥

स्वात्मानमुपलक्ष्य स्वसामर्थ्यकचनपुर मरमुपदिशति ॥ ११९ ॥

१-अमराश्वत्थान्मन् धर्ममात्र ममा अस्मि

इत्यानामाश्व भविषु तत्रैव अधिकार (भाग्य) अस्मि ।

अथ यिनेव ममात्मरस तरणाया अस्मि

मद्वन्विता मय प्रियारय ॥ ११८८ ॥

नाशत्रये (च)-शब्दाना मय अ-कार (ध्वज) अस्मि

उपानां (च) मय अउपामन्यथ उद माधुर्य अस्मि ।

द्याम मङ्ग आत्मकु द्यान् शूविदार् कुय्

दारनाथ-दार् दारनाथ दार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥

ब्रूँठि यिथ् प्रारब्दकु व्यवहार कुय्

पथ् ब्रूँठि नेरमस् फेरनस् वार् कुय् ।

वायि बन्द बन् त माँजू कुस् थ्य दरकार कुय्

थ्यथ् कर् थ्यार् थ्यथ् कर् थ्यार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १ ७८० ॥

परादौन् मुख-ब्रूँज् लकथ्यार् कुय्

यावनस् मङ्ग कामुकु अन्दकार कुय् ।

मुज्यरस् न-धकुन् संकल्प-वार् कुय्

कर् धरग-कार् कर् धरग-कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥

गवड् अवनय् बोनुन् दरकार कुय्

तव पत अद मननुकु आदिकार् कुय् ।

निटिद्यासन् जेन् तोर तयार् कुय्

साचात्कार् साचात्कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥

ध्यानस्य मध्ये स्वात्मन ध्यान शोधमान अस्ति

(त) धारणायुक्त धारणया धारय ।

४-अमरात्मस्वात्मन् धममान सवार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

पुर आसात्य प्रारब्धस्य व्यवहार अस्ति

पश्चात् पुर निर्मान्तु परिवर्तितुं मुक्तरस्य अस्ति ।

भातर बन्धस्य पिता माता च का नाम तव साद्यकृत् अस्ति

चित्त (अन्त करणानि च) कदा मित्राणि चैतन्य कुप मित्रम् ।

५-अमरात्मस्वात्मन् धममान सवार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥ १७९० ॥

पराधीनमेव मूर्खजुष्टिक कौमार अस्ति

यौवनस्य मध्ये कामस्य अन्धकार अस्ति ।

दुष्टावस्थाया अशामर्थ्य सकलभारस्य अस्ति

कदा-नाम (कदापि न उक्तावस्थासु) पौन्यमस्ति कुरु पुत्रस्य
(बौद्ध) (वज्रोनेन म्वौकुन) ।

६-अमरात्मस्वात्मन् धममान सवार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

प्रयमत कथाश्रवणस्य श्रवण योग्य अस्ति

तस्य पश्चात् च मननस्य अधिकार अस्ति ।

निदिध्यासन त्रय तत्त्वानात् सज्ज अस्ति

(परमेश्वर) साक्षात्कार प्रयत्नम् ।

७-अमरात्मस्वात्मन् धममान सवार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

सुह-स्यन्दि सुमि-कनि दन्द्रिय द्वार् किय्
 यिम पार् गैय् तिम् दह् औतार् किय् ।
 दह् शम्राव् दह् खट्टमथगार् किय्
 कर् दशहार् कर् दशहार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यच्चार सथ् व्यच्चार ॥
 पानस् नात्ति कुननुकु यत्तिचार कुय्
 अयि आमत्तु बन्ति-हन्दु स्वक्कहार् कुय् ।
 कुस् मनाह् कुय् करान् कसन्दु आंकार् कुय्
 कुख् च्छह् स्वक्कार् कुख् च्छह् मक्कार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यच्चार सथ् व्यच्चार ॥
 द्वार्-वर लारिय् न सृत्थ् अय् व्य खार् छय्
 आसू व्हारान्तिथ् नफ्फेञ्ज् खार् छय् ।
 मारन्द-फल् यूगिय् पत सार् छय्
 यट-अन्वार् यट अन् वार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यच्चार सथ् व्यच्चार ॥ १७८५ ॥
 कमिस् कारुवार् कुय् त कुम् बेकार् कुय्
 नाच्चक देह-दृष्टि-हन्दु अन्दकार् कुय् ।
 मन् जेन् वौदच्चि ज्जिवि यकरार् कुय्
 माच्चय्कार् माच्चय् कार ।

मोहात्ममिभ्युन्या संतुष्टानि इन्द्रियद्वाराणि मन्ति

ये (तु) तत्पार गता ते दश अवतारा (इव) मन्ति ।

(तानीन्द्रियाणि) दश श्रमय दश (दिक्पाला) मेवका सन्ति

कुस दशेन्द्रियविषयादृतिमेव कुस दशहरयोगभगतिम् ।

हे-श्रमरात्मस्वात्मन् धर्ममान समार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

स्वस्य गलावलम्बे पातनाय स्वातन्त्र्य अस्ति

हृस्ते समागत भक्तिरूप मुक्ताहार अस्ति ।

(तत्र) की नाम निरोध अस्ति कुर्वन्-कस्य नाम अङ्गीकार अस्ति

अस्ति त्व स्वतन्त्र अस्ति त्व सुखतारक ।

हे-श्रमरात्मस्वात्मन् धर्ममान समार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

काकिणीमित्त उपयोगि भवत् तव न भगत् हि तव खारीक (महा-
भार) अस्ति

मुख उद्गात्र (प्रसार्य) कुनिष्ठा खार नाम्नी (देवण्यन्तस्थोपरि
या स्थाप्यते) अस्ति ते ।

प्राप्त्य-फल भुक्ता पञ्चादय अपयानावस्था अस्ति

जलयन्तस्थपेयणीयन्तस्थानामुवाह (इव) पेयणीयन्तात्मदेह
समानय सरफलावस्थाम् ।

हे-श्रमरात्मस्वात्मन् धर्ममान समार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥ १७८५ ॥

कस्य नाम कार्यव्यवहार अस्ति क च अकार्य अस्ति

निरर्थमेव देहात्मबुद्धिरूप आन्ध्र अस्ति ।

मन उय वदस्य जिज्ञया(वाचा) स्वीकार अस्ति

स्वतन्त्राधिकार (इति)(मनाजयो) ईश्वर-स्य कार्यस्थाप्यन्ति ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

तीव्र-वैराग्यं खासं सबकारं कुय्

शिव-शिव बोलुनु पानं आव-शारं कुय् ।

व्यहस्यं राग-रक्तं बुद्धमस् वारं कुय्

शान्यं शालमारं शान्यं शालं मारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

शक्तिपातकिं ग्रहणं सुबदारं कुय्

दर्शनं अर्थं कामं मोक्षं दिनुं धनियारं कुय् ।

इथुय् सरकारं कुय् इथुय् सरकारं कुय्

करं च्छं दरवारं करं च्छं दरवारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥

कृष्णं नाव् प्योमेतुं दनियाद्-दारं कुय्

लूकन्-हन्दुं हिन्दुं स्व-ति व्यवहारं कुय् ।

दिव्यं पानय् त्रिवुवन-सारं कुय्

सर्वं आदिकारं सर्व-आदिकारं ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्

सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् धममात्र समार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

तौत्रेवैराग्यात्मक शोभन हरितरालारण अस्ति

शिव शिवेति भाषमाण स्वय उत्तप्रपातविशेष अस्ति ।

निवेश करिष्यसि चेत् रागरहित दर्शनस्य सौष्ठव अस्ति

शास्त्रात्मक शालमारात्वाद्यान शान्तिमेव ह-सगार्थं मारय (जय) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् धममात्र समार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

अनुग्रहपदात्मकस्य पुरस्य अधिकारी अस्ति

(तस्य) धर्म अर्थं काम मोक्ष दातुं सामर्थ्य अस्ति ।

इदृश प्रधानकार्य अस्ति इदृश राजा अस्ति

कुरु त्व उपासनामेव कुम त्व राजसभास्थितिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् धममात्र समार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

(स्वात्मान प्रति ग्रन्थकृदुक्ति) कृष्णंति नाम आपतित कुटुम्ब-भरण
अस्ति-ते

लाकाना मदृश तवापि व्यवहार अस्ति ।

दाता स्वयमेव त्रिमुवनसारभूत (शिव परमेश्वर) अस्ति

सर्व सामर्थ्य सर्वोधिकारम् ।

ह-अमरात्मन् स्वात्मन् धममात्र समार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥ ११६ ॥

117. EXHORTATION AS TO THE UNREALITY OF THE WORLD

सर कर् संसार नदरुय द्राव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८०० ॥

वन्द् कर् लूव-संकल्लुकु वाव्

पानय् पकि प्रारब्धसू नाव् ।

कर् पूर्व-कर्मक्यन् पंवच्चन् काव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

संसारस्-मज्झ रोज् निर्मल

बुद्ध् खल्लवय्यस् लारि मा जल ।

पाप्पिस्-मज्झ आसिध् भाव-चाव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मायाय-मज्झ निर्माया रोज्

स्वर रोज् वैराग-राग-स्वर बोज् ।

सत्वेगक्यन् बगनय् कन् धाव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मायाय-हिलि खोक् पत छस् खज्झू

समदृष्टि कटवार्थ पकनाव् तीज् ।

टर्म-व्यद्योग कर्म-खोरि वायभाव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

सोहम् हम वाय् मोहनि-गाठि

जाज्झ नाव् पकनाव् स्यलि वति-पाठि ।

पुनरपि सांसारिकावस्थाप्रदर्शनपूर्वकमुपदिशति ॥ ११७ ॥

परीक्षाविषयः कृत्वा समारः निभारः (भुक्तान्मंत्र) निमित्तः (श्रातः)

(समारः) क्षतिना-भय मा क्षेमनातः (प्रियमर्गः) क्षेम-
(स्मरण) रपाति पक्षपुष्पाणि उपमङ्ग ॥ १००० ॥

निम्नं कुरु लोभविषयमकम्पाभ्यस्तं यावत्

न्ययमंत्र संश्रित्यति धारयभोगरपा मौजा ।

कुरु पृथक्कर्माभिरुपाया दक्षवीजना उपभोगमु

क्षतिना-भय मा क्षेमनात ० ॥

समारः-साम्प्रतर्पित तिष्ठ निर्वप

परा-नाम पक्षपक्ष मसंक्षय मा-नाम उत्तम ।

अन्यो-साम्प्रतर्पित धृत्वा परिपूर्णं न

क्षतिना-भय मा क्षेमनात ॥

साधारण-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित तिष्ठ

समारहितः तिष्ठ लोभविषयमकम्पाभ्यस्तं दृष्टः ।

समारः-साम्प्रतर्पित तिष्ठ (दृष्ट) प्रियमर्गः कर्मा निमित्तं

क्षतिना-भय मा क्षेमनात ० ॥

साधारण-अन्यो-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित तिष्ठ
साम्प्रतर्पित

साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित ।

पक्षपक्ष-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित

क्षतिना-भय मा क्षेमनात ० ॥

साधारण-अन्यो-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित-साम्प्रतर्पित तिष्ठ

क्षतिना-भय मा क्षेमनात ० ॥

सहस्र-दल डल पद्मासन प्राव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८०५ ॥
 अन्द्रि वैर-ऊर् रोज् नरकि-पाठि
 बह-बहुतुय् पख् सज्जन गाठि ।
 लाव् प्राव् प्यच्च-हिहु कूचरय् म हाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 पटं-तेलि किय् कर् बुक् कर्वि जूजि
 अन्द्रि प्राव् गोर् जन् ज्ञानेचू गूजि ।
 न्यवरि देह-अंदकार् केहु फुटराव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 अत-गत कुकिलि-पोट् जन् यज् म येर्
 जुवरकि-पाठि कमंग-मझ्वाग नेर् ।
 भक्त कुय् सज्जन-बाक्कहु बाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 मन-कनबहु दय-लोल लाव् वर
 नेलिय् मद्वर सोदागर् ।
 भाव-धाव होश-बुमिपोश् झलनाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 संसार-बोर् प्यच्चराव् चाव् फ्रव्
 गिलि-हन्दि-पाठि डल-ज्जन-प्यठि पख् ।
 राक्कंस-पानम् अहु म गेह्वराव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८१० ॥

सहस्रपत्रपद्मस्थानकपे सा स्थाने (त्रयारन्ध्रे) पद्मासन प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥ १८०५ ॥

अन्तःकरणेन निर्वर (सर्वमृतेषु) तिष्ठ नडवत् (अन्तःशून्यं बहिर्दृढं)

सौहृदपूर्णं गच्छ सज्जनात्मना संघस्यामेन ।

(ततः) उपलब्धिं प्राप्नुहि असारतृणविशेषसदृशं स्वरिक्तत्वं मा प्रदर्शय

चलिता-भव मा चेतनात् ० ॥

पटलाधस्तात् क्रिया (नेत्रनिर्निमेषाभ्यासनं सचयं) कुरु पश्य तृण-
मुलकस्यैव आसारणपटलम्

अन्तः प्राप्नुहि शुद्धाटफलं इव ज्ञानात्मकं कलसारम् ।

वहिः दहाभ्यकारात्मकं कण्टकजालं भञ्जय

चलिता-भव मा चेतनात् ० ॥

जन्मस्त्रागमागमेन तृणतनुविशेषं इव वित्तान् मा वित्तानु

जलफलविशेषजत् निम्बमद्गम्यभागात् निर्गच्छ ।

मुक्ताफलस्यैव अस्ति ते सज्जनात्मपण्यद्वीपं मुन्याश्च

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

मनसा-नीलात्पलकजत् ईश्वरप्रमात्मकं लाभं वृणु

समिलिष्यति तव सद्गुर्वीश्वरा व्यवहारकः ।

भक्त्यात्मयुना चैतन्यात्मनीलात्पनं विक्रामय

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

समारम्भात् लघ्वीकुरु परित्यज भौतियामसु

पक्षिविशेषजत् मराजलशृङ्गात् प्रवरः ।

रात्ररमान्धस्यान्ध्यान् पक्षिविशेषं मा कलय

चलिता-भव मा चेतनात् ० ॥ १८१० ॥

श्रद्द-वासनाय शम् रटनय् कम्

शम दम् बुफ् चाव् दिह् म किंसि दम् ।

यदि होशकि गोश पान् बुफ्नाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अविकुकि-सन्दि-पाठि चद्द म तुल् फूदि

बूद्द रोञ् सुद्द कुय् आत्म-बूदि ।

पोशनूल-सन्दि-पाठि कृष्ण-गौच् गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अगतच्च ताप-हृच्च बुड्ढ-निश चल्

साय कर् सज्जम कुलिसय् तम् ।

अल् चय् फन् खय् जाग् डल्काव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अवर-अब्द कुकिलु अन् बोल् शंभ

कर् म ककर-सन्दि-पाठि ककरुकु ।

अंग-दूश संग-दूश देह् म रावराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

वासनाय-गाद्य लूब व्यट् मो दाव्

मनचूय् दश्रा कम-किन्नि चाव् ।

व्वज्ज-अग् संतोश-ताज् दिह् याव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८१५ ॥

जीव-दयाय-हन्दु कर् व्यवहार

अविद्याय चारवच्च वीद-न्याय् चार् ।

शुद्धवामनया शान्ता-भव ग्रहीष्यन्ति-(न)-त्वा के नाम (कामक्रोधादय)

शमेन दमेन आकाशगति त्यज (कुम्भ) देष्टि मा जलपक्षिपत्
निमज्जोन्मज्जनानि ।

प्राञ्चेन चैतन्यात्मना प्रकाशदर्शनस्थानेन स्वात्मान उद्घापय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

पक्षिविशेषपत् उच्चै मा उत्थापय शिर पक्षिस्तारम्

सुबोध तिष्ठ फल अग्नि-तत्र आत्मबोधेन ।

जीवजीवपक्षिविशेषपत् कृष्णस्य-गीति गायस्य

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

लगादृषाया आतपतमाया भरभूमे दूरे-भव

ह्यायविश्रान्ति कुम्भ मज्जनात्मन ह्यायवृत्तस्य श्रय ।

जल पीत्वा फल मुक्ता अनुकुम्भ मृदप्रायजनम्

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

गुह्यतनुमात्रेण कोकिल हृदय भाषमायो-भव के-शम्भो-इति

कुम्भ मा कुकुटपक्षिः शब्दविशेष-निरर्थम् ।

अङ्गाना-शेषेण कुम्भशेषेण (च) इष्ट मा दिनष्ट-कुम्भ

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

दासनात्मक मीन लोभेन ग्राह्येन मा शयय

मन स्या तृष्णा करुणा परित्यज ।

षुद्धात्मक-यत्न सतोषात्मकमुकुट दत्त्वा निर्धरि

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥ १८१२ ॥

मर्षभूतदयात्मक कुम्भ व्यवहारम्

अग्निशालात्मकस्य पक्षिविशेषस्य परम्पराभेदव्याध अपाकुम्भ

अविनाश-नीलकाश वाश करनाव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् छाव् ॥

व्वदरकि लूव्कि लम् तय् मक्

शमरिथ् संतोशच ग्वफि अक् ।

कामनाय सौमिज् वारव् म दाव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

रक्षि कुय् मर्प-मम् न-जि कुय् नाग्

पक्षि पक्षि बुक्त्त कुख् चिढाकाश् ।

दक्षिथ् रणि-द्विबु वन् त्यक्षिथ् नटि-बाव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् छाव् ॥

वीर कुवीर् कुख् छिय् ग दन चार्

समयकि स्ख ख दख वीरथ् म चार् ।

वीर् च्याज् दैर-वोज्ज-निश वीर्य-माव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् छाव् ॥

स्वप्रकाश व्वज्ज स्वम-सौकि वथराव्

व्यचार नेवौ नजराह् चाव् ।

रग-रग वेरग् बुक्त्त किष्णु द्राव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८२० ॥

शान्ति-शालमाक् कुय् शिव-अनुयह्

अन्दरिमि त्याग न्यव्रिमि राग व्यह् ।

संन्यास-वृच्च अतलास् पैराव्

उल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् छाव् ॥

अग्निनाशरूपस्य-प्रतिविशेषस्य भाषणानि कारय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

उदरनिमित्तस्य लाभस्य (रूपान्) कूर्मान् पुन मत्स्यान्

शमित्वा सतोद्यात्मिकाया मुह्याया प्रविश ।

कामनात्मिका सिद्धीं आक्रोशनानि मा दापय

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

रज्ज्वाभिव अस्ति तत्र सर्पस्य नपि (वस्तुतः) अस्ति ते नाश

सत्येन सत्येन धन्य नाम अमि चिदाकाशस्वरूप ।

इगंधा रज्जुमृदुश्च भज त्यक्त्वा घटभावम्

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

न जीर कुर (इव) अमि, मन्ति ते नहि धनानि द्रव्याणि

समयानुष्ठेतेन सुखेन दु खेन शौर्य मा व्यन ।

यीरा त्वरीयात् धैर्यात्मच्छायावृत्तात् अल्पयतमवृत्तताम्बान

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

स्वप्नकाशरूपाया मुह्याय डल सरामध्यगतविशिष्टमृदो आत्मणु

त्रिवारात्मभ्या नद्याभ्या दूरदृष्टि प्रतिप ।

नानारूपेण नोदय (मन् परमात्मा) धन्य नाम ईदृश निर्गता-र्ति
(विक्रमभागत)

चलितो भव मा चेतनात् ० ॥ १८२० ॥

गारायात्मोन्मानविशेषे अस्ति त शिवानुष्ठे वय (कारणम्)

अन्तर्गतन त्यागेन अहिर्गतन रागस्य आम्ब्य ।

मन्यामवृत्तात्मक कीमदवस्थामिदं आच्छादय

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

राज्ञ-क्षेपि नगर-मङ्ग आस् वन्वास्

निष्काम् रोज् चिय असिथ् दास् ।

कनख्-राज्ञ राजसिय मङ्ग याद् पाव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् ङाव् ॥

शक्तिपात-निष्ठात श्रिव-मंडल् प्राव्

कावुन् बव्व् च् खल्ल् गल्ल् हन्ट् डल् ।

आत्मस् परमानन्द-मस् च्याव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् ङाव् ॥

निष्कल-रूपुकुय् प्वलावाह् ख्यह्

निर्मायाय-हंस् आङ्गाह् चह् ।

मोह-वति थकनुकु रोजिय् न ताव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् ङाव् ॥

ज्यत् तकिय् दिष् थठ् सच्च-फर्गस्

व्व्-वार्या आत्मा-ध्वरगस् ।

योग-वालादय् थठ् लरि साव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् ङाव् ॥ १८२४ ॥

विवीक-वय्-सर मङ्ग कर् आन्

अदेत पाज्जि नाव् मन् तय् प्रान् ।

तुर्या-वाग योग-निद्रा पाव्

डल् म होश ज्यत्तकिय् पंपोश् ङाव् ॥

हंसनाद-स्वर कर् शाह् त्वल्लि त्वल्लि

मांडक-ग्रन्ध मित्र-मंडल्ल् भूल्लि ।

हे-राजभूत-शुद्धिरूप नगरमर्घ्ये-इति भव वनवासीव

निष्काम-एव तिष्ठ सिद्धि मूल्या दास ।

जनकराजविशेष राज्याधिकारस्य मर्घ्ये श्रुतां समानय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

शक्तिपात(अनुग्रह)रूपोद्याने शिवमण्डल (साधुश्रम) प्राप्ति

उपशुद्ध-तत् भक्तिरूप मुक्तिरूप दृष्ट्यर्थेण उल्लेख ।

आत्मान परमानन्दस्वरूपसुधा पावय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

निष्कलरूपसाक्षात्तमक भोज्यविशेष खाद्यस्य

निर्मायस्वरूप चर्माधिकरणं चित्र ।

मोहात्ममार्गस्य गमनश्रमस्य अतृप्तिभू भवत् न सताप

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

चिदात्मक उपधानं दत्त्वा पृष्ठं सत्मात्मगण्याया

बुद्ध्यात्मभार्या आत्मरूपपुरुषाय ।

योगात्मदृष्ट्यं पृष्ठं पार्श्वतः स्थापय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥ १८२५ ॥

दिवेकात्ममरोविशेषस्य मर्घ्यं कुरु धानम्

अर्द्धतत्रीचात्मना धानीवेन स्थापय मम पुन प्राणान् ।

तुरीयावस्थोद्याने योगनिद्रा कुरु

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

एवेति नादस्वरेण (ह्रस्वपक्षिजन्देन या) कुरु श्वास उन्माय उन्माय

प्राणजन्देन (माण्डक प्राणव्योच्यते) मण्डूकमथश्चि भाषणम् ।

पवनस् त गगनस् सूत्य मिलनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

अन् फल वूगनि यट जन् फेर्

कर्म-फल-फल-तल ओट्ट-हिदु नेर् ।

यख् दिदि लख्-चख् च्याङ्ग अख् याव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

म्यङ्गरकि ख्यि पख् सतसय् सूत्य्

अज् ताङ्ग वत-गय् आय् गैय् कूति ।

त्याग-खोरन् लाग् वैराग-खाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

बव-सर सैहकु कड् अमान्

मोह-गत-कदलस् नौरिय् जान् ।

कर्म-स्यङ्ग व्यङ्ग-नाव् स्यङ्ग पकनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८२० ॥

यख्-ज्याह् मिलविथ् पान्निवय् तथ्

देह-अग्ग-वोटाह् सूत्य् आख् ह्यथ् ।

राज नेर् सैरस् कुस् कुय् वाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

पर्जनविथ् अमर-पान् आस्

ख्यथ् च्यथ् ह्यथ् दिथ् वाग्यवान् आस् ।

सूत्य्-वान्यन्-हङ्ग यविजि न गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

प्राणवायुना घृदाकाशेन च सह मयोजय

चलितो भव मा चेतनात् ० ॥

अन्नानि जलानि भाक्तुं पेषणी इव वर्तस्व

कर्मफलात्मकलयन्सात् पिष्टुं सदृशं निर्गच्छ (भव) ।

परिपाकं दास्यति लक्षसंख्यद्रोणमानं त्वदीयं एकं पादसेटम्

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

आर्जयन् सेतुना चरस्व सत्येनैव सह

अद्य यावत् पान्था आगता गता कियन्त (असंख्या) ।

त्यागात्मपादयो मयोजय वैरागात्मपादुकाम्

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

भद्रसरसं संचारय उपभुङ्क्ष्व हंप्सितम्

माहात्म्यमहाप्रवाहसमुविशयात् निर्गमनं जानीहि ।

कर्मसिद्धयं बुद्ध्यात्मनोका ऋज्वीं समप

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥ १८३० ॥

युगपत् सपात्रं पञ्चैव तत्त्वानि (पृथ्व्यामनावाय्वाकाशानि)

दहात्माग्निमन्तापेतनोका मह्यं आगतस्त्वं सृष्टीत्या ।

राज्यं निर्गच्छ संचाराय क्व अस्ति ते भक्त (ने स्र वा)

चलिता भव मा चेतनात् ० ॥

उपलब्धं अमरात्मस्यान्मानं आस्त्व

भुक्त्वा पीत्वा सृष्टीत्या इत्या भाग्यशाली भव ।

महत्कारिणस्य भवन्धिनीं निघटि न उपालम्भम्

चलितो भव मा चेतनात् ० ॥

राजयोग-अभ्यास मन-हुँग रठ्

हठ-कर्म इन्द्रिय-वगव्यन् म चठ् ।

फटनकि खोफ गाल् वासनाथ वाव्

डल् म होश च्यत्तकिन् पंपोश् छाव् ॥

दोर्थ-फिरि भक्कलल् बुछ् वाव-माल्

वाल-पान आल्लविच् वाल् रठ् वाल् ।

पूह् पस् दूह् कुय् नख-पूह् चाव्

डल् म होश च्यत्तकिन् पंपोश् छाव् ॥

मन् जेम् खल् प्राव् स्यद् गच्छि योग्

इन्द्रिय् खुल आव् बूगन् बूग् ।

निर्मल् आस् कास् देह-ब्रम-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिन् पंपोश् छाव् ॥ १८३५ ॥

साद-प्रहूँ शाह्लाद गरि नेर्

राद-राद सैराह् करिच् पथ् फेर् ।

सूत्य् आस् छाप् थिह् ख्वय् तिह् आनन्द प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिन् पंपोश् छाव् ॥

पक्कि-वक्कि सूत्य् प्राव् ज्ञान-गूरि-बाव्

च्यच्-चडि मल्ल आत्म-दद् पर्जनाव् ।

न्यर्नय खेर् ख्वाव् च्याव् वीद-गाव्

डल् म होश च्यत्तकिन् पंपोश् छाव् ॥

कर्म-क्य दान-दानि दर्म-हद् मन्द्

ओशद् नेरि तथ् यशोदानन्द् ।

राजयोगस्याभ्यासेन मनोनौका गृहीष्य

दृढयोगरूपेणा इन्द्रियात्म-कटान् मा हिंस्नु ।

निमज्जनस्य भयेन नाशय दासनात्मक चायुम्

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥

नदीधममार्गेनचारात् मोक्षसि निरौत्सव्य आयुगतिम्

दात्याश्रयस्या परित्यक्तं कृत-प्रति ग्रथान् बाला (वामना) ।

पूर्यतया गच्छ दूर शक्ति शने प्रक्रान्ति त्यज (कुम)

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥

मन जयस्य सुख प्राप्नुहि चित्तु' समिष्यति (भविष्यति) योग

इन्द्रियाणि स्वतन्त्राणि (उन्मुक्तानि) कुम भोगान् भुङ्क्ते ।

निर्मल भद्र अपनय देहभान्तिभावम्

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥ १८३५ ॥

माद्यु-प्रकृत्या राजपुत्र (इव) शुद्धात् निर्गच्छ

तृणपूर्णांश शून्यजलक्षेत्रेषु संचार कृत्वा पश्चात् वर्तस्य ।

(प्रारब्ध) सह आगतं त्वं शुद्धीत्वा यत् मुक्ता तत् आनन्द प्राप्नुहि

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥

प्रतिषिद्धतत्त्वतकेन सहैव प्राप्नुहि ज्ञानात्मशोषालभावम्

चिदात्मदोहनपात्रा मध्ये आत्मरूपदुग्ध उपलस्य ।

निर्घातात्मक जलतृणविशेष भोजय दुग्धं यदात्मगाम्

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥

यत्कर्मात्ममन्यन्त्या ध्यानात्ममन्यानेन धर्मात्मदुग्ध मय

श्रीपथ निर्गमिष्यति तस्मात् यज्ञोदानन्दनाम्ना (श्रीकृष्णेति
स्वरूपसाक्षात्कारात्मकम्) ।

तस् कुह् बूग् वूगिथ् ब्रह्मचारि नाव्
 डल् म होग् व्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 दक्लि प्रह्नु मोच-दायस् नाम्
 व्यवहारस् मङ्ग रुद् निष्काम् ।
 न्यंवि मङ्ग थिय् सुह् पंपोशाह् द्राव्
 डल् म होग् व्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 मोह-स्यन्दि तारिय् कुरुनावतार्
 कृष्ण वट् खारिय् गंगादार् ।
 'व-सर आवलन केशव नाव्
 डल् म होग् व्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

118 THE POET DESCRIBES HIS OWN CONDITION

योग-बल सहस्र-दल डल दित् म्य दम् हरे
 व्यत्त-नावि रेट् म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४१ ॥
 निष्कल शशि-कलि बुक् म्य जंजम् हरे
 व्यत्त नावि रेट् म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 बाल-पान ग्राम् च्योन् स्वयम् प्रथम् हरे
 पानि-पान सह-र्यहि व्यथ् म्य ज्यन्वम् हरे ।
 तिथ् गोम् प्रथम् च्योन् पथ् ह्यथि यम् हरे
 व्यत्त-नावि रेट् म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 तेलि सुय् स्वरूपस् यस् चलि ब्रम् हरे
 न-त क्वा चेलि-कर्म तीज्-शालि शम् हरे ।

तस्य हि अस्ति भोगान् भुक्त्वा ब्रह्मचारीति नाम (अभिख्या)

चलितो भव मा चेतनात् ० ॥

इन्द्रिया प्रकृत्या (स्वभावन) मात्तदायक (इति) नामधेय

व्यवहारस्य मध्ये ऽपि स्थित निष्काम ।

कर्मसरागे मध्यात् यथा न पद्मपुष्पमित्र निर्गत

चलितो-भज मा चेतनात् ० ॥

मोहान्मन्त्रिभुनगा तारयिष्यति त्वा न इयावत्तार

(रे) कृष्णाय तट (म) उद्गुरिष्यति-त्वा शङ्करधर्मकम्प ॥

भवात्मसरस यावत्तात् कैश्वरति तद्गामधपसु

चलितो भव मा चेतनात् ० ॥ १८४० ॥ ११९ ॥

स्वावस्था निरूपयति ॥ ११८ ॥

यागबलेन महत्तदलपद्मयुते सरसि (ब्रह्मरन्ध्रे) इत मया निमज्जन से-हरे

चित्रपनौकाया शुद्धीता मया अग्रभागा (यत्र) साऽहमिति नौकादण्ड
से-हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कलरूपया शशिकलया (तदवात्मा) उद्भूत मम अतिगैव (शुद्धमत्त्व च)
से हरे

चित्रपनौकाया शुद्धीतो ० ॥

(यत) ब्रान्यावस्थायामेव समागत मे त्वदीय स्वभावत प्रम से हरे

स्वयमात्ममेव सेहृत्पया लालाया उद्भूत मम अत्यन्तोच्चाऽर्चिस्त्व
से-हरे ।

तया समागत मे प्रेम सत्र (यया) निवर्ति अर्होष्यति यम न हरे

चित्रपनौकाया शुद्धीतो ० ॥

प्रकाश करिष्यति न एव स्वस्वरूप यस्य अपयास्यति यम से-हरे

अन्यथा अस्ति-किं त्रिभिध (पुण्यपापमित्र) कर्मणा तेज-स्वभावस्य अम
ह-हरे ।

मेनि मस् च्यनु कस् मेनि आलम् हरे

अत्त नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥

दोरुम् छान् छस खोरुम् दम् हरे

तोरुम् पान् व्वओरुम् ओ हरे ।

चोरुम् त तोरुम् व्वक्तम् चम् हरे

अत्त-नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥ १८४५ ॥

आअर्थ-यानस् किह् आअर्थ थम् हरे

आअर्थ वमवुनु कुस् निरानम् हरे ।

आअर्थ जानान् किस् व्वत्तम् हरे

अत्त-नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥

कक-रस्तु गेण् कुय् करान् ओ-ओ हरे

ठिज्ज-रख गटाय खर् किह् कम्-कम् हरे ।

केर्थ-रस्तु बोज् अजपा जौर-वम् हरे

अत्त-नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥

साख्ख-थोग् सोन्थ् आम् छाथ्-समागम् हरे

हरग्ग-रस वासुन् द्राम् चलु म्य गम् हरे ।

होश-पोश-चर्थ् प्योम् शान्ति-शब्बन्म् हरे

अत्त-नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥

सकाम-कर्म-वारिचू तुल् म्य कम् हरे

निश्काम-कोच चावनाव् रत्तु कदम् हरे ।

निर्वासन आसन कड तम् हरे

अत्त-नावि रट्ठु म्य नम सोहम हम् हरे ॥

मिलिष्यति आसन्नं पातुं कथं (यस्य) उपहसिष्यति जगत् चे-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥

धृतं मया ध्यान समाधानेन आरोपितो-मया प्राणवायु (श्वसो वा) चे-हरे

उत्तारितो-मे स्वात्मा उच्चारितो-मया प्रणव ज-हरे ।

(आरौ) विचितो मया पुन तारित-मया (विहित मया) मुक्ताममूहस्य हिङ्ग
 ज-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥ १८४५ ॥

आश्चर्यकारिस्थानस्य (शरीररूपस्य) सन्ति आश्चर्यदा (इन्द्रियरूपा) क्षमा
 ज-हरे

(तत्र) आश्चर्येण घातया अस्ति-तस्य निराश्रयरूप ज-हरे ।

आश्चर्यरूप जानन्त सन्ति-तस्य उत्तमपुरुषा ज-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥

(यत्र) आध्मान विनैव शब्द अस्ति कुर्वन् ओम्-ओमित्युच्चार ज-हरे

(तत्रैव) आहतिरहिताया घण्टाया स्वरं सन्ति अनन्ता (अलौ
 किका) ज-हरे ।

(तत्रैव) आहनन विनैव शृणु अलपात्मक वायुविशेषशब्द ज-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥

साङ्ख्ययागात्मा वसन्तकाल समागतो मम हित (सृष्टीत्वा वा)-समागम ज-हरे

हर्षात्परस्मै अङ्कुर निर्गतो-मे अपगत (ज) मम (सद्यत्मात्म) भय
 ज-हरे ।

सर्वतनान्प पुष्पलताया आपतिता मे आन्यात्मचन्द्रमण्डलोद्भूतमुधारसंकेत
 ज-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥

कृतसकामकर्मद्वयभारस्य उत्थापय मम अङ्कुरग्रह ज-हरे

निष्कामरुमात्ममार्गविशेषेण चालयस्व माधु पद्मति ज-हरे ।

(यथा) निर्वाणत्वरूपेण आसनन निष्कामयिष्यामि आनि ज-हरे

चिद्रूपनौकाया सृष्टीतो० ॥

स्व-स्वयम् वासुदेव् कुह् सर्वस्व-यम् हरे

यद्-व्यक्त-बुद्-मय् कुह् शब्द-ब्रह्म हरे ।

आत्म-तत्त्व ज्ञाग् त्याग् अनात्म हरे

व्यक्त-नावि रट् न्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५० ॥

सूरयः किह् तत्पद चावान् त्वम् हरे

वर् जया सय् प्रिया आङ्गूय् ह्यम् हरे ।

कर् दया बुक् म कृष्णस् क्रिया क्रम हरे

व्यक्त-नावि रट् न्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ ११८ ॥

119. HE ELOQUENTLY PRAISES ŚIVA FOR HIS GIFT OF KNOWLEDGE OF
THE MEANS OF SALVATION

कृष्ण् चानिस् होशस् ज्ञगे

यिह् च्यय् तैग्य् तिह् तगे कस् ॥ १८५१ ॥

आनि ह्यस-स्यय् च्यय् बुक् म ब्रह्म ज्ञगे

वव-सर स्त्र्यस् स्त्र्यलूय् यन् ।

समदृष्टि सगय्-स्यतिन् सगे

यिह् च्यय् तैग्य् तिह् तगे कस् ॥

सह् कुस् दमन् मङ्ग कँडि-जालस्

कठिनिस् बालस् खसुन् कुस् ।

व्यय् तुरैगु रटनावत्तन् योग-वगे

यिह् च्यय् तैग्य् तिह् तगे कस् ॥

ज्ञानैचू संजीवनी अन्तस्

अज्ञान रुग्णस् वन्तस् वैद्य ।

स्वप्रकाशरूप वासुदेव अस्ति सर्वस्वस्तम् च हर

गुह्यचिज्ज्ञानमय अस्ति शब्दब्रह्मरूप च हर ।

आत्मन तत्त्वन वासुदेव त्वन अनात्मत्व च हर

चिद्रूपनौकाया गृहीतो ॥ १८५० ॥

परिणता (ग्रामवाद्या) भन्ति तत्पदन (अपराजितवाधन) त्यजन्त
प्रत्यक्षदृश्यमानपदार्थ च हर

वृणीष्व नयकार सैव प्रीति त्वनीयैव अस्ति मे च हर ।

कुम्भ इया पश्य मा कृष्णाख्यस्य (मम) क्रिया क्रम च हर

चिद्रूपनौकाया गृहीता ॥ १९८ ॥

समचेतनतया स्तौति ॥ ११८ ॥

कृष्णाख्य (अह) तव चित्स्वरूपे उपहारौभविष्यति

यत् तत्रैव मुञ्चिषि (मुञ्चात) तत् मुञ्चिषि (मामर्थ्य) कथ्य ॥
१८५२ ॥

त्वत्तन्त्रिणा मुञ्चामन त्वामव द्रव्यति मध्य जगत

ममारसरस मृदमा स्थूलरूपा स्थलीम ।

समन्तानात्मना सकनेव आसृज्यति

यत् तत्रैव मुञ्चिषि ॥

(नाभात्मा) चिह्न अस्ति तस्य (कृष्णस्य) धम्मन् मध्य कण्ठकपालस्य

अतिदुर्गमस्य पवनस्य (अनन्तनन्यत्रव्यात्मन) आरादय अस्ति तस्य ।

चित्तात्मकस्य तुरङ्गमस्य ग्राह्य नाम त यागान्तरज्ज (बालुद्वययागान्तराद्यस्य)

यत् तत्रैव मुञ्चिषि ॥

मानरूपा सनीवनौषधि प्राणय नाम तस्य

अज्ञानरूपस्य रोगस्य भव नाम तस्य वन्य ।

गहज्यार् फिर्तस् दादिस् दगे

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५५ ॥

मुहनिस् मंडिस् मख् छय् यितस्

दितस् पान् पर-मानलुकु पर ।

देहाविमानस् दुप जन् दगे

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

चिदानन्दुकु रस् सूत्य् प्रानन्

पनन्यन् चानन् छस च्यावनाव् ।

राज-योग सबाध मल्ल तगि-तगे

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

सहज-व्यचार रस्तु केह् न खरन्

अन्तःकरण छय् तन्मयता ।

प्रकाशस् सूत्य् विमर्शं लगे

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

अकि अवलख् सूत्य् निवृत्त-नवार

गंडिथ् चह् तस् वार करनाव् सैर् ।

समदृष्टि-सतकि जल्लनिष्ठ-वग्य

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

प्रवृत्त मल्ल यच्च किवेमच वृत्त

सूच-कुन् यिन् त मुजराह् दिन् ।

कुकिल-फोज् जन् च्याज् अकि छगे

यिह् ज्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८६० ॥

आरोग्यशीतलत्व प्रवर्णय नाम-तस्य षोडाश्या कष्टस्य

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥ १८५५ ॥

मोहान्मन स्थानो कुठार वृष्टीत्वा आगच्छ-नाम तस्य

देष्टि नाम तस्य स्वात्मान परमेश्वर-यननात्मक (पर भ्वात्मरूप-
मेव यदा मयति तादृगिति वा) काष्ठमयकुठम् ।

देहाभिमान धूप इव आहनिष्यति

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥

चिदानन्दात्मक रम मह प्राप्ते

स्वकीयेषु स्थानेषु (हृदिषु) समाधानेन पापय* ।

राजयोगात्मिकाया मभाया मध्ये पङ्क्तिक्रमस्थित्या

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥

महज (स्वाभाविक) विचारेण विना किञ्चित् न मरन्

अन्त करणानि वृष्टीत्वा तन्मयताम् ।

प्रकाशात्मना मह विमर्श युक्तो-भवत्

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥

नवात्मक शोभनायुग मह (निमित्तेन) निवृत्तात्मवृद्धात्

ब्रह्मत्वा लभ त सुष्ठु कार्य सचारम् ।

समदृष्टात्मघटापय ब्रह्मनिष्ठतारय

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥

प्रवृत्ति मध्य अतिशयेन मत्तौभूता वृत्तय

स्मृति अनु आगमिष्यन्ति तु फलितत्वं दार्ढ्यात् ।

कोकिलसमूह इव त्वदीयन एकेन समायगच्छालन

यत् तवेव सुशिक्षित० ॥ १८६० ॥

* जलजलीलप्रममात्र स्तौतिर्वा यन्निर्वा गोपक्रम १०१६६ शरीरनिर्मुक्त
पादितजीवकुत्रावस्थ निधेदीति भाव ।

सार्थ्य वत च्याज्ज अमृण् अह् ककान्
 थप् कर्त अग्नि-पाठि पकान् कुय् ।
 कभि-ताम् मार्ग-मार्गस्य मगे
 यिह् अय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
 सेर् अय् करहान् पननिय् डेरय्
 मेरय् बापय् कतु फेरे ।
 अद् कयाजि ज्वपर-गरन् लगे
 यिह् अय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
 निरामयुकु मय् च्यावनावतन्
 पय् दिथ् न्यावतन् लय-ध्यान् ।
 मय् जन् फिरनावतन् रगि रगि
 यिह् अय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ ११८ ॥

लगयो परम तच्चय्
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥ १८६४ ॥
 सद्ग्वन प्रह्वच्चय्
 बौट-रस्ति वौट-अच्चय् ।
 योग-ज्ञान-सच्चय्
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥ १८६५ ॥
 तुर्या जागरथ्य
 अन् म्वच्चराव् न्यर्थय् ।

सर्वा-एव पदव्यः त्वदीयाः अस्मृत सन्ति चरन्त्य

हस्तावलम्ब्य कुरु-नाम अभ्यवत् गच्छन् अस्ति ।

येनापि (श्रुतौक्तिरेव) मार्गस्य मार्गमामस्य मध्योपलक्ष्यामात्रव्याप्तिरपि*

यत् नवैव भुवि चित० ॥

तृप्तं-चेत् प्रक्रियस्तं स्वकीयेन अनुग्रहात्मपुञ्जेन

लेखकचितान्नस्य कृते कुत्र प्रसरिष्यति ।

ततः कुतो-नाम परकीय-पुङ्गवो अनुगतो-भवेत्

यत् तवैव सुगिहितं० ॥

निरामयात्मकं ग्रामवरस पायय-नाम-तसु

मकोत (आजीवनसेकं वा) इत्या नायप-नाम-तं लयस्थानं
(सायुज्यम्) ।

रम (सक्रान्तिगुण च) इष परिवर्तय-नाम-तं नाड्यां नाड्याम्

यत् तवैव मुण्डितं ॥ ११८ ॥

स्वात्ममर्पणान्मुक्तिं प्रप्तौति ॥ १२० ॥

उपहारोभवेय-ते परम्या गतो

ब्रह्माकाराया हस्तौ ॥ १८६४ ॥

सर्वगुणात्मिकाया प्रकृतौ

ॐ-भैरवदत्त वेदश्रुतिप्रतिपादितायाम् ।

योगज्ञानमत्तामृतायाम्

ब्रह्माकाराणां वृत्तौ ॥ १८६५ ॥

नुर्या-जाग्रदवस्थामेव (जाग्रदपि नुरीयावस्थाव्युत्तमोच्यते)

निष्पत्ति (जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तात्मावस्थासु) अवशेषय नित्यमेव :

* सा हि प्रमिहोभया गिबतिचिबपोविता समाधानेनाचिंतगिवा चेम्भोल
दावीत्याभाय । नक्षत्रपट्टा चैतन् ।
... विवर्णाद्यन्तम प्रभृतिभि सह भवे ।

यत्न सोऽस्मयमेति विवक्षीयन्तुमप्रवृत्तिभिः सह सर्वैः ।

कापि आ विजयते शिवरात्रि स्वप्नभाष्यरभाष्यरूपा । इति ।

+ या ज्ञप्ताकारधन्यात्मिका तव परमा अनिरुद्धि तन्मामित्यन्वथ ।

ऊ॒ग्रि॒यार् न्य॑न्द॒रि-हृ॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥

आ॒ग्रि॒य् शू॒ज्ज-म॑कान्

वे॒ग मी॑ग-स्वो॒त प॑कान् ।

क॒डयो॒ च्य आ॑ल॒च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥

शब्द॑-म॒काश् ल॑बु॒य्

ग॒ग॒रा॒ध-स्वो॒त म्व॑यु॒य् ।

मु॒क्तम॑लि-स्वो॒त ल॑बु॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥

अ॒ग्न ग॑ग॒न प॑व॒न बु॒त॒रा॒च

स॒लि॒ल॒य् ज॑न् सु॒ल॒ब् वा॑च॒ ।

य॒स्त ह॑न् छ॒द् म॑म॒म॒च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥

नि॒ष्क॑ल॒ य॒व॒म फि॑र् क॒ल्

ज॒ल् क॑न् ब॒नि शी॑त॒ल् ।

व॒व-स॑न्ना॒प त॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥ १८७० ॥

रु॒द्र-तु॑ल॒ आ॑स॒ कथ॑य॒

द॒म् दि॑य॒ म्व॑क्क॒ ह्य॑य॒ ।

शि॒व-अ॒र्न॑व॒ ख॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार॒ हृ॑च॒य् ॥

लाग्नो-भूत्वा (पुरुष) (तस्यावस्था यत्र) निद्राद्विप्राया (भ्यान्)

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

आश्रित्य शून्यप्रायस्थानम्

येन मेधादप्यधिकं चलन् ।

समायत्तय तत्र नीरात्रनामेव

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

(यथा) शब्दप्रकाशं लब्ध

मेधगर्जितं सकाशादपि गुह्यतरं ।

(या च) तद्विहितं-सकाशादपि लघुतरं

(तस्या) ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

अग्निं आकाशात् पवनान् सूतधात्रा

चलितादपि ह्यत्र सुलभत्वेन प्राप्ता या ।

या मात्रा अस्ति मथिता

(तस्या) ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

निष्कलेन प्राणवायुना वर्तयन् यन्मम

जलं ह्यत्र भविष्यति शीतलप्राया ।

सखारसतापेन तप्तभूता

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥ १८७० ॥

विद्रुममना आसीत् कथा

निमज्जनं दत्त्वा मुक्ताफलं गृहीत्वा ।

शिवरूपं समुद्रात् आरुढा

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

ब्रू॒ज् त्व॑ तार् क॒च॒य्
 वर॑ च्यानि सू॒क्ष्म॑ ख॒च॒य् ।
 शानि॑ किस् बाल् क॒च॒य्
 ब्रह्मा॑कार वृ॒च॒य् ॥
 सह॒ज-पा॑न॒च॒ च॒ह् थव॑ प॒क्
 भू॒र्धन् कि॑च॒ इह॑ व्य॒य॒ प्र॒क् ।
 तस् प्रि॑नि थस् इह॑ व्य॒च॒य्
 ब्रह्मा॑कार वृ॒च॒य् ॥
 द॑सिती च्यानि म॑सिती
 व॑सिथ॒य् कु॒ह् न॒ज॒ ख॑सिथ॒य् ।
 मस्-म॑च॒ न॒च॒ ब्र॒ह् न॒ च॒य्
 ब्रह्मा॑कार वृ॒च॒य् ॥
 कृ॒ष्णस् ह॒व् ति॒य॒ रा॒म्
 यि॒य॒ अ॒ख् ग॑ह्व॒रि ह॒य॑-सा॒म् ।
 न॑चि म॑चि पा॒व॒ प्र॑च॒य्
 ब्रह्मा॑कार वृ॒च॒य् ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

121. PRAYER FOR INCREASE IN KNOWLEDGE OF GOD

ब्रू॒ल-बा॑ल बा॒लक॑न् सू॒त्य॑ खे॒लना॑व॒त्तम्
 बा॒लक॑-अ॒व॒स्था॑ प्रा॒व॒ना॑व॒त्तम् ।

मुद्रिदपया कर्तनशिल्पिकचर्गा तन्तु कर्तिता

वरात्मवेष्टनेन त्वदीयेन मूत्सा आदृष्टा ।

क्षमिरूपकाण्डोल्या सन्ति-यस्य बाला- अनका

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

सङ्गल-स्वात्मन त्वं आस्थापय प्रतीतिषु

मूर्खाना कृते इय अस्ति पृच्छा ।

तस्य गुणद-भविष्यति यस्य इय समता-भवत्

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

श्रीघनेव (द्वारेण) त्वदीयेन मत्तता

अवसद्य अस्ति मोद आदृष्टप्राय ।

आसवमहाघटस्य रम्भन्नन्विनी अह न त्वमेव

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रदर्शय तादृशीं रामलीला

यया शकरपमेव सकलपेत् शतसहस्र (अमखमृतसमूहम्) ।

नर्तित्वा नर्तित्वा सद्यातय चेतनात्मवेष्टनाधारस्तुति

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

स्वाभिमतप्रार्थनस्तुतिं प्रकामति ॥ १२१ ॥

न-सदार्जयस्त्रिभाय बालके- सद्य क्रीडय-नाम-साम्

बालकसदृशीमप्रस्थाप्रापय(च)-नाम-साम् ।

जान् करनाविथ् पान् पर्जनावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥ १८७६ ॥

कठिनि वव-सर क्ठांठ वायनावत्तम्

मोह-पोञ्जु वीतुम् हटिसंय् ताञ् ।

लटिसंय् वृश्वस् थक् करनावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

यकारय्-थठ अस् मजराह् चावत्तम्

शिगिरम्-नाग म्य थावत्तम् नेव् ।

वनि थिथ् अजरकि सजरय् म रावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

ब्राह्मन्-जन्म दिथ् मत मदकावत्तम्

नव-थठ व्वन् मत टावत्तम् दव् ।

अमरनाथो अमर् वनावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

दासन्-हन्टू टामाह् गह्वरावत्तम्

मत मशिरावत्तम् पनेञ् ज्ञान् ।

यति कुख् पानय् तत्तु वातनावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥ १८८० ॥

अज्ञपा-जप यज्ञ ज्योथ् प्रज्जलावत्तम्

ऊत-ग्रेष् जन् स्वचरावत्तम् म्य ।

हे महेश दीश दीश मत दशरावत्तम्

खदि-वाजिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

उपलब्धिपरिचय कारयित्वा स्वात्मान प्रत्यापय

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण प्रदर्शय-नाम-मे स्वरूपम्* ॥ १८७६ ॥

अतिदुर्गमे समारमरमि वाङ्मतरण सचालय नाम-माम्

सोहात्मजल प्राप्त मे कच्छदेश यावत् ।

पुच्छे स्वदाहनभूतसृष्टमस्य अवलम्ब कारय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण ० ॥

वक्ष्यप्रदेश-पृष्ठात् एका दृष्टि वितर नाम-मयि

प्रिशिर-नागतीचात् (० लंने वा) मम निधदि-नाम-मे सनेतम् ।

उपलक्षये आगत्य आन्ध्यरूपे गभीरस्थाने सो नष्टो-भव-म

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण ० ॥

ब्राह्मणवर्णवज्जन्म वत्सा मा-नाम लज्जापय-नाम-माम्

आकाशात् (ऊर्ध्वस्थानात्) अध मा-नाम दाय-नाम-मे
निपाताद्यातम् ।

त-अमरनाथ अमर (अलरामरण) सपादय नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण ० ॥

स्त्रदानात् एक-दाम सकलय-नाम-माम्

मा-नाम विस्मारय-नाम-मा स्वकीया क्षप्तिम् ।

यत्र (स्थाने) अस्मि स्वयमेव तत्र प्रापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण ० ॥ १८८० ॥

अन्नपामन्नस्य-लपेन यज्ञेन स्योति (स्वात्मगत) प्रज्जालय-नाम-मयि

हुतार्क्ष्यभूत इव अयशेषय-नाम-मा माम् ।

ते महेश्वर देशे देश मा-नाम कलङ्कित-कुम्भ-नाम माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकारेण ० ॥

* अथयमाख्यायिका— सुदर्शनाभिध कथिद्विप्रभूत । म तु काले कामे
क्रीडन्ना बालकस्य फलानि मिष्टान्नादिक च विभज्यादान । तैर्बालकै मद् क्रीडनार्थ
बालकस्य एवा श्रीशिव समजमत । फलदानकाल चक्षुषिजो हयोचरमनागत
शिव बालका स्मै कि न दीयते इति याजकः । म तु कचिदनालस्य शङ्खितचेता
भूत्वा सान्वाल्कानेव तत्सुदर्शनाय जरण अजाम । ते च तत्प्रार्थनवादानाभिध प्रति
प्रसङ्गीकृत्य भाषादर्शन दापयामासुरिति । cf verso 240

सथ्-ध्यथ्-आनन्द अमृथ् द्यावत्तम्

न्यथ् वासनावत्तम् सो-ऽहं-सो ।

ओ शिव शंभो शब्द शम्भ्रावत्तम्

खेदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

मन-नागस् प्रथम-पोज्जु बुद्धनावत्तम्

सुलि बुद्धनावत्तम् त हावत्तम् रुक् । .

मङ्ग प्रवातस् सातस् म सावत्तम्

खेदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

मोह-मायाय सूत्य मत तंयस्नावत्तम्

सतचूथ् कथ् पावनावत्तम् याद् ।

चतुकुथ् चेतुन् न्यथ् चेतनावत्तम्

खेदि वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥

सतकि निर्नय पथ पक्कनावत्तम्

दथ पनञ्जिय् नयि हावत्तम् वथ् ।

नाव् कुम् छण् शिव-बाव् वड्रावत्तम्

खेदि वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रुक् ॥ १८८५ ॥ १९१ ॥

122. PRAYER FOR ACCEPTANCE, AS ABHINAVAGUPTA WAS ACCEPTE

सारिय् ह्यथ् निम् सर्व-व्वपकारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८६ ॥

वाह् शथ् छाट ह्यथ् सुह् बाल-ब्रह्माचारी

सारिय् ह्यथ् गव् शिव-लूकस् ।

मदात्म-चिदात्म आनन्दात्मक अमृत पायय-नाम माम्

नित्य अनुभावय-नाम मा सोऽह म (इति) ।

श्री शिव शम्भो (इति) शब्देन शान्तिभात्र-कुम्-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकरेण० ॥

मनोहपनागे स्वप्नेमात्मजल प्राङ्भावय-नाम-माम्

सुवेले (त्रासो मुहूर्त) उद्धोषय-नाम-मा तु प्रदर्शय-नाम मे रूपम् ।

मर्ध प्रभातकालस्य (आन्त्ये च) क्षणमात्र मा स्वापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकरेण० ॥

मोह-मायया कारणेन मा-नाम चपलय-नाम माम्

मत्स्यैव कथा ममापातय नाम-मे स्मरये ।

चित्तस्यैव चेतनस्य नित्य चेतय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकरेण० ॥

मद्वस्तुन निर्णयात्मना अनुमगलेन गमय-नाम-माम्

त-हंश्चर स्वकीयायामेव उपत्यकाया प्रदर्शय-नाम-मे भार्गवम् ।

नाम अन्ति-मे कृष्ण (इति) शिवभात्रना वर्धय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवर्णित प्रकरेण० ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

पुनरपि स्नेहप्रार्थनस्तुतिं निरूपयति ॥ १२२ ॥

मर्वानेज (वन्धादिमहत्वाग्निर्मा) सृष्टौत्वा नय मा (स्वसमोप) हे-मर्घोपकार-
करणाशील

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८६ ॥

(यथा) द्वादश गत शिष्यान् सह क्रत्वा म (अभिनवगुप्ताचार्य) वाल्याक्षरित-
ब्रह्मचर्य

मर्वानव सृष्टौत्वा गत जिवलोकम् ।

दति दिह् छय् गव् कुम् दिह्-टारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

वक्ति च्यानि कति महाकालन् मारी

लगयो-पारौ शिव-रूपस् ।

पालना करवनि काल-संहारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

हरम्बख दृष्टि अभ्य सर्व-पाफ् हारौ

याज्ञ आय् नुनरकि नारौ-किमि ।

न्यन्दि-आन शिव-द्यान ग्राफ् न्यवारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

रामरादन खति भरत-बाल सारौ

बाल च्यय् सूत्य गय पारौजान् ।

वरज्ञ-वल्ल सुचरिष् प्रयम-वरज्ञ तारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८० ॥

नादयट-हमनाट कुम् क्षुधा-पारौ

नाडौ-चक्र-सूत्य गय ब्रह्म-जान् ।

ब्रह्म-मर मर गोम् त्रि हम-टारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

स्वस्व-स्वस्व प्रयमुक् अष्ट् गव् ज्यारौ

न्ययनमि मनि-व्यगनि वनि तति आय

शिव-फोल् कोनसर सर्व-पाफ् हारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

इदृत्य देहं दृष्टीत्वा गतं कं दहधारी

अभिनवगुप्ताचार्य इव* ॥

भक्ता तव कृ नाम (न कुत्रापि) यमनं हता

उपहारीभविष्यामि ते (तादृश) शिवरूपम् ।

(न) जगत्पालनां करुणशीलं कान्तसहस्रारिणं

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥

हरमुखाव्यगिरिस्थानात् (यावत्ततममृदकस्य वा) दशननं अस्माकं सर्वपापानि
क्षुतानि

यावत् आगता उप नुनरं ग्रामस्थं (सुपुत्राख्यं वा) नाहोमार्गं ।

(तत्र वदत) मिथुनशः (सङ्गमाख्यं वा) खाननं शिवध्यानं (च)
शापाद्य निवारिता

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥

रामराधनाख्यतत्र (रामाराधनस्थे) आरुढा भरताव्यगिरि सत्र एव

न वत्सलं त्वयैव सह सपत्न्या उपलब्धि ।

वरजत्रलाख्यस्थानं (प्राप्यमणिपूरात्मनि) उद्घाट्य प्रमात्मद्वारस्य अगलानि

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८० ॥

नाइत्रिभुविश्रितहृदनाइन अस्मि चतुष्पात्यत (परितः)

(यत्र) नाहोचक्राध्यासनं सपत्नं न ब्रह्मज्ञानम् ।

ब्रह्मसरं स्थानरूपे (ब्रह्मरन्ध्रे) उपलब्धं सपत्नस्त्व तोषां त्वय हसद्वाराव्यगिरि

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥

अस्मादेव प्रपन्नं अयु सपत्नं न प्रवर्तते

हं निगम्य निगमावृतं उपलक्ष्य तव आगतस्त्वम् ।

शिवरागात्मन कोलसरा नास्मि सरसि सज्जपापानि पारत्यक्तानि (अस्माभिः)

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥

* केवलं न एव गुहा प्रविश्य सह दृग्गन्तव्यवत् न मनसि देहेन गतं शिवं
लोकम् । तत्पदेऽगुहा च शीघ्रं पुरतश्च प्रविष्टा वनते ।

कोफुर-रंग कुख् च्छ् गंगाढारौ

अस्य ष्ठ् गंग-जट जारौ चाव् ।

बेख्ति नन अद वन सर्वाटिकारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

भैरव-नाथ पत पत सारि-सारि

चौरु ष्ठ् निम् सारि-किन् ।

ग्वफि-मझ् अमृत् दिम् दारि-दारि

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

गंज् स्य दर्गत् त चंज् स्य खारौ

लंज् स्य वध् रंजिवारौ-किन् ।

ग्वफि-मझ् गंजिगाह् करय् जट-दारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८५ ॥

जे जे कुय् च्छ् जे शिव ओकारौ

चित दशंन् दित नित हण्णस् ।

चावनाविध् सर्व-संकल्प-वारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८९ ॥

123. PRAYER FOR THE THREE GREAT BLESSINGS

मदाशिव स्वामियो कर् स्योन् आरय् ।

इह् ब्राह्मन-जन् मा मेच्यम् दुवारय् ॥ १८८७ ॥

दया-दर्मय् अचारय्-सूत्य् वारय् ।

सहा रोज्तम् त बोज्तम् कथ तारय् ॥

कर्पूरमलिताङ्गुतया (तत्सम्मानवर्ण) अमि त्व हे-गङ्गाधर

अस्मान् प्रति उदयगङ्गा प्रवहन्तीं प्रक्षिप ।

भक्त प्रकटो-भवेय तत् भविष्यामि सर्वाधिकारयुक्त

अभिनवगुणाचार्य इव ॥

हे-धैरवनाथ अनु अनु अतिप्रिय न पात्रित्वा

भौमपुरसाक्ष्यान् प्रति नयस्व मा लहरपुराणमागङ्गाया ।

(तत्र) गुह्यमर्थं प्रसूत दहि मे धारासपातपूर्वकं प्रतिप

अभिनवगुणाचार्यस्यैव* ॥

गलिता मे द्रुमंति च नष्टा (च) यम क्रिष्टा

समिलिता मम यदस्त्री र्थाजिवोन् नास्ती-प्रासयदशान् (यस्मोन्कृष्टपदात्) ।

(तत्र) गुह्यमर्थं आमरजीवना (स्वदर्चाव्यञ्जित) कुर्या-ते हे-वपलक्ष्यमाण-

जटाधारिन्

अभिनवगुणाचार्य इव ॥ १८९७ ॥

अप-अपेक्षितकार अस्मि-ते ते अथ शिञ्ज ओंकार (प्रणञ्ज) स्वदप

आमाच्छ-नाम दर्शन केहि-नाम नय नाम (स्वस्वमीप) कृष्णाक्ष (माधु) ।

त्याज्यपित्वा सर्वसकलभारान्

अभिनवगुणाचार्य इव ॥ १२२ ॥

पुनरपि स्वाभिमतानुरूप प्रार्थयति ॥ १२३ ॥

महाशिव स्वामिन् कुङ्कुमदीय वपायम् ।

इव (वर्तमान) ब्राह्मण-ग्रन्थ सा-नाम मिलिष्यति-मे पुनर्ब्रूयम् ॥ १८९७ ॥

स्वदपाया -धमेण (स्वभाजन) विचारेण मुष्टुञ्च ।

माद्यकृत त्रिषु नाम मे नृ शृणु नाम मे कपाता (विजयिनी) ययम् ॥

* अक्षरपाठ्य सर्वव्यवहारसम्यग्मवि विषयभोगद्वारेण वक्ष्यन्ति नपादय माम्
इति भावः ।

छाह् अस् कथ् दह् वनञ् गकुम् पनञ् जान् ।

दमिथ् जन्मथ् गकुम् नेरुन् दह् अमान् ॥

सथ्य् वासुन् त कासुन् गकु म्य अजान् ।

मरुन् गकुस् न यश्च-द्विषु मूर्ख् नादान् ॥ १८०० ॥

मरन-विनि स्वरुन् गकुस् शिव-द्यान् ।

अचिथ् पथ्-कुन् म्वचिथ् आवुन् गकुम् प्रान् ॥

दहथ् कथ् नञ् छाह् कञ् छाथ् संगिफारस् ।

चन्दुन् कुय् हट् वृकतस् त शीतज्यारम् ॥

स कञ् यथ् लञ् त तथ् चीजस् बन्धोव् स्वन् ।

स हट् यथ् लञ् त तथ् तोरुन् पनुनु ग्वम् ॥

हथ् तथ् कञ् व्यलि दथ् आसि स्त्रवाव् ।

म्वह् क्वाह् वन आसि किथ् अट् शिव-मन्दु नाव् ॥

कुह् अस्त्वथ् म्य न्यथ्य् शिव-मथ्य् दह् ।

कुह् अस्त्वथ् म्य दहथ् शिव शिव कहु ॥ १८०५ ॥

कुह् अस्त्वथ् म्य दहथ् ओस् शिव-मन्दु लोन् ।

कुह् अस्त्वथ् म्य शिवथ् जोन् माजि तथ् मोल् ॥

त्वता च्याञ्चिथ् म्य इक् पञ् या अपञ् वञ् ।

इच्छाथ् च्याञ् कङ् वानी ग्व-निश् नञ् ॥ १८१ ॥

पथ्-कुन् अमृथ् कुह् ष्योमत्तु याय्

वेमवरिथ्-मञ्चु मवञ्चु सोपञ् ।

अस्ति एका कथा (तत्र) इय कथनीया अभीष्टा न स्वयं (स्वात्मन) नमि ।

अस्मिन्नुत्त लन्मनि अभीष्टित मम निर्गमनीय (सफलीभाव) अय इष्ट ॥

महत्त्वय भावता अपराच्छ्रुता च इष्ट मे अन्तानसु ।

मरण (मर्तु) इच्छामि (इच्छते मया) न पशुनाति मादृश्यन मूर्ख
निर्देश ॥ १६०० ॥

मरणवनाया मरण इच्छामि श्रीशिव ध्यानसु ।

ममाग्रिय (स्वल्पे) अन्तत अग्रिय (नेहमात्रण) तत्रेय इच्छामि
प्राप्तान् ॥

इयमेय कथा प्रमिदु अस्ति शिला अस्ति स्पशमसि ।

वन्म अस्ति काष्ठ पय नाम तस्य तु शीतलत्वसु ॥

मा शिला यन मगता तस्य न उस्तुन मय्य स्वल्पसु ।

तत् काष्ठ यन मगच्छते तस्य तु मग्नमित्तमन स्वकीय गुण ॥

काष्ठस्य च शिनाया यन इदं भजत् स्वभाज (गुण) ।

अष्ट कि यन्मिदमि भजत् कौटुश तर्हि श्रीशिवस्य नाम (तत्स्मरण) ॥

अस्ति धन्यत्व मम (यत) निगमय शिवमममि मम धृतसु ।

अस्ति धन्यत्व मम (यत) अष्ट शिव शिवति कुत (कीर्ति मया) ॥ १६०५ ॥

अस्ति धन्यत्व मम (यत) मनेय आमीत् श्रीशिवस्य अनुमता ।

अस्ति धन्यत्व मम (यत) शिव स्य जात (मया) माता पिता च ॥

कृतिर्कीर्ति त्वनेपेय मया इदं ममोषोना या अममोषोना कथिता (मया) ।

इच्छया (मया) त्वनेपया प्रादुक्षता याता ममकाशत् प्रयता ॥ १६०६ ॥

अथ शिवनामस्मरणोत्प्रेताफलनिरूपणपूर्वक एवमसमाप्ति पशुक्नु

रति समाप्तिवाचकापान्तरपटेन निर्दिशति ॥ १०४ ॥

पुरा हि अथन अस्ति धर्मि यत्पुत्रशिव

पुत्रानप्राप्तमय (म कल) मया दमित्ता मय्य ।

अद युस् शिव-नाव् ज्यवि-प्यठ् खारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८० ॥

समयाह् वातिथ् पान देह् चावे

अत्सु^१स् तस् ति दान् पावे याद् ।

ब्रह्मांडस् प्यठ् प्रान् तस् खारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

युस् इति लोल-अ^१ग् चवि टारि-टारे

वैतरन् नदी^१ क्वाह् करि तस् ।

अकि शिव-नाव् सूत्य् जगतस् तारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१ ॥

युस् शिवनाथस् अन्जान् माने

तस् कुस् चाने यम-दारम् ।

दर्म-राज ब्रौठ तस् मीठि दिनि लारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

अस् शिव-नाव् लब्ध-व^१दि पाप् गाले

चित्रवप्स् कुस् कलम् डाले तस् ।

कुस् पाप-द^१ तस् बहिय-प्यठ् चारे

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

युस् शिव-पूजाय किति पोग् चारे

तस् करि देवलूस् योग-वर्शन् ।

सुय् खसि विमानच सवार्य

तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

तर्हि य शिष्य-नाम लिङ्गाग्रं आरोपयिष्यति

त कृ दनिष्यति यम कालञ्च ॥ १८०८ ॥

ममय प्राप्य स्वयं देहं त्यज्यति

चिरस्वरूप (शिव) त अपि ध्यान पातयिष्यति ऋतो ।

ब्रह्मरन्ध्रस्य पूर्णं प्राप्तं त आरोपयिष्यति

त कृ दनिष्यति० ॥

य इह अनुरागायु व्यत्यति धारामणतम्

वेतरणी नदा किं करिष्यति तस्य ।

एतेन शिष्यनामस्मरणेन जगतो तारयिष्यति

त कृ दनिष्यति० ॥ १८१० ॥

य श्रीशिव अन्तापनापि ध्यान-विधास्यति

त क प्रशमयिष्यति यम द्वारम् ।

यमराज पुस्ततात् तस्य चम्बनानि दानं धात्रिष्यति

त कृ दनिष्यति० ॥

एक शिष्य-नाम लक्षशः सस्याकानि पाषाणि भात्रयिष्यति

चित्रगुप्त कां सरनीं दर्शयिष्यति तस्य ।

किं नाम धापदण्डं तस्य लक्षपत्र-प्रभु वधोपात्

त कृ दनिष्यति० ॥

य श्रीशिवपूजायां कृते पुष्पाणि दियिष्यति

तस्य कतिपयानि देवत-का पुण्यफलम्* ।

म एव द्वारात्पति प्रियानम्य याचनम्

त कृ दनिष्यति० ॥

मसारस् विन् कुह् यट-अन्वारे
 प्रारब्ध् कुय् फल् खाय-मह् ।
 फल् सोरि क्ल् व्यहि कुस् कस् प्रारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 कृष्णस् सुय् शिव शिव करनावे
 च्चावनावे तस् प्रयम-अमृय् ।
 सुय् नाव् ज्ञान-योग् तस् पारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१५ ॥ १२४ ॥

॥ इति शिवम् ॥

॥ इति शिवपरिणये स्वात्मानुरागात्तशिवनामकारणफलानुक्त्यनं
 समाप्तम् ॥

॥ उत्तरार्धं च संपूर्णतां गतम् ॥

॥ ग्रन्थस्यायं समग्रः समाप्तः श्रीशिवार्पणं पाठकश्रोत्रादिसत्फल-
 मोदाय च भूयात् ॥

स मारमार्गं आगन्तुं अस्ति परिष्कार्यन्तानुवारेण

प्रारब्ध अस्ति फल उपरिस्थकाण्डोऽप्यमु ।

फल अवमित (यदा)-भवत् कृतयन्त निविष्ट-भवत् (तदा) क क
अनुधाविष्यति

त क हतिष्यति ॥

कृष्णाख्य (मा) स-द्वय (तन्नाम) शिव-शिवेति (करण) कारयिष्यति

पारयिष्यति तं (मा) स्वर्गमात्मासुतम् ।

तद्व नाम ज्ञान-योग तस्य पारयिष्यति

त क नाम हनिष्यति यम कालम् ॥ १८१५ ॥ १२४ ॥

— — —